

Deze verhalen zijn vreselijk. Dat slaat niet op de taal of de stijl. Men weze echter terdege gewaarschuwd voor de inhoud. Moord, brand, onthoofding, versnijdenis, verdwijning, bloeddorst, vleeshonger, wurging, bedwelming, ophanging, zelfverbranding, betovering, bedrog, verdwazing: de bloedstollende gebeurtenissen en hallucinante taferelen zijn schering en inslag. Zelfs de dieren gaan hier niet vrijuit.

Een aantal verhalen verschenen eerder als voorpublicatie in literaire bladen zoals De Brakke Hond, Dietsche Warande & Belfort, Hollands Maandblad, Mens & Gevoelens, Yang, SchoonSchip, De Valleij, Passionate, Oikos, Deus ex Machina, Lava, De Muur, Gierik/NVT, De Vlaamse Gids, Kreatief, Diogenes, Kluger Hans, Digther en op enkele sites. Diverse van deze verhalen werden genomineerd voor of bekroond met onderscheidingen.

VRESELIJKE VERHALEN

1. Zwanenzang
2. You're in the Army Now
3. Wurgseks
4. Winnetou
5. Wild!
6. Waarom god zwijgt
7. Van de kook
8. Tweering
9. Trio
10. De vlieg
11. Tearoom Tilly
12. Suzannes herenhuis
13. Stok
14. Split
15. Something red, something yellow
16. Smashing
17. Sluis!
18. Schaakmaat
19. Ruis
20. Rolex
21. Robin Cruysse, enkeling, drenkeling
22. Rigor Fortis
23. Rach 3
24. Raaf
25. Q8
26. Percussie

27. Liever Paaps dan Turks, liever Turks dan Pruisisch
28. Openbare vervoering
29. Onbewaakte ogenblikken
30. Ogen gesperd dicht
31. Mutilatie
32. Mensenmepper/Krijtschrijver
33. Moord op mama
34. Maar...
35. Luchtmisdrijf
36. Lotto
37. Liefdadigers
38. License to drink
39. Levend begraven in Rhodesië
40. 'Zij die de legermacht ontbindt'
41. Kwantum
42. Kunst met peren
43. Een kraai in Cadzand
44. Kop-en-schotel
45. Want van U is het Koninkrijk
46. KLKN
47. Kid Katanga
48. Japan
49. IJsdood
50. De horlogemaker van Sint-Pietersbanden
51. Horen en zien
52. Het peperkoekenhuis
53. Als het hert spreekt
54. He-Man, Robocop & Skeletor
55. Grote kuis
56. Een groen paard
57. George, seriemoordenaar
58. Geen verhaal
59. Geen genade
60. Gastronomie
61. Etappes
62. Epoque
63. Engel in Avelgem
64. Encyclopaedia Britannica
65. Een photo
66. Een dezer dagen
67. Droomvrienden
68. Droommoord
69. Driekoningen
70. De vogel
71. De verborgen geschiedenis van DT
72. De Varkenshazy's
73. De rode fontein
74. De Mystery Shopper (M/V)
75. 'De handel waarvan gij slapte vreest'
76. De catering-collectie

77. De avonden
78. Darwin, geen leven
79. Curriculum Vitae
80. Coupable
81. Charon
82. Cafépraat
83. Boeftie, Gedaantie & Pepelaar
84. Bloed & wonden
85. Black musk
86. Bakkes
87. Au Relais@Pietie's
88. A Dog's Life
89. Chief-Inspector Morse: een apologie
90. Play it (again), Sam
91. Moeskopper
92. High Noon in Nieuw-Vennep
93. Woede
94. De moord op Killmouski
95. Windmolentje
96. Beschaving Waterstaat
97. De Chinees
98. Martelaar
99. Rus
100. Essence
101. Vaert wel
102. Kijkgelijken
103. Rouwkop
104. Spa
105. Frietpeace
106. Allojo
107. Blinde vink
108. Blaesstraat/Rue Blaes
109. Verslag gevonden in een linkerlaars gemaakt van hondenvacht
110. Dood
111. Moord in Memory Lane
112. Boren naar olie
113. Jack-o'-Lantern
114. De waardigheid van het beroep
115. Acetijd
116. Weerzien
117. Lullaby
118. Waakvrouw & Oud Edelhert
119. Rise & Shine (... my Shoes)
120. Met name
121. Herfst in Zoute-Watergem
122. Morgana
123. Dobberman of een man met ballen
124. Blonde woede
125. Schuilen voor de regen

- 126. Hellevaart
- 127. Dakloos
- 128. Verkleurmannetje
- 129. Kruistocht
- 130 Misdaad in Vlaanderen
- 131 Wodansdagen
- 132 Het Bureau der Meewarige Inzichten
- 133 Braaf!
- 134 Zon & Regen
- 135 Eindelijk heiden

1. ZWANENZANG

Het was leuk omdat het ietwat gevaarlijk was en ze bovendien betrappt konden worden. Hij was de dader in een manhaftig bestaan; zij zijn medeplichtige in een droomscenario. Ze hadden de zwaan bij nacht en ontij in het stadspark afgezonderd en aan alle kanten met touw stevig vastgestrikt. Dat verliep niet zonder slag of stoot. Bloed en blauwe plekken waren hun deel. Daarna verfden ze de zwaan zwart. Ze lieten haar vervolgens via een vooraf vrijgemaakte toegang los in het stadhuis, dat met zijn achterkant op het park uitgaf. Toen ze de touwen door hadden geknipt en de plakband van rond haar roeptoeter verwijderd, stormde ze waggelend, blazend en kwaad gorgelend het donkere stadhuis in, een spoor van zwarte vegen achterlatend. De zwarte zwaan was de voorbode van hun campagne. Ze klaptten een *high five*, ruimden hun eigen sporen zo goed en zo kwaad als het ging op (een palet van zwarte vegen, rode schrammen, blauwe plekken) en spoedden zich naar Het Voorgeborchte, hun stamcafé.

Ze hadden boeken gelezen over eendjes voeren, vissen vangen, vogels lokken, robben redden en honden trimmen. Nu werd het tijd voor zwanen pesten. Nou: mensen pesten. Ze hadden namelijk ook het oeuvre van een Libanese professor in de Toevalskunde (tevens ex-Wall Streethandelaar) bestudeerd. Ofte Onzekerheidskunde. Daarin was de zwarte zwaan de metafoor voor een compleet onverwachte gebeurtenis die alles op z'n kop zette, in het klein of op grote schaal: soms betrof het zelfs de hele wereld. Negatief of positief of neutraal. Hoe groot was de kans dat zo'n zwarte zwaan je pad kruiste? Klein, welhaast onbestaand. Zij schiepen er dus eentje (hoewel de werkelijkheid hierbij wat tegenstribbelde), gelet op het feit dat toeval niet bestaat: zij gaven dat toeval een kontje.

Zij = zij + hij.

Zij was Kate: filmsterpruilmond, whiskysystem, romanhaar. Hij wist met haar lijf wel blijf. Hij was Barre, stadsboomdichter, bosprotestant. Kate was zijn takkewijf.

Ze hokten samen in een rijhuis met bescheiden tuin in Hemelsbreedte, een smalle straat in het centrum van Ramsdamme.

Die korte nacht droomde hij van vliegende zwanen. Ze snaterden een soort Frans en haptten stukken wolk van rond de omfloerste maan weg. Kate stond driemaal op om water te drinken. De volgende ochtend las Barre op een internetkrant:

De eerste vogels vlogen wellicht met vier vleugels in plaats van met twee. Dat

ontdekten Chinese wetenschappers. 'Deze bevindingen kunnen ons veel leren over zowel het ontstaan van het vliegen, als over de evolutie van veren.' Vogelachtige dinosaurussen droegen lange, stevige veren op hun achterpoten. Hoewel vogels uit dinosaurussen zijn geëvolueerd, wisten wetenschappers niet zeker of de eerste vogels ook nog veren hadden op hun achterpoten. Tot nu dus. Een team onder leiding van paleontoloog Xing Xu onderzocht de achterpoten van 11 vroege vogelsoorten. De studie is gepubliceerd in het tijdschrift Science. 'Het is verbazingwekkend dat zoveel van deze soorten grote veren op hun achterpoten hadden', zegt Xing Xu. 'Deze bevindingen kunnen ons veel leren over zowel het ontstaan van het vliegen, als over de evolutie van veren.'

De onderzoekers konden vooralsnog niet achterhalen waarvoor deze vogels de veren op hun achterpoten gebruikten: als hulp bij het zweven, bij het sturen, of bij beide. Bovendien impliceert deze bevinding niet dat alle vroege vogels veren op hun achterpoten bezaten. Sinds het tijdperk van deze vroege vogels met veren op voor- en achterpoten, zijn bij de meeste huidige vogels de veren op de achterpoten vervangen door schubben. De evolutie van gevederde achterpoten naar geschubde achterpoten heeft vogels mogelijk geholpen om zich beter voort te bewegen op de grond.

'Kunnen zwanen vliegen?' vroeg hij zich hardop af.

'Geen idee', mompelde Kate, terwijl ze het glas in de magnetrondeur als spiegel gebruikte om haar pruilmond te stiften.

'Die in het stadhuis van Ramsdamme alleszins momenteel niet.'

'Of net wel: tot in de nok van het dak. Beest moet boos zijn!'

'Ja: zwart en in het donker!'

In een periode – zeg maar: epoque – waar 'thinking out of the box' paradoxaal genoeg een cliché was geworden, waren Kate en Barre met hun zwarte beest misschien ook helemaal niet zo origineel bezig. Het domein van viervleugelige vogels en zwarte zwanen was blijkbaar al ruimschoots ingepalmd door weirdo wetenschappers en heruitvinders van warm water.

Hun zwaan was echter een welomschreven doel geweest. De burgemeester heette Guy Zwaenepoel. Die was van plan de bomen te kappen langsheen de Cadzandstraat en de majestueuze B. Franklinlaan, beide aan het stadspark grenzend. Daar had hij met zijn meerderheid diverse redenen voor: fietspaden, veiligheid, parkeerproblemen, en jawel: snoeien in... de stedelijke groendienst. De omgeving zou dus over afzienbare tijd een kale poel van ellende worden voor flora en fauna. Kate en Barre kozen daarom een van de zeven zwanen in het stadspark om hun eis kracht bij te zetten:

BOOMMELDING!

GEEN GEHAKKETAK IN ONZE STAD!

ZWARTE ZWAAN BOOS OM KAALSLAG!

STADSPARK KALE ZWAENEPOEL?

Kate, sierlijke zwaan, was op dat idee gekomen. Barre, grote snater, leverde de slogans. Ze konden op een achterban van een paar honderd sympathisanten rekenen: de traditionele GROEN!-stemmers plus de anti-Zwaenepoelklikjes annex oppositiegroepen, soms even opgejut door een vakkundige boomchirurg met epilepsie of een professor in de schorskunde wiens wallen onder de ogen jaarringen waren die getuigden van een intens nachtelijk leven. Tot een openbare manifestatie of een heuse betoging was het nog niet gekomen. Bomen vormden eerder een bos dan dat mensen een massa maakten. Groen was een luxeprobleem. Een naakt-ontslagen

vijftigplusser of vijfendertigjarige midlifer lag niet wakker van een plataan of een kastanjeboom. Bladerdeeg stond niet op zijn kerstmenu.

Guy Zwaenepoel woonde in het dichtbevolkte gehucht Woensdaele, drie kilometer buiten de eigenlijke provinciestad Ramsdamme. Woensdale maakte samen met vijf andere wijken deel uit van Ramsdamme. De burgemeester, voorheen drukker, speelde toneel bij de liefhebberskring Plankenkoorts en was er bijzonder populair. Geen andere kandidaat kon tegen hem op, gezien het grote aantal inwoners van Woensdale: de hele reutemeteut stemde hondstrouw Guy Zwaenepoel en meerderheid. Noch in Ramsdamme zelf, noch in een of andere buitenwijk was er een beduidende tegenkandidaat uit eigen meerderheidsrangen. Voor de gniffelende meerderheid binnen die grote grijze massa getrouwen – die het eigenlijk allemaal geen reet kon schelen; laat ons in vrede onze jaarlijkse mosselen vreten – had de burgervader twee aanvaardbare zwakheden: hij rookte en hij dronk. Tja, dat ambt nietwaar. Perfectie was saai: de meesten vonden dat oké en stemden telkens opnieuw de kluchtige toneelspeler Guy Zwaenepoel decennialang al naar het eerbiedwaardige stadhuis van Ramsdamme. Het rook er zelfs naar hem. En aldus vertoonde burgemeester Guy Zwaenepoel net als de bomen die hij weg wou doen talrijke jaarringen.

Die ochtend bleef de burgervader in zijn bed liggen. Hij wou er niet uit omdat hij zich niet goed voelde. Zijn lijf weigerde normale verticale dienst.

‘Wil jij direct na het ontbijt even naar het stadhuis rijden om mappen 34 en 36B op te halen?’ vroeg hij aan zijn vrouw. ‘Dan kan ik wat thuiswerk doen. Zo gaat er minder tijd verloren. Het zijn belangrijke zaken. Nee: geen dokter, ik zweet het wel uit.’ Even wapperde zijn handje boven de donsdeken.

‘Oké,’ knikte Mireille. ‘34 en 36B dus. Waar vind ik die dingen? Er is nog niemand in het stadhuis voor 9 uur.’

‘De grijze metalen kasten op het gelijkvloers. De nummers staan erop. Het is kast 3. Ze staat links. De sleuteltjes van die kasten liggen in de bovenste lade van mijn bureau op de eerste verdieping. Je... ‘

‘Maar dat kan ook rechts zijn hé. ‘t Hangt er van af hoe je... ‘

‘Je gaat toch wel door de voordeur zeker,’ mompelde Guy half snauwend, terwijl hij weer in de broeierige koortswarmte van zijn bedhelft dook.

‘Cijferwonder,’ meesmulde Mireille. ‘Sleutelfiguur’.

Woedende zwanen worden nog woedender wanneer ze na een heel erg onrustige nacht het geluid horen van een sleutel die in het sleutelgat wordt gewrikt. Een spoor van drekslierten achterlatend stormde de zwarte zwaan op de voordeur af. Op het ogenblik dat de bundel ochtendlicht binnengulpte, vloog ze per omgaand naar de keel van de onfortuinlijke die het slot had geslaakt, alsof ze ineens over vier vleugels beschikte. Dertig seconden later was de burgemeester van Ramsdamme weduwnaar. Een verontwaardigde zwarte zwaan met bebloede snavel haastte zich de pui van het stadhuis af, waggelde de hoek om en spoedde zich weer naar de levervormige vijver in het stadspark.

Woensdaele wentelde zich in diepe rouw; Ramsdamme huiverde. Aanvankelijk raakte men niet wijs uit het kluwen. Het beste onderduikadres is de openbare markt of de massa: niemand had de zwarte zwaan naar, in, uit of van het stadhuis zien lopen. Ga op in het volk en je wordt onzichtbaar, blijkbaar ook als zwart beest. Overigens was van een zwarte zwaan al vlug geen sprake meer: het beest nam een uitvoerige douche

in de parkvijver en zag er na verloop van de onderhoudswerken weer doodgewoon witgrijs uit. De dreksproten in het stadhuis stemden wel tot nadenken. Maar nog veel meer ontzetting veroorzaakte de aanblik van de dode Mireille. De vrouw van de burgervader lag als een gebroken ledenpop te gronde, met opengereten keel en overdekt met blauwe plekken. Toen men de bloedsporen ging volgen, via de pui, de hoek om, richting park, kwam men alleen maar op zeven statige zwanen uit, die in een eensgezinde vloot van vlaggenscheepjes op het water in de parkvijver drevén. Op het vasteland troeften eenden en ganzen angstig bijeen.

Slecht nieuws heeft vier vleugels. De mare van de zwanenzang van de burgemeestersvrouw bereikte ook het huis in Hemelsbreedte. Kate en Barre leefden van dan af in opperste staat van ongerustheid. In Het Voorgeborchte waren de avond ervoor hun schrammen en blauwe plekken niet helemaal onopgemerkt gebleven. De toogvrienden hadden het aan een zoveelste avondlijke tocht door het kreupelhout geweten. De zwerflust van Kate en Barre was bekend. Geluk bij een ongeluk: hun zwarte zwaan was alleen maar een voorbode geweest op de campagne tegen de bomkap. En niemand had het zwarte beest echt bewust gezien. De eigenlijke slogans (met o.a. ZWARTE ZWAAN BOOS OM KAALSLAG!) lagen godzijdank nog ongebruikt op Barres werkbank in het tuinhok. Hij verknipte en verbrandde die onmiddellijk grondig. Daarna hingen het takkewijf en de bosprotestant, veilig in hun rijhuis verborgen, de hele dag aan de whiskyfles, met pieken en dalen van angst, vertwijfeling, veronderstelling, onzekerheid, twijfel. Ze vergaten zelfs te eten. Bestond er een precedent waarin een dier een mens vermoordt? Was men in zo'n geval verantwoordelijk wanneer men als mens zelf het dier om zo te zeggen geleverd had? Hadden ze nog sporen achtergelaten in het park? Op hun gezicht? Handen? Koesterden de klanten in hun stamcafé argwaan? Overkomst van deskundige in de Onzekerheidskunde dringend gewenst!

Toen het weer donker geworden was, en een tweede fles whisky half soldaat was gemaakt, kregen ze honger. Konden ze zich nu nog onder de mensen begeven? Ja, misschien onder vreemde volkeren. Anderhalve fles godendrank dicteerde het volgende plan: ze zouden eerst gaan chinezen en zich daarna opsplitsen: Barre zou poolshoogte nemen in het stadspark; Kate in Het Voorgeborchte. De eerste gezamenlijke tocht verliep vrij goed, ondanks stuuronvastheid op de fiets. Zwierend en zwaaiend bereikten ze De Lange Muur, de Chinees met de klaterende fonteintjes langsheen de Ramsvaart.

Betrof het wraak op de vogels? Het nuttigen van het hart van de vijand? Het doen verdwijnen van sporen? Hoe dan ook: een halfuur later deelden Kate en Barre een portie pekingeend en een fles witte wijn. Eten en drinken = troost. Drank deed ze de zaken van diverse kanten benaderen. Misschien was het allemaal zo erg niet. Terwijl ze elkaar door dronkenschap nog nauwelijks recht aan konden kijken, probeerde Kate een verhaal te ontwikkelen. Het was de bedoeling dat ook dit verhaal wat verlichting bracht in barre tijden.

'Nu we hier bij de Chinees zitten... die Japanse zenpriester...' begon ze, de zoveelste slok nemend.

'Ja? Ken ik hem?'

'Je zult hem nu leren kennen. Hij heeft een kat gedood.'

'Wie? Hoe heet hij?'

'Nansen. Of Nan-chu-an of zoiets... Xinees... Ik spreek geen Xinees... soms...'

'Vertel verder. Maar gebruik geen x'en meer. Ch of sj zijn ook goed. Spreek je hoofdletters uit, Kate.'

'O, galgenhumor.'

'Beter dan een tumor, mevrouw X.'

'Er was ruzie.'

'Welke ruzie? Waar?'

'Niet onderbreken. Follow the flow. No: go with the flow. Laat me uitspreken, Barre.'

'Go ahead, black swan.'

'Nan-chu-dinges... Nansen had een kat. Nou: poes. Hi hi. Lijkt wel het begin van een stom liedje: Nan-sen-had-een-kat. Nee: Nan-sen-die-had-een-kat. De monniken van de westside van de tempel wilden dat beestje als mascotte; de monniken van de eastside van de tempel wilden dat beestje als mascotte. Snap je. Zie je het evenwicht? De tegenstelling? De ... '

'De onmogelijke balans... ja...'

'Luister. Zeg het woord!' gebod de zenpriester dan, en hij hield het geliefde katje omhoog terwijl hij ook zijn sikkels omklemde om het dier de keel over te snijden. Het was zo'n zentest hé Barre.'

'Ja ja. Zen. Alle twee de groepen wilden het. Een kat. Zonder zak.'

'Ja. Wie het juiste woord zou zeggen, kreeg de poes.'

'En?'

'Geen van de twee groepen kon het juiste woord zeggen. De priester sneed dus de kat de keel over en gooide die van zich af.'

'Ja: en dan?'

'Later kwam er een jonge zenleerling langs. Die werd getest door de westside en de eastside van de tempel: wat zou jij in dat geval gedaan hebben, stagiair? Ben jij slim genoeg? Toen zei de leerling niks, geen woord, ontdeed zich van zijn beslijkte sandalen, legde die op zijn hoofd en wandelde naar buiten.'

'Nou... wow... '

'Dat was het zwaard van de vrede. De priester had het zwaard van de oorlog gebruikt, omdat niemand het antwoord gaf. Nederigheid. We moeten nederig zijn. De dood van een kat kan erger zijn dan het verliezen van een oorlog.'

'Wat raaskat... raaskal je nu eigenlijk? Ik ben niet mee. Wij zitten zelf met een vrouwenlijk en een boze zwaan.'

'Een paar bemodderde sandalen op een kletskep had de poes kunnen redden. Die domme onwetende... '

'Ja ja... al goed... Ik... '

Barre zag zijn tafelenote plotseling slagzij maken. Ze zakte uit zijn gezichtsveld weg en bonkte met wat geschraap van stoelpoten op de grond. Een eenzaam koppel onder een fletse lichtplas keek even op en proestte het dan uit. Een Aziatische kelnerin kwam uit het halfduistere decor aangesneld en hielp Kate weer op haar stoel.

'Hoe kunnen ze jullie toch zo lelijk kleden!' zei Kate.

'Nee mevrouw. Goed mevrouw? Dank u,' zei het meisje, en ze verdween als bij toverslag.

'Heb je pijn? Blauwe plekken?'

'Niet meer dan voorheen.'

'Kleden? Lelijk?'

'Wel, ja: die Chinese meisjes. Zo mooi als ze zijn, en kijk hoe ze erbij lopen: in nonnenkleden, grijs en zwart en wit. Bah, noedelcultuur. Of is het: knoedel?'

'Je zwanst. Heb je echt geen pijn?'

'Zwanenzwans. Santé. Hoe moet het nu godverdomme verder hé? Zijn we

moordenaars? Moeten we vluchten?’

‘Sst. Daar zeg je zowat. Laten we ons opsplitsen hierna. Ik fiets naar het stadspark, jij naar Het Voorgeborchte.’

‘Om wat te doen, Sherlock? Klinkt als in een feuilleton. Opsplitsen!’

‘Ik ben een dader, remember, Watson. Geen detective.’

‘Onze fietsen zijn zat.’

‘Het lukt wel.’

‘Sint-Maarten deelde ganzen uit op... op... ‘

‘... op Sint-Maarten?’

‘Ja. Een goede daad.’

‘We moeten goede daden doen. Neem eerst nog wat eend. We delen de rest.’

‘Wraak! Kwaak! Kwaak! Is er nog wat in de fles? Tijd voor een tweede?’

‘We worden veel te vrolijk. Dit kan niet.’

Angst was een slechte raadgever; alcohol een nog slechtere geleider. De opgesplitste fietstochten, geaccelereerd door de brandstoffen whisky en witte wijn, liepen faliekant af. Wat de perfecte moord van een zwaan op een mens had kunnen zijn, werd een domme draak van een drama.

Was het lieflijke houten brugje over het smalste stuk van de levertvormige parkvijver misschien uit rijstpapier gemaakt? Gikgakten en snaterden ganzen, eenden en zwanen op dat ogenblik haiku's? Was het iets Japans? Alweer? De Wraak van de Zwaan? Wat het ook zij: toen Barre op zijn fiets na herhaald zwalpen met een fraaie cowboyjump boven op het brugje arriveerde, zakten man-en-paard pardoos door de splinterende planken. Wat gebeurde er *between the saddle and the sand*?

Niets en alles.

Niets: je leven flitste aan je voorbij.

Alles: je leven flitste aan je voorbij.

Barre werd op een geknakte plank gespietst en plonsde grondig doorboord in het zwanenmeer. Zijn fiets bleef haperend als de doodskist van Mohammed tussen hemel en aarde zweven, nou: brug en water.

Kate van haar kant hield zich nauwelijks rechtop op weg naar Het Voorgeborchte. De weg helde in haar voordeel: toen ze door de ramen de vertrouwde silhouetten ontwaarde – een Hopper – kukelde ze meer van haar fiets dan dat ze eraf sprong. Eigenlijk nam ze een halve duikvlucht over haar stuur heen terwijl ze de barrière van de trottoirband onvolkomen nam. Het leverde haar extra blauwe plekken plus een fikse voorhoofdsbuil op. Ze stond nog even weer rechtop en voelde iets door haar heen snerpen. Omwille van de omstanders gaf ze daar niet aan toe. Na resultaatloos geworstel met het fietsslot werd ze door een duizelgolf weggespoeld van een bewust bestaan op deze aarde. Verder dan de toiletten in de ruime inkomhal bezijden het café kwam ze niet meer. Wat gebeurde er tussen verticaal en horizontaal?

Alles van het niets.

Niets van het alles.

Een snelle neerwaartse beweging in stomme gehoorzaamheid aan de zwaartekracht.

Een zwanenzang.

2. YOU'RE IN THE ARMY NOW

(DE M&M-MOORD)

Sectie Personeel, MHO

Nazomer 1977 bood ik me op bevel van de overheid in het *Militair Hospitaal* te Oostende-Bredene aan om mijn dienstplicht voor de Belgische Strijdkrachten te vervullen. Vuurtorenzwieplicht kleurde dat jaar. Donkergroene *aliens* (de Medische Dienst van het Belgisch Leger werd in geruststellende groene apenpakjes aangekleed) parkeerden me in de *SP*. Wat moest men anders aanvangen met een Germanist, oud 24, reeds twee jaar op de arbeidsmarkt actief, hebbende een vrouw en een tweeling in aantocht, twee dichtbundeltjes op zijn palmares? De rest van de dienstplichtigen waren idem dito oudere artsen, apothekers, kinesisten en verplegers. Enkele 'sociale gevallen' (je bent 18, je wilt wat, maar je moet naar het leger, waar men je gaat ontluizen) laptten de ramen – om toch iets van het kazernegevoel te hebben.

In die *Sectie Personeel* verwerkte ik documenten en formulieren. Op korte tijd nam ik kennis van volstrekt belachelijke afko's en stupide lemmata. Ik schreef '*verloven*' en '*marsbevelen*' uit, haalde (gewapend) geld van de bank voor de maandelijkse uitbetaling in het handje van de beroeps en verrichtte administratie betreffende IN en UIT.

IN: opgeroepen dienstplichtigen die om een of andere reden (lichaam, geest) van hun vaderlandse plicht bevrijd wensten te worden. Ongevallen ook. Ene *soldaat milicien* Hennebel bijvoorbeeld, afkomstig uit Poperinge, bracht er zijn volledige dienstitijd ingegipt en horizontaal door in zaal 6, na een zware motorcrash. Beroepssoldaten, die na een ongeval ijlings in het dichtst bijgelegen 'burger'ziekenhuis werden opgenomen, dienden na de eerste zorgen uiteindelijk ook bij 'ons' te belanden, de donkergroene *Nightingales* van het westelijk front.

UIT: de pechvogels, die na ampel onderzoek (men nam ruimschoots de tijd om door *fake* & rookgordijnen heen te kijken) toch hun eenheid moesten gaan versterken. De gelukzakken, die afgekeurd werden. De herstelden ten slotte, reserve of beroeps.

Druk?

Nou ja, op z'n legers.

Soms gebeurde er wat. Er werd bijvoorbeeld in de omgeving een *Ensor* gestolen. Een zicht op een kerkje in de duinen. *Ensor* ligt gevoelig aan de kust. Men deed onder andere een beroep op een korporaal-chef van het *Militair Hospitaal* die het pendelen beheerste. Naast pornografie en fotografie beoefende deze kerel ook het wichelroede lopen. Hij liep niet alleen zijn pik achterna. Hielp dat? 'Zoek westelijk', orakelde de man. Anderhalve maand later trof men het schilderij aan op dezelfde plek waar het door *Ensor* was geschilderd. Het beeldde zichzelf uit toen het gevonden werd. Zicht op duinenkerkje weerspiegelde zicht op duinenkerkje. Het werk van een grapjas?

Of er deden zich februaristormen voor gecombineerd met springtij. *Remember 1953* (mijn geboortejaar, nota bene). We duikelden toen honderden veldbedden uit de kelders van het *Militair Hospitaal* op, alarmfase nr. zoveel werd geblazen, want enkele straten in Oostende waren onder water gelopen. We boften met deze onverwachte

gang van zaken; het doorbrak de saaie legeroutine. Hij tij keerde echter weer, dat jaar, letterlijk, en de winden gingen liggen. Oostende werd opnieuw de statige *Koningin Aller Drenkplaatsen*.

'Een treurige prins'

Oktober 1977.

'Uwe maat is dood,' zei mijn directe baas ADC (Adjutant-Chef) Debruyne tegen mij. 'Maat?'

'Ewel, kijk, hier: gij schrijft toch ook gedichtjes?'

Dat verdomde verkleinwoord.

Hij schoof me Het Nieuwsblad toe. Daarin werd bericht over de dood / zelfdoding van de 'zeer treurige prins-dichter' Jotie T'Hooft.

'En ze hebben hier een dienstplichtige binnengebracht die ermee te maken zou hebben, hij was erbij in Brugge, dat moet wel lukken, een soort edelmanneke... eh... van adel, daar is nooit iets goeds van te verwachten.'

'Tja,' deed ik.

Ik had Jotie T'Hooft enkele keren ontmoet. We werkten voor hetzelfde literaire tijdschrift in Gent ('*Yang*'). We lazen samen voor uit eigen werk in Turnhout en Eindhoven. Van hem bewaarde ik ook een paar brieven, op blauw papier.

'Gij droeg toch ook van dat lang haar hé voor ge naar 't leger moest? Op de achterkant van een van uw boekskes zag ik dat.'

Boekskes.

Verdomde puitogige oerstomme caravansocialistische spinaziestrontkleurige *boefer*.

'Ja.'

'Dat geeft een slechte indruk bij de mensen.'

'Ja...'

Ik schoof de krant terug naar het oorlogsgebied van ADC Debruyne en dacht aan mijn recente jaren in Leuven en Gent. Het was nog altijd wennen aan termen als 'Oostende, Kortrijk', en nu: 'Brugge, Assebroek'.

Mijn Mest-Vlaanderen.

Good Old Times

Mei 2006.

We ontmoeten elkaar zoals gewoonlijk op het straatterras van taverne *Het Voorgeborchte* in Avelgem, vlak bij de kerk – onze vaste stek sedert jaren, maandelijks, elke laatste donderdag in de vooravond. Het regent, maar we hebben een ronde tafel onder de overkapping aan de straatkant. We worden omgeven door gepensioneerden en coladrinkende scholieren van het Koninklijk Atheneum en het Sint-Jan-Berchmanscollege die vlug even komen schuilen. Het regent oude wijven – gezellig, en het is warm. Ik wacht op Jotie T'Hooft.

Drie elementen hebben ons al die jaren verbonden: we zijn beroepsmilitair geworden (het scheutje *Rimbaud* in ons), we bekeerden ons tot het ene en waarachtige Russisch-orthodoxe geloof (de roes) en we zijn blijven schrijven (de verslaving). Het zijn ook drie restanten van onze juveniele marxistisch-leninistische sympathieën van wel-
eer.

Mijn drie jaar jongere *brother-in-arms* wordt er 50 vandaag. Ze hebben hem al lang opgegeven – sedert oktober 1977. Wat mezelf betreft: ik word geduld, niet geacht. We zijn vergrijsd, na vele veldslagen. Jotie betreft enkele kamers driehoog in de (...)straat in het rustige Avelgem, maar hij is vooral voortdurend onderweg. Ik hok in het Pompei van het Zuiden, ook nog genoemd: Kortrijk, boven het afspraakkaffaat *Vlas Vegas*. Wat dreef ons eind jaren '70 van de vorige eeuw in de kakiarmen van het allesbegrijpende leger?

Vox

Het was dankzij Vox dat we blijvertjes werden.

We solliciteerden – onafhankelijk van elkaar – naar een job bij de schrijvende redactie van dat militairenblad. Vox: het legermagazine met de vredesachtige X in de naam. (Ik vond na mijn legerdienst geen interessant werk meer als Germanist). We slaagden. Daarna was de stap naar de *Militaire Inlichtingen Dienst* maar klein. Dichters zijn immers leugenaars, gladde palingen, en *fakers*. Hoe zouden we anders herfst 1977 Jotie's (zelf)dood geënceneerd kunnen hebben?

We solliciteerden andermaal, gezamenlijk deze keer. We slaagden, medio jaren '80. We kenden namelijk de correcte term voor een keuken op een schip: *kombuis*. En voor een groep kraaien: *klad*. We kenden nog zeer veel andere dingen.

Meanwhile: de dienstplicht werd afgeschaft, het leger werd afgeslankt en de bezettingstroepen verhuisden weer uit Duitsland. Wij waren (en zijn) de enige twee (ietwat langharige) *undercover* militairen van het Belgisch Leger. Onze uniformen (we hebben allebei de graad van majoor) hangen permanent ongebruikt in onze kasten. We opereren in burgerplunje.

Het gebeurt dat we met z'n tweeën een Russisch-orthodoxe eredienst bijwonen, in de Polders, in Oudenaarde of in Kortrijk. Maar ons houvast is onze afspraak elke laatste donderdagavond in de kuipstoelen aan een ronde tafel van *Het Voorgeborchte* te Avelgem – in de winter binnen, de andere seizoenen bij voorkeur buiten.

Lefte, whisky. (Ik moet hier wel uitkijken).

Sigaretjes pieren. (Hij moet hier wel uitkijken).

Rustig, rustig, terwijl vlak voor ons op straat zich het woeden van de wereld tijdens spitsuren voltrekt. We spreken elkaar altijd met onze echte voornaam aan.

Officieel werkt Jotie T'Hooft voor *Het Rode Kruis*. Hij heet Johan Dendooven. (Zijn laatste letterkundige wapenfeit: de scenario's voor de strips *Florence* en *Henri*). Officieel schrijf ik (jeugd)boeken. Ik ben Marc Baccarne. (Mijn laatste letterkundige wapenfeit: ik bezorgde chef-kok Piet Huysentruyt een extra punt op de twintig (van 15 naar 16!) in de *Gault et Millau*-gids door een 'eigenzinnige' tekst over zijn restaurant in Wortegem-Petegem te schrijven).

Jotie is een stijlvolle vijftiger geworden, met halflange, achterover geharkte, donkergrijze haren. Vooraan is wat kaalheid ingetreden. Hij kleedt zich peperduur. Hij draagt permanent een handschoen aan zijn linkerhand, die jaren geleden deerlijk verminkt werd *in action* in een of andere Kongolese provincie.

Ikzelf tors ietwat langere, sneeuw witte haren. Dagelijkse porties biergist beperken de haaruitval tot een aanvaardbare hoeveelheid.

Die details helpen ons bij onze job. We worden gerespecteerd en goed betaald. De legertop telt namelijk enkele heel geschikte, intelligente mensen. Mochten die *'in de privé'* werken, dan zou ons land, dat druilerige driehoekje, er helemaal anders uitzien.

Ons lijflied: alles van *Status Quo*. We kennen hun repertoire vanbuiten. Rechttoe-rechtaan rock. Geen *psychedelica*. Geen *ruis*. Geen *kosmiek*. Geen *static*. Duidelijke boodschappen.

Gedichtjes? Gedichten?

Praten we nooit over.

We *bloggen* ieder apart, op het internet, onder diverse pseudoniemen. Over de middenstandsliteratuur van de jaren '80, '90 en de populistische letterkunde van heden ten dage vinden we ons niet meer op. We zijn Heren van Stand geworden. Geef ons Russisch-orthodoxe kerstkoren, een gouden herfst, tabak, wat alcohol, *memories*.

We hebben er veel aan de galg gepraat. In opdracht. In den beginne hadden we moeite met de absolute zwijgplicht die ons was opgelegd. Maar als ouder wordende dichters vormde dat gaandeweg minder een probleem. Jotie was afgekickt; ik had Koning Alcohol verbannen naar een Elba ergens achter mijn hart. We leefden met mate, en met een zekere regelmaat. We vreesden maar één ding: dat we op een onbewaakt ogenblik door onze eigen werkgever omgebracht zouden worden. We wisten te veel. En we waren ook makkelijke prooien: ze hadden ons verplicht elektronische enkelbandjes te dragen. Dat gebeurde beroepshalve, ter bescherming.

De *Agusta*-affaire bijvoorbeeld – het scheelde geen haar of we dienden allebei een compleet andere identiteit aan te nemen en een andere biotoop te bewonen aan de andere kant van de wereld. We konden het gevaar intern bezweren.

Wie dit leest, zal nu opperen: 'En de vrouwen?'

Ja, de vrouwen.

Meervoud.

Laat dit nou eens een verhaal worden zonder vrouwen.

Meneer M., of all persons!

Ter zake. Mei 2006. Het regent oude wijven in *Het Voorgeborchte* van de Vlaamse Ardennen.

Ik wacht op Jotie. Hij is al 14 minuten te laat. Plagerige scholieren molesteren elkaars fietsen en schooltassen. Enkelen gaan druipnat zitten en bestellen cola's. Dan glijdt eindelijk de grijze Saab voorbij. Jotie wuift. Er zit iemand naast hem.

Even later begroet ik ze hartelijk.

Jotie/Johan heeft de goede oude meneer M. uit rusthuis *Dennengroen* eens meegebracht. Dat is leuk. Het was aan o.a. meneer M. te danken dat Jotie anno 1977 een 'gedaanteverwisseling' kon ondergaan en na drie jaar luxeopsluiting in het slotklooster W. in Luxemburg een ander leven kon beginnen. We werkten later nog wel vaker met hem samen. Jotie en ik leerden M. beter kennen in een Mechels kerkje, waar hij hobbyist-organist was. Op zoek naar 'andere' klanken kwamen we op dat kerkje af, want er zou toen Russisch-orthodox gespeeld en gezongen worden. Van het een kwam het ander. Meneer M. werkte beroepshalve als ambtenaar voor afwisselend *BiZa* en *BuZa*. Hij was nog veel meer dan dat. Hij was spion voor Roemenië en Rusland, werd zeggend verlinkt (doordat zijn toenmalige contact plotseling asiel in België zocht), offerde er zijn eer, geweten en openbaar leven voor op, maar eigenlijk werkte hij al die tijd 'dubbel-op' voor de Belgische Staatsveiligheid. Wij deden hetzelfde, maar vooral in militaire middens. Meneer M. bracht amper drie jaar in de lik door – hij werd, jaren na Jotie, en vlak voor zijn pensioen, ook in het luxeslotklooster in Luxemburg ondergebracht. Daar kreeg hij een prinselijke behandeling, in ruil voor de openbare

desavouering van zijn daden. De Russen reageerden niet, maar de Roemenen waren niet weinig van hun melk eenmaal ze het ware M-verhaal doorhadden. Uit wraak zorgden ze ervoor dat tijdens de woelige eindjaren '80 in Boekarest een Belgisch tv-journalist door een verdwaalde kogel werd gedood.

'Meneer M., hoe maakt u het?'

'Ik maak het nog altijd zelf, dank u.'

'Proficiat met uw... ' (Meneer M. is een kersvers tachtiger).

'Geen getallen alstublieft.'

We maken voor de zesentwintigste keer vrolijk kennis. Oude vossen en hun streken. Meneer M. ziet er als iedere Belgische tachtiger uit. Hij krijgt dan ook niet veel aandacht van de ons omringende oudjes en scholieren. Maar ze moesten eens weten. De linkerhandschoen van Jotie wenkt de ober. Nu ik het zo bekijk: twee handschoenen staan chique, vooral bij het aan- en uitdoen, één permanente handschoen is luguber.

Ik concentreer me weer op meneer M. Het is zes of zeven jaar geleden dat ik hem nog eens ontmoette. Meneer M. is en blijft een onverbeterlijke, laconieke grapjas.

Hij mocht ooit zelf, in de tweede helft van de jaren '70, zijn eigen 'toelatingsproef' voor de Roemenen en de Russen bedenken en bekokstoven. Hij stelde voor een *Ensor* te ontvreemden, die enkele maanden spoorloos te laten zijn, en het ding dan weer op zijn schitterendste plaats op te laten duiken, dit alles zonder ook maar het minste spoor na te laten. (Hij hield nu eenmaal van ouderwetse spionage, mistige contouren, schimmige gestalten en geheimzinnige verdwijningen). Hij slaagde *cum laude*. Uiteraard, want hij kreeg de steun van de Staatsveiligheid. Hij werd aangeworven door de 'overkant'. Alleen ik slaagde er in die tijd eerder toevallig in iets te ontdekken: uitgerekend ik, de Germaanse oudere *SP*-dienstplichtige van het HMO, het *Hôpital Militaire d'Ostende*. Van dit ene kwam inderdaad ook het andere.

Ik kwam in contact met de Inlichtingendiensten, we kalefaterden het zieltogende wrak van Jotie (de rol van het MHO daarin zou altijd een angstvallig staatsgeheim blijven), we zorgden voor een staaltje gedaanteverwisseling, we lieten er drie jaren over heen glijden (slotklooster Luxemburg, redactie *Vox*, mantels der vergetelheid, rookgordijnen, weet je wel) en daarna konden we aan de slag, vaak met meneer M. als onze mentor.

M&M

De ober komt eraan.

'Voor meneer M. een wodka, onverdund, zonder ijs,' zegt Jotie in de plaats van meneer M.

'Uitkijken, of de regen verdunt die wel,' repliceert de ober, boos naar de zeiknatte straat knikkend. Voorbijglijdende auto's op pletsende banden zorgen voor lawaai-overlast.

'Plus een Leffe en een J&B, ook onverdund.'

'Oké.'

'Voorproeven, meester, dat sterk water?' informeer ik spottend.

Meneer M. schildert zijn brede, naïeve, maar staatsgevaarlijke glimlach op zijn gezicht. Zijn jarenlange dekmantel. Domheid biedt de beste bescherming.

'Niet nodig, ik tel niet meer mee. Ze hebben me bijgezet in het *Museum van de Belgitude*, bij de afdeling Paljassen, Kwakzalvers, Bejaarde Excentriekelingen, Dinosaurussen. De grootste afdeling dus. Ik ben de *Panamarenko* van de Belgische

spionage: mijn vlieger gaat niet meer op. Ik mag blijven leven.'

'Die ministers van toen keken anders wel zuur onlangs op tv,' merkt Jotie op.

Ik knik. Ook gezien: Meneer M., die, niet lang geleden, zijn vreselijke, verraderlijke glimlach in een 'duidend' en 'open' tv-programma op de officiële nationale zender tentoonspreidde – de toenmalig betrokken *BiZa*- en *BuZ*aministers daarentegen...

'Men probeerde spijkers met koppen te slaan hé.'

'Ja, die stomme kijkcijfers.'

'Waarom deed u het toch nog, die *outing*?'

'Arbeidsvreugde?' oppert meneer M. vrolijk.

Ach, we houden van de man. Zo'n prachtig openbaar slachtoffer, dat nog voortdurend wordt geslachtofferd, nu ter wille van kijkcijfers, godgenageld. Verrekte Pilatus-ministers!

'Speelt u nog orgel?'

'Ken je dat grafschrift uit de Lüneburger Heide?' formuleert M. een wederwoord.

We schudden van nee.

'*Hier legt begraven Peter Quann/Gott vergaf em sin sunden/denn he weer sine speelmann// ... of zoiets.*'

'Haha.'

'De *Cutty Sark* nadert de thuishaven... 'mompelt Jotie. '*Pay the piper, call the tune.* '

We communiceerden en pareerden vroeger wel vaker via boeken, citaten.

'En jullie, hoe zit dat: nog altijd kaarsen, bloemen, bloesems, ... '

We knikken van ja.

'Toch niet hier in... Waar zijn we?'

'Avelgem. Nee. Ergens anders.'

We werpen even een blik op de kerk vakbij. Gregoriaans, wellicht.

'En het kerkje in Mechelen... ?' wagen we. Een zeer oude koe.

'Ach... '. M. wuift het weg.

We zwijgen en verzinken in tijdelijk gepeins. We zijn alle drie simpelweg in leven gebleven omdat men vergeten is ons te doden. Misschien zijn we toch niet belangrijk genoeg: twee langharige dichters die de kaap van 50 hebben gerond en een bejaarde ambtenaar-organist die voluit voor de centen ging.

De ober komt het liquide lekkers aanbrenge. We knikken in dank.

'Orthodoxe muziek verzacht de zeden... Status Quo ook' gooi ik in het midden van onze rondetafel. 'Santé: op goede, oude tijden.'

We klinken, nippen en zwijgen weer. Tot meneer M. zijn neus moet gaan poederen.

De kortste weg? Jotie staat op en begeleidt hem even. Wanneer hij terug komt, vraag ik hem: 'Waarom heb je hem uit *Dennengroen* ontvoerd? Dat was toch een afgesloten hoofdstuk, had ik begrepen?'

Jotie friemelt even aan zijn handschoen: 'Tja... eh... er is een boek op komst... '

'*Shit!* doe ik. 'Toch niet van jou?'

'Nee... eh... veel erger.'

'Ja?' dring ik aan. 'Mag hij het niet horen? Spreek vlug.'

'Ja ja... hij weet ervan. Hij belde me namelijk zelf op. Je kent nog Marc Reynebeau?'

'Natuurlijk. '*Spelbederf*' – zijn eerste en laatste dichtbundeltje, jaren zeventig van de vorige eeuw.'

'Inderdaad.'

'Nou, en?'

'Die gaat het spel nu helemaal bederven. Je weet toch dat hij heden ten dage niet alleen de intellectuele televisieclown uithangt, onder het mom van *mediawatcher*, maar

ook de officiële geschiedschrijver van de Belgische politieke geschiedenis is geworden?’

‘Ja, *in a nutshell*, yes.’

‘Wel... die kerel gaat nu een boek publiceren over de Belgische spionage van na de Tweede Wereldoorlog.’

‘Godsammestrafte!’

‘En dat zal Hij doen!’

‘*Shit bis!* Wij doen al decennia ons best om uit de boeken te blijven, en nu komen we er weer in!’

‘Goed gezegd. Een ramp.’

‘Hij is al twee keer bij M. in *Dennengroen* geweest, voor een ‘verkennend gesprek’. Onze namen zijn gevallen, meerdere keren. Reynebeau had natuurlijk al rondgespeurd.’

‘En M. ...?’

‘Zit ermee verveeld. Probeert alles tegen te houden. Hij is het beu. Zijn tv-interview was het eerste en het laatste. Hij wil rust. Daarom vroeg hij me hem op te halen en even te overleggen.’

Intussen verschijnt meneer M. weer op het appel.

‘Heb je ’t hem verteld, Johan?’ informeert hij ernstig.

‘Helemaal,’ knikt Jotie.

‘Tja... ‘doe ik, en ik knik bedachtzaam naar M.

‘Ik moest er dus dringend even tussenuit in *Dennengroen*, begrijp je... ‘zegt meneer M. ‘Ik weet het sedert dinsdag.’

‘Marc Reynebeau... ‘articuleer ik mompelend, ontgoocheld, even terugzinkend in mijn kuipstoel. Het regent nog onverdroten oude wijven, maar nu is ook een oude koe opgedoken.

‘Is eh... is dat boek al in vergevorderde staat?’ vraag ik.

Jotie knikt vragend naar meneer M.

‘Proefdrukfase, uitgeverij *Lannoo*,’ zucht M. ‘Het is waarschijnlijk niet meer tegen te houden. Wellicht herfst dit jaar nog, najaarsaanbieding Boekenbeurs Antwerpen.’

‘Proper verjaardagscadeau voor ons!’ grimlacht Jotie.

‘Nou, dat wordt dus de *M&M-moord*,’ zeg ik grimmig, me voorover buigend. ‘De moord op *Marc* en het *Manuscript!*’

‘Zoveel is zeker,’ beaamt Jotie.

‘Zeker weten,’ bevestigt meneer M.

‘Laat dit het voorgeborchte van zijn hel zijn!’

‘Schrijven is vooral schrappen!’

In het reine met Marc

Rein Vernunft moet er zijn.

Hoe 1. De schrijver MR 2. Uitgeverij Lannoo 3. Het Manuscript 4. De Harde Schijf alle(n) te deleten?

Avelgem, *Het Voorgeborchte*, wordt een oord van samenzwering. We beginnen weer dapperder te roken en te drinken, op zoek naar *the right angle, time, place, scalpel* voor de decisieve ingreep.

Ik ken uitgeverij *Lannoo* in Tielt ietwat – ooit gaf ik er enkele jeugdboeken uit, onder-tussen drie redactrices verslijtend die allang weer verdwenen zijn. Er was een groot verloop van personeel aldaar.

Hoe zit daar met hun vaste schijven? Zijn zij ‘mee’ met het digitale tijdperk?

Hoe transparant is de huidige woning van de heer Marc Reynebeau, zijnde veel op pad heen en terug naar televisiestudio's en plaats-delicten van diverse 'humoristische, doch diepgravende programma's' (hardboard en piepschuim dus)?

Jotie en ik besluiten een beroep te doen op een moedwillig vergeten dichter die al decennia lang - ook te Mechelen, *of all places* – in de schaduw van Grote Herinneringen leeft. Uitgeverij *Lannoo* weigerde zijn poëzie uit te geven; Reynebeau kraakte als toenmalig letterkundig douanier zijn dan toch maar ergens anders gepubliceerde bundels in de *Knack*. Redenen te over dus. Leopold VDB – God vergeeft hem zijn afko – kan ons bijstaan in deze moeilijke uren en helpen het blazen van Vorst en Vaderland schoon te houden.

Ja, zo *mainstream* zijn we geworden.

Op de oudere dichter Leopold VDB hoeft niet lang ingespraakt te worden. Hij doet mee. We oefenen geduld tot de Grote Zomervakanties aanbreeken – u weet wel: Kortrijks Verlof, Tielse coma, Gentse Feesten, Antwerpen-Terras, Oost-Vlaanderen Niet Thuis, et cetera... We zetten ook onze pionnetjes uit. Daar hebben we er een heel legertje van. Zij observeren de voor- en achterdeuren van de biotopen waar het 'brandt'.

Op een vroege ochtend omstreeks de Vlaamse Feestdag (leeuwen, klauwen) slaan we toe. Zwartgemutst verschaffen we ons simultaan een toegang tot de comateuze uitgeverij en ten huize van de recesnemende Marc Reynebeau. Leopold VDB zetten we in voor de klus bij uitgeverij *Lannoo*: hij heeft er dus nog dat eitje te pellen, want ooit werden daar enkele van zijn meesterwerken-in-manuscript hooghartig afgewezen. Computers hebben intussen geen geheimen meer voor deze kamergeleerde *weirdo*. Ik vergezel hem, omdat ik de plattegrond van de zaak vrij goed ken – *memories, you know*. Het neemt wat tijd in beslag voor we de *file 'De Belgische Spionage 1945-2005 – Een ontluistering'* ontdekken. We schrikken even bij het lezen van de ondertitel. Maar dan slaan we ongenadig toe. *Beginner's luck?* O nee: instinct.

Johan/Jotie breekt met een bevriende para in onder dak bij Marc Reynebeau. Daar is geen kat, maar het is er ook een zootje. Het duurt even voor ze de proefdruk van '*De Belgische Spionage 1945-2005 – Een ontluistering*' aantreffen. Nietsontziend slaan ze toe.

USB

Ettelijke dagen na de Vlaamse Feestdag (leeuwen, klauwen) worden de inbraken ontdekt, nou: vermoed. Er kan alleen ontstentenis van een en ander worden geconstateerd.

Wij komen dat te weten via de geschreven pers. We zitten andermaal (nagenietend, jawel) in *Het Voorgeborchte* te Avelgem, op een zomerse donderdagvalavond. Meneer M. is er ook weer eens bij. We struinen door enkele vaderlandse kranten en vermeien ons in de berichtgeving over onze ingrepen. Men tast weer in het duister, natuurlijk.

'Wat is een *usb-stick*?' vraagt meneer M. plotseling grimmig, opkijkend uit zijn *Laatste Nieuws*. Wij kijken ook op, ontzet, ieder uit zijn krant: Jotie uit *De Gazet van Antwerpen*, ik uit *De Morgen*.

Dan roepen we gezamenlijk: 'O *shit!*'

Nu heeft de spelbederver echt wel zijn doodvonnis getekend. We roepen de tijdelijke vereniging USB in het leven, de *Unie der Spionnen van België*, en begeven ons op

dodelijk pad om het karwei helemaal af te maken. Dit keer schakelen we ook een *hit-woman* in.

We bellen aan bij Reynebeau thuis, onder het mom van *life-reality-television*. Hij laat ons gretig binnen, natuurlijk. *We make it look like a realitysoap* en hij wordt de *Doodste Mens ter Wereld*. Er zijn geen getuigen, alleen de usb – een belangrijk hoofdstuk uit zijn nooit te verschijnen boek.

3. WURGSEKS

Medio jaren zestig van de vorige eeuw werd het middelgrote polderdorp Tiksmonde even uit zijn halfslaap gerukt door de moord op de gemeentesecretaris. Die werd gewurgd met een dode adder. Van de dader(es) werd nimmer een spoor gevonden. Tenzij die dode adder dus: hoe kon dat nou, dat beest kwam toch helemaal van de andere kant van het land? Het was wel een origineel moordwapen. De dorpsbewoners vergaten al vlug de onbekende dader(es). Vooral ook omdat de scène van de moord vanzelf al louche was: de bar Kanaal II op het platteland ten noorden van Tiksmonde. Maar over die dode adder bleven ze nog lang prakkezeren. En ook even over een mogelijk motief, dat al zo onvindbaar bleef als de dader(es) zelf. Toen gebeurden medio jaren zeventig de fusies tussen steden en dorpen. De groten slokten de kleintjes op. Het stof der vergetelheid daalde over de zaak-Tiksmonde neder. De adder, het bewijsmateriaal, verschrompelde in een plastic zak in de kelders van het voormalige gemeentehuis van het polderdorp.

De eenzaat Walerik Verduyn liet het dorp met rust en het dorp liet de eenzaat Walerik Verduyn met rust. Dat was maar goed ook. Medio jaren zestig trok de taxidermist Verduyn in z'n dooie eentje naar de wondermooie Ardennen bezuiden Samber en Maas. Het was een prachtige okeren herfst. Kruidigheid hing in de lucht. In de slachthuizen klaptten varkens open tot festijnen van gastronomie. Vliegend wild werd uit de grijze luchten neergeknald en belandde op welgevulde tafelen. De aandacht van Walerik Verduyn spitste zich echter op iets anders toe. Als taxidermist koesterde hij al lang de droom om eens een adder op te zetten. Hij verliet dus enkele dagen zijn lage palingstreek en toog op jacht naar een adder. Die vond hij. Het beest lag groggy in een wegberm, aangereden door een auto. Walerik stopte het dier in een vuilniszak die hij volspoot met verdovend gas. Bij nader onderzoek bleek de adder het ongeval toch min of meer heelhuids overleefd te hebben. Hij bleef nog anderhalve dag op apegapen liggen en nam daarna weer deel aan het volle leven. Walerik bracht hem onder in een stevig afgesloten glazen kooi en smokkelde hem mee naar zijn palingstreek. Hij hoopte de adder eerst nog enkele jaren in levenden lijve mee te maken. Helaas: toen hij in Tiksmonde arriveerde en thuis de koffer van zijn Simca openklapte, trof hij een morsdode adder aan. Nou, een echt probleem vormde dat niet voor de taxidermist Verduyn. Met dode dieren had hij leren leven.

Leven met een dode mens op je geweten was natuurlijk een ander paar mouwen.

Groot was de ontzetting van Walerik toen hij een dag later constateerde dat de dode adder uit zijn atelier was ontvreemd. En hij kon niets ondernemen, want vermoedelijk, zo dacht hij, was het ontvoeren van adders uit hun biotoop strafbaar. Vooral als ze bij

thuiskomst overleden bleken te zijn. Of was de adder schijndood geweest en had hij de nacht afgewacht om de vrijheid te kiezen?

Nog anderhalve dag later werd het ontzielde lichaam van de gemeentesecretaris aangetroffen op het erfje achter de toiletten van het beruchte landelijke herenclubje Kanaal II. Hij was er bij nacht en ontij met de dode adder gewurgd. Na ampele ondervraging van alle stamgasten van Kanaal II werd men niks wijzer. Het herenclubje, voor de helft bestaand uit animeermeisjes die nooit ofte nimmer in het dorp zelf te zien waren, getuigde volmondig hetzelfde: de gemeentesecretaris was die avond, nou, toegegeven: nacht, erg dronken geweest. Ene Selina had hem al ettelijke 'coupkes' afgetroggeld, voor duizenden franken. Op een bepaald moment had de secretaris zijn halfvol coupke op de toog neergeplant. Hij was naar buiten gegaan voor een plaspauze. Dat was het laatste wat ze van hem gezien hadden. Nou: het laatste teken van leven dus. *Very Jamaica Inn*. Voor de rest werd op bedekte wijze het onderzoek verder gevoerd, want er waren dorpsnotabelen mee gemoeid en Tiksmonde was niet erg fier op de aanwezigheid van Kanaal II op zijn grondgebied, en het floreren ervan.

Maar die adder, godverdomme!

Men raakte er maar niet uit.

En waarom moest de gemeentesecretaris er aan geloven?

En wie was de moordenaar?

In die dagen brak Walerik Verduyn permanent het zweet uit. Het was verdomme zijn adder. Zijn gestolen adder. Maar aangifte van de diefstal durfde hij natuurlijk niet te doen. Niemand kwam ook op het idee bij hem poolshoogte te komen nemen. MAAR IEMAND MOEST TOCH ...

Menige nacht lag Walerik te woelen in zijn bed. Toen het nieuws van de moord niet meer heet van de naald was, begon Walerik Verduyn overal in het dorp zijn oren de kost te geven. Daarbij voelde hij zich altijd scherp in de gaten gehouden door die ene, onbekende dief - moordenaar. Een man, een vrouw? Een slapende vennoot, als het ware, maar die gevaarlijk kon zijn. Stel dat het inderdaad iemand uit Tiksmonde was?

En ja, wat de onderzoekers over het hoofd hadden gezien, deed zich wel eens voor later op een avond in een dorpscafé: een aangeschoten heerschap legde, bij het binnenkomen van de taxidermist Verduyn, even de link tussen de dode adder en de vele andere dooie dieren ten huize van Walerik. Maar die had ondertussen geleerd daar met een schouderophalen annex begrijpende glimlach op te reageren. Hij mompelde dan iets van 'addergebloed'. Dergelijke dronken bedenkingen gingen gelukkig niet verder dan De Zwaan, Den Ouden Hert, Germal, Krijt op Tijd en Het Gildehuis. Het parket sliep rustig door in de grotere polderstadjes rond het dorp Tiksmonde. Geleidelijk aan verdween Walerik Verduyn weer uit het dorpsbeeld. De herenclub Kanaal II sloot al vlug definitief de deuren, de dag nadat iemand met een spuitbus WURGSEX op de gevel had gekalligrafeerd. Dit betekende gelijk de intrede van de graffiti in het polderdorp Tiksmonde.

Toen alles weer in z'n plooi gevallen was, trouwde de weduwe van de gemeentesecretaris nog eens. Dat deed ze met haar grote jeugdliefde. Die moest haar wel beloven (na maanden aarzelen kwam het er eindelijk uit) nooit ofte nimmer een touw rond haar hals te binden of haar ledematen aan de spijlen van het bed vast te binden bij het

vrijen. Daar had ze haar buik van vol. En ze knikte, tijdens de trouwbeloftes op het gemeentehuis, veelbetekenend naar beneden, naar de kelderverdieping. Waarop de grote jeugdliefde haar een bevestigende knipoog toegooide. Even later, op de twintigste rij in de kerk, zat Walerik Verduyn als een opgezette uil dat trouwgedoe nauwgezet gade te slaan. Hij herkende de trouwlustige kerel: reiziger in mummificatiebenodigheden. De eenzaat Verduyn glimlachte en prees zich gelukkig dat noch liefde noch passie hem ooit parten hadden gespeeld. Het werd een serene trouwplechtigheid. De tweede keer doet iedereen het wat kalmer aan. Bij het naar buiten schrijden glimlachten ook de oude trouwers. Ze glimlachten uitdrukkelijk naar Walerik Verduyn, die ook uitdrukkelijk door hen op de receptie werd uitgenodigd. Op die receptie kreeg hij een enveloppe toegestopt. Gewoonlijk is het omgekeerd op zo'n trouwfeest. We zeggen en schrijven ondertussen al 1973. Polderdorpen zijn kampioenen in geheimen.

4. WINNETOU

Winnetou Degrande was noodgedwongen een navelstaarder. Hij zat al jaren in een rolstoel en keek dus nillens willens recht in de buiken en navels van de 'lopers', zoals hij de tweebeenen noemde. Vaak zeilden de blikken van die lopers zelf over hem heen. Dat hield twee mogelijkheden in.

Hij had net zo goed iets doodts onder hun voeten kunnen zijn. Ze probeerden luchtig om te gaan met zijn beperking en vooral niet naar zijn wielen te kijken die zijn lamme benen vervingen.

Om hem van een dezer mogelijkheden te vergewissen, diende Winnetou Degrande zelf beaat zijn hoofd te heffen en hen ogenschijnlijk onderdanig aan te kijken, als een hondje dat een koekje is beloofd als het eens gaat opzitten.

Aan de beperking van Winnetou was een ongelofelijk verhaal verbonden, niet zozeer omwille van het verhaal dan wel omwille van zijn naam. Zijn naam was er namelijk eerder dan zijn lot. Een pijl had Winnetou's onderste ledematen definitief verlamd. Dat gebeurde toen hij elf jaar was. Elf jaar lang heette hij al Winnetou, Degrande. Nou, zo'n jongen met zo'n naam kon het in de jeugd jaren toch niet aan pijl-en-boog ontbreken?

De daders die hem zijn naam hadden berokkend (de vrouwelijke en de mannelijke verwekker, die laatste een Karl-Mayfan) kochten hem voor zijn tiende verjaardag een set van boog-en-pijlen waarop een klant- en kindvriendelijk embleem prijkte. Winnetou en zijn maten werden bedreven in de speelgoedversie van de schutterssport. Zo bedreven dat ze meer wensten. Dus begonnen ze 'echte' pijlen te snijden en te kerven in het gemeentepark. Zo'n echte pijl trof de inmiddels elfjarige Winnetou Degrande vol in de rug. Na vele hopeloze maanden in ziekenhuizen kreeg Winnetou dan maar wielen voorgeschreven. Van dan af leidde hij een zittend bestaan.

Op twintigjarige leeftijd werd hij dartskampioen op de Paralympics in Seoel. Hij mocht bij de koning op de koffie. Omdat precisie zijn vak leek te zijn, werd hij ook gevraagd voor het nationale rolstoelbasketbalteam. Dat hield hij even in beraad. Hij hield niet van opspattend zweet en lijfgeuren in volle actie.

Winnetoe Degrande had een grondige hekel aan het etaleren van tatoeages. Niet aan tatoeages op zich. Hoewel. Sommige waren best wel te pruimen als een soort van (hoeveelste inmiddels? tiende?) kunst. Maar het ongevraagde showen van persoonlijke iconen op de huid van vooral armen, benen, ruggen en borsten vond hij een inbreuk op de intimiteit zijn. Als je je op pakweg twintig centimeter van zo'n blote heldhaftige bovenarm of beschilderde kuit bevond, was het net alsof je verplicht werd deel te nemen aan een intimiteit die je zelf helemaal niet wenste. Zo'n tatoeage hoestte je recht in je gezicht toe. Om nog maar te zwijgen over de kijkvervuiling in de meeste gevallen: onbeduidende, niet ter zake doende Japanse kronkels, afzichtelijke draken, belachelijk gevederde indianenkoppen en in het ergste geval de vrouwnamen en de doorpijlde harten.

Dat en het gedwongen navelstaren waren Winnetou doornen in het oog. Hij kreeg er een combinatie van voorgeschoteld op een dartstoernooi in Bournemouth: laaghangende bierbuiken en bovenarmse tatoeages.

'Hoe komen die linksrijdende eilandbewoners toch aan die gigantische bovenarmen?' vroeg hij zich herhaalde malen hardop af. 'Vanwaar die grote vleesoppervlakken, waarop ze hun wansmakelijke gedochten laten schilderen?'

'*Beer and biology* hé,' grinnikte Freek, een teamgenoot.

'En jij bent ook niet van de smalste, na al die jaren karren,' merkte Jill op, terwijl ze een gespieerd gebaar maakte. Zij was de lopende mascotte van dartsvereniging *Pickery Club*, in de volksmond: *de pik erin*. De eigenaar van hun stamcafé heette namelijk Ivan Pickery. Hij had het af en toe met recht en reden over '*mijn PC*', die hij sponsoorde middels een tweedehands busje om gooi-toernooien mee af te dweilen. Zowel zijn café als het busje waren voorzien op lopers en tweewieligen ofte navelstaarders. Van deze laatste categorie telde de *Pickery Club* er vier; een mooi staaltje voorwaar van diversiteit en flexibiliteit, de intellectuele modewoorden van de laatste jaren.

Bournemouth beloofde een mooi driedaags uitje te worden. Door veel spaghetti te eten, was ook de kas van de PC gespijsd. Jill had daarbovenop nog asjeblief 300 € gewonnen met een openbare partij strippoker, voor het goede doel. Er kwam zelfs wat subsidiegeld van overheidswege – a posteriori natuurlijk, na het indienen van een dossiertje – omdat het een schoolvoorbeeld betrof van gemixte sportbeoefening en internationalisering. De PC had daar door het vallen en opstaan van alsmaar oude en weer verse regeringen en excellenties handig gebruik van weten te maken.

Mastodonten van mannen en gevaartes van vrouwen namen aan het gooi-toernooi deel. Alleen de *Bulls* uit Exeter telden ook een rolstoelgebruiker in hun rangen, een eenarmige dan nog wel. Zelfs zittend leek hij nog de afmetingen van een reus te hebben.

'Dat is alvast één getatoeëerde arm minder,' grinnikte Winnetou tegen Ivan.

'Ja, maar wij bleekscheten vallen hier wel op door ons blanco velletje hé.'

'Die Engelsen dragen permanent de oorlogskleuren.'

Winnetou keek strijdlustig om zich heen. In de *Pickery Club* werd hard op hem gerekend. Hij was immers sedert de Paralympics in Seoel hun kampioen. Na urenlang getok van de pijltjes op de dartborden prijkte PC op de vijfde plaats. Niet mis voor een ploegje van het vasteland, maar het kon beter. Jill wreef Winnetou's rechterarm en die van de anderen in met een geheime mengeling waarvan ze alleen de ingrediënten ossengal en brollèrt (een Hongaars plantenextract) prijsgaf.

Winnetou kreeg het echter stilaan op de heupen in dit bos van tatoeages op blote

basten. Bijna iedereen op dit eiland leek geprikt of geperforeerd. Zowel vrouwen als mannen sjokten met heelder fresco's op hun vel rond.

Op de derde en laatste dag struikelde zo'n vleselijk gevaarte bij het achteruitstappen over Winnetou en zijn tweewielige vehikel: een kolos met zo'n potsierlijke indiaan in zijn bovenarm gekerfd.

'*Bloody... !!*'

'Godverdomme... schildersezell!' riep Winnetou kwaad. Het was even zoeken naar de juiste bewoordingen. De Nederlandstalige omstanders barstten in lachen uit.

Schildersezell?

Maar het Engelstalige gevaarte – dat langzaam uit zijn bedenkelijke positie weer oprees; hij had even beduusd als een reuzenbaby op Winnetou's schoot gezeten – gaf geen blikken van goodwill. Hij vatte de schaterbui kennelijk als een belediging op.

'*What did you say, wheelman?*'

'...'

'Eh?'

Er viel een geladen stilte. De oeros stond nu op drie meter afstand van Winnetou.

'*Come on, man...*' probeerde Freek in zijn beste Engels te sussen.

'*You watch your steps, sir,*' voegde Jill hem toe.

'*Fuckin' wheels... Do we shoot sitting ducks here or what?*'

Winnetou's ogen veranderden in gevaarlijke spleetjes, zoals ze er de fractie voor elke worp uitzagen. Hij kneep hard in zijn bundeltje pijltjes. Ze gloeiden in zijn hand.

'*Bull's eye!*' riep hij plotseling. Zijn hand rees en hij mikte met volle kracht zijn drie pijltjes tegelijk in de bovenarm van de kerel.

'Roos!'

De pijltjes boorden zich gezamenlijk in het ene oog op het zijprofiel van de foeilelijke indiaan.

'*Ten points for Belgium!*'

Verbouwereerd keek het slachtoffer naar de pijltjes in zijn bovenarm; aanvankelijk vergat hij het uit te schreeuwen.

'*Bastard! Stupid Belgian bastard!!*'

Toen waren alle rapen gaar. De eindfase van het dartstoernooi in Bournemouth ont-aardde in wat men iets later in de Engelse kranten de DARTS CLASH is gaan noemen. Eén Vlaamse krant bracht het bericht op bladzijde twee, getiteld OP JE VO-GELPIK GETRAPT. De volgende dag namen alle andere kranten het bericht over. Er werd duchtig met het woord 'pik' gejongleerd. Winnetou Degrande prijkte plotseling op enkele voorpagina's. De minister trok prompt de beloofde subsidie in. De *Pickery Club* was geen voorbeeldig ambassadeur in het buitenland geweest, vond zij.

Gevraagd naar een reactie hierop, antwoordde Winnetou:

'Van een pijlsnelle reflex gesproken.'

Hiermee (en met de hele zaak) scoorde hij bij de bevolking, die hem vijf dagen lang als een Bekende Vlaming beschouwde.

5. WILD!

In het land waar het op dinsdag altijd regent, was het woensdag. De chef-kok van restaurant PAPILLO was slechtgemutst. De regen sausde die dag namelijk ook on-verdroten naar beneden.

‘Ik lust je rauw, groentje!’ snauwde hij naar de kersverse dessertkok. Die had net per ongeluk (leek het) een klodder chocolade in een van de frituurmanden gekatapulteed. Toch een fraai staaltje van culinaire ballistiek, voorwaar; het was van dezelfde orde als het omhoog gooien van pannenkoeken of het zwierige jongleren met pizza’s. De werkplek van Tore was immers ettelijke stokbroodlengtes verwijderd van de brand- en sishaard van chef-kok Rudy.

‘*Slay no more,*’ mompelde de polyglotte Meredith, een duvelinnetje-doet-al dat alle kook-, look- en rookproblemen in het keukenvagevuur van restaurant PAPILLO diende op te lossen en dit wonder boven wonder ook vaak deed. Ze trad ook als wrevelagente op tussen veeleisende gasten en overspannen keukenpersoneel. En bovenal slaagde ze er meestal ook in dat heethoofd van een Rudy te sussen.

‘Godverse keukenclown!’ foeterde Rudy. ‘Dat is hier nog maar een week en...’
‘Maar het was per ongeluk, chef!’ zei Tore ‘Taarteklaai.’

Het was het wildseizoen van de pechvogels. Mensen wilden angsthazen en hoenderachtige bos- en veldbewoners opeten, geflankeerd door flonkerende wijnen waarin de okeren en paarse herfst zich weerspiegelde. Chef-koks zweetten zich een vetlaag minder; hun personeel moest het vaak ontgelden.

Het was in deze constellatie van leenroerige tijden voor afgeknald wild en likkebaardende mensen dat meneer Cyriel aan tafel 12 in het alom geprezen PAPILLO zich tegen zijn vriendin Amber liet ontvallen:

‘Tiens, al eens op gelet? De meeste chef-koks zijn mannen. Dieren koken en kindjes kopen... dat is te veel gebrad en gebroed ineens hé... hi hi hi... Vrouwen kunnen dat niveau blijikbaar...’

Verder was zaakvoerder Cyriel Deforche van de firma *ClothPlus* niet gekomen. Directiesecretaresse Amber had niet gearzeld tussen het glas water of het glas rode wijn. Van het aangelaat van meneer Cyriel – een gesperde ster van verbijstering – biggelde nu een soortement bleek bloed. Overgeleverd aan een gamma van gevoelens keek hij schuld bewust naar het geultje tussen haar borsten, waar zich ook een riviertje rood een weg zocht. Ondertussen voelde hij vele ogen branden in hun richting.

‘*Blijkbaar, Cyriel, blijikbaar ??!*’

Meneer Cyriel zweeg als vermoord, bang voor een tweede waterval, nou: wijndouche.

‘Heeft zo’n chef-lul al eens een kind uit die lul geperst? Zijn buik opengereten met een van zijn keukenmessen om er een klein chefje uit te sleuren? En dan zeventien jaar lang voor dat bloederige ding gezorgd? Hé Cyriel? Heb je daar ooit al eens aan gedacht?’

‘...’

Meneer Cyriel reageerde nog steeds niet. Hij begon nu met langzame bewegingen de rode zee over zijn gezicht en kleren in te dijen en te deppen, terwijl Bach nu even manifester weerklonk: ergens had iemand ijlings aan een volumeknopje gedraaid. Amber negeerde het riviertje Bordeaux tussen haar tieten.

En toen zwierden de keukendeuren open en dicht, en kwamen de patrijzen eraan, terwijl chef-kok Rudy de ober even in de gaten hield door een patrijspoortje.

‘Amber... potverdorie toch...’ mompelde Cyriel, terwijl hij vanuit zijn ooghoeken de *collateral damage* in het restaurant probeerde op te nemen. Dat viel tegen: zowat iedereen zat ze aan te gapen. Gelukkig kwamen de gebraden vogels eraan. De ober negeerde het slagveldje volkomen en lichtte vrolijk de stolpen van boven de borden.

‘Alstublieft, mevrouw, meneer. Smakelijk.’

‘Hm.’

‘Dank u.’

Gedempt gepraat nam weer een aanvang, maar het was duidelijk dat het her en der nog over de overval met rode wijn ging.

‘Wat bezielt je toch...’

‘Besef je eigenlijk wat je gezegd hebt?’

Cyriel Deforche van *ClothPlus* verfrommelde zijn met wijn doordrenkt soepservet tot een bloederig propje.

‘t Was maar om te lachen, Amber.’

‘t Was inderdaad maar om te lachen, Cyriel, om zuur en groen te lachen. Zie ze nu loeren allemaal. Bah, ik heb helemaal geen trek meer.’

‘Ze kijken, Amber...’

‘Pff... *ClothPlus* is toch niet beursgenoteerd hé. Dàt ze kijken...’

‘Maar zie mij hier nu zitten!’

‘Ja ja... de bevlekte ontvangenis hé. Eigen schuld, dikke bult.’

‘Kon je je dan niet beheersen? We zijn hier wel in de PAPILLO hé.’

‘Beheersen?! Bij zo’n godgeklaagde opmerking? Dat kon ik niet over mij heen laten gaan hé! Het is niet omdat...’

‘Was dat nu zo erg, Amber?’

‘Stop maar dat ge-Amber; je wint er niets mee.’

‘Eet je niet?’

‘Nee.’

Amber bleef met starre laserblik de patrijs op het bord van haar werkgever doorboren. En de oneindige Vlaamse regen biggelde in naarstige straatjes van de ramen van restaurant PAPILLO.

Meneer Cyriel haalde zijn schouders op. Hij knoopte zijn vest dicht om de ergste wijnvlekken aan het zicht te onttrekken en greep naar zijn bestek.

‘Ga je je zelfs niet excuseren?’

‘Hé?’

Mes en vork stokten in hun beweging; ze wezen falanxmatig schuin omhoog in de richting van het krenge dat nu nog een verontschuldiging eiste ook.

‘Maar wat zeg je nu toch?!’

Amber bleef gevaarlijk roerloos; alleen haar ogen vernauwden zich even tot spleetjes. Cyriel D. keek even naar het lege wijnglas en het volle glas water voor haar. Er was nog niemand opgedaagd om haar wijnglas bij te vullen. Zijn eigen wijnglas was halfvol en aan zijn glas water had hij nog niet genipt.

‘God-verrr-domme,’ deed hij dan langzaam, hij nam er zijn tijd voor, de r rollend als een ingehouden brul, de tanden op elkaar geklemd, het kwam als een braakbal uit de diepten van zijn buik, hij leek het kapot te kauwen en in haar gezicht uit te spuwen. Vlak daarna zetten zijn mes en vork zich in beweging, in de richting die hij daarnet al verbouwereerd had uitgestippeld.

Niet de dode patrijs, maar de beide wangen van directiesecretaresse Amber waren de vleselijke porties waarin meneer Cyriel met onbedwingbare woede zijn mes en vork plofte. Hij schrok van zijn onbesuisde daad, sprong op, maar Amber was met een gruwelijke gil nog vlugger opgeveerd. In haar rechterwang stak een vork, in haar linker een mes.

Andermaal kleurde een en ander rood.

Verbijsterd keek iedereen toe hoe Amber met een robotachtige tolbeweging op de grond kukelde. Kreten van afgrijzen weerklonken alom. Toen kwam Meredith toegesnel, gevolgd door Rudy en Tore. Ze ging schrijlings op Ambers buik zitten, spreidde haar armen, zette er dan haar knieën op en trok vervolgens met één snelle beweging het bestek uit de beide kanten van het hoofd van het slachtoffer.

Ondertussen had ook een dappere gastronom zich op meneer Cyriel gegooid. Ze lagen nu naast elkaar op de grond, terwijl de man Cyriels armen achter diens rug in bedwang hield.

Met bloedende konen werd het bestekslachtoffer door Meredith naar de keuken afgevoerd. Dat was niet naar de zin van enkele gasten, die verontwaardigd hun borden van zich afschoven en aanstalten maakten om de PAPILLO te verlaten. Uit die keuken viel immers niks goeds meer te verwachten.

Meneer Cyriel werd nu door de koks rechttop gezeuld en ook gevankelijk weggeleid.

Toen braken de stemmen los in het restaurant.

‘Die menseneter...! Heb je dat gezien? Die verdient de doodstraf.’

‘Zij is wel begonnen hé!’

‘Ja, maar moet ze daarom als een steak behandeld worden?’

‘Die zal heel lang niet gekust kunnen worden.’

‘Wat gaan ze er nu mee doen?’

Toen kwam plotseling meneer Cyriel weer tevoorschijn. Stilte alom.

‘Er is... er is toevallig geen dokter in de zaal hier?’

Enkelens schudden van nee. Cyriel Deforche verdween weer.

‘En de politie? Moet de politie hier niet zijn?’

‘Of de 100. Moeten wij de 100 niet bellen?’

Toen verscheen wrevelagente Meredith.

‘Storm in een glas water, nou: wijn,’ zei ze tegen iedereen in het algemeen. ‘Een eh... een woordenwisseling. De dokter is gebeld. Geniet u rustig verder, dames en heren. Met excuses vanwege chef-kok Rudy en het personeel. Het zal niet meer gebeu...’

In de keuken weerklonk een ijzelijke gil.

De inderhaast gealarmeerde bevoegde diensten konden alleen nog maar de gastronomische dood van dessertkok Tore constateren. Chef-kok Rudy had diens hoofd secondelang in een van de grote borrelende sissende frituurmanden ondergedompeld. Regen biggelde tappelings van de keukenramen, waarachter zich een weergaloos panorama ontvouwde.

6. WAAROM GOD ZWIJGT

Hoe kwam ik de verkeerde lieveheer op het spoor? Wie maakte er me waar attent op? Geen idee. Om te controleren of het misschien een droom betrof, polste ik in de loop der jaren verscheidene mensen. De meesten vonden het amusant. Enkelens knikten. Een belijdende gelovige nam me mijn vraag kwalijk. Iemand zei dat ik niet had gedroomd: een verkeerde lieveheer was als een foutief getande postzegel, een schrijffout in een belangrijk document of een historische verspreking in een toespraak. Een curiosum dus, een merkwaardigheidje, ja: misschien een dingsigheidje.

In een metaalwareenzaak in de stad hing zo'n verkeerde. Hij was te groot en te duur voor mij. Toen Paul V., een bevriend huisarts, verhuisde, ontdekte ik een kleine verkeerde lieveheer op de tweede verdieping van zijn imposante woning. Die ontvreemde ik. Een jaar later bracht ik in een gezelschap de verkeerde lieveheer weer eens ter sprake. Ofschoon de gastvrouw en -heer stevig ongelovig waren, kwamen ze met een man-aan-het-kruis aandragen. Het was een stuk wortel van een wijnstok, dat toevallig die vorm had aangenomen. Een priester in de familie had die als cadeau afgewezen, omdat hij hem te karikaturaal vond. Toen ik het pijnlijk verwrongen stuk hout bekeek, merkte ik dat het inderdaad een verkeerde lieveheer betrof: hij keek de linkerkant op, om te luisteren naar het alibi van de slechte moordenaar, tegen de officiële canon in. Na lang zoeken had ik dus eindelijk mijn tweede exemplaar: de volgende middag ontdekte ik hem namelijk in mijn auto, na een lijdensweg van een nacht doorzakken annex hevige kater. De gastvrouw had hem er stiekem in gelegd. Mijn twee verkeerde lieveheren hing ik op aan de hanenbalken op mijn werkzolder thuis. Van hun bestaan was ik nu overtuigd. *Seeing is believing.*

Door omstandigheden leerde ik Alain van H. kennen, een antiekhandelaar uit een deelgemeente, die plannen had om van zijn zaak ook een kunstgalerij te maken. Ik wees hem de weg naar de metaalwareenzaak. Hij ging, zag en kocht.

'Misschien duiken ooit verzamelaars op,' zei ik. 'Ik zou hem in verzekerde bewaring houden.'

'We zullen eens zien,' antwoordde Alain. 'Alle neurosen vonden hun oorsprong op de Golgotha-heuvel, die verdomde molshoop.'

Alain van H. was hevig antiklerikaal.

'De verkeerde lieveheer betekent het begin van de rechtspraak en de bevrijdingstheologie,' repliceerde ik. 'En onverstand is de hel. Je hoeft niet naar de kerk te gaan om...'

Het duurde lang voor we de verkeerde bij hem thuis afleverden, want we bleven discussiëren bij vele bekers. Na deze nieuwe lijdensweg was ik tenminste verzekerd van de veilige bewaring van dit derde exemplaar, een ware *beauty*. Het was alleen maar jammer dat ik toen zelf niet over extra geld beschikte. Wel bleef ik eerste op de lijst van eventuele kandidaat-kopers bij Alain van H.

Zoek iets, en je vindt het nooit. Overal waar ik kwam, keek ik uit mijn doppen. Nergens ontdekte ik nog verkeerde lieveheren. Ik inspecteerde zelfs paternosters bij hoogbejaarden. Ik ging weer kerken binnen. Ze leken van de aardbodem verdwenen, die linkse christussen.

Tot mijn verrassing had het vermaarde filmarchief in Brussel inderdaad een afdeling '*Bijbelfilms*'. Ik bekeek die allemaal. Het was me natuurlijk om het passieverhaal te doen. Vooral Franse en Italiaanse prenten zag ik, van de jaren '30 tot '90 van de vorige eeuw. Ik maakte zuidelijke pathos en pogingen tot realisme mee. De kruisen en de manieren waarop gekruisigd werd, verschilden soms sterk. Maar geen enkele van deze fictieve christussen stierf als een verkeerde. De enige echte verkeerde man die ik op het witte doek meemaakte, was Simon, genaamd Petrus. In de dodencellen bij de arena merkte hij op dat het een eer was te mogen sterven zoals zijn leermeester. 'Daar zullen we dan wat aan doen,' zeiden de Romeinen, en ze kruisigden hem ondersteboven. Onder keizer Nero was men inderdaad alle gevoel voor verhoudingen kwijtgeraakt.

Toen ik, na vele sessies in het filmarchief, weer in het daglicht kwam, vond ik dat mijn

queeste ziekelijke afmetingen had aangenomen. Ik nam mijn oude hobby weer op: schaken. Toen ik in de jaren '70 afstudeerde, had ik een correspondentieschaakpartij opgezet met Bart L., die aan een andere universiteit studeerde. Door omstandigheden, en na acht maanden ongeveer, waren we in een *'patstelling'* beland. De brieven bleven uit. We gingen naar het leger, we trouwden. Begin jaren '90 zocht ik weer contact met Bart L. Hij woonde met zijn vrouw en twee kinderen in een van de deelgemeenten van mijn stad.

'Oké, we nemen de draad weer op,' antwoordde hij. 'Wit begint, andermaal.'

Elke donderdag gaven we elkaar partij. Bart L. was een sterk schaker. Zijn ware roepingen lagen immers in de wiskunde en de muziek. Hij ontcijferde moeilijke partituren, componeerde, bespeelde instrumenten en las boeken op een andere wijze dan ik, dromer. In het edelste spel ter wereld, schaken, was hij dus een zeer geducht tegenstander. (Ofschoon schaken geen 'spel' is: het zweeft tussen kunst en wetenschap, zoals Mohammeds doodskist tussen hemel en aarde). Iets hadden we nog gemeen: we waren beiden kettingrokers.

Al die jaren had mijn schaakbroeder het berd nimmer terzijde geschoven. Ik wel. De eerste partijen verloor ik grandioos. Ik begon dus weer *'openingen'* en *'offers'* te studeren. Ik reconstrueerde historische partijen. Geleidelijk aan maakte ik mijn achterstand weer goed. Bart L. schoof al eens vaker naar de rand van zijn stoel, rokend als een schoorsteen. Het silhouet van de verkeerde lieveheer week naar de achtergrond. Ik was weer gewoon dobbelaar geworden, een beker wijn in de ene hand, de stenen in de andere.

In het schaakspel van de stadsambtenarij maakte ik me nuttig op het veld van Musea, Archief, Erfgoed en Monumenten. Het was het stille strijdveld van de bewaardrift. De stilte werd er alleen verbroken door geritsel van papier (... dat ook al werd bewaard...). De handtekeningen van de schepen van Cultuur en mijzelf volstonden om het borstbeeld van Guido Gezelle van mos en duivenkwak te ontdoen, om een beeldend werk van een *Nieuwe Wilde Installateur* aan te kopen of om de openingsuren van het Vlasmuseum te wijzigen. Toen de museumcommissie een beeld van de kunstenaar José Vermeersch aankocht, begon ik andermaal in 'verkeerde' termen te denken. Het betrof namelijk een naakte astronaut, met gespreide armen, het hoofd links op de schouder rustend. Leonardo da Vinci was ook linkshandig. Dat antipathieke Repelsteeltje greep zijn linkerbeen vast om zichzelf middendoor te scheuren. Kwade tongen beweren dat Jezus Christus schizofreen was. Zou je dat niet zijn, met het opschrift *Koning der Joden* boven je hoofd?! Zou je inderdaad niet naar links wegstaren?! En welk oorleltje had Van Gogh verminkt?! Ik begon me een charlatan te voelen: iemand die data en faxnummers mixt om de winnende combinatie lottogetallen te voorspellen. Iemand die uit de stand van de sterren het cijferslot van een fiets afleest.

Toen belde Alain van H. me plotseling weer op. Het was een tijd geleden.

'Hoe staat het met je plankenkoorts?' informeerde hij. 'Nog verkeerde kruissheren ontdekt?'

'Nee. Ze zijn zeldzaam. Waarom, Alain, waarom heeft in de loop der eeuwen de katholieke godsdienst zich toch zo antipathiek gemaakt?'

'Moet ik daar op antwoorden?'

'Nee nee, 't is een retorische verzuchting.'

Even bleef het stil.

'Die grote linkse christus is verkocht,' zei Alain plotseling.

'Verdorie. Aan wie? Ken ik hem?'

‘Je neemt automatisch aan dat het een man is?’
 ‘Ken ik haar?’
 ‘Nee, ’t is een man.’
 ‘Antiklerikale grapjas.’
 ‘Ik hoop dat je ’t me niet kwalijk neemt. Dat ik hem verkocht heb, bedoel ik. Maar je daagde niet meer op de laatste tijd...’
 ‘Geen probleem. Is hij in goede handen?’
 ‘Ja, bij Sebastiaan Otten. Ken je hem?’
 ‘Eh... ja, oppervlakkig.’
 ‘Hij was vroeger mijn leraar Grieks. Is al een hele tijd uit het onderwijs gestapt.’
 ‘O, een hele kerel. Altijd uitkijken met typen die uit het onderwijs zijn ‘gestapt’, Alain: gewoonlijk zijn ze eruit gevlogen. Was hij ook geen priester?’
 ‘Ja, ook dat is afgelopen. Het liep verkeerd, ha ha. Hij zit nu in het welzijnswerk: baard, stalen brilletje, je weet wel.’
 ‘Hoe kwam hij op het spoor van de verkeerde?’
 ‘Hij zocht een betaalbare icoon-op-metaal en ging tevreden huiswaarts met een verkeerde lieveheer. Ik moest er wel een beetje voor prediken. Ieder zijn beurt hé: de leerling en de oud-leraar.’
 ‘Aha. De verkeerde is dus aan een bekeerde Griek verkocht, welwel.’
 ‘We kunnen samen de markt veroveren en verder zoeken. Een handel opzetten...’
 ‘Lach niet.’
 ‘Ik lach niet, afvallige katholiek. Tot binnenkort eens?’
 ‘Ja, ik loop wel eens aan in je nieuwe galerij.’
 Op deze aardbol liepen er dus nog gekken rond. Otten, Sebastiaan bijvoorbeeld. Ik kende de man alleen van horen zeggen en misschien eens gezien.

De wekker maakte me wakker. Het was 1 mei in Vlaanderen. Jaren geleden vond de kernramp in Tsjernobyl plaats. Sedert dat onfeit doken allerlei vormen van epilepsie op, van stress, van hyperventilatie. Om van de rest nog maar te zwijgen. Ook de natuur onderging veranderingen. De geperforeerde ozonlaag beïnvloedde de gang der seizoenen, en de Russische kernramp veroorzaakte reuzengroei bij planten en bloemen. Mijn vrouw had me er al op gewezen: op de gazons groeiden nooit geziene, reusachtige paardenbloemen. Eén bloem had voldoende groen om een kroostrijk gezin een etmaal lang te voeden. Bromvliegen waren angstaanjagend groot. Klavervier, waar ik al jaren naar zocht, woekerde overal in *extra large* maten. Weg fascinatie. 1 mei was echter geen dag om te kankeren. Vechtend tegen de zwaartekracht verliet ik mijn slaapstee. Kater? Nee. Gewoon te zwaar geslapen. Of de nawerking van de *polaramine* tegen hooikoorts, gisteravond preventief ingenomen.

Terwijl in de stad een legertje rode bakvissen (uit dijen, kuiten en krullen opgetrokken) voortdurend stokjes omhoog gooide en weer opving, fietste ik de voormiddag vol. Toen ik voor de derde keer uitwijken moest voor de optocht, hield ik stil op het trottoir. Jongens en meisjes in rood gympak buitelden voorbij. Meneren en mevrouwen passeerden, hun best doend niét op de cadans van de marsmuziek te stappen. Of juist wel. Honderd-en-zoveel jaar geleden werd 1 mei voor het eerst gevierd. Dubbel geblazen dus, dubbel geglunderd. Het was broeikaswarm. Onder de oksels van de parademeisjes tekenden zich grote vlekken af. Een jonge spruit met magere maar zeer bruine dijen en bijpassende kruidnagelbruine krullen liet haar stokje op de straat kletteren. Over het gezicht van de hoofdmajorette trok een onweerswolk. Vijftien meter verder viel niet het stokje, maar het meisje. De hitte? *Le petit mal?*

'Het wordt hier nog een Heilig Bloedprocessie,' grinnikte iemand. Gelach en boze blikken. Over de potsierlijke hoofddekzels van de meisjes heen keek ik naar het volk aan de overkant. Honderden ogen priemden ongenadig door de rode apenpakjes. Mijn blik schoof op. Interimwerkbureau. Chocolaterie. Boekhandel. Kruispunt. Aan de flank van de Aloysiuskerk hing een vervuilde lieveheer. Het meisje werd nu geëvacueerd door druk gesticulerende helpers van het Rode Kruis. Toen ik weer naar het kruisbeeld keek, zag ik nog net hoe de lieveheer zijn hoofd afwendde, weg van deze ellende, weg van dat caravansocialisme, weg van de mensen en hun lief en hun leed, weg van zijn eigen vergissingen, *grand of petit*. Ik knipperde met mijn oogleden en mompelde tegen mezelf dat dit niet kon. Toen de stoet gepasseerd was, haastte ik me naar het kruispunt, fiets aan de hand. Bij de Aloysiuskerk bleef ik staan. Het hoofd van de man aan het kruis was op zijn borst gezonken. Als het leed te groot is, doet het lichaam niet meer mee. Toch wist ik zeker dat hij daarnet bewogen had. Toen de voorbijgangers ook bleven staan en hun hoofd hieven naar de vervuilde crucifix, sprong ik op de fiets.

Later op de dag trok een formidabel onweer over de stad.

'God maakt zich kwaad,' zei een van mijn kinderen.

'Nee: hij heeft spijt,' verbeterde ik. 'Hij probeert de gaten in de ozonlaag weer dicht te schroeien. De gensters van zijn lastoestel geven zoveel licht dat de tranen hem in de ogen springen. Dus regent het ook.'

In de kranten vond ik evenmin een spoor, een teken, een sein. Niets om mijn *cryptoknipselmap* aan te vullen. Eén artikel stak er tot nu toe in: het bericht dat de Lijkwade van Turijn niet de echte was. Het werd dus weer lijkwade, met knullige I. Dubbelblind onderzoek had dit uitgewezen. Iets met koolstof. De lijkwade was net zo nep als het zusje van Jezus Christus in de apocriefe geschriften.

Plotseling werd het zolderraam hel verlicht. Even hingen mijn twee lieveheren aan de balk als spoken in de *spotlights*. Hevig geknetter volgde. Donder en bliksem had ik altijd al met kruisbeelden geassocieerd. Dat was de schuld van een ouwe Italiaanse jeugdfilm, waarin een kind een sprekende lieveheer aan het kruis ontdekt. Die hing boven aan een zoldertrap. Maandenlang achtervolgde die nachtmerrie me toen. Het was ook de tijd dat ik elke zondag in de kerk het bewustzijn verloor en met mijn stoel voorover in zwarte diepten van ellende kukelde. Ik was bevreesd voor dat grote bloeddende hart van een oude langharige lieveheer. Hij wees er zelfs met zijn vinger naar! Ik hallucineerde op wierook, ik sneuvelde in het leger van God onder de blikken van strenge kerkgangers. Elke zondag weer werd ik wakker door de koele bries in het zijportaal, dat naar urine stonk. Later bleef ik er gewoon weg.

Om twee uur 's nachts ging ik slapen. Het rode meisje viel opnieuw en bleef als een gebroken ledenpop ter aarde liggen, het hoofd op de linkerschouder, haar hals een geknakte stengel, haar schouderbladen engelenvleugeltjes. Het stokje cirkelde door de lucht en weigerde aan de wetten van de zwaartekracht te gehoorzamen.

Zo zat het dus. Kinderen werden door de navel van de aarde aangezogen. Halfvolwassenen vielen door een teveel aan adem op aarde neer. Plant en dier explodeerden *kingsize*. Tsjernobyl was een vermomde Eindknal geweest, in plaats van het feestvuurwerk aan het eind van een millennium en het begin van een nieuw. Bij al dat fraais wendden onze goden dus hun hoofd af. Daarenboven stak wereldwijd de inquisitie de kop weer op. Salman Rushdie betrapte de god van de mohammedanen op een zware fout en tekende gelijk zijn verzekerde bewaring. De katholieke universiteiten eisten het recht op dwaling op, maar de onfeilbare paap in het Vaticaan draaide de klok terug

naar de tijd dat de wereld nog zo plat als een vijg was. Van zo'n platte aardkloot kun je vrije geesten makkelijk af duwen. (Romeinen gooiden hun misdadigers ook van een rots).

Over dit alles was de verkeerde lieveheer erg beschaamd. Vroeger had hij al vaker de hulp van zijn vader ingeroepen, als een kwaad kind. Nu werd ik kwaad op hem, vice versa. Ik begon hem zelfs met kleine letter te schrijven, zoals boosaardige puberdichters dat doen. De wereld was rot, Golgotha een molshoop.

En hoe zat het met de lieveheer van de vrouwen? Wat als hij borsten had gehad? (... paardenbloemen, klavervieren en bromvliegen dijen immers ook uit...). Zelf bleef hij daarover al eeuwen grimmig zwijgen: toen ze er in de Bijbel over gingen schrijven, hield hij op met spreken, preken. Wie waren de erfgenamen van die schuwe zwarte vogels in het slijk rond Golgotha? De moeders, de zusters, de vrouwen, de hoeren? Een staak door het hart? Waarom nam ik aan dat het toen regende? Altijd regende het. Dat kwam waarschijnlijk doordat een ietwat apocriefe Bijbelfilm door mijn hoofd bleef spoken: in *De Mantel* met name, waarin de man-aan-het-kruis alleen van op de rug wordt getoond en nooit frontaal in beeld komt, regent het op het einde... tja, oude wijven. Het is een van de meest beklievende knekelheuveltaferelen: het ontbreken van het Christusgezicht, de regen, de modder, de doorweekte vrouwen. Smart. Wereldsmart. Niks geen schroeiende hitte en verstikkend stof.

Café De Zevende Hemel werd geopend en vormde een prima alibi voor mijn donderdagavondlijke schaakpartijen, die ik begon te verwaarlozen. De verkeerde lieveheer verdween een tijdlang uit mijn gedachten. Ik mengde me onder typen met een stoppelbaard van vier dagen. De helden van de toog. Op een donderdagavond in de winter echter dook Sebastiaan Otten in *De Zevende* op. Iets in mij vertelde me dat ik even met de man praten moest. Het was de alcohol. Ik hoopte dat hij, gezien zijn voorgeschiedenis, niks meligs te vertellen had over *De Zevende Dag* en zo; dat woordgrapje deed op donderdag al flink de ronde.

Eerst bestudeerde ik hem grondig, door hem vooral niet aan te kijken. Hij was vrijwel kaal, maar van zijn nek hingen de overgebleven zwarte haren tot op zijn schouders neer. Geen voetbalmatje, maar een hippiekleedje. Hij droeg een bril. Hij was een hoofd kleiner dan een groot jong meisje dat bij hem was. Ik hoorde dat hij 'Tamara' tegen haar zei. Ik wachtte, dronk, en werd met het wegtikken van de minuten alsmaar kwader op hem. Dat had allerlei duistere redenen.

'Dag Otten,' zei ik plotseling scherp.

Ik schoof vastbesloten van mijn kruk en voegde me bij hen. Ik constateerde dat ikzelf een half hoofd groter was dan Tamara. Een meevaller.

Otten griste verrast zijn bril van zijn neusbrug en nam me onderzoekend op. Waarom droeg zo'n kerel dan godverongelukt toch zo'n brilletje?!

'Kennen we jou, vriendschap?'

'Ik heb drie kinderen,' antwoordde ik naar waarheid. 'En een kat plus een hond.'

Otten legde zijn welzijnsbrilletje naast zijn glas.

'Ja?'

Nu pas merkte ik dat hij geen baard torste. Dat was strijdig met de telefonische berichtgeving mij verstrekt door Alain van H.

'Je was ooit op zoek naar een icoon, maar je kwam thuis met een linkse christus, enfin, ik bedoel zo'n verkeerde...'

'Ha ha...!' lachte Otten kort. 'Drink een glas.'

Ik knikte.

'Dit hier is Tamara,' zei hij dan. 'Ze schildert in mijn atelier.'
 'Dag Tamara. O, je schildert. Gezondheid.'
 'Ja. Allebei,' zei Tamara. 'Sebas heeft de *Prijs van de Stad Tongeren* gewonnen.'
 'Toch geen iconen?'
 'Pardon?'
 'Jij schildert toch geen iconen?'
 'Nee nee,' schudde Otten, *Prijs van de Stad Tongeren*, in haar plaats.
 'De verkeerde lieveheer staat model voor een project?' opperde ik.
 'Ja,' gaf hij toe.
 Verbazend hoe helder een mens denken kan door alcohol-met-regelmate.
 'Kruisafneming? Golgotha?'
 'De hele santenkraam,' knikte Otten. 'Ieder kunstenaar moet zich daar ooit eens aan wagen. Maar wie ben jij, in godsnaam? Ook artiest?'
 'In godsnaam ben ik Erik,' antwoordde ik. 'Erik R., maar dat zegt jou niks.'
 'Ik heb je al eens gezien, op een vernissage,' zei de grote mooie Tamara.
 'Dat kan kloppen. Ik werk op Cultuur & Patrimonium.'
 Sebastiaan Otten zette zijn brilletje weer op zijn ongeveer vijftigjarige hoofd.
 'Ook kunstenaar?' informeerde hij nog eens.
 'Nee,' zei ik. 'Gewoon. Nog een glas?' Ik wenkte Lore, de kroegbazin. Daarna vertelde ik Otten en Tamara over mijn kleine belevenissen met de verkeerde lieveheer. Alles vertelde ik ze. Na nog enkele glazen apezuur richtte ik me uitsluitend tot Tamara (zijn verfhoer?).
 '... en zo viel het me weer in,' zei ik, 'maar waar in 's hemelsnaam is Sebastiaan?'
 De man was verdwenen.
 'Hij is naar buiten gegaan,' verduidelijkte Tamara. 'Hij slaapt wat in de auto. Dat doet hij vaak, want hij kan niet goed tegen luide muziek.'
 'Aha. Het is dus niet goed met hem gegaan, ha ha. Werk je bij hem? Door hem? Met hem? In hem?'
 'Ik ben bediende, maar ik schilder in mijn vrije uren, en 's nachts. Ik mag zijn atelier gebruiken.'
 Ze had bijzonder mooie reeënogen.
 'Is dat een grote prijs, die *Prijs van Tongeren*?' informeerde ik.
 '1 500 euro,' zei ze met een zucht. 'Sebas schildert nog maar enkele jaren. Hij werkt nu al drie maanden aan zijn Golgothadoek.'
 'Ken je hem allang?'
 'Van op de academie. Drie jaar.'
 'Heb je de verkeerde bij hem al gezien?'
 'Elke dag. Hij staat model. Nee: hij hangt model, hi hi.'
 'Wel wel,' deed ik.
 'Bas heeft een glas op. Jij ook, maar je bent oké.'
 'Dank je, Tania.'
 'Tamara.'
 'Tamara dan.'

De Zevende Hemel golfde op en neer als een Rode Zee. Het werd al laat.
 'Sebas stelt volgende maand zijn werk tentoon in de nieuwe galerij van Alain,' deelde Tamara mee. 'Kom je dan?'
 'Antiek?' vroeg ik beknopt. 'En de antiek dan?'
 'Weg. Alain begint een kunstgalerij. Sebas wordt de eerste exposant.'
 Mijn oogleden wogen zwaar door.

‘Kom je? Ik zend je... ‘

Ik knikte: ‘We komen wel, hoor, helemaal.’

‘Goed,’ zei ze. ‘Tot dan.’ Ze ontwarde haar goddelijke benen van rond de gedraaide spijltjes van haar kruk en begaf zich naar de slapende Picasso in de auto.

‘Ik laat de rekening open staan,’ liet ik bazin Lore weten.

Mijn thuiskomst was eerder een schipbreuk.

Op vrijdag was het al een hele prestatie om gewoon maar overeind te blijven. Otten en zijn verfmeld zag ik niet meer terug. Wel arriveerden er invitaties: één van Tamara, één van Otten *himself*, één van Alain. Ik voelde me een veelgevraagd man en besloot naar de vernissage te gaan. In mijn dromen verscheen Otten als de gekruisigde: ik wou zien wie hij zelf aan het dwarshout spijkerde. En Tamara weer ontmoeten.

Op een koude vrijdagavond waadde ik tegen een strakke wind in naar de galerij van Alain. Mijn auto liet ik op verzoek van mijn vrouw thuis. Het liep tegen negenen. Op de invitatie waren vanaf halfnegen twee sprekers aangekondigd. Ik haastte me dus niet. Protocollaire dwangarbeid, abstract gedram, derderangsfilosofie: worst, worst, worst. Toen nattigheid begon te vallen, was ik ter plaatse. Vanaf de straat zag je de hele inboedel van de galerij. Transparantie troef. Achtentwintig mensen stonden stil en keken eensgezind dezelfde richting uit. Ik bleef op het trottoir staan tot ik Tamara in het samscholinkje had ontdekt. Daarna stak ik de straat over.

Drie grote lappen textiel had Otten aaneengehecht tot een drieluik. De rechtse lap was dan nog eens middendoor gescheurd en weer gehecht. Daarop kon niks worden ontcijferd: het was een wilde kleurrijke wirwar van lijnen, strepen en serpentes. Op het linkerluik herkende ik de contour van een gebogen wezen, een vraagteken van pijn. In het midden dan hing een figuur die uit vurige vlammen te voorschijn leek te komen. Zijn hoofd, dat op zijn linkerschouder rustte, vormde een stekelig kluwen. Naar de onderste ledematen en de voeten toe was het wezen realistischer uitgetekend. Ik vlakte het linkse en rechtse gedeelte uit mijn blikveld weg en wenste in stilte de schilder Sebastiaan Otten proficiat met zijn lieveheer. Dat was verve! Het gekruisigde wezen stelde een man voor, maar waarom? Misschien omdat iedereen dat zomaar aannam. Als je lang naar iets kijkt, verandert het onder je blik. Een gezicht bijvoorbeeld wordt dan gelaat. Ik bleef minutenlang naar het doek staren. Toen ontdekte ik dat Otten een vrouw had gekruisigd.

Lieve, grote Tamara. Ontbrekende lievevrouw in mijn collectie. We rookten een sigaret uit haar pakje. Ik haalde twee glazen belletjes en we stelden ons bij het doek op. Otten werd door enkele kunstkipetjes en hun haantje-de-voorsten in beslag genomen.

‘Gekonterfeit naar jouw beeld en gelijkenis hé,’ zei ik. ‘Ik hou ervan.’

‘De verkeerde stond ook model.’

‘Hing je comfortabel?’

‘Ik geloof dat je aan *crucifixatie* lijdt, Erik.’

‘Hm.’

‘Moet je vroeg weg? Het atelier is onbemand.’

‘Onbemand is onbemind. Eh... Sebastiaan?’ vatte ik met een hoofdknik samen.

‘Die barst straks in drank los. Voor morgenochtend duikt hij niet op.’

‘Auto?’

‘Ja,’ knikte ze.

‘Ik niet.’

We duwden onze sigaret uit. Lieve, grote Tamara. Zonder iets van haar werk gezien te hebben, gaf ik haar de *Prijs van Tongeren, Tienen, Tournai en Turnhout* tegelijk.

‘Ga je vaak naar *De Zevende Hemel*?’

‘Ik plons er vrijwel elke donderdagavond binnen.’

‘Dat zuipen is heel ongezond.’

‘Hm.’

‘Je gaat recht naar de hel.’

‘Maar dan wel via de hemel. Ik laat voorwaar geen kelk aan mij voorbijgaan.’

Ik keek naar de lieveheer die Sebastiaan Otten bij Alain van H. had gekocht. Die slang onder aan de voeten van de gekruisigde man had ik nog niet eerder opgemerkt.

‘Waarom heeft God geen borsten, Tamara?’

‘Op het schilderij is daar iets aan gedaan.’

‘Als je lang genoeg kijkt, ja.’

‘Je lijdt echt wel aan *crucifixatie*, weet je.’

Ik ging rechtop zitten: ‘*Luister, Tamara, luister goed. De wereld gaat naar de knoppen. De mensen worden ziek. De kinderen krijgen vreemde dingen. Elke dag komen er verkeerde lieveheren bij. Ze zijn zo beschaamd over wat ze hebben aangericht dat ze de andere kant op kijken, de een na de ander. Ze wenden hun hoofd af. Eerst dacht ik: ze luisteren naar het alibi van de slechterik, ze kiezen partij voor de underdog. Dat is maar gedeeltelijk zo. Ze beseffen dat ze de mensen niet kunnen redden. De wereld is een grote rotte plek met een molshoop in het midden. Golgotha is een broeiplaats voor neurosen, inderdaad.*’

‘Daar heeft Sebastiaan allemaal geen rekening mee gehouden.’

‘Ieder mens is een eiland. Sebastiaan heeft zijn god al lang bedankt en vervangen door een afgodin. Een verfgodin.’

Weer viel mijn blik op de slang.

‘O, de liefde ten top gedreven?’ zei Tamara.

‘Of ten voeten uit getekend. Het kan me niet schelen wat je met hem te maken hebt. Ik heb genoeg gezegd.’

Terwijl in de galerij, voorheen antiekzaak, de kunstschilder Otten een kleine schare belangstellenden te woord stond over zijn apocriefe lieveheer, ontfermde ik mij over zijn lievevrouw. Het was koud in het atelier, maar we vrijden ons in het zweet. Er was haast bij. Daarbuiten galoppeerde de wereld zijn ondergang tegemoet. Dampkring, seizoenen, klimaat en natuur signaleerden het. Mensen ook. Zoveel tijd hadden we niet meer. We pasten op elkaar als een verkeerde lieveheer op een verkeerde lievevrouw. Ik hoefde alleen haar handen te spreiden. En het waaide over Golgotha, waarop de man-aan-het-kruis ofte jan-an-de-lat uit pure schaamte de andere kant op keek.

7. VAN DE KOOK

De dag dat ik Gordon Lawson googelde, rees de zon al vroeg uit haar nachtpan: bakkend, schroeiend, blakerend. Het had al anderhalve maand haaiantanden gesausd. In die periode lag ik met een gecompliceerde rechterbeenbreuk thuis, mijn buikvlees ondertussen als een vergiet geperforeerd door dagelijkse injecties. Om de tijd te doden en bij gebrek aan goeie films of docu's bekeek ik op tv alle kookprogramma's die ik maar binnengezapt kon krijgen. Misschien leerde ik nog wat bij. Koken zat in de lift. Op de jaarlijkse nationale Boekenbeurs waren de grote mannen (tiens: de vrouwen?

Tijdsgebrek?) de koks geweest: duizenden mensen hadden hun boeken gekocht. Literaire auteurs verdwenen erdoor in het niet. Thrillerschrijvers flambeerden wanhopig hun whodunits met recepten, drankzucht of gastronomie. Het leek wel alsof de hele wereld aan de kook was. Koks waren de nieuwe *rockstars*.

Nu monsterde ik die chef-koks en hun scheikunde op het scherm. Na enkele weken van pollepelkromtaal en overspannen keukendramatiek googelde ik Gordon Lawson: de bekende eenhandige én eenkleurige kok, zoals hij zich noemde. De kerel bestond het per dag maar één kleur aan zijn gerechten te geven, elke dag een andere. Zijn rechterhand was hij kwijtgespeeld na een bloederige keukenruzie in de jaren tachtig in Venezuela. Hij kon zich echter bijzonder goed behelpen. Hij had zelfs een tijdlang nog basket gespeeld met zijn lange lijf en zijn ene goeie poot, voor diverse goede doelen van de Wereldvoedselbank.

Met een kussen in mijn rug en mijn kapotte rechterbeen in witte geneesverpakking voor mij uitgestrekt op een verhoogde voetbank, besurfte ik de webstek van Gordon Lawson. Alleen al door met mijn vinger het *touchpad* van mijn laptop te beroeren, zweette ik als een das. Vreselijke bijgedachte: druppelde er wel eens kokszweet in gerechten? Om van andere lichaamssappen nog maar te zwijgen. Met mijn domotica-knoppenbakje ritste ik tussendoor ook de linkerhelft van het overgordijn dicht, wegens te fel zonlicht.

Gordon Lawson had voor vandaag 31 juli 20XX in zijn restaurant ‘*De Kokskeerkring*’ aan de periferie van Plymouth een purperen dag aangekondigd. Met één hand, uiteraard: zelfs zijn embleem vertoonde zijn handicap. Zijn gasten zouden donkergekleurde borden voorgeschoteld krijgen: paaps paars, rauw rouwend purper, rauwkost, rouwkost...

Plotseling werd mijn aandacht afgeleid door een hevig gezoem – opstandig en agressief. Een kwade wesp in geel-zwarte voetbalkleuren kroop tegen de daarnet dichtgeritste gordijnhelft op. Instinctmatig greep ik naar mijn bordje met appelcake op, dat mijn vrouw net voor haar vertrek naar haar namiddagshift binnen mijn bereik klaar had gezet. Bedrieglijk traag duikend en zwenkend als een helikoptertje stortte de wesp zich nu op mijn linkerhand. IJlins trok ik die terug; het bordje kletterde op de grond aan scherven. De boze wesp belandde daardoor pardoos op mijn halve voet die het gips nog vrijliet. Ik greep snel naar een van mijn krukken, maar het was al te laat: het beest had zich via de onderkant van mijn grote teen in de gleuf tussen gips en mensenvlees naar binnen gewroet. Een halve seconde later incasseerde ik de pijnlijkste injectie van de afgelopen anderhalve maand. Alles behalve mijn ingegipste been krulde van de pijn. Ik gilte het uit, moederziel alleen, wapperde met mijn handen, probeerde het uiteinde van mijn witte been te bereiken, forceerde en rekte mijn heupen en lendenen, gooide me op mijn rug, vertrok mijn gezicht in een munchschreeuw.

Toen de wesp weer tevoorschijn kwam, plette ik ze in haar zomerse streepjestruijje tussen mijn gezonde linkerhiel en mijn gipsen rechterwreef. De pijn gloeide ondertussen op, op een donkere plek onder aan mijn voet, onbereikbaar. Ik had het gevoel zelf versmacht te worden.

‘De stekels, de haren en de schubben eraf,’ beval Gordon. ‘Vooruit!’

Ik rukte gedwee voornoemd oneetbaars van en uit het lijf. Het was niet anders dan het pellen van een garnaal.

‘Sstt... niet weggoaien!’ riep hij, toen hij merkte hoe ik naar de mond van het afvaltonnetje mikte. ‘Dat koken we nu. Daar trekken we een lekkere bouillon van.’ Vervolgens opende hij vakkundig het wespenlijf en peuterde er de darmkanaaltjes en dergelijke uit. Terwijl ik de schubben aan de kook bracht, perste Gordon een rodekool uit. Dat sap werd bij het kookvocht in het pannetje gevoegd. Vlak na het kookpunt gooiden we het wespenlijf erin. De vrolijke geel-zwarte strepen verdwenen onmiddellijk; in de plaats kwam een smakelijk sereen purper. ‘O... en de engel, Gordon?!’ vroeg ik. Het schoot me pas nu te binnen. ‘De engel? Maar die zit in je voet, kerel!’ glimlachte de eenkleurige kok. Hij pakte zijn vildersbijltje en hakte er in twee bewegingen mijn linkervoet mee af. ‘Maar het is mijn rechtervoet!’ schreeuwde ik. ‘Nu kan ik helemaal niet meer...’ ‘Links smaakt beter!’, riep Gordon gezwind, en hij gooide van op minstens vijf meter afstand mijn linkerpoot – plof! – bij de wesp in de bouillon, die ook al vlug intens purper kleurde. De bekende kok was duidelijk een goed basketspeler geweest.

8. TWEERING

Op zijn zevenentwintigste verjaardag kreeg Brandon van zijn ma bij het ontbijt een glazen ring cadeau.

‘Mondgeblazen,’ deelde ze mee. En ze keek daarbij duur.

(Ze keek ook ietwat ontgoocheld, omdat ze nog nooit ofte nimmer een ring aan een van zijn vingers had gezien; ze hield elke ochtend zijn handen in de gaten. Wanneer zou hij eigenlijk eens aan het werkelijke leven beginnen?)

Brandon knikte dankbaar en schoof het ding over de middelvinger van zijn linkerhand. Het vierkante bovenstuk van de glazen ring was gevuld met een opake vloeistof. Die gaf de ring een matwitte kleur.

‘Mondgeblazen?’ herhaalde hij waarderend.

‘Glas wordt geblazen hé.’

‘Ja, ook nog waar.’

‘Vind je hem mooi?’

‘Ja hoor, ma.’

Nog tijdens het ontbijt probeerde Brandon te wennen aan de ring, zijn ring, door er zo weinig mogelijk naar te kijken.

‘Zul je hem blijven dragen, Brandon?’

‘Ja ma.’

‘Ook als ik dood ben?’

‘Zeker weten.’

De ring mocht geen vreemd voorwerp aan zijn linkerhand worden. Hij moest één worden met de totale Brandon.

‘Mocht het eens nodig zijn: je hebt van die vochtige poetsdoekjes voor brillen hé.’

‘Ja, dat weet ik, ma.’

‘Ik koop er een voorraad voor je.’

‘Prima.’

‘Juwelen vragen ook wat onderhoud. Je vindt hem toch niet te groot? Of te opvallend?’

‘Nee hoor.’

‘Hou je van die kleur?’

'Eh, ja hoor. Net melkglas hé?'

'Zeg dat wel.'

Brandon keek naar de zes ringen die zijn ma torste. Ze waren verspreid over vijf vingers: vier aan haar linkerhand, twee samen aan haar rechteringvinger. Een paar waren zilver-, de andere goudkleurig. Mama's handen vierden elke dag feest.

'Hij knelt toch niet?'

'Nee.'

'Zeker weten?'

'Hij zit als gegoten.'

'Anders probeer je maar een andere vinger.'

'Niet nodig, ma, echt waar.'

De gewenning aan de ring nam een zekere tijd in beslag. Het duurde enkele dagen en nachten voor Brandon het ding aan zijn vinger eerst niet meer als een vreemd voorwerp aanvoelde, daarna helemaal niet meer voelde. Zijn lichaam vertoonde gelukkig geen afstotingsverschijnselen. Om dat proces te versnellen, deed hij de ring ook 's nachts niet af. In den beginne hield hij de blikken van de hem bekende mensen uit zijn omgeving scherp in de gaten, om te controleren of ze het merkten dat hij nu een versiering droeg. Eventueel gepolst naar het sieraad en de herkomst ervan, had hij al een antwoord klaar: 'O, gekocht in zo'n boetiek, in een winkelgalerij in de hoofdstad.' Er werd echter niet naar gepolst en hij kon zijn wederwoord opslaan voor later gebruik, desgevallend. De ring van Brandon werd een onopvallend deeltje in het algehele woe-den van de wereld.

Krek een jaar later, op zijn achtentwintigste verjaardag, kwam zijn ma met een verrassing aandragen: zij schonk hem met een triomfantelijk glimlach een tweede, identieke ring, te dragen aan de rechtermiddelvinger.

Een tweelingring!

'De ene Griekse zuil vraagt om een andere Griekse zuil,' doceerde zijn ma.

'O, eh... ' (*'Tweeling!' flitste het door zijn hoofd.*)

'Symmetrie, renaissance, evenwicht... '

'Ah... ' (*'Tweering!' flitste het door zijn hoofd.*)

'A & B, links en rechts... snap je?'

'Mm... '

Brandon gluurde naar de handen van zijn vrouwelijke ouder: daar was geen ring bij gekomen.

'Vind je hem mooi?'

'Ja hoor, ma.'

'Zul je hem blijven dragen, Brandon?'

'Ja ma.'

'Ook als ik dood ben?'

'Zeker weten.'

'Je vindt hem toch niet te groot? Of te opvallend?'

'Nee hoor.'

'Hou je van die kleur?'

'Eh, ja hoor. Net melkglas hé.'

'Zeg dat wel.'

'Hij knelt toch niet?'

'Nee.'

'Zeker weten?'

‘Hij zit als gegoten.’

‘Gelukkig, zo is alles in balans.’

De gewenning verliep nu omslachtiger, want de zichtbaarheid van de melkwitte tweelingringen was zoveel groter, ondanks dubbele opaakheid. Het viel Brandon op dat mensen (ook zij die hem niet persoonlijk kenden) langer naar zijn handen starden, zo deze al simultaan zichtbaar waren, en daarna ook naar zijn ogen, en dan weer naar zijn handen. Het profylactische middel daartegen was eenvoudig: Brandon gebruikte slechts één van zijn handen tegelijk en verstopte de andere dan tijdelijk. Die tweede ring moest qua gewenning ook de eerste ring ‘inhalen’. Daarom probeerde Brandon een truc: hij verwisselde elke dag de ringen van plaats. Op den duur vergat hij welke ring eerst geweest was, of links, of rechts, of laatst. Dat lukte, en de tweelingringen namen rustig hun plaats in op deze hectische planeet. Sporadisch knikte iemand nieuwsgierig naar zijn handen, op een onbewaakt ogenblik, waarop Brandon dan met een olijk boksgebaar pareerde. Men informeerde dan maar niet verder.

Op zeldzame momenten, wanneer hij er heel zeker van was dat hij echt moederziel alleen was, legde Brandon zijn handen naast elkaar. Minutenlang zweefde zijn blik dan van de ene middelvinger naar de andere, over en weer. Het minste storinkje in de gelijkenis zou hem opgefallen zijn. De ringen waren echter de perfecte klonen van elkaar. Brandon was er tot nu toe in geslaagd de glazen tweeling krasvrij te houden. Nergens viel onevenwicht te bespeuren.

Omstreeks zijn negenentwintigste verjaardag moest Brandon een zekere tevredenheid bekennen betreffende zijn renaissancistische vingerornamenten.

Misschien had hij op dat onfortuinlijke ogenblik ook even zijn beide handen bewonderd? Losjes boven het stuurwiel zwevend? Was de gewenning er na ongeveer een jaar wellicht toch nog niet? Of had de lage septemberzon hem parten gespeeld? Hoe dan ook: de grasgroene *Skoda Octavia* was aan het slippen gegaan en had zichzelf als een metalen zwachtel om een oude beuk geslingerd. De snelheid moest behoorlijk hoog geweest zijn. De auto was gedesintegreerd tot iets onherkenbaars. Men slaagde erin de bestuurder te bevrijden. Die was er heel erg aan toe. Het was een mirakel dat hij nog een teken van leven gaf. Op de operatietafel hield hij echter stand.

Men stond even later ook voor een raadsel: aan beide handen vertoonde deze man sporen van moedermelk. Dat was gebleken na ampel onderzoek van alle sappen die in en op dit verhakkelde lichaam terug te vinden waren.

De huwelijksreis van Lydia en FÉrenc ging natuurlijk naar Hongarije, dat toen zijn laatste decennium als Oostblokstaat aan het beleven was. Het werd Salgótarján en omgeving, want daar had FÉrenc nog familiebanden. Ze bezochten er onder andere de glasblazerij, waar drie neven van FÉrenc werkten. Als trouwcadeau bliezen die twee glazen ringen met de mond. Het waren twee identieke ringen. Jammer genoeg paste noch de ene, noch de andere echt goed op een vinger van Lydia. Die van FÉrenc schoof wel makkelijk over zijn linkermiddelvinger, maar na de reis stopte hij het ding in het doosje bij de andere ring. Zo’n glazen kleinood viel nu eenmaal niet te combineren met het dagelijks werk dat hij deed, en vooral niet met zijn werkmakkers.

Toen FÉrenc twintig jaar geleden onder een bulldozer terecht kwam en ter plekke stierf, haalde Lydia enkele dagen later in een opwelling de ringen weer boven. Uit haar linker- en rechterborst tapte ze de laatste druppel moedermelk en ving die in aparte pillenflesjes op. Op het ene etiket had ze L gekrabbeld, op het andere R. Ze bracht de kleine

Brandon naar haar moeder voor de oppas en trok naar *Goudcentrale Schleiffer*, waar ze een afspraak had gemaakt met huisvriend Gregory, die er in het atelier werkte. Gregory knikte begrijpend en geruststellend toen hij het vreemde verzoek van Lydia voor de tweede keer aanhoorde. Ze had het alleen over 'substantie', en omschreef verder de vloeistof niet concreter. Jonge weduwes ondernamen tijdens de rouwperiode soms de vreemdste stappen om hun man toch maar bij zich te houden. Hij monsterde de flesjes en de inhoud even, stelde geen vragen over de geheimzinnige L of R en ging aan de slag. Een halfuur later waren de bovenstukken van de glazen ringen gevuld met moedermelk: één met de inhoud van het ene flesje, één met de inhoud van het andere. In elk flesje was nog wat over. Gregory schroefde de dopjes zedig weer dicht en gaf de flesjes terug aan de eigenares. Die knikte dankbaar, betaalde en ging uk Brandon weer ophalen.

'Ma...'

'Jongen... Brandon...'

Na zes dagen en nachten herkende Brandon in de opake wazigheid om hem heen de omtrekken van zijn ma. Het duurde niet lang of ze bevond zich weer uitgesproken op de voorgrond.

Op de zevende dag werd hij wakker met zijn handen in de hare. Hij telde stilletjes haar zes ringen vooraleer hij zijn ogen opende, wou openen. Zij van haar kant kneedde zijn vingers, die tot haar ontgoocheling al die jaren ringloos waren gebleven. Nu weer.

'Wil het bezoek de kamer even verlaten?'

De dokter kwam binnen, voorafgegaan door een verpleegster. Hij speurde vlug de kamer rond op zoek naar de eventuele rest van het bezoek. Die was er niet.

'Moeder,' flitste het andermaal door diens hoofd, 'er is geen melkmeisje, het is zijn moeder,' terwijl hij haar vriendelijk toeknikte en voor de zoveelste keer even zijn blikken over haar verborgen borsten liet glijden.

Buiten woedde de wereld door.

9. TRIO

Ik vulde een bescheiden reistas, harkte de overgebleven haren op mijn hoofd naar achteren en vertrok op bedevaart naar de meest zondige stad die ik kon bedenken: Hamburg. In de auto belde ik Lotte op: dat ik effectief vertrokken was. Het woei stevig en ook ik gaf gas. In mijn aanloop naar het netwerk der autostrada sneuvelde een bermkip onder de wielen van mijn inktzwarte Saab; haar veren warrelden als een sneeuwvui in mijn achteruitkijkspiegel. Op tien kilometer van de zondige havenmetro-pool kon ik nog net een egel ontwijken, dacht ik, maar in een flits merkte ik dat hij al doodgereden was. Ik was over lijken gegaan en bereikte eindelijk Hamburg, havenstad en ook deelstaat op zich aan de Elbe, met meer water dan Amsterdam of Venetië.

Het toekomen op een vreemde bestemming vervult mensen gewoonlijk met vreugde. Samen met de walm van samengeperst mensenvlees kolkt bij het openschuiven van trein- en vliegtuig- en busdeuren ook blijde verwachting naar buiten. Men knippert tegen het licht, haalt diep adem en ledigt de blaas teneinde zich vlot te kunnen verplaatsen in de stad of het land dat men gaat bevolken. Ikzelf echter legde bij aankomst in Hamburg mijn moede hoofd op mijn stuurwiel, ten prooi aan parkeerwanhoop. Ik had al acht rondjes gedraaid in iets waarvan ik vermoedde dat het een vicieuze

verkeerscirkel was en hoopte keer op keer dat de verkeerslichten op rood zouden huppen zodat ik enkele minuten respijt en rust zou krijgen. Dat komt ervan als je onvoorbereid reist.

In mijn beste combinatie van Neder- en Hoogduits vroeg ik uiteindelijk via opengedraaide autoramen hulp aan een Skoda vol met Turken. Ik hield er nekkramp en een straatlegende aan over, waardoor ik via een ontsnappingsroute uit dit spinnenweb toch een parkeergarage ontdekte niet ver van de wijk Altona.

En zie, voorwaar: drie kwartier later was ik op vrije voeten. Ontdaan van mijn Saab en mijn reistas en *gründlig* ingecheckt in hotel Columbus, struinde ik door de havenstad. Het duurde geen halfuur of ik had alweer dubbelgangers van diverse kennissen van mij tegen het lijf gelopen. Af en toe diende ik zelfs mijn bliken van herkenning te bevriezen en onderweg een onvoorbereid neutraal afleidingsmanoeuvre uit te voeren, teneinde niet als een straatidiot beschouwd te worden, zo treffend was soms de gelijkenis. Er waren op deze wereld blijkbaar geen verse modellen meer beschikbaar. Ook niet in het land van de Lebensborn Vereniging.

Hamburg... waarom was ik hier? Vertrokken op een donderdag, terugkerend op een dinsdag? De reden voor mijn reis lag niet voor de hand. Hij was negatief: ik ontvluchtte met voorbedachten rade de nationale politieke zondagsverkiezingen in mijn vaderland. Helaas zouden de rechtse nationalistes die met verve winnen. Ze zonden asjeblief eenentwintig verse nieuwbakken parlementairen naar de hoofdstad. Mijn schuld. Was ik maar in eigen land gebleven. Of niet?

Niet. Mijn buitenlandse 'zakenreis' vrijwaarde me ervan de Vlaamse leeuw in de schorre keel te moeten kijken. Stemmen hoefde niet, want ik was (zelfs voorbehoudend al) gewapend met bewijsmateriaal in verband met mijn alibi: ik diende ergens anders te zijn. Daarenboven betekende ik een weldaad voor mijn land (binnenkort deelstaat?) omdat ik een 'businessstrip' over de grenzen heen ondernam. Af dus, flaminganten! Laat de stemloze met rust!

Gezellig dolend door welstellend, vrijzinnig, liberaal Hamburg belandde ik in Pakhuisstad in het vermaarde Specerijmuseum. Die ervaring kende wat mij betreft zijn gelijke met enkele bewustzijnsverruimende fuiven die ik in de beginjaren zeventig meegemaakt had. Mijn zintuigen lagen namelijk aangenaam overhoop toen ik weer buiten stond.

Het was een goede wereld met bovenstebeste mensen in.

Ik inhaleerde de koopmanslucht diep en vervolgde mijn tocht. Ook hier woei het hard. De wind harkte de haren op de koppen steil achterover. Ik was ook best tevreden over mezelf. Immers: bij mijn vertrek had ik maar eenmaal mijn handen gewassen en slechts driemaal via gemorrel gecontroleerd of de voordeur wel degelijk dicht was. Ik had mijn kastdeuren niet meer open en dicht gedaan. Ik was niet tot driemaal toe weer de trap opgerend. Amper één keer extra had ik de sleutel in het slot van de achterdeur een zwik gegeven om te voelen of die rotdeur echt wel gesloten was. De huisschildpad in haar afgebakende territorium had ik maar twee keer aangeraakt, geen drie keer. Toch zou ze blijven leven. Wel had ik onderweg een zevental keren gecheckt of mijn handrem zich wel degelijk in de neutrale stand bevond. Ook van de aircoknop kon ik moeilijk afblijven, hoewel die niet geactiveerd diende te worden.

Ik was dus genezen, bevrijd en opgelucht, in een land dan nog wel dat ooit mijn eigen land bezet had. Dat verdiende een Gorbatsjov-wodka. Dus dook ik de Thomas Read

in, een veilige drankzekere pubhaven waar ook ter wereld. Na anderhalf uur al stond ik er bekend als de kerel die zijn papiergeld in vieren vouwde en dit nauwgezet in de compartimentjes van zijn portefeuille schoof. Het geld echter dat ik verbraste, hoefde ik niet langer op te vouwen. Een goede Duitse ziel wees me daar op. Zo kwam het dat ik luttele uren na mijn aankomst in havenstad Hamburg onder invloed van specerijen en alcohol mijn herhalingsdrang kon botvieren door een dozijn wodka's na elkaar in de krochten van mijn keel te kapseizen. Ik was boos omdat er verkiezingen waren en blij omdat ik die ontvlucht was. Dus werd er geleidelijk aan om mij heen door de valavondmensen dapper gedronken, het vaakst op mijn kosten. Mijn Nederlands grensde meer en meer aan het Neder- en Hoogduits. Vrouwen deed ik ook al minder en minder. Plooien zou ik misschien weldra doen, maar vooralsnog maakte de G-wodka van mij een wereldleider die in vele talen sprak.

Vooraleer echter de fases van dazen en wazigheid aanbraken, doemde de mooiste vrouw aller tijden in mijn gezichtsveld op. Ze zat amper tien meter van mij verwijderd op een barstoel aan de toog, met niemand ertussenin. Ik had haar niet eens binnen zien komen, en klaarblijkelijk had ook niemand er aandacht aan besteed. Hoe kon dat nu. Het zijzicht was adembenemend. Abrupt sloot ik mijn klep voor de duur van een paar minuten. Mooie vrouwen maken van mijn mond een eindstreep waar mijn woorden halt houden, sneuvelen, neerzigen. Zinsverduistering, kortom.

'Wie is dat daar?' vezelde ik dan in een of andere taal tegen de barman. Het antwoord kwam fluks: 'Dat is Vanessa Bradt, stadsdetective, bijgenaamd Blonde Arendsoog. Bradt, dt. Ze beheerst zes verdedigingssporten en vier talen. Zonder haar is Hamburg reddeloos verloren. Samenlopend met een baanrenner. Goeie coureur. Geen coureur locale, nee.'

Ik keek de kerel diep in de ogen om sporen van sprookjes of ironie te detecteren, maar hij zwierde bloedernstig zijn handdoek over zijn linkerschouder en ging alweer vlug aan de slag.

'Braadworst,' mompelde ik plompverloren en stil genoeg om niet gehoord te worden. En dan, iets harder: 'Mag ze wel drinken tijdens de diensturen?'

'Wie zegt dat ze nu dienst klopt?'

'De valavondshift misschien.'

Dit betrof mijn laatste conversatie met het klantenbestand waar ik tot nu toe over beschikt had, want ze vertrokken plotseling allen naar huis ('Is er een avondklok ingesteld?' riep ik ze nog na) en bovendien was ik van plan me tot de bloedmooie stadsarend van Hamburg te wenden. De Thomas Read bevatte momenteel dus alleen ons beiden plus een barman.

Ik spoelde even mijn Duits en mijn ouderwetse naamvallen om in enkele grondige slokken wodka, oefende mijn arendsblik op de spiegel voor mij en keek dan uitdrukkelijk opzij, met de bedoeling een conversatie op te starten. Ook zij keek nu opzij.

Even werd mijn adem afgesneden en bijgevolg bleef mijn woordenklep andermaal gesloten: de hoofdvogel van Hamburg keek bij nader inzien een behoorlijk stukje scheel weg. Maar dat kleine gebrek aan perfectie trok me – zoals gewoonlijk vooral bij vrouwen – heel erg aan. Het vakwoord is strabisme, als ik me niet vergis: voor mijn part een lekker bekkend woord voor iets leuks als

bedroomeyes.

Was ze misschien undercover?

Ik voelde dat de barman me van in de verte in de mot hield. Ontwaarde ik nu een zweem van een grijnslach op zijn gezicht? Ik besloot hem in de zeer nabije toekomst compleet te negeren. De klant was immers koning. Toen ik weer van hem wegkeek, ontdekte ik hoe het kwam dat Blonde Arendsoog daarnet ook opzij geblikt had, en tegelijkertijd kukelde ik van verbazing zowat van mijn stoel: eensklaps waren twee identiek gelijke schepsels in de bar verschenen. Mijn verbazing betrof niet alleen hun onderlinge gelijkheid, maar ook en bovenal hun gelijkheid met de vrouw aan de toog. Alle drie keken ze lichtjes scheel. Een drieling? Er was geen enkel verschil tussen de drie, tenzij de kleren. Mochten hun kleren niet verschillend zijn, dan was dit waanzin. Waanzin die ik misschien aan de wodka wijten kon. Maar nee. Deze identieke drievuldigheid deed zich wel degelijk hedenavond in de Thomas Read in Hamburg voor. Ze stapten op de vrouw aan de toog toe en er werden wat zoenen gewisseld. Drie, godgenageld!

Ik nam een diepe duik in mijn wodka en gebaarde naar de barman om nog eentje. Die stond duidelijk te triomferen.

‘Hebt u mij iets wijsgemaakt daarnet?’ vroeg ik scherp, maar toch bij voorbaat vergeoelijkend.

‘Dat is dus Vanessa Bradt met haar zussen,’ verduidelijkte de man.

‘Ja, dat merk ik,’ probeerde ik cynisch te antwoorden. ‘Een heel arendsnest. Hebben ze ook een naam, deze fotokopieën?’

‘Manon en Melisje.’

‘Uw wodka, meneer. Wellicht de laatste? U hield een dapper tempo aan. Bent u met de auto?’

Godverse *gründlichkeit*.

‘Geef de drievuldigheid eentje van mij,’ gebood ik gul. De wodka had inmiddels alle dijken in mij gesloopt; ik was bereid zelfs met een hondje met een hoedje op te communiceren. De man keek even bedenkelijk in de richting van de mooie dwarskijkers.

‘Zou je dat wel doen?’

‘Hoe geraak ik anders in gesprek?’

‘Ze drinken peperduur.’

‘Geeft niet; ik kom net van het pepermuseum, haha.’

‘Vooruit dan maar. Wodka nummer elf voor jou?’

‘Uitkiepen die handel.’

‘Ik vraag het nu even aan de Bradt-zusjes hé. Zeker weten, meneer?’

‘Zeker weten, andere meneer.’

Zeven seconden later keken de drie gratiën me eensklaps in zesvoud aan. Er lag – hoe zal ik het vertolken – belangstelling in hun blikken. Dat meende ik althans te ontwaren. Daarna onderhandelden ze even kort met de barman, wellicht in verband met de keuze van hun drankje dat ik ze aangeboden had.

Wenkten ze?

Ze wenkten!

Ik griste wodka nummer elf van de toog, ontrafelde me van mijn barkruk en begaf me gezwind naar de zussen.

‘Dag meisjes... vrouwen... dames... Hoe mag ik jullie... (Dat verdomde Duits ook. *Heissen?* Was dat noemen? Heten? Verhitten?) Ik ben Bregwin. Eh... hoe... jullie?’

'Melisje, Vanessa, Manon,' klonk het. 'Bradt. Driemaal Bradt.'

Ze antwoordden door elkaar heen, zodat ik niet wist wie wie was, want de zus die daarnet alleen aan de toog gezeten had, had al plaats geruild met... tja: met wie?

'Bregwin dus. Drinken jullie wat van mij?'

'Dat komt eraan hoor,' antwoordde wie van de drie.

'Eh... wie van de drie is nu Manon?'

'Ik.'

'En wie is Melisje?'

'Ik.'

'Dus jij bent Vanessa?'

Blonde Arendsoog, nu rechtopstaand op benen die niet leken te eindigen, knikte:

'Tenzij we onderling weer vlug van plaats verwisselen.'

'Haha.'

Even had ik het gevoel in een spiegeltent terechtgekomen te zijn, waar niets nog was wat het scheen of leek te zijn. De blikken van de zusjes Bradt zeilden alle kanten uit. Drie dure totaal verschillende cocktails rukten nu aan, begeleid door een brede grijns van de barman.

'Zo, meneer, dat schrijf ik er dus even bij? Alstublieft, dames.'

'Waw,' deed ik, eerder door het visioen van het grote gat in mijn portefeuille dan door de aanblik van de potsierlijke glazen apezuur.

'Bent u een Hamburger?' informeerde wie van de drie in alle ernst.

'Eh... nee.'

Even aarzelde ik in verband met een voor de hand liggende grap betreffende fast-food.

'Geen Hamburger. En ook geen Habsburger. Gewoon Bregwin, uit België.'

'Ah! Justine! Kim!'

'Eh... ja. En jullie? Hamburgerinnen?'

'Alleen Vanessa hier,' knikte een van de drie, die dus blijkbaar een van de M&M's moest zijn. Wat keken ze toch alle drie op goddelijke wijze een beetje scheel! Ze toostten me nu toe en nipten van hun kleurrijke paraplu dranken.

'En jullie?'

Ik bestreek met mijn blikken ieder van de drie in vlugge volgordes en keek ook een ietsepietsie dwars, om te verbergen dat ik niet goed wist tot wie me te richten.

'Wij wonen in Australië,' antwoordde M. 'Onze vrienden rijden hier de Zesdaagse.'

'Vrienden?'

'Liefjes, mannen, lovers.'

'Ah ja. Eh... allebei? Of... '

Ik herinnerde me dat de barman me gezegd had dat ook Blonde Arendsoog met een baanrenner hokte. Hoe zat dat hier?

'Alle drie. De drieling Tuelson: Graeme, Bradley en Quinty. Alle drie bekende Australische baanrenners. Ook een drieling. Toeval hé?'

'Maar... '

Ik inspecteerde weer even de barman, die van aan het uiteinde van de toog op het spektakel toekeek. Wat was dat nou? Tuinde ik ergens in? Was dit een numeriek complot? Betrof dit een gigagrap? Speelde de Gorbatsjov-wodka me parten?

'Dus... ' vervolgde ik, 'dus... jullie zijn een drieling, en jullie vrienden zijn een drieling, en die... die draaien rondjes hier in de Zesdaagse van Hamburg?'

'Klopt.'

'Zo is het.'

‘Australië?’

‘Wij wonen in Canberra,’ beaamden M&M, ‘We zijn onze mannen gevolgd. Maar we zijn geboren in Hamburg hoor. Alleen Vanessa is hier gebleven. Met Graeme. Die zelf hier achtergebleven is na een eerste Zesdaagse met zijn broers. Ze is chef van de stadswachten. Nietwaar, zusje?’

Het Europees gebleven zusje glimlachte stralend. Dat was dus Blonde Arendsoog.

‘Waw. Een drieling plus een drieling. Intercontinentaal. Zijn het goeie renners?’

‘De Tuelson-broers zijn eh... de subtop, laten we zeggen.’

Ik knikte en vond na een vlugge scan in mijn geheugencompartiment nergens een aanwijzing dat ik ooit over het flitsende aussie-driespan had gehoord of gelezen.

‘Koersen ze dan samen?’

‘Gedrieën? Zelden. Meestal rijden ze in aparte wedstrijden.’

‘Maar soms ook eens tegen elkaar, als het zo uitkomt.’

‘In ploeg zijn ze te duchten.’

‘Dat zal wel.’

De barman kwam nu een kasticket over de toog in mijn richting schuiven.

‘Op hotel, Bregwin uit België?’ informeerde wie van de drie.

Ik knikte niet ontkennend: ‘Een korte citytrip. Tot na het weekend. Zo ontloop ik de verkiezingen in mijn land. Businessstrip, weet je wel.’

‘Foei foei.’

Ik stond voorsnog op mijn beide benen, maar toch bood een onopvallende handgreep aan de toogrand me een veilig houvast.

‘Zeg, ooit had je in Zweden de vier gebroeders Pettersson, ook renners,’ doceerde ik met een luie r.

‘O, was er eentje van gay?’

‘Waarom?’

‘Voor het geval dat ze een drieling zouden ontmoeten.’

‘Haha. Eentje op overschot. Haha. Gelijken de Tuelson-broers ook zo goed op elkaar? Zoals jullie?’

Mijn vraag werd met driewerf ja-geknik beantwoord.

‘Zorgt dat dan niet voor verwarring?’

(Bijtijds censureerde ik het woord *kloon*; onder geen beding kon dit woord hier in stelling gebracht worden).

De zusjes begonnen nu wat te deinen in mijn blikveld, en soms kantelde er eentje uit mijn vizier weg: de wodka deed zijn werk in mijn lichaam als een kathedraal.

‘Je praat funny Duits, Belg,’ merkte Melisje, Manon of Vanessa op. Alleszins een Bradt, dt.

‘Dat is... ‘ wedervoer ik, maar een plotse dwingende aandrang ter hoogte van mijn geslachtelijke feit joeg me ijlings naar de toiletten, die ik het afgelopen anderhalf uur al drie keer bezocht had. Ik voelde zes divergerende stralenbundels in mijn rug convergeren.

Na omstandige lozing van wodka-afgeleiden verscheen ik weer in volle glorie in de gelagzaal van de Thomas Read. Wederom sloeg verbazing toe: de perfecte mannelijke drieling in glanzende maatpakken draaide zich als één man naar mij toe.

De Tuelson-kloons!

Tweemaal drie identieke mombakkesen, dat was te veel voor mijn perceptie. Iets in mij knapte. Ik kon het niet indijken: ik barstte in een onbedaarlijke lachbui uit. Het panorama op het zestal werd nog stripmatig doorflitst met wapperende tekstserpentes,

en gecombineerd met de golfslag van wodka in mijn lijf werd het allemaal nog erger: THE DALTONBROTHERS ARE BACK! HAVE MERCY ON THE ANDREWSISTERS! ZESLING GEBOREN TE BLANKENBERGE! Had ik me daarnet niet ontlast van giftige overtollige liquide, dan zou ik nu wis en waarachtig...

Ik had godverdomme het harige mormeltje in de vuurlijn tussen bar en sanitaire vertrekken niet zien zitten.

Toen ik na duisternis, wazigheid en wegebbende ruis weer bij mijn positieven kwam, opzittend als een hondje dat een koekje is beloofd, bleek dat ik over dat pietepeuterige kefmormel gekukeld was. Het was godgenageld zo groot als een mier. Het ding zat een paar meter verder de schok te verwerken.

‘Gaat het weer, meneer?’

De barman trok me recht aan mijn uitgestoken hand, zoals voetballers plegen te doen na een aanslag.

‘Gaat wel.’

Ik voelde vooralsnog niks. Het duurde wel even voor mijn blik weer bijgesteld was.

‘Mijn hondje heeft de slechte gewoonte hier in de weg te liggen. Ik kan het haar niet afleren.’

‘Niet gezien.’

Ik glimlachte schaapachtig naar Vanessa Bradt, die aan de toog... verdorie.

‘Waar zijn...?’ begon ik, om de aandacht van mijn tuimelpartij af te leiden.

‘Pardon?’

‘Maar... eh...’

‘Nog wat dizzy, Bregwin?’ informeerde Vanessa bekommerd. Ze maakte een gebaar in de richting van mijn voorhoofd, maar dat gebaar verstarde en haar hand keerde onverrichter zake terug naar af. Ik zeilde met mijn blikken het interieur van de Thomas Read af. Twee oudere mannen zaten op een bank in een hoek, en aan het verste uiteinde van de toog hing een jong koppel. Diepe peilingen van mijnentwege in de ogen van zowel Vanessa als de barman leverden geen informatie op. De drieling en twee derde van de andere drieling bleken foetsie te zijn. Hoewel mijn verbaazing groeide, liet ik verder niets meer blijken.

‘Een wodka van het huis?’ bood de barman aan. ‘Maar eh... Vanessa hier wil wel dat dit je allerlaatste is.’

‘Oké,’ knikte ik. ‘Hier stopt het.’

‘Hier moet het stoppen,’ beaamde Vanessa. ‘Echt geen pijn gedaan? Het leek zo... zo echt.’

Terug in hotel Columbus hadden Lotte en ik het grootste plezier.

‘Als dat geen rollenspel was hé!’

‘Onverbeterlijke zuiplap die je bent. En... Bregwin! Waar haal je dat in godsnaam vandaan! Maar dat verrekte hondje! Dat was toch niet voorzien of inbegrepen bij die 20 euro die ik de barman had gegeven!’

‘Het realiteitsgehalte was toen bijzonder hoog. Als twee honden vechten om een been... Ik was even te enthousiast.’

‘Maar... een drieling!?’

‘Wie droomt er niet van een drieling... twee drielingen.’

‘O, trioetjes? En dan nog baancoueurs, potverdorrie! Ik had gewoon verbale seks verwacht.’

'Surprise, darling, surprise. Toch een stukje meer fun dan één op één hé. Maar je speelde er prima op in.'

'Waw, dat was echt de max.'

'Vlotte treinreis gehad?'

'Viel mee.'

'En het bijzitterschap? Niet bang voor een boete?'

'Een buitenlandse zakenreis valt makkelijk te bewijzen. Bewijskrachtige documenten in overvloed.'

'Nou: een nummertje?'

'Met al die wodka in je lijf, Pieter?'

'Wie zegt dat de barman wodka schonk?'

'O, dubbel spel? Die kerel moeten we morgenavond zeker nog een bezoekje brengen, om hem te danken voor zijn medewerking.'

'Dat zal niet op de agenda ontbreken, Blonde Arendsoog. Kom hier met je tweeling. Of zie ik dubbel?'

10. DE Vlieg

Jessica mikte het linkervoorwiel van haar Opel Astra op de lopende band van de carwash. Toen ze even later bijna helemaal in de zeepsopdouche verdwenen was, merkte ze in haar achteruitkijkspiegel nog net de bekende blauwe auto op, met daarin die ergerlijke kop. Godverdomme. Daar was haar stalker weer. Zelfs hier. Ze draaide zich half om en steunde daarbij per ongeluk met haar rechterhand op haar gsm. Ten huize van het ene nummer dat Jessica al in haar splinternieuwe gsm opgeslagen had, rinkelde de telefoon twee keer dringend. Eric schrok uit zijn gepeins op. Zijn vrouw keek vragend op toen het gerinkel stopte. Eric haalde zijn schouders op: 'Weer verkeerd, zeker?'

'De laatste gebeurt dat wel vaker, en altijd twee keer', zei ze. 'Ik bedoel: twee keer rinkelen en 't is weer gedaan'.

'Met al die gsm's ook tegenwoordig', mompelde Eric. Zijn hart bonkte wat harder dan gewoonlijk. Een dubbel belletje betekende 'dringend terugbellen'.

'Moest er nog brood zijn?' vroeg hij dan. Ze knikte.

'Dan doe ik dat nu. Straks is het weer spitsuur'.

'Da's goed. Wit, gesneden'.

'Oké, tot subiet'.

Terwijl hij naar de auto beende, overliep Eric koortsachtig de openbare telefooncellen in de omgeving van bakkerij Deleersnijder. En hoeveel eenheden had zijn belkaart nog? En zouden er weer bekende pottenkijkers veelbetekenend door het glas van de telefooncel heen glimlachen, zoals vorige keren? Godverdomme, Jessica.

'Een groot wit, gesneden', zei Eric tegen zijn achteruitkijkspiegel. 'En ik koop binnenkort ook zo'n gsm'.

Toen besloot hij de stadsring te nemen.

Tijdens de laatste zes minuten van zijn leven dacht Eric ononderbroken aan Jessica. In de allerlaatste halve minuut probeerde hij een vlieg weg te meppen. Daardoor verloor hij de controle over zijn auto en knalde hij tegen het scheidingsbeton tussen de rijbanen aan. Onmiddellijk na de doffe klap annex gerinkel gaf Eric de geest.

Met zwiëplicht en sirene haastten zich ambulances en brandweerwagens naar de pas-gemelde kettingbotsing. Alle verkeer op de stadsring was al gestremd. Rampnieuws-gierigheid in omgekeerde richting deed ook daar alles stokken. Gehuld in grote stofwolken naderden de hulpverleners via de pechstrook. Ondertussen steeg de vlieg iet-wat verdwaasd op uit de opengereten zijkant van de Peugeot. Na een nacht en drie-kwart dag gevangenschap plus een dolle rit probeerde ze zich weer te oriënteren. Minitornado's van stof speelden haar daarbij parten. Schrale oostenwind dreef haar naar het Shopping Center vlak bij de industriezone.

In de carwash van het Shopping Center zat Jessica zich danig op te winden. Eerst was ze bang geweest. Daarna was ze kwaad geworden. Ze zou die huffer eens mores leren. Hoe erg moest je het eigenlijk zitten hebben om iemand te stalken? Met bonzend hart reed ze van de band en parkeerde haar auto een paar meter verderop bij de stofzuigers. Toen stapte ze uit en wachtte het monster op dat de autodouche zo dadelijk uit zou spuwen. Het was zover. De bekende blauwe neus piepte tevoorschijn. De zeemlappen streken nu de voorruit schoon. En dan...

'Oeps!' deed Jessica verbaasd. Haar mond viel open. Het was haar stalker niet. Ook de nummerplaat vertoonde niet de gehate letter- en cijfercombinatie. Toch had ze daarnet durven te zweren dat...

Voor ze de kans kreeg haar mond weer dicht te klappen, dook met een nijdig ge-zoem die vlieg erin, als een kamikaze.

'Aargghh!!' deed Jessica verbouwereerd, en slikte zonder dat ze dat wou het beest door.

De man schrok zich een hoedje toen een vrouw molenwiekend op zijn auto toeliep en op zijn voorruit begon te bonken. Terwijl met een schokje zijn auto van de band gezet werd, draaide hij zijn raampje naar omlaag.

'Help me! Ik heb een bij ingeslikt!' riep de vrouw. 'Breng me naar Spoedgevallen!'

'Maar... '

'Vlug... het kan ook een wesp zijn... ik ben allergisch voor steken... ik kan stikken!'

De man haalde zijn schouders op en rukte zijn hoofd naar rechts.

'Stap in als ik hier helemaal uit ben', riep hij dan terug.

Even later reden ze op de stadsring.

'Godverdomme!!' riep de man plotseling. Hij ging verwoed op zijn rempedaal staan.

De kokhalzende vrouw tilde haar hoofd uit de kom van haar handen.

'O nee!!' kreunde ze. Met een onwerelds klapgeluid boorde de blauwe auto zich in de staart van een stilstaande nieuwsgierigheidsfile.

11. TEAROOM TILLY

Een aanval van koopwoede afslaand (boeken, cd's, dvd's, chocolade, balpennen, een agenda voor de pare dagen, een agenda voor de onpare dagen) stevende ik ogenschijnlijk resoluut op koffiehuis TILLY af. De titel van het koffiehuis was TEAROOM TILLY (o la la, die beide T's!), maar ik verkies het woord *koffiehuis* omdat het zwarter en warmer klinkt. Een bakje inktzwarte troost kon me misschien op andere gedachten brengen en redden van de koopdood. Ik verkeerde alweer in een benarde situatie, want ik had daarnet behoorlijk veel extra cash uit de muur gehaald. Het brandde in mijn zak en ik voelde een gat in mijn rechterhand.

Ieder kwartaal ongeveer diende ik een dergelijke aanval het hoofd te bieden. Die kon dagenlang duren. Hij deed zich altijd voor krek na het betalen van mijn kwartaalbijdrage

als zelfstandige aan de Sociale Zekerheidskas. Ooit was ik eens zo koopwoedend tekeergegaan, dat ik er maandenlang de gevolgen van moest dragen – weliswaar flanerend in nagelnieuwe dure kleren.

Ik heb nog altijd het passende woord niet gevonden voor dit verschijnsel. Compensatie? Wraak? Genoegdoening? Opgestoken middelvinger? Ik gunde Vadertje Staat geen rooie duit van mijn inkomsten als verhalenschrijver.

In koffiedrankhol TILLY werd ik het slachtoffer van een sluipmoord. Het was amper voormiddag, omstreeks aperitiefuur. Dat betekende weer eens een andere variatie, maar wel stevig beklijvend dit keer. Bij elke koffie die ik liet aanrukken (en het waren er eerst enkele, dan vele) verordende ik ook telkens een *Ricochet-pur-Sang*: zo'n liquide bloedverwarmer en adeloper van zeker alcoholisch gehalte en van Corsicaanse makelij. Een brandversneller, voorwaar.

Zie: dat had ik niet moeten doen.

Onder dezelfde maan waren er al velen doodgegaan.

'*Het lot dat op de deur klopt*': de 5de van Beethoven werd toen in TILLY ten gehore gebracht – waarschijnlijk eerder toeval, want net zo goed leverde de radio er behangmuziek die bij koffie & thee & koekjes hoort. En ik dus intussen maar troost nippen en ricocheren.

Van een Tilly viel niks te bespeuren. Evenmin van een of ander meisje van het vrouwelijke geslacht. Nee: achter de koffieverchansing stelde een man zichzelf te werk. Zijn gezicht stond op 'voormiddag' en 'onveranderlijk'. Een andere kerel van hetzelfde tearoomgeslacht legde de afstanden tussen de tafeltjes af. Er zaten zes klanten. Een halfuur geleden was de zesde binnengekomen, een klein kereltje met strak achterovergeharkt haar. Hij schermde onmiddellijk zichzelf af met *Het Laatste Nieuws*, zijn palissade.

Naarmate ik meer *Ricochet-pur-Sang* innam, groeide de behoefte aan communicatie. Bij mij althans. Want niemand (m/v) deed alsnog zijn klep open. Zowel de beide heren als de Tillynippers waren *on non-speaking terms* en staarden eindeloos en voormiddagwijs voor zich uit. Rechts van ons regende het mottig; hierbinnen heerste een eilandig klimaat. Alleen Beethoven doorbrak de oorverdoving.

Ik rommelde dan maar wat in mijn plastic *shopping bag*. Ja, reeds had ik diverse kleine voorwerpen, zegge en schrijve: *dingsigheidjes*, uit diverse winkels betrokken. Ze zouden me alle helpen bij het schrijven van verhalen. En dus bij het betalen van mijn kwartaalbijdragen.

Een kleine bloemlezing, een greepje:

* een minimixertje om cappuccino te veroorzaken. (Maar momenteel opteerde ik voor zwart; alleen in mijn schrijfhonk bedreef ik de scheikunde der cappuccino's);

* een dure *Cross-vulpen* met een voorraadge zwarte navulhulsjes. (Slechts in één zaak hier in de stad verkrijgbaar);

* een zoveelste klein opschrijfboekje. (... Waarvan de blaadjes onveranderlijk weer op zouden krullen als ik er iets op noteerde ...);

* een stalen dobbelsteen de grootte van een vuist die ik als presse-papier zou gebruiken. (Mijn aanmaning tot het betalen van mijn kwartaalbijdrage mocht geenszins in de vergetelheid weg warrelen bij het openen van een raam!);

* een slof papieren zakdoekjes die aan een kant bedrukt waren als briefjes van 50 euro. (Geen commentaar);

- * dvd's: *Band of Brothers* (4 schijven, 2 aaneen geplakte doosjes);
- * een aardige kurkentrekker;
- * een alleraardigst oestermes.

Sommigen denken dat ze zomaar mogen jatten omdat een winkel uitverkoopt. 't Is hier New Orleans niet, begot. Ik zag het zo gebeuren. Achteloos gelonk naar de bewakingscamera's. Drie, vier keer aan het rek met het Begeerde Voorwerp passeren. Vastpakken en terugzetten of –leggen. En dan dé truc: twee van die dingen ineens nemen, eentje ervan in de ene hand lang genoeg draaien en keren en keuren zodat de andere hand niet weet... en hopla: een schuivertje in de diepte van een of andere jas- of broekzak, zogezegd scharrelend naar een zakdoek. Slotfase: het Begeerde Ding terugzetten, neus snuiten... en doen alsof die neus bloedt. En dan, kroon op het werk: naar de kassa sloffen en daar een onnozele en goedkope prul ter betaling deponeren, bv. zo'n minuscuul schrijfboekje waar niks in kan. Dat noemt zich dan schrijver, begot!

En hij had al 'inkopen' gedaan in een andere winkel, want de shopping bag was van ergens anders. Inkopen? Of had hij daar ook... ?

Na deze koffie sta ik op en ga ik zijn kasticket vragen en zijn shopping bag controleren. Op dat ticket van de KADOOSHOP zal een notitieboekje staan. Niks geen dure vulpen. Shit, die gast zet het uit puur contentement op een zuipen. Hoeveel van die Ricochets-pur-Sang heeft hij nu al binnen?

'k Had veel zin om hem in de KADOOSHOP al staande te houden. De gerante bellette het me. Een edel gebaar in barre tijden van uitverkoop.

"t Is een bekende schrijver,' fluisterde ze. 'Ga d'er gewoon achter aan en klamp hem op straat aan. Niet hier, niet in mijn winkel. Ben je wel zeker van je stuk? Heeft hij echt die vulpen gestolen? Hij weet wat hij pakt, zeg!'

'Op de camera's kun je niks zien. Maar we kunnen hem nog op heterdaad betrappen, zo lang hij hier binnen is... '

'Nee, nee, laat maar. Volg hem. Los het op straat op. We geven hem dan later wel aan voor diefstal. Als hij echt iets gestolen heeft tenminste. Ik wil hier geen scène, ook al sluit de KADOOSHOP. Hij is te bekend in de stad'.

'Oké dan, u bent de baas'.

We lieten hem dan maar zijn ding doen aan de kassa. Maar die kerel stapte plotseling verduiveld hard door. Ik speelde hem bijna kwijt. Hij dook zo TEAROOM TILLY binnen.

Dat kereltje, weggestopt achter *Het Laatste Nieuws*, had ik nog ergens gezien. Na enig gepeins wist ik het weer: in de KADOOSHOP. Hij had mijns inziens nogal verdacht staan doen tussen de rekken. Vond ik. Wie in een winkel of warenhuis voortdurend schichtig om zich heen kijkt, is iets van plan. 'Ritselaars', 'organisatoren' en 'regelneven' haal ik er zo uit. Wedden dat hij iets achter zijn krant verborg? De buit van daarnet in de SHOP? Zie: ik kreeg hard zin om op te staan en dat stomme tabloid voor zijn gezicht doormidden te scheuren. Ik weet niet waarom, maar woede steeg in mij op. Ik werd woest op een gezicht dat ik niet kon zien. Ik haatte die schuttingkrant plotseling zo hard dat ze bijna vuur vatte. Nog enkele minuten gaf ik mijzelf. Dan zou ik opstaan en dat kereltje op een niet mis te verstane manier iets zeggen of vragen. Ik wist nog niet wat. Ik wist wel hoe.

'Hij is nu waarschijnlijk toch al wat zat.'

'Die gast zit me echt wel van achter zijn krant voortdurend in de gaten te houden.'

'Daar moet je een bekende schrijver voor zijn, om een vulpen te jatten.'
'Ik voel het.'
'Bekend? Ik heb hem alleszins nog nooit op tv gezien.'
'Dan nog zo'n populistische snertkrant.'
'Hij moet zich niet proberen te verschuilen achter zijn bekendheid.'
'Zijn ogen branden zowat door die gazet heen. Ik ruik de schroeiplekken.'
'Hij heeft nog niks in de mot. En dan maar zelf verhaaltjes uitvinden, ha ha!'
'Dat begint hier duchtig op mijn zenuwen te werken.'
'Nog vijf minuten en ik ga eropaf.'
'Heb ik iets van die kerel aan misschien?'
'Hij zal nogal opkijken.'
'Psychotische steelse blik telkens hij een blad omdraait – lijkt op een seriemoorden-aartje.'
'De vuile dief.'
'De kloothommel.'
'Bah, schrijvers.'
'Dat onderdeurtje.'
'Hij zit nu constant in die winkelzak te grabbelen.'
'Ieder kwartaal weer krijg ik zin om zo iemand op zijn smoel te timmeren.'
'Zie je wel dat dat geen echt beroep is: schrijver. Verhaaltjes uitvinden, pff... Brengt geen brood op de plank. Shoplifting dan maar! Mijn botten!'
'Ik vraag me af of hij daar misschien in de SHOP iets in zijn zakken weggemoffeld heeft.'
'Nu kan hij eindelijk eens echt in de krant komen, die kloteschrijver, hihi!'
'Een krant is altijd verdacht. Nee, correctie: het gebruiken van een krant als verschansing. De verbergtruc van slechte detectives of kruimeldieven.'
'Nu is het het moment!'
'Verdomd, hij houdt mij echt wel in de mot. Ik ga dat kereltje een bezoekje brengen. Eerst vereffenen.'

In TEAROOM TILLY stak een klant een hand omhoog teneinde de aandacht van de rondbaggerende kelner te krijgen.

In TEAROOM TILLY worstelde een klant met een krant die niet onmiddellijk in de gewenste opvouwstand getikt wilde worden.

'Godver.'
'Miljaarde.'

In TEAROOM TILLY bereikte de woede van de algehele mensheid, geconcretiseerd in twee vertegenwoordigers van die mensheid, een kookpunt. Het was een voormiddag in Vlaanderen, in een koffiehonk met Engelstalige titel. Op de achtergrond: de 5de van Beethoven. Vijf klanten en twee obers keken met stijgende verbazing toe hoe (op een wederzijds misverstand berustende) woede van twee kanten kwam aanrollen, botste en uitbarstte. Een kleine woedende man sprong op en graaide in de *shopping bag* van een andere woedende man. Deze laatste woedende man beende naar diens tafeltje en scheurde de krant van de kleine woedende man gewoon middendoor. Dan keken ze elkaar enkele seconden misprijzend in de ogen en mompelden vinnige dingen. Daarna vlogen ze elkaar in de haren.

Intussen, even bezijden de scène op de hoofdbühne (het lot en het noodlot doen zich altijd buiten het kader van de foto of het schilderij voor, maar niemand mag opzij kijken van de fotograaf of de schilder): de verscheurde krant viel op een theelichtje en vatte natuurlijk onmiddellijk vuur. De mobielste ober kreeg het plotseling in de gaten. Hij ondernam een onhandige bluspoging: hij plukte de brandende vellen van het tafeltje en gooide die op de grond. Een van de vellen kwam daarbij op het tafeltje terecht waar intussen al behoorlijk wat *Ricochet-pur-Sang* gemorst was. Een tweede vuurzeetje ontstond en greep ijverig om zich heen. Op dat ogenblik tuimelde de kleine winkeldetective over dat tafeltje heen. Zijn overjas stond onmiddellijk in vuur en vlam. Diverse klanten sprongen nu op, stootten stoelen en tafels omver, en veroorzaakten nog meer vlammen.

TEAROOM TILLY: een aanvankelijk microscopische casus van hoe de wereld zich bijwijlen in kampen verdeelt en in brand kan vliegen?

'La plupart des occasions des troubles du monde sont grammairiennes' (Montaigne)

TEAROOM TILLY: een uitdijende casus van hoe woord – wederwoord – woord – ant(i)woord – een (wereld)brand kunnen doen ontstaan ?

Hoe dan ook: die voormiddag ging de hele straat in vlammen op. De 5de van Beethoven – de begeleidende ondergangsmuziek – smolt in de cd-gleuf en de brandweer kon pas na 'verwoede pogingen' de brand 'omschrijven' en beperken tot een straat, zijnde enkele handelspanden, vijf burgerhuizen en een belendend perceel waarop een onbemande woning stond, gestaan had. De vleselijke balans: twee obers en twee personen van het mannelijke geslacht (waaronder een verhalenschrijver) lieten hierbij het leven. Ze werden alle vier onderling verstrengeld en verkoold teruggevonden, als een lugubere rattenkoning in een val.

Wekenlang nog gaapte de zwartgeblakerde straat de voorbijgangers vreselijk grimlachend aan. Elk afgebrand pand vormde een holle, rotte tand van dat doodsgebit.

Deze straat zou nooit meer glimlachen.

12. SUZANNES HERENHUIS

Met donker gedreun dicteert de toren van de kathedraal dat het weer tijd wordt om de zonden van de zaterdag te belijden. Duiven klapwieken krijt wit tegen de loden lucht. Suzanne hoopt dat het regenen blijft, godgenageld regenen blijft in deze stad vol geheimen. Regen reinigt. Regen is een gordijn. Suzanne houdt van de reuk van natte kleren en het langs elkaar heen kijken in de halfduistere kathedraal. Zondag, regen, stad, alleen met z'n velen.

Je zult het maar gehad hebben, zoals Suzanne. Twee kinderen, een vent, twee auto's, een herenhuis in de stad, een sluimerende ziekte die niet levensbedreigend is, een aandoening dus, en je zult het nu maar hebben: anciënniteit, en verder niets meer. Suzannes vent is dood door gewoeker van cellen. Het werd alleen maar een heenreis, bestemming hiernamaals. De zoon 'zit' in Zuid-Afrika, maar *they are on non-speaking terms*. Die heeft zich in een welvarende familie ingeneukt. Vice versa werd de dochter door de zoon van een veevoedergigant voorbarig weggeneukt uit de schoot van het professorale gezin; zij manifesteert zich met Nieuwjaar eenmalig middels telefoongesprek. Suzanne rijdt heden niet meer in auto. Haar aandoening, met dewelke zij wel

degelijk redelijk lang in leven kan blijven, belet haar dat niet. Maar zij wil doodgewoon geen auto meer.

Suzanne heeft dus veel gehad. Op de keper beschouwd was dat niets, en nu heeft ze weer niets, tenzij dat herenhuis, tenzij haar nog ongezegende leeftijd, tenzij haar aan-doening. En toch heeft ze iets. Nog iets. Daar kunnen een aantal oude, soms nog krasse knarren van de KAHW van meespreken. Suzannes man was actief lid van de KAHW, de Koninklijke Academie voor Humane Wetenschappen.

Suzanne heeft iets.

Suzanne heeft iets met de KAHW.

Suzanne collectioneert professoren, bij voorkeur levende.

Suzanne is voorwaar een mooigeweeste vrouw. In levenden lijve is haar man profes-sor in de fonetiek en de fonologie van de Oost-Vlaamse regiolecten en werkend lid van de KAHW, een soort van bejaarde halfbroer van de universiteit en wachtkamer van de kamergeleerdendood. Hij wisselt het tijdelijke met het eeuwige drie dagen na zijn pen-sioengerechtigde leeftijd, amper op weg naar emeritaat en ouderdom. Suzanne blijft desondanks getrouw de vernissages, de lezingen en de openbare vergaderingen van de KAHW volgen. Haar aan-doening dicteert haar dat. De heren professoren, die oude vossen, moedigen dat aan. De weinige dames professoren kan het geen lor schelen dat er nog een kipje op overschot tussen de haantjes scharrelt. Hun pikorde ligt allang vast; zij hebben hun *station of life* bereikt en bevredigend ingevuld. Suzanne, degelijk geschoold maar zonder carrière, zorgt voor haar eigen invulling. Zij rekruteert daartoe uit het loslopende tamme wild met een academische graad als gewei en een viriliteit die verder strekt dan een bruine bast, een diepe stem en sexy grijs kruinhaar. Zet bijvoorbeeld een stel stijve Engelse harken bijeen, laat er een Franse vrouw met *bedroomeyes* op los en je hebt een kegelspel. Mettertijd af en toe zelfs een *strike*. Maar er kan er maar één winnen. Suzanne laat er dus in haar eigen *soap* af en toe één zichzelf voor haar winnen. Het libido en de aanmaak van allerlei sappen bij de heren van de Koninklijke Academie voor Humane Wetenschappen zijn gestaag geste-gen na de dood van Suzannes academische echtgenoot. Ook de aanslibbing in de professorale aderen neemt toe: er wordt meer en zenuwachtiger gerookt en men besprenkelt langer dan voorheen zijn voedsel met zout en specerijen. Alcohol blust en ontkalkt dan weer ietwat: gelukkig, in het vooruitzicht van eventueel te leveren presta-ties tussen de lakens. De lat ligt hierbij voor iedereen gelijk: polemologen, kunsthistorici, filologen, sociologen, etymologen, historisch taalkundigen, zeventiende-eeuws let-terkundigen, fonologen, psychologen, filosofen, noem maar alles op wat *loogt* en *sooft* en *cust* en *kundigt*. Suzanne vertoont geen wetenschappelijke voorkeuren. Van de heren libidineuze professoren verwacht zij geen deskundigheid op het vlak van de vle-selijke liefde. De lat ligt gewoon plat. Zij ook. Horizontaal. Democratie met een acade-mische graad.

Zodoende treedt wel eens een heer dat herenhuis aan de Anneessenslei binnen.

(De allereerste vreemde, nou: vreemdgaande heer die zich hier ooit aanmeldt, vliegt echter vrijwel op staande voet het huis weer uit. Hij maakt een academisch genuan-ceerde opmerking over het lexicologische onderscheid tussen de woorden 'herenhuis' en 'vrouwenhuis'. Ongelukkig genoeg voegt hij daar in een humoristische voetnoot aan toe dat dit hier eigenlijk een vrouwenhuis betreft).

Ter zake. De vreemdganger komt binnen, reikt wat klimaatgebonden kledingstukken aan, drinkt en praat wat met de gastvrouw, en naargelang van zijn temperament brengt zij dan de poppen aan het dansen. Dat gebeurt via tientallen mogelijke invalswegen: haar overleden echtgenoot ('Michel kon wel teder zijn, hoor'), handlezen (bij dat klas-siekertje voelt Suzanne zich wel lullig), boekenruil ('Moet je echt eens lezen, Suzanne'), een uitnodigend gebaar gevolgd door het delen van eenzelfde sofa ('Waarom kom je er niet gezellig bij zitten, Robert? Je moet je leren ontspannen'), een subtiele inkijk, een intiem verhaal ('Geloof jij in het lot, Rudolf?'), twaalf oesters, een knie, een sigaret, alcohol, een raadgeving betreffende kleren, een compliment betreffende stem of kruinhaar of huidskleur, een combinatie van enkele van deze ingrediënten... Wanneer de professor dan eindelijk uitgeteld de trappen bestijgt en uitgepeld tussen de lakens schuift, zet Suzanne innerlijk juichend een streepje bij op haar kerfstof. En na gedane zaken, als de professor ietwat verward naar huis is vertrokken, vinkt zij de naam van dit door liefde blind geworden vinkje in haar ultrageheime schrift aan. Daarop staat in zeer rode letters: *Suzannes Herenhuis*. Suzanne nadert de zestig. Stilaan legt zij een grote deskundigheid aan de dag. 's Nachts rust zij uit.

Suzanne stapt de kathedraal binnen. Haar ogen moeten wennen aan het halfduister in dit Huis van de Heer. Zoals wratten immer dezelfde plaats innemen op bekende gezichten, zo zitten de belijdende professoren van de universiteit en de academie onveranderlijk op hun zelfde plaats in de kathedraal. Sommigen nog met, anderen niet meer met hun wettelijk geregelde vrouw. Er grijpt star oogcontact plaats, zoals in alle gebedshuizen. Men huichelt er zijn geloof met de beste wil ter wereld. Nog een veertigtal doodgewone stervelingen zitten verspreid over de stoelenrijen. Suzanne ziet hun hoofden dobberen op een zee van schemer. Ze kiest een strategische plaats uit: zien en gezien worden is de blijde boodschap. Ze gaat zitten in de duistere achterhoede van de middenbeuk, zodat ze iedereen kan observeren. Er zijn minstens vijftien rijen lege stoelen tussen haar en het volk. Zo heeft ze het graag. Pas bij het naar buiten gaan zal iedereen haar zien. Want dan blijft ze opzettelijk zitten, tot op het allerlaatste ogenblik. En bij de communie natuurlijk, als ze daar zin in heeft. In de zijbeuken zit zoals gewoonlijk geen kat. Daar is het duister nog donkerder. Af en toe kijkt een hoofd even om. Knikt het soms minzaam: een herenhoofd. Knikt het soms schroomvol: een vrouwenhoofd.

De Dienst van de Heer begint. Suzanne telt. Ze telt lippend tot acht. Acht namen in haar geheime schuinschrift. Dan richt ze haar blik star op priester Edmond. Zal zijn naam ooit in haar schrift prijken? Even houdt Suzanne haar adem in. Ze ontkleedt deskundig de geestelijke met haar ogen. Hij wordt een lichamelijke. Suzanne kruist haar benen andersom. De priester spreidt zijn armen en heft zijn handen ten hemel. Suzanne kent hem okselhaar toe, aan beide kanten zo lang als een orthodoxe baard. Ze glimlacht. Ziet hij haar? Edmonds brillenglazen flikkeren even in het kaarslicht. Neemt hij die bril af bij het vrijen? Weer glimlacht ze. Met een ruk trekt ze nu zijn... Haar gedachte stokt door een licht gerucht vlak achter haar. Ze maakt aanstalten om zich om te draaien, maar 'Sst!' fluistert een bekende stem in haar linker oor. 'Niet omkijken!'

Suzanne glimlacht flauw. Een golfje van opwinding reist langsheen haar ruggengraat. 'Doe je handen naar achteren,' beveelt de stem zacht.

Suzanne gehoorzaamt werktuiglijk, terwijl ze het volk en priester Edmond scherp in de gaten houdt. Twee handen strelen even haar borsten, haar buik. Dan nemen die haar polsen vast. Suzanne voelt... touw... ?

'Hé... '. Weer wil ze zich omdraaien, verzetten.
'Sst... Laat me doen. Spannend hé, Suus?'
Suzanne haalt haar schouders op.
'Wat... Wat wil je? Wat is de bedoeling? Kun je straks niet gewoon... '.
Hij schuift nu voorgemaakte lussen om haar polsen.
'Zeg... '.
'Lekker?' Hij masseert weer even haar borsten.
'Maar... '.
De kaarsen flakkeren. Er klinkt een belletje. Iedereen staat op.
'Blijf zitten,' gebiedt de stem dwingend. 'Hij ziet je niet van zo ver'.
'Ik kan wel niet anders, hé,' fluistert Suzanne over haar schouder terug.
'Haha'.
Snel bindt hij haar met de handen achterwaarts aan de spijlen van de kerkstoel vast.
'Maar allez... ! Wat ben je in 's hemelsnaam... '
'Dit, mijn liefje!'
Razendsnel snoert hij haar de mond met een brede kleefband. Voor ze ook maar iets kan doen, beletten, beseffen, roepen, voelt ze gelijk een scherpe prik in haar nek. Anderhalve seconde later al is ze ingepalmd door slapheid en duizeligheid. Nog net voelt ze hoe hij een dun touw om haar hals drapeert en hoe ze met krachtige schokken afgesnoerd wordt van dit leven op aarde. Ze maakt niet meer mee hoe hij zo goed en zo kwaad als het gaat haar daarna ontdoet van haar kleren en ijlings in het duister verdwijnt.

Niemand kijkt om. Zien en gezien worden. De eredienst in het Huis van de Heer gaat gewoon door. Priester Edmond heft andermaal zijn handen ten hemel.

13. STOK

(EEN PUNTIG VERHAAL)

Ik had zelfs niet eens laveloos gezopen toen ik die zomeravond begin juli van een barkruk kukelde en mijn rechterbeen op twee plaatsen brak. Ook die verdomde trottoirband vlakbij deed me geen deugd. (We zaten immers buiten aan *De Woede der Noormannen*, onze stamkroeg).

Ik slaagde er nog in mijn auto te bereiken even verderop en naar huis te rijden. Een mens in nood is tot mirakels in staat. Zelfs thuis de trap op naar mijn bedstee kon nog, maar dan wel als een baviaan. Enkele uren onrustige woelslaap stelden het verdict uit. Ik werd wakker met diverse beperkingen.

De rest van mijn dagen zie ik de wereld ietwat meer in beweging dan voorheen. Het is echter niet de wereld die meer beweegt. Ik ben het. Ik mank. En ik lijk te blijven manken, na lange fases van gips, krukken en een stok. Ik vrees dat ik als gewoon looper afgedaan heb. Ik voeg me bij het leger der mensen met een beperking. Mijn kinderen noemen me soms 'puntkomma'. Ik laat dit aan uw taalkundig-ritmische verbeelding over.

Stokoud.
Een stok wordt dus met ouderdom geassocieerd.

Toen ik een tijdlang een stok gebruikte om te stappen, merkte ik dat vooral kinderen me anders bekeken. Ikzelf was er vroeger ook bang voor, toen ik nog een uk was: voor die combinatie van grote mens plus stok. Driebeenen straalden dreiging uit. Die stok wees niet alleen op hun gebrek (god weet wat ze hadden uitgespookt om dat gebrek te verwerven!), maar ze konden met dat ding ook uithalen en slaan. Die ouwe Gusta uit het Visstraatje bijvoorbeeld plantte bij elke vermaledijde stap die ze op deze planeet zette de punt van haar stok pal voor haar scheve rechterpoot. Die trefzekerheid was op zich al verdacht en bedreigend. Daarenboven staken haar voeten altijd in pantoffels. Ook buiten. Misschien was ze een seriemoordenares.

Stokheer.

Een woord van troost voor de verstokten.

Een stok kan ook hoge cultuur betekenen en wijzen op een flamboyante levensstijl. De agrarische schrijver Stijn Streuvels was lid van de Avelgemse stokheren: een zootje dat van zichzelf vond dat ze de betere middenstand waren. En beschikte de Vlaamse oud-beroepsmilitair/dichter Hugues C. Pernath ook niet over een wandelstok uit diens fraaien kop hij middels een schroefdop op tijd en stond een neutje nuttigde?

Halfstok.

Een mens die zich noodgedwongen met behulp van een stok voortbeweegt, hangt halfstok. Hoe dan ook valt een zekere droefenis niet te ontkennen, hoe sympa en schrijverig zo'n stok er ook uit mag zien.

Stokvis? Geen geleuter.

Eierstokken. Vaak meervoud. Zoals kinderen en hoenderen.

House M.D.? Het bekende stokpersonage uit de zoveelste gelijknamige ziekenhuisserie? Laten we de tv maar voor wat hij is.

Ik had Johan & cie (zijnde zijn tweede gezin: verse vrouw annex grote kinderen aan ook andere lendenen dan de zijne ontsproten) al een tijdlang niet meer gezien. Hij was na zijn scheiding verhuisd naar een middelgrote binnenlandse stad en frequenteerde daardoor minder dan vroeger *De Woede der Noormannen*, van oudsher onze stamkroeg in Çeule-sur-Heulbecq, deelgemeente van Kwatricq. Ons wederzijds enthousiasme bolde die zomeravond begin juli dus wat extra op. Vroeger hadden we wel al eens verbonden gesloten: we bekokstoofden samen openbare fratsen (de zogenaamde 'stoten') ter gelegenheid van het jaarlijkse dorpsfeest en we leukten lange tijd elke donderdagavond (zegge en schrijve: nacht) onze stamkroeg op. We publiceerden zelfs een hilarisch boek over onze biotoop en de Çeulenaars: ik leverde de hoogst onnozele teksten, hij tekende voor holbewonerachtige illustraties.

Een blij weerzien dus. Maar ik hield er een dubbele beenbreuk en een waggelgangetje aan over. Ik kukelde pardoos van die kruk. Mijn rechterbeen werd een hefboom, maar die kon mijn vege lijf niet torsen in deze houding. Bijna iedereen was toen weer aan de toog gaan plakken. Alleen Jean-Pierre kon me helpen, een vaste klant van *De Woede der Noormannen*, die sedert de betutteling van politiciers buiten op het trottoir moest gaan roken. Hij hielp me op een gewone stoel op het trottoir en bezwoer me niet zelf meer naar huis te rijden. Toen hij even ging plassen, deed ik dat toch, want niet de drank had me overmand. Ik had een eenmalige aanval van epilepsie gehad.

Terwijl ik juli en augustus horizontaal en strak ingegipst thuis doorbracht, ontsproten aan mijn brein en laptop twee avondvullende toneelstukken. Een over bloedddoping in de wielrennerij en het reilen en zeilen in een hotel, een over teambuilding en slecht leiderschap.

‘Puur winst uit je verlies,’ dacht ik. ‘Vergeet de vakantielanden en de stranden en ga thuis aan de slag, comfortabel liggend voor een scherm met vele zenders, mocht het al aan inspiratie ontbreken.’

Aldus geschiedde.

Het werd voorwaar nog een mooie zomer. Ik verlangde zelfs niet eens naar bezoek, tenzij men chocolade of whisky mee zou brengen. Ik leerde mijn krukken voor veel andere doeleinden gebruiken. Ik opende en sloot er de overgordijnen mee. Ik sloeg er eind augustus de druiven mee af die welig langsheen de muur maar net buiten mijn lichamelijke reikwijdte tierden. Ik bediende er de knoppen mee van de afstandsbediening die onveranderlijk buiten mijn onmiddellijke bereik rondslingerde. Ik hengelde er mee naar allerlei voorwerpen. Kortom: die hulpstukken betekenden een echte hulp.

Medio juli liet ik me door een van mijn dochters in de auto naar een kruidenierszaak brengen, waar ze twee repen chocolade kocht die ik stante pede in de auto verorberde. Medio augustus kwam een bevriend koppel me een peperdure fles whisky toeleveren in ruil voor een boek over de wereldbekende wielrenner Merckx, dat ik in opdracht van de uitgeverij geredigeerd had. Het waren twee hoogtepunten in mijn gipszomer, en ik kon er voldoende tevredenheid uit putten. Mijn beide theaterstukken werden ook prompt geregistreerd en uitgegeven door mijn theaterbureau en literair agent in de grote stad Antwork. Winst! Winst! *Break a leg!*

En zie. Voorwaar.

Begin september kon ik mijn krukken weer inleveren. Een stok zou alsnog volstaan. Ik vloog zelfs even later met mijn vrouw en zoon naar Turkije, voor een week vakantie tussen de Russische toeristen. De stok bood me overal voorrang in het poepchique hotel Rixos. Ik las er voor de derde keer een biografie over Dylan Thomas, schreef er een verhaal over Dylan Thomas en dronk er een aardig stukje weg in de richting van Dylan Thomas.

Terug thuis kon ik zonder noemenswaardige hindernissen mijn taken opnemen, hoewel de stok een noodzaak bleef. Ik veroverde een privéparkeerplaats vlak bij de toegang tot de hogeschool waar ik letterkunde en taal doceerde. Ik gebruikte uitsluitend de lift. Ik kon hinkend te vroeg of te laat ergens toekomen. Ondertussen ondervond ik ook de beperkingen die mensen met een beperking in openbare gebouwen ondervinden. Zij worden daardoor dubbel beperkt. Veel gebouwen werken niet echt mee in dat verband.

Begin november liet ik meestal mijn stok in de auto achter. Ik had van de specialistische traumatoloog een dubieus verdict gekregen. Goed en slecht nieuws, dat eender luidde: je hoeft niet geopereerd te worden/een operatie in fases ware misschien wel aangewezen/de slaagkans is gezien uw leeftijd een vraagteken/ik zal dus niet opereren//

De herfst kwam dus in het teken van kinesitherapie, lymfedrainage en steunzolen te staan. Terwijl het gebladerte der ouwe soldaten over straten en pleinen warrelde,

krulde ik om de twee avonden als een vraagteken van pijn op de tafel bij Claude M., een kneder met de handen van een dokwerker ten tijde van de Boelwerf.

Nadat de nepfeesten van Halloween, Sint-Maarten en Sint-Niklaas achter de rug waren, en er geen verse mirakels gebeurd waren, en we een halfjaar verder op de kalender waren, informeerden steeds minder mensen naar de stand van manke zaken. Ik was dus zoetjesaan ingelijfd in het leger der mankepoten. En ik kon ook naar geloven met mijn stok jongleren, zonder dat daar nog breukgedachten aan verbonden werden.

(Ik had er me altijd al over verwonderd hoe snel nieuws slijt en hoe slecht het geheugen van veel mensen werkt. In die tijd bijvoorbeeld verhuisde zesvoudige moordenaar Freddy Horion van gevangenis: hij verruilde Brugge voor Hasselt. In de berichtgeving was het van 'meneer' Horion. Godverdomme: ook na jaren verdient zo'n sujet toch dat 'meneer' niet? Analoge en andere voorbeelden legio!)

Ik had me ondertussen een hulpstok eerste categorie aangeschaft voor de rondesom van € 150. De 'oude' stok verhuisde naar de afdeling 'Noodlottigheden'.

Hoe het nieuwe ding er niet uitzag?

Vurige vlammen die eromheen likten. (Te veel House M.D., zie televisie)

Een slang die zich kronkelend een weg naar de handgreep baande. (Ook alweer een te medicinaal cliché).

Een leeuwenkop als handgreep. (Te voorspelbaar).

Hoe dan wel?

Mijn steun en toeverlaat in manke dagen was vervaardigd uit azobéhout, oorspronkelijk chocoladebruin, maar 'à la vintage' aan het vergrijsen. De handgreep was een purperrood gekleurde bescheiden berenklaauw. Ik had het gevoel hand in hand met een beer te lopen. In die handgreep zat een kokertje waarin ik mijn dagelijkse portie pastilles mee kon nemen: om hooikoorts voor te zijn, om mijn bloed te zuiveren, om gezond en rustig te blijven. Het uiteinde van dit hulpstuk zag er niet ziekelijk uit. Wel sportief. Hij kon wedijveren met bergstokken en de *poles* die bij *nordic walking* worden gebruikt.

Het Rattenkasteel was een mooie gastronomische biotoop net aan de periferie van deelgemeente Çeule-sur-Heulbecq. Zelfs in het nabijgelegen chique Kwatricq hadden ze zoiets niet. Het Rattenkasteel was omwald en bebost. Het lag op een boogschot van het dorpscentrum, met zijn bloeiende cafés, warenhuisjes en pitazaken.

In de herfst en de winter afficheerde Het Rattenkasteel een zestal palingfestivals op vrijdagavond. Reserveren gewenst.

Op een avond in *De Woede der Noormannen* kregen Anje, Heloïse (twee vrouwelijke stamgasten) en ikzelf een palingdroom. We zouden ons gedrieën inschrijven voor zo'n vrijdagavond, eind november. Aldus geschiedde.

Die bewuste avond had ik eerst nog een afspraak bij kinesist Claude. Om de pijn van de behandeling te verbijten, dronk ik alvast bij voorbaat twee volwassen glazen whisky. Gesterkt door die hemelse nectar en het palingvoorzicht strekte ik me op de martel-tafel uit. Ik had geluk: Claude moest die avond nog uitrukken voor een patiënt. De foltering duurde iets korter dan gewoonlijk. In een opperbeste stemming verliet ik de kneed- en masseercatacomben van Claude M. Ik ging me thuis wat opfrissen, trok verse kousen aan en dronk nog een whisky om wat open te bloeien: ik vermoedde dat er veel volk op het palingfestival zou arriveren en wapende me daarom nog even met wat babbelwater. Ik was namelijk geen kampioen in begroetingen en

wiewedaarhebben's. Vervolgens reed ik, vergezeld van mijn nieuwe stok, naar *Het Rattenkasteel*. Daar had ik met Anje en Heloïse afgesproken om kwart voor acht in de bar.

Het was guur maar gezellig weer. De laatste lichting bladeren verliet in okeren sneeuwbuien de boomkruinen. Omdat ik niet al te stipt wou arriveren en me wou oefenen in het beleefde te laat komen, stuurde ik mijn auto via een ommetje eerst nog even naar café *De Raaf*. Op tien minuten zou het niet aankomen. Mijn nieuwe stok liet ik in de auto; een vorige versie had de laatste tijd al genoeg het gespreksonderwerp bepaald.

Ondertussen was de wind tot storm aangewakkerd. Het autoportier werd er bijna afgerukt toen ik het met mijn goede been verder open stompte teneinde me uit de auto te hijsen. Mijn rechterbeen functioneerde nog verre van normaal.

Freddy en vriend (een zachte jongen uit Bulgarije) verwelkomden me hartelijk en blij. Er waren drie vroege avondklanten. Het waren de laatste weken van café *De Raaf*. 'Je houdt het binnenkort voor bekeken?'

Freddy knikte: '36 jaar jaar, maar nu is het sop de kolen niet meer waard. Een nuloperatie. We kochten een 'gesloten' burgerhuis in het centrum van Çeule-sur-Heulebecq. We hebben ook nog een appartementje in Bulgarije. Ik ga nog wat kleren voor de mensen ontwerpen.'

Ik dronk twee glazen bier hoog in de versnelling, terwijl iedereen het alweer over dat rookverbod in de cafés had. We rookten alle vijf om ter hardst; alleen patron Freddy was niet nicotineverslaafd. Gezelligheid sloeg op korte tijd zo stevig toe dat ik het bijna jammer vond dat ik in een zee van volk paling zou gaan verorberen. Ongetwijfeld zou *Het Rattenkasteel* barsten van de fijnproevers. Zoals gewoonlijk werd ik alweer door volksvrees beslopen, die groeide naarmate het tijdstip der afspraak naderde. Een kwiek afscheidsglas aangeboden door Freddy zelf kon ik natuurlijk niet afslaan. Misschien hielp dat. En wie weet was dit mijn laatste visite aan *De Raaf*.

Terug in de auto en onderweg naar het palingfestival schrok ik me in de eerste bocht die ik nam een bult door een hevige dreun vlakbij. Ik gooide mijn voet op de rem, verbeet de pijn en kwam slingerend tot stilstand. Het was die vermaledijde stok, godbetert. Hij was van de passagiersplaats gegleden en had met de handgreep een flinke klop tegen het portier veroorzaakt. Beeldde ik me in dat ik hierbij wat fluitend gesis hoorde? Vloekend zette ik me weer in beweging, me gelukkig prijzend dat er geen achter- of tegenliggers waren.

Tussen de bomen langsheen de omwalling en rond *Het Rattenkasteel* flonkerden lampen en lichten. Ze zwiepten dronken in de stormwind. Een festival van paling verdient voorwaar ook zijn festijn van licht.

Ik griste mijn bewusteloze stok van tussen de zetel en het portier en haastte me naar binnen, een halfuur te laat. Alomtegenwoordig geroezemoes wolkte me tegemoet. Ik las van de gezichten van Anje en Heloïse af dat ze mijn verlate entree niet fijn vonden. Ze zaten namelijk niet aan de bar (die blijkbaar niet in gebruik was), maar aan het meest centrale tafeltje in de zaak. De lege zitplaats leek te schateren en ieders aandacht te trekken.

'Sorry... kinesist...' mompelde ik, wat luchtkussen wisselend. Gelukkig werd hun aandacht wat afgeleid door mijn azobéhouten stok, die ze wel mooi vonden. Ik ging naast Anje zitten, waar bestek gereed lag. Heloïse zat tegenover haar.

'Echt schrijverachtig,' klonk het leukste oordeel.

'En waar is de oude?'

'In het haardvuur. Hij heeft zwetend en sissend de geest gegeven.'

'Is dat een klauwtje? Hoe aardig! Mag ik es voelen?'

'Een berenklauwtje, ja. Misschien slijp ik er onderaan nog een punt aan, om mee te schrijven, of om scampi's en gamba's aan te prikken op recepties. Geef beer es een handje.'

Ik jongleerde wat met mijn chocoladebruine vergrijzende aanwinst.

'Ha ha.'

'Opzitten en pootje geven. Straks komt de vis.'

'Allez: tijd voor paling.'

Die chique stok wou echter helemaal niet tegen de tafel geleund blijven staan en kletterde voortdurend om. Negen belendende palingeters voerden daardoor gelijktijdig identieke hoofdbewegingen uit. Ik legde het stugge ding na vier keer dan maar onder de tafel. Pas daarna verkende ik glurend de omgeving. Gelukkig bestond *Het Rattenkasteel* uit diverse niveaus, zaaltjes, hoeken en kanten. Wijzelf zaten dicht bij de inkomhal en toiletten. Iedereen moest ons dus wel voortdurend passeren, maar we zaten niet echt in het vizier van de grotere ruimtes. Opgelucht nipte ik van mijn '*maison*'.

De landmeter, zijn vrouw en diens gezelschap, familie van de uitbaters, troonden op een voutenverdiepinkje. Ze deinden ietwat op en neer in mijn vizier toen ik ze gezamenlijk wat toewuifde ten teken van groet en herkenning. In de verte zag ik ook Mick en Pia zitten, die een bloeiende groenten-en-fruitzaak dreven in het centrum van Çeule-sur-Heulbecq. Hoe meer ik om me heen keek, hoe meer bekende dorpsgezichten ik ontwaarde in hoeken en kanten. Er was naast het palingfestival nog een ander feest aan de gang. *Het Rattenkasteel* was er groot genoeg voor.

Eerst was er bouillabaisse. Een goede zet.

Ik duwde met mijn goede voet mijn stok wat opzij, waardoor Heloïse even opkeek.

'Sorry.'

'Ik dacht: wat voel ik daar nu?'

Anje keek me even onderzoekend aan. Toen knikte ze begrijpend:

'Ah, de berenstok. Ligt hij niet in de weg?'

'Het is een zaak te gronde,' sprak ik. 'Hij ligt daar goed.'

'Oh!' deed Anje dan.

'Ah!' bevestigde Heloïse.

'Anders moet ik er voortdurend uitleg bij geven. Het halve dorp heeft me de afgelopen weken al zien hinken.'

De heer en mevrouw dokter Brandt kwamen eraan, toch een opvallend uurtje te laat. Langzaam evolueerden ze door het complex, zegezekeer op weg naar hun gereserveerde plaatsen. Opzij, opzij: paling voor de medicijnman!

'Hij heeft nog consultaties gehad, zeker?'

'Ja, een *docteur* is nooit...'

Er volgde nog een derde persoon als een aanhangwagentje. Die had zijn halflange grijze haar in een krulstaartje en groette veel minzamer dan dokter Jef Brandt zelf, die zich al lang geoefend had in een passeergrijns die als begroeting door kon gaan. Log bewogen ze doorheen mijn kijkveld.

'Ze komen ook paling eten.'

'Dat, Heloïse, is een volstrekt overbodige mededeling,' wees ik haar streng terecht.

'Je bête idolatrie voor het beroep van huisarts ofte geneesheer moet gegispt worden!'

‘O, krijg ik van de stok?’

‘Pas maar op voor *the claw!*’

‘Kijk, die klaploper is er ook weer bij, die Luc.’

‘Ja, een vriend des huizes. De dokter heeft graag een hielenlicker in zijn zog.’

‘Het schijnt dat die daar elk weekend zit.’

‘Of heeft hij niet genoeg aan zijn madame misschien?’

‘Oei oei oei...’

‘Hihihi...’

Ik vermoedde dat Anje naar Heloïse benen probeerde te schoppen, want ik hoorde mijn stok verschuiven.

Ondertussen begon ik aan mijn tweede portie bouillabaisse; mijn beide tafeldames wimpelden de kelnerin af. Een verse kelnerin kwam er alras aan.

‘Het wemelt hier van de kelnerinnen,’ glimlachte ik.

De drie dames keken me even verbaasd aan.

‘Wat drinken jullie bij de paling? Er is gebakken paling, à la provençale en in ’t groen. Met frietjes.’

‘Zullen we dan maar voor wit gaan?’ stelde ik voor. ‘Wit is altijd schoon.’

‘Witte wijn? In orde.’

‘Voor mij bubbels, niet plat,’ zei Anje.

‘In orde, mevrouw.’

Ik lepelde mijn bouillabaisse verder op. Even later deponeerde men een goedgevuld glas witte wijn voor mij neer. Mijn gezichtsveld begon kleiner te worden; ik gluurde al minder om mij heen en zag ook niet langer diverse kelnerinnen komen aanrukken.

Er verstreek weinig tijd tussen de gangen door. Plotseling werden drie dampende potten paling op onze tafel neergepoot: gebakken, in ’t groen, provençaals. De frites volgden onmiddellijk daarop.

‘Hier zit voorwaar tempo in,’ zei ik.

‘Ja, ze zijn hier rap.’

Een minuut lang hevelden we diverse potten naar elkaar over. Toen de carrousel stilviel, vielen we op de waterlekkernij aan.

Ondertussen hield ik met mijn voet af en toe even contact met mijn stok op de grond. Anje en Heloïse waren wel vaker te vinden voor een frats of een grap. Je wist maar nooit met ze. Het was ook het openbare debuutoptreden van mijn hulpstuk. Alles moest naar wens verlopen.

‘Ik vind dat ik mijn nagelnieuwe stok onheus bejegen,’ zei ik. ‘Door hem zomaar onder tafel op de grond te deponeren.’

‘Ja, hij verdient meer.’

De *small talk* werd verder vooral bepaald door de palingvariëteiten en de heen en weer passerende mensen op weg naar de toiletten of het rokersafdakje. Ik luisterde verstrooid naar de vrouwenpraat van Anje en Heloïse en genoot ervan. Misschien moest ik me nog meer oefenen in het spreken via automatische piloot.

Het tempo van de bediening bleef hoog. We kregen al heel vlug een tweede voer paling voorgeschoteld en zeer geregeld kwam men ook naar de stand van de wijn informeren. Ondertussen was ook Anje op de witte wijn overgeschakeld.

Mijn volksvrees nam zienderogen af. Ik had al een keer ‘Wie we daar hebben’ gezegd en minstens twee vijanden uitbundig begroet. De wereld was goed; de mensen een zegen: het moest altijd vrijdagavond zijn, tot in der eeuwigheid.

Omstreeks halftien vernauwden Heloïses ogen zich voor de eerste keer tot spleetjes. Ze begon op een tijgerin te gelijken. Hoe het met Anje gesteld was, kon ik minder goed detecteren, want die zat naast mij. We keken tien seconden later allebei tegelijkertijd verbaasd op, want we hadden duidelijk gehoord dat Heloïse even kreunde.

‘Gaaf het, Loïs?’ informeerde Anje.

Heloïse sperde even haar ogen, glimlachte als in trance en knikte: ‘Ja hoor. Een opstootje van geluk. Lekkere wijn, gladde paling, de juiste mensen.’

‘Santé.’

Even had ik een kort visioen van een berenklaauwtje dat zich een weg baande tussen de billen van Heloïse.

We klonken voor de zoveelste keer. Het geroezemoes om ons heen vertoonde heren en dames al scherpe uithalen en onverwachte pieken. Wijn begon de gemoederen te be-roeren en te flamberen. Lachbuien dansten af en toe door de ruimtes. Er was ook drukker sanitair verkeer.

‘Wat zou iedereen nu aan elkaar vertellen?’

‘De helft ervan is ondertussen al niet meer waar.’

‘Met diezelfde mond eten ze paling.’

‘Ze zeven hun woorden met alcohol.’

‘Nee: spoelen.’

‘*Look who’s talking.*’

‘Gladde paling!’

‘Santé!’

‘Santé mijn ratje!’

‘Kijk, Andrea gaat nu al voor de derde keer haar neus poederen.’

‘Haar neus?’

‘Hi hi hi.’

‘Zie ze lopen; ze is aalvlug.’

Even haperde mijn blik aan een vochtvlek tussen zoldering en wand niet ver van mij vandaan. De vlek leek aanvankelijk de vorm van een vlinder te hebben, maar dat veranderde zienderogen en gaandeweg werd het een gedeukt gezicht. Ik hoorde Heloïse nu hardop neuriën. Ik stootte Anje aan, een beetje harder dan ik gepland had.

‘Steuntje nodig?’ vroeg ze.

‘Sorry. Te heftig. Kijk: zie jij dat ook? Net een...’

Ik knikte in de richting van de vlek.

‘Hm... een teken aan de wand. *Ze is al zat hé?*’

Dat laatste stukje siste Anje tussen haar tanden recht in mijn gezicht. Ik knikte van ja, weer in de richting van de die vlek. Belendende palingeters begonnen ook nieuwsgierig naar boven te kijken.

‘Frank De Winne zien passeren misschien?’ hoorde ik olijk opperen.

Ondertussen dook de beweeglijke heerlijke Heloïse even opzij, onder de tafel. Ze graaide naar mijn stok en zwierde er even wild mee heen en weer, als een majorette het ding in het midden vasthoudend. Op dat ogenblik zeilde de vrouw van dokter Brandt voorbij. De berenklaauw trof haar midscheeps, ergens tussen lever en rechternier.

‘Ai! Ver... ! Au!’

De stok die mij rechtop hield, vouwde Mevrouw Brandt dubbel. Geschrokken dirigerde Heloïse mijn stok weer richting grond, maar daarbij maaide ze onze

wijn glazen van tafel. Alle drie. Die kukelden splinterend aan gruzelementen. De hele wereld keek om.

Onze biotoop stond nu in rep en roer.

Palingeters van aanpalende tafels sprongen op. Er strekten zich ettelijke handen en armen uit om de onfortuinlijke mevrouw Brandt naar de toiletten te loodsen. Kelnerinnen snelden toe en organiseerden omleidingen opdat niemand in de glasscherven zou trappen of over de witte wijn uit zou glijden.

Heloïse deponeerde mijn stok weer onder tafel en leek onder de vernietigende bliken ineen te schrompelen op haar stoel. Anje en ikzelf – medeplichtigen, zo leek het – pareerden de over en weer vliegende opmerkingen met spijtige 'ja's, vergoelijkende 'dat gebeurt's en machteloos schouderophalen. We leken wel alle verzamelde aandacht uit het hele *Rattenkasteel* naar ons toe te zuigen.

'Wat was dat daar zo plotseling?'

'Een robbertje schermen?'

'Wiens ding is dat?'

'Best dat er niet veel meer in was.'

'De stukken vlogen tot hier!'

'Beetje onder de olie, de madam, ja?'

'Wie begint er nu zo in 't wilde weg te... '

Dokter Brandt kwam nu ook poolshoogte nemen.

'Ah! Er is een dokter in de zaal!' riep een olijke palingeter.

Ik probeerde de hele reutemeteut en hun onnozele reacties te abstraheren door mijn aandacht weer op de vochtvlek te richten. Twee kelnerinnen dweilden ondertussen de vloer op dit ondermaanse.

De vochtvlek grijsde me toe als een geest die door de wanden heen Ebenezer Scrooge op komt zoeken. Ik hoorde hoe Anje zich over Heloïse ontfermde. Die was in iets losgebarsten dat het midden hield tussen een slappe lach en een dronkenmanshuilbui.

De paling werd koud in de kommen. De charme van de aalvlugge lekkernij was verdwenen. De mensen speelden plotseling weer de hoofdrol. Dat wil zeggen: ze draaiden hun koppen weer, keken sporadisch nog eens om, en vezelden er verder duchtig op los. Onze tafel bleef een tijdlang het hoofdonderwerp van de gesprekken. We kregen verse glazen witte wijn.

'Voor mevrouw ook nog?' vroeg een van de kelnerinnen vinnig aan Heloïse.

'Had ik maar mijn been niet gebroken, hé Heloïse?' zei ik.

Ze glimlachte treurig en nipte van haar wijn.

'Ik wou gewoon even de maat slaan van een geslaagde avond,' zei ze. De invloed van de alcohol op haar articulatie kon niet worden ontkend.

De orde in *Het Rattenkasteel* was hersteld.

Plotseling hoorden we een eigenaardig fluitend gesis. Het kwam van onder onze tafel. Heloïse en Anje bewogen niet. Ze leken betoverd en wiegden bijna onmerkbaar heen en weer. Verbaasd sloeg ik het tafelkleed om en gluurde naar beneden. Mijn stok bleek als een cobra heen en weer te wiegen voor de benen van mijn tafolgenotes. Uit het berenklaauwtje kwamen panfluitachtige tonen.

Met een kop als een biet dook ik weer boven water. Heloïse glimlachte verleidelijk naar me. Anje zat haar beaat aan te kijken.

‘Mijn gekreun van daarnet...’

Ik knikte begrijpend.

‘En dat dolle gezwaai met mijn stok daarna?’ wou ik nog weten.

‘Dat was om te vieren. Het is nog nooit zo lekker geweest.’

‘Ja, paling hé,’ glimlachte ik.

14. SPLIT

Op het ogenblik dat Erica Blankenbergh op vrijdagavond in sfeercafé De Woede der Noormannen een tomatensap aan het uitschenken was voor de schepen van Sport, begon de aarde in tweeën te splijten. De aarde, synoniemen: wereldbol, aardkloot, blauwe planeet, wereld, Moeder Aarde, het ondermaanse. Dat ging aanvankelijk gepaard met een onhoorbaar gekreun uit de diepste ingewanden van deze Moeder, dat alleen op de schaal van een dichter te registreren zou zijn.

Die vrijdag vloede ongemerkt over in een zaterdag, zoals dat al eeuwen het geval was geweest. Maar die zaterdag woei het overal ter wereld opvallend hard, ongeacht of het daar dag, nacht, zomer of regenseizoen was. Het was een teken aan de wand. Acht- enveertig uur later liep er een totale breuklijn over de gehele aardkorst, van oost naar west, heen en terug de wereldbol omspannend. De breedte ervan bedroeg vijftien centimeter. Alsof de Grote Kaasmeester van het Heelal met Zijn kaasmes door de klont was gegaan en Noord- en Zuidkaas onherroepelijk van elkaar had gescheiden. De breuklijn liep zelfs dwars door Maagdenburg, *of all places*. IJlins werden peilingen uitgevoerd, en die wezen op het onvoorstelbare: de aardbol was inderdaad midden-door aan het splijten. Over een week zou men een polsstok nodig hebben om van de ene naar de andere helft te huppen. En weldra zou men aan beide kanten van een brede *grand canyon* naar elkaar staan schreeuwen.

Reeds kolkte in bepaalde streken een kleine hoeveelheid magma naar boven. De aarde kookte inwendig hevig. Het eigenaardige was dat zeeën en oceanen als kokend water in de diepte verdwenen, hoe smal die breuklijn aanvankelijk ook was. Gigantische lege kommen bleven achter, althans: leeg van water, want ze waren voor een derde volgestouwd met menselijk afval van een paar eeuwen welstand. Ook die kommen vertoonden op hun bodems craquelé, tot ze uiteindelijk net zo goed in tweeën spleten en de aldus ontstane geul (... in het verlengde van de aardgeul...) geleidelijk alle afval opslokte dat in die richting af gleed. Oceaanwater en eeuwen afval verdwenen voorgoed in de kosmos, losgelaten door de aarde, waarvan de beide droge helften zich steeds verder van elkaar verwijderden.

‘Zo, dat is dus het fameuze einde van de wereld,’ constateerde Erica Blankenbergh nuchter. Ze was een van de miljarden mensen op aarde die niet in god of ‘een’ god geloofden. De ovenwarme kloof van de aarde liep als een evenaar door De Woede der Noormannen. Erica hupte over de inmiddels dertig centimeter brede spleet, sigaret in de ene, glas rode wijn in de andere hand. Eigenaar Ernie zat mistroostig naar de scheuren in zijn muren te staren. Hij geloofde wel in de ene God van hemel en aarde.

‘Waarom moet uitgerekend De Woede der Noormannen getroffen worden?’ vroeg hij zich hardop af.

‘En zeggen dat die breuk ook door de Colruyt loopt,’ antwoordde Erica. ‘Uitgerekend hier door De Woede en door ‘mijn’ Colruyt verdorie.’
‘Zelfs door Maagdenburg, heb je het gelezen?’ zei Ernie droevig. ‘Dit is erg.’

De wereldpers bivakkeerde natuurlijk overal ter wereld langsheen de breuklijn, aan beide kanten ervan. Elke extra centimeter opening werd nauwlettend geregistreerd en becommentarieerd, in alle denkbare meeteenheden van de wereld, nou: werelden. Mensen die langsheen of op de aardbreuk woonden of werkten, werden geïnterviewd. Vooral Maagdenburg kreeg de persmeute over zich heen. De halve bollen zaten nog onlosmakelijk in het collectieve geheugen.

‘De kloof wordt steeds groter,’ rapporteerde men wrang, een cliché opduikelend uit de non-profitsector, die het vaak had gehad over de welstandskloof tussen Noord en Zuid.

Ook barmeid Erica Blankenbergh was al ondervraagd, in drie verschillende talen. Of zij voorheen in de omgeving van De Woede der Noormannen iets eigenaardigs opgemerkt had? Iets gehoord ondergronds? Een raar gevoel had gehad? Voorgevoel misschien?

‘Nee, no, nein,’ had Erica geschud. ‘Only the sudden wind on that Saturday, that global wind, you know. Es war so...’

‘And you are a waitress?’

‘Yes I am.’

‘Do you think this is the end of the world?’

‘I think it’s the beginning of two worlds.’

‘May we have your full name for the records?’

‘Erica Blankenbergh.’

‘Thank you, Erica.’

Sfeercafébaas Ernie werd met rust gelaten, want die beheerste alleen maar zijn dialect.

Toen de breuklijn via de spleetfase echt een kloof van anderhalve meter breed was geworden, werd het verbijsterend duidelijk dat Moeder Aarde op een bestaan in twee werelden aan het afstevenen was. De Woede der Noormannen en de Colruyt een kilometer verder werden ongenadig in tweeën gesplitst en dienden onverwijld hun lucratieve werkzaamheden te staken. Dat gebeurde overal ter wereld in de concreet getroffen etablissementen en op openbare plaatsen: kerken, musea, scholen, parlementen, ziekenhuizen, kazernes, markten, sportterreinen, vliegvelden...

In Maagdenburg vergaderde ijlings een Wereldraad van Wetenschappelijke Wijzen; de afko WWW kreeg hier een andere dimensie. De helft van de geleerden werd er per vliegtuig aangeleverd. Die WWW had geen goed nieuws te melden. Doemdenkers voorspelden dat de aarde verder in kwartjes opgedeeld zou worden, zoals een sinaasappel. Vooralsnog echter bleven op de beide helften de consistentie en de zwaartekracht zich handhaven. Bijgelovigen gooiden munten in de spleet. Verzekeringsmaatschappijen van een ene helft richtten ijlings filialen op de andere helft op. Die geloofden ook nog in een god: die van het geld. Geologen gooiden trapladders naar beneden, maar werden op een bepaald dieptepunt gepocheerd, gebraden, gekookt of ge-roosterd. De kloof spuugde ze geradbraakt weer uit. Langsheen de hele breuklijn verzezen aan beide kanten hoge afrasteringen, want meer en meer hopelozen bestelden hun vege lijf ter diepte.

Werd het tijd voor overbruggingen voor de beide werelden? Rekbare of rekkelijke bruggen in de hoop dat de kloof op een bepaald punt of ogenblik niet te breed werd, stagneerde, ja: zelfs weer minder zou worden? In Maagdenburg was dat een van de vele discussiethema's onder ingenieurs, geologen, fysici en chemici, naast de panieksessies van de humaanwetenschappers. Misschien moesten de beide helften zelfs met grote middelen weer aaneengehecht worden, middels gigaharpoenen bijvoorbeeld, of reuzenenterhaken, of miljoenen kiepwagens '*colle tout*'.

Erica Blankenbergh (ondertussen niet meer werkzaam in sfeercafé De Woede der Noormannen wegens noodgedwongen gesloten, nou: gespleten) dacht thuis na over een mogelijke redding van de werelden, die weer één bol moesten worden. Bestond er een ei van Columbus tegen deze vreselijke splitsing? Erica was niet zo kinderlijk dwaas om, zoals Albert Einstein, Gods gedachten te willen kennen. Diens zogenaamde schepping was immers gespleten. Van relativiteit gesproken.

Uit Maagdenburg – nu gesitueerd op één welbepaalde wereldhelft; de halve stad was ijlings geëmigreerd – kwam nog altijd geen goed nieuws. Er kwam zelfs helemaal geen nieuws. De wereldbol was als een okkernoot netjes doormidden gekraakt en niemand leek daar iets aan te kunnen doen. Had de inhoud van deze beide helften genoeg van elkaar? Moest de remedie dan ook daar worden gezocht?

Diezelfde avond – de kloof was al achtenveertig uur lang niet meer breder geworden – begon niet alleen Maagdenburg op zijn grondvesten te daveren. De hele werelden deden dat. Ook Erica's borsten liden eensklaps duchtig. De beide wereldhelften bleken plotseling voortdurend door elkaar aangetrokken en van elkaar afgestoten te worden. Zwitserse onderzoekers van CERN (Europees Centrum voor Nucleair Onderzoek) hadden namelijk in een uiterste wanhoopspoging een hoeveelheid zo moeizaam verkregen antimaterie in de kloof gegooid. Er bestond een waterkans dat een ontploffing energie vrij zou maken, waardoor helend wereldcement aangemaakt zou kunnen worden. Die antimaterie gedroeg zich echter helemaal niet zoals verwacht. Er volgde geen ontploffing. Wel bonkten nu de werelddelen onophoudelijk tegen elkaar, tweemaal per seconde. Alsof een grappige god de twee helften van een okkernoot tegen elkaar klepperde. Dat was nefast voor alles en iedereen. Wat bonkt, maakt brokken. Erica Blankenbergh ging op een bewaakt ogenblik ten onder in vuur en vlam, samen met 6 886 266 753 aardbewoners.

15. SOMETHING RED, SOMETHING YELLOW

Zoals gewoonlijk sijpelden ze 's ochtends met z'n tachtigen het grote gebouw van productiehuis *?CAKEJE?* binnen vanuit diverse invalshoeken. Daardoor merkten ze het eerst niet van elkaar. Pas toen zoals elke dag groepjes en groepen ontstonden en de eerste noodgedwongen samenscholingen ('vergaderingen') zich voordeden, begon het ze op te vallen. En dat zorgde voor onuitgesproken verbijstering. Nochtans betrof het geen 'speciale' dag, pakweg *Valentijnsdag* of *Secretaressedag*.

Veel vrouwen droegen die dag iets roods, zes vrouwen droegen iets opvallend geels en een paar uitzonderingen liepen er doodgewoon bij. Nog een andere uitzondering betrof Loredana, die uitdrukkelijk zowel iets roods als iets geels droeg, maar helemaal

niks met Spanje of een furie te maken had. Alleen Michèle was natuurlijk weer met saai blauw omhuld.

Er heerste dus duidelijk verbijstering. Dat kon je vooral aflezen aan de katachtige blikken waarmee de roden naar de gelen loerden en de gelen naar de roden. Het hele gamma van felle gevoelens kwam stilzwijgend aan bod: spot, meewarigheid, misprijzen, verwondering, haat, nieuwsgierigheid, woede, leedvermaak, jaloersheid, onrust. Loredana vertoonde een zweempje van triomfantelijkheid. Maar (en dat was bekend) die kon goed acteren. Er werd echter vooral gezwegen over kleren en kleuren.

De mannen constateerden dat kleurgedoe natuurlijk ook. Maar omdat ze een vrouwelijk complot vermoedden (waarbij de vrouwen zelfs in twee kampen opgesplitst leken te zijn), durfde niemand van ze hardop te interpellieren. Je wist maar nooit dat het hier oorlogskleuren betrof, waarvan de niet-vrouwen het slachtoffer konden worden. Of een gigantische gedurfde weddenschap. Bovendien was er vanavond een receptie gepland. Alleen redacteur Jahweh durfde het aan even bij researcher Sheree te informeren of er vandaag misschien iets in Tibet stond te gebeuren. Ze keek hem schuldig aan en schudde van nee.

Alle roden, gelen, rood-gelen en neutralen droegen echter eenzelfde iets op zich of met zich mee. Het was een brief. In het hemelsblauw uitgeprint.

Lieveling

Ik hoop dat ik je zo aan mag spreken. Vergeef me deze te korte brief waarin ik zoveel zou willen zeggen. Reeds lang verlang ik naar jou. (Vergeef me ook de herhaling). De wanhoop nabij schrijf ik je deze brief. Schrik niet; oordeel niet. Ik heb het beste met je voor. Het zit zo: ik ben een gezonde kerel met een goede smaak. Dat meen ik te mogen stellen. Die goede smaak is er de oorzaak van dat ik mijn oog op jou heb laten vallen en daar niet meer van af raak. Ik zie je bijna elke dag op het werk. Het is geen droom; je bent echt. Maak mijn dromen 's nachts ook waar. Ik gooi het eruit: ik zie je graag. Wil je met mij naar bed? Draag nu donderdag iets opvallend geels als je dat wil. Een duidelijk rood signaal betekent nee. In het eerste geval maak ik me diezelfde dag nog kenbaar bij jou. Je zult het je niet beklagen. In het andere geval blijf ik een van jouw vele stille aanbidders hier in de firma en loop ik mijn verdere leven met een donkerrood bloedend hart rond. Je bent immers de Vrouw van mijn Leven. Ik hoop op geel!

Een hopeloos verliefde collega X

De hele verdere dag verliep onder hoogspanning. Er was immers ook een avondreceptie op til: redacteur Camiel verliet ?CAKEJE? voor een televisiezender. Hij zou met drank en hapjes uitgewuifd worden. Diverse ploegen en *researchers* trokken eropuit, maar keerden ook zo vlug mogelijk naar de uitvalsbasis van ?CAKEJE? terug. Arendsogen alom.

In de kantine zat Jahweh omstreeks het derde middaguur met chirurgische aandacht in zijn koffie te roeren. Hij had de indruk dat er in diverse kleinere kliekjes al verstolen over het kleurrijke thema gedebatteerd was. Périnne bijvoorbeeld was vanmiddag roodgloeiend van woede (?) de refter uit gestoven. Loredana werd wenend in de

toiletten aangetroffen. Vandaag vielen ook de puur mannelijke samenscholingen op, weshalve er ook puur vrouwelijke ontstonden. Verder dan *'De vrouwen zijn weer bezig'* was men echter niet gekomen.

De saaiblauwe Michèle kwam ook een *takefiveje* nemen. Er trok weer bewolking over het gezicht van koffiemadam Machteld toen Michèle zoals gewoonlijk een cappuccino vroeg.

'Dat is het ontbijt voor de Italianen, de echte,' merkte ze voor de tiende keer vinnig op. 'Het is verdorie drie uur in de namiddag.'

'We zijn hier in België, en ik kan dat woord nog correct schrijven ook,' repliceerde Michèle, uitdrukkelijk naar de gelamineerde prijslijst wijzend.

'Seut,' dacht Machteld, maar ze slikte dat in en boog zich over de scheikunde van een cafetariacappuccino.

'Ha, Michèle,' deed Jahweh. 'Niet in het rood? Niet in het geel? Weet jij wat er gaande is vandaag? Mis ik iets? Of is dat allemaal voor de receptie van Camiel?'

'Niet morsen op je mooie jurkje,' mompelde Machteld daartussendoor.

Even liet Michèle haar blikken over haar eigen saaie blauwe outfitje glijden. In scholen of kloosters zou ze helemaal niet opgevallen zijn.

'Dat moet lukken hé, Jahweh, dat iedereen vandaag zo van diezelfde kleuren draagt... allez, de meesten toch.'

'Ja... eigenaardig. Jij niet? Weet jij van niks?'

'Niemand heeft wat gezegd. Eh... ' Michèle onderbrak zichzelf om haar cappuccino van de toog te gaan plukken. Ze ging tegenover Jahweh zitten.

'Ja?'

'Misschien vertel ik het toch beter niet.'

'Eh... wat? Ik eh... ik kan zwijgen hoor. Is er iets aan de hand? Het is een weddenschap hé? Heb ik gelijk?'

Michèle roerde de smurrie door haar koffie en glimlachte wrang.

'Of heb je zwijgplicht? Sarah heeft je verboden er iets over te zeggen zeker? Is het zo?'

'O, nee... '

Toen haalde Michèle in een opwelling de brief boven. Die zat zo klein mogelijk gevouwen in een van de geheime plooien van haar outfit. Van achter haar horecaver-schansing spiedde Machteld als een roofvogel mee; ze had natuurlijk alles gehoord.

'Lees maar.'

Michèle streek het ding wat glad en gaf het aan Jahweh.

'Waw,' deed Jahweh na lectuur.

Het bleef wel een halve minuut lang stil. Machteld was gestold in haar laatste gebaar.

Michèle keek naar niets, naar buiten, haar blikken zwevend over een saai gazon.

Jahweh, die zelfs bij de aanschaf van een notenkraker rekening hield met de wetten van de fysica, dacht er niet aan haar te laten gaan vooraleer hij het fijne van de zaak wist. Bedachtzaam stak hij haar de brief opnieuw toe, terwijl Machteld honderd foto's ontwikkelde in de doka van haar hoofd.

'Eh... er heerst hier vandaag een oorverdovende stilte,' poneerde hij dan. 'Men zwijgt hardop. Veel vrouwen hebben blijkbaar eenzelfde anonieme brief gekregen. Gebeurde dat met de post? Waar is... ?'

'Ja. De enveloppe ligt thuis.'

'Geen afzender natuurlijk? Nee. Zal wel niet. En de poststempel?'

'Hier in de stad verzonden. Gisteren.'

'Tja... wat denk jij zelf, Michèle?'

'Ik... Ik doe daar niet aan mee. Zoals je ziet.'

'Zoals ik zie,' beaamde Jahweh.

(En hij dacht erbij: *Knoop jezelf in hemelsnaam eens op een andere manier op, Michèle, blauw is zo... zo blauwkousachtig. En dat voor een productiehuis!*)

'Het is nog ver van 1 april hé.'

'Nee. Ja. Heeft iemand je vandaag er al over aangesproken? Soms is een dader... eh, ik zal het anders stellen: *wie met veel gesnuif naar de dader informeert, heeft zelf de scheet gelaten.*'

'Maar ze lopen zelf allemaal op eieren! Meer dan de helft kleurt verdorie rood of geel! Er loopt zelfs een rood-geel kieken tussen!'

'Maar rood betekent toch... eh... heb je er geen opmerkingen over gekregen? Jij hebt immers helemaal niks roods aan hé. Vrijwel de enige... '

'Wie zegt dat mijn tanga niet rood is?' sneerde Michèle totaal onverwacht. Daar had Jahweh even niet van terug. Hij vermeed angstvallig zijn blikken tot op bedoelde hoogte (nou: laagte) te laten zakken. Het bleef even stil.

'Ik denk toch dat Camiel er voor iets tussen zit,' zei Jahweh dan.

'We zullen het misschien rap te weten komen, hé,' antwoordde Michèle. 'Ik moet er weer vandoor nu.'

In een ijtempo slurpte ze haar cappuccino halfleeg en verdween als de wiede-weerga.

Het feestelijke uur der gouden zuiltjes geluk was aangebroken, ter gelegenheid van het vertrek van redacteur Camiel. Het atrium in *?CAKEJE?* liep omstreeks 17 u 30 al vlug vol: niemand had zich na de officiële werkuren nog naar huis gespoed in verband met andere kleren. Het atrium kleurde dan ook intens rood en geel.

Zou er nu nog iets kleurrijks gaan gebeuren?

Was een dader(es) zich nu grondig aan het verkneukelen?

Was er misschien *candid camera* in het spel?

Zou iemand plotseling op een stoel klauteren en verkondigen dat hij/zij een leuke weddenschap had gewonnen?

Men hield feestvarken Camiel in de gaten, maar van die kant kon het blijkbaar niet komen. De man werd geheel in beslag genomen door afscheidnemende vrienden en vijanden die schouderklopjes uitdeelden en toespraakjes hielden en door interpellaties over de televisiezender waar hij voor zou gaan werken.

De receptie verliep zoals de aard van het receptiebeestje was, met name: de mens. De toegepaste meetkunde van de sociogramwetenschap (een apocriefe afdeling van de betweterkunde ofte betuttelanus) draaide weldra vierkant in het rond. Natuurlijk zorgde de liquide daarvoor: een aanvaardbaar en betaalbaar afgeleide van echte champagne, want het waren oliecrisistijden. Minkukeltjes probeerden te zeggen waar het op stond tegen hun onmiddellijke chefs. Omhooggevallen hoofdrollen lieten zich bediening door hun pluimstrijkers en slijmjurken welgevallen. Onafhankelijke vrijbuiters fladderden van groep tot groep in de waan dat ze populair waren. Maar de spanning bleef voelbaar. Ook de grote bazen bleken geen vat te hebben op het kleurengedoe.

Jahweh Desimpel, lid van de exclusieve en geheime weddenschapclub *IDYOM* (*I Dare You Owe Me*), keek op zijn horloge. Omstreeks 19 uur zouden de clubleden Herman Cappoen en Akkemay Vandecasteele arriveren om poolshoogte te nemen

van het percentage roodgeelheid. Ze waren hier nog nooit geweest. Hij grinnikte: zijn 500 euro waren binnen. En Akkemay zou dus ook als stripteaseuse moeten optreden. Ter plekke. Het beloofde nog een leuke avond te worden.

Tussen de ruggen door wadend, zijn glas als een splijtzwammetje voor zich uit torsend, zocht Jahweh de saaiblaauwe Michèle weer even op. Toen hij bij haar groepje aanmeerde, vroeg ze:

‘Scheet gelaten, Jahweh?’

16. SMASHING

‘Ergens geld in pompen’.

Die dwaze uitdrukking, al net zo waterachtig als de term *‘witwassen’*, wordt nog het vaakst in de mond genomen door kloothommels die zelf geen nagel enz... (vul hier zelf maar een of andere roestige metafoor in).

Adriaan Gorters, volslank ondervoorzitter van volleybalclub VC WESTAVO (onderaan Eredivisie Mannen bungelend), zaakvoerder in de wijnimport, nam hedenavond ook dat grootsprakerige werkwoord in de mond, hangende aan de kantinetoo van het Sportcentrum, zijn biotoop.

‘t Stad moet meer geld pompen in WESTAVO, alleen dan kunnen we in Eredivisie blijven. ’t Is een investering naar de toekomst toe.’

De ondervoorzitter glom in zijn vel bij deze profetische woorden. Hij keek de halve cirkel omstanders diep in de glazen, op zoek naar beaming en bevestiging. Daarbij stootte hij op gekuch, geknik, gewenkbrauw, beademing. Men staarde naar zijn dunne enkels die in vreselijke sokken gekneld zaten, en die dat immense lijf probeerden te stutten, een voet steunde op de spijl van zijn barkruk, de andere tippte sportief de grond, daarboven ondernam een donkerblauwe broek een poging om midscheeps alles samen te houden – 121 kg – , en nog hoger gloeide een rode lantaarn op, waarover een sliert overgebleven haar gedrapeerd lag.

Adriaan Gorters zuchtte, zwenkte zijn lijf ietwat en wenkte om verse bieren, een aantal worstenvingertjes spreidend richting barvrouw Lydia: $5 + 1 = 6$. Lydia knikte begripelijk bij deze optelsom in gebarentaal.

‘Dat is al een paar jaar hetzelfde liedje hé, Adriaan.’

‘Ge zit gij in de verkeerde partij zeker?’

‘De sponsors mogen ook een keer wat meer ophoesten.’

‘Ja maar, godverdomme...’ repliceerde Adriaan, maar hij maakte zijn zin niet af wegens tijdelijk gebrek aan adem: zijn lijf maakte een moeizame zwik telkens hij een vers bier van de toog plukte en overhevelde naar de halve cirkel. Na de distributie der bieren hervatte Gorters zijn eloquentia dankzij geregelde luchttoevoer die hij in adem omzette.

‘We zijn toch professioneel bezig hé! Ze mogen dat wel niet vergeten. Als we zakken, blijft het volk weg. En geen volk is geen geld. Maar we hebben er verdomme veel nodig om te blijven.’

‘Kun je ze dan beter doen spelen door meer geld te pompen in...’

‘Maar ja! Maar ja! We betalen ze meer. We kopen een buitenlander. We... er zijn zoveel mogelijkheden. Geld opent alle deuren.’

‘De deur naar een lagere afdeling bijvoorbeeld,’ meesmulde Gerard Vermoere.

Kort gelach.

Adriaan Gorters keek hem even woedend aan. Die Vermoere moest hij niet. Als voorzitter van de supportersclub had die te veel in de pap te brokken, terwijl hij geen klap uitvoerde. Ja: lawaai maken op de tribune, en meedrinken uit de clubkas. Had nog nooit een euro gesponsord, of toch, één luttele keer, in ruil voor gigantische reclamepanelen die al jaren het speelveld ontsierden:

GERADVERTISING – Uw partner in PR – Teasing & Pleasing.

Wanneer zou die eigenlijk eens met vers geld over de brug komen? En met kleinere panelen, gvd! 't Was jaren geleden dat die vent nog 'gestuikt' had.

'Ge weet allemaal goed genoeg met hoeveel ik er zelf in zit hé,' formuleerde Gorters dreigend, en hij nam een hink-stap-slok van zijn pint, die hij als een urinestaaltje in zijn knuist klemde. Niet te geloven dat die knuist ook wijnglazen hanteerde. Zijn mededeling sorteerde viervoudig geknik. Vermoere vertikte het; hij genoot nog na van zijn *onelineer* en grimlachte Gorters frontaal toe.

De spelers van VC WESTAVO sijpelden nu een na een binnen; de woensdagtraining was afgelopen. Bezijden de rode lantaarn van ondervoorzitter Gorters materialiseerde zich nu het krullenhoofd van Lydia:

'Wat drinken jullie nog van Rick met ck?'

Zes glazen bewogen even bevestigend. Waarom niet. Bah ja. De laatste. Mm. Nog ene.

Rick – wel degelijk met ck, hij had daar zo lang op gehamerd dat hij nooit meer van deze titulatuur af raakte – combineerde drie dingen: hij bediende de scoreborden, hij was al jaren bankzitter en hij was de zoon van de grote voorzitter van VC WESTAVO, de welvarende en goedboerende ondernemer Adelin Masschelein. Het ene had heel hard met het andere te maken. Rick met ck verscheen nog altijd in speelplunje in de zaal, bij alle matches en trainingen. Toen hij nog de respectieve jeugdplougen van WESTAVO doorliep, was er even hoop voor deze zoon van de voorzitter: hij naderde razendsnel de 1 m 90, maïs en zonnebloemen achterna. Bij de overstap naar het Grote Sportleven viel een en ander stil. Maar *que faire* met zo'n rijzige, ongetalenteerde rechtstreekse nazaat van een steenrijke voorzitter die de club al jaren financieel staande en gaande hield? Rick zelf maakte echter geen probleem van een permanent bankzittje. Hij beschouwde het als een ereschavotje. Van op die plek bestuurde hij zelfs de elektronische puntenpanelen. Zeer sporadisch werd hij nog eens ingezet, als geheim wapen bij vriendenmatches. Voor de rest had hij zich toegelegd op de technologie van de scoreborden en alomtegenwoordigheid op het veld, naast het veld, in de kantine en op de bussen bij uitwedstrijden. Weliswaar altijd in speelplunje: een rustig statement. Men schatte hem ondertussen al bijna 30, en men vermoedde al die jaren al ook ietwat *minimal brain damage*.

In a nutshell: een pint van Rick met ck moest je dus niet weigeren.

'Rick! Rick. Rick! Rick! Gezondheid, Rick.'

Glimlachend in de verte beantwoordde Rick de heildronken. Bij ontstentenis van zijn pa – die het altijd te druk had en zelfs vele matches spijbelde – nam hij de honneurs waar. Niemand vond dat erg. Iedereen gunde het hem. Misschien ambieerde hij zelfs het voorzitterschap, mocht zijn pa... Eenzelfde scenario voltrok zich overigens ten kantore van de firma, zegge en schrijve: firma's, van de bouwonderneming *MASSCHELEIN & ZN*: bankzitten, getallen bijhouden, wat pr-gedoe. Rick Masschelein, niet-spielend volleybalspeler uit Eredivisie, zat gebeiteld.

De Westhallen waren eigendom van MASSCHELEIN & ZN. VC WESTAVO had er uiteraard zijn thuishaven. Ook aan andere ploegen en sporten werden zalen en terreinen verhuurd. Ondervoorzitter Gorters regelde alles, samen met secretaris Vasco Dehaene, een gepensioneerd leraar Frans. De *Stedelijke Sporthallen Wimbledon* werden door WESTAVO nooit meer gebruikt; de politieke cultuur van de jaren '80 – '90 had ook de sportieve zaken vertroebeld en Adelin Masschelein ging zowaar zijn eigen sporthallen bouwen, vlak bij de nieuwe ring om de stad, vlot bereikbaar. Alleen de recreatieve of de onbemiddelde sportverenigingen maakten nog gebruik van de *Stedelijke Sporthallen Wimbledon*.

Op een avond belde Rick met ck bij Gerard Vermoere aan. Hij was niet alleen. Oud-WESTAVO-speler Johan Bossiers, thans kapitein van het recreatieve veteranenploegje van de stedelijke brandweer VETBRAVO, vergezelde hem.

'Pa heeft het te druk momenteel,' viel Rick met de deur in huis.

'... en ik wou ook niet onmiddellijk aan de grote alarmbel hangen...' vulde Johan B. aan.

PR- & AD-man Gerard Vermoere knikte, terwijl hij zich de metafoor van de alarmbel probeerde voor te stellen.

'... maar er moet ons toch iets van het hart...' vervulde Rick.

'Ah?' deed Gerard. Hij wipte de kroontjes van drie flessen pils. 'Vertel eens.'

'We denken dat we bij de juiste man zijn...' 't Ligt namelijk nogal gevoelig, ziet u...' 'Zoals u weet,' stak Johan Bossiers van wal, 'zijn er momenteel geen pleinen of uren meer vrij voor VETBRAVO in de *Wimbledon*.'

Gerard Vermoere knikte.

'We speelden er drie jaar, maar nu blijkt alles volzet. Veteranen en recreatieve ploegen krijgen de laatste kansen. Voor ons zijn die nu nihil. Zelfs al zijn we brandweer. Raar maar waar. Enfin. We moeten noodgedwongen uitwijken...'

'... naar *de Westhallen*...' vulde Gerard aan.

'... ja, eh... maar: daar moet betaald worden, hé.'

'Eh... ja, dat is de gang van zaken, ook oud-spelers van WESTAVO...'

'Jaja, dat begrijp ik wel, maar de kwestie is...'

'Oké... eh...?'

'De kwestie... het rare is...' nam Rick nu weer over, '... het rare is dat VETBRAVO het geld – het gaat over 175 euro per twee weken – *cash* aan ondervoorzitter Gorters moet betalen, en niet mag gireren... eh... van diezelfde ondervoorzitter. Het mocht niet op een rekening gestort worden, zei hij.'

'Wij denken...'

'Tiens... jaja...' onderbrak Gerard Vermoere, terwijl hij wijs, begrijpend en vooral verstandhoudend knikte, 'jaja... we zijn al mee!'

'*Geld pompen/geld pompen/geld pompen/of verzuipen*,' zong het even in zijn hoofd.

'Als oud-speler van WESTAVO vind ik dat bijzonder vreemd!' zei Johan Bossiers.

Rick knikte heftig.

'Wie weten daar nog van?' informeerde Gerard.

'Intussen wel onze hele ploeg. Maar niemand durft echt... Ik als oud-speler van...'

'Ja, dat begrijp ik.'

'Het ligt gevoelig, hé.'

'Ja, het is gevoelige materie,' beaamde Gerard. In zijn hoofd hoorde hij Adriaan Gorters weer *geld pompen, geld pompen, geld pompen*.

'Het zit niet zuiver.'

Rick en Johan bleven nog een zestal pilsen lang ten huize van supportersvoorzitter Gerard Vermoere, hun begripvolle *partner in teasing & pleasing*. Er werd volop creatief gedacht. Het viel Vermoere o.a. in dat Gorters al vaker zijn reclamepanelen openbaar in het belachelijke getrokken had. Hij zou daar eens een aardig *smashke* op geven, zie.

'Ik ga daar werk van maken!' beloofde hij twee uren later aan de voordeur.

Tegen de volgende zaterdag had Vermoere van *GERADVERTISING* eindelijk zijn reclamepanelen vervangen... door vele andere. Groot was de verbijstering van ondervoorzitter Adriaan Gorters toen hij de zaal betrad ter gelegenheid van een belangrijke thuiswedstrijd. Het publiek op de tribune begreep aanvankelijk niets van de ongeveer twintig borden die hoog en onbereikbaar aan de muren waren bevestigd. Tegen het einde van de wedstrijd zou dat niet meer zo zijn: het lopend vuurtje zou zijn werk gedaan hebben. Op elk bord prijkte vreselijk duidelijk zwart op wit de droge boodschap: 175 € - HUUR MIJ

Een ware Warhol-constellatie in *de Westhallen* !

De scoreborden verzopen zelfs in die zee van gigantische prijsetiketten.

Adriaan Gorters' rode lantaarn kleurde paars en purper en groen. Zijn woedende blikken bezeiden even de supportersmeute, op zoek naar Gerard Vermoere, zoals gewoonlijk hoog op de tribune tronend, als een onderkoning tussen zijn lawaaierige stamleden. Die gunde hem zelfs geen blik; hij was druk bezig met het organiseren van het supporterskabaal. Toch voelde Gorters dat Vermoere hem wel degelijk in de mot had, hij, dat nietige dikke onderdeurtje hier diep beneden aan de voet van de tribune. Spot, negatie, afstand, hoogte. De doodsteek werd toegebracht door de aanwezigheid van de voltallige VETBRAVOploeg, die opvallend postgevat had vlak naast de supportersmeute.

Zowel schuimbekkend van woede als bang tot in zijn ruggenmerg verliet Gorters de zaal en spoedde zich via een haastpint in de kantine naar huis. *Que faire?*

In het holst van diezelfde nacht verschaftte de ondervoorzitter zich toegang tot de sporthal, samen met twee ijlings opgetrommelde klusjesmannen die een extraatje wel zagen zitten. Het zweet en het lawaai waren al verdampt; VC WESTAVO had enkele uren geleden andermaal de duimen moeten leggen voor de sterkere bezokkende ploeg.

Ver over middernacht lagen alle borden op stapels van vijf op de grond. 20 x 175 €. Hoog boven aan de muur hadden ze zoveel kleiner geleden; hier beneden en tijdens het transport op de ladders waren die ondingen veel zwaarder en groter gebleken. Het zweet gutste van Gorters' hoofd.

'En nu? 'opperde een van de klusjesmannen.

'Is er vervoer?'

'Ze kunnen niet in mijn auto... 'zuchtte Gorters. 'Alleszins niet met jullie erbij... Eh.. '

'Laten we die dingen ergens buiten tegen de muur zetten, aan de achterkant. Er zit niets anders op.'

'Oké, vooruit.'

'Gelukkig zijt gij de voorzitter. Als de politie hier zou passeren... '

'Jaah... 'zuchtte Gorters. 'Kom, opschieten.'

Ze zeulden de borden per twee naar buiten, trappen op, trappen af, deuren door, tot op het gazon achter de sporthal. Daar werden de dingen tegen de muur neergepoot. Na gedane zaken stopte Adriaan Gorters zijn handlangers ieder 175 euro toe.

'Magisch getal,' grinnikte de ene.

‘Huur mij.’

‘Haha.’

Gorters grijnsde groen. Hij zweette als een das, zijn hart bonkte als een drumstel en hij kreeg messteken ter hoogte van zijn ribbenkast.

‘Kom, we gaan de lichten in de zaal doven en ik breng jullie naar huis.’

11 november. Neufchâteau. De frisse Ardense bossen in. Enkele weken later diende VC WESTAVO die verre verplaatsing te ondernemen teneinde een andere slabakende ploeg uit de onderste regionen van Eredivisie partij te geven.

‘*De hoop is dus gewettigd dat hier iets in de wacht gesleept kan worden*’: de provinciale krant had het preluderend fraai vertolkt. Men tankte diesel en hoop en begaf zich op weg. Twee bussen van *DE REISVOGEL* met spelers en supporters (gemixt, bij een eventueel ongeval bleef ten minste de helft van de ploeg intact) vertrokken die zaterdagmiddag naar de duistere Ardennen. Het regende oude wijven; het gebladerde van gesneuvelde soldaten woei over de wegen.

‘Toch ’n prachtige streek hé, onze Ardennen’, opperde Vasco Dehaene.

‘Onze?’ wenkbrauwde Rick met ck.

‘Al die bomen bezorgen mij claustrofobie, net traliewerk’, merkte Adriaan Gorters op. Zijn dikke lijf dijde over de breedte van de achterste bank uit. De plaats van de stouterds op schoolreizen. Zijn armpjes wezen als bij de gekruisigde naar het westen en het oosten, de goede en de slechte moordenaar, maar er zat niemand naast hem om te luisteren of zich te bekeren. 175 euro had hem de das omgedaan.

‘Ja: je ziet er nooit eens een echte Arden!’ riep een van de spelers. ‘Er staan te veel bomen in de weg!’

‘Hahaha!’

In de andere bus, waar vooral ook supporters meereisden, heerste een gezapige sfeer, met het oog op een vermoedelijk makkelijke overwinning bezuiden de taalgrens. Gerard Vermoere viel zelfs in slaap, terwijl hij toch gewoonlijk de busmicro geen minuut met rust kon laten, *teasend & pleasend*.

Op de tribunes in Neufchâteau werd duidelijk dat de WESTAVO-achterban partij gekozen had en in tweeën aan het splitten was. Gerard Vermoere verzamelde de meerderheid rond zich; Adriaan Gorters moest het stellen met een aantal ouwe getrouwen uit het *ancien regime*. Rick met ck had zichtbaar partij gekozen voor Vermoere. Dat verontrustte Gorters grondig. Na de wedstrijd (2-3 in het voordeel van VC WESTAVO, een voorlopige herademing, maar eigenlijk eerder een beademing) werd het schisma nog duidelijker, in de *aftermatch*-biotoop van de Ardense ploeg. Daarenboven gingen de *diehards* van Neufchâteau helemaal niet akkoord met het gefluit van de scheidsrechter; ‘*vendu!*’ scoorde hoog in het *vocabulaire*. Het kwam zelfs tot een rel, waarbij Vermoere bij het zoveelste ‘*vendu!*’ de meest verhitte Ardenners met een Pilatusgebaar naar ondervoorzitter Gorters verwees.

Die ene laffe hoofdknik zou VC WESTAVO doen ophouden te bestaan. Hij had het effect van een vernietigende, besluitende *smash* binnen de drie meter, met uitdijende rimpels alom.

De discussies en de bieren namen toe. Gorters werd er het epicentrum van. Wanhopig trakteerde hij in het rond, vriend en vijand, maar in plaats van te blussen en te sussen veroorzaakte hij alleen maar aanwakking der gemoederen. De scheidsrechter was wijselijk al gevlucht, met achterlating van zijn das, die hem door een woedende

Ardense supporter onverwacht met een schaar van het lijf geknipt was. Vrezend voor zijn leven had de scheids de benen genomen. Ook Rick met ck was al verdwenen, met de beide busschauffeurs. Hij rook dreiging en onheil, en ging zich verschansen in een van de bussen. Weldra diende ook de WESTAVO-ondervoorzitter de vlucht naar de bus te nemen, met zijn getrouwen, achtervolgd door vele vijanden, uit het andere en uit zijn eigen kamp.

Uitgerekend op 11 november speelde zich op de parkeerterreinen voor de Ardense sporthal die avond een veldslagje af. Boomlange volleybalspelers, amechtige bestuursleden en rood aangelopen supporters bekogelden elkaar in de beide landstalen met alles wat los-vast zat of stond van binnen en buiten de kantine. Uiteindelijk vlogen ze elkaar ook in de haren.

De foto-toestellen van de sportreporters flitsten hevig. De twee chauffeurs van DE REISVOGEL stonden er aan de rand van een bosje wezenloos op toe te kijken. Ook zij waren ijlings weer weggevlucht, uit de veilige cocon van hun bus, die in deze omstandigheden net zo goed hun doodskist kon worden. Toen ze de bende zagen naderen, hadden ze hun vervoermiddel hermetisch afgesloten.

De beide REISVOGEL-bussen deden dienst als wering. Ze waren al aan een kant grondig geblutst en geschramd, toen plotseling een ervan aan de andere kant vuur vatte. Enkele anderstalige onverlaten hadden met bladeren en takken en ander zwerfend materiaal een kampvuur veroorzaakt vlak bij de bus. Er waren al grote zwarte blakervlekken te zien. Een steekvlam schoot omhoog.

‘Verdomme, verdomme!!’ riep een van de chauffeurs. ‘Waarom verbaast me dat niet!?’ Onmiddellijk daarop vluchtten enkele gedaantes de duistere Ardense bossen in. In plaats van de bluswerken te organiseren, zetten de meeste heethoofden de achtervolging in.

Achter een van de ramen van de brandende bus verscheen nu een verbijsterd gezicht: Rick Masschelein, niet-spielend volleybalspeler uit Eredivisie, zat helemaal niet gebeiteld.

‘Miljàårde!!’ brulde een van de chauffeurs. ‘Die was ik glad vergeten!!’ Hij snelde ijlings naar zijn raket om de zoon van de grote voorzitter te bevrijden.

Ja, in de laagste regionen van Eredivisie Volleybal Mannen viel die avond wat te beleven. De donkere Ardennen vertoonden die elfde november een felle gloed.

En eigenlijk lag 175 € aan de basis.

Niet meer, niet minder.

Geeneens een *smashing* bedrag.

De week daarop werd VC WESTAVO oneervol begraven. Eindelijk besteedden de kranten eens uitvoerig aandacht aan de ploeg. Dat gebeurde echter niet op de sportpagina’s. De fameuze foto van Rick, in paniek achter het raam van de brandende bus, verscheen bijvoorbeeld op de voorpagina van de provinciale krant. Eronder prijkte de foto die de volgende fase had vereeuwigd: de uitgebrande bus.

‘En wij zouden daar geld in moeten pompen!?’ had de burgemeester zich in een interview laten ontvallen. ‘Sport kan verdorie wel heel erg de gezondheid schaden!’ ‘De geldkraan gaat onmiddellijk dicht!’ vaardigde Masschelein Sr. uit. ‘En *De Westhal-en* zijn bij dezen te huur!’

Deze allerlaatste steekvlammen hielpen VC WESTAVO alleszins definitief naar de andere wereld.

17. SLUIS!

‘Verzaken aan je plicht kan een held van je maken. We zeggen en schrijven 1606, tijdens de kermisdagen in Sluis. Jantje van Sluis, de klokkenluider, was dronken geweest. Hij versliep zich die volgende ochtend. Zo vergat hij de klokken te luiden. Bij dat eerste klokgelui wilden de Spanjaarden ten aanval trekken. (Sluis was hun voorheen weer ontfutseld door de Hollanders. Ze wilden het terug). Dat bleef dus maar uit. Zo redde Jantje Sluis. Als dank mocht hij voor altijd de klokken in het Belfort van Sluis bespelen.’

Ik hield van water en wind. Daarom zocht ik vaak plaatsen op waar deze combinatie zich voordeed. Toen ik ontdekte dat er in deze woestenij ook aardige mensen woonden, frequenteerde ik meer en meer Nederland. Dit geschiedde bijvoorbeeld in Alkmaar, Amsterdam, Utrecht, Volendam, Leiden, Rotterdam, Dordrecht, Zwolle, Vlissingen en het vaakst Sluis: we woonden immers een tijdlang in het nabije Brugse Vrije.

Andermaal was ik in Sluis, het immer drukkbeklante voorportaal tot Zeeuwse landschappen. Ik zat vanuit drankhuis *Jopie* naar het stadswater van Sluis te staren. Een man in oranje werkplunje dompelde middels een touw twee emmers in dat water, haalde die op en verdween ermee in een straatje waar vroeger *sex-shops* waren. Werkte zijn voorbeeld aanstekelijk? Ik vroeg onmiddellijk hierna mijn derde whisky. Omdat ik gedachteloos wenste te blijven, stelde ik me ook geen vragen over de zin van zijn bezigheden. Misschien waren zijn hersenen zo groot als die van een kip, en kaderde hij in een sociaal rampenplan van het stadje Sluis. Misschien had ik een visioen dat zich medio jaren zestig in de vorige eeuw afspeelde, toen mijn ouders nog maandelijks naar *Albert Heijn* in Sluis trokken om proviand in te slaan. Misschien betrof het een spookbeeld van een Spaanse krijgsgevangene, die ooit mee het kanaal had moeten graven.

Er passeerden twee vreselijk mooie schoolmeisjes. Het was bladervakantie. Ik duwde mijn gedachteloosheid weg en bestudeerde de deernen tot ze uit mijn zicht verdwenen waren. Een appeltjes- en een peertjesfiguur. Dat had ik onthouden uit een modegrillig programma op de zender *Vitaya*. Die sjablonen waren best bruikbaar. *Trek je van kleren maar niks aan, schat.*

Dode bladeren waaiden over de straat weg en mijn gedachten sloegen evenzeer een hoekje om. Het stadswater rimpelde; mijn verse whisky knisperde. Op een flink boogschot van hier stond het gedenkbeeld van de *‘Dikke van Dale’*, in levenden lijve een ziekelijke, schriële man (*Johan Hendrik*) die in oude tijden elke ochtend veel te vroeg opstond en ondanks diverse aanbiedingen zijn Sluis niet wou verlaten. Ik zou om hem te eren gaan tafelen in viersterrenrestaurant *De Dikke Van Dale*, net buiten het centrum gelegen. Maar gezeten in het alleraardigst drankhuis *Jopie* kreeg ik veel meer zin om onder te duiken in een van de vele kleinere mosselrestaurantjes. In Sluis woekerden ze met ruimte. Er kon er nog altijd wel eentje bij, ongeacht de reservaties.

Aldus geschiedde. Ik veroverde een plaats aan het venster in *A tot Z*, waarbij ik enkele ouden van dagen te vlug de pas af was. Mijn vergelijkende studie van de vigerende mosselprijzen in de Sluisse horeca (de wet toepassend die oppervlakte per klant, aantal klanten, gezelligheid, kwaliteit en prijs combineerde, kwaliteit (*Jumbo?*) echter

vooralsnog onbekend) deed me kiezen voor de 15,50 € per 1 ½ kilogram Zeeuws ziltig schelplekkers in *A tot Z*. Ik had her en der goedkopere mogelijkheden gezien, en ooit had ik hier in Zeeland ook nog 22€ per kilogram neergeteld. Alles was mogelijk. Heden echter verkoos ik rust en ruimte om de gegeerde zeevruchten naar binnen te werken. *A tot Z* leek me die te bieden, ten belope van 15,50 € voor het vaste voedsel. Mijn bereidheid strekte tot 20 € per kilogram, maar dit jaar konden de mosselboeren de prijzen blijkbaar binnen de perken houden. Misschien had het spookbeeld van Belgische mosselen hier een hand in. Of het succes van de kleine Franse mosselen (*bouchots*) in het nabije *Auchan*, Roncq.

Eerst zette ik dapper mijn whisky-*cruise* verder. Ik was immers zeer tevreden over mijn keuze en besluitkracht. Was ik niet doelgericht op deze plaats afgestevend? Alles liep gesmeerd. Ook al zat het restaurant eivol ouwelui die van alles wilden, niet hadden of te kort kwamen. Het verwonderde me niet dat er – naast bejaardentehuizen – op gezette tijdstippen restaurants in de fik vlogen. En dat koks vroeg stierven. Naarmate mijn ogen meer en meer wenden aan het interieure duister, ontwaarde ik meer en meer ouden van dagen, alle hoeken en kanten van *A tot Z* bevolkend. Ze doemden naast me op als *djinns* uit flessen en kruiken. Enkelen hadden zich al achter bekertjes dessertijs verschanst.

Voor een keer – o goed gevoel, o welbevinden – voelde ik me niet opgenaaid omdat kelners/obers/garçons (*how do you call these people?*) me voortdurend voorbij liepen, links lieten zitten of al helemaal niet opdaagden. Ik hoefde alleen maar wat met de overgebleven ijsschotsjes in mijn glas te rinkinken (die kregen niet echt de tijd om geheel te smelten) en de hele ouwe reutemeteut keek op, waardoor één dier kelners/obers/garçons niet anders kon dan toesnellen en bijvullen. Aldus hevelde ik vlotjes nog eens drie gouden zuiltjes geluk naar mijn inwendige mens over en verordende dan een portie mosselen.

‘Daar zijn we net van uit,’ deelde een ober me droogweg mee. ‘Maar er zijn nog sliptongetjes, en...’

Hij keek met gefronste wenkbrauwen naar een wandklok, waarna zijn bedenkelijke blik over de ouweluidesserten zwiepte.

‘Gevorderd uur, meneer,’ vulde hij verder aan.

Ik zei niks. Ontzetting was mijn deel. Ik had de Sluisse horeca middels zes whisky’s welvarender gemaakt en nu dit. Een bittere, nuchtere vaststelling.

‘Daarnet nog zag ik een kerel mosselen uit het kanaal vissen,’ merkte ik op. ‘Hoe kan dat nu dat...’

‘Pardon?’

‘Ja: een man in oranje. En in Zeeland...’

‘Meneer: ik kan u de sliptongetjes aanbevelen. Zo klaar, hoor.’

‘Twee volle emmers. Met twee volle emmers verdween hij. Volgens mij...’

‘Maar ik volg u niet, meneer,’ onderbrak de ober kregel. ‘De mosselen zijn op. Op is op. Toch?’

Woede welde in mij op.

‘Ik wil *A tot Z* zelf spreken.’

‘Wat?!’

De ober schoot in een lach (hoorde ik intussen niet ergens vlakbij *Die kokkelkop is ver heen* mompelen?) en wenkte zijn twee kompanen.

'Bent u een *stand-upcomedian*? Is er misschien een *candid camera* in de buurt? U bent Belg, nietwaar? Is het niet?'

'Dat zijn veel vragen ineens, Jantje. En woon je misschien in Leiden? O, je hebt je pinguïnmaten erbij gehaald, zie ik. Versterking. Sterkte. Dikke maatjes, hé? Staan jullie al in *De Dikke*?'

'Ik heet niet Jantje, meneer.'

De andere twee bekeken me met medische belangstelling.

'Jawel, en je zag pruimen hangen.'

'Zou u niet beter... '

'Ik ben geen lustobject. Ik wil zeevruchten afwerpen.'

Ik merkte plotseling dat ik een hele zaal toeschouwers had, die me met open gebitten aanstaarden.

'Getverderrie!' deed ik. 'Kom ik van zover en krijg ik... '

'Meneer... '

'A tot Z: mijn voeten. Jullie wilden allicht het haantje-de-voorste in het alfabet zijn, hé? Waarom niet *Van A tot Z*? Hé?'

'Meneer... '

'Of *Coq-au-Vin*? *Vol-au-Vent*? *De Wind Vanachter*? Een nederig plaatsje achter in de *Vette Van Dale*?'

Flitsherinnering aan zachte dwang grenzend aan hardhandigheid *manu militari*. Ik trof mezelf even later op straat aan, die zich om mij heen bewoog als een darmkanaal. Alles deinde, zette uit, kromp. Het gedenkbeeld van *De Schriele Dikke* op het *Walplein* in de verte bood me een houvast.

'Kies een vast punt in de verte als je optreedt, boven de hoofden heen.'

(Een of andere betweter uit mijn verleden.)

Ik hield de *workaholic* star in mijn vizier en stapte aldus geleid op onvaste benen naar de parkeergelegenheid à 2 €/dag... alwaar ik opgewacht werd door de *Koninklijke Marechaussee*. Dat betekende mijn redding.

'Dikke, red mij!' mompelde ik nog, terwijl ik – alweer met zachte hardhandigheid – in een voertuig werd gestopt.

Redding, jawel.

Ik werd gespaard van een auto-ongeval dat welhaast aan zekerheid grensde.

Ik werd bovendien gespaard van de collectieve voedselvergiftiging die op die dag bij de mosseleters in restaurant *A tot Z* toegeslagen had. Niet minder dan drie ouwelui verwisselden daardoor het tijdelijke met het eeuwige, de rest hield dagenlang het bed in diverse ziekenhuizen in de Zeeuws-Vlaamse grensstreek.

Ik gedenk uit boetedoening Johan Hendrik van Dale in mijn toekomstige tafelgebeden.

Ik drink tevens op de gezondheid van Jantje van Sluis. Immers: ook ik werd van vreselijke dingen gered door drankmisbruik en het overslaan van een middagmaal.

18. SCHAAKMAAT

Intro (het idee van Tsjech-mate)

De acteurs: 32 stukken van het schaakspel. Uiteraard wit – zwart. Voor elk specifiek stuk moet iets typisch bedacht worden, bijvoorbeeld een scepter voor de koningen, een kroon voor de koninginnen, puntmutsen voor de lopers, hoge hoeden voor de torens en rijlaarzen met zweepje en bijhorend hoofddekseel voor de paarden. De pionnen houden het bij simpel zwart en wit (schmink, maskertjes, ...).

*Twee spelers: Jurkov versus Spoetin.
Een scheidsrechter.*

Het voortbewegen over het bord of het slaan van een vijand gebeurt theatraal; ook hier zijn diverse vondsten mogelijk (koprol, schermutseling, verbale twist, een schot, wegzappen, ... De beide koninginnen kunnen zich, gezien hun groot bereik, van een zap-toestel bedienen).

Rekwisieten: een geblokte grond (het Conscienceplein?) en een grote schaakklok of zandloper.

- Koning Wit (*breed koninklijk gebaar*): Mijn koninkrijk, maar nog voor geen honderd paarden!

- Paarden Wit : (*hinniken en steigeren*)

- Koning Zwart (*breed koninklijk gebaar*): Mijn koninkrijk, maar nog in geen honderd jaren!

- Paarden Zwart: (*hinniken en steigeren*)

- Alle pionnen Wit (*zich naar hun koning wendend, eer betuigend*): Sire!

- Alle pionnen Zwart (*zich naar hun koning wendend, eer betuigend*): Sire!

- Alle pionnen samen: Eén voor allen, allen voor één!

- Koningin Wit: Maar dames gaan voor.

- Koningin Zwart (*zingend*): I am the queen of tonight ...

- Pionnen Wit (*omkijkend naar hun koningin*): Wij zijn geheel de uwe, o koningin. Spreek, preek, wijs en wij bewegen of offeren ons leven op voor u.

- Pionnen Zwart (*omkijkend naar hun koningin*): Wij zijn maar nederige pionnen op een heel groot schaakbord, uwe gratie. Uw wil geschiede.

- Alle lopers (*roepend met handen als toeter voor hun mond*): Dat zullen we nog wel eens zien!

- Alle torens (*roepend met handen als toeter voor hun mond*): Schuinsmarcheerders!
- Alle lopers (*smalend*): Kijk voor je uit, lijnrechtters!
- Alle paarden (*pasjes ter plaatse*): Leve de tango!
- Alle pionnen (*spottend wapperend met rechterhandje voor hun gezicht*): Oe! Oe! Oe! De processie van Echternach!
- Koning Wit: Nou, wit begint. Komaan, Jurkov.

(Speler Jurkov, wit, komt op en loopt verkennend-monsterend rond).

- Alle witte stukken: Jurkov! Jurkov! Jurkov! Jurkov!
- Koning Zwart: Spoetin, playtime!

(Speler Spoetin, zwart, komt op en loopt verkennend-monsterend rond).

- Alle zwarte stukken: Spoetin! Spoetin! Spoetin! Spoetin!

(De scheidsrechter komt nu ook op, draait de zandloper om of zet de klok gereed en geeft Jurkov een teken).

- Alle witte stukken: E4! D3! D6! C4! C5! P3! P7! (*Korte kakofonie alle stukken wit, die hun eerste pion een paar velden vooruit sturen naar het klassieke veld E4*).
- (*Idem dito zwart*).

Het plan

Sapperloot zweeg eerst ongeveer drie minuten lang. De tijd voor pakweg een kwieke zet – tegenzet. Hij staaarde naar de vellen papier die Tsjech-mate volgekrabbeld had. Tsjech-mate: volledig opgetrokken uit slordigheid, maar bezitter van een beeldig handschrift. Dan gromde Sapperloot eindelijk begrijpend en goedkeurend.

‘Ja ...’

‘Wel?’ drong Tsjech-mate aan.

De beide schaakmaten nipten simultaan van hun neutje.

‘En wij zijn toch de spelers hé? Die eh ... die Jurkov en die Spoetin?’

‘Zeker weten. What’s in a name hé, hihhi.’

‘Ja. En de scheids?’

‘Da’s onze regisseur hé. Walter gaat dat wel zien zitten.’

‘Hm, ja.’

‘Het moet lukken tegen dat de toeristen komen, tegen de zomer dus. Misschien tegen de elfde juli al.’

‘En je hebt al een stuk van de rollen zelf uitgeschreven ...’

‘Ja, maar ‘k zit vast nu. De rest is voor eh ...’

‘Ja: wie gaat er dat stuk verder schrijven?’

'Tja, eh .. ik dacht zo: als onze spelers aan het spelen zijn, dat de dialogen zichzelf dan wel wijzen ... '

'Bere-idee! En ... : van spelers gesproken! Als dàt nu eens geen spelers zijn hé!' zei Sapperloot, plotseling zichtbaar enthousiast. Als hij vrolijk werd, parkeerde hij overal 'bere-' voor.

' ... in de twee betekenissen van het woord, ja hé?'

Tsjech-mate en Sapperloot dronken elkaar tevreden toe, waarna Sapperloot onmiddellijk weer het kroontje van de jeneverfles losschroefde.

'Maar we hebben niet genoeg vaste spelende leden in *Ieder Zijn Recht*.'

'Ach, er zitten er bij elke opvoering genoeg in de zaal die zo graag een keer op de planken willen staan! Iedereen is ijdel: acteurs, en diegenen die denken dat ze kunnen acteren, let maar eens op mijn woorden!'

Sapperloot loerde naar het houten schaakbord dat zijn schaakmaat naast de vellen papier had opgesteld. Dan grinnikte hij:

'En wie is uw koningin, Tsjech-mate? En speel jij met wit of zwart?'

'Ha! Haha! Dat wordt strootje trekken hé kameraad!'

'Kan iedereen van de toneelkring wel schaken?'

'Dat moeten ze maar leren.'

'En in openlucht ... In de zomer kan het ook regenen hé.'

'We vragen een zeil aan 't stad, of een tent, geen probleem. Het zal veel toeristen aantrekken.'

'Op het Conscienceplein dus?'

'We gaan dat allemaal regelen. Surplace kan de hokken op de grond schilderen.'

'Die gaat dan eerst de parkeerstrepen weg moeten doen.'

'Er is werk aan de winkel hé, maten,' klonk het. Een derde glaasje werd op het tafeltje neergepoot. De dijen van Sapperloots vrouw kwamen er op de sofa bij zitten, naast haar wettelijk geregelde echtgenoot.

'Hoe ... weet jij dat dan al? Weet jij van iets?' vroeg Sapperloot verwonderd, hij keek ondertussen een beetje beschuldigend naar Tsjech-mate.

Tsjech-mate, in de fauteuil aan de overkant van het schaakbord op het salontafeltje, keek opvallend niet naar dat duo blanke dijen. Hij knikte:

'Ze weet er al van, uw vrouwke. Bij de vorige vergadering heb ik me iets laten ontvalen, is 't niet waar, Daniëlla?'

Daniëlla, dijen, een blozend hoofd van waaruit een waterval van lang zwart haar vertrok, knikte ernstig en goot haar glaasje overvol, zoals het hoorde. Ze nam het voorzichtig op, morste op het schaakbord en bracht het naar haar hoofd.

'Ah, zo,' deed Sapperloot. 'Goed plan hé, Daniëlla.'

Daniëlla knikte als vanzelf, want ze goot met een knik van haar hoofd de jenever achterover.

'Jaah ... ' deed ze dan, en ze lachte naar Tsjech-mate.

Sapperloot acteerde olijk: 'Mijn koningin!'

De voorbereidingen

Toneelkring *Ieder Zijn Recht* uit Walravebad aan de Noordzee gedijde. Culturele hoogtepunten uit het achttienjarig bestaan van de kring waren opvoeringen van *La Cage aux Foll(i)es* en een bewerking van een stuk van Dennis Potter geweest. Voor de rest: leuke, ontspannende draken, zo veel mogelijk rollen, tien percent spanning, negentig

percent ontspanning. Walravebad, belendend perceel van de grootste badstad aan de Noordzee, kreeg elke zomer een *wave* van toeristen over zich heen. 'Jammer,' opperde het bestuur van *Ieder Zijn Recht*, 'dat we dan stilliggen.'
'Wel, laten we dan in de schaduw van de Koningin der Badsteden even zelf met koninginnen spelen,' had sterspeler Tsjech-mate voorgesteld.
'Werk maar een plan uit,' knikte de voorzitter, 'er gaan er volgende zomer van ons niet te veel op reis.'

Tsjech-mate, tweede generatie immigranten, een van de eerste Oostblokkers aan de kust, reiziger in ladders, schaker, getalenteerd toneelspeler, drinker en vrijgezel met constante paardrift, broedde op een plan. Schaken met levende stukken! Niet bijster origineel, maar toch wel een goed plan, vond regisseur Walter.

Achtereenvolgens bezocht Tsjech-mate de voorzitter van de kring, de regisseur en vervolgens zijn schaakmaat en toneelkompaan Sapperloot. Het zomerplan werd goedgekeurd. Dat het vrouweke van Sapperloot als allereerste kond werd gedaan van dit plan, moest gezocht worden in de gelederen van de geheime en verboden liefdes. Tsjech-mate zat namelijk niet stil; als reiziger met appetijt was hij ook zeer mobiel. En Sapperloot zat als ambtenaar in de hoofdstad vooral in de trein.

'Walter: jij moet iedereen warm maken, ze moeten maar voor een keer hun reizen naar Turkije en Spanje uitstellen tot in augustus, of met Pasen gaan, of beter nog: dat ze eens gaan skiën, dan is iedereen vrij voor de repetities vanaf maart – april.'

'We kunnen het Conscienceplein regelen: dat ligt niet ver van de dijk. Er staan normaal gezien een stuk of zestig auto's op. Dat moet vrij gemaakt kunnen worden. Surplace kan de schilderwerken voor zijn rekening nemen.'

'Hoelang? Ik zou zeggen: twee weken, drie weekends. Om de twee dagen een opvoering, afwisselend om 15 uur en om 21 uur.'

'Iedereen die zich engageert, moet er ook staan hé!'

'Ja, 32 stuks hebben we nodig, en 2 spelers, en nog een paar nevenfiguren. Iedereen moet zijn familie aanspreken.'

'... ja, en een paar van onze vaste toeschouwers, die willen ook wel een keer spelen, hoor ik af en toe.'

'Moet dat dan een echt spel zijn? Een schaakspel, bedoel ik. Met winst en verlies ...'

'Jaja, natuurlijk.'

'Bere-echt!'

'Dat kan lang duren, zo'n spel.'

'Dat regelt Tsjech-mate wel.'

'Of een schaakklok, ge kent dat wel.'

Tsjech-mate zou alles regelen. Daniëlla, zelf een *minimal artist* waar het haar eigen kleren betrof, zou voor de kostumering instaan. De beide schaakmaten spraken ook af meer en intenser tegen elkaar in het strijdperk te treden om elkaars koningin af te pakken, kwestie van inspiratie en ervaring op te doen. *Method-acting!*

De koningin van Sapperloot was gewoonlijk zwart, want Tsjech-mate was een sterke schaker en de winnaar mocht altijd met wit beginnen.

Timing & actie

Er werd een deadline bepaald: tegen de zesde van de julimaand moest alles in kunnen en kruiken zijn, want op die dag trok de 43ste Garnaalstoet door het andere aanpalende stadje en een aantal *Ieder-Zijn-Rechters* figureerden daar ook in. (Mevrouw Persoon, secretaris, had op het moederexemplaar van de omzendbrief naar de spelende leden eigenhandig *deadline* door *headline* vervangen, maar niets luisterde nog nauw in zulke drukke dagen). Vanaf de tiende juli, twee weken lang, zouden dan de lustige schakers-acteurs om de twee dagen hun territorium op het Conscienceplein in Walravebad innemen, dus een keer te 15 uur en twee dagen later te 21 uur, toeristentijdstippen.

‘Je moet op de affiche *te* door *om* vervangen, ze doen dat niet meer. Of weglaten. Weer twee letters gespaard.’

‘Een goeie zet, haha.’

April brak aan. Het donker gedonder van de zee in Walravebad ging over in grijs geruis. Achter mist en nevelen hing de lente te weifelen. De leden van de toneelkring en andere geëngageerden (geen gebrek daaraan!) togen aan het werk. Er werd gerepeteerd in zaal St.-Amandus. Daar tekende Surplace met schoolkrijt een schaakberd op mensenmaat. De rolverdeling kreeg ook vorm.

Daniëlla werd natuurlijk de zwarte koningin. Sapperloot zou met wit spelen. Tsjech-mate had regisseur Walter in dat verband omgepraat. Een groot obstakel vormde dat niet. Tsjech-mate moest dus het vrouwke van zijn schaakmaat gebruiken om zijn eigen zwarte koning te beschermen en uit te rukken op zoek naar de vijandelijke koning.

Sapperloot kreeg als witte koningin een jong ding toegewezen, een studente Communicatiewetenschappen met een indrukwekkend aantal zittijden achter haar naam die van een rol in een film droomde. Men moest ergens beginnen.

Een overijverig lid van het bestuur stelde ook echte paarden voor, eigenlijk pony's. Hij wist er vier lopen bij boer Ivan in Krulken in het hinterland. Dat plan werd omwille van uitwerpselen afgeblazen. Er waren grenzen, en ze wilden zich door de toeristen niet laten bespotten als boerkens-van-den-buiten. Het moest theater zijn, verdomme, geen *soap* van schijterij!

Ondertussen was de zwarte koningin Daniëlla ook druk aan het knutselen en het naaien, terwijl ze gewoontegetrouw stiekem en op gezette tijden zelf door Tsjech-mate genaaid werd. Sapperloot, bij daglicht hoofdstedelijk ambtenaar zonder pieken of dalen, leefde op wolkjes. Hij deed het goed met dat Communicatiekind. In zijn dagelijkse treinen ontwikkelde hij visioenen van grootmeesterschap.

Regisseur Walter voerde de repetities op tot driemaal per week, Pasen of geen Pasen, Pinksteren of geen Pinksteren. Alleen communiefeesten en de weeën daarrond vonden genade en begrip. Reizen tot en met eind juli waren verboden. Een engagement was een engagement.

‘Zoudt ge geloven dat ik in drie dagen geen warm eten heb gezien.’

‘Ge ziet er goed uit, Brunhilde, ge zoudt er altijd zo moeten bijlopen.’

‘Jaja Walter, uw ogen staan weer op steeltjes hé.’

‘En ik zie ook dingen op steeltjes staan.’

‘Wat wilt ge daar nu mee zeggen.’

‘Wie haalt er Freya van de trein? Gij zeker, Sapperloot?’

‘Ik ben al weg!’

‘Een koffie op de dijk, Daniëlla? We nemen het script ondertussen nog even door.’

‘Een goed gedacht, Tsjech-mate. Tot subiet hé, Sapperloot. Verlies dat kind niet onderweg.’

‘Haha!’

De klippen

Schaken? Rapper gezegd dan geleerd of gedaan. Je kunt niet in toneelkostuumpjes staan *faken* in een *schaakstuk* zonder benul te hebben van deze edele denksport. Dus organiseerde Tsjech-mate voor iedereen een schoksessie schaakleergangen. Enfin: het bleef hangen en horten bij de beginselen van het vooruitgaan en het slaan, want bij veel vrouwen fietste dat er niet zo vlot in, had hij de indruk. De mannen waren al niet veel beter. Het zou papegaaienwerk worden. Nu, acteurs waren dat gewend: nabauwen was hun kunst.

Ondertussen zette regisseur Walter zich aan het schrijven, bij gebrek aan een auteur. De gedachte was schilderachtig, maar eenmaal aan zijn tafel gezeten, ondervond Walter aan den lijve dat schrijven niet gelijk is aan opschrijven. Hij zweette water en bloed. Zijn dialoges en clausen dropen van de inspanning. Hij zocht ook een truc (en vond die al vlug, eureka) om het publiek niet te betrekken, want dan waren alle rapen gaar: stel dat er zo’n schaakgenie tussen de toeschouwers stond en zich begon te moeien! Het theaterschaakstuk zou rap afgelopen zijn. Nee: het publiek moest permanent zwijgen; het woord was aan de twee hoofdspelers en hun legertje. Daar moest begrip voor heersen. Misschien kon in dat verband aan een ouderwetse *suisse* gedacht worden, zo’n kerkbewaker die voor stilte en sereniteit zorgde.

De voorzitter van *Ieder Zijn Recht* regelde een soort baldakijn bij het stadsbestuur, plus een min of meer overdekte tribune. Surplace mocht op de vooravond van de veertiendaagse zijn hokken beginnen kalken op het tijdelijk verkeersvrije Conscienceplein. Overtollige auto’s werden verwezen naar het schoolplein van de basisschool St.-Amandus. In ruil daarvoor eiste het schoolhoofd, een moeilijk mens met pensioen in zicht, drie permanent voorbehouden parkeerplaatsen annex op de grond geschilderde nummerplaten in de straat voor ‘zijn’ school. Die natte droom kwam eindelijk ook in orde; de burgemeester zou daar dan eind augustus werk van maken, vlak voor het aanbreken van het verse schooljaar.

Bij Daniëlla en Sapperloot thuis was het een komen en gaan van lichamen en lijven die zich in diverse vermommingen, omhulsels, hesjes en textiele werkvormen hesen en wrongen. Sapperloot had nog nooit zo veel bloot op zo korte tijd gezien. En Tsjech-mate kwam overdag op gezette tijdstippen *checken* hoe ver het stond in de ateliers van zijn geheime koningin.

Waren er nog klippen te omzeilen? Talloze. Mensen haakten af. Vervangers vielen in, maar waren de oorzaak voor vertragingen. Communiefeesten begonnen de repetities toch parten te spelen. Iemand moest toch dringend op reis voor zijn werk. Examens braken aan. Na elke repetitie in zaal St.-Amandus moest decorbouwer Surplace ook weer zijn krijtlijnen verwijderen. Na hen kwamen er namelijk nog die van het zaaltje gebruik maakten. En elke keer opnieuw moest hij dan die hokken weer heruitvinden,

voor een nieuwe repetitie. Affiches, uitnodigingen en drukwerk kostten centen. Met de hoed rondgaan na elke schaakpartij zou dat probleem amper kunnen oplossen. Er moest naar extra inkomsten gezocht worden. Een openluchtbar? Broodjes? Weddenschappen op de afloop van elke partij? Maar elke partij liep op dezelfde manier af! Met dien verstande dat nu eens wit, dan eens zwart won: kwestie van symmetrisch te repeteren en op het laatst wat dubbele acties en dialoges in te studeren. Mevrouw Persoon bedong nog een toelage bij het stadsbestuur, in laatste instantie. Het schaaktheater betrof immers ook een toeristisch evenement, en dat was een troef voor Walravebad. Vooral nadat regisseur Walter een keer op de streekzender was verschenen, vormde deze toelage geen probleem meer. Toen de financiële nood het hoogst werd, arriveerden de stedelijke centen op de rekening van de voorzitter. Gejuich alom in de schaakgelederen; er zou misschien zelfs winst gemaakt kunnen worden. En de zomer naderde ras, buitelde over de duinen en palmde spetterend Walravebad in.

Het hoogseizoen

Walravebad ... in de winter een plaatselijk verdoofd zeedorp ... geprangd tussen de Koningin der Badsteden en nog een stiefzusje daarvan ... in de zomer een refugium voor overspannen gezinnen en stellen die het niet zo voor kuddes en hordes hadden. De bevolking in Walravebad bolde in de maanden juli en augustus bij mooi weer ook wel op tot een twaalfvoud, maar van een invasie van toeristen, zoals in andere badplaatsen, was geen sprake. Dat was te danken (voor sommigen: te wijten) aan het gebrek aan duinen en een ligstrand. De zee kwam in Walravebad namelijk permanent heel dichtbij, tot vlak bij de stenen dijk. Alleen wandelaars kregen er dus een kans. Er waren ook beduidend minder appartementen in Walravebad dan ergens anders aan de kust.

Maar toch dus: een twaalfvoud.

Regisseur Walter zweette tot op de allerlaatste repetitie water en bloed. De meeste van zijn spelers bleken niet over veel inspiratie te beschikken. Hij had gehoopt dat de vondsten voor de heen-en-weerdialogen ook van hen zouden komen. Daarom vond hij een tweede truc uit: de stilte. Bij een zet of bij het slaan kon ook gezwegen worden: de beweging moest dan maar volstaan. Er diende niet altijd van woorden gewisseld te worden. Alleen de hoofdspelers Tsjech-mate (Spoetin) en Sapperloot (Jurkov) zouden bij elke zet hardop aan het woord zijn.

Ook het probleem van de geslagen stukken kreeg een oplossing; wegens plaatsgebrek op het plein zelf en om het kijkveld van de toeschouwers niet te hinderen, moesten de geslagenen de voorbehouden plaatsen vooraan op de tribune innemen, wit bij wit, zwart bij zwart.

De grote ogenblikken braken aan. Ongeveer twintig keer zouden de *Ieder-Zijn-Rechters* elkaar openbaar partij geven. Op de Vlaamse en de Belgische nationale feestdag, resp. 11 en 21 juli, zou dat zelfs tot tweemaal toe per dag plaats grijpen.

Die laatste vrijdag werd het Conscienceplein leeg gesleept door takeldienst Ravelingen. Je had altijd van die koppigaards die dachten dat de verkeerssignalisatie nooit voor hen telde. Er waren ook al een vijftal buitenlandse nummerplaten tussen. Geen genade, verordende de burgemeester, en ook die met een gehandicaptenkaart aan de voorruit!

Het baldakijn kwam er, in tweevoud zelfs. Die moest de witten en de zwarten min of meer tegen hemelwater beschermen. Ook de tribune voor het publiek, met de rugzijde naar zee, bood voor driekwart droog onderdak, maar dan mocht het niet te stevig waaien vanuit bepaalde hoeken.

Het duurde godbetert ellendig lang voor gevelschilder en decorbouwer Surplace aan de slag kon. Hij had er die vrijdag al een hectische werkdag opzitten. Zijn 'volk', twee leerjongens in totaal, was natuurlijk al foetsie voor het weekend. Voor de rest was iedereen van de toneelkring op de allerlaatste generale paniekrepetitie in zaal St.-Amandus: geen extra hulp beschikbaar. Met een nors gezicht en een gloeiende rug toog hij aan het werk met kalk & benodigdheden.

Rond middernacht kwamen de dappersten onder de *leder-Zijn-Rechters* poolshoogte nemen op het Conscienceplein. Na de generale hadden ze zich in hun stamlokaal *Bij Amandine* nog laten vollopen met inspiratie op de valreep. Ze knikten dat het goed was en klopten de al net zo dappere Surplace op de schouder.

'Wat zouden we zonder gij zijn, Surplace!'

'Gaat ge nog mee terug naar *Amandine* voor een laatste?'

'Allez vooruit,' snauwde Surplace, hij moest niet echt gepraamd worden.

't Begint morgen toch maar na de middag hé.'

'Eentje kan er nog van af.'

Schaakmat

Dag 01

Op de allereerste dag van het grote theaterschaakstuk golfde een schaterlach door Walravebad. Er bleken maar 49 hokken op de grond gekalkt te zijn: 7 x 7!

Surplace stierf zowat ter plekke onder al die verwijtende blikken en wrange opmerkingen. Er viel namelijk zo onmiddellijk niets aan te verhelpen: het 49-hokkige schaakbord strekte zich over de totale beschikbare oppervlakte uit.

Het werd dus een debuut in mineur voor toneelkring *leder Zijn Recht*. De geschreven pers rimpelde en kreukte al op voorhand van plezier en leedvermaak. De burgemeester en zijn gevolg verlieten woedend de tribune. Ook het volk droop ginnegappend af. Bovendien kwamen in ijltempo donderkoppen als ongewenste zwangerschappen opzetten; weldra sausde het hemelwater wellustig neer, begeleid door knalgele wapperende bliksemserpentes.

Geen sprake dus van het 'hercalculeren' van dat bespottelijke schaakbord. De feestelijke avondsessie werd uiteraard ook afgeblazen. De *leder-Zijn-Rechters* trokken zich als geslagen honden terug *Bij Amandine*, minus Surplace, die totaal ontredderd aangekondigd had dat hij zich ging ophangen aan zijn eigen ruggengraat.

Dag 02

De Vlaamse feestdag. De leeuwenvlaggen wapperden. Na regen kwam zonneschijn. Een blakende zon spetterde oogverblindend over de daken van Walravebad. In de vroege voormiddag zond de toneelkring er een ploeg doe-het-zelvers in werkplunje op uit. Surplace zelf bleef onzichtbaar, maar ze mochten wel het nodige materieel uit diens garage betrekken.

Amper was de allereerste theaterconfrontatie omstreeks 15 uur eindelijk van start gaan, of regisseur Walter kreeg via zijn oortje te horen dat Surplace de daad bij het woord had gevoegd. Minutenlang staarde hij perplex en wezenloos naar zijn stukken

van mensen op het Conscienceplein. Dan besliste hij de premièrepartij door te laten gaan. Na het beleefde applaus omstreeks 16 uur 15 daalde hij met een doodgraversgezicht van de tribune af. Nog voor de avondsessie belegde *Ieder Zijn Recht* een spoedbijeenkomst *Bij Amandine*. Er werd niet meer geschaakt.

Dag 03

‘We zouden zwart kunnen laten winnen.’

‘Of zwijgend schaken.’

‘We moeten toch iéts doen.’

‘Of niets.’

Dag 04

Sapperloot stond nu echt schaakmat. Zijn Daniëlla en zijn schaakmaat Tsjech-mate waren verdwenen. Ze werden het laatst gesignaleerd de avond ervoor, in het stamcafé. Samen? Allicht, ongeveer iedereen van de kring was daar.

Hoe hard iedereen ook op hen stond te wachten, ze daagden niet op. De burgemeester vond het welletjes. Hij verordende terstond de afbraak van de baldakijnen en de tribune. Een halfuur later rukte ook een iijploegje aan om de gekalkte hokken op het plein weg te spuiten. Auto’s konden weer betalend parkeren.

Naweeën

‘Ja, het is een denksport hé ... ‘

‘Hij heeft verdomme zijn eigen koningin geschaakt!’

‘Ewel merci ! Van in ’t zwart gesproken ... ‘

‘En weet Sapperloot nu al van meer?’

‘Het schijnt dat ze ergens in ’t Brusselse samen hokken, den Tsjech kent overal de weg hé.’

‘... en vooral de achterpoortjes ... ‘

‘Ja, Sapperloot moet een brief gehad hebben.’

‘Hm ... die Freya ... ‘

‘Wat is er van dat kind?’

‘Hebt ge dan geen ogen in uw kop?’

‘Ah ... jaja ... nu ge ’t zegt ... ‘

‘We hadden beter voor het damspel gekozen: iedereen gelijk, iedereen even plat.’

‘Ja, maar sommigen liggen nu ook plat hé.’

Sapperloot himself, slachtoffer tweede klas, was zelfs niet op de begrafenis van Sur-place te zien. Hij vroeg ook overplaatsing naar de provinciale kantoren: die dagelijkse trein naar de hoofdstad zag hij niet meer zitten. Het Communicatiekind bleef met hem communiceren, ettelijke zittijden lang.

Theater + Schaken ?

In Walravebad aan de Noordzee werd de toneelkring *Ieder Zijn Recht* ontbonden. En ‘spelen’ en ‘schaken’ kregen er een spreekwoordelijke betekenis bij. Het werd nog een wisselvallige zomer.

19. RUIS

Haar iets te grote borsten maakten haar wel sappiger dan haar klasgenoten. Ze schuifelden met z'n veertigen door het Museum van Vouwkunst. Koolman keek even naar de voet waar ze daarnet per toeval op had getrapt. Zijn voet. Of was het opzet geweest? Neen: ze droeg onschuldig en argeloos haar beide witte broden langzaam verder van hem weg. Hij verkortte die afstand telkens weer door mee te schuifelen. Het gebeurt wel vaker dat enkelingen, zeg maar drenkelingen, in het zog van groepen opereren. Aan vouwkunst besteedde hij ondertussen niet zoveel aandacht. Wel aan uitdijende anatomie. Hij hield constant zijn hoofd wat scheef. Dat vervelende geruis in zijn rechteroor was weer moeilijk te harden.

Het was in de tijd dat een eerste lichte siddering door het land trok. Een briesje, meer niet. Midden september passeerde de appelschudder even, bijna onmerkbaar. Hij gaf de boomkruinen een luchtkus en verdween dan weer voor twaalf maanden. Al net zo onmerkbaar verschoten daarna de tinten op het land en in de stad wat dieper.

Koolman hield ervan dat het elke dag wat vroeger donker werd. 'De dagen worden korter,' zeiden de mensen met een bedrukt gezicht. Dat was natuurlijk niet echt zo. Dat was een uitvinding van de winteruurwerkmaker. Tijd kon immers alle kleuren aan, ook donkere en grijze en zwarte. De mensen hadden de gewoonte om vooral die tinten te versieren met lichten, lampen en juwelen, bij voorkeur wanneer de avond ingetreden was, of wanneer een mens geboren werd, lief begon te hebben en daarna stierf. De andere kleuren hadden die menselijke ingrepen niet echt nodig, uitbundig aanwezig als ze vanzelf al waren. Mensen waren altijd al een beetje bang geweest voor nacht en onweer, maar vaak stond het slechtste weer alleen maar op hun gezicht te lezen.

Ook Koolman kreeg in die tijd weer een ietwat paarse blos op zijn wangen, want het werd wat kouder. Gelijk met de bladeren die hun bomen loslieten en over het land warrelden, verloren de kruinen de warmte die ze een zomer lang vastgehouden hadden. Koolman vond dat best gezellig. Hij stookte vuren en gooide er de bladeren in die dood wensten te gaan. Het waren geen vuren om te vernielen, maar om het warm te hebben.

Aan takken en bladeren leed Koolman geen gebrek. Langs het kanaal waar hij woonde en rond zijn huis was het een groot gehakketak en geblader. Hij hoefde maar te plukken en te kraken, te bukken en te rapen. En bij het knetterende haardvuur gezeten, las Koolman met gloeiende wangen verhalen waar het stevig in waaide. Dan hoopte hij dat het buiten ook echt waaide. Soms was dat zo. De schoorsteen en de rolluiken van het huis konden daar van meespreken. Ook het kanaal rimpelde en rilde vaak hevig. Dan genas Koolman even van de verplichte correcterende lectuur die hij elke dag moest uitvoeren, in het belang van De Streekbazuin, Uw Krant voor Stad en Rand. Uitvlooien was zijn beroep.

Sinds de luchtkus van de appelschudder moesten de dagen dus korter worden. Koolman bleef langer op om te lezen en te luisteren. Hoe vroeger de mensen gingen slapen, hoe meer hij 's avonds laat nog even naar buiten trok om de wind te proeven. En bovenal: om die in zijn rechteroor rond te laten tollen, in de hoop van dat ellendige gesuis af te raken.

Midden in de week een doodgewoon dagje plukken. Zomaar. Moest kunnen. Een dag zonder De Streekbazuin, Uw Krant enz... Koolman stapte goedgeluimd naar het station. Het was nog een flinke ochtendwandeling, onder andere een stuk langsheen het kanaal. Reeds aan het loket be kroop hem het reisgevoel. De trein is immers altijd een beetje reizen.

‘Hoofdstad heen en terug alstublieft.’

De herfstzon scheen spetterend over de perrons. Het deed pijn aan de ogen, ook voor iemand die het gewend was 's avonds in vuren te staren en overdag het licht over het water te zien ketsen. Koolmans trein gleed met zacht denderend lawaai onder de overkapping. Blazend en sissend openden de deuren zich. De warmte van mensenlijven buitelde naar buiten en loste zich in de kruidigheid van de herfst op. Hij stapte op en vlijde zich neer in een hoekje aan de schaduwkant. Er was keuze te over: het compartiment was dun bevolkt. Vooraleer de trein van perron vijf vertrok, kwam een conducteur de reizigers melden dat er eenenveertig plaatsen gereserveerd waren vanaf de tweede halte. Daar zou een groep scholieren opstappen. Wie daarmee te maken zou kunnen hebben, moest dus even verhuizen naar een ander compartiment.

‘Anders wordt het laatste stuk van uw reis erg onrustig,’ lachte de conducteur.

Koolman knikte en glimlachte terug. Hij bleef rustig in zijn hoekje zitten. Enkele reizigers verlieten stommelend het compartiment. Op elk raam kleefde de treinwachter vervolgens een reservatiestrookje voor de St. Aloysiuschool.

De trein vertrok met een schokje. Koolman glimlachte en dommelde kort daarna even in, gewiegd door het treinstel. Hij bevond zich op de smalle richel tussen waken en slapen, wakker zijn en dromen. Af en toe tuimelde hij daar even af. Dan schoot hij met een rukje wakker. Zijn oogleden trilden wat.

‘Ahum, ahum,’ deed de conducteur.

‘O, ja,’ mompelde Koolman. Hij was nu helemaal terug uit soesland. Toen zijn ticket geknipt was, bleef hij dan maar wakker. Bij de tweede halte werd het compartiment overspoeld door scholieren, jongens en meisjes. Twee juffrouwen probeerden deze zee te bedaren. Koolman schoof nog wat op en propte zich dieper in zijn hoekje. Zijn linkeroor vulde zich met lawaai. Zijn gepijnigde rechteroor – donker gedreun nu - rustte tegen het koele vensterglas. Vlak tegenover hem materialiseerde zich het allermooiste meisje van de bende. Ze zat zo frontaal vlakbij dat zijn ogen niet anders konden dan weer dicht vallen.

De trein naderde Halte Hoofdstad. De herfstzon dobberde uitbundig aan de maria-blauwe hemel. Een vrolijk spiegelei. Ze perste nog wat nevel uit het hinterland, na een grijzeregenzone van anderhalve week. Net zomer.

Koolman stapte uit. Op het perron hoorde hij de scholieren kwetteren als blijde vogels in de takken van de bomen. Hij was van plan een dagje ontspannen rond te kuieren in de hoofdstad.

Maar aan de roltrap viel zijn oog weer op de allermooiste, die daarnet op schootsafstand van hem gezeten had. Ze frunnikte wat aan haar rugzakje en kwam glimlachend weer uit haar hurkhouding overeind. In een opwelling wijzigde Koolman zijn plannen. Hij vatte even later zijn tweede wandeling van die dag aan, nadat alle Aloysiusscholieren via de roltrap en diverse zwaaideuren het station verlaten hadden. Het gebeurt wel vaker dat enkelingen, zeg maar drenkelingen, in het zog van groepen opereren. Waar ging die kwetterende bende naartoe?

Hij schatte ze vijftien. Ze had het weemoedige gezicht van een Russin. Haar hoofd volgde alle hoofden in de richting van de bezienswaardigheden die een van de

schooljuffen aanwees. Telkens zwiepte even wat inktzwart haar mee. Plotseling verdween de kleine tsarina uit zijn zicht. Een golfje van gemis rimpelde door zijn lijf. Een korte wijle ontwaarde hij alleen maar vreselijk voorspelbare Japanners. Koolman kwam weer in beweging en waadde tussen groepen en mensen door tot in een volgende zaal, zijn hoofd wat schuin als een verkeerde lieveheer.

Bijna botste hij pardoos tegen haar op. Een fractie van een seconde verdrong hij in haar ogen. Daarna staaarde ze weer ingetogen naar een papieren versie van de Grote Oceaan ter hoogte van de Gilbert Islands. Het was een jaar na de dodelijke tsunami die de hele wereld beroerde. Even hoorde Koolman de bekende onheilswoorden weer vallen, ze bereikten nog net zijn linkeroor, maar de begeleidster schudde van nee en hij ving de woorden 'Indische' en 'Oceaan' op. De kleine tsarina knikte begrijpend. Hoe kon zij toch zo argeloos die adembenemende verborgen borsten torsen?

Waar ontstond de vouwkunst ofwel de origami?

Het papiervouwen ontstond in China en Japan. Daar maakten reizende bedelmonniken gevouwen pakketjes voor het gedroogde voedsel dat ze hun gastheer aanboden. De Chinezen vouwden ook als ze in de rouw waren; ze maakten dan een papieren kraanvogel. Deze vogel symboliseert nl. het overgaan van de menselijke ziel naar een nieuwe fase. In Japan bereikte de origamivouwkunst een hoog niveau.

Koolman snakte naar ontplooiing. Na jaren van redactioneel lettervreten, lezend en schrappend, op kantoor en thuis, had hij alleen nog behoefte aan opgevouwen papier, herfstbladeren, vliegerend papier, zomerbladeren, pakpapier, lentegroen, schijtpapier en wintergroen. Toch werd ook dit Museum van Vouwkunst hem te benepen. Hij kreeg een visioen, waarin hij voor die sappigste onder deze schoolmeisjes een hoedje van papier vouwde, dat hij haar op zou zetten, onder een stralende zon, mompelend: 'Voorwaar, trek je van kleren maar niks aan, schat.'

Koolman verliet het Museum van Vouwkunst. Hij ging op een van de banken zitten die langsheen het toegangslaantje waren opgesteld. De herfstzon zorgde voor duidelijke beelden. Even later bezetten de scholieren de trappen van het museum. Klembordjes werden uit rugzakken gehaald. Een van de juffrouwen nam het woord en stelde klaarblijkelijk enkele vragen. De andere stak een sigaret op en richtte haar blik op het gesmoorde geraas van de hoofdstad, haar hoofd als bij een tennismatch heen en weer meebewegend met passerende auto's. Er heerste duidelijk tucht: de scholieren keken, luisterden, kauwden, overlegden met een buur, knikten en schreven dan iets op. Ook de tsarina met de inktzwarte haren en het weemoedige gezicht. Koolman zocht en vond haar onmiddellijk. Ze zat met argeloos gespreide benen op de op een na hoogste trede. Haar borsten rustten op haar knieën.

'Geen schooluniform,' flitste het door Koolmans hoofd. 'Deze meisjes – en jongens – moeten godzijdank geen uniform dragen.'

Ze was zo godgenageld mooi en jong dat Koolman voortdurend twijfelde tussen haar gezicht, hoofd, en haar benen, knieën, en wat ertussen in glimpen misschien zichtbaar zou worden, nu werd, hij haakte zich uit een soort heimweemoed naar jongheid, schoonheid, gemixt met angst vast aan haar gezicht, hij liet dat dan niet meer los, bang dat het beeld zou vervagen, na nog tweemaal, driemaal dat blanke vlees naar onderen toe bekeken te hebben, want ze droeg een hemels rokje, nee: ze werd in een hemels rokje gedragen, en er was een kier, en de deur stond aan, en de broden rustten argeloos, neemt en eet, dit is mijn lichaam, over naar gezicht, aangelaat, nu weer naar

beneden, warme accolade van een lichaam, omarmende blik, geruis van wind in Russische bomen, steppe, zwarte ziel, o tsarina, laat me jouw zachte revolutie zijn, Koolman, in 's hemelsnaam, verman je.

Wapperen, flapperen, ritselen, kreukelen. Een opwaaiende jurk toont de vouw in de vrouw.

'Koolman, kloothommel, klotman, koolhommel, bzz... de bloemen.'

Een vlieger strak in de wind, de lucht, blauwte. Koolman tart de zwaartekracht en realiseert hoge verre krachtige sprongen. Een opwindend gevoel. Zaadlozend bijna. Warme zoen, mond van zand.

'Beloning is blauw, honing, blauw is beloning.'

Met een ruk schoot Koolman wakker. 03:11. De droom was een wartaal uitkramend creatuur dat de realiteit als masker gebruikte. Schots en scheef. Teef. 03:36. De branding in zijn rechteroor.

Weer wapperend, flapperend, ritselend, kreukelend. Onbewaakte ogenblikken. Vrouwen in de tijd. Plooien. Een man, vijfendertig, met koolwitjes in zijn buik. Hij plant zijn vlag. In de verte maar zeer nabij het gedempte gebulder van de grootstad. Letters, een krant, een hoed. Mond vol modder, blubber.

Stijf van lust werd Koolman veel te vroeg wakker. Hij sloeg de hand aan zichzelf en perste en kneedde zich leeg. Werd hij langzaam doof aan één kant?

Hij was weer van de bank opgestaan onder de dwingende blik van de sigarettenrokende schooljuf, die hem op haar beurt met haar ogen enterde en hem met doordringende laserstralen het toegangslaantje uit joeg. De brochure van het Museum van Vouwkunst had hij opgerold en in zijn jaszak gepropt. Nog een keer had hij achterom gekeken, net op het ogenblik dat de verblindende rechtop ging staan op een stel adembenemende benen bijeengehouden in een kort klokvormig rokje. Daarna: pizzeria, teraskoffie, ontwijken betoging in rode, blauwe en groene vuilniszakken gehuld, protestvlaggen, winkelgalerij, tweede koffie, boekhandel, hotdog, hedendaagse kunst, tentoonstelling Schimmen & Schaduwen, trein retour, spitsuur.

Dan die droom, des nachts, waarin de afwezige wazig en warm aanwezig was.

Een week later vouwde Koolman uit De Streekbazuin achtereenvolgens een boot, een vlag, een hoed, een vliegtuig en een vogel. Even probeerde hij ook een rokje, in de vorm van een klokje. Dat lukte maar half. Het werd een kledingstuk zoals ze er nu geen meer maken, uit oude modemagazines. Koolman observeerde zijn gezicht in de spiegel. Daarna inspecteerde hij het nauwgezet op rimpels. Wat was erger: blind of doof?

Weer nam Koolman een trein, enkele weken later, richting hoofdstad. Op zijn buik bungelde een klein fototoestel. Aan de tweede halte stapte hij uit. Deze provincieplaats telde vier middelbare scholen. Twee ervan, de traditionele jongens- en meisjesbastions van vroeger, waren gefusioneerd en boden algemeen vormende opleidingen. Er was ook nog een school met technische vakopleidingen en een door de staat georganiseerde school met zowel algemene als technische vorming. De Streekbazuin coverde voor een stuk 'wat liep' en 'wat misliep' ook in dit stadje. Het wel en wee van ongeveer dertien stadjes en gemeentes uit de omgeving kreeg onderdak in de wekelijkse editie van De Streekbazuin, weliswaar verzuipend in schreeuwerige blatende

smekende bête belachelijke pretentieuze gierige bombastische advertenties en recla-
metoestanden.

Tijdens de spitsuren van twaalf en één zocht Koolman de schoolpoorten op. Pas rond
dertien uur op de middag sloeg hij zich letterlijk voor het hoofd: de scholieren hadden
herfstvakantie.

Dit was de lelijkste streek van België. Niet alleen daarom dook Koolman al vlug een
café in, maar ook uit teleurstelling omwille van zijn slechte timing. In zijn rechteroor
suisde en ruiste het weer onophoudelijk. Hij ergerde zich grondig aan de pet op de kop
van de cafébaas. De vrachtwagen die passeerde had meer reden om rood te zijn dan
dat de man die had om die vreselijke pet op zijn hoofd te torsen.

‘Hobby?’ opperde de kerel, knikkend naar het fotoestel van Koolman.

‘Nee,’ schudde Koolman, dreigende blikken naar die pet werpend. ‘Een Duvel.’

‘Een Duvel,’ herhaalde Petman half vragend, half constaterend.

Woedend zei Koolman niets. Hij koos het verste tafeltje uit, zodat de kerel de langste
weg met zijn duvel af zou moeten leggen. Tergend langzaam deed zich inderdaad het
voorspelbare en onvermijdelijke voor. Koolman zette zijn tanden in het schuim van de
Duvel en hevelde een eerste slok naar zijn hoofd over. Daarna plantte hij het glas naast
het bierviltje neer. De man keek niet op en werd één met de vreselijke voldongenheden
achter zijn toog. Er was alleen even het rochelende geluid als van een koffiezetappa-
raat na vervaldatum.

Koolman pakte het bierviltje en vouwde het zo klein mogelijk op. Het scheurde en
kraakte tegelijkertijd, met minuscule warrelinkjes van papieren stuifsnieuw. Een
tweede viltje volgde al snel. Op elke tafel in het café lag een stapeltje van zes. Leunend
op zijn tapkranen stond de patron nu woedend toe te zien op deze zinloze vernielzucht.
Ieder ogenblik kon hij losbarsten in berispelend knikken, of dreigend hummen. Koolman
keek eindelijk even op. De woede was wederzijds. De woede was in gelijke mate sa-
mengebalde onder die idiote pet en de woede was in gelijke mate samengekneeld in die
verpulverde viltjes. Het was vreselijk op een vroege namiddag de tijd te doden in een
groot drankhuis zonder ook maar één levende ziel.

Amper had Koolman zijn derde bierviltje verpulverd, of de tweede verrassing van die
dag (de domme constatering van die scholierenherfstvakantie zijnde een verrassing in
de orde van ‘opdoffer’) diende zich aan: uit het niets van een soort souterrainverdieping
(er gaapte een groot gat links bezijden de toog, waar een trap vanuit de diepten uit-
mondde) doemde de jonge rondborstige op die de laatste weken zo uitdrukkelijk aan-
wezig was geweest in het museum onder de schedelpan van Koolman.

Hij hapte naar adem en greep naar zijn glas. De cafébaas kwam grommend overeind
van zijn tapkranen en ontvouwde zich in volle gedaante.

‘Origami,’ flitste het door Koolmans hoofd. Herkende ze hem? Ook Koolman rees nu
als een feniks even op.

Het meisje verdeelde haar blikken een fractie nieuwsgierig en voor de rest ongeïnte-
resseerd tussen de twee mannen. Toen zei ze, haar kontje op een toogkruk mikkend:
‘Kun je twintig euro missen, pa?’

Pa!?

Dat had het linkeroor van Koolman wel degelijk goed bereikt.

Pa-met-de-pet!

Verse woede borrelde in hem op. Meisjes hadden vaders. Verwekkers. Prachtige meisjes hadden afschuwelijke vaders. Zelfs bij het verwekken van nageslacht hielden die hun petten op hun hoofden.

‘Voor wat nu weer? Denk je dat ze op mijn rug groeien?’ (Steelse blik naar Koolman).

‘Maar... ‘

‘Je hebt toch nog... ‘

De man stakte midden in zijn zin en keek verbaasd naar zijn enige klant. Die saludeerde hem uitdrukkelijk toe van achter het verste tafeltje. Ook zijn dochter draaide zich nu nieuwsgierig om. De man groette met zijn linkerhand tegen zijn slaap en bedekte met zijn rechterhand zijn rechteroor.

Met gefronste wenkbrauwen wrikte dochter zich weer richting vader. Die haalde zijn schouders op.

‘Waarom doe je dat?’ vroeg hij dan, zo neutraal mogelijk. De klant was koning.

‘Wat?’

De patron imiteerde Koolman: ‘Ewel: zo.’

‘Om u te groeten, meneer. Ik groet iedereen die iets op zijn hoofd draagt: hoed, kepie, pet.’

‘Is dat zo,’ constateerde de patron, dreigender.

‘Dat is zo,’ knikte Koolman, zich ontsaluerend, maar verder hevig met zijn rechterhand zijn razende rechteroorschelp knedend. Hij vouwde die zowat in vieren op in een poging om dat vreselijke geruis (dat nu gesuis, gedreun was geworden) te vierdelen, wat niet lukte.

‘Is er iets met je oor misschien?’

‘Eh?’

‘Of je niet goed hoort misschien!’ articuleerde de man uitdrukkelijker, nijdiger.

‘Jij was in dat museum!’ riep de tweeborstendochter plotseling halfluid, zich gelijk weer een halve slag draaiend. Het klonk beschuldigend.

Er viel een korte stilte, waarna dochter en vader op fluisterton een kort gesprek voerden.

‘Ah?’ deed de man dan. Vragend keek hij naar Koolman. Het meisje had zich inmiddels ook weer helemaal naar hem gedraaid.

‘Nee... nee... ‘ deed Koolman langzaam, bedachtzaam. ‘Nee... nee... ‘.

Hij liet zijn oor weer los. Even kon hij die roodgloeiende branding de baas, gezien de ernst van de opmerking. Je kunt maar op een plaats tegelijk pijn hebben. De haan kon driemaal kraaien nu, na zijn ontkenning. Tussen de pa en het meisje ontspon zich vervolgens alweer een dialoog die het linkeroor van Koolman niet kon capteren. Hij hield zijn hoofd schuin, hij maakte geeuwende en gapende bewegingen met zijn onderkaak, hij dronk de rest van zijn bier op, gelijk gebarend om nog een glas.

Hiermee leek voorlopig de verbale communicatie tussen cafébaas en klant-koning afgelopen. De tweede Duvel kwam er sloffend en dreigend aan, langzaam, tergend, uitdrukkelijk op een vers bierviltje aangedragen en stevig daarop neergepoot.

Koolman slurpte anders nooit. Als dat zich bij tafelgenoten voordeed, nam hij daar zelf vreselijk aanstoot aan. Niet dat Koolman vaak disgenoten had. Dat gebeurde alleen bij jaarlijks weerkerende etentjes met collega’s van De Streekbazuin.

Koolman slurpte onopzettelijk, maar het was duidelijk waar te nemen. Het klotste in vijf oren tegelijk. Vader en dochter (Blééf die daar zitten? Kréég ze die twintig euro nu, ja of nee?) keken verstoord op en om.

Koolman pootte zijn glas daarop te hard neer, alweer onopzettelijk. Een kwakje Duvel walste uit het glas en pletste op het tafeltje, vlak naast zijn fototoestel en het kerkhofje van de verpulverde bierviltjes.

De man achter de toog sloeg nijdig een keukenhanddoek over zijn linkerschouder, zichzelf hard meppend als een flagellant. De dochter speelde afkeurende verbazing. Een samenzwering.

Koolman observeerde het plasje bier. De branding in zijn rechteroor ruiste nu weer oorverdovend, maar het kraagje schuim op tafel loste snel op.

Tussen de drie personages ontstond nu een gevarenzone. De man greep opstandig naar een krant en vouwde die driftig en met veel vertoon en lawaai open. Extra hard tikte hij die in de gewenste stand, waarna hij zijn hoofd erachter verborg. Het linkeroor van Koolman ving boze klanken op. Hij merkte ook vanuit zijn ooghoek dat het meisje daarop grinnikend reageerde. Toen hij scherper toekeek en met zijn ogen de veertien meter afstand overbrugde, zag hij dat het De Streekbazuin was. Weer greep hij naar zijn rechteroor.

Koolman hield het tafereel nauwgezet in de gaten. Onder het lezen toverde de thuiswerkende vader vanuit het niets achter zijn krant een flapje van twintig euro. De dochter plukte het van tussen zijn vingers en deponeerde het eerbiedig voor haar op de toog. Vlak daarna pikte ze het flapje weer op en begon er een minuscuul scheepje mee te vouwen. Ondertussen veroorzaakten het kreukelen en ritselen van De Streekbazuin een oorverdovend lawaai in het gepijnigde rechteroor van Koolman.

Wapperen, flapperen, ritselen, kreukelen, deuken...

'Bazuin, bazooka, bazaar, bzz... bzz... de boeman.'

Een krant als een vlag. Afgevlagde dag. Zand, zand, vertraging door zand, landerigheid.

Wapperen, vouwen, kreuken, strijken, plooiën, oren, EZELSOREN!

Origami, tsunami...

Geruis, gesuis, gefluit, gedreun...

Origami, tsunami...

Koolman pakte zijn glas vast bij de bol, kneedde dat bijna kapot, stond op en naderde de toog, waar zowel de man als het meisje met de beide borsten in papier verzonken waren: krant, euro.

De zee in zijn oor klotste – met een pijnlijke grimas en het hoofd schuin pootte hij zichzelf en zijn glas onzacht neer. Ze keken beiden op en stopten met vouwen en kreuken en ritselen en wapperen en flappen.

Koolman monsterde het bootje dat het meisje uit het euroflapje had gevouwen. De man vouwde nu zijn krant weer ineen en mikte die op een belendende barkruk.

'Meneer?'

'Nog 's vullen, graag.'

'Mm,' deed de man afkeurend.

'Mag in 't zelfde glas,' hoorde Koolman zichzelf aan één kant zeggen. In zijn andere oor: glasscherven, gekraak, gesplinter, Atlantik-Wall, tsunami.

'Nooit zoiets in 't zelfde glas,' zei de man beslist, terwijl hij een derde flesje ont-hoofdde.

'Toch wel,' knikte Koolman al net zo beslist, 'kijk maar!'

Hij ging over de toog leunen, griste de fles uit 's mans handen en deponeerde die pardoos ondersteboven in zijn glas.

'Maar allez... !'

'Zo moet dat!'

Kolkend en schuimend liep het glas over. Een zee van bier en schuim verspreidde zich over de toog en bereikte het eurobootje, dat even opgetild werd.

'Zie je wel... !'

'Godver!' deed Koolman, je kon niet horen of hij dat meende, hij greep naar zijn rechteroor, zijn hele hersenpan ging nu aan het schuimen, het meisje greep ijlings naar haar gekapseisde bootje, de man pakte woedend zijn Streekbazuin en mepte Koolman twee keer zo hard mogelijk om de oren, dat was er te veel aan, er kraakte iets in Koolmans hoofd, alles begaf het, een dijkbreuk, hij zwierde als een dronken harlekijn enkele ledematen in het rond, raakte daarbij de sappigheid van enkele borsten, 'dedju!!' deed de patron nu witheet van woede, 'moet het hier al kapot ja !?!?', Koolman stootte het glas omver, de hele kwak pletste nu uitbundig over de krant, het meisje hupte verschrikt van haar kruk en kukelde struikelend op de grond, een fractie daarna stond de pa naast Koolman, 'Kloothommel! Godverse kloothommel!!' brulde hij in diens oor, het bazuinde honderdvoudig in Koolman rond, een regen van vuistslagen daalde over hem neer, in zijn hoofd ontplofte een spetterende herfstzon, toen viel de ruis stil.

Knap.

Iets in het hoofd van Koolman, corrector, werd voorgoed opgevouwen.

20. ROLEX

'Time is on my side'

Meneer

U neukte mij in de nacht van vrijdag op zondag. Ik vond het heel fijn. Deze liefdesdaad vormde zelfs even een bron van vermaak, gedurende enkele seconden. Maar nu zit ik met een probleem. We zullen samen een kind hebben, na mijn quarantaine van de gebruikelijke dracht. Uw horloge ligt hier nog (u was zo attent dat af te leggen teneinde me niet te verwonden tijdens het liefdesspel), maar u heb ik sindsdien niet meer gezien. Daarom neem ik even de laptop ter hand om u te schrijven.

Hierbij volg ik slechts gedeeltelijk de BIN-normen van de briefschrijverij. Die zijn, zoals u weet, opgelegd door het Belgisch Instituut dat alles wil 'normaliseren', zeg maar: beveiligen. Nou, ik bied u alvast een platte tekst, zonder veel plichtplegingen. Wat ik verder met mijn gevoelens aanvang, daar zijn in geen enkel instituut woorden voor. En ik mag alvast hopen dat onze nakomeling nooit ofte nimmer een uniform of apenpakje zal dragen. Denk nu niet onmiddellijk dat ik driftkikkerig te werk ga. Nee. De lengte van deze brief bewijst het tegendeel. Wil u eventueel de andere metaforische richting uit: ik voel me momenteel zo koel als, nou, een kikker dus. De associatie met 'kikkerdril' laat ik hierbij in het midden van onze vijver. Allerlei vormen van humor zijn hier misplaatst.

Toch brengt die onvermijdelijke associatie me bij mijn volgende bedenking. Lees maar: overtuiging. Het kind dat u en ik samen hebben uitgelokt, wil ik wel degelijk geboren

laten worden. Dat is, na de dans van de miljoenen waterkansen, een van de twee mogelijkheden. Het is leven of niet-leven. Wat is de mens toch een vrij wezen, niet-waar? Het wordt een mooie herinnering, die alsmaar groeien zal. De gedachten aan een universitaire opleiding voor onze uk zet ik vooralsnog even opzij. Maar ondertussen zullen zich het komende anderhalve decennium diverse onkosten voordoen. Het mag onze verse wereldburger aan niets ontbreken, voorwaar.

Terwijl ik naar uw horloge zit te kijken, zie ik de tijd voorbij tikken. Dure tijd. *Time is money, honey*. Uw polsslag zit er zelfs nog in. Hoe onachtzaam *and yet* toch zo symbolisch van u dat voorwerpje mij hier na te laten! Of kwam u graag nog eens terug naar de plaats van de moord? Beschikt u eventueel nog over het garantiebewijs?

Tja, dat u nu, net voor de herfst van uw leven aanbreekt, ik bedoel wel degelijk uw levensherfst, nog een nakomeling scoort! Het moet zoiets zijn als het plotse opduiken van een vliegtuig in het mariablauwe zomerzwerk van de vijftiende eeuw. Dat had u nooit verwacht, hé? U hield er totaal geen rekening mee. U liet alle profylactische bekommernissen gemakshalve aan mij over. U bent immers een man. Nou, weest u verder maar eens flink man. Ook bij u begon het ooit met een ijverige zaadcel. Iets substantieels van uzelf zal nu binnenkort mee de aarde helpen bevolken, deze blauwe plek in het heelal. Bidden we samen om *body & soul*, gevoel & rede. Een ietsje meer mag best.

Ik ben van plan binnenkort ochtendmisselijk te worden. In vroege treinen zal ik bijvoorbeeld onverwacht overgeven. Bedienden en scholieren zullen een halte te vroeg doen alsof ze ter bestemming zijn en een ander compartiment opzoeken. Een ietsepietsie uw schuld, vindt u niet? Ook zal ik een niet te onderdrukken neiging vertonen om ononderbroken bananen te vreten. Waarschijnlijk neem ik tevens grote hoeveelheden avocado's tot mij. De vrouw van de *Vivo* om de hoek zal misschien als allereerste wat langer in mijn ogen kijken, dan naar mijn buik, daarna naar haar weegschaal voor gezond fruit en gezonde groenten. Opzwellen zal ik ondertussen gestaag.

Bij de eerste prenatale penalty's wil ik evenmin nalaten u even op te bellen, weze het dag, weze het nacht. Dan wil ik geen voetbaltermen van u te horen krijgen. '*Ze schoppen hem misschien half-do-od*', weet u wel. Het kan zich natuurlijk ook zo voordoen dat u mij af en toe frequenteert met lieflijkheden zoals daar zijn tulpen, pralines, oorbellen of een kijkboek met textielmotieven betreffende de wieg. Allerhande versnaperingen zullen te allen tijde in dank worden aanvaard. Allemaal kleine onkosten voor u en uw firma. Misschien rekent u zelfs kilometervergoeding aan, aan uzelf. À propos, u die naar eigen zeggen zo vlekkeloos en zo vlotjes eurogeconverteerd was tot ver na de komma: enig eurobenul van geboortepremie? Sojagedoe? Pamperaanschaf? Nadat ùw komma in mijn staathuishoudkunde juichend huishield, zijn ook die getalletjes beduidend hoor! Sigaretten, ten slotte, laat u bij visitatie echter maar beter achterwege: de allerlaatste heb ik gerookt toen u aan mijn wastafel uw lulletje met mijn rozenwater besprenkelde. Rozenwater dient om de ogen uit te wrijven, meneer. En blijft u verder maar van die verwijfde *Dunhills* af; u bewijst ook zonder dat het u voor de wind gaat. Overigens rookte ik die eigenlijk maar uit beleefdheid. U had ze me opgedrongen omdat u vond dat een vrouw die zelf haar sigaretjes piert ook andere *stuff* tot zich neemt, dus voor iedereen open staat en gezwind andermans koffer in duikt. Zo ging de breedheid in uw denken vaak de breeveertien op. U dacht als een douanier. (Tiens, dat u dat halve pakje toch niet liet liggen, naast uw Rolex!)

Misschien vindt u het nu jammer dat ik niet tot de zovelen behoort die hun lijf als een kathedraal beschouwen. Ik zou (en dat hoopt u), in het licht daarvan, kunnen overgaan tot het wegmaken van mijn, pardon: ons vruchtvlies. Tot meerdere glorie van mijn lichaam, dat ongeschonden zou blijven. Ik verkies echter het totale leven, met zijn lusten en zijn lasten. Niet omdat het voor een stukje van u komt; wel omdat ik er aan toe ben. Hedendaagse vrouwen kopen onderweg wel eens een kind, weet u. Zelfs in het immer groter wordende *holebi*-compartiment van de samenleving speelt men meer en meer met gedachten aan wat jong bloed in de gelederen. Op dat lijfelijke vlak, meneer, kunt u dus op uw beide oren slapen. De beide ezelsoren der gemoedsrust. En ik op mijn linker- of rechterzij, mettertijd, als onze liefdesvrucht wat meer ruimte behoeft in mijn middenbeuk. Ach, een man weet vaak niet waarom.

Tiens: nooit hebben we samen gedanst en wellicht zullen we dat ook nimmer doen, meneer, die rechthoek van afgrijzen mee bevolken die *'dansvloer'* heet. Nooit zult u in dat verband met uw kleffe vingers mijn monnikskapspier verkennen, noch mijn kont. Dat zag ik in den beginne wel eens zitten, nochtans, zonder kil gepotel dan natuurlijk. Misschien zag u me ooit als Assepoestertje? Had u mij met wat meer tijd beter willen leren kennen dan alleen maar de binnenkant van mijn kut? Dat kon: u had uw Rolex, ik beschikte over tijd. (Nu heb ik alleen nog uw Rolex). Maar met uw haastzaad in de pijlpijn verliep het vaak anders; vooral na de lozing kon u niet vlug genoeg wegwezen. De tijd drong plotseling vreselijk. U struikelde dan gewoonlijk over uw eigen ondergoed en de lift kon niet snel genoeg weer uw veilige plattegrond bereiken.

Nou, ondertussen zit ik dus wel met een portie kindervlees in mijn pijlpijn. *Yes, I put on weight, Esquire*. Mijn schoentje begint te knellen. Negen maanden lang draag ik uw soortelijk gewicht. De tijd zal er een publiek geheim van maken. Het staat me dan vrij tot bekentenissen over te gaan, midden de kletstantes bijvoorbeeld tussen de groenten- en fruitbakken. Hebt u dat ooit voorgehad, iets wat u zelf veroorzaakte maar waar u niet langer de hand in had?

Nee, ook uw sponsorpraat in verband met de ijshockeyclub van uw zoon – wie speelt nu godverdomme ijshockey in dit godgenagelde regenland!? – liet me al zo koud als het ijs waarvan ik hoop dat het te gelegener tijd de vier ledematen van uw wettelijk geregeld nageslacht zal breken. Evenmin kon ik medeleven betonen bij het heengaan van uw oude moeder, die ondanks uw geboorte nog lange jaren het levenslicht aanschouwen mocht, weliswaar aan bed gekluisterd. Neen, dat verscheiden deed me niets. Op moederleed van mannen staat gewoonlijk een vervaldatum. Ze rochelen even als een oude apotheker en verkopen daarna weer hun placebo's als vanouds. Kan het ook zijn, meneer, dat u, die keren dat u vluchtig mijn boekenplank doorbladerde, eigenlijk op zoek was naar eventuele perversiteiten van mijn kant? U beperkte zich daarbij vaak tot de flapteksten. Vooral die serie goedkoop uitgegeven romannetjes trok uw bellettristische aandacht. Was u op zoek naar mijn vreemde of geheime voorkeuren? Hoopte u mettertijd en metterdaad misschien eens, om maar een voorbeeld te geven, aan weerskanten van mijn bilspleet een oog te tekenen, en dwars over diezelfde spleet een dik aangezette rode mond? Waarin dan uw purperen kardinaal – mits de nodige sterkte (à propos: neemt u nog ginseng?) – duchtig huis in zou houden? Vermoedde u een dergelijke passage ergens in een van mijn romannetjes, flauwtjes met een potlood aangevinkt? U vond die niet? Jammer. Ik moet u daarover helaas in het ongewisse laten, bij ontstentenis van uzelf hier ter plekke en in mijn verdere leven.

Misschien moet u in dat verband te rade bij mijn leenvideooer. (Ik hoop nu echt, tussen twee haakjes, dat deze brief u niet al te zeer opwindt. Sommige niet-vrouwen krijgen namelijk al copulatielust bij het simpele aanschouwen van een pannetje kikkerbilen).

Ik herinner me nog een scène, meneer. Niet in de dramatische betekenis van het woord – wees gerust, *get on with your Life*. Die speelde zich af enkele weken voor de zoveelste consummatie annex conceptie. We dronken iets in kaffaat De Blinde Fotograaf (: *fake* treincompartimenten, *easylistening* muzak, schaarse lichtplassen, namiddagsfeertje vooraleer Mannen Als U des avonds het algehele woeden der wereld weer zouden ondergaan, nou, kortom: wat gestolen en verstolen overspelige eilanderigheid, we hadden even de tijd, nietwaar, om wat bij te praten en eens niét in elkaar te schuiven. (*I apologize for this overloaded sentence, Esquire*). U zette en nam voortdurend uw overbodige leesbrilletje op en van uw neus. U kon niet beslissen wat we zouden drinken. Met de kleinere letters op de menukaart ondervond u de grootste moeite. U wou zelfs even iets eten, godgenageld, iets eten op dat *unheimliche* uur, tot het u te binnen schoot dat u al gegeten had. (Ik niet: ik zat al drie koffies lang op u te wachten, *I skipped the part about food*). Ik merkte dat u zag dat ik het doorhad: dat u uw ogen niet af kon houden van dat andere Verboden Koppel dat daar handenwriemelend aan elkaar zat te frunniken in naam van de liefde. Het Geheime Leger der Verliefden vindt een gedroomde drinkplaats in De Blinde Fotograaf. Het is een gigantisch groot leger, en toch denkt u, dacht u, daar een uitzonderlijk onderdeel van te zijn. U vergeleek voortdurend. U was verblind door de aanwezigheid van die andere deerne. Daardoor hebt u me toen gedegradeerd.

En toen, meneer, toen lijfde u zichzelf in het Leger van de Voorspelbare Mannen in: zij die menen dat eender welke schuinsmarcherende vrouw ook voor hèn schuinsmarcheren wil. En dat is niet waar. Dat moet ik met een hevig stilzwijgen tegenspreken. Wat meer is: op de man die zich in het gezelschap van die mooie vrouw mocht verheugen, was u stikjaloers. Ik zag het. En u zag dat ik het zag. Daarom wou u weg en wou u ook blijven. Daarom wou u naar mijn appartement en wou u tevens ter plekke krampachtig zitten praten. U wou alles. U wou misschien het liefst eerst die vrouw een vlugge beurt in de toiletten geven, dan het mannetje vermoorden, daarna mij met uw overbevolking teisteren, en dan te horen krijgen, van mij: ‘Jij bent de beste. *It was wonderful*. Ja, ook dat is een gigantisch groot leger. Nou, dat speelde zich dus af in De Blinde Fotograaf, enkele weken voor... Herinnert u zich dat nog, meneer? Sedert die namiddag heb ik geen koffie meer gedronken. Ik kan niet meer, nooit meer, zelfs niet in het mekka van de mokka, ooit, met een volgende kerel als een kraan, neen. Ik voel me als Anna O., de bekende theetante die bij Sigmund Freud op de sofa ging liggen. *What's on a woman's mind?*

En toch liet ik me enkele weken later alweer door u voltanken, met *a lovin' spoonful* vanuit uw lendenen vertrekkend. *Lovin'* ? Nou, eerder *lustful*. De gevolgen zijn u ondertussen bekend, dankzij deze epistolaire inspanning van mijnentwege. (U laat toch elk woord goed tot u doordringen? Zoals uw zaad in mijn schoot uitwaaierte en vrucht begon te worden?)

Ja, dat kind van ons, m/v. Laten we hopen dat het gelukkig wordt. U zal daar maar voor een heel klein stukje tussen gezeten hebben. Op zijn echte vaders zal het misschien vele winters en lentes moeten wachten. Nog iets: hoe zullen we het noemen?

Ik bedoel: het kind, met name. Daar moeten we samen over beslissen, vind ik. Dat is het minste maar ook het enige wat ik kan doen. Voor wat, hoort wat. Wat mij betreft, voor u zich dingen in het hoofd haalt: mail me geen Bijbelse namen, geen mythische namen, geen namen uit tv-feuilletons, geen hypermoderne namen, geen retronamen, geen drie- of meerlettergrepige namen. Doodgewoon Jan bijvoorbeeld. Of Elke. Pam en Kim kunnen ook. Desnoods Maaïke. Een kort sms'je volstaat; uitvoeriger overleg is mogelijk aan een neutrale onderhandelingstafel, maar dan wel voor de zesde maand van de dracht. (Niét in de liefdesafspanning De Blinde Fotograaf, graag!) Mocht zich een meerlinggeval voordoen, dan wil ik zeker geen gelijklopende benamingen voor de diverse eenheden. Ongerijmdheid, graag. Zelfs geen assonanties, begrijpt u? Er zijn grenzen aan bepaalde herinneringen. Gedeelde vreugd is dubbele vreugd. De achternaam van mijn eerstgeboren uk vormt natuurlijk geen enkel probleem. Dat wordt door mij geregeld.

Nou, u merkt, meneer: een nachtje neuken doe je nooit alleen. Wie de trein neemt, komt gewoonlijk ergens aan. Kwestie van het goeie perron te nemen. Ik hoop op uw Rolex geen al te grote vertraging af te moeten lezen. Vlucht u maar niet ijlings naar een van uw zwitserlanden, bijvoorbeeld. Precisie, graag. Schoon volk eerst. De tijd dringt, maar niet echt. Het getuigt overigens van een ongehoorde pretentie de tijd om uw pols vast te binden teneinde die aan banden te leggen en ondergeschikt te maken. Ik leg het onding ergens waar ik er niet elke dag mee geconfronteerd word. Zo wordt het geen paardje van Troje dat alsnog begint te galopperen in de hoop me op te winden en overhaaste besluiten te doen nemen. Het blinkt overigens zo opvallend dat ik u er van verdenk het al vaker op vele andere plaatsen een tijdlang niét gedragen te hebben, klopt dat? Zoals uw Rolex hier tikt, zo tikte hij volgens mij op andere plaatsen. U kunt me ondertussen altijd bereiken op het nummer 000-0894929-07. Wij verblijven inmiddels, geheel de uwen:

Familiale groeten

Bärbel Vandermeeren en de baby in spe

21. ROBIN CRUYSSSE, ENKELING, DRENKELING

De lucht zat duifgrijs, met een blauwe ondertoon als van wintermelk. Robin Cruysse stapte vloekend van zijn fiets. Was dat zijn beloning voor het stoppen met roken en het dagelijkse vermalen van dieetvoer? Zat gezondheid zo in elkaar? Een godverongelukte kettingbreuk midden de godverongelukte modderbaden van Laag-Vlaanderen? Wat waren de goden dan wel van plan met hem?!

Balorig keek Robin om zich heen, zoekend naar iets om tegen te schoppen, maar er was alleen zijn kaduke fiets. Aldus geschiedde. Hierbij brak Robin zijn kleinste rechteen. Een pijnscheut bliksemde door zijn schoen. Vloekend en tierend hinkte hij naar de berm. Natuurlijk dat het een halve minuut later oude wijven begon te regenen. In geen velden of wegen was een kapelletje of een beschuttend onderdakje te bespeuren. Net als je die dingen nodig had, waren die ondingen er niet.

Even later stooft er een bestelwagentje voorbij: *Pommes de Rosa*. Verbijsterd keek Robin Cruysse het na. Hij had gedacht dat het vanzelf zou stoppen om hulp te bieden,

en dat hij niet eens een teken hoefde te geven. Hij had zich al verwachtingsvol half opgericht. In plaats daarvan kreeg hij het nakijken op twee geheven middelvingers aan weerszijden van het autootje en incasseerde hij nog een extra portie waaierend hemelwater. Het scheelde ook geen haar of *Pommes de Rosa* had puree van zijn fiets gemaakt.

'Verdoeme, verdoeme! Apenland! Hufters!'

Overal om hem heen was er het oorverdovende gedruis van de regen. Na enkele minuten al was hij badnat. Van heel lang geleden herinnerde hij zich een flard van een kinderversje:

... maak jij maar beenen voor mijn part/het regent ginder even hard ...

Robin Cruysse snakte naar een sigaret en een pak friet. Hij bleef een tijdlang roerloos maar rillend staan, zeulde zijn fiets rechtop, huiverde bij de aanraking met koud metaal, gooide die rammelkast weer neer, wreef de druppels uit zijn ogen en keek tegen een steeds grijzer om zich heen grijpende opaakheid aan. De regen leek zich als donkere mist te vermommen. Hoe laat was het? Hij knipperde het waas van voor zijn ogen en boog zich naar zijn linkerpols. Daarna bukte hij zich om zijn rechterschoen los te knopen. Het duurde lang voor hij er in slaagde de doorweekte veter los te peuteren. Hij deed omzichtig de schoen uit en draaide zich om, even op één been huppend. Het was op dat ogenblik dat alles hem zwart voor de ogen werd, en niet meer donkergrijs, en dat er een andere ruis zijn oren binnendrong, en niet een regenruis. Er was ook een flits van scherpe pijn, die niet langer uit zijn rechterschoen opsteeg.

'Daar staat iemand aan de kant... als mijn ogen me niet bedriegen.'

'Ja, ik zie het nu ook. Hij is precies aan 't overgeven... zou ik zeggen.'

'Zou HIJ het kunnen zijn?'

'Dan moeten we geweldig oppassen met die kerel.'

'Er ligt ook iets op de kasseien...'

'Godver... een slachtoffer?'

'Hij kuist misschien zijn mes af in de graskant.'

'... beschermd door de regen...'

'Zouden we niet stoppen?'

'Een goed gedacht. Het regent toch haaiantanden.'

'Zo'n rood autootje zie je al van ver komen.'

'Hopelijk werkt het niet als een rode lap op een stier.'

De postauto hield halt. Twee mannen tuurden ingespannen door de voorruit, waar steeds meer en groter wordende druppels over biggelden.

'Zou dat nu serieus die ontsnapte kunnen zijn?'

'We mogen geen risico nemen. Hij is gesignaleerd.'

'Wat doen we?'

'Bellen?'

'Mijn batterij is plat.'

'En mijn gsm ligt thuis. Glad vergeten.'

Een van de mannen graaide in de ruimte achter hem.

'Hier: de krik.'

'Amai... meent ge dat nu?'

'We zijn nu met drie, hé.'

'Stappen we uit misschien?'

'Ik vind dat we dat moeten doen, ja.'

‘Allez dan... maar ’t is toch geen weer om een hond door te jagen hé.’

‘Juist daarom: wij hebben het voordeel van de verrassing. En we zijn met twee. Eh... drie.’

‘Ge spreekt zoals in de boeken, jong!’

De geheimzinnige gedaante sprong op en draaide zich om, zwaaiend met een handwapen. De grootste van de twee mannen aarzelde niet en sloeg onmiddellijk hard toe met de krik. De kerel zakte brullend in elkaar, terwijl...

‘Een schoen! Het is een schoen!’ riep de andere man met overslaande stem, wijzend naar het vermeende wapen, dat nu naast de gevelde in de grasberm lag. Hij deinsde achteruit en struikelde over de fiets. De man met de krik verstarde. Regen mengde zich met bloed in het gras; bloed droop van de krik.

Een uur later werd op de verlaten kasseiweg in de velden van Laag-Vlaanderen de verongelukte fietser ontdekt. Hij moest, vermoedelijk na kettingbreuk, een dodelijke val op de kasseien gemaakt hebben. Zijn hoofd vertoonde een gapende wonde en zijn rechterschoen lag naast hem. Een combinatie van kasseien en regen was hem fataal geworden.

Toen de postmannen weer in paniek naar hun dienstautootje holden, merkten ze tot hun verbijstering dat hun rode vlek zich steeds verder van hen verwijderde. Er zat een vreemde achter het stuur. Hij reed vol gas achteruit, met de huilende motor hoog in de versnelling. De mannen vloekten, zwaaiden, renden, hielden weer halt, schreeuwden, wisten niet of ze moesten doorgaan of stoppen en constateerden uiteindelijk hoe hun wagentje na een snel manoeuvre in een uitwijkzone langs de weg rechtsomkeer maakte en door het regengordijn werd opgeslokt. Woedend en machteloos gooide de ene postman er nog de krik achter aan; ze hoorden die ergens in de grijsheid op de kasseien neerkletteren.

22. RIGOR FORTIS

(CIRCULUS VITAE)

Takkenaas verzamelde kruisbeelden waarop de gekruisigde zijn gehavende hoofd naar links boog om te luisteren naar het alibi van de slechte moordenaar.

Rozzemussche tekende en schilderde al van jongs af aan telkens hetzelfde tafereel van een nog net zichtbare ijsbeer, opgaand in de wervelingen van een sneeuwstorm.

Geen van beiden was gek.

Takkenaas was zijn collectie verkeerde lieveheren begonnen bij het eerste bezoek van de paus aan België. Toen werden al die linkse christussen van de muren en wanden weggenomen. De officiële canon dicteert dat de Zaligmaker naar rechts kijkt om de goede moordenaar te beluisteren. Hoewel: torst hij ook niet vaak het moede hoofd doodgewoon neergezonken op zijn borst, uit schaamte voor de wereld? Voor wat de wereld hem heeft aangedaan? Of wat hij de wereld heeft aangedaan? Hoe dan ook: op die molshoop die *Golgotha* wordt genoemd, bloeiden veel neurosen.

Rozzemussche werd als zesjarige door een inktzwarte kraai aangevallen. Sommigen beweerden: een raaf. De laatste vrije raaf werd gesignaleerd in 1916, en om een échte raaf te zien moet je heden ten dage naar de beschuttende natuurplek getiteld *'t Zwin*. Nu, ter zake, van dan af schilderde of tekende hij immer dezelfde ijsbeer: zacht en groot en wit en op kousenvoeten wegdeemsterend in het opake gewarrel van een sneeuwstorm ergens in het hoge noorden.

Het verband tussen Takkenaas en Rozzemussche betrof niet hun knettergekte. Die connectie werd wel vaak gemaakt, door zij die het altijd beter wisten.

Wie drieduizend keer dezelfde ijsbeer konterfeit, is ver heen.

Wie zijn vertrekken drapeert met honderden apocriefe zaligmakers, vraagt erom.

En zowel Takkenaas als Rozzemussche deden daar graag een schepje bovenop:

- *'Jezus Christus had epilepsie; de laatste uren van zijn leven is hij driemaal gevallen en zelfs een encefalogram op de valreep kon hem niet meer redden.'*

- *'Het enige doel van waarachtige schilderkunst is de kleuren af te schaffen en herkenbare vormen te doen verdwijnen. Je kunt het beste leren door af te leren.'*

De beide heren werkten dapper mee aan hun eigen mythe, zodat ze een soort onschendbaarheid hadden verworven in de Kunstkring *Rigor Fortis*, het zelfverklaarde 'centrum voor artistieke confrontaties'. Ze hadden elkaar wat beter leren kennen in deze kunstkring, waarvan de leden elke maand samenkwamen om te tekenen, te schilderen, te praten, te luisteren en te drinken.

Takkenaas en Rozzemussche hadden allebei een bijna-doodervaring achter de rug. Dat voorval met die kraai telde daarbij niet mee. Het ging dieper, verder, witter, lichter. Het was bepalender.

Op een Halloweenstrooptocht lang geleden kreeg Takkenaas door een oude vrouw per vergissing een twintigtal pillen toegestopt, in de waan dat het snoepjes waren. Na zes dagen coma besliste hij toch naar deze werkelijkheid terug te keren.

Rozzemussche overleefde een val van een dak en liet zich uiteindelijk na elf dagen pramen vanwege de nabestaande omgevenden evenmin inpalmen door dat fameuze witte licht.

Die feiten gebeurden onafhankelijk van elkaar en met een beduidend tijdsverschil.

Toch hadden zij dus het licht gezien. Het Licht.

Noch de goegemeente, noch de Kunstkring *Rigor Fortis*, wat op hetzelfde neerkwam, waren op de hoogte van dat geheime verband tussen die twee witte raven. Takkenaas en Rozzemussche deelden wel al jaren hun buitenaardse ervaring met elkaar. Ze raakten er nooit meer over uitgepraat. Buiten de maandelijkse samenscholingen van de kunstkring om hadden ze bijwijken hun eigen gedenkdagen, waarop ze hun geheime herinnering in absint drenkten. Elkaar telkens opnieuw bevragend kwamen ze tot vreemde of op z'n minst interessante bevindingen en verzuchtingen.

- *'Ik probeer niet meer nadrukkelijk of opvallend op deze wereld te zijn.'*

- *'De tijd(en) veranderen niet; het zijn alleen maar de mensen die ouder worden.'*

- *'Ze moesten eens weten! Ze zouden gillend van plezier naar mijn begrafenis hollen in plaats van hun ego in snot en tranen onder te dompelen.'*

- *'Niemand beseft dat er nog een andere kleur is, door geen enkele sterveling echt te bevatten, tenzij ...'*

- 'Quarks, gluonen, quantumvelden, decoherentie, onzekerheidsprincipes, uitgestelde keuzes: hahaha !!'

Takkenaas en Rozzemussche werden de recordhouders van de onuitgesproken woorden, onafgemaakte zinnen en het voorwaardelijke taalgebruik. Het scheelde geen haar of ze bedreven – ongewild – poëzie. Ook dat vrat natuurlijk aan hun statuut. Men dacht écht dat ze gek waren.

- 'Ge kunt daar niet mee babbelen.'

- 'Onnozelaars, maar toch geen dommekloten, let een keer op mijn woorden.'

Van beroep was Takkenaas schrijver. Niet de tijden veranderen, maar de mensen worden ouder: reeds werd hij geassisteerd door zijn zoon, de helft van zijn nageslacht (2,3 kinderen, de rest betrof een meisje). Iemand een betaalbare doodskist?

Rozzemussche noemde zichzelf buitenhuisarchitect. Zo formuleerde hij het op zijn 'visitekaartjes'. Bij de rijken van deze aarde pootte hij monumentale toestanden in arduin en ijzer en andere grootse legeringen neer, in hun tuinen, op hun opritten, bij hun buitenverblijven. Iemand een *arc de triomphe* om ten huize toe komen?

Takkenaas en Rozzemussche zwoeren meestal samen in kaffaat *De Gouden Tand*. Dit horecabedrijfje beantwoordde perfect aan het profiel van het ideale drankhol. Het lag op een steenworpje van het stadscentrum, aan het zicht onttrokken en verscholen in de schaduw van een oude kerk, het was groot genoeg voor tachtig soorten dronkenschappen, het had kranten en een tv, het werd gefrequenteerd door jong, rijk, oud, arm en het was bovenal een hoekcafé. De titel die het café voerde, betrof het feit dat de klanten bij voorkeur ten minste één gouden tand in hun mond zitten hadden. Dat was een verzekering in geval van wanbetaling, zoals de boekmaniers een gouden oorring droegen om hun begrafeniskosten te kunnen betalen bij aanspoeling ergens ter wereld. Dit bedrijfje in geestrijke liquide werd gerund beurtelings door een man en een vrouw die elkaar eeuwen geleden het jawoord hadden berokkend. Soms nog flikkerden hun trouwringen vervaarlijk: als het eens lukken wou dat ze samen achter de toog belandden, maar dat probeerden ze te allen prijze te vermijden.

Ter zake: *De Gouden Tand* was de gedroomde schuilplaats voor Takkenaas en Rozzemussche, die in tijden van hevige dronkenschap door sommige klanten aangesproken werden als Takkemussche en Rozzenaas. Openbaarheid biedt de beste garantie voor anonimiteit. Openbaarheid betekent zelfs onderdak. Opgaan in de beschermende massa. Verzinken in het omarmende niets. Verzwinden in de klakkeloze neutraliteit en de collectieve betrokkenheid in het grijze onbestemde.

Op een herfstavond in *De Gouden Tand* kregen de beide koene bijna-doodervaarders het idee de handen in elkaar te slaan en met een gezamenlijke artistieke prestatie 'naar buiten te treden'. Het project *Circulus Vitae* was geboren: een gigantische circustent zou onderdak bieden aan beeldend werk, assemblages, maskers, een tijdsband van de wereldgeschiedenis, een boek met de genese van het gebeuren middels foto's en teksten, webcams vanuit alle tijdszones, computers, doodskisten, kaarsen, een podium. Dit alles zou het leven op aarde evoceren: hiervoor, nu, hierna, ginder, hier. Een schrijver en een buitenhuisarchitect, beiden werkend lid van Kunstkring *Rigor Fortis*, moesten dat kunnen. En die van de kunstkring zouden ook ingeschakeld worden. 'Voetvolk', meesmuilde Rozzemussche. Door euforie annex hevig drankmisbruik

zwevend op hun billen en nog nauwelijks articulerend verlieten de beide kunstenaars diep in de nacht het pand *De Gouden Tand*. Men zou nog van ze horen. In mei, met name. Het moest mei zijn.

Mei. Vogel. Ei. Op zaterdag spetterde de zon over de daken in de stad, op zondag regende het oude wijven. *Circulus Vitae* sloeg een weekend lang letterlijk zijn tent op. Dat gebeurde op een grote parkeerplaats aan de rand van de stad. Rozzemussche en Takkenaas hadden een gigantische circustent gehuurd, die drie dagen voor de grote opening door pezige buitenlanders werd opgetrokken. Die sloegen telkens met z'n drieën in een indrukwekkende percussie een vijftigtal grote piketten in het asfalt met zware voorhamers, op leven en dood. Daarboven drapeerden ze dan in een mum van tijd een nieuwe hemel. Ondertussen sleepten bevoegde instanties nog een tiental auto's van de parkeerplaats weg. De kunstminnende spitsbroeders (die anderhalve week vrij genomen hadden) hielden alles nauwgezet in de gaten. Om de haverklap ook doken ze een nabijgelegen café in om de stand van zaken te bespreken, bespreken, door te spoelen.

Toen de tent er stond, rukten de handlangers van Takkenaas en Rozzemussche aan met alle door hun uitgekiende ingrediënten.

Wat er niet was: ijsberen, kruisbeelden. Dat was zo afgesproken.

'Kwestie van geloofwaardigheid.'

Wat er wel was: alles.

'Kwestie van accolade, exhaustiviteit, overkoepeling, volledigheid, overzicht, vogelvlucht.'

De gebruinde tentenbouwers keken hun ogen uit.

Rozzemussche ijsbeerde tijdens de aansleepwerkzaamheden zenuwachtig heen en weer.

Takkenaas sloeg in gedachten tientallen kruistekens bij de optrekking van diverse assemblages en installaties.

De *catering* was de laatste fase. Er kwam een uitstulping aan de circustent *Circulus Vitae* met bar en aanhorigheden, zoals daar waren: de borden met de sponsors op. De huur van de tent bedroeg vele duizenden euro's. De eigenaar vertrok weer met zijn horde buitenlandse werkkrachten, na inning van de cheque. Hij zou volgende maandag het ding weer komen afbreken.

'Moeten die wimpels daar echt boven op de nok van de tent?'

'Waar ergens anders dan wel?'

'Nergens anders, begot, 't lijkt wel een circus.'

'Maar 't is een circustent!'

'Pff ... straks komen hier busladingen schoolkinderen toe.'

'Die kunnen dan wat aan hun cultuur doen.'

Op vrijdag omstreeks het tweede uur na middernacht was *Circulus Vitae* een feit. Rozzemussche en Takkenaas waren nog maar de schaduwen van zichzelf. Hun handlangers zaten of lagen verspreid over het parkeer-asfalt, lurkend aan flessen lauw bier. Voor kunst moet je kunnen afzien. Tijd is van geen tel.

Circulus Vitae.

Podium, theater, tijdsband, begraafplaats, altaar, uitkijkpost, licht, donker, verleden,

heden, toekomst, leven, dood, tijd, cirkel, circus, scène, arena, uurkringen, tijdszones, windstreken, jaartallen, teksten.

Het leven op aarde.

Die vrijdagnacht, of wat ervan restte, deden Takkenaas en Rozzemussche bijna geen oog dicht. Rozzemussche verdwaalde in een dichte sneeuwstorm doorspekt met zwarte vogels. Takkenaas ging tot bekentenissen over nadat een duistere droomfiguur met houtsplinters onder al zijn vingernagels priemde: 'Ja, ik leef!'

Op zaterdagavond klokslag 18 uur staken de kunstbroeders de grote kaarsen aan bij de vierentwintig doodskisten. Lichten, lichtjes en lampen gooiden en kletsten plassen licht over de ingewanden van *Circulus Vitae*: die kisten dus, in ruw timmerhout, twaalf figuren van tweeënhalve meter hoog, opgetrokken uit ijzerdraad en geweeft krantenpapier van over de hele wereld en vernis, een rond podium met niveaus waarboven maskers bengelden, nog daarboven een zwevende assemblage van ijzer en allerlei plantaardige materialen, twaalf computerschermen met webcams over de hele wereld, rondom rond een grote papieren tijdsband met de wereldgeschiedenis, een bord met dit alles in het klein, een tafel met vijfhonderd exemplaren van het begeleidende boek waarin middels foto's, teksten, schetsen en e-mails de genese van het project in druk werd getoond, nog meer sponsorborden. Er waren twee concentrische cirkels waardoorheen de toeschouwers konden evolueren.

Er was ook kennisgeving geweest: drukwerk, flyers, persberichten. Het volk had het kunnen weten. En zie: om 18 uur 20 daagde een ploegje van de provinciale tv-zender *BestWest* op. Voor de grote toeloop en voor de toespraken werden Takkenaas en Rozzemussche geïnterviewd. Wie? Waarom? Opzet? Hoelang? Tent? Steun?

Onder de lamp van dit niet te versmaden medium zweetten de beide kunstbroeders zes minuten lang boekdelen. Daarna moest alles opnieuw, nog eens in het zweet huns aanschijns, want Takkenaas hakte er duchtig op los.

'We monteren dat wel vanavond.'

'Ja maar, was dat wel goed genoeg?'

'Geen probleem.'

'Ik ben dat niet gewend.'

'Voor kunst moet ge afzien, hé.'

'Het is hier verdorie wel Kunst met een grote K,' zei de klankman.

Takkenaas en Rozzemussche knikten dankbaar naar de grote rosse kerel.

'Dank u, heren, en nog veel succes. We moeten nu vlug naar een ongeluk op de A17.'

'Wanneer zenden ze het uit?'

'Dat ongeluk? Haha!'

'Haha!'

'Dat kan nog in het weekend zijn, ofwel in het weekendoverzicht maandagavond en dinsdag, tijdens de dagtelevisie.'

'Ah ja, merci.'

Takkenaas en Rozzemussche wisten hun zweet, begaven zich naar de *catering*hok en ontkurkten een fles witte wijn. Het eerste volk werd verwacht omstreeks 19 uur 45. Dat zouden die van de Kunstkring *Rigor Fortis* zijn waarschijnlijk. Die waren gewoonlijk overal te vroeg. De speeches waren maar om 21 uur. Nu, de kunstkring had ook

serieus gesponsord. Ze zouden dat hedenavond wellicht rijkelijk besprenkelen. Rozzemussche had zelfs een kratje whisky ingeslagen, want enkele van die oude kunstbokken konden hun pap niet koelen met wijn of bier. Om 19 uur arriveerden twee tapheren annex vier oranje cocktailmeisjes van 't stad. Dat was de concrete sponsoring vanwege het stadsbestuur, twee avonden wel te verstaan.

'Hoe is dat hier met de druk op de tap?'

'Krijgt iedereen voortdurend drank?'

'Er zijn vijf toastjes de man.'

'Of vrouw.'

'Vergeet de glazen ook niet op te halen.'

'Die whisky ga ik zelf in de gaten houden.'

'En de afwas?'

'We hebben een beurtrol met die van de kunstkring. Handdoeken genoeg.'

'Morgenavond ook?'

'Ja, hopelijk.'

'Allez dan.'

'Komt de burgemeester nu?'

'Dat weten wij niet. Meestal de schepen van Cultuur of zo.'

Het peil in de fles witte wijn daalde zienderogen.

'Het is hier nogal een toestand. Gaan die kaarsen niet opbranden voor het volk er is?'

'Ze branden minstens vierentwintig uren.'

'Aha. Kerkkaarsen, zeker?'

'Bah ja.'

'En hebben jullie een beetje pers gehaald?'

'De tv is hier net geweest. En de geschreven pers komt vanavond.'

'Ja, die komen altijd op drank af.'

Rozzemussche ging wat apart staan en diepte enkele vellen papier op.

'Godverdomme, ik had toch beter puntgrootte 14 genomen. Zelfs met bril.'

'Is er daar licht genoeg op dat podium?'

'Het zal wel gaan, zeker. Ik ken het half vanbuiten.'

'Vergeet de sponsors niet te bedanken.'

'Neenee, op het einde.'

'En het stadsbestuur.'

'Als ze komen.'

'*Curriculum Vitae*, dat ken ik,' zei een oranje meisje.

'Het is: *Circulus*.'

'Je zou denken dat er een echt circus komt, van buiten af bekeken.'

'Er komt een hele kudde bavianen vanavond.'

'Hihi!'

'Drinkt er zelf ook al maar ene hoor, meiskens, jongens.'

'Merci.'

'Wanneer doen wij de plastic van de toastjes?'

'Na de speeches. Na negen uur moogt ge beginnen rondgaan. Maar tussen acht en negen moogt ge wel al drank serveren. Dat warmt de mensen op.'

De zon zonk als een oranje kauwgumbal in de gapende muil van het avondland. De feestwimpels op de nok van de tent wapperden zwakjes. Takkenaas dwaalde als een

schim om de circustent. Binnen liep Rozzemussche te mompelen, leesbrilletje op de neus. Rustig gerinkel van glazen, gegiechel, gedempte stemmen. Nieuwsgierige voorbijgangers wierpen even een blik in de tent, fronsten de wenkbrauwen en gingen huns weegs.

‘Geen spek voor mijn bek.’

‘Ze gaan hier moeilijk doen.’

Terwijl de beide initiatiefnemers zich omstreeks twintig voor achten in een geheim stukje coulisse van de tent terugtrokken, sijpelden de eerste bezoekers binnen. Ook de voorbodes van Kunstkring Rigor Fortis arriveerden: die moesten postvatten achter de tafel met de *Circulus-Vitae*boeken (28 €/stuk). De stadshostessen wedijverden in het bedienen van deze vroege vogels. Peilingen achteraf wezen uit dat er reeds voor acht uur enkele beschonkenen waren. Klokslag 20:00 uur begonnen Rozzemussche en Takkenaas zich onder het volk te mengen. Het werd drukker en drukker, en weldra biggelde het zweet tappelings van gezichten en zeilen. De avondzon en de vele spotlichten deden hun werk.

Het verzamelde volk kuierde rondjes in de concentrische cirkels.

‘Wijzer worden we er niet van.’

‘Is ’t al gelijk waar dat ge begint?’

‘Zegt er iemand nog een woordje?’

‘Subiet, rond negen uur.’

De schepen van Cultuur arriveerde zonder de burgemeester.

‘De burgemeester laat zich ... ’

‘Jaja,’ onderbrak Rozzemussche vinnig.

‘Ik ga het kort houden, hoor. Veel volk, hé.’

‘Kort is prima.’

‘Amai, er is zelfs een boek, zie ik.’

Enkele doe-het-zelvers ontknoopten en ontritsten een paar tentflappen en rolden die op in functie van verkoeling. Er werd met zakdoeken over hoofden en in nekken gewreven; er werd met *Circulus-Vitae*boeken voor gezichten gewapperd.

Om vier minuten over negenen beklom Rozzemussche het spreeschavot. Hij wenkte Takkenaas dat die op de eerste rij moest komen staan.

‘Of beter nog ... ’ gebaarde en wenkte hij, ‘hier! Kom hier bij mij op het podium staan!’

De schepen van Cultuur, de voorzitter van Kunstkring Rigor Fortis en de wettelijke echtgenotes van de beide artiesten baanden zich ook een weg naar voren.

Rozzemussche tikte op de microfoon en schraapte zijn keel.

Nimmer echter zou het woord vlees worden in deze *Circulus-Vitae*tent.

Rozzemussche en Takkenaas zouden de recordhouders blijven van de onuitgesproken woorden. Hun zelfbedachte podium zou hun schavot worden.

Totaal onaangekondigd, compleet onverwacht en verbijsterend haaks op het weer van die zaterdagavond eind mei vuurde de afgod van het ongeluk en de ontzetting om vijf minuten over negenen plotseling een verschroeiende serpentine naar de aarde af. Daar was geen verwittigend gedonder in de verte aan voorafgegaan. De verzengende speer wapperde pijlsnel naar omlaag, naar de flauw flappende feestwimpels boven op de tent van *Circulus Vitae*. Fraaier doelwit kon een afweergod zich niet wensen.

Takkenaas werd neergebliksemd en ongenadig op zijn zelfgetimmerde schavot geblakerd in de vorm van een verkeerde lieveheer. Zelfs zijn gouden tand en zijn schoenen waren gesmolten.

Rozzemussche werd huilend als een gewonde ijsbeer tot in de verste uithoeken van zijn vege lijf verschroeid, in een aura van verzengende gensters. Het glas van zijn leesbrilletje was vloeibaar geworden en vulde zijn oogkassen op.

Weer hadden zij het licht gezien. Het Licht.

Circulus Vitae.

Arena. Podium. Licht. Donker. Begraafplaats. Theater. Dood.

Het leven op aarde.

De godganse zondag lang sausde de regen onverdroten neer.

23. RACH 3

(EEN PIANO VERHUIZEN)

Was aan deze wirwar van hamertjes en snaren en blokjes hout en luchtledigheid ooit Rachmaninov ontlokt? Everart zonk door zijn knieën op de koude vloer en overschouwde wanhopig het slagveld. Schaakspel was kinderspel. Een tot in al zijn vezels gedemonteerde piano was een kunstramp. Dissectie was voor beroeps. Everart had geen zicht meer op de nochtans zo secuur gevolgde volgorde, zo secuur dat het wanorde werd door één onverwachte mep met zijn linkervoet in de mikmak van onderdeeltjes. De zo fraai op de vloer uitgestalde golvende beweging van de hamertjes, *the right thing in the right place*, geconstrueerd zoals Rachmaninov het gewild zou hebben, vormde nu een krijsende puzzel. Ook andere onderdelen, klein en groot, hadden in de mep gedeeld. Deze piano zou nooit meer zichzelf zijn.

Iets vernietigen kon zoveel vlugger en grondiger dan iets op te bouwen.

Everart zuchtte diep; stof van de vorige eeuw wolkte van een van de ontmantelde zijwanden van de piano. Hij steunde met zijn linkerhand op zijn linkerknie en krikte zichzelf weer op mensenhogte.

Een moeilijke partituur, waarvan de noten en alles wat ertussen hoorde, weggeblazen waren door een verbolgen vertolker.

Een bomaanslag ter hoogte van de navel van de Koningin Elisabethwedstrijd.

Een antiek meubel dat weer struikgewas geworden was.

Everart had nooit van zijn leven piano gespeeld. Vader, jaren geleden op een mistige nazomerochtend voorgoed van zijn moto weggeplukt, was vinkenzetter geweest. Moeder zong heden ongecomponeerde noten in *Stella Maris*, onderdak voor oudere ont-heemde geesten. Everart, vrucht van dit alles, zevenendertig, zuchtte nog eens diep.

Hij mepte de *Humo* open. Boos zocht hij zich een weg naar de televisieprogramma's van die avond. Een onvolkomen voorwerp in zijn biotoop maakte hem altijd boos. Bijvoorbeeld een klok die het exacte tijdstip niet meer verklapte. *Wrong time in the right place*. Het watervalletje in de toiletpot dat verdacht ruisen bleef. Die godverongelukte piano.

'*Het gezin Van Paemel*', Vlaams familiedrama, 20 uur 45. Er was een minuscuul fotootje bij: een vader en een zoon zaten dreigend tegenover elkaar aan tafel pap te lepelen. Eronder stond: '*Een landbouwersgezin uit Vlaanderen*'. Everart staarde nog even droevig naar de ingewanden van het muziekmeubel en zonk daarna in de kuipfauteuil neer, zapper in de aanslag.

Men wil wel een piano in huis, gezellig, artistiekerig, zo daar plaats voor is. Ook al veroorzaakt men daar nimmer een zinvolle notenvolgorde op. Als het muzische meubel zich dan ook nog eens gratis aandient – alternatief: het stort, de kringloopwinkel, een haard – hapt men natuurlijk toe.

'Hier – jij krijgt de piano, mij krijgt ge niet meer – ge moet 'm wel zelf komen ophalen, en nu uit m'n ogen'.

Everart hokte al jaren met zichzelf samen, drie hoog in *Vrijzicht*, S.Stevinstraat 18/3B. Met de badmintonmaten Jan en Wouter en diens in laatste instantie nog opgevorderde vader hadden ze de piano naar boven proberen te zeulen. Noch de lift, noch de trap boden uitsluitel daaromtrent. Het ging niet. Een verhuisfirma met desbetreffende lift kwam niet in aanmerking: het appartement 3B bevond zich aan de onbereikbare achterkant van *Vrijzicht*, met zicht op zoets als een tuin. Uitgesloten. Daarenboven stond het onding al overmoedig beneden in het halletje te wachten op zijn hemelvaart naar de derde verdieping, iedereen hinderend. Dus: koe bij de horens, ontmantelen, demonteren, verdelen en heersen. Daartoe werd het meubel weer naar buiten gerold, waar het voor het aanschijn van de mensheid op het trottoir verkaveld werd en vervolgens in partikels naar boven gedragen. Nadat de vrijwilligers weer vertrokken waren – koffie, cola, bier, boudoirs, maar er waren grenzen aan vrijwilligheid – zat Everart met de gebakken peren. 'Ze zouden wel weer eens aanlopen met wat meer tijd'. Onvoorziene omstandigheden. De bezitter van het nieuwe oude meubel moest het stellen met een vlugge reconstructie van de moeilijkst uitziende onderdelen van het ingewikkelde karkas.

'Hier – jij krijgt de piano, mij krijgt ge niet meer – ge moet 'm wel zelf komen ophalen, en nu uit m'n ogen'.

De piano moest weg ten huize van Micheline Bracke, lerares Frans, bijna vijftig, eeuwen al gescheiden, geen nageslacht, zang- en pianohobbyiste. Het ding was al geruime tijd een doorn in haar oog; het palmde de plaats in van een zonnebank die er nog niet stond. Wie anders dan haar oud-leerling Everart kon zich ontfermen over het artistieke ruimteverslindende meubel? Ettelijke keren had hij haar Rach 3-uitvoering meegemaakt op het ding. Ettelijke keren ook hadden ze de liefde bedreven bij een cd-versie van Rach 3; Micheline had er vijf verschillende van. Ze beweerde van zichzelf dat ze het stuk beheerste. Everart, filistijn waar het muziek betrof, kon daar niet over oordelen. Wel twijfelde hij aan haar muzikale capaciteiten, na het bekijken van een film over een gek geworden vertolker van Rach 3. Bleek ook dat bijna niemand het aarts-moeilijke stuk meesterlijk onder de knie kon krijgen, en als dat al het geval was, werd

men gek. Het enige wat Everart overigens met het stuk associeerde, was seks. Hij reageerde op Rach 3 als een Pavloviaanse hond op een belsignaal. En Micheline 'beheerste het stuk'. Toen hij op een avond zijn oud-lerares 'eventjes eerlijk' kond deed van zijn twijfel over haar Rachmaninov-uitvoering, verloor en won hij in een klap een minnares en een piano.

'Hier – jij krijgt de piano, mij krijgt ge niet meer – ge moet 'm wel zelf komen ophalen, en nu uit m'n ogen. Trouwens, ik ga hier een zonnebank zetten'.

Everart was *tipsy* geweest. Zij had ook gedronken. Hij trok zijn half afgepelde kleren weer aan en hoopte dat het een van haar bekende kuren was.

'Maar allez Micheline ... !'

'Weg zeg ik u! Onmiddellijk! De sleutel zal op de gewone plaats liggen, nog twee weken. Bel mij op om te zeggen wanneer ge dat ding daar (ze knikte minachtend naar het meubel) komt ophalen, ge moet maar voor volk zorgen, ik zal maken dat ik er dan niet ben, ik moet u niet meer zien'.

Hij deed zijn bovenste knoopje dan ook maar dicht.

'Maar Micheline, ik ... '

'Eruit, Everart!'

Ze kwam niet meer op haar beslissing terug. De dronken oprisping was de lava geweest van een borrelende berg. De donkere Rachmaninov-hoek ten huize van Micheline Bracke zou binnenkort blakeren van kunstmatige zon. Everart: afwezigheid, ontstentenis, ontbreking.

Drie weken na elkaar schudde Everart mistroostig en schouderophalend nee toen Jan en Wouter in de kleedkamer informeerden naar de piano. Toen dat de vierde week nog zo was, sloegen ze eerst gewoontegetrouw anderhalf uur *shuttles* naar elkaar en vergezelden ze daarna vriend Everart naar *Vrijzicht*, S.Stevinstraat 18/3B. Ze troffen er het slagveldje aan zoals ze het een maand daarvoor verlaten hadden: een heksenketel van ongeordende moleculen.

'Do-re-mi-fa-sol-la-si-do', zong Wouter vals.

'De Negende van Beethoven ondersteboven en achterstevoren', zei Jan.

Everart glimlachte wrang.

Koffie, cola, bier, boudoirs: ze togen aan het werk, alle beschikbare kunstlichten aan. Het liep al tegen middernacht toen het muzische ding weer in elkaar stak, met uitzondering van een geheimzinnig stukje hout dat was overgeschoten.

'De appendicitis, ha ha'.

Bij aanraking van de meeste toetsen ontwaarde men klank.

'De patiënt heeft het gehaald'.

'Jij speelt toch geen piano hé, Everart?'

'Nee, het is mij om het meubel te doen'.

'Jaja'.

Na gedane zaken bleek echter dat het meubel waar het Everart om te doen was nergens paste in het interieur. Overall was het te groot voor, te breed, te lomp, te lang. Geen nis, geen hoek, geen erker, geen vrij stuk muur bood nestmogelijkheid. Noodgedwongen bleef het ding als een dronken geparkeerde auto haaks op alles en nog wat in deze biotoop staan. Een vreemd, thuisloos voorwerp, niet van hier, op zoek naar

asiel. Het was er eindelijk in, maar nu kon het er ook helemaal niet meer uit. Nadat de laatste desbetreffende metingen en constatering definitief achter de rug waren, begon Wouter een treurmars te fluiten. Jan plantte een badminton *shuttle* op zijn neus en trommelde pijnlijke klankenreeksen op het oude gebit van het muziekmeubel. Everart zonk zwetend op een stoel neer en trok met een plofje zijn derde blik cola open.

'Die godverdommese piano', zei hij, er ontsnapte daarbij wat cola van tussen zijn lippen.

'Die lerares wou zeker dat ding dringend buiten', merkte Jan op. 'Ze heeft alleszins de goedkoopste verhuizers gevonden'.

'Jammer dat er geen obligaties in de kast verborgen zaten'.

'Ze vertrouwt jou wel zeg, Everart, dat je daar zomaar binnen kunt als ze niet thuis is. Boontje? Beste van de klas? Lievevingskindje geweest? Al die jaren gebleven?'

'Ja, en die sleutel onder de mat is ook wel een klassiekertje'.

'Verre familie', loog Everart. 'En die sleutel ligt er niet altijd hoor'.

Drie minuten na de klok op de nabijgelegen St. Medardtoren gaf ook zijn lelijk lers wandhorloge in de keuken met licht gekras het middernachtelijke uur aan.

In een aanval van ernst verklaarde Wouter: 'Je zult er maar mee opgescheept zitten, met zo'n oud meubel'.

'Bedoel je de piano, Wouter?' informeerde Jan.

Na zijn dagtaak aan de balie van de Stedelijke Parkeerdienst *Parko* vermeed Everart angstvallig het Minneplein, waar mevrouw Micheline Bracke een ruime rijwoning betrok. Dat wil zeggen: hij maakte bij het naar huis gaan allerlei andere omwegen en kronkels, niet zoals gewoonlijk, zodat hij heel zeker geen gebruik van het Minneplein hoefde te maken, maar misschien toch de kans liep gezien te worden door Micheline. Of zelf te zien, maar daar durfde hij maar huiverend aan te denken. Everart 'beschreef' dagelijks 'omtrekkende bewegingen' die gedictieerd werden door een cocktail van liefdessmart, weemoed, verlangen naar geborgenheid, gemis aan vertrouwde seks.

Op donderdagvalavonden zocht hij zijn vrouwelijke verwekker in *Stella Maris* op. Dat betekende een grote omtrekkende beweging.

'Dag ma!'

'Gerard, jongen'.

'Hoe gaat het ma?'

'Zo'n Spaanse hofdame had voortdurend een aapje bij zich, om toch maar de mooiste van de twee te kunnen zijn'.

'Ik ben je toegewijde aapje, ma. Er is niemand anders. Heb je alles? Krijg je voldoende te eten?'

'Meer dan twee soorten bloemen op tafel: fout. Dan denken ze dat je die nog vlug uit de winkel bent gaan halen, neen: die moeten uit je tuin komen'.

'Groot gelijk, ma'.

'Te veel slagroom'.

'Ik heb nu een piano, ma'.

' - - - '

'Natuurlijk niet om op te spelen'.

'God zweeg ook van het moment dat ze er in de Bijbel over gingen schrijven'.

'Het was een hele klus om die te verhuizen. Zo'n puzzel zeg!'

'Ik wilde wel helpen'.

'Duurt de siësta hier wel lang genoeg, ma?'

'Een inktzwarte neger die uit een paarse auto stapte, graaide naar een duif in de lucht en kukelde – plets! – met gespreide handen voorover. Het was op de Italiaanse markt in Kortrijk. Ze moesten het stadsbestuur een proces aandoen. Overal bulten, drempels, uitsteeksels'.

'Als je iets extra's nodig hebt, mag je me dat altijd vragen'.

Moeder en zoon zwegen een wijle. Het duister begon het licht aan het raam weg te duwen. Everart knipte enkele lampen aan.

'Zo, ik denk dat ik binnenkort maar weer eens opstap, ma'.

'Verre, verre is hetgeen u wordt beloofd, Gerard'.

'Everart, ma, Everart'.

'Ja Gerard'.

'Dag ma'.

'Gerard'.

Toen Everart zich door de gangen van *Stella Maris* naar buiten spoedde, viel zijn blik op een piano in een van de ontspanningszaaltjes. Hij stapte op het lelijke bruine meubel af – er was niemand te zien – en onderwierp het vlug aan een vergelijkend onderzoek betreffende het stukje hout dat was overgeschoten na reconstructie van Michelines piano. Dat bood geen uitsluitsel. In een opwelling ging hij op het krukje zitten en duwde zacht op enkele tanden van dit reusachtige gebit. Hij hoorde geschuifel van voeten achter zich, maar voor hij zich kon omdraaien werd met een doffe dreun de klep van de piano dichtgeklapt.

Everart gilte het huizenhoog uit van de tienvingerige pijn, terwijl een ontheemde geest met haar volle kontgewicht op de neergeslagen klep ging zitten.

In het Andreasziekenhuis staarde een stevig ingepakte Everart droevig voor zich uit. Zijn beide gipsen ledematen, waarvan alle uiteinden gebroken waren, rustten ten westen en ten oosten van hem als vreemde voorwerpen op stutplankjes. Een ijsteddybeer met ontroerend onhandige hagelwitte grijpvuistjes. Een ledenpop die amper kon applaudisseren. De meeste voorwerpen om hem heen blonken uit door ironie en overbodigheid: het telefoontoestel met de toetsen, zijn eigen mobieltje, de zapper van de beeldbuis, de druiventros van de badmintonclub, de biografie *'Rachmaninov, Rus van ijs'*, zijn badkamerspulletjes hem toegeleverd door een behulpzame Wouter, de vele rollen toiletpapier die om een of andere geheimzinnige reden hier net in zijn kamer in een kast hoog stonden opgetast.

In 's hemelsnaam, mama.

Voortaan, als ik hier ooit weer als een ongebroken zoon weer uitkom, bezoek ik je op donderdagen alleen nog gewapend.

Wat heb ik toch met piano's?

Met de Stedelijke Parkeerdienst Parko moet nu ook nog gezondheids- en afwezigheidsadministratie worden verricht, verhippeltjes.

Meer dan twee soorten bloemen op tafel, godverongelukt, zotte mama, aanschouw mijn druiventros en verder niets. Beste groeten vanwege uw aapje Gerard.

Het is mij om het meubel te doen.

Dat overgeschoten stukje pianohout was een vuist groot en had de vorm van een wig waarmee men vampiers het hart pleegt te doorboren. Of het onontbeerlijk was voor de gevooidheid van het muziekinstrument? Everart tobde er lang over, terwijl hij daar toch maar hulpeloos te liggen lag in het Andreas-ziekenhuis. Hij had het *Fremdkörper*

dat er geen was, afgestoten door het moederlijf, dat ook nog eens zelf als een onaanvaardbaar orgaan zijn interieur ontsierde, in een bruine envelop gedeponneerd, erop *PIANO (?)* gekalligrafeerd en de zending bij de andere raadselachtigheden uit zijn elementaire bestaan op deze materiële aarde toegevoegd.

Vele weken duurde het tot zich een begin van wederingebruikname aankondigde van duim, wijsvinger, middelvinger, ringvinger, pink, maal twee. Grijpreflexen werden middels menigvuldige revalidatiesessies weer bijgebracht en getraind. Er dienden zelfs nog een paar minichirurgische ingrepen te gebeuren, omdat op twee plaatsen beenderscherfjes waren gaan 'zwerven' ter hoogte van de gewrichtjes. Everart onderging ergere kwellingen dan de verzamelde tandpijn die hij ooit al had gehad.

Badminton? *Parko?*

Donkere flarden Rach 3 warrelden door zijn hoofd. Na vijf dagen Andreasziekenhuis ging hij zich noodgedwongen wekenlang drie-hoog in Vrijzicht verschansen. Onder-tussen leerde hij via allerlei hulpstukken weer wat kleine vaardigheden aan: vlees snijden, patience spelen, tanden poetsen, broek dichtknopen. Alleen bezoeken aan de kinesist brachten hem even buiten onder de mensen. Het waren telkens kruiswegen voor hem, want de pijnen die de oefeningen veroorzaakten, waren hels. Dat klopt, zei de kinesist, heel veel gevoeligheden zijn immers geconcentreerd in de vingers, vooral in de uiteindjes ervan, tastzin nietwaar, tactiliteit. Na twee weken mochten er nog enkele ondersteunende pinnetjes uit de vingergewrichten verwijderd worden. Dat gebeurde in een der ondergrondse folterkamers in het ziekenhuis. Everart gaf er tot drie-maal toe de geest. Na deze ultieme pijniging wou men hem nog een duur zelfhulptoe-stelletje aansmeren, een soort vinger-perpetuum mobile, de ziekenkas zou wel tus-senkomen, maar Everart schudde heftig nee, tekende moeizaam zijn dossier af en vluchtte het ziekenhuis met zijn vele martelkamers uit.

In die tijd zocht hij een enkele keer de daderes in *Stella Maris* op. Als een gekruisigde hief hij zijn gespalkte vingers ten hemel, maar ze staaarde door zijn handpalmen heen naar een verre verte. Zijn golgotha was voor haar een molshoop. Haar neurosen bloei-den aan de einder.

'Waarom, ma??'

' - - - '

'Besef je wel dat ik al weken ... '

'De kerfstok van de vinken, de krassen op de muur, de tralies voor het venster, de ...

'

'Eh?'

' ... tanden van de piano'.

'Wablief? Kijk naar mijn vingers! Mijn handen!'

'Gerard?'

'Ja?'

'Ga weg'.

En de zoon ging zijns weegs, vermijndend een blik te werpen op het meubel in het ontspanningszaaltje, haastig schrijdend, mompelend zwerend hier nooit meer een voet binnen te zetten, in deze *laughing academy*, deze *fruit company*.

'Hé manneke! Kijkt naar omhoog, de kat pist in uw oog!'

'Hij heeft ook witte pootjes'.

'Nee, sokjes aan'.

Ten huize *Vrijzicht*, S.Stevinstraat 18/3B rinkelde de telefoon dwingend. Everart schrok op uit ongecontroleerd gepeins en griste naar het toestel. Pijn, au, pijn.

‘Ja?’

‘Wat: ja? Everart Vanholm?’

‘Jaja’.

Zijn hart jumpete; hij herkende de stem van Micheline.

‘Ben je wel zeker dat je toen alleen maar de piano verhuisd hebt?’

‘Eh?’

‘Weet je van niks dan?’

‘Eh ... Ik eh ... ‘

Everart drukte het toestel bijna door zijn hoofd heen.

‘Ik begin hier precies wat te missen in mijn interieur, constateer ik nu’.

‘Hé?’

‘Val ik met de deur in huis misschien?’

‘Wat bedoel je eigenlijk, Micheline? Ik weet totaal niet waar ... ‘

‘Heb je geen vreemd voorwerp bij de piano gevonden? Misschien per ongeluk mee verhuisd?’

‘Eh ... nee’.

‘Je hebt toch wel hulp gekregen, neem ik aan?’

‘Ja. Wouter en Jan en Wouters vader’.

‘Weet je zeker dat die niks extra meegenomen hebben hier? Op diefstal met inbraak staan straffen hé’.

‘Maar waar hèb je het toch over, Mi ... ‘

Een zware zucht aan de andere kant van de lijn.

‘Allez dan’.

Klik. Verbinding verbroken.

Everart fronste verbaasd zijn wenkbrauwen. Toen dacht hij plotseling aan dat stukje hout, het stukje dat bij heropbouw niet door de piano van Micheline geadopteerd wou worden. Was het dat wat ze bedoelde? Hij stapte naar de kast in het berghok en haalde de envelop tevoorschijn.

PIANO (?)

Hij bestudeerde het vuistdikke, wigvormige ding grondig. Er zaten kerven op. Met wat verbeelding kon je daar van alles in zien. Even dacht hij aan de vinkenkerfstok van vader zaliger.

Na twee dagen twijfeltijd vormde Everart met een van zijn langst ingepakte vingers Michelines nummer. Niet thuis. Hij jongleerde nog een uurtje met het stuk hout, liet het diverse keren vallen en probeerde dan opnieuw. Daarbij ontdekte hij toevallig dat het voorwerp van zijn aandacht recht kon blijven staan op zijn breedste onderkant.

‘Ja, hallo, ik ben het hé, Everart’.

‘Everart. Welk nieuws?’

‘Waarom belde je me onlangs over dat verdwenen ding? Bedoelde je dat stuk hout?’

‘Waar had je het eigenlijk over? Het is maanden geleden dat ... ‘

‘Stuk hout, stuk hout: dat is verdorie een handgemaakte Polynesische schaakkonigin! Is het dan toch bij jou misschien?’

‘Had dat dan eerder gezegd, toen je de eerste keer belde. Wist ik veel ... Waarom ... ‘

'Ik begon het pas onlangs te missen. Dacht dat ik het per ongeluk ergens anders had gezet. Maar ... hoe komt dat bij jou terecht? Je hebt het toch hé?'

'Ja, ja. We dachten dat het een onderdeel van je piano was; het schoot gewoon over'.

'We?'

'Wel: de pianoverhuizers'.

'Maar die moeten dat dan meegejat hebben'.

'Eh ... ja zeker?'

'Ewel ... '

'Een Polynesische schaakkoningin zeg je?'

Everart draaide het ding om en om. Zette het weer neer. Inderdaad. Primitief, maar toch.

'Ja zeker. Drie jaar geleden bracht ik het schaakspel mee van ginder. Wist je dat niet? Je moet het toch nog hier bij mij gezien hebben?'

'Nee. Zijn er nog stukken van dan?'

'Natuurlijk. De hele set. Wie koopt er nu één stuk. Ik merkte pas onlangs dat een van de hoofdstukken foetsie was. Jouw vrolijke vrienden ... '

'Stond het dan uitgestald toen ik ... toen we ... '

'In mijn logeerkamer, ja'.

'Ah ja, zo'.

'Wel?'

'Ik kwam toch nooit in die kamer?'

'Ja, en?' klonk het dwingend.

'Eh ... Wouter of Jan wilden zeker een grap uithalen. Ik ken ze'.

'Grap, ja, grap. Mannen onder elkaar, hé. Zeg, ter zake: wanneer breng je het terug?'

'Eh ... zo vlug mogelijk zeker, Micheline? Eh ... en valt er nog even te praten?'

'We zullen zien. Verrassingen zijn niet uitgesloten. Zit je nog thuis momenteel?'

'Ja'.

'Kun je woensdagnamiddag?'

Everarts hart sprong op van vreugde: 'Ja!' riep hij zowat.

'Woensdag dan. Verlang niet te hard'.

Klik.

'Ja, Wouter, ik ben het hé'.

'Ah, Everart! Hoe ... '

'Zeg: je wordt bedankt hé!'

'Eh ... waarvoor, Everart?'

'Voor eh ... '

Everart zweeg plotseling. Hij wist niet hoe hij 'het' verwoorden kon: het voorval, het ding.

'Wel, wat ligt er op je lever?'

'Heb jij ... hebben jullie bij die pianoverhuis iets meegenomen van bij Mi ... van bij mevrouw Bracke? Je weet het nog wel: we hadden een stuk hout over hé?'

'O dat. Ha ha. Ja ... eh ... Dat lag al van bij het begin bij de hele reutemeteut hoor. Enkele weken later ... '

'Het is een koninginnenstuk van een schaakspel uit Polynesië'.

Everart bekeek de schaakdame teder; ze stond rechtop naast het vaasje op het telefoontafeltje. Eigenlijk was hij onverwacht blij dat zijn badmintonmaten ...

'Ja ... we namen het mee om ... wel, je weet wel hé ... grapje ... '

'Het kwam uit haar logeerkamer'.

'... maar de aandacht ging toen vooral naar waar je die piano zou kunnen zetten, hé. Onze grap lukte niet zo best meer. Je gedachten waren ...'

'Ja'.

Everart keek om naar de piano, die nog altijd als een vreemd voorwerp haaks op alles en nog wat stond.

'Hallo ... ? Ben je er nog, Everart?'

'Eh ... ja, tot binnenkort. Ik kom ...'

De bel rinkelde schel in appartement 3B. Everart schrok zich een bult. Hij draaide zich bruusk om, wou gelijk het telefoontoestel weer inhaken, haperde daarbij met een tros pijnlijke vingers aan de rand van het tafeltje, snerpende vlammenwerpende pijn flitste door al zijn kootjes, hij vloekte, struikelde, viel over het tafeltje heen. De handgemaakte Polynesische schaakkoningin boorde zich met haar fijnste wigpunt in zijn hart. Als een vampier met witte klauwen op zoek naar zijn doods-kist strompelde Everart op weg naar de deur nog tot bij de scheef geparkeerde piano, waar hij languit overheen viel, terwijl uit het grijnslachende gebit een doods-dreun opsteeg. Achter de deur van appartement 3B keek Micheline Bracke verbaasd op.

24. RAAF

1 Oude Engel

De kou rook naar grijs, maar de lucht zat blauw als wintermelk toen Oude Engel zin kreeg in een bord erwtensoep. Even later baadde hij in de kunstmatige warmte van kaffaat Rokade. Net voor Otto zijn tafeltje naderde, besloot Oude Engel het op een donker bier te houden.

'Erwtensoep', zei hij dan toch maar tegen Otto, uit pure gewoonte. Die knikte niet verbaasd, want Rokade stond bekend om zijn erwtensoep.

'En voor Eliott graag twee partjes oude kaas'.

Otto glimlachte naar de raaf op de linkerschouder van Oude Engel.

'Kaasje! Kaasje!' kraste die.

'Juju, ik rep me al, pluimvee'.

In Rokade was het rustig. Een jonge copywriter prepareerde een trompetje wiet en klapte dan zijn laptop open. De vrouw aan het raam die elke voormiddag twee whisky's dronk, bladerde door totoformulieren.

'Haasje-repje!'

'Snavel dicht, ongedierte' mompelde Oude Engel zijwaarts. 'Gedraag je'.

Soep en kaas kwamen eraan. De vogel en de man verdiepten zich in spijs en drank. Zoopjesman Otto ging gedachteloos op zijn tapkranen leunen.

Het was donderdag 29 februari, 1 minuut voor 10, in Maranga, de hoofdstad van het broekland langsheen het Duivelslint. 30 kilometer westwaarts lag de zee. Achter dit hinterland was Maranga de eerste grote stad die het binnenland ontsloot. Daartussen had je dorpen en veel drassigheid, aan de kust wat stadjes met esplanades om te flaneren, schreeuwende meeuwen en aanslibbing van dagjesmensen in het hoogseizoen.

Oude Engel keek op zijn horloge. Hare Witte Merelachtigheid kon nu ieder ogenblik opdagen.

'Zo tegen tienen', had ze gezegd, totaal overbodig, want elke donderdag kwam ze naar kaffaat Rokade op hetzelfde uur.

2 Witte Merel

Elf jaar lang was Witte Merel de frontvrouw geweest van de rockgroep ACE. Daar kwam een abrupt einde aan toen de voltallige groep bij een fotosessie door de plankenvloer van de vliering van de Duivelsmolen zakte en ettelijke meters naar beneden kukelde, materiaal inbegrepen. Dankzij die foto's werd ACE even echt beroemd, maar met de muziek was het definitief gedaan: twee van de vijf groepsleden hielden aan de val levenslange letsels over en één overleefde het zelfs niet. Voor de frontvrouw viel het nog mee; haar lijf kon met redelijk succes worden opgelapt met enkele stukken kunstmatige materie.

Witte Merel likte haar wonden. Boeken, wodka en sigaretten hielpen haar daarbij. Ze hield zich ook schrijvenderwijs overeind. Alle ACE-'lyrics' die ooit op alle 315 ACE-concerten werden meegebruld, waren van haar hand. Na de Duivelsmolencrash annex noodgedwongen opdoeken van ACE bedreef ze gedichten, reclameteksten en al vlug ook een wekelijkse column in AHA! Maranga's Magazine (popunaampje: de Ah-mama!), wat ze aan hoofdredacteur Oude Engel te danken had. De AHA! Maranga's Magazine was gezellig ouderwets en nieuwlichtend. Elke vrijdag konden zowel de underdog als de grijze meerderheidsmuis er zich in vinden. Met zijn oplage van 40 000 exemplaren voor stad en omgeving had de Ahmama! zich al 18 jaar lang een vaste stek verworven tussen de klassieke landelijke kranten met hun streeknieuwskaternen en de andere magazines. Vandaag, donderdag 29 februari om halfelf, kwam Zwart Hart solliciteren naar een plaats in de kernredactie van de AHA! Dat zou gebeuren in kaffaat Rokade, waar Witte Merel klokslag 10 uur de deur openduwde, zoals elke week. Mick Mauser, haar partner en fotograaf voor onder andere de AHA!, kon er niet bij zijn wegens persconferentie.

3 Zwart Hart

Zwart Hart zat ooit in de gemeenteraad van Maranga, eind jaren 80 en begin 90. Zijn toenmalige partij, de Maranga DefusioneringsPartij (MDP), leverde niet minder dan vier raadsleden. Driekwart van de stemmen kwam natuurlijk van de omliggende, opgeslorpte dorpen. Die zagen dat gedachtegoed wel zitten. Sinds 1977 waren ze door Maranga 'gefusilleerd', zoals ze het noemden. Zwart Hart en zijn vreemde partij ijverden voor nieuwe kleinschaligheid. De fusioneringen overal te lande, daterend van 1977, waren volgens hem nefast voor zowel het stads- als het dorpsleven. De vreugde was van korte duur. De MDP viel uiteen door geruzie tussen kleine dorpsgodjes die allemaal weer burgemeester wilden worden en amoreus gescharrel. Bij de daaropvolgende verkiezingen werd vrijwel iedere MDP'er verruimingskandidaat op een andere politieke lijst. Zwart Hart zelf slaagde erin stadsdetective van Maranga te worden. In de bloeiperiode van de MDP had hij die functie weten te creëren, helaas niet fulltime invulbaar. Hij zwierf betoelaagd over pleinen en in straten en genoot voor de rest ook nog wat geldelijke steun van staatswege. Zo kon ie wel weer. Een fijne kerel, maar de stadskas kon hem onmogelijk het volle pond betalen. Ze waren ook wel een beetje pissig daar in het stadhuis omwille van zijn MDP-verleden.

En dus stapte op donderdag 29 februari om 10:30 Zwart Hart handenwrijvend de warmte van Rokade binnen. Zijn ogen zwiepten even als een vuurtorenlicht door het interieur. Dan zag hij de AHA!-drievuldigheid aan een van de verste tafeltjes zitten:

Eliott de raaf, Oude Engel en Witte Merel. Mick de fotograaf was alsnog afwezig. Zwart Hart schraapte zijn keel en wuifde ten teken van herkenning.

4 Mick Mauser

5 voor 12 kwam fotograaf Mick Mauser binnen. Hij drukte zijn lippen tegen die van Witte Merel, gaf Oude Engel en Zwart Hart een hand, aaide Eliott over de kop en schoof een stoel bij.

'Saai?' informeerde Oude Engel. Mick Mauser knikte.

'Welkom bij Ahmama!' zei hij tegen Zwart Hart.

'Dank je', deed die verrast.

'Hij komt er toch bij, hé?' vroeg Mick, zich tot de anderen wendend.

'Dat beslisten we vorige week al', glimlachte Oude Engel.

'Ahààhh', kreunde Zwart Hart gemaakt.

'Blijf je ook stadsarend?' informeerde Mick.

Zwart Hart knikte: 'Stadsarend en onderzoeksjournalist. Ik heb er alles voor over om van AHA! Maranga Magazine een goedlopend blad te maken. Het is ook een gedroomde fusie: ik loop beroepshalve al jaren met ogen op mijn rug in de stad rond. Met andere woorden: voor Ahmama! kan ik zowat de goede bron zijn waaruit alles wordt vernomen'.

'En mag dat van je andere patron?'

'Geen probleem. Er is over gepraat'.

'Nou,' zei Oude Engel, 'dat is dan rond. Het kan wel vaker gebeuren, Hart, dat we je op pad sturen voor het werven van advertentie'.

'Ik wil zelfs de kust afschuimen in verband met afgeprijsde behaatjes of een zonnebrandcrème-actie', declareerde Zwart Hart nogal plechtig. 'Mag ik jullie een goed glas offeren? Een oude porto bijvoorbeeld? En wat drinkt de raaf?'

'Porto fietst er nu wel in', knikte Oude Engel. 'Maar Eliott drinkt niet'.

Mick Mauser wuifde naar Otto, voor Zwart Hart aanstalten kon maken in dezelfde richting.

'Journalisten laten alles aanrukken', glimlachte hij. Zwart Hart knikte begrijpend.

'Elke donderdag hebben we hier in Rokade een tweetal uur een zittend beroep'.

'Die zit', zei Hart. 'Zoiets had in de column van Witte Merel kunnen staan. Ik lees die elke week, jaren al. Dat is verdomd niveau!'

'Tussen de regels staat het belangrijkste', merkte Mick Mauser op. 'Zoals bij een foto: het echte verhaal gebeurt net buiten beeld. Er is altijd wel iemand die net op dat ogenblik even met de ogen knippert of opzij kijkt'.

'AHA!' kraste Eliott. 'AHA!'

Otto bracht de porto en begaf zich daarna naar het tafeltje van de vrouw die elke voormiddag twee whisky's dronk.

'En, Marie-Lena?'

Die hief een krijtwit aangelaat naar hem op.

5 Marie-Lena

Zes, nee: zeven kruisjes konden je leven veranderen. Het lot had toegeslagen. Met ogen groot van verbijstering staarde Marie-Lena beurtelings naar haar glas en naar Otto. Die graaide in het bundeltje totoformulieren.

'Nee, hier', wees Marie-Lena. Een velletje lag apart. Otto greep naar zijn bungelende

bril en zette die op.

'4, 7, 9, 18, 23, 27, (5). Ja, en?'

Marie-Lena wees naar de krant: 'Onderaan links'.

Otto boog zich voorover en tuurde vergelijkend naar het totovelletje en het linkerhoekje in de krant.

'Wel heilig Toledo!' mompelde hij dan, terwijl hij zich met een gezicht bol van verbazing tot het andere volk in kaffaat Rokade wendde.

'Welhebevanje... '

Marie-Lena trok aan zijn mouw: 't Is toch . . . 't Is toch zo, hé?'

'Maar ja!' riep Otto uit. 'Maar ja! Of... Dit gaat toch over de trekking van gisteravond, hé? En dat is wel degelijk de krant van vandaag?!'

Marie-Lena knikte stom en barstte dan in snikken uit.

'Ochheregodtoch!'

Iedereen in kaffaat Rokade keek nu naar de huilende vrouw met het lege glas voor zich. Otto staarde als van de hand gods geslagen beurtelings naar haar en naar de anderen, opende zijn mond, sloot die weer, en zei toen: 'Een dubbele whisky, Marie-Lena?'

'Tournée générale', snikte ze ontredder.

'Een drankprobleem?' opperde Zwart Hart, toen Otto hun tafel passeerde.

'Eh... ', deed Otto. Zijn hart bonkte als een drumstel. 'Marie-Lena daar heeft... '

'O!' wees Witte Merel. Ze sloeg een hand voor haar mond. 'Vlug!'

De vrouw die elke voormiddag twee whisky's dronk, zakte met uitpuilende ogen opzij. Haar hoofd bonkte met een doffe klap op de houten zitbank. De copywriter en de uitgebreide Ahmama!-redactie sprongen op en snelden ter hulp. Elliott klapwiekte verschrikt op en ging verontwaardigd op de schenktroeg postvatten. Otto bleef als aan de grond genageld staan.

'Ze is dood', constateerde de copywriter.

'Was er iets met haar?' vroeg Oude Engel, zich tot Otto wendend. 'Ik merkte... '

'Ik snap het niet', antwoordde Otto schouderophalend. Hij naderde het tafeltje nu ook.

'Ze voelde zich onwel. Ik wou haar helpen, maar ze vroeg nog een whisky. En toen begon ze plotseling te huilen'.

'Je bent er van geschrokken, hé?'

'Zeg dat wel', knikte Otto met een hoofd als een biet. 'Eh... ik bel de spoedgevallen. Iedereen nog wat te drinken ondertussen?'

Ze knikten. Otto graaide de krant en de totoformulieren bijeen en haastte zich naar de telefoon. Hij zat met een probleem.

6 De copywriter

Thuis liep mama in de weg. Daarom verliet hij elke voormiddag enkele uren zijn 'kantoor' in de ouderlijke woning te Maranga.

'Klanten werven, mama: noodzakelijk'.

'Om twaalf uur eten we, jongen'.

'Tot straks, mama'.

Soms reed hij doelloos in het hinterland rond. Soms hield hij halt ergens langsheen het Duivelslint. Soms ging hij schuilen.

In kaffaat Rokade nam hij zijn karige correspondentie door.

'Uw schrijven d.d.' 'We hebben in goede orde'. 'Onder onze aandacht'. 'In de toekomst een beroep op PROPACAMP te doen'.

Omzichtig en geruisloos scheurde hij envelop na envelop middendoor, bang dat de

andere kaffaatbezoekers het zouden merken. Zuchtend klapte hij zijn laptop open. Hij inhaleerde diep, roerde even in zijn koffie en staaarde naar de pictogrammetjes. Gelijik passeerden op het scherm in zijn hoofd indrukwekkende lichtreclames. PROPACAMP NU OOK BEURSGENOTEERD. UW PRODUCT VAN A TOT Z BEGELEID. PROPACAMP MAAKT HET VERSCHIL VOOR U.

Ach, het was elke dag weer opbiggen tegen overbodigheid. Tekenaars en ontwerpers hadden zich meester gemaakt van de reclameschrijverij. Knoeiers met letters; tovenaars met lijnen. De copywriter loerde even naar de zwarte vogel op de schouder van de man.

'Haasje-repje!' riep die plotseling. De man mompelde iets en de vogel zweeg. Ze kregen soep en kaas. Witte Merel, de ex-zangeres van ACE kwam binnen. Ze ging aan het tafeltje van de man zitten, de hoofdredacteur van AHA! Natuurlijk, ze had er een column in. Hij concentreerde zich weer op het scherm. Daarna, om zijn ogen wat rust te geven, observeerde hij de vrouw aan het raam. Die had hij hier al vaker gezien, net als die vogel en de man overigens. Ze hield zich onledig met een stapeltje tototomulieren en een onwillige krant waar ze blijkbaar onverrichterzake in bladerde. Even later kwam de stadswacht binnen, ex-MDP'er Zwart Hart. Hij begroette het AHA!-tweetal en voegde zich bij hen. Verdomme, moest hij, de copywriter, daar niet zitten? Met gefronste wenkbrauwen gebaarde hij om nog een koffie en staaarde dan weer naar zijn scherm. Ingespannen peuterde hij aan een saaie tekst over mogelijkheden met aluminium. Rond kwart voor twaalf besloot hij balorig niet tijdig thuis te komen; hij wenkte met voorbedachten rade om een sherry. Mama kon even de pot op. Toen kwam die persfotograaf binnen; het werd nog gezellig in Rokade. Hij bracht leven in de brouwerij, vooral aan dat AHA!-tafeltje. Nog wat later viel er een dode in kaffaat Rokade. De copywriter was er als eerste bij, want hij had de jongste benen.

7 Otto

Marie-Lena was echt wel doodgewoon dood. Hemelsblauw zwieplicht kleurde de ramen van kaffaat Rokade. Terwijl Eliott de raaf als een sfinks toekeek, werden vragen gesteld aan de donderdagklanten. Otto droeg met bevende handen drankjes rond. 'Regelrechte kopij vlak voor onze neus', mompelde Oude Engel. 'Maar AHA! is geen pulpblad. Jammer, voor een keer'.

Mick Mauser daarentegen wond zich stevig op omdat hij geen foto's mocht nemen. Witte Merel suste haar kerel: 'Je moet toch geen doden vereeuwigen', zei ze. 'Dat kun je niet maken'.

Hij moest er uiteindelijk om lachen. De copywriter kon maar dezelfde antwoorden geven als de anderen: twee whisky's, de tranen, een krant.

'Misschien had ze wel iets ontzettends in de krant gelezen, iets wat haar persoonlijk een opdoffer gaf?'

'Misschien'.

Die krant werd doorbladerd. Otto zweette water en bloed.

'Je ziet er echt niet goed uit, Otto. Zet ik de deuren wat open? Ga daar even zitten'.

Otto knikte en zonk op een bank neer. Ambulancedeuren klaptten open en dicht.

'Hm. Zou ze te veel gedronken hebben?'

Rampnieuwsgierigen troeptten op het trottoir samen.

'En ze maakte plotseling zoveel misbaar, en toen begon ze hardop te huilen, en vlak daarna...'

Otto vreesde dat zijn hart het ook zou begeven. Pas nu besepte hij dat hij zijn brilletje

nog op had. Vlug rukte hij het van zijn neus en liet het ter hoogte van zijn pompend hart bungelen. Het schemerde hem voor de ogen.

'Gaat het wel, Otto?' informeerde Zwart Hart, hij kapte een whisky achterover.

'Pff...'

Toen het waas van voor zijn ogen weer verdween, hield hij angstvallig die krant in de gaten. Die lag opengespreid op de ronde tafel midden in het café. Ginds naast de telefoon lagen de totoformulieren, met bovenop het stapeltje het bewuste velletje. Maar niemand schonk daar enige aandacht aan. Had nu echt niemand... ? Het duizelde hem weer. Toen vloog die verdomde raaf plotseling op.

'Haasje-repje!'

Iedereen schrok zich een bult.

8 Elliott

In de boeken over onze gevederde vrienden staat geschreven dat de laatste raaf die in onze contreien broedde gesignaleerd was omstreeks 1919. Maar het ravenolkje was gedurende de turbulente 20ste eeuw zo slim geweest zich terug te trekken in voor mensen onbereikbare en onzichtbare biotopen. In te veel oorlogen sneuvelden immers te veel vogels door verdwaalde kogels. Dus besloten de raven zelf verdwaalde vogels te worden, met voorbedachten rade. Een enkele raaf, nazaat van die raaf uit 1919, zocht in alle stilte het gezelschap op van een begrijpende ziel in een mens van goede wil. Zo haalde Elliott de raaf zelfs de 21ste eeuw. Hij landde ooit in de tuin van Oude Engel. En al gauw werd diens linkerschouder zijn vertrouwde thuishaven. De vrienden van zijn baas werden ook zijn vrienden.

Hij leerde zelfs wat spreken. Elliott beheerste gaandeweg de getallen, enkele zelfstandige naamwoorden, een paar scheldwoorden en noodzakelijke bevelen. AHA! Maranga's Magazine had er natuurlijk al eens een uitvoerige reportage aan gewijd. Elliott was er zowat de mascotte van geworden.

De inktzwarte vogel scheerde rakelings boven de onthutste koppen, griste bij de telefoon de bovenste totovelletjes in zijn bek mee en verdween door de openstaande achterdeur in het weidse zwerk boven Maranga.

9 Allen

- OE: Elliott! Getverderrie!

- Otto: MAAR ALLEZ!!!

- WM: Wat krijgt die nu?

- OE: ELIOTT!! ELIOTT!!

- ZH: Straks wordt iemand getroffen door een verdwaalde vogel, haha!

- MM: Subiet gaan er zich een paar een ongeluk schrikken, ja.

- Copy: Heb je dat gezien? Hij pakte verdorie die lottoformulieren mee!

- Otto: Eksters staan verdorie bekend als dieven!!

- OE: Maar Elliott is een raaf. Getver, da's nu echt de eerste keer dat...

- ZH: Elliott is Marie-Lena achternagevlogen.

- WM: Hij heeft de hele tijd op de toog gezeten.

- Copy: Waarom moest die eh... die vrouw zo plotseling huilen? Ze leek helemaal van slag.

- MM (mompelend): Het belangrijkste gebeurde natuurlijk weer naast de foto. Zoals gewoonlijk.

- Otto: Eh... ze had er weer een te veel op, denk ik.

- WM: De vogel is gevlogen. Wat een voormiddag.
- ZH: Zouden we de stad niet gaan afzoeken op zoek naar die lottodinges? Jouw raaf kan toch lezen en rekenen hé, Oude Engel? Volgens mij heeft hij iets ontdekt.
- Copy: Dit wordt weer een verhaal met een open einde.
- Otto: Geen sprake van, jongeman! Kom eens allemaal nader. Ik heb jullie wat te vertellen. Er is geen tijd te verliezen.

Vier minuten later haastten Oude Engel, Witte Merel, Zwart Hart, Mick Mauser, de copywriter en Otto zich kaffaat Rokade uit. De kou rook naar grijs, maar de lucht zat blauw als wintermelk.

Eliott de raaf wiekte over Maranga met het miljoenenpapiertje in zijn bek. Boven de winkel van kaasmeester J. Vos liet hij los. Het totoformulier zeilde langzaam en een beetje gek naar beneden. Eliott scheerde het in duikvlucht voorbij en zette als een kamikaze koers naar kaasmeester Vos, waar hij postvatte op de trottoirband. De mensen stoven geschrokken uiteen. Zo'n grote zwarte vogel hadden ze nog nooit gezien. Niet hier. Het winnende totovelletje dwarrelde iets later en iets verder op een immer groen perkje neer.

De zoon van kaasmeester Vos maakte het af met zijn lief. Dat gebeurde in het perkje niet ver van de ouderlijke woning. Het was voor veel jongelui uit Maranga de geëigende biotoop voor ontluikende en afbladderende liefdes. Pubers harpoeneerden er hun tong in meisjesmonden. Scholieren frunnikten er aan elkaar op banken en tussen struiken. Het meisje fietste huilend weg. Arne Vos stond op van de bank. Toen enterde zijn blik een neerdwarrelend velletje papier. Hij keek verbaasd omhoog en raapte dan het vodge op.

25. Q8

Zelfverbranding. Ik mag er niet aan denken. Met gekruiste armen en benen ga ik demonstratief voor een belangrijk gebouw neerzitten. Reeds zijn mijn kleren doordrenkt met duurbetaalde benzine. Ik wou geen diesel gebruiken. Dat werd me afgeraden door een reiziger in behangpapier. Die verdenkt sommige pomphouders ervan hun diesel met water aan te lengen, om hun prijzen laag te houden en concurrentieel te blijven. Allemaal de schuld van Tweestromenland, Babylonië, Mesopotamië, of hoe heten die oliestaatjes ook alweer, momenteel.

O ja: Q8.

Ik hinder het voetgangersverkeer op het trottoir. Daardoor krijg ik aandacht voor mijn Zaak. Ik krijg ook met agressie te maken.

'Maar ik ben doordrenkt! Ik meen het!' roep ik dan.

'De jaren zestig zijn al lang voorbij!' zegt er een. 'Je lijkt wel op een platenhoes van John Lennon'.

Aan de vensters van het belangrijke gebouw waar ik demonstratief en ostentatief neerzit, verschijnen nieuwsgierige gezichten. Ik wuif en wenk. Ze wuiven en wenken terug. Zouden ze beseffen waar ik voor opkom? Waartegen ik protesteer? Hebben ze weet van mijn Zaak? Godverdomme, er zit nog een lap van honderd euro mijn portefeuille. Kijk wat ik doe: ik sleur dat flapje eruit en probeer het de eerste de beste voorbijganger

in de handen te stoppen. Dat is nu eens het omgekeerde van bedelen, zie! Bedélen vervangt bédelen. Niemand wil het. Ik ben verdacht. Mijn geld is ook verdacht. Ze hebben te veel televisie gekeken: candid camera, weet je wel. Om de hoek zal dan breed grijnzend zo'n tv-clown opduiken, zo'n Bekende Vlaming die ergens naar wijst: 'Gefopt!'. Je zal maar in de val gelopen zijn voor heel Vlaanderen en omstreken. Ontgoocheld kneed ik het honderdflapje tot een prop, kauw er enkele minuten op en slik het dan door. Straks mee de fik in. Ik ben niet de eerste geldverbrander in België. Ik heb een groot voorbeeld uit de vaderlandse politieke geschiedenis.

Nou, hoe zit het? Ik krijg het koud. Maar ik ruik wel lekker. Ben net als mijn moeder: hou van wind en van benzinegeur. We gingen vroeger soms samen snuiven aan de uitlaat van startende wagens, tijdens het winkelen. Een vers opgestoken sigaret kan ook zo godgenageld lekker ruiken. Mm. Ik rook al lang niet meer. Jammer eigenlijk dat ik ooit stopte, want vandaag stap ik er dus uit. Gezondheid hoeft niet meer. Gezondheid kan alleen nog maar mijn lichaam schaden. De Zaak gaat voor.

'Denk je dat je interessant bent?!

'Wil je misschien op tv?'

'We hebben al genoeg charlatans en BV's!'

De verwijten vliegen me om de oren. Maar zeker van mijn Zaak kijk ik naar omhoog, naar al die passerende gezichten.

'Ge zit hier lelijk in de weg!'

'Ga ergens anders kakken!'

Ik krijg zelfs even een regelrechte schop van een huffer die ontsproten moet zijn aan een koppel post-mei-68'ers.

'Ge zijt zeker een van die Groenen? Leer ergens anders voor treurwilg!'

'Hahaha!!'

Ik hou stand. Ik zit hier voor mijn Zaak. Straks kom ik op CNN, terwijl de vlammen gretig aan mijn vege lijf likken. Die boeddhistische monniken moeten niet denken dat ze het monopolie op zelfverbranding hebben. Een Westerling als ik heeft ook zijn trots.

'Iemand moet het doen! We zijn veel te laks geworden!' roep ik om de haverklap.

'Wacht niet tot het te laat is. Denk aan uw kinderen. Bigfoot heeft zijn oerwoud verlaten om ons te waarschuwen. Hou rekening met buitenaardse intelligentie. Staar je niet blind op zonne-eclipsen. Kijk om je heen!'

'Wat raaskal je daar, man?' vraagt een agent. 'Sta op en ga weg!'

'Nee!' antwoord ik.

'Moet ik je laten wegtakelen misschien? Je hindert iedereen. Het is vrijdag. Iedereen is aan het shoppen voor het weekend!'

'Schoppen, ja! Onwetenden! En het staat me vrij hier te zitten!'

'Dat is verstoring van de openbare orde!'

'Nee, ik maak gebruik van het zitstakingsrecht!'

'Staken is met z'n velen. En het moet aangevraagd worden bij de burgemeester!'

'De burgemeester kent mij. Het is voor de Zaak!'

'Welke zaak?'

'Ik... '.

De agent grijpt me plotseling bij de arm en probeert me op mijn benen te hijsen. Een meter verder kwak ik weer op mijn zitvlees neer.

'Verdomme, man!'

'Ik heb het recht... ' .
'Je ruikt helemaal naar... naar... ' .
De agent snuift diep in.
'Wat ben je van plan?'
'Ik wil aandacht voor mijn Zaak'.
De agent grijpt een uiteinde van mijn sjaal beet en brengt die tot tegen zijn neus.
'Maar dat is naft, man! Ben je gek? Je bent een gevaar voor de omgeving!'
'Ik ben een waarschuwing voor de mensheid. Iemand moet... ' .
'In godsnaam, zeg!'.
Weer sleurt de wetsdienaar aan mijn mouw. Krak.
'Godverdomme!'
De schare omstanders groeit nu nog vlugger aan.
'Allez, vooruit!'
'Nee!'
'Oké, we zullen eens zien wie hier het laatste woord heeft'.
Purper van woede en trillend op zijn benen baant de agent zich een weg door het volk. Ook het verkeer op straat stremt nu. Mijn publiek breidt zich zienderogen uit.
Eindelijk krijg ik aandacht voor mijn Zaak.
'Wat ben je eigenlijk van plan, man?'
'Komt er nog wat van?'
'Dat zul je wel zien!' roep ik grimmig. 'En wel nù!'.

Ik tast mijn jas- en broekzakken af op zoek naar lucifers, een aansteker. Het grote ogenblik is aangebroken. Straks ben ik de Jan Palach van Vlaanderen geworden. Godverongelukt, niks te vinden. Verdomme. Natuurlijk niet: ik rook al lang niet meer. Stom van me. Echt stom. Jammer dat ik ooit stopte.
'Ewel?'
'Komt er nog wat van, Jean D'Arc?'
Ik kijk omhoog naar al die gezichten en haal beschaamd mijn schouders op. Vanuit de verte nadert het gezeur van een politiesirene.

'Mag ik een vuurtje van iemand?' vraag ik dan.
Ogenblikkelijk worden me tientallen aanstekers aangereikt. Niemand lacht. De vlammetjes dansen in de wind.

Ach, zelfverbranding. Ik mag er niet aan denken.

26. PERCUSSIE

Perikles Vandewoestijne gooide de kap over de haag, ging 's avonds deeltijds lesgeven aan volwassenen die vroeger op hun schoolbanken nooit goed hadden opgelet (eufemismen dienaangaande: *Avondonderwijs*, *Open Universiteit*, *Tweedekansonderwijs*, *Tweede-Levensschool*, *Levenslang Leren*, van dat gesubsidieerd verbaal fraais) en huurde een sociale woning op het woonerf *Koornbloem*, waar hij een van de ongeveer 300 randstedelingen werd, voldoende onbekend, voldoende bekend, zoals het een bewoner van zo'n woonerf betaamt.

Een nieuwe auto veroorzaakte in zo'n biotoop even een rimpeling van nieuwsgierigheid; een nieuwe bewoner sorteerde eenzelfde effect: een rimpel, wat gemompel, een

gordijn dat even bewoog. Voor de rest betekende een bestaan op de *Koornbloem* een *leven op later en dood*. Je had er altijd het gevoel een beetje levend begraven te zijn, in een massagraf wel te verstaan: de *Koornbloem* was vooral een slaapwijk aan de rand van veel drukte. Veel piepjonge gezinnen (twee ex-kinderen, twee ukken) hokten er niet. De *Koornbloem* leek eerder voorbestemd om onderdak te bieden aan nieuw-samengestelde gezinnen met oudere weekendkinderen, veertigers en vijftigers in de wacht gezet op het komende grootouderschap, failliete *yuppies* met een 'lange arm' bij stad en bouwmaatschappij en een aantal partnerloze pechvogels. Een seriemoordenares, een spijtoptant in een beschermingsprogramma of een kroongetuige *from out there* zouden er een perfect anoniem leven kunnen leiden.

Ex-priester thans leraar Perikles Vandewoestijne was op zoek naar zo'n leven: rustig, gelijkmoedig, dicht genoeg bij een stad (apotheker, bieb, wassalon, tearoom), op schootsafstand van de boezem van moeder natuur (wandelingetje, stilte, maïs, leeuweriken). Hij wou zich oefenen in anonimiteit, grijsheid, veiligheid, doorsnee, onbekendheid, na het verzaken aan de roep des Heren en aan het haken van scholieren naar kennis van Frans en Latijn. Perikles Vandewoestijne wou boeken lezen, een aperitiefdrank brouwen en later misschien zelfs een boek schrijven.

Hij had echter buiten de vijftienjarige Yuroslav Vanwijnsberghe gerekend, die zich ook wou oefenen: in lawaai op ritme, percussie met name. Onder de inwoners van de *Koornbloem* gezegd en niet gezwegen: drums. Die woorden alleen al! *Percussie* perforeerde je trommelvliezen; *drums* deed iets met je grondvesten.

Uitzondering op de *Koornbloem*-regel: Yuroslav was levendig lid van een kroostrijk eenoudergezin. Het vijfkoppige stammetje werd geleid door een moeder: een veertigjarige 'goedbewaarde' vrouw wier man jaren geleden in de Eerste Golfoorlog verdwenen was. Deze moeder torste nog altijd lange, ravenzwarte haren en twee prachtige vooruitzichten.

Elke dag, op vakantiedagen tot twee-, driemaal toe, weerklonk omliggend het geroffel, gebonk en gedreun in de beste traditie van vele drummers ter wereld: die van eeuwigdurende egostrelende zelfbevlekkende solo's. De jongen wist van geen ophouden. En het ging crescendo, samenvallend met het opdagen van een moedervrijer in het huis. Blijkbaar nam Yuroslav ook lessen: geleidelijk verfijnde zich zijn geklop. Keerzijde van de medaille: de sessies verlegden zich nu naar de ochtenden en de avonden.

Toen leek er plotseling een kentering te komen. De middelste juliweken verliepen geluidloos, althans wat deze vorm van muziek betrof. Perikles Vandewoestijne, en met hem een aantal wijkbewoners, haalden opgelucht adem. Deze opluchting was echter kortademig: tijdens de ochtenden en de avonden van deze rustige midzomerweken werd de buurt, althans de binnencirkel omheen het dekselse drumhuis, vergast op een partituur van gekreun, geschreeuw, gehijg en somtijds gegil. Waar dit nodig was, lokten de mensen hun kinderen weer naar binnen, want ze hadden al vlug door dat het hier de nagelnieuwe minnaar betrof die tekeer ging met zijn kersverse buit. Beiden onderschatten blijkbaar de kwaliteit van de isolatiematerialen op de wijk *Koornbloem*.

'Of net niet,' weidde een dichte buur verder op dit thema uit. 'Omdat ze weten dat iedereen hier altijd alles hoort. Ze kunnen zich gewoon niet inhouden tot de jongen terug van zomerkamp is. Die werd verplicht om drumlessen te nemen en elke ochtend en avond van bil te gaan op zijn trommelvellen. Valt het jullie niet op dat dat geklop

begon met de intrede van dat nieuw lief van haar? Enfin: harder geklop toch. Uit goede bron (mijn stiefdochter volgt fagot in de academie hier) weet ik zelfs dat hij maar 55% haalde voor zijn *boenke-boenke* examens. Maar hij moet ermee doorgaan van de moeder en haar nieuwe vent, en wel op deze tijden van de dag, want ze kennen de bedenkelijke kwaliteit van de isolatie op de *Koornbloem*, en ze weten allebei ook dat ze zich onmogelijk... ‘

Voor een keer schaterde een buurtklokje het uit, Perikles Vandewoestijne (die ook voor de eerste keer naar buiten was gekomen) inbegrepen, midden in de zomer, midden in het verhaal van de dichte buur, terwijl ze op het binnenpleintje genoten van de avondzon. Voor een keer barstte geschater los op de *Koornbloem*, en geen geklop of gedreun of gebons. Daarna werd het weer stil en spitste iedereen de oren met een brede glimlach om de mond, ex-priester thans leraar Perikles Vandewoestijne inbegrepen.

‘Wanneer komt de jongen terug uit vakantiekamp?’ vroeg hij dan, om het ijs te breken.

27. LIEVER PAAPS DAN TURKS, LIEVER TURKS DAN PRUISISCH

(01) Op een valavond in april 2005 werd de oude Duitse kardinaal Ratzinger de 265ste paus. De rookontwikkeling van het oubollige kaduke Vaticaankacheltje binnen in de Sixtijnse kapel was zo onverwacht hevig dat de bejaarde kardinalen half groggy ijlings hun stem uitbrachten. Ze hoestten zowat hun roodkapjes van hun kruinen. Door deze haastklus – een regelrecht gevolg van dat kaduke kacheltje – werd de oude Beierse kardinaal Joseph Ratzinger de nieuwe paus. Voorheen was hij immers ook alomgedoodverfd als de grote kanshebber. De kardinalen steunden dus de bookmakers, terwijl ze eigenlijk in de waan waren dat de Heilige Geest (in de gedaante van grijze rook, die noch wit, noch zwart was of dat ook maar wilde worden) hun stemgedrag dicteerde. Hun opwelling schreven ze aan hogere machten toe.

Vrouwen over de hele wereld zaten door deze verkiezing in de rats. Er fladderden wel wat glimlachende nonnen als zwarte vogels over dat Sint- Pietersplein, maar de rest van de niet-mannen zat met de gebakken peren. Hun reacties spraken boekdelen:

‘Het is een Duitser.’

‘Het is een Duitser in vrouwenkleren.’

‘Het is een zeer oude Duitser in vrouwenkleren.’

‘Roodkapje is Sneeuwwitje geworden: oma is dood, de wolf is verjaagd, de dwergen gaan nu zeven jaren lang het bos kappen.’

‘U spreekt in raadsels.’

‘Hij daar ook. En hij gebruikt er zelfs nog een schuilnaam voor.’

‘Ja: we zijn er goed mee gezegend!’

‘Die draait de klok met een ruk terug naar de tijd van toen ze nog dachten dat de aarde plat was. Een rukwind, godgenageld.’

‘... zo plat als een vijg uit de Heilige Schrift.’

‘Ja: straks haalt hij Galilei weer uit de kast om die te weerleggen. Let maar op mijn woorden.’

‘Diene Duits gaat ook hele continenten decimeren.’

(02) In het belang van het onderzoek verzwijgen we hier ook niet de positieve reacties:

‘Ja... het is een Beierse Duitser... en dan?’

‘Wel eh... ‘

‘Het moet toch iemand zijn, hé?’

‘Hij was tegen zijn zin lid van die bruine jeugdbeweging, hoor!’

‘Het is toch om het even wie Christus op aarde vervangt?’

‘De Italianen raken hem al een beetje gewend.’

‘Hij spreekt zes talen.’

(03) Het deed tevens de ronde dat deze nieuwe oude paus liever boeken had geschreven dan Petrus op te volgen. Maar gedane zaken nemen geen keer: de Heilige Geest, deze vrome kettingroker, had beslist.

(04) Danneels uit Kanegem/Mechelen, gepolst naar een reactie:

‘Oef!’

De Belgische pers, collectief: ‘Eh?’

‘Wel: hoe zou u zelf zijn?’

Begrip alom.

De Belgische ex-kanshebber was een kathedraaltje van diplomatie.

(05) De Zwitserse Wacht keek neutraal toe. Hun bloedsomloop vormde hun grootste probleem.

(06) Habemus Papoea? Neen. De sluipschutter, in een helikopter van de Geheime Dienst boven het Vaticaan cirkelend, pakte opgelucht zijn moordtuig weer in: de nieuwe paus was noch zwart, noch latino, noch piloot, noch muzikant, noch jong. Een paar uur later werd hij zelf grondig uit deze materiële wereld verwijderd door diezelfde Geheime Dienst van Vaticaanstad. Hij werd boven Sicilië *in his birthday suit* uit de helikopter geduwd. Te gronde duurde het amper enkele onbewaakte minuten vooraleer hij voorgoed van de aardbodem verdwenen was.

(07) Wat deed Joseph Ratzinger de dag na zijn verkiezing? Hij maakte zich sterk dat zijn beroemde voorganger de grote wereldgeheimen ergens op kattedelletjes had neergekrabbeld en dat hij die in zijn appartement had verborgen. Dus eiste hij twee pauselijke uren voor zich alleen op en ging onder het mom van sanitaire en andere badkamerbehoeften op zoek. Een laatste al te opdringerige pottenkijker wees hij de deur met de opmerking:

‘Ik wil voor een tweede keer mijn tranen de vrije loop laten, gun me dat alstublieft.’

De buit was schaars:

Een woordenboek Pools-Italiaans.

Enkele audio-cd's om Esperanto te leren.

(08) De reisbureaus deden ondertussen gouden zaken. Een flink aantal roodkapjes (sommigen onder hen zwaar ontgoocheld) boekten hun terugreis. Alleen de gegadigden voor de Curie bleven in Rome hangen. De vele Polen deden aan carpooling. In deze rangen vielen een behoorlijk aantal naakte ontslagen te noteren. Omgekeerd kwam dan weer vanuit Duitsland, zegge en schrijve Beieren, een kleine *blitzkrieg* tot stand: Benedictus XVI zou wel hulp kunnen gebruiken zeker?

(09) De educatieve uitgevers in Gutenberg-Duitsland wreven zich in de handen: de Duitse schoolboeken Gewijde Geschiedenis en Wereldoriëntatie konden nu massaal aangepast en herdrukt worden. (PS: een wijze les voor de Japanners, die in hun eigen leerboeken hun bedenkelijke historische gedrag hadden verdoezeld! De Chinezen, die in dat verband met een zwaar probleem zaten, kregen hier steun uit onverwachte hoek.) Andere Europese uitgevers hoorden ook plotseling de kassa's rinkelen.

(10) Een 26-jarige vrouw uit Oostenrijk werd het slachtoffer van een vreselijk toeval. Haar leven nam plotseling, om zo te zeggen, een andere wending. Ze werd zelfs een BO. Kranten en magazines bestookten haar met journalisten en fotografen. Ze werd betaald voor interviews. Geen spaander van haar privéleven werd heel gelaten. Haar naam: Benedicte Ratzinger. Geen familie. Anderhalve maand na de pausverkiezing liet ze haar naam veranderen in Gitte Retsin. De rust in haar leven keerde gedeeltelijk weer.

(11) Exact een jaar na de dodelijke vloedgolf in Azië deed zich in Vaticaanstad een tsunami van vurige tongen voor. De Ratz bleef er ook in. Rookontwikkeling vormde de belangrijkste doodsoorzaak bij de 458 slachtoffers. Een omgevallen kaars in een wachthokje van de Zwitserse Wacht zou de brand hebben aangestoken. 'Zou', want ondanks een zee van licht tastte men eigenlijk in het duister. Een kloon van de Duitser bleef aan tot in 2013, om daarna zagezegd ontslag te nemen. Die werd opgevolgd door een bleke figuur uit Latijns-Amerika, een Argentijn die door schuldig verzuim ook al een bedenkelijk verleden had. De prognose was dat die vlug vergiftigd zou worden.

(12) A.D. 2014 werd door de vrouwen overal ter wereld een pausin verkozen. Condoleeza Rice, nu als pausin luisterend naar de naam Barbara Johanna I, nam haar intrek in het voormalige gerestaureerde gerechtsgebouw van Phoenix, Arizona. Een gevolg hiervan was dat het oude schisma tussen orthodoxen en rooms-katholieken weer opklaarde, én er liep een nieuwe stevige breuklijn door de kerk, als een permanente rilling over de ruggengraat: de masculiene kerk wilde helemaal niets te maken hebben met de feminiene kerk. Nieuwerwetse profeten voorspelden zelfs voor de nabije toekomst een derde wereldoorlog: die zou tussen mannen en vrouwen gevoerd worden, en geleid worden vanuit de twee Vaticaansteden Rome en Phoenix. Maar eerst moest Rome nog uit zijn as herrijzen, als een feniks.

(13) Wijzelf volgen alles met argusogen. God sta ons bij in deze roerige tijden.

28. OPENBARE VERVOERING

Er klinkt iets radeloos door in de grondige dreun van stadsbussen die alsmaar meer en sneller en voller en nog meer menselijke lijven van hot naar her en terug openbaar vervoeren, het is een aardse treurnis die van geen ophouden weet en steeds zichzelf herhaalt, en elk uur van elke dag weer doorzindert.

Men wordt daardoor niet per se overmand door aanvallen van gezelligheid.

Evenmin wordt men er duizelig van gezondheid door.

En toch... zoals de junizon kan spetteren op dit algehele gebeuren... Of desgewenst... zoals de novemberregen dit alles kan bevochtigen... Men legge begrip aan de dag.

Er zit een vrouw in de bus. Ze heeft van de overheid een boete gekregen omdat haar kat te dik is. Wat huisdierenzorg betreft, is de wet de laatste tijd plotseling beenhard geworden. Zelfs overbezorgde huisdierenhoudsters kunnen tegen de lamp lopen. De vrouw is al enkele maanden bijzonder kwaad omdat er niet meer gerookt mag worden in cafés en restaurants. Nu moeien ze zich ook nog eens met de omvang van haar kat. Deze vrouw zit dus bijzonder balsturig op de achterbank van een stadsbus. Ze weigert bijvoorbeeld permanent om op te schuiven en wat plaats te ruimen voor verse passagiers. Ze wil evenmin antwoorden op vragen of aanmerkingen daaromtrent, zelfs niet op een goedbedoelde opmerking in verband met het weer. In zijn achteruitkijkspiegel houdt de chauffeur deze tijdbom nauwlettend in de gaten. Telkens kaatst de vrouw zijn blikken opstandig terug.

Frieda Vandenbroucke is bijzonder boos.

Op de overheid.

Op de mensen.

Op de mensheid.

Op de stadsbus die te laat is en hier hemeltergend lang aan de starthalte blijft staan.

Frieda Vandenbroucke zal zich haasten op weg naar genoegdoening.

Wanneer ze haar rittenkaart laat vallen en zich bukt om die op te rapen, merkt ze tot haar verbijstering dat ze haar roze schildpadpantoffels nog aan heeft. Het is een belachelijk zicht. IJlings komt ze weer overeind. Iedereen zit star voor zich uit te staren. Zweeft er een glimlach om hun mond? Is dat een grijnslach daar in die achteruitkijkspiegel? Heeft iedereen al gegrinnikt toen zij het zelf nog niet doorhad? Is hier een samenzwering tegen haar aan de hand? Kan ze de bus weer uit stappen en... ? Durft ze dat wel? En dan?

Verse woede borrelt in Frieda Vandenbroucke op. Wanneer ze niks opvallends kan detecteren, begint ze hevig te knarsetanden, terwijl ze gelijk haar vuisten balt, waardoor haar rittenkaart tot een minimum wordt herleid. Bij deze geluiden kijkt de helft van de businhoud verbaasd om. Daardoor duikt ook de chauffeur andermaal in de diepte van zijn achteruitkijkspiegel.

De vrouw op de achterste zitbank begint op een opgeblazen kat te gelijken. De blikken van de mensen vallen op haar roze schildpadvoeten. De bus schiet nu in de lach, er zijn nieuwe passagiers opgestapt, de chauffeur kijkt met spleetogen in de spiegel en begint nu ook geamuseerd te grinniken.

'Ik zie nu waarom er niemand meer op de achterbank van u mocht, madamke!'

'Ge gaat er alzo niet te rap geraken, hé!'

'Dat komt soms in mijn droom voor.'

'Ik mag het ook niet gedroomd hebben!'

'Ja... een mens is gehaast... '

'Gelukkig zijn ze met twee, hé!'

'Moet gij ergens dringend zijn, mevrouw?'

'Ge krijgt zeker voorrang op het zebepad, haha!'

Een ziedende Frieda Vandenbroucke aanhoort en ondergaat al dat commentaar met een rooie kop en roze voeten. Met een doffe dreun, eindelijk, start plotseling de bus. Een bekend conservenmerk heeft deze stadsbus van kop tot staart in de felgroene erwten laten zetten. Het is een knullig zicht. Ieder weldenkend intelligent mens zou

pertinent moeten weigeren op zo'n idiote bus te stappen. Een conservenbus. Een blikbus.

Frieda Vandenbroucke, een broodkruimel op de rok van het universum, een piepkleine erwt in een groot wereldbestel, is met het openbaar vervoer op weg naar een lokale overheid in verband met haar volslanke kat Pinard. Hun is onrecht aangedaan: 250 € boete en een dieet. Diëten zijn duur. Diëten zijn uitgevonden door dure dikkenekken die vroeger zelf met tafelrestjes werden gevoederd.

'Godverdomme,' vloekt Frieda tussen haar tandvullingen, meer keren dan er bushaltes zijn. De op- en uitstappers kijken niet zo uitdrukkelijk meer naar de achterbank, die Frieda V. breeduit in beslag heeft genomen. Iedereen is te druk met zichzelf bezig. Niemand vertoont ook de neiging naar die achterbank toe te waggelen: het geheel ziet er te imposant en te dreigend uit. Deze bank is duidelijk vol-zet. Een vrouw op schildpadvoeten moet je niet uitdagen.

Frieda Vandenbroucke zal vandaag niet tot bij de lokale overheid geraken.

Wat een ravage in dierenspeciaalzaak Fluffy!

Zo'n dierenspeciaalzaak krijgt dan ook niet elke dag het onaangekondigde bezoek van een stadsbus.

De bus (nu een vreselijk verwrongen en gescheurd conservenblik met geschramde en gedeukte mensenlijven in) staat in schril contrast met de groene jonge frisse erwten erop. Alsof een woedende reus hier heeft huisgehouden, met een koppige stugge blik-opener. De winkel (die zo diep is dat hij in de andere straat uitgeeft) is totaal vernield. De bus is er dwars doorheen gecrasht. Het splinterende lawaai was onbeschrijfelijk. Dat werd begeleid door gegil van binnen en van buiten de bus. Op zo'n doodgewone werkdag was zo'n partituur ondenkbaar.

Openbare vervoer? Mijn kloten! roept een verschrikkelijk boze man in openbare vervoering. Zijn hondje is door de bus verpletterd.

Maar hoe komt dat nu toch? schreeuwt de zaakvoerder elf keer na elkaar uit.

Het plafond van dierenspeciaalzaak *Fluffy* was te laag voor de bus. Daardoor zijn zowel de hooggezeten chauffeur als Frieda Vandenbroucke, ingezetene op de hoge achterbank, onthoofd. De andere passagiers zijn op diverse manieren gewond, gebuild, geblutst. Ook een aantal dieren gaven de geest.

De zwarte doos kan maar één iets niet verklappen: in welke mate de chauffeur verstrooid was door te lang en te diep in de achteruitkijkspiegel te gluren – en waarom dat gebeurde.

Een te dikke kat is eigenlijk de oorzaak van dit vreselijke ongeval.

Godinnen en hun wraak: uitkijken geblazen.

29. ONBEWAAKTE OGENBLIKKEN

01

Het was in de tijden dat men bij gebrek aan inspiratie doodgewone typetjes in alledaagse situaties op affiches van culturele manifestaties zette (en iedereen dat na-

aapte), dat men bij gebrek aan inspiratie het haar tot dicht tegen de schedel afroetsjete teneinde via deze concentratiekamp-look kaalheid te verhullen en tot het leger der gelijkgeschakelden toe te treden (en iedereen dat na-aapte), dat men bij gebrek aan inspiratie alom de slogan *WIJ MAKEN HET VERSCHIL* zag opdoemen maar niemand echt dat verschil maakte (en iedereen dat na-aapte), dat men bij gebrek aan inspiratie ging *coveren, playbacken, samplen* en kopiëren alom (en iedereen dat na-aapte), dat men bij gebrek aan inspiratie ziellose *e-mails* de wereld inzond en zelden zelf reageerde op geschreven berichten (en iedereen dat na-aapte), dat men bij gebrek aan inspiratie de televisie en hun taterars als bron en evangelie en autoriteit ging beschouwen en de bête slogan *GEZIEN OP TV* voor onvoorwaardelijk juist en goed en waar aannam (en iedereen dat na-aapte), het was in die droevige tijden zonder inspiratie dat wie een vondst deed, verdacht was, en voor aap stond.

Op een valavond in die tijden sloot Rapunza haar boetiek *Plena Luna* op het *Watermolenpleintje* omstreeks halfzeven af, maar liet voldoende kieren en spiedluikjes open. Ze hield bovenal van het uur van de dag waarop ze kon sluiten. Vanavond zou ze van een extra vertoning buiten op het plein kunnen genieten. Op drie verschillende plaatsen in haar winkel/woning, beneden en boven, bracht ze evenveel fotoapparaten in gereedheid.

Op een valavond in die tijden ontmoette ik Stefanie, Dienne, Arthur Venus (in gedachten) en Griet toevallig op het *Watermolenfeest* eind augustus. Griet en Dienne waren boezemvriendinnen; Stefanie was een hartenkind; Arthur Venus was een accordeon.

Op vrijdagavond zou een fototentoonstelling worden geopend. Dat heuglijke feit was ik vergeten, tot een uur voor de gebeurtenis. Ik repte er me haastig langzaam heen, per auto en een stuk te voet op smalle paadjes tussen eindezomergewassen. Het had drie weken onverdroten geregend. Nu scheen de avondzon, zakkend achter de tralies van hoge populieren.

Ik verkende de ruimtes waar de foto's werden getoond en ging daarna aan een tafeltje op het pleintje van de *Watermolenwijk* zitten, wachtend op wat komen zou.

Wie ik daar niét per toeval ontmoette, waren de politici. Er waren immers gemeenteraadsverkiezingen op til. Zij klopten mensen op de schouders, staken hun handen vooruit, gooiden hun armen in de lucht. Ook ik werd stevig aangepakt.

Al die tijd al werden we vanuit boetiek *Plena Luna* in het oog gehouden door Rapunza.

Eerst merkte ik Stefanie op. Later kwam haar moeder erbij zitten. Dat was Griet. Nog even later kwam Dienne eraan. Zij kenden mij ietwat omdat ik een openbaar leven leidde in de culturele sector; ikzelf kende tot dan toe alleen Stefanie oppervlakkig: zij had ooit bij mij een serie poëziesessies gevolgd, samen met een vijftiental jongeren. Hier op het *Watermolenfeest* stelde ze twee van haar foto's tentoon. Over Arthur Venus werd die avond alleen even gesproken. Hij was niet zelf aanwezig.

Al vlug was ik in drukke gesprekken met het drietal gewikkeld, afgewisseld met periodes van luisterbereidheid ten opzichte van een muzikaal duo dat onder een paar grote paraplu's *evergreens* uit de 20ste eeuw *coverde*. Griet bleek zich (inter-) nationaal het lot aan te trekken van jonge hartpatiënten; de werkloze herbariste Dienne was een fervent bomenmens, tekende naaktportretten op verzoek en trad geregeld op met haar accordeon Arthur Venus, waarbij het instrument Arthur heette en zichzelf Venus.

Stefanie, het meisje met het hart dat te vlug moe werd, viel met haar twee foto's net niet in de prijzen, vernamen we tussendoor van de voorzitter van de jury.

Al die tijd al werden we vanuit boetiek *Plena Luna* in het oog gehouden door Rapunza.

Het avondlicht van augustus werd door het duister uitgevlakt. Straat- en kermisverlichting namen deze taak over. Iedereen bleef keuvelen, staand aan ronde receptietafels of zittend aan feesttafeltjes op het plein. Dat gekeuvel werd gebabbel, steeds harder, en ging hier en daar in een onverwachte groepsbrul over. Ook wij, inmiddels staande lichamen aan zo'n hoge receptietafel, gingen luider praten en breder gesticuleren. Dienne verdedigde met woedende stem en harde r-klanken alle bomen in de stad; Griet legde met vuur en vlam uit waarom ze ondanks een geschikt diploma al die jaren uit het onderwijs was gebleven. Stefanie bracht beiden op gezette tijdstippen tot bezinning. Ik luisterde, knikte en vond het best gezellig. Ik informeerde naar Arthur Venus en naar de *Hartenkinderenstichting*. De laatste uren van de vrijdag, het slothoofdstuk van de week, geurend naar zeep, gleden glad voorbij. Rond halftwaalf bracht Griet haar dochter naar huis. Zijzelf zou wel nog terugkeren, en bezwoer ons niet te verdwijnen. Intussen ging ik met Dienne op het *Watermolenbrugje* de brede beek bekijken. Het water stroomde snel ruisend onder ons door. Ik vertelde haar ook over de paden en kerkwegels tussen de velden in de onmiddellijke omgeving. Dienne was verrast door al dat fraais zo vlakbij en besloot dat ze hier binnenkort zou komen fietsen. Flarden doffe muziek waaiden ons vanuit de jongerenfeesttent aan. We zochten het pleintje weer op en troffen Griet weer op onze weg aan. Ze moest zich gehaast hebben.

Al die tijd al werden we vanuit boetiek *Plena Luna* in het oog gehouden door Rapunza.

We vervingen de brave witte receptiewijn door stevige glazen bier; bleek dat geen van ons drieën echt compatibel was met dat feestpul. Waarover praten mensen urenlang? Geen idee. Toen we even later om ons heen keken, zagen we vrijwel niemand meer. We stonden aan het ene tafeltje dat overgebleven was, reeds tot dicht tegen de gevel van een huis geparkeerd, om passage toe te laten. Dat kon niet blijven duren, hoewel ik het een interessante vorm van eeuwigheid begon te vinden. De beide vriendinnen blijkaar ook. De onvermijdelijke *Man-die-Sluit* kwam echter opdagen, de *Klaas Vaak Der Grote Mensen*, op strenge kousenvoeten.

Of wij binnenkort zouden kunnen...

We knikten begrijpend en kozen voor de korte pijn.

'Is er hier ergens nog iets open?'

Ik keek in vier verwachtingsvolle ogen, na deze klassieker onder de nachtelijke vragen. En ik liet mijn kersverse vriendinnen niet lang in het ongewisse. Het werd natuurlijk *De Zwarte Duif*, mijn stamtaverne vlakbij.

'Tiens, ik denk al de hele avond af en toe een bliksemflits gezien te hebben. Daarnet weer.'

'Hé: ik ook! Ik dacht, dat kan niet, maar blijkaar... Hebben we zoveel gedronken?'

'Ha ha.'

Op datzelfde ogenblik werd het laatste overgordijn in boetiek *Plena Luna* dichtgeschoven.

Niet lang daarna, in de *Week van de Dode Katten*, ontmoette ik de gekke schilderes Jurka. Ze exposeerde haar schilderijen in mijn stamtaverne *De Zwarte Duif*. Op elk schilderij bespeelde iemand een instrument. Toen ze voor de eerste keer grondig openbaar dronken werd aldaar (ze kwam voortdurend poolshoogte nemen), beschreef ze het schilderij dat iedereen wel eens zou zien: hoe ze bij zichzelf de liefdessappen losvingerde en de genotsgolven liet komen, – maal twee: ook in de spiegel. De liefdeschilderes bekeek zichzelf terwijl ze zich schilderde. Het water kwam ons in de mond. Jurka beschikte over het fraaiste stel benen ter wereld. Die onthulde ze pas dagen na de ophanging van haar schilderijen. Eerst moest ze nog wennen aan ons. Toen ze haar verlegenheid ontwend was, kreeg iedereen een gulle, gekke inkijk bij haar. En daardoor keek iedereen ook wel eens af en toe naar haar schilderijen. Die zouden twee maanden lang in *De Zwarte Duif* blijven hangen.

Sappige gekke Jurka bleek sterk doorleefd te zijn – gemarineerd en gekookt in de woedende weën van het leven. Dat merkte je ook aan haar. Prachtig verval. Op twee adembenemende zuilen. Maar wat heet gek? Je bent maar zo gek als de mensen je toedichten. Na haar dronken spiegelopenbaring noemden sommige mannen haar: *Jurka-Doe-Het-Zelf*. Waar ze in haar een makkelijke prooi vermoedden, daar sloegen ze echter de bal volledig mis. Jurka flirtte alleen met alcohol, nicotine en verf.

En zo zat ik op een van de laatste expositieavonden samen met vier vrouwen aan een tafeltje in *De Zwarte Duif*: Jurka, Griet, Stefanie, Dienne. En bovenal... met Arthur Venus. Ik had namelijk Dienne kunnen overhalen als levend schilderij met kleur en klank aanwezig te zijn en het spiegelbeeld te evoceren van Jurka's doeken. We waren teruggekomen naar de plek waar we ons goed gevoeld hadden. Iedereen kon het prima met elkaar stellen.

We dronken, vonden het jammer dat Jurka met haar doeken weer zou verdwijnen en af en toe ontlokte Dienne weemoed en passie aan haar accordeon. Stefanie nam voortdurend foto's.

Zouden we Jurka nog wel eens weerzien wanneer haar schilderijen hier ontbraken? (Er was er maar één van verkocht, de saxofonist, aan tavernebaas Otto, dat spoor bleef dus alvast). Deze onuitgesproken gedachte vatte vlak telkens Arthur Venus in beweging kwam. Accordeons kunnen vreselijk tergen, maar anderzijds ook diep in je ziel kerven. Het hangt er van af wat je er aan ontlokt, en hoe, en wanneer, en door wie dat gebeurt, en voor wie, of waarom. De adem van de accordeon kan een wee zijn, een zucht of een bries. Hij kan je doen wenen, hij kan je doen zwijgen, hij kan je doen dansen.

Rapunza – in *De Zwarte Duif* niet onbekend: ze kwam 's middags wel eens om een dagsoepje – spreidde voor Otto haar portfolio op de toog open. Hij '*had vijf minuten*', luisterde welwillend en plukte intussen frieten uit een gekarteld bakje.

'... zoals op het pleintje einde zomer hé...' knikte hij, terwijl hij de collectie foto's monsterde.

'Recent werk,' legde Rapunza uit. 'Ik moet ze natuurlijk wel nog inkaderen.'

'Een vijftiental?' opperde Otto, terwijl zijn blik even over de muren scheerde.

'Dat ware prima. Ik zou mijn tentoonstelling noemen:

Onbewaakte Ogenblikken.'

‘Ja. Ja ja. Ik hang hier zoals je merkt wel eens een kunstenaar op, ik bedoel: werk van hem. Haar.’

‘Ja, dat weet ik. Die schilderijen... Daarom... en door die tentoonstelling op het pleintje dacht ik zo...’

‘Mooi hé?’

Rapunza knikte, maar wist niet of Otto op haar foto’s dan wel op de schilderijen aan zijn muren doelde. Hij bladerde door haar mensenfoto’s.

‘Mooi gedaan. Die wisten waarschijnlijk niet dat ze gefotografeerd werden?’

‘Helemaal niet. Onbewaakte ogenblikken, hé.’

‘Dat zijn de beste.’

‘Anders krijg je derderangsacteurs.’

‘Grimassen, gesloten ogen, vreselijk lachende gebitten.’

‘Ha ha.’

‘Wel, oké hoor,’ besloot Otto dan. ‘Wanneer kom je de dingen ophangen? De schilderes daar komt zaterdag haar werken wegnemen. Van mij mag er best wel eens iets anders in de plaats. Het wordt hier nog een kunst kroeg, ha ha.’

Plotseling boog hij zich wat dieper over een foto.

‘Hé...’

Hij keek naar het tafeltje met de vier vrouwen, waar Dienne alweer een deuntje had ingezet.

‘Maar dat zijn zij!’ wees hij, met zijn ene wijsvinger boven een foto haperend, met zijn andere in de richting van het tafeltje wijzend.

Rapunza keek om en herkende onmiddellijk de vier gezichten die ze enkele weken geleden stiekem gestolen had. Ze had er bij het binnenkomen helemaal niet op gelet; het was druk in *De Zwarte Duif*.

‘O...’ deed ze. Ze sloeg haar hand voor haar mond.

‘En dat is de schilderes daar, hé,’ zei Otto.

‘Maar...’ zei Rapunza verbijsterd.

Ik keek verbaasd naar de prachtige vrouw aan de toog. Ze leek zo weggelopen uit de jaren zeventig van de vorige eeuw. Ze vertoonde tekenen van herkenning.

De avond was gezapig en weemoedig begonnen, maar eindigde in alcoholische chaos omdat Jurka en Rapunza iets gedeeld hadden waar wij niet van op de hoogte waren: een man. De beide kunstenaressen hadden zich een tijd geleden over dezelfde kerel ontfermd, Jurka eerst, want ze was er toen mee getrouwd, daarna Jurka half en Rapunza heel, dan Rapunza totaal, en toch Jurka weer even, daarna geen van beiden meer. En bij geen van beiden had hij nageslacht nagelaten. We kwamen dat te weten en we zouden het geweten hebben.

Jij steelt muziek voor je doeken!

Jij steelt gezichten voor je prenten!

Dit waren de blikopeners geweest voor een vrouwelijk oorlogje in *De Zwarte Duif*, na een aanvankelijk ingehouden maar toch verbazend en onheilspellend voorspel dat anderhalf uur in beslag nam en steeds maar crescendo ging qua vinnigheid. De drank had de gevoelens plotseling geflambeerd. De fotoportfolio van Rapunza lag gevaarlijk beschikbaar op het tavernetafeltje. We hadden er al in gebladerd. Nee, we vonden het

niet erg dat we verstolen waren vereeuwigd, samen met nog andere groepjes mensen tijdens de *Watermolenvernissage*.

Maar toen kwam vanwege de schilderes de opmerking: *Jij steelt gezichten!*

Waarop de fotografe repliceerde: *Jij steelt muziek!*

Ze bedoelden allebei: *Jij hebt mijn man gestolen!*

De smalende toevoegingen *doeken* en *prenten* even later waren er te veel aan. Plotseling vlogen ze elkaar in de haren. Arthur Venus schrok zich een felle ademstoot. Griet sprong op, graaide naar Stefanies hand en verdween ijlings.

03

Terwijl ik me dagenlang kan opwinden over een onnozel detail, en er zelfs door in slapeloosheid verzeilen kan, ben ik nooit erg verbaasd of ondersteboven wanneer zich iets ongewoons of ergs voordoet. Ik hou van onverwachte *attractoren* (om het woord *attracties* niet te hoeven gebruiken).

Ik keek aanvankelijk onbewogen naar de vechtpartij, als naar een feit. Fotografe versus schilderes. Nul-nul. Ook een tiental stamgasten deden zich te goed aan het partijtje worstelen vrije stijl, reeds voorafgegaan door het klassieke gegooi met bier. Enkelen moedigden Jurka aan, omdat ze haar al wat kenden. De modder ontbrak, maar Jurka had een adembenemend rokje aan en Rapunza was op z'n *magisch-boetieks* gekleed. Ik merkte dat Dienne ijlings Arthur Venus instopte en de cocon vervolgens in veiligheid bracht, vertrekbaar postvattend bij de deur. Gaandeweg (het bleef maar duren) begon ik het gebeuren als een kunstwerk te bekijken.

Maar hoe kwam het godgenageld dat ik plotseling wel letterlijk ondersteboven lag, *gesandwich*t tussen die twee kroegtijgerinnen? Ik zweer het: ik wist het niet, ik weet het nu nog niet, ik zal het nooit weten. Want in één klap was de hele taverne in beweging gekomen, Arthur Venus inclusie: in een opwelling had Dienne haar accordeon weer uit de cocon gehaald en begeleidde ze het tafereel met snerpende uithalen en lange zuchten. Simultaan was ik deelnemer aan en observator van de collectieve schermutseling. Voortdurend flitsten filmische beelden van Ierse *pub*-vechtpartijen door mijn hoofd (o.a. uit *Un taxi mauve*). Ik zag mezelf bloeden en geblutst worden, maar vreemd genoeg was van pijn geen sprake. Mannen en vrouwen sprongen en duwden en klauwden en vielen om mij heen. Ik hoorde kleren scheuren, kootjes kraken, glazen breken, stoelen en tafels met snerpende geluiden verschuiven. Bier en bloed doorweekten textiel. Mensenfoto's fladderden door de lucht en belandden in de smurrie op de grond. Schilderijen werden met halfvolle glazen bekogeld. Bij dit alles bleef patron Otto lange tijd als aan de grond genageld toekijken, met open mond. Hij geloofde niet wat hij zag. *Ground Zero* in *De Zwarte Duif*. Daarna greep hij naar zijn gsm, terwijl hij intussen een panoramisch zicht op Jurka's billen kreeg, wat hem nog even deed twifelen betreffende zijn communicatie.

Midden dat kluwen kwam ik in de armen van Dienne terecht. En zij in de mijne. Dienne! Ze had Arthur Venus in de steek gelaten en mengde zich vol overgave onder de genodigden, op zoek naar mij. Ik heb haar later niet meer ontmoet, maar soms welt de vraag in mij op: had ze me plotseling lief of wou ze me wurgen?

Even later viel het blauw van op straat in *De Zwarte Duif* binnen. Iedereen werd van iedereen gescheiden. Er werden vreemde, sussende gesprekken gevoerd. Het bloed werd gestelpt, de schade opgenomen. Enkele bezems harkten de gruzelementen in een hoek. We gingen zowaar met z'n allen weer naar onze vaste stek in de taverne terug, Otto om nog een laatste glas verzoekend, terwijl we middels het duim/wijsvinger-strijkgebaar signaleerden dat we dubbel en dik zouden betalen. Otto combineerde begrip, gelatenheid en woekerprijzen. Jurka, Rapunza en Dienke zagen er heerlijk smerig uit. Arthur Venus rustte op een barkruk, met zijn hele gebit open en bloot grijnslachend.

Ik denk dat Rapunza nog haar arm om Jurka's schouder geslagen heeft. Ik denk dat ik Dienke nog vol gezoend heb. Ik denk dat Griet nog teruggekeerd is. Ik denk dat Arthur Venus plotseling vanzelf begon te spelen. Ik denk dat Otto nog een langdurige aanval van slappe lach kreeg.

04

Later zou men mij vertellen dat we met z'n allen stevig dronken waren geweest. Maar ja: het was dan ook in de tijden dat men bij gebrek aan inspiratie... etc... etc... en iedereen dat na-aapte!

De jaren daarna heb ik niemand van de vrouwen nog teruggezien, hoe vaak ik ook *De Zwarte Duif* frequenteerde. Ik begon te geloven dat ze niet echt bestonden. Als het een droom was geweest, dan betrof het een mooie droom. Tavernepatron Otto kon of wou na de tumultueuze avond geen commentaar meer kwijt betreffende de vrouwen. Zo zat de kerel in elkaar. Er was ook geen fototentoonstelling meer gekomen. En het schilderij dat hij had gekocht, de saxofonist, bleek spoorloos verdwenen.

Af en toe vertrok er wel nog eens een flits vanuit de boetiek *Plena Luna* op het *Watermolenpleintje*, maar dat gebeurde uitsluitend op onbewaakte ogenblikken... Men schreef het toe aan de bliksem.

30. OGEN GESPERD DICHT

(A Candid Story)

Iedereen in de familie had van die grote, droevige ogen. Vooral in december, dat onderdak voor de donkerste weken. Het waren ogen die veel gezien hadden. Het waren ogen die daardoor ook spraken: *'Ik neem niet langer deel aan het woeden van de wereld. Ik wens alleen nog te observeren.'* Daarom vielen ze zo op in december. Die ogen behoorden toe aan mensen die bovenal keken, zagen en nimmer veel zeiden. Ze spraken met hun ogen. Ze oordeelden met hun ogen. Zelden deden ze uitspraken. Hun ogen spraken boekdelen.

< *De hoeveelheid regen waarvan een mens kan genieten, is beperkt. Kom binnen* > zeiden die ogen.

< *'Moeten' is een rare vogel* > zeiden die ogen.

< *Van uw bagatel maak ik een hoofdzaak* > zeiden die ogen.

(En ze dachten erbij: < *Hoofddrol* >)

< *Ik zag u in verdachte omstandigheden* > zei het ene oog. < *Maar dat 'ik' schiet over en die omstandigheden zijn er niet meer* > vervolgde het andere oog.

Het leek erop alsof iedereen in de familie vergevingsgezind was. Zwijgen betekende immers toestemmen. Maar neen. Niets was minder waar. Deze ogen, deze grote droevige ogen, van generatie op generatie overgeleverd, oordeelden stilzwijgend. Zij keurden, keurden af en keurden goed. Deze ogen keken door lichamen heen. Door andere ogen.

Het moest er van komen. Iemand uit de familie werd oogarts. Bijgevolg kreeg iedereen in de familie een bril op de neusbrug gepoot. Men ging eensgezind *fokken*. Deze oogartse, een verblindend mooie vrouw (het oog wil ook wat), schreef iedereen een bril voor. De laatste honderd jaar werden er namelijk te veel depressies en zelfdodingen genoteerd in de familie. Brillen konden dit verhelpen. Ogenschijnlijk veranderde er dus veel in de familie, omdat bijna iedereen nu een bril droeg. Toch bleven goedertierenheid en erbarmen opglanzen in de ogen en de hulpogen van de vele *four eyes*. Men zag er enerzijds wat slimmer, anderzijds wat begripvoller, somtijds wat welwillender uit. Men had ook niet langer ogen in de rug nodig.

Wat doet een bril eigenlijk? Nou: een bril – net als een microscoop – vergroot een probleem. Daardoor kan je het beter zien. Een onzichtbaar monster is erg; een zichtbaar monster is minder erg. Het oogcontact met de wereld doet zich daardoor op andere manieren voor.

En zie: in een verre zijvertakking van de familie werd nog een tweede geval gesignaleerd. Iemand begon lenzen te collectioneren. Hij was gevallen voor het besef: *'Lenzen kunnen de wereld veranderen.'* (Wat betekent inderdaad een Arts Zonder Lenzen?) Telescopen, microscopen, verrekijkers, brillen, vergrootglazen... niets ontsnapte aan zijn verzamelwoede. Geslepen als deze lenzenverzamelaar was, onderhield hij nauw contact met de oogartse. Aanvankelijk hielden ze elkaar scherp in de gaten. Gemeenschappelijke interesse en nieuwsgierigheid mondden uit in liefde en begrip. (Het oog wou weer wat). De familiebanden bleken ver genoeg uiteen te liggen om met elkaar te kunnen trouwen, na ampel forensisch onderzoek van de wederzijdse gevoelens. De oogartse en de lenzenverzamelaar ontdeden zich van hun eerste huwelijk (hun respectieve brillen, lenzen hadden hun ook de ogen geopend) en gingen gezamenlijk in een tweede bootje schommelen.

En zie: hun werd een zoon geboren. Ze noemden hem Lance. Toen die, zoals de meeste volwassenen, de volle 23 % van zijn hersenen ging benutten, koos hij resoluut voor het beroep van cameraman. Hij kreeg zijn opleiding in de hoofdstad. Omdat het een fysiek zwaar beroep is, vond hij vlog werk. Goede cameramannen waren dun gezaaid. Hij kon aan de slag bij de commerciële televisiezender TBC4U. Weldra belandde Lance bij een programma dat met verborgen camera's mensen voor schut zette: CAKE JE?

Een opdracht omstreeks de jaarwende zou de jonge cameraman fataal worden. De grote, droevige ogen in de familie werden daardoor nog groter en droeviger. Vooral in december.

Het zat zo. Bijna elke dag grepen er vechtpartijen plaats op de immense parkeerterreinen van het megawarenhuis MEDIOPRIMEDIA. Ook aan de speciale bushaltes was

het telkens weer hommeles. MEDIOPRIMEDIA stond bekend voor zijn dumprijzen voor televisies, camera's, computers, dvd-spelers, enz ... Het gigapand lokte elke dag weer duizenden gegadigden. Maar veel van die mediatoeristen, reeds opgejut door de gedachte aan hun uitgestelde kredieten, uitgeput door het gesjouw met de grote kartonnen dozen, raakten er slaags met elkaar in verband met parkeerplaatsen en buszitjes. Er werden oorlogjes uitgevochten om toch maar de beste plaatsen te verwerven teneinde de goederen vlot aan te kunnen slepen. Niet zelden sneuvelden een televisie of een pc in de strijd.

Reality-tv was in. Ook de zender TBC4U wou van die koek mee snoepen. In samenspraak met en natuurlijk dik gesponsord door MEDIOPRIMEDIA werd besloten tot een *candid-cameraprogramma*, getiteld CAKE JE? De kartonnen-dozenoeristen zouden stiekem gefilmd worden, een of twee *undercover* tv-collaborateurs zouden er een schep bovenop doen en later zouden sommige slachtoffers daar dan op tv geconfronteerd mee worden.

'CAKEcijfers gegarandeerd,' grinnikte de redacteur.

Zo gezegd, zo gefilmd. Lance voelde zich als een vis in het water. Een week lang opereerden hij en zijn ploeg *undercover* op de parkeerterreinen en aan de bushaltes. Vrouwen die heftig wuivend de beste plekje voor de auto van hun man probeerden te reserveren, werden zowat omvergereden door andere auto's van concurrerende mannen of vrouwen. Kinderen zaten huilend op grote kartonnen dozen. Pubers vormden falanxen met winkelwagentjes. Kroostrijke gezinnen en alleenstaanden voerden een duw- en trekoorlog met hun dozen, waaruit vaak een dof kerstgerinkel van scherven opsteeg. Aan de twee speciale bushaltes was de toestand nog erger. Daar bevonden zich de echte frontlinies. Van normale filevorming was hier geen sprake. Eerder van een openluchtkraam met botsmensen. Op gevaar van eigen doos bestormden vele mediatoeristen keer op keer de aanhobbende bus. Velen raakten er niet op. Vaak reden de bussen weer weg met gedeukte kartonnen verpakkingen tussen hun sissende in- en uitdeuren geklemd, terwijl binnenin een grote hoeveelheid mens-en-does als haringen in een ton vervoerd werd en in elke bocht dooreen gehutseld werd.

De verborgen camera's en de camera van Lance verorberden dit alles gretig. Na een paar weken werden de opnames beëindigd, ingeblikt, gemonteerd en gereed gemaakt voor uitzending. Vijf weken lang zouden de kijkers van TBC4U smullen van onvervalste *reality*, met studiogasten. Wie zich op een van de filmpjes herkende, mocht bellen en werd een week later *live* in de studio ten tonele gevoerd. Prijzen verzekerd, uiteraard. Misschien een tweede tv! En lachen geblazen!

Dat was echter buiten het dozenvolk gerekend.

Zij die van het megawarenhuis MEDIOPRIMEDIA heelhuids met hun lijf en doos thuis geraakt waren, hun televisie uitpakten en het ding opstartten, wreven zich op zaterdagavond *prime time* de ogen uit bij het zien van de beelden. Op hun met uitgesteld krediet gekocht scherm speelde zich hun belachelijke kartonnen oorlogje af, waarin zij de hoofdpersonages bleken te zijn. Het schaamrood steeg hun naar de schermen. Het brak hun zuur op. Met open mond en ogen vol afgrijzen staarden ze hun eigen *reality* aan.

En zie: door een of andere geheimzinnige cement vonden de mediatoeristen elkaar, na de tweede uitzending. De maat was vol. Ze sms'ten, belden, mailden, skypten. Hun in MEDIOPRIMEDIA aangekochte gsm-toestellen en smartphones gloeiden rood op. 'CAKE JE?' werd enkele dagen lang hét codewoord. Ze voelden zich gezamenlijk in

hun kruis gepakt, door het alziend oog van hun eigen heilige koe: de teevee.

Enkele dvd-toeristen zouden er werk van maken. Ze zouden het er niet bij laten. Ze contacteerden het warenhuis en de televisiezender. Die zonden de delegatie van het kastje naar de muur. Maar de gedupeerden hielden vol en beten zich vast. Iemand moest boeten.

Nog anderhalve week later visten de reddingsdiensten een grote dichtgesnoerde kartonnen doos uit de Schelde op, ter hoogte van de parkeerterreinen van het gigawarenhuis MEDIOPRIMEDIA. Er stak een aan handen en voeten gebonden cameraman in. Zijn ogen waren met zwarte tape afgeplakt. Het was een krachtig *statement*.

Hij had van een bagatel een hoofdzaak gemaakt.

Hij nam niet langer deel aan het woeden van de wereld.

CAKE JE? werd prompt afgevoerd, en een krant blokletterde 'BLINDE WOEDE'.

31. MUTILATIE

(TWEZ ZEER KORTE VERHALEN DIE ZICHZELF OPHEFFEN)

ZEER KORT VERHAAL

IKABOT HUIVER legde zijn hoofd voor zich op tafel en knikte zichzelf toe:

'Je bent een kraan, Ikabot, je hebt het allemaal voor mekaar.'

Met beide handen vormde hij een kommetje, ving het bloed op dat even uit zijn hals spoot en hevelde dat naar zijn half geopende mond op tafel over. Vervolgens leunde hij tevreden achterover, zich gelijk van zijn bebloede handen bevrijdend, die hij links en rechts van zijn hoofd deponeerde. IKABOT HUIVER kon best wel zonder die hinderlijke dingen.

'Zalig mijn armen van geest,' sprak zijn hoofd een wijle later. IKABOT begreep de wenk. Hij schroefde zijn linkerarm los en legde die op de grond. Daarna schudde hij zijn rechterarm af. Aan weerskanten ving hij het bloed dat daarbij vrij kwam in een gereedstaande kom op.

Even kwam IKABOT HUIVER tot rust (waaiende bomen die zonlicht filterden, geruis van zee), tot hij het weer op de heupen kreeg. Hij schopte zijn schoenen uit en wrikte met zijn rechtervoet zijn linker los. Hierbij kwam onmiddellijk ook zijn hele linkerbeen mee. Hij schopte die overbodige ledematen ver van zich weg. Hierdoor was echter jeuk ontstaan aan zijn rechterkant, vooral onder aan zijn voetzool. Trillend, huiverend en schuddend zwiepte hij uiteindelijk ook deze onderdelen van zich weg.

'Het vlees is zwak,' mompelde het hoofd op de tafel. IKABOT HUIVER knikte niet. Alleen: hij hupte met zijn romp van de stoel en rolde zichzelf in de richting van het haardvuur. Een zwervend been als dommekracht gebruikend, hees hij zichzelf in het vuur. Toen schoot er vrijwel niks meer over van IKABOT HUIVER.

En hij sprak: *'Je bent een kraan, Ikabot, je hebt het allemaal voor mekaar.'*

NOG EEN ZEER KORT VERHAAL

JEZEBEL ONHEIL keek staalhard naar haar eigen spiegelbeeld, alsof het een andere persoon betrof. Een permanente tegenligger. Wie won het van wie?

Intussen trok ze haar nethandschoenen uit en wrikte ze zich uit haar schoenen. Het was een fijne begrafenis geweest. Van de dode niks dan goeds. Ze mikte de handschoenen in de badkuip, waar de krant van maandag (met het overlijdensbericht erin) zich gretig door de vlammen liet likken en verzwinden. De fijne rechter- en linkerniemendalletjes verdwenen ook in een mum van tijd, alsof ze nooit hadden bestaan.

JEZEBEL ONHEIL opende het dakraam in de wijdeste gaapstand en ontdeed zich verder van haar bovenkleding. Ze hield stuk per stuk in de vlam, tot het volledig vuur had gevat. De lingerie kostte minder moeite of tijd. Weldra was JEZEBEL geheel naakt. Verder afpellen was onmogelijk. Uit de badkuip steeg een schroeistank op. Niet alle textiel gaf zich zomaar prijs aan het vuur. Zelfs een stuk van de krant krulde protesterend op.

‘Van de dode niks dan goeds,’ mompelde JEZEBEL. Daarna overgoot ze zich met benzine die ze in enkele flessen klaargezet had. Ze keek staalhard naar haar eigen spiegelbeeld, alsof het een andere persoon betrof. *No pain.*

JEZEBEL ONHEIL stapte dan in bad.

32. MENSENMEPPER/KRIJTSCHRIJVER

Reuzendrager... Indommelaarster... Beul...

Het moet nu eenmaal gedaan worden. Niemand echter had een vreemder beroep dan Rigo Leslie Caersman. (Om de een of andere reden stond hij erop dat zijn tweede naam altijd vermeld werd). R.L.Caersman combineerde de beroepen van krijtschrijver en mensenmepper van in het vroege voorjaar tot pakweg begin herfst. De rest van het jaar kluste hij wat rond.

Rigo Leslie was twee keer niet geslaagd voor iets, telkens in zijn eerste examenseries. Een keer niet voor onderwijzer en een keer niet voor rijkswachter. Omdat hij altijd op wielerkoersen rondhing, breide hij na verloop van tijd een stevig netwerk van wielermensen. Zodoende werd hij, na nog een streepje voorspraak en een kontje hier en daar, krijtschrijver / mensenmepper in de grote voorjaarsklassiekers en in de Rondes van enkele Europese landen. Hij was, gezeten op de duozitting van een moto, gewapend met een bord, een doosje krijt en een mensenmepper. Zijn bord bracht de ontsnapte of achtervolgende renners op de hoogte van hun voorsprong of achterstand. Daartoe gebruikte Rigo Leslie Caersman de tekens ‘ en ’, de eenheidjes van tijd.

Zijn mepper (een soort plastic kingsize vliegenmepper met kleine waarschuwendende rinkelbelletjes aan de zijanten bezet) ranselde opdringerige supporters weer naar de kant van de weg of in de berm. Vooral in de Ronde van Vlaanderen, Parijs – Roubaix en de bergetappes van de grote Rondes diende Rigo Leslie van zijn mensenmepper gebruik te maken.

(Het is ook een van die beroepen waarbij het voorwerp samenvalt met zijn mens: de mepper! Wie is de mepper? Wat is de mepper? De mepper hanteert de mepper!)

Ooit moest dat eens faliekant aflopen voor deze krijtschrijver/mensenmepper. Want het moet gezegd: sedert de renners oortjes en moderne communicatieapparatuur gebruikten, was het krijtbord ietwat overbodig geworden. Dus besteedde Rigo Leslie meer aandacht aan zijn mepperschap. De renners vielen veel vaker dan vroeger, en de mensen werden steeds driester. De zenuwachtige, mobiele generatie, zeg maar. Anno 200X, in het holst van de lente, op een warmterecorddag, was het zover. Sedert de aanvang van de weermetingen had men het op 15 april nog nooit zo warm gemeten en geweten. De Hel van het Noorden was één stofwolk die zondag. Er viel geen spetter te bespeuren, tenzij het bloed, het zweet, de tranen en de urine van de stielrenners. En het bier natuurlijk, in de geluksstroken. De opwarming van de aarde... de verwoestijning van Europa... het plaatje klopte. Echt beslijkte woelrenners werden de laatste jaren zeldzaam. Nu vraten ze stof.

Zondag 15 april 200X, een week nadat een gretige Leif Hoste in de Ronde van Vlaanderen zo jammerlijk het onderspit had moeten delven.

Ter hoogte van Secteur 10 (het einde naderde) stoof de moto onder andere bevattende Rigo Leslie Caersman tussen een ware mensenzee door. Het vehikel spleet deze vleeszee als vanzelf door zijn indrukwekkende breedte. Een dertigtal meter achter ze kwam een achtervolgend groepje renners aangestoven. Rigo Leslie wapperde professioneel met zijn rinkelbellende mensenmepper. Hier en daar haalde hij even uit. Soms deelde hij echt een tik uit. Zat de onverwachte hitte er voor iets tussen? Al vlug incasseerde hij zelf meer meppen dan hij er uitdelen kon. Ook zijn kompaan voorop deelde in de klappen. Uiteindelijk werd de regen van slagen zo erg dat de motorrijder in een plotse opwelling gas gaf.

Het volgende ogenblik echter kukelde een onfortuinlijke Leif Hoste met zijn jagende groepje van drie tegen de accelererende moto aan. De renners hadden namelijk ook plotseling besloten gas te geven, om van het zog van de motor te profiteren. Onmiddellijk werd Secteur 10 herschapen in een fietsenkerkhofje. Ook de moto ging onderuit. De machine gleed majestueus tussen ontzet opzij springende gillende toeschouwers de beek in. De twee opzittenden gleden gestaag mee, terwijl de mensenmepper gek over de hoofden heen weg zeilde, het Noord-Franse weiland in. Een indrukwekkend volslanke toeschouwer zette pijlsnel zijn zware voet op de borstkas van Rigo Leslie Caersman, alzo de vaart van de mepper op de kasseien stuitend.

Ondertussen ploegde Stuart O'Grady (Stuey for the friends), rechtstreeks afstamming van de Australische Robin Hood-figuur Ned Kelly, gezwind en verbeterd naar de eindstreep in de velodroom te Robaais.

Een groot deel van de toeschouwers in de geluksstrook (nou, voor R.L.C.: pechstrook) langsheen Secteur 10 stortte zich nietsontziend op de mensenmeppende vetzak die van de duozitting was gekukeld. De renners, die ondertussen beduusd overeind gekrabbeld waren en ook hun tweewielers weer rechtop zeulden, keken verbijsterd toe hoe Rigo Leslie Caersman, bij leven en welzijn krijtschrijver / mensenmepper, naar de eeuwige jachtvelden in Noord-Frankrijk werd gemept. Zijn motorrijder liep brullend de

weiden in, zijn helm weggooiend, niet meer omziend naar zijn zieltogende maat en zijn gestrande vehikel.

Toen enkele minuten later het ontzielde lichaam van Rigo Leslie Caersman ook in de beek werd gedumpt, konden Leif Hoste en zijn rivalen weer de fiets op in de achtervolging. Helaas nog te laat om iets hevigs te betekenen in de 105de Parijs – Robaais.

‘Collateral damage’ blokletterde de volgende ochtend een krant. Het incident met de mensenmepper werd beschouwd als een onvermijdelijk voorval in de slipstream van een gigantenkoers. Hiermee was gelijk het lot bezegeld van wie het ooit in zijn hoofd mocht halen te ‘leren’ voor mensenmepper/krijtschrijver. Zelfs een voetballer krijgt minder klappen.

33. MOORD OP MAMA

‘Je bent wat je eet’.

Mensen met iets ergers dan een opinie, namelijk een overtuiging, proberen je dat wijs te maken. Goed, als dat zo is, dan ben ik een bijzonder zoete, zachtaardige jongen. Ik ben verslaafd aan chocolade. Niet eens de echte fondant, maar wel de schijtbruine nepchocolade. De zoetste dus, niet de bitterste. Als ik echter aan rauwigheid doe, dan heeft dat niets met eten te maken, maar alles met drank. ‘Drank’ zijnde metafoor voor alcoholhoudende drank. Dan ben ik misschien wat ik drink. Ik sta dan heel ver van de huisbelprofeet, die op zaterdagmiddag verkondigt: *‘Zeewier eten is erg gezond’*. (Eigenlijk verwoordt hij het Bijbelser: *‘Het eten van zeewier is gezond’*). Dan verkoop ik zo iemand bijvoorbeeld een verbale dreun, zowel voor de inhoud als voor de verpakking van zijn boodschap, en ook voor zijn slechte timing. Dan gedraag ik me zouteloos. Dan staat rauwkost tot mij zoals olie tot vuur, Saddam tot Bush. Het wordt rouwkost. Ik kan de gezondheid van betuttelaars ernstige schade toebrengen.

Mijn moeder heeft jarenlang met afgewende, alles- en nietsbegrijpende blik naar de verte gestaard. Ook als ze naar ons keek. Door ons heen keek. Naast ons keek. Of als ze midden mompelend, feestend, gekscherend of doodgewoon aanwezig volk was. Na dat lange oponthoud van circa veertig jaar trok weer zoals vanouds woeste bewolking over haar gezicht, dat gelaat werd, ja: aangelaat. Reddeloos gered, opdrachten volbracht, bijna mystiek onthecht, verzandde ze andermaal in de verlichte schemerzone waar dichters met hoge koorts rondswaarden, knettergekke dansers in hoekjes vertoeven en allerlei andere hypersensitieve fijne liederen van de *Laughing Academy* halfopendeurdag houden. Ik heb altijd gehoopt dat ze mij eensklaps haar Russische afkomst zou openbaren, maar het enige wat bij haar echt uit het niet zo verre oosten kwam, was haar viool van Hongaarse makelij. Ze was ooit een prima violiste. Vijf kinderen en een man pakten haar die viool af. Al die jaren bleef het muzikaal stil op haar Titanic. Het is een cliché als een kathedraal met duivenstront op, maar de viool van de moeder belandde op zolder, terwijl beneden het irritante getokkel van ongetalenteerde kinderen op de piano weerklonk.

Tijdens mijn kinder- en jeugdjaren at ik per ongeluk gezond. Geld voor allerlei exotisch, pikants en ongezonds was er niet. Zelfs niet voor doodgewoon veel. Fruit vergezelde

brood. Bijna alles wat in de tuin groeide, belandde ook op tafel. Een aardappel was een aardappel, gekookt in water. Melk was goed voor elk. Luxe was voor later. Je bent wat je eet, beweren ze. We waren dus mager. Op dagtrip aan de Vlaamse Noordzee waren we nog magerder. Elk jaar weer keek ik uit naar de herfst, de winter: dikkere verpakking. Iedereen gelijk voor de wet van Celsius, iedereen koud. Op die oude foto sta ik aan de IJzertoren in Diksmuide naast mijn vader vooral veel kleren aan te hebben en meer op de wereld te zijn dan in de dunne werkelijkheid daarbuiten. Die foto verklikt mij. Ik maak me dik. Ik was wat ik niet at. En niet alleen god, maar ook de duivel zit in het detail: ik draag een 'chapka' op mijn hoofd, een soort Oostbloks soldatenmutsje dat toen overal verkocht werd. Russisch bloed, dan toch? Nee, gewoon een stomme kop met een vreemd voorwerp op.

In haar bronstijdperk brandde mama echte kaarsjes in de kerstboom en bakte ze vrolijke pannenkoeken. Ze speelde bakelieten muziekplaten die in bruinpapieren hoezen zaten. De glazen en wat erin gewalst werd, zagen er duur en feestelijk uit. Ooms, tantes waren jong en wilden wat. De grote overstroming van 1953 bezorgde de lage landen rimpels en rillingen. Met al dat badwater kwam een eerste kind mee aangespoeld. Het oudste kind, ik. Daarna brak de lange duisternis aan. Zomers te zwaar van gemis; winters te scherp van besef. Het elementaire bestaan op aarde werd onvoldoende doordoesemd met wat het net aanvaardbaar maakt: geluk, toeval, desnoods respectievelijk stom en dom. Of bijvoorbeeld iets van een hogere orde dat na gebruik toch weer met de glimlach weg kan worden gegooid. Nee, de wereld was een blauwe plek. Kinderen moest je vooral hebben. Kinderen dienden om naar school te stappen. Deze kinderen vormden een archipel van eilandjes. Deze eilandengroep verklaarde de koude oorlog aan de mama. De papa kon alleen maar lijdzaam toezien, met van woede trillende handen, zelf al in volle oorlog met zijn trouwfoto.

Het is niemands schuld dat ik verslaafd ben aan chocolade, gedichten en verhalen schrijf, mensen verbaliseer als ik gedronken heb, een onverklaarbaar heimwee heb naar een land waar ik nooit ben geweest. O, heimwee, ja, zoals eenieder, *'want bij elke wieg heeft een deur opengestaan, al was het nog zo kort en op een kier, naar wind en licht buiten de tijd'*. Mijn mama heeft evenmin aan de goden gevraagd om die mama te zijn, een mama of geen mama. Desgewenst moeder. Ik heb het wel herkend in mijn liefjes: die weerschijn die me aan haar deed denken. De gloed van de pre-mama; de icoon van de avant-moeder. In de ogen van de mensen om je heen loopt alles zo vaak verkeerd af. Maar eigenlijk red je bijwijlen jezelf. Waar ik haar jaren later andermaal ontwaarde, in de gezichten, zeg maar: blikken van de anderen, daar vluchtte ik. Tijdelijk lijfde ik me dan in het leger van de zoetekauwen in, de drinkers, de dromers, de dichters. Ik wou haar niet meer nog eens meemaken. Waar ik als eerstgeborene haar viool afpakte, daar gaf zij als moeder mij mijn poëzie. *It was an offer I couldn't refuse*. Het was mijn *underground railway*. Ik schrijf haar af. Van mij.

Wind, storm, zee, woestijn: onze fascinatie voor 'slecht weer' en 'weidsheid' was gemeenschappelijk. *Objective correlative*? Zijn het weer en de natuur zoals we die graag hebben de spiegels van de ziel en het gemoed? *Whatever*, als het bestaan op deze blauwe plek in het heelal toch maar een langgerekte hoofdpijn is. Laat maar waaien dan. Waar we het, natuurlijk onuitgesproken, totaal oneens over waren: gewicht, omvang van het menselijk lijf. Ik droomde ervan meer op de wereld te zijn, minder mager. Toch vond ik dijen die over stoelzittingen uitdijden afstotelijk. Mama wou dun zijn, worden, blijven. *'Fijn'*, zeiden ze bij ons. *'Mager'*, luidde de feitelijke diagnose. Het was in

die vreselijke tijd van voor de woorden 'slank' en 'volslank' bestonden. Magerzucht (eigenlijk was het meer angst voor dikheid) bepaalde onder andere ook de stillevenen op de eettafel thuis. In die tijd deelde ik het lekkerste onder het lekkerste, friet, ook nog eens met Aloysius, mijn teddybeer. Die had een gaatje in zijn holle buik, zoals bij de mensen. De moeder merkte het niet; ze staarde over de tafel heen. Ze was niet dik, dun, mager, slank of volslank. Door erfelijkheid en afstamming was ze van dat alles niets. Ze was fysiek volmaakt en ontnam mij het recht op vet.

De geluiden veroorzaakt door het eten van een appel. Het schuiven van de accordeon. Het nachtelijke tappen van een waterzuigpomp in de opgebroken straat. Het matineuze gegil van een stoomfluit. Geroffel van regen op een golfplaten dak. Gepreveld van gebeden. Gelui op zondag. Zomers belgerinkel. Soldatenhalfuurtje. De knal bij het doorbreken van de geluidsmuur. Donder, bliksem, geruis van bladeren. Verstikte stemmen. Het zinderen van stilte: sneeuwstilte, hittestilte, ruziestilte, ziektestilte. Oorverdoving van schoolpleinen. Klokhuisen, kleren na regen, pijtabaksrook, chloor, gymzweet, putlucht, warme melk, zure pis, moederspeeksel, de stoppelbaard van een buurman, houtkrullengeur, de kachel. Troost door herfst. Genezing aan zee. Voelen, ruiken, smaken, horen, zien, zwijgen. *Mamamia*. Schrijven.

Hoe ouder ik word, hoe dichter alles weer komt. In de lichtplas van een oude straatlamp uit de jaren vijftig van de vorige eeuw zie ik steeds beter hoe wazig de foto's van toen waren en hoe scherp de rest was net buiten beeld. Ouders kijken vaak weg van foto's. Een van de kinderen neemt zo'n foto, maar de anderen voeren ondertussen iets in het schild. Uitkijken geblazen. Kinderen kijken wel naar het vogeltje, tijdelijk verblind door hooggespannen verwachting. Een foto is een poging in het kader van een eeuwigheid. Mama keek door alles heen. Of gewoon opzij. Geen kader of rand hield haar tegen. Op een foto zie je veel duidelijker dan aan de echte mens hoe goed of hoe slecht de ziel er aan toe is die in beiden huist. Vele ziektes hebben mama nooit bezocht, want zij wou nooit echt op de foto. Haar ziel was allang vooruit gehold naar een ander bestaan, vanaf de dag wellicht dat haar vioolkist definitief dicht ging. Reddeloos gered dichtte ze zichzelf daarna jarenlang allerlei ziektes toe. Ik, dichter, ben de eerste zoon van een gesmoorde diva.

Je bent wat je eet; je wordt wat je niet vergeet. Met de planken waar ze maar twee of drie keer op stond en de koorts die ze toen bezweren moest, bouwde ze zich een levenskist om levenslang ziek in te zijn zonder te moeten sterven. Ongespeelde vioolmuziek begeleidde haar; de noten werden ontlokt aan een onbestaande partituur. In de plaats van een strijkstok kwam een grimmige wasstok. Aaien, strijken, plukken werden vervangen door slaande werkwoorden. Bijgevolg sloegen de eilandjes op drift: bedplassend, marathonhuilend, verbitterd, vernederd. Toen we begonnen te begrijpen dat een man zijn lul in zijn vrouw moet steken om een kind te kunnen maken, vroegen we ons af of dat bij ons thuis niet totaal anders was gebeurd. Hoe, dat wisten we niet, maar alleszins niet 'zo'. Nochtans spookten we met z'n allen rond in een tijd waar overal ijverig kinderen werden gekocht. Reality! Schoolpleinen waren volgestouwd met snel op elkaar volgende ukken, meestal fotokopietjes van elkaar, met uitzondering van de buitenbeentjes. 'Mooi', 'schoon', noemden pastoors en opvoeders dergelijke gezinnen. Maar de jaren vijftig en zestig van die oorlogseeuw stonken naar zuurpruimen, zure pis, zure melk, zuur kindervlees. De vaders zogen aan sigaretten zonder filter; de moeders schilden een appel.

In de grote wereld werd er ondertussen ook duchtig wat afgehakt. Men transplanteerde een eerste hart, men kogelde een president neer, op de voorpagina van de krant poseerden negers zonder handen, in 'Nam' flambeerden ze de huid van de roden. Het lot dat mama trof, was echter veel erger. Niemand kon dat begrijpen, bevatten. Er bestond geen zielenzalf tegen. Niks hielp: zangkoor, huishoudhulp, gebedsgroep. Vaatdoek en valium voerden het bewind.

Allesvernielende woordenstormen en langdurige balorige stiltes volgden elkaar op. Een oudtestamentische kinderslaching behoorde ons inziens een tijdlang tot de mogelijkheden. We doken onder in onszelf en vertrouwden zelfs mekaar niet meer, broers en zussen. De vader fossiliseerde in zijn pantoffels en ranselde uit pure wanhoop en frustratie op zijn evenbeelden in. Het was nochtans de tijd van de UNO, NATO, BENELUX, EGKS: samenwerking, begrip, verstandhouding, vooruitgang, menselijkheid. Mijn reet, godverdomme. De terreur ten huize van de 'schone' of 'mooie' gezinnen verminkte menige *babyboomer*-puber grondig.

Mama kunstenaars. Mama middelares. Mama troosteres. De vader was een stuk groter dan zijn vrouw; de moeder kleiner dan ze had gewenst. Het moedergedicht, nou: *Moeder*-gedicht van Eerwaarde Heer Hugo Claus moesten wij als student ooit tot op het bot meemaken. Elk woord, elke regel werd omringd door en ingesmeerd met vele uitleggende citaten, teksten, boeken. Nooit, onderweg in dat gedicht, heb ik daarbij ook maar één jota aan u gedacht: mijn mama. Noch mijn pen, noch mijn beenderen hebben bij het lezen vuur gevat. Integendeel: in die tijd schreef ik een vadergedicht. Ik ontdekte de vaderfiguur aan de overkant van een straat, dubbel weerspiegeld via een etalageraam. Ik dichtte hem wat kingewas toe, waarachter hij zich verborg: zo'n kutbaardje dat de mond, dus de woorden camoufleert. Die vaderweerschijn trilde mee met dat etalageraam – weze het door de hitte, weze het door voorbij denderend verkeer. Fata morgana of doodgewoonheid. Het betrof de etalage van een winkel voor kinderspullen: kleren, speelgoed, aanvankelijkheden. De zuurtegraad was er hoog. Ik zweette.

Je bent wat je eet. Ik ga chocolade kopen. Je wordt wat je niet vergeet. Dag mama.

34. MAAR...

Killmouski wandelde onopvallend over het zonovergoten Dennisplein.

'Wat!? Wat is dat!? Hoe kan dat nu: onopvallend wandelen?? Doe dat eens voor, ja? Vooruit! En zonovergoten graag, dat we het allemaal onopvallend heel goed zien!' tierde de docent Creatief Schrijven.

'En nog iets... ' brieste hij door. 'Wie... wie... o boeiende wie mag er dan wel op dat zonnige Dennisplein wonen hé?! Hé, schrijvelaar? Meneer Tennis misschien? In bed met mevrouw Ace? Is het van dat, ja? Laat me niet stikken van het lachen hé! Noem jij dat schrijven??'

'Maar... '

'En Killmouski? Killmouski!? Is dat een undercovernaam misschien? Ik noem dat een woordspeling met snorharen. Hoe bestaat het!'

'Maar... '

'Vooruit: opnieuw. Iets anders. Schone lei. Proper doekje. Verse luier. Nieuwe braakbal. Of zijn dat te moeilijke metaforen voor je?'

Vera verft haar teennagels rood. Negen maanden later wordt haar zoontje Brad geboren.

'Maar waarom in hemelsnaam toch altijd weer van die filmsternamen, verdomme! Het was eeuwenlang Jan en Jantje geblazen, en heden ten dage is 't van Bent en Brent en Jack en Puck en Suck en Brad en... godgenageld Bad Pritt allemaal!' oreerde de docent Creatief Schrijven.

'Maar... '

'Te veel tv gekeken, ja? En waarom die ellendige tegenwoordige tijd gebruiken? Is er iets mis met de onvoltooid verleden tijd misschien? Een slechte jeugd gehad, ja? Ooit een schoothondje uit je kopje melk zien likken en nooit meer klaargekomen met de middeleeuwen uit je leven? Is het van dat?'

'Maar... '

'En rood... rood! Wie verft nu nog haar nagels rood! Bang voor blauw, pennenrider?'

Toen hij de slaapkamer binnenkwam, rezen zijn haren te berge.

'Zijn haren!? Zijn haren godgenageld!? Moet er in een slaapkamer godverongelukt niet iets anders te berge rijzen? Wat voor Ikea-gedoe is dat nu weer?' raasde de docent Creatief Schrijven.

'Maar... '

'Is dat die Killmouski met zijn snorharen weer misschien? Of ligt er een wijf in bed met baard en snor en zes tenen aan elke poot? Zeven pillen prozac heb ik nodig om dat proza onbeschadigd te doorstaan!'

'Maar... '

'Te veel Bouquetreeksboekjes verslonden? Is het dat? Gecontamineerd met pulp, ja? Is dat de trend? Een nieuwe Hemingway ben je niet hé vriend. Hoeveel woorden moet ik er nog aan vuilmaken? Zou je je niet beter concentreren op een ander aspect van de papierindustrie? Behangrollen verkopen bijvoorbeeld?'

Ter plekke afgestapt, merkten we dat de wagen met de nummerplaat CEH921 wel degelijk een purperen streep vertoonde.

'Nu nog beter!' brulde de docent Creatief Schrijven. 'Afstappen!? Ter plekke dan nog wel?? Waar zou jij anders wel afstappen, hé?'

'Maar... '

'En dan die verrekte nummerplaat!' fulmineerde hij door. 'Een cliché als een kathedraal met duivenstront op! De auto met nummerplaat peut-peut-peut-peut-peut-peut wordt ervan verwittigd dat zijn schroothoop verkeerd geparkeerd is en ter plekke in de weg staat! Getverdegetverdegetver!'

'Maar... '

'En dat purper dan, godgenageld! Moet je bij de paus op audiëntie misschien? Trek dan alvast maar een bruin remspoor in je onderbroek. En naar het autokerkhof met dat lelijk wrak! Wegslepen die handel! Gezakt voor de keuring. Opnieuw!'

'Maar ik wil niet opnieuw!'

'Eh?'

'Ik wil niet opnieuw. Ik zit... '

'Zeg: je betaalt toch om bij te leren hé!'

‘Maar nee! Mijn... ‘
‘Wil je schrijven of wil je niet schrijven?’
‘Maar ja!’
‘Ewel dan?’
‘Politioneel schrijven.’
‘Eh? Come again?’
‘Mijn directie schreef me in voor een cursus Politioneel Notities Nemen.’
‘Maar... ‘
‘Jaja... Vandaar die nummerplaat hé. En die slaapkamer. De rest was training. Flikkenproza hé.’
‘Sodeju... sodeju... ‘
‘In welk lokaal gaat dat door? Als ik vragen mag?’
‘Godverdegodverdegodver... ‘
‘Niet vloeken, of ik schrijf een proces-verbaal. Dat heb ik intussen wel al onder de knie. En in de vingers. En het is geen fictie! Ik ben in functie!’
‘Maar... ‘ stamelde de docent Creatief Schrijven verbouwereerd.

35. LUCHTMISDRIJF

Hij smakte de deur achter zich dicht. Het hele huis kreeg een dreun. Hij stond buiten. Het vror bikkelhard. De koude likte met gloeiende tongen aan zijn handen. De strakheid van blauwe lucht deed pijn aan de ogen.

‘Verhippeltjes, Belgisch takkewijf,’ zei Furore. Hij blies warme adem in de kom van zijn handpalmen. ‘Holy scampi’s.’

Even droop een grimlach over zijn tanden. Hij voelde de ogen van zijn moeder in zijn rug branden; ongetwijfeld stond ze hem achter haar besmukte gordijnen stiekem neer te kogelen.

‘Nu heb ik ogen in mijn rug,’ mompelde Furore. ‘De hare.’

Hij sloeg zijn kraag op en liep naar het stadscentrum, terwijl de woordenwisseling met zijn vrouwelijke ouder nog door zijn hoofd echode.

‘Die ouwe harpij,’ gromde hij tegen zichzelf. ‘Koekendoostante.’

Hij nam een laatste kopie van de schermutseling, sloeg die in zijn geheugen op en duwde de deur van drinkplaats *Telstar* open, halfweg de *Budastraat*. Patron Dennis werkte momenteel niet in het zweet zijns aanschijs; er zat geen kat. Hijzelf leunde op zijn tapkranen.

‘Middag, Dennis,’ groette Furore. ‘Ik heb oog voor de minderbedeelden onder ons, maar ook voor de meerbedeelden. De kloof wordt steeds groter, jawel. En het gaat heus niet over koekjes.’

‘Waar moet dat nou op slaan, Furore?’ groette Dennis terug.

‘Ik zeg zomaar wat. Mijn vrouwelijke verwekster bijvoorbeeld heeft twee zeer spitse indrukwekkende vooruitzichten, maar haar tong is nog scherper. Ferrari daarentegen... ‘

‘Ah! Ferrari! *Long time no see,*’ onderbrak Dennis. ‘Hoe gaat het nog met die zus van je? *Ain’t she a dish?*’

‘Ik ga er niet mee naar bed hoor!’ protesteerde Furore. ‘Nou, die behoort dus duidelijk tot de minderbedeelden. Ze dient minder te torsen. Ja, ik zie moeder ooit nog eens

voorover tuimelen. Haar loonmassa is groter. Een blonde Lefte graag, Dennis. Geen volk vandaag, merk ik?’

‘Ho ho ho! Zoveel zinnen na mekaar, Furore! Dat gebeurt gewoonlijk maar als je teut bent. *One Lefte coming up, yes.* Zeg, kan de bieb wel zonder jou?’

‘Jaja. Ziek is ziek hé. Maar ik voel me opgenaaid, of hoe zeg je dat, door dat vrouwen thuis, Dennis. Heb jij je moeder al ter aarde besteld, of in de oven geschoven, *whatever*, of is het mensje nog bij leven en welzijn en desgewenst volle verstand op deze blauwe plek in het heelal? Kruis het correcte antwoord aan s.v.p.’

‘Eh... ‘ deed Dennis.

‘Je kent je eigen mama godgenageld toch nog wel!’

‘Ja... ’t is te zeggen... we hebben al lichtjaren geen contact meer. Dat scheelt een hoop gezeik, denk ik, hoop ik.’

‘O, alleen op de wereld hé, *sans famille*, tot het oude besje op een dag hier hulpbehoevend de deur van *Telstar* openduwte. Je bent een bofkont, tot nader order. Ach, het lopen langs straten, Dennis, geeft me het gevoel niet alleen te zijn. Verdomd, citeer ik hier nu niet uit het rijke oeuvre van Ann Christy? Ja toch?’

‘Ik zou het niet weten, Furore. Er rinkelt geen belletje bij mij.’

‘Nee, alleen dat van de kassa.’

‘Eh?’

‘Niets.’

Ze zwegen even. Furore staarde gedachteloos naar buiten, naar niets, tussen de vrouwentongen en koperen hangoorpotten door.

WHAM!!!

Een doffe bons deed ze eerst naar elkaar, dan weer naar buiten kijken.

‘Heb je dat ook gezien, Dennis?’

‘Er is hier iets uit de lucht gevallen hé?’ beaamde die met grote schrikogen.

‘Getver.’

‘Iets... iets groots.’

Furore nam een haastslok van zijn Lefte en beende naar de deur. Dennis volgde. Ze waren al niet meer de eersten die getuige waren van het tafereel. Een soldaat in camouflagepak lag als een gebroken ledenpop op aarde terneer, hier op het trottoir voor de *Telstar* in de *Budastraat*. Overal liep bloed uit. Zijn armen en benen leken door hun grillige houdingen niet meer tot zijn lijf te behoren. Dat lijf zelf leek fel gekrompen en het gezicht dat erbij gehoord had, was onherkenbaar verminkt. Ze deinsden met z’n allen weer terug en probeerden het trottoir en de straat vrij te houden in verband met naderende bijstand. Enkele minuten later al knielden witjassen bij het uit de lucht gevallen corpus neer, bijgekleurd door blauwe zwieplichten.

‘Parachute,’ luidde de diagnose. ‘Zijn parachute is niet open gegaan.’

‘Hoezo parachute? Er is hier toch geen oorlog?’ opperde Dennis. ‘Hoe zit dat met het Belgische luchtruim? Mogen de Amerikaanse *bombers* hier overvliegen op weg naar Irak?’

‘Ge ziet toch aan dat pak op zijn rug dat... ‘

‘Dat ik het verhippeltjes niet weten zou,’ zei Furore. ‘Zit daar een parachute in?’

‘Nou, ’t zal wel weer Belgisch in elkaar zitten: ja en nee tegelijkertijd. Van dat overvliegen bedoel ik. Die soldaat hier, of wat er van overschiet, is uit een Amerikaanse bommenwerper gevallen, zo te zien.’

‘Misschien bombarderen boze Amerikanen het nukkige België met opstandig kanonnenvlees, soldaten die niet meewerken, om ons een lesje te leren,’ zei een

omstander. 'Er hebben verdomme zevenendertigduizend buitenlandse idioten gekend voor het Amerikaanse leger om toch maar een *green card* te bemachtigen'. Ondertussen bleef iedereen vol afgrijzen naar het verminkte lichaam staren; op de gezichten kon je de plaatsvervangende pijn van het neersmakken aflezen: een splinterbom van zwaartekracht die een menselijk corpus tot in de uiterste geledingen totaal verbrijzelde, vermorzelde. Toen drapeerden de hulpverleners er een tent overheen.

'*There 's nothing to see here,*' zei Furore.

Hij haalde zijn schouders op. Dennis keek naar boven, naar het ijzig blauwe zwerk, en naar de drie verdiepingen boven de *Telstar*, bewoond door klootjesvolk dat slecht betaalde en vlot verhuisde.

'Is-ie uit een van die ramen gebonjourd misschien?' vroeg hij zich hardop af. 'Het behoort tot de mogelijkheden. Ik heb geen vliegtuig gehoord. HEEFT ER IEMAND EEN VLIEGTUIG GEHOORD?'

De omstanders schudden amper van nee en blikten naar Dennis alsof hij de domste vraag ter wereld had gesteld.

'Ik ook niet, Dennis,' zei Furore. 'Gaan we weer naar binnen? Ik krijg het verdomd koud. Ik word steeds zieker.'

'Toch zullen ze dat moeten onderzoeken', bromde Dennis. De politie drapeerde nu de *crimescene*-linten rond de plaats des onheils.

'Mogen we naar binnen, heren? Dame?'

'Woont u hier?'

'Ik baat het uit.'

'En ik ben cliënt.'

'Ga maar naar binnen. Iets gezien? Gehoord?'

'Wel: een doffe bons, voorafgegaan door iets dat snel naar beneden kukelde, meer niet.'

'Allez dan, misschien komen we straks nog binnen voor wat vragen.'

'*Aye-aye sir*'.

'Komt dat tegen,' zei Dennis, weer binnen. Furore knikte.

'En nu zullen er de eerste uren hier geen klanten binnen mogen zeker?'

'Zal wel niet. Gelukkig is het dinsdagvoormiddag. De zelfmoorduren.'

'Zeg wel! Doe me nog een Leffe, Dennis', commandeerde Furore. 'Kamertemperatuur.'

'Hier, *on the house*, voor de morele schade.'

'Ja, merci, ik zal eens meer komen. Zou die vent werkelijk uit een vliegtuig gevallen zijn?'

'Maar nee. Die is gesprongen, en zijn parachute ging niet open.'

'Maar waarom zou een Amerikaanse soldaat hier springen? Boven dat apenlandje? Ze mogen misschien zelfs niet eens overvliegen. De laatste tijd is dierbaar België overal tegen.'

'Wie zegt dat het een soldaat is? Een Amerikaan? Je ziet toch af en toe van die idioten rondlopen in camouflagekleden van de *Stock American*?'

'Ja: rondlopen, maar niet neerploffen. Allez, santé. Op die zeer dooie dooie daarbuiten.'

'Hij zal toch niet uit een luchtballon gedonderd zijn hé?'

'Met zo'n weer? Het vriest vier graden; dan varen ze toch niet?'

'Nee, of ze moeten raar varen, haha. Maar je weet nooit in deze tijden: een

afrekening... een dwaze weddenschap... een stomme stunt... ‘
‘Of... *make it look like an accident...*’

Dennis en Furore hielden ondertussen de drukte in de *Budastraat* scherp in de gaten. Zichtbare verkleuming alom, bij de hulpverleners (hoewel die hulp gehijg na Pansen was), de politie (veel blauw op straat, blauw van de kou), de rampnieuwsgierigen, maar niemand mocht het lint passeren om de *Telstar* binnen te gaan voor bijvoorbeeld een warme mok.

‘Er zit er daar toch al eentje binnen!’ protesteerde een omstander, tussen de vrouwen tongen en hangoorpotten aan het *Telstar*-venster glurend .

‘Die zat daar al van voor het gebeurde,’ repliceerde een agent. ‘Die toestand moet blijven zoals hij voorheen was. In het belang van het onderzoek.’

‘Hoe lang nog? ’t Is hier godgenageld koud.’

‘Moét gij hier echt zijn? Hé?’

Enkele fotoapparaten bliksemde; de inderhaast opgetrokken tent werd vereeuwigd. Een paar journalisten krabbelden wat in hun opschrijfboekje.

Even verzonk Furore in diep gepeins. De ruzie met zijn vrouwelijke ouder daarstraks ging nou net weer, andermaal, over politiek, zeg maar: Amerika, België, Irak, Israël, Palestina, ‘de’ Congo. Allemaal landen om in een adem te vernoemen: bloed, bloed, bloed, bloed, bloed, bloed. De moederfiguur was zo royalistisch als een ouwe koekjestrommel, terwijl Furore, de zoon die vier decennia geleden van de moederkoek werd gescheiden, al zo belgicistisch was als het zusje van Jezus Christus. Hommeles dus, ten huize. België boven – België onder. Het was onder andere de schuld van al die jarenlange discussies dat Ferrari naar de kust ging wonen – een vlucht. En van een vader om de gemoederen te bedaren of extra op te hitsen was al twee zonsverduisteringen geen sprake meer. Furore stond er dus alleen voor, met die koninklijk orerende baarmoeder.

‘Nu is boven België iemand kopje-onder gegaan,’ mompelde Furore voor zich uit. ‘Ze moeten hem nu nog van het trottoir schrapen.’

‘Wablief?’

‘Niets, Dennis, niets. Een diepe gedachte, meer niet. Maar zeer diep. Dat takkewijf van een mama heeft me weer naar hier gejaagd. Het wordt tijd dat ik een eigen stek zoek. Dat ik dat niet vroeger al gedaan heb... Gemakzucht zeker? Dat mens begint *of all persons* op koningin Fabiola te gelijken; straks wordt ze ter hoogte van dat muiskrijze staketsel op haar kop, of hoe heet dat uitstulpsel op de romp ook weer, getroffen door een verdwaalde vogel.’

‘Getver, weer zo veel zinnen in een keer, Furore. En dat voor een biebaas.’

‘Bah ja.’

‘Er kan ook nog altijd een gecamoufleerde soldaat op haar verdommenis neer donderen.’

‘Goed gezegd, ja, ene van honderd kilo, en nog verzwaard met dertig kilo extra materieel. Zeg: net zo goed kukelde die... dat sujet hier op mijn kop hé.’

‘Ge kunt haar ook uit een luchtballon gooien.’

‘Wie?’

‘De mama.’

‘Ah ja.’

‘Verzwaard met tien kilo tweedehandse boeken.’

‘*Maybe.*’

‘Effe neuzen.’

Dennis ging in de deuropening postvatten.
'En?' gebaarde hij naar de tent. Een agent haalde zijn schouders op.
'Geen nieuws?'
'Nee. Ge moogt niemand binnenlaten hé.'
'Nee nee. Voor hoelang nog?'
'Totdat het hier gedaan is.'
'Ja ja. Zeg?'
'Ja?'
'Is er hierboven een luchtcorridor voor militair transport? Vliegtuigen?'
'Eh?'
'Boven België... een corridor voor... eh... bommenwerpers en zo!'
'Ah! Nee, ik eet geen *côte d'or*! Cholesterol! Caloriebom!

'Val nu dood,' zei Dennis, de deur weer dichtsmakkend.
'Dat heeft die daarbuiten wel gedaan hé: doodgevallen,' merkte Furore op. 'Tiens: mijn Leffe is verdampt. Geef er me nog ene, Dennis. *The show must go on.*'
'Waar blijft ge dat toch gieten, Furore. Is uw moeder ook zo'n vergiet?'
'Een koekendoos met roestgaten in bedoel je? Die leeft op water en brood. Wat zeg ik: op later en dood. Ze denkt dat ze Boudewijn en Astrid en Albert I gaat zien hierboven.'
'Ja, dan is ze ver heen. Alstublieft.'
'Merci. Ze moet zich nu tevredenstellen met een paar koele kikkers in Koekelberg.'
'Zouden die van hierboven iets gezien of gehoord hebben?'
'Ik heb er daarnet een paar uit hun raam zien hangen. Slaapkoppen allemaal. Die gaan nog geen vin bougeren als Saddam II met zijn bom smijt.'
'Ze zullen nog ondervraagd worden; wij ook.'
'Denk je? Veel nieuws zal het niet opbrengen. Ik heb vroeger in de fysicales geleerd dat iets wat uit de lucht valt... '

Toen ging de deur van café *Telstar* open. Vrieskou woei binnen. Enkele armen der wet organiseerden gesprekken met patron Dennis, klant en bibliothecaris Furore en enkele bewoners van de hoger gelegen verdiepingen boven *Telstar*.

Wie zijt gij, wat doet gij hier, sinds wanneer, hebt gij iets verdachts gezien.

Ze werden er geen fluit wijzer door. Wel kwamen de ondervraagden zelf wat meer te weten: de ter aarde bestelde kerel was een gewone Belgische burger, hij droeg camouflagekleden van de legerstock, van dat bleek Amerikaans textiel voor in woestijn-landschappen, en op zijn lichaam was een ongeopende parachute aangetroffen.
'*Telstar*: was dat geen spoetnik van de Russen of zo? Of een planeet? Nee, ik bedoel: een ruimtetoestel?' wou een agent nog weten.
'Nee, dat was *de Spoetnik*,' zei Dennis, lucht door zijn neus pompend. 'Vraag het maar aan die boekenwurm hier. Nog iets?'
'En gij zijt dus bibliothekman hé?'
'Ja, *-aris*, niet *-man*,' zei Furore. 'Met ziekteverlof.'
'Dat zie ik.'

De firma *Barney Buckram* (producent van stijf linnen voor boekbanden), gesponsord door de VBVB (*Vereniging ter Beperking van Voetnoten in Boeken*) (*), besloot tot een vierdaagse van *'teambuilding'* voor zijn personeel. Dat was *bon ton*; waar twee of meer

werknemers in het zweet huns aanschijns samen waren, daar manifesteerde zich de drang om het *team* hechter te *builden* in hun midden. Van zondagochtend tot woensdagavond zouden de achttien werknemers van *Barny Buckram* diverse uitdagingen ondergaan. Arbeiders en bedienden samen: één front. Dat zou dus gaan gebeuren bij enkele graden 'onder nul'. Celsius en de weergoden wilden het zo: geen bloemkoolwolken, geen regen, geen wind, alleen strakke ijzigheid bekroond met een grieksblauw zwerk. Aldus geschiedde. Het *Buckram*-team reisde naar asielfunctie *Zand & Zee* aan de kust, waar de verplichte kameropdeling al een eerste obstakel vormde. Het lief van Ferrari bijvoorbeeld, een brave boekhouder, mocht van haar bij niemand anders slapen in één kamer en dat bleek een bijna onoverkomelijke hindernis. Ferrari had ermee gedreigd te komen spioneren in dat verband, '*het was niet ver*', want ze woonde aan de kust. Tweede opdoffer was het rigoureuze interne reglement van het asielfunctie, waar de *teambuilders* niet omheen konden: strenge verordeningen betreffende avondklok, lawaai, alcohol... Daaroverheen werd tot tweemaal toe per dag een walgelijk eetmaal voor ze neergepoot: *la même chose pour les sans-papiers*. Voor de rest deed zich het gebruikelijke gedoe voor: marsachtige wandelingen ondergaan met bagage en onverwachte wendingen, voorbijgangers interviewmatig lastigvallen, ijskoud zeewater trotseren, collega's koeioneren met ondermijnende activiteiten, verzochte opdrachten uitvoeren...

Toen de achttien *Buckrammers* bijna *groggy* waren, werden ze bij het krieken van de dinsdagochtend naar Schaffen gevlogen, bijna aan de andere kant van het land. *Surprise!* Bibberend van de kou wurmden ze zich daar in para-uitrusting, met parachute: er zou duo gesprongen worden voor wie het zag zitten. Het hoefde niet, maar het bracht wel 1 000 punten op voor de durvers. Een tiental professionele springers hesen zich mee het vliegtuig in en probeerden zichzelf aan een partner te praten en te koppelen. Zwanger van achttien schijtlijsters in springverpakking en tien para's zette dit tuig koers naar het westen, zeewaarts. Er zou boven Moorseele-Wevelgem gedropt worden. Enkelen zagen het zitten; de meerderheid helemaal niet. Instructies werden gegeven; koppels gevormd: een zestal dapperen zouden uiteindelijk toch de duosprong wagen. 1 000 punten.

Toen brak onder enkele personeelsleden van *Barny Buckram* een hoogst eigenaardige discussie uit. Zat de hoogte er voor iets tussen dat plotseling iemand de titel '*De trap van steen en wolven*' citeerde? De spanning? Angst? Een combinatie van dat alles? Het antwoord dat de betrokken ondervraagden later daarop probeerden te geven, was van geen tel. Belangrijker was het feit, nou: onfeit, dat er onder drie personeelsleden, toevallig van die '*kantoorvliegen*', zoals ze door de arbeiders werden genoemd, een hevige woordenwisseling uitbrak betreffende de auteur van dat boek, dat een vroeg voorbeeld was van magisch-realisme in de Vlaamse literatuur.

'Daisne,' zei de ene.

'Lampo,' hield de andere vol.

'Nee, mis: Ruyslinck,' blafte de derde.

'Lampo! Maar jà: Lam...'

'Ruysl... !'

'Daisne!! Allez zeg!'

'Nee, zé-ker we-ten: Lam... '

De discussie escaleerde en draaide uit op een aanvankelijk plagerig, daarna uitdagend, vervolgens ernstig handgemeen. Ondertussen was ook al het springluik

opengemaakt. Terwijl de koppels de allerlaatste voorbereidingen troffen om te springen, was dat handgemeen slaande ruzie geworden. *'De trap van steen en wolken'* was de druppel die de emmer deed overlopen. Oude firmavetes laaiden 'hoog' op; onverteerd geprik en gedoe van jaren her vertaalden zich in slecht geplaatste vuistslagen en puberachtig getrek en gesjouw aan kleren. Op een bepaald ogenblik rolden twee vechtende boekhouders over de vloer. Een ervan rolde gewoon door... tot ieders ontzetting ... floep... over de richel... door het geopende luik.

'MAAR DIE ZOU NIET SPRINGEN!!' brulde de adjudant-chef.

De moeder van Ferrari en Furore toeterde haar lippen opstandig. Op haar wangen zaten woedende blossen. Ze zat aardappelen te schillen, hardop de lucht door haar neus snuivend. Het mesje blikkerde vervaarlijk in de zon. Op de keukentafel lag een bibliotheekexemplaar van *'De trap van steen en wolken'*.

Daisne, Johan.

'Verbazend door de verstremgeling van twee verhalen', stond op een zijflap te lezen. In de salon beneden zat bibliothecaris Furore keihard door het raam te staren, terwijl boven op haar vroegere kamer zijn zuster Ferrari zich wentelde in boekhoudersverdriet.

() VBVB, De Vereniging ter Beperking van Voetnoten in Boeken, bestaande uit de studentenlichting 2000-2001 Germaanse Filologie RUG & KUL en de Bibliotheek voor Documentatie en Auteurs Tilburg (BDAT), slaagde erin een wetsvoorstel door te drukken waarin gestipuleerd wordt dat maximum 2,6 % per bedrukte bladspiegel door voetnoten mag worden ingenomen, d.w.z. 2,6 % van de effectieve tekst. Dit betreft zowel non-fictie als fictie als puur wetenschappelijke studies. Ook jeugdboeken vallen hieronder. Bij overtredingen kan de lezersvereniging HALT (Hulp Aan Lezers & LezerTjes) bestraffend ingrijpen.*

36. LOTTO

01

Op het ogenblik dat de U.S. of A. 300 miljoen inwoners telde, werd op het huisnummer 79/2B in de drukke Donkerstraat van de provinciehoofdplaats de genaamde Kerel

Gheeraerdijn wakker uit een middags hazenslaapje, waarin hij het bezoek had gekregen van met tomahawks zwaaiende indianen die zijn vlees en bloed en huid en haar wilden.

'Ugh ugh, net echt,' mompelde hij. *'Hoe is dat mogelijk en waar komt dat godverongelukt vandaan?'*

Op de radio, die Kerel dag en nacht liet spelen, deelde de nieuwslezer mee dat in die U.S. of A. om de 11 seconden een nieuwe mens werd geboren. Ook behoorde 1/3 van de inwoners tot een minderheid, waarvan de *hispanics* met 13 % de grootste groep vormden. Rekening houdend met sterftcijfer, emigratie, immigratie en geboortecijfer was dus het ronde getal van 300 000 000 bereikt.

'Van harte gelukgewenst, U.S. of A.' zei Kerel. Hij knipperde de slaap uit zijn ogen, joeg de indianen weg uit zijn hoofd en keek op zijn horloge.

‘Intussen alweer 2,8 kinderen erbij,’ dacht hij. ‘Ik zit er voor niks tussen. Aan deze explosie van kinderen heb ik geen schuld. Althans: niet op dat continent.’

Kerel Gheeraerdijn, 32, was een tijd geleden ontslagen als begeleider van *Nationale Loterij*-winnaars. Dit was zijn eerste echt werkloze week, in zijn nieuwe maar goedkopere appartement. Eerder een onderduikadres. Hij ging postvatten aan het venster, geeuwde, duwde een gordijn opzij en staarde naar de Donkerstraat in de diepte. Druilregen veroorzaakte haast bij de mensen. Kerel huiverde in hun plaats. Toen viel zijn blik op...

02

... Birde probeerde door de *braadpan*-truc te onthouden wat ze allemaal mee moest brengen: een rozijnenbrood, een bosje radijzen, een zak aardappelen, een blikje ansjovis, een tros druiven, een pak paneermeel, een kilogram andijvie en een halve kilogram walnoten. Het zou misschien net allemaal in haar eigen winkeltas kunnen. Anders zou ze een plastic warenhuuszak extra kopen.

Ze sloeg de Donkerstraat in. Af en toe diende ze een paraplu te ontwijken. Die ondingen konden je de ogen uit prikken. Vooral voor gewapende kleine mensen was het uitkijken. Hun paraplu bevond zich op ooghoogte van de grotere medemensen, en sommige van die onderdeurse paraplu dragertjes stapten blindelings door, zich nietsontziend een weg banend door onbeschermd reuzenvlees.

‘Afschaffen die parapluhandel,’ mompelde Birde boos. ‘Koop in de plaats condooms om te beletten dat jullie jezelf gaan voortplanten. Betere voorbehoeding tegen het mensdom! Leve de regen!’

Een grote regendruppel pletste pardoes op haar voorhoofd en zocht zich via haar rechterneusvleugel snel een weg tot in haar hals.

‘Bwèèh.’ Ze keek naar boven, van waar die waterkogel vandaan kon komen. Toen viel haar blik op...

03

... Kerel trok zich ijlings terug. In één ruk werd hij weer geconfronteerd met zijn ontslag. Had ze hem gezien? Natuurlijk had ze hem gezien. Signalement: mannenhoofd aan appartementvenster om 14:35 op een dinsdagmiddag. Appartemens gesignaleerd! Dat kon niet onopgemerkt blijven. Het was gezien. In zijn hoofd ontrolde zich razend-snel de film van de afgelopen maanden. Geratel van de balletjes in de loterijcarrousel. De *lucky numbers*. Contact met winnares B. Huisbezoek. Euforie, natuurlijk: hemelsbrede euforie. Kerel was dat gewend. Hij kon daar mee om. Hij was getraind. Opeenvolgende huisbezoeken, geheimhouding. En dan gebeurde het. Schending van een der belangrijkste geboden, zoniet het allerbelangrijkste: *Gij zult u op generlei wijze binden aan of verbinden met een hoofdwinnaar/-ares, ook niet in de toekomst.*

B. had zich aan K. gegeven, tot driemaal toe. K. had B. genomen, tot driemaal toe. En K., krap bij kas zijnde, had daarenboven gretig een aanvankelijke gulle gift aanvaard. Euforie alom, *double blinded by love & money*.

Het had welgeteld 11 dagen geduurd vooraleer de *Huisgeheime Dienst van Interne Loterijzaken* ingreep – in de figuur van een tot dan toe ‘beste’ vriend en collega van

Kerel. Alles was gezien; niets bleef onopgemerkt. Het leven was een lotto. Die werd gewonnen en verloren door...

04

... Birde was niet alleen bezwangerd met centen. Er zat een kind aan te komen. Een puur gelukskind. Een Kerelskind. Na de val van Kerel Gheeraerdijn hadden ze elkaar nog tweemaal gezien, met een tussenpoos van een maand. Het was telkenmale op een dronken ruzie uitgedraaid. Wie was begonnen? Wiens schuld was het? Wat met dat kind? Het liefdesgeld dat Birde aanvankelijk aan Kerel had willen schenken – een aardige som, het kon ervan af – bleef ergens vloten tussen twee, drie rekeningnummers, noodgedwongen: een extra ingreep van de loterijdetectives. Het kind, daarentegen, groeide. Birde werd ochtendmisselijk; Kerel werd constant misselijk. Hoe kon hij zo stom geweest zijn. Ze ontmoetten elkaar niet langer. Een breuk.

Die hatelijke kop tweehoog had Birde in een flits herkend. Zeker weten dat hij het was. De snelheid waarmee hij zich teruggetrokken had... Aha, daar hokte hij dus. Ze stak de straat over, liep 100 meter door, keerde op haar stappen terug en controleerde de namen onder de parlofoon- en belknoppen van het appartement 79. Onder 2B stond: *FRIEDLAND*. Alle andere waren gewone mensennamen. Birde wist dat *FRIEDLAND* een merknaam van deurbellen was. Hier verborg hij zich dus echt, die Kerel. Ze belde eenmaal hard aan en haastte zich dan weer de straat op, richting warenhuis. Hopelijk zou die huffer van een...

05

... Kerel schrok zich rot. Die bel snerpte door zijn hoofd, zijn hart, zijn ruggenmerg. Hij bleef stokstijf staan en hield – tweehoog – zelfs de adem in, alsof dat zou helpen, maar waartegen, godverdomme? Hij hield zijn hoofd nu schuin, gereed om een tweede vreselijk schelgeluid te incasseren. Dat kwam niet. Naar het raam durfde hij niet terug. Hij week er nog enkele stappen verder vandaan. Misschien stond ze aan de overkant van de straat, met dodelijke ogen te wachten tot hij weer... Hij hoorde stappen op de trappen, maar die stierven benedenwaarts uit. De schrik sloeg hem om het hart bij de gedachte dat ze ook elk moment aan kon kloppen. Want ze had hem hoogstwaarschijnlijk herkend. Hij sloop naar het muziekmeubel en schakelde de radio uit. Het bleef verder akelig stil in het appartementsgebouw, terwijl buiten het woeden van de wereld zijn gang ging. Het boze keffertje van taverne 't Paleisje hapte naar de kuiten van voorbijgangers en werd uiteindelijk door de waardin druipnat naar binnen gedraineerd, druilauto's passeerden in een trage karavaan op druilbanden door de druilstraat, en op de trottoirs weerklonk gedempt gevloek, en in de auto's weerklonk bevrijdend gevloek, en iemand kreeg de balein van een paraplu onzacht tegen zijn voorhoofd, en iemand kreeg een gulp hemelwater tegen zich gespreid doordat zo'n druilauto te dicht tegen de trottoirband reed, en terwijl Kerel minutenlang als een wassen beeld met gespitste oren bleef staan luisteren naar niets en alles en terwijl de wereld alsmaar doorwoedde en terwijl...

06

... Birde dook het warenhuis *C&P* in. *Braadpan. Braadpan. Braadpan.* Hoewel ze een miljoenenwinnares van de *Nationale Loterij* was, zou ze zoals voorheen de

eurogetalletjes en de percentjes in *C&P* scherp in de gaten houden. Het 'grote geld' was voor een vuurtoren in Frankrijk, een diamant in elke tand en natuurlijk een weeshuis in India. En met het restitutieged dat ze nog van de loterij te goed had, de som namelijk die die hufte van een Kerel Gheeraerdijn haar in den beginne afgetroggeld had, zou ze uiteraard om de wereld reizen, in pakweg 80 dagen. Birde glimlachte en boog zich over de vrieskasten met de voorverpakte lekkernijen. Intussen werd ze bezocht door diverse visioenen. Ze bleef glimlachen.

Visioen 1. Elke letter van *braadpan* stond voor een ingrediënt waarvan de totale mix een bom opleverde die Kerel Gheeraerdijn in vele mootjes naar de andere wereld zou helpen. Alle ingrediënten waren hier in *C&P* te koop.

Visioen 2. Elke letter van *braadpan* voegde toe aan een heerlijk gerecht, dat ze hedenavond met liefde voor Kerel Gheeraerdijn toebereiden zou, en dat ze dan samen in een groot verzoeningsritueel zouden nuttigen. Bah.

Visioen 3. Ik sla hem de schedel in met die *braadpan*.

Visioen 4. In die *braadpan* ontdooide Birde voor haarzelf en het kind de diepgevroren schapenbout uit *C&P* waarmee ze Kerel Gheeraerdijn deze week de kop had ingeslagen.

Visioen 5. Monologue intérieure. Baalkop. Rukker. Aasvreter. Azijnpisser. Droplul. Patjakker. Addergebroed. Nageboorte.

Cut visioenen. Terug naar de werkelijkheid.

Even later liep Birde het warenhuis door, alsmaar het woord *Vegas* mompelend. Achtereenvolgens plukte ze vanillestokjes, eieren, gelei van rode bessen, geitenmelk, arrowroot en suiker uit de rekken. Thuis prikte ze het aankoopticket op haar keukenbord. Diezelfde avond ging ze stiekem een hoeveelheid korte bladeren afknippen van de geometrisch gesnoeide *Taxus-baccata*-haag op de begraafplaats *Spes Nostra*. Het leven was een lotto; de wereld een Vegas.

07

... Kerel wreef zich letterlijk de ogen uit toen hij Birdes invitatie las. Droomde hij? Het adres klopte volledig. Ze moest hem dus wel degelijk gezien hebben, die regennamiddag aan het venster. En die bel moest van haar gekomen zijn. Het was een teken geweest. Of misschien wou ze toen echt wel bij hem aanlopen! Waarom was hij toen in 's hemelsnaam niet onmiddellijk naar beneden gestormd!? Het zweet brak Kerel uit, terwijl gelijk zijn hart van blijdschap harder begon te kloppen. Nu had ze hem geschreven. Etentje. En of dat bij hem kon; haar moeder zou bij haar maar wijsneuzig en stotterend in de weg zitten. Zij zou zelf koken, hier bij hem op het appartement. Lekker gezellig samen. Ook wel even praten hoor. *For old times' sake*. Kerel Gheeraerdijn graaide haastig naar zijn mobieltje.

08

... Birde bracht ½ l geitenmelk met 1 vanillestokje en 100 gram suiker aan de kook. Ze klopte 4 hele eieren los met de arrowroot en nog eens 100 gram suiker. De losgeklopte eieren voegde ze roerend bij de kokende melk. Ze liet het goedje 2 minuten koken, immer roerend, en voegde er onmiddellijk ook haar geheime ingrediënt aan toe. Daarna goot ze het in enkele vormpjes over, niet helemaal tot aan de bovenrand. Het geheime ingrediënt viste ze er voorzichtig weer uit, pas nadat de pudding was

afgekoeld en opgesteven. Ze smolt vervolgens de rodebessengelei, goot die op de pudding en liet alles opstijven in de koelkast.

09

... Kerel Gheeraerdijn slikte op het ogenblik dat de U.S. of A. 300 078 932 inwoners telde zijn vierde berenhap pudding-van-geitenmelk-met-gelei-van-rode-bessen door. Birde keek geboeid toe op deze lekkerbekkenij. Toen haar gastheer stilaan buiten westen verzeilde, prikte ze het aankoopticket uit *C&P* op zijn *memory*-bord boven de *kitchenette*. Vervolgens deed ze de vaat voor één persoon. Rustig maakte ze zich daarna uit de voeten. Niemand had haar zien toekomen of weggaan.

37. LIEFDADIGERS

(Een gothic story op stripformaat)

Liefdadigers poten tuinkabouters in hun natuurlijke bosbiotoop weer neer.
Liefdadigers belagen fastfoodketens met brandende verlangens.
Liefdadigers molesteren de banden van jeepachtige wagens in stadscentra.
Liefdadigers gooien taarten in de gezichten van de gestelde lichamen.
Liefdadigers rukken havanna's uit monden van volslanken.
Liefdadigers ketenen zich aan onroerende goederen vast.
Liefdadigers plaveien rode lopers met tenengeschilderde kerstkaarten.

Soms maakt een liefdadiger een wilde droom waar – van zichzelf, of van iemand anders. De droom wordt realiteit, wordt groter dan de liefdadiger zelf, wordt zijn dood. Boompje groot, oompje dood.

Anno 20XX krijgt de landelijke liefdadigheid gestalte in ALLADIN, de *Alliantie van Liefdadigers* – opgericht in Adinkerke, in de uiterste westhoek van België, waar ooit de eerste Belgische koning zijn eerste stap op Belgische bodem zette. Liefdadigers van divers pluimage en allooï trekken ernaartoe. ALLADIN ziet 's nachts het licht, zoals het hoort, in het geheim, verzameld rond een wonderlampje. Dat gebeurt in een leegstaande conciërgewoning van een oude tabaksfabriek. Talentrijke liefdadigers hebben die opgeknapt en gecamoufleerd. De Nationale Waakhonden houden nu eenmaal niet zo van liefdadigers. Zij vinden liefdadigers anarchisten.

Elke 'vereniging' (of wat daarvoor doorgaat, de cement tussen liefdadigers bestaat immers vooral uit internetcommunicatie) vaardigt een vertegenwoordiger af. In het nachtelijke duister ontwaren we onder het schaarse lichtplasje van ALLADIN's lamp:

- XVB, het Brein achter de tuinkabouterruptsch. Hij kan, gezien zijn lengte, makkelijk alle limbowedstrijden winnen, mocht hij dat willen. Jarenlang kreeg hij gratis toegang tot pretparken.
- RN, onvolprezen Vijandin der *McDonalds* en *Quicks*. Zij kan als geen ander wild gevogelte bereiden. Haar vader is overigens poelier. Heur haar is om de drie dagen in een andere camouflagekleur geverfd.

- PK, verwoed Bestoker van *Vlaams-Belang*-belangen. Zijn voorvaderen waren lid van *De Vlag* en het VNV. Doet elk jaar op 11 juli (en de laatste jaren ook op 1 mei) een depressie.
 - MVDB, bijgenaamd *Bismarck*. Hij deed al zijn universitaire studiejaren tweemaal, naar eigen zeggen 'om het goed te kunnen'. Rechtskundig, inderdaad. IJveraar voor huurdersbelangen. Een nachtmerrie voor huisjesmelkers.
 - JF, '*de Zebra*'. Verkeersfanaat. Schrik der snelheidsduivels. Sedert de 30 km/u in schoolomgevingen is hij tijdens schoolspitsuren niet meer van straat weg te denken.
 - JPL, antiglobalist, backpacker, internetsurfer, hacker, de benjamin van de groep.
 - FT, '*Engel des Doods*', pleitbezorgster en uitvoerster van euthanasie.
- Liefdadigheid kent geen grenzen:
- JB, Frans boerenactivist, jawel: de beroemdste van het gezelschap.
 - LW, Duits rolstoelfundamentalist. Trappen doen zijn bloed koken.
 - DZ, Oostenrijks restaurantterrorist en 'viersterrenklaploper'. Gaat ergens *undercover* uitgebreid dineren en weigert daarna te betalen. Chef-koks lusten hem rauw.
 - BCH, Zwitsers wietprofeet, maar hevig antitabak-lobby. Een wandelende paradox.

Dit elftal zweert samen op een winderige herfstnacht in Adinkerke. Ze zijn uitgenodigd door '*Samaritaan*'. Voluit: Joseph Vanhollebeke, de twaalfde man, maar niemand wenst die naam te kennen of te gebruiken. Met zo'n naam kun je overigens geen alliantie genaamd ALLADIN leiden.

Joseph Vanhollebeke/*Samaritaan* is 'zorgverbreder' in Basisschool *De Zeester* in De Panne. Zorgverbreeders zijn oudere onderwijzers die liever geen eigen klas meer runnen. Ze bekommeren zich om het lot van kinderen die extra aandacht vergen, op vele terreinen. Het zorgverbreederschap is officieel door de staat geregeld.

Bismarck treedt op als tolk. Frans en Duits kunnen volstaan, want van over Het Kanaal is niemand komen opdagen. Het enige soortement Engelstalig volk dat Adinkerke overspoelt, bestaat uit ladderzatte tabakstoeristen.

Het is een belangrijke vergadering voor ALLADIN. Vaderland België is duidelijk naar de knoppen aan het gaan. Vooral de liefdadigers voelen de ondergang naderen. Tussen jongerenwerkloosheid en eindeloopbaangedoe in zitten maar enkele decennia meer: men kan (als men al geluk heeft) pas veel later aan de slag dan normaal, en vaak moet men er (als men pech heeft) veel vroeger dan gepland mee ophouden. De eerste vliegers die niet meer opgingen, waren die van SABENA. Ze bleven aan de grond genageld staan, nadat ze enkele jaren daarvoor al gezien hadden hoe het de schepen op de werven en de auto's in de assemblagehallen was vergaan.

Weldra zal het druilerige koninkrijkje België weer belanden in een tijd van luchtballons en olifanten. Nou, houden liefdadigers dan misschien niet van paard-en-kar? Zwarte zeep? Autoloze zondagen? Hangbuikvormige telefoondraden? Belgische stripverhalen op eetbaar recyclagepapier? Ja, nostalgie is ze niet vreemd. Maar ook bij de liefdadigers heb je generatiepacten nodig. En die zijn er niet. De '*jongeren*' (een eerder vreemd meervoud van '*jong*', volgens sommigen, per '*worp*' bekeken) voeren er eigenlijk ook een oorlogje uit tegen de '*ouderen*' (volgens die jongeren is dat dan vaak een meervoud van '*ouders*'). De gepokte, gemazelde en door de wol geverfde liefdadigers – vaak geofende medemensen omdat ze als *babyboomer* over wat broers en zussen beschikten – moeten opbiggen tegen een nieuw soort individualisme, een nieuw soort stelen (dat schaamteloos *samplen* of hergebruiken wordt genoemd) en een nieuw soort agressie. Ondanks de kleinere tijdsafstand tussen de werkzoekende jongeren en de werklatende ouderen groeit de kloof toch onthutsend. Is de oorlog tussen man en

vrouw ietwat uitgewoed (misschien met dank aan de *holebi*-falanxen), dan kan dat niet gezegd worden van de gaping tussen jong en oud. Ook in de rangen van de liefdadigers dreigt een schisma. Vandaar de nachtelijke ontmoeting in Adinkerke: ALLADIN, de oude metafoer van de wonderlamp.

'We moeten de handen in elkaar slaan,' predikt twaalfde man Samaritaan.

'Maar 't is amper de eerste keer dat we elkaar zien!' repliceert jonge turk JPL. 'Er zitten hier verpleegsters en advocaten en boeren en... '

'Jullie generatie is toch voor de chaostheorie? Alles moet toch versplinterd zijn?' merkt PK niet zonder spot op.

'*En Français s'il vous plait !*'

'*Bitte... bitte...*'

'*Il dit que... eh... das ist...*'

(Bismarck, van in den beginne reeds reddeloos verloren).

'We moeten een voorwerp doorgeven!' roept de Engel des Doods FT plotseling.

'Eh?'

'Wat voor voorwerp?'

'Om het even. Maar wie het voorwerp heeft, heeft ook het woord. Hij alleen. Eh... zij alleen. En een ander kan met een gebaar het voorwerp vragen.'

'Ah, de schelp!' zegt Samaritaan. 'Van in dat boek... hoe heet dat ook weer... op dat eiland... eh... '

'The Shell!'

'Hier, mijn zwitsers mes,' zegt BCH in het Retoromaans. 'Ik ben tenslotte een Zwitser hé.'

Hij steekt zijn multifunctioneel mes omhoog en kijkt vragend de kring rond.

JF, De Zebra, plukt het ding uit de lucht en zegt doodkalm: 'Ik heb een mededeling.

Er staat iemand aan de deur. Hij draagt een uniform.'

Met een ruk kijkt iedereen opzij.

'Met dertien aan tafel... ' mompelt poeliersdochter RN. 'Dat kan niet goed aflopen... '

Het uniformsilhouet in de deuropening beweegt geen vin en zegt geen woord.

Zorgverbreder Samaritaan voelt zich geroepen, staat op en vraagt:

'Wie gaat daar? *Who goes there?*'

Het Engels is soms ook een voertaal des nachts te Adinkerke.

Dat veroorzaakt een lachstuip bij XVB.

Voor iemand anders nog kan reageren, dondert het in het Gotisch door de gewelven:

'MIJN NAAM IS BART DEWINTER EN IK DRAAG ALTIJD ZWART'.

Daar heeft niemand van terug.

'Hela daar: denk je dat je in een Belgisch stripverhaal meespeelt, misschien?' roept plotseling de eerder zwijgzame JB in het Frans.

Bij deze woorden zwelt de inktzwarte gestalte nog op.

'VERWAR MIJ NIET MET EEN PERSONAGE OF EEN KARIKATUUR, VERME-TELE'.

'Waar komt u vandaan, heerschap dat in hoofdletters spreekt?' waagt DZ het te vragen.

'IK HEB EEN OMTREKKENDE BEWEGING BESCHREVEN.'

'Snijdt u ons dan momenteel de pas af?'

'WAT IK JULLIE BROM!'

'Wij zijn toch in de meerderheid!' merkt FT op.

'EEN MEERDERHEID LOOPT ZICHZELF TOCH MAAR VOOR DE VOETEN.'

'Als we ons kampvuur hier wat laten nasmeulen, krijgen we dan een nacht voor-sprong?' vraagt XVB.

'GEEN SPRAKE VAN, GIJ ONDERDEURTJE! NOCH TE PAARD, NOCH PER AUTO! EN GEEN ALLUSIES OP *MEIN KAMPF* OF *KRISTALLNACHT*!'

'Wat was uw naam ook weer, meneer... ?'

'HET IS DEWINTER BART DIE VOOR U STAAT.'

'... in het zwart...', voegt PK er huiverend aan toe.

'En wat komt gij hier doen, Dewinter Bart?' formuleert de twaalfde man eerder dreigend dan informatief.

'IK BEN GETIPT'.

'O?' klinkt het als uit één mond.

'JA. ZOALS MIJN LEIDERS MAROKKO BEZOCHTEN TENEINDE DE INBOORLINGEN ALDAAR TE VERTELLEN HOE WEINIG WERK ER IN BELGIE NOG IS, ZO BEN IK GEZONDEN OM U KOND TE DOEN VAN HET FEIT DAT JULLIE VERZAMELINGETJE ONGEREGELD HIER BIJ DE EERSTKOMENDE VERKIEZINGEN... EH... ONGEREGELD... WACHT... EFKES MIJN GOTISCH SPIEKBRIFJE NEMEN... IK BEN OOK MAAR EEN BOODSCHAPPER...'

Hierop breekt een welgemeende spottende GROEPSBRUL uit onder de liefdadigers van ALLADIN. Adinkerke-bij-nacht davert op zijn grondvesten. De scheldwoorden vliegen daarna in het rond, in één welbepaalde richting:

WINTERVOETEN !

RIDDER KOUKLEUM !

ZWARTWERKER !

Samaritaan lanceert zelfs een gevleugelde zeispreuk:

'EIGEN VOLK EERST', ZEI DE VLAAMS BEHANGER, 'EN HIJ SLOEG ZIJN KINDEREN DOOD !'

'LEER UW VOLK LEZEN ZONDER SPIEKBRIFJES !'

'GOTISCH SCHRIFT IS BIBBERSCHRIFT !'

'VRAAG EEN HULPLIJN NAAR *GOTT MIT UNS* !'

'NIET GOED VAN DE KOPPELRIEM GESNEDEN !'

'GEEN NIEUWE *BIERKELLERPUTSCH* HIER !'

'NEE: NIET TE ADINKERKE, WAAR ONZE EERSTE KONING...'

(Gaat verloren in het tumult).

Tegen zoveel eensgezindheid onder anarchisten kan de inktzwarte Dewinter, Bart niet opbiggen. Dat had hij niet verwacht. Even nog twijfelt hij tussen zijn spiekbriefje in zijn linkerzak of zijn boksijzer in zijn rechterzak. Dan voelt hij de geruststellende contouren van zijn retourtreinbiljet naar Antwerpen-Metropool.

'Eh... kan ik hier nog wat tabak bunkeren voor ik vertrek?' vraagt hij dan in nederig Gotisch.

'Zeer zeker !', knikken de aanwezige West-Vlamingen.

'Hoeveel sloffen had u gewenst?'

'Doe er me maar twee'.

JPL en BCH springen op en kwijten zich van hun taak.

'Wil je ook nog een spuitje?' vraagt FT vriendelijk. 'En een reiskostenvergoeding voor het hiernamaals?'

'Eh... ', doet BD beduusd, want dat begrijpt hij helemaal niet.

Even later verdwijnt de ongenode gast. Hij wil zijn tabak betalen in natura, maar de gratis tickets voor een optreden van *Jef Elbers featuring The Strangers* (of is het omgekeerd?) worden geweigerd. Boter bij de vis wordt er geëist. Aldus geschiedt. *End of Gothic story*.

ALLADIN is nu wel even de kluts kwijt. Er wordt niet echt meer vergaderd. Vooral het talenprobleem speelt de aanwezigen parten. Ze verdwijnen tegen het eerste ochtendgloren. Ze beloven elkaar te sms'en, te mailen, zelfs te bellen. Het is 20XX: dit Belgisch stripverhaal (wordt vervolgd...). De meeste aandacht gaat weer naar de Pfaffs en Komen eten en de vele troonopvolgers-in-lijn, die als rapen uit de schoot van diverse prinsessen rollen. *Reality?* Wordt vervolgd, op tv.

38. LICENSE TO DRINK

(A MOCKUMENTARY)

Zijn er nog mensen die van ouderwetse oxo of martini houden? Gaan er nog voor een Bloody Joseph, Pink Hound of Sweet Louise? *Stirred, not mixed? Mixed, not stirred?* Hebben zij een *license to drink*? Ach, de stumpers.

Het district Madelon/Brîcq-sur-Mer (gelegen in Oud-Ocedanië, waar begin 20ste eeuw Franstalige indianen aangetroffen werden) stond bekend voor zijn slangenvlees, M-shirts en *mocktails*. Spot nooit met *mocktails*. Het zou u zuur kunnen opbreken. Het is niet omdat zo'n combinatiesapje geen alcohol bevat dat het u niet de gordijnen in kan jagen. Er zit (letterlijk) een addertje in dit '*heilig oliesel van de nuchterheid*'. U zou het kunnen besterven van de gezondheid. Maar daarvoor moet u dus in het district Madelon/Brîcq-sur-Mer zijn.

Elk jaar werd op *M-Day* (*Memorial Day*, gedenkdag van de sperenopstand van de indianen tegen het Franse koloniale gezag) in hoofdstad Madelon een gigantische ton gevuld met alle mogelijke *mocktail*-ingrediënten. De sappen van alle eilandvruchten vloeiden er samen. Op die dag liep iedereen ook in de bekende groen-en-gele M-shirts, de rituele kleuren en traditionele kleren van de autochtone indianen. Op het eiland leefden naar schatting nog een driehonderdtal Franssprekende indianen. De rest van de bevolking, zo'n tachtigduizend zielen, bestond uit een cocktail van Zuid-Europeanen, Midden-Amerikanen en Atlantische eilanders. De voertaal was er het Ocedanisch: een mix van Frans, Amerikaans en Portugees, ook genoemd: het Franglees.

Op *M-Day* (sommigen zeiden: *Mocktail Day*) dronk iedereen uit de ton. Hoewel in deze reusachtige *mocktail* geen alcohol zat, waren de Ocedaniërs na vijf, zes glazen van het goedje al duidelijk boven hun theewater. Dat kwam door de mespunten slangengif die door de sappen werden gemengd. Elk jaar vielen er daardoor wel enkele slachtoffers. In zo'n grote ton was het ook moeilijk om de juiste verhouding sappen – slangengif te bekomen. Ook in de dagelijkse *mocktails*, het hele jaar door gedronken, werden kleine, minutieus afgewogen scheutjes slangengif gemengd. Men beweerde dat het bevorderlijk was voor de gezondheid. De niet-alcoholische dronkenschap

voortvloeiend uit het nuttigen van diverse *mocktails* nam men er graag bij. Maar het bleef toch altijd uitkijken voor een 'slangenbeet'.

Serpent was het bekendste merk onder de *mocktails* op het eiland. Het was ook de meest te duchten *mocktail*. Ingrediënten: varkensbes, eilandpruim en passievrucht. Plus wat slangengif dus. Concurrerende merken: *Snoa*, *Mockonda*, *Comaq* en *Madelonne*. Elk merk had zijn bekende vruchtensappen en geheime verhoudingen, het resultaat van tradities en oude familierecepten. Eén keer probeerde een tapiocaboer (een Thai die op het eiland zijn geluk beproefde) een surrogaat-*mocktail* op de markt te brengen. Zijn *Maniaque*, zoals hij het goedje noemde, was gebaseerd op grondwortels, en had dus vrijwel geen smaak. De man, eigenlijk gespecialiseerd in varkensvoer, had ook weinig ervaring met slangengif. De *Maniaque* was een kort leven beschoren. De allochtone Thaise boer ook: hij werd op een afgelegen plek in het district Madelon/Brîcq-sur-Mer door onbekenden gewurgd met een dode eilandadder.

Ooit had een schildpad op *M-Day* een lek ontdekt onder aan het grote feestvat. Nadat ze zich rijkelijk tegoed had gedaan aan de feest-*mocktail*, viel ze op het strand een liefdeskoppel aan (... dat ook al onder invloed van de *mocktail* duchtig aan het rollen was). Tussen haar kaken verbrijzelde ze achtereenvolgens de linker enkel van de vrouw en de rechter elleboog van de andere vrouw. Volgens de slachtoffers was de schildpad hen op haar twee achterste poten genaderd, en had ze voor de aanval haar schild afgegorde en opzij gelegd. Het koppel hield er vreselijke tatoeages aan over.

Op een van die jaarlijkse *M-Days*, ongeveer een halve eeuw geleden, greep er ook een *society* verlovingsfeest plaats in een dure wijk net buiten hoofdstad Madelon. Langsheen de rivier Bricqatte begaf zich die namiddag contrabassist Damien Y. te voet naar de villa in die wijk. Dat gebeurde ietwat moeizaam omwille van het aantal *mocktails* dat hij die dag reeds achter zijn kiezen had gegoten. Hij was samen met nog enkele bevriende muzikanten uitgenodigd om daar 's avonds het verlovingsfeest op te luisteren. Hij torste zijn instrument in een hoes op zijn rug. Plotseling stootte hij op een slapend meisje. Ze was ongeveer twintig jaar. Ze was ingedut bij haar vislijn, op de oever van de Bricqatte. Of was ze ook al *gemocktaild* en kwam ze hier haar roes uitslapen? Even bekwam hem de lust haar wakker te maken. Maar hij bedacht zich plotseling. Hij kreeg een schitterende inval. Hij zocht een beschutte plek en ontdeed zich van zijn contrabas. Daarna van zijn kleren. Toen ging hij het bosschage en de weide in om een zomertuil bloemen bijeen te plukken. Die bond hij samen met wat twijgen. Vervolgens ging hij voorzichtig te water, zwom onzichtbaar tot bij de plek waar het meisje lag te dutten en bevestigde zijn bloementuil aan haar dobber. Omzichtig en zonder geluiden te maken zwom hij weer van haar weg. Toen hij weer aan land klauterde en naar de beschutte plek sloop, merkte hij tot zijn verbijstering dat zijn kleren weg waren. Gelukkig lag zijn contrabas er nog!

Wat nu gezongen? Minutenlang speurde hij de omgeving af. Niemand te zien. De vogels waren gevlogen. Af en toe controleerde hij ook of het meisje nog sliep. Uiteindelijk besloot hij dat er maar één iets op zat: onder het dichtste bruggetje over de Bricqatte de duisternis afwachten en dan... Zo gezegd, zo gedaan. Een poedelnaakte Damien Y. haastte zich met zijn contrabas op zijn rug tweehonderd meter terug naar zo'n beschermend bruggetje. Daar verborg hij zich onder.

Intussen werd het meisje wakker. Toen ze haar vislijn in wou halen, lukte dat niet. De dobber was onder water verdwenen. Ze voelde dat er iets zwaars aan de haak hing. Haar hart bonkte. Een grote vangst? Een... een lijk? Een stomme autoband? Ze speelde haar kleren uit, gleed in het water en dook om te zien wat er gaande was. Tot haar verbazing hing er een kleurrijke bundel bloemen aan haar lijn. Het (intussen verwarde en door water verzwaarde) kluwen begon door te wegen en uiteindelijk te zinken, de dobber met zich meetrekkend. Hoe kwam dat nou? Wie had dat gedaan? Met enige moeite slaagde ze erin het probleem op te lossen. Toen ze weer op de oever klauterde, bonkte haar hart dubbel zo hard: haar kleren waren foetsie. Eerst gleed ze onmiddellijk het beschermende water weer in. Minutenlang kamde ze met haar ogen de omgeving af. Er was geen kat te zien en geen kik te horen. Behoedzaam hees ze zich andermaal uit het water. Alles bleef rustig. Dieven? Arme mensen? Bedelaars? Zwervers? Maar hoe moest het nu verder?

Plotseling werd Damiens aandacht gewekt door vlugge voetstappen. Het was intussen al wat donkerder geworden. Hij stond op en zag twee schimmen over de weg lopen, ieder een bundeltje dragend.

'Hé!! Hela daar!!' riep hij, molenwiekend met zijn armen. De schimmen keken geschrokken om en zetten het op een lopen, het binnenland in. Damien zette poedelnaakt de achtervolging in, maar na honderd vijftig meter gaf hij het op: de dieven waren pijlsnel door de weiden gevlucht en verdwenen.

Toen hij even later aanstalten maakte om op een beschut plekje te gaan zitten en uit te blazen, viel zijn mond wijd open van verbazing: in het gras aan de oever van de Bricqatte zat een spiernaakt meisje!

'Ugh!' deed hij verbouwereerd.

Het meisje besloot te wachten op de duisternis om verdere stappen te ondernemen. Ze verborg zich tussen het hoge gras. Toen het halfduister al hier en daar het daglicht weg begon te vlakken, gebeurde er iets vreemds. Eerst was er ver geschreeuw, dan waren er de geluiden van rennende voeten, daarna doemde eensklaps een poedelnaakte man voor haar op.

'Eék!' riep ze verbijsterd.

De twee naakten deden elkaar hun verhaal. Het voorval met de bloemen vormde het centrale thema natuurlijk. Waren de bloemen er niet geweest... dan hadden ze allebei hun kleren nog aan. Ze konden er nog om lachen. De muzikant nodigde het meisje onder 'zijn' bruggetje uit, tot het volledig donker was geworden. Zo gebeurde. Zedig zaten ze naast elkaar voor zich uit te kijken en wat te praten. Het werd echter ook kouder. Daarom ontdeed Damier zijn contrabas van zijn huid en nodigde hij het meisje uit om in de hoes te schuiven en als slaapzak te gebruiken. Ze stemde toe. Ze was immers erg moe omdat ze die middag ook aan de *mocktail* gezeten had, bekende ze. Haar hoofd deed er nog pijn van. Damien ritste de hoes dicht en ze sliep in. De contrabas zette hij rechtop tegen het binnenste brugmuurtje. Over een uur zouden ze in het donker bij het eerstvolgende huis aankloppen en hopen dat ze er geholpen werden.

Na een halfuur hoorde Damien weer geritsel op de weg. Omdat hij het slapende meisje niet alleen wou laten, hees hij de hoes op zijn rug en sloop de berm op. Waren het misschien weer de onverlaten van vanmiddag? Weer op zoek naar buit? Of daagde er mogelijks hulp op? Hij legde de hoes even in het gras aan de zijkant van de weg om

zich vlugger voort te kunnen bewegen en liep richting villawijk, van waar de geluiden gekomen waren. Geen levende ziel te bekennen. Na tien minuten week hij van de weg af en dwarste hij enkele weiden. Op die manier een grote boog beschrijvend, liep hij terug naar het bruggetje. Hij had niemand gezien. Misschien begon hij zich dingen in te beelden onder invloed van de *mocktail* waar hij die dag ook al rijkelijk van geproefd had?

Intussen begaven zich vanuit hoofdstad Madelon twee bevriende muzikanten naar de dure villa in de buitenwijk. De fluitist en de klarinettist keken hoogst verbaasd toen ze op hun weg de bekende hoes van Damien zagen liggen.

‘Zou Damien te veel *mocktail* gedronken hebben en zijn contrabas hier achtergelaten hebben?’ vroegen ze zich af.

‘En waar is de man zelf?’

‘Nou, als hij vanavond wil spelen op dat verlovingsfeest, zal hij dit hier nodig hebben.’

En ze torsten om de beurt het ding op hun rug en begaven zich naar het feest.

‘Zwaar hoor, dat ding. Hoe doet die Damien het toch.’

‘Ik zou ook niet op zo’n gevaarte willen spelen. Geef mij maar mijn fluit.’

Onverrichter zake keerde Damien dus terug. Zijn haren rezen te berge toen hij de plek opzocht waar hij het meisje in de hoes had achtergelaten. Ze waren verdwenen: het meisje én de hoes. Paniek maakte zich van hem meester. Wat was hier toch allemaal gaande? Urenlang waadde hij door struiken, weiden, water, bosschages. Waren die dieven teruggekeerd om meer buit? Het hoesmeisje bleef spoorloos. Toen viel het hem in dat hij niet eens haar naam wist. Hij had er niet naar geïnformeerd. En omgekeerd had zij evenmin naar zijn naam gevraagd. Zo gaat dat als je naakt bent. Uiteindelijk ging Damien weer onder het bruggetje zitten, rillend en treurend, bij zijn geliefde, hoesloze contrabas, die het ook al koud kreeg.

De twee muzikanten arriveerden met hun instrumenten en de hoes op het feest. Toen de heer des huizes, als groot muzikliefhebber en bewonderaar van de contrabassist Damien Y., (ietwat verontrust door de ongewone contour) de hoes openritste, snoerde collectieve opperste verbazing minutenlang alle geluiden en kelen in de dure villa. Het werd er angstaanjagend stil.

Vele door de *mocktail* verdoofde mensen zagen toen hoe een contrabashoes een volwassen meisje baarde, dat zich ogenblikkelijk na haar geboorte met een vreselijk snerpende schreeuw uit de voeten maakte en door de weide naar de rivier liep, haar baarmoeder met gapende keizersnede achter zich latend.

Nu nog vertellen de Oud-Ocedaniërs de legende van de kleine weeklaagbrug boven de Bricqatte. Van onder dat brugje ontsnappen bij valavond twee weken voor en twee weken na M-Day klaaglijke klanken, door een naakte gedaante aldaar aan zijn contrabas ontlokt. Het schijnt de treurende verloofde van een evenzeer naakt meisje te zijn, dat geboren werd uit een contrabashoes, maar daarna nooit meer werd gezien. Sceptici schrijven het verhaal toe aan de kracht van de mocktail, en wat die – ondanks zijn nul percent aan alcohol – bij de mensen kan aanrichten.

39. LEVEND BEGRAVEN IN RHODESIË

Die filmrol was me helemaal niet 'op het lijf' geschreven. Ik diende er asjeblief 30 kilogram voor aan te komen. Dat deed ik. Want ik had die rol heel graag gehad. Cheeseburgers. Milkshakes. Viandellen van de frietkeet. Mijn adem stonk naar twee zeer warme maaltijden per dag. Toen alles in kannen en kruiken was, overleed de producent. Ik werd bedankt voor de rol en de filmplannen werden in de lade gestopt.

Mijn kijkcijfers hadden dus een noodlanding gemaakt. Ik pakte mijn zwarte doos, maakte mijn rekeningen en ging in een lokaal verdoofd dorp wonen. Wanneer iemand aanbelde, zei ik: 'Je bent niet welgekomen, je bent gewoon gekomen'. Waarop hij gewoonlijk weer zijns weegs ging, terwijl ik van tussen mijn besmukte gordijnen naar zijn rug als een vraagteken staarde. Het lag nooit in mijn bedoeling te kwetsen. Ik wou alleen met rust gelaten worden.

In dat dorp onder lokale verdoving kwam ik andere vrijwillige bannelingen tegen. Ik vermijd met opzet het werkwoord 'ontmoeten', want het verplichtende 'moeten' zit erin. Niets hoefde nog. We vaardigden een embargo uit op leedvermaak omtrent elkaars lot, herinneringen, vrolijkheid, gezelligheid en verdere afspraken. Sommigen hadden een hond. Ik niet. Zo'n hond was de vleesgeworden desillusie op vier poten, in weer en wind voortgetrokken door een *loser* aan een lijn. Zelfs zonder hond waadde ik niet mijmerend door stomme landschappen, hopen op een renaissance van mijn ziel. Ik had mezelf levend begraven en voelde me daar niet goed en niet slecht bij. Ik voelde niets. Dagen en nachten raasden als sneltreinen voorbij, terwijl elke minuut die de klok vermaalde een slak was die over glasscherven kroop. Mijn grootste daad van bevestiging bestond erin elke week de zeven velletjes van de kalender ineens af te pellen. Op de achterkant stonden debiele moppen die ik elke week trouw als een hond aan een medebanning bezorgde. Zijn doel in het leven was die te lezen. Op mijn televisiescherm verzamelde zich meer stof dan er as was in de urne van mijn moeder. Ik kon zelfs de moed niet opbrengen even mijn sigarettenrook diep te inhaleren en er een kijkgat in te blazen. Bij zeldzame contacten met de postbode gedroeg ik me als een ongelikte beer.

Een paar keer per week opende ik in *café Rhodesië* mijn schedel om er mijn hersenen in een bad van alcohol te verzuipen. Daar gaven de bannelingen elkaar lik op stuk door alsmaar verse rondjes te vragen, totdat niemand nog een rooie duit had. Dat was het enige waar geen embargo op rustte.

Voor de rest valt er verschrikkelijk veel te melden. Maar waar begin ik verdorie? Ik was ooit een drukkbeklante mens van goede wil. Mijn portefeuille pilde uit met de beste bedoelingen. Kinderen kregen aanspraak van mij; vrouwen begrip; ouden van dagen hulp en een luisterend oor. Het geluk glimlachte me gematigd toe. De ruimte waarin ik leefde werd groter; de tijd ouder. Mensen en voorwerpen kregen hun bestemming en plaats. De zo druk besproken en gevreesde eeuw- en millenniumwisseling vormde geen noemenswaardig probleem: een cirkel bleef vicieus, een kat kon niet blaffen, een man hield zich sterk, een vrouw nog sterker. Iedereen zweeg luidruchtig als vermoord. Tabellen, competities, grafieken en statistieken brachten een en ander in kaart. Er waren prijzen te winnen, handen te schudden, glazen te heffen.

Op de laatste dag van februari, een schrikkelidag, kwam een kerel aanbellen. Ik was

alleen thuis.

'Heb je nog gehoord van De Zevensprong?' vroeg hij.

'Wie zegt dat ik niet dansen kan?' wedervoer ik, waarop ik de deur weer dichtklapte. Anderhalve week later, in de maand waarin het drukst gestorven wordt, was ik alles verloren. Toen ik andermaal eens alleen thuis was, deed ik de deur weer open en verdween naar een lokaal verdoofd dorp. Wat ik doe om den brode, in de dagen en de nachten van de maandag op de zondag: ik zit levenslang uit, op later en dood. Meer hoeft u niet te weten.

40. 'ZIJ DIE DE LEGERMACHT ONTBINDT'

... en Hij hield Zijn leerlingen de volgende gelijkenis voor ...

'Hoe hoger men gaat, hoe lager men valt. Zo was er eens een mooie vrouw, die bekend raakte als *De Doodmaakster*, toen de feiten die daaraan voorafgingen het daglicht hadden gezien. Zij betrok bijna geheel alleen de woontoren *Ra's Qasr* aan de rand van de *Nizmennost*-woestijn op een steenworp van de zoute zee gekend onder de naam *Sabkhat*. Twaalf-hoog, met uitzicht op de wandeldijk en de zee, woonde er wel nog één appartemens. Hij kwam nooit ofte nimmer naar beneden of naar buiten, maar zat ononderbroken aan het venster. Iedereen die er passeerde (en de wandeldijk kende behoorlijk veel passage) was vertrouwd met het beeld van het bovenlijf plus hoofd twaalf-hoog, dat de klok rond de wandeldijk beneden gadesloeg. Ze noemden hem *Vensterman*.

Om twaalf uur en om zes uur bracht de vrouw van beneden hem zijn dagelijkse kost. Op het gelijkvloerse terras, waar de vrouw woonde, stonden enkele palmboompjes in grote potten. Voor de rest was de appartementstoren onbewoond. Achteraan was, beschermd door een hoge betonnen omheining tegen het woestijnzand, een afgesloten ruimte, geplaveid met magentakleurige steen uit de *Nizmennost*-woestijn. Daar landden wel eens enkele harpijgieren, die zich dan te goed deden aan het lekkers dat de vrouw daar af en toe deponeerde. Links en rechts van *Ra's Qasr* stonden nog enkele woonblokken en –torens, telkens gescheiden door een grote zanderige opening waar de woestijnwind vrij spel in had. *Ra's Qasr* paalde dus nergens aan.

Op een dag voer de satan in *Lizie Verstraete* – want zo was de naam van de vrouw, die later bekend zou worden als *De Doodmaakster*.

Op zeer geregelde tijdstippen ging zij als een spin in haar web postvatten. Zij hield van het gefluit van de woestijnwind om de woontoren. Soms hief zij even het hoofd, alsof zij in contact stond met de halve *Vensterman* twaalf-hoog. Zij hield er ook van de wandelaars of toevallige voorbijgangers op de dijk met haar verrekijker te bekijken. De zoute zee *Sabkhat* mocht dan geen toeristische trekpleister zijn (de woestijnwinden speelden hier een bepalende rol in), toch kende de streek enige drukte. Elke dag waren er op de dijk wel joggers of dagjesmensen te bespeuren. De verrekijkster op het palmboompjesterras pikte er de mannen uit.

Soms wenkte *Lizie Verstraete* er eentje.

Soms ging *Lizie Verstraete* zelf naar de dijk toe.

En dat was nou net het werk van de satan. Aldus ging zij te werk.

‘Jongeheer? Meneer?’

‘...?’

‘Mag ik uw hand lezen, jongeheer, meneer?’

‘Eh...’

‘Het kost u niks hoor, helemaal niks. Ik geef er u nog een kopje thee bij, ginds, op mijn terras.’

‘Wablief? Nou ja... Gratis, zegt u?’

(Variant 1: ‘Eh... ja...’) (Variant 2: ‘Eh... even maar, hé.’) (Variant 3: ‘Tja...ik...’)

(Variant 4: ‘Nee!’)

‘U wilt toch weten...’

‘Ik geloof daar...’

‘Maar zéker dat u daar in gelooft!’

‘Maar...’

‘U zult versteld staan. Kom maar even mee. Het is lekker koel op mijn terras.’

(Variant: ‘Het is lekker warm op mijn benedenverdieping.’)

En zij nam zo’n kerel fluks bij de hand en leidde hem gevankelijk mee. De mooie *Lizie Verstraete*, die bij zulke gelegenheden minstens de helft van haar lichaam blootgaf, had weinig moeite om mannen te strikken.

‘U hebt echt mooie handen. Hebt u ook een naam?’

‘Zegt u maar *Pjotr* (*Charles, Robin, Ferenc, Brahim, Brian, Marc, Edwin, John, Peter, Jared*). En u heet...?’

‘Mooie naam ook. Het zijn vooral jonge handen, *Pjotr. Lizie.*’

‘*Lizie*. Mooie naam.’

‘Hou je van de zee?’

‘O ja.’

‘Hou je van de woestijn?’

‘O ja.’

‘Waarom verwondert me dat niet? Beetje wilde natuur hé? Dacht ik al. Als u een vrouw of minnares hebt, dan mag deze van geluk spreken. Ik zie... Ik zie...’

Lizie zag helemaal niks in de stomme handlijnen, stekeblind was ze voor magie, maar vice versa verzopen de ogen van *Pjotr* tussen de beweeglijke gouden duinen van de waarzegster, terwijl nu eens zijn ene dan eens zijn andere hand gestreeld en gekneet werden. Van thee was geen sprake meer. Weldra belandde zo’n hand tussen de knieën van *Lizie Verstraete*, de dijen, op de topjes van haar duinen.

‘Wil je niet even mee naar binnen in de koelte?’

‘Ja...’ deed *Pjotr* verloren. (*Charles, Robin, Ferenc, Brahim, Brian, Marc, Edwin, John, Peter, Jared*).

De mooie *Lizie Verstraete* gaf zich dan onmiddellijk en geheel bloot. Nadat zij het mannelijke zaad eruit had geperst en opgeslagen had ergens in haar lichaam, vroeg ze dan:

‘Hebt u de man zien zitten aan het venster op de twaalfde verdieping?’

Soms knikte de uitgetelde kerel bevestigend, soms schudde hij verbaasd van nee, soms antwoordde hij niet door uitputting, want *Lizie* placht wel eens het onderste uit de kan te halen.

‘Doe me een plezier: trek je kleren weer aan en ga even mee naar boven om mijn man te groeten. Dat zal hij ten zeerste waarderen. De lift is vlakbij.’

‘Je man?! Maar waarom ...’

‘Ja. Hij is verlamd aan de benen en brengt zijn dagen op panoramische hoogte door. Af en toe heeft hij wel behoefte aan een kort gesprekje. Dan breng ik eens iemand

mee tot op het twaalfde. Is-ie weer tevreden.'

'Ah... '

'Vooruit: voor wat, hoort wat!'

'Oké dan.'

Eenmaal boven maakte de kerel kort kennis met de mindervalide echtgenoot van de waarzegster. In de cederhouten armleuning van zijn rolwagen kerfde die dan met een keukenmes een streepje bij de rest. Terwijl de bezoeker ietwat verbaasd toekeek daarop, nodigde *Lizie* hem uit om de rolwagen van haar man tot op het achterste balkon te duwen.

'Dan heeft mijn man eens een zicht over de woestijn. Dat wil hij elke dag wel een keer. Maar dat ding is zo stug te bewegen, hier komen zo weinig bezoekers, ik heb niet genoeg kracht in mijn armen... en voel me uitgeput ook,' zei ze samenzweerdig, terwijl ze veelbetekenend in de ogen keek van hij waarmee ze daarnet de liefde bedreven had.

De bezoeker, onmiddellijk bereid tot deze kleine goede daad, reed het wagentje tot op het balkon, gevolgd door de vrouw, die intussen het keukenmes van haar man overgenomen had.

'Prachtig... !' hadden *Pjotr, Charles, Robin, Ferenc, Brahim, Brian, Marc, Edwin, John, Peter, Jared* uitgeroepen.

Daarop plofte *Lizie Verstraete* hun het mes in de rug, wrikte het er met de hulp van de rechterhand van haar man enkele keren in heen-en-weer en opnieuw uit, en gaf de bezoeker dan een stevige duw, alweer met de hulp van haar man. Het slachtoffer kukelde over de lage balustrade van het balkon en stortte beneden te pletter op de restanten van zijn voorgangers. Het duurde telkens niet lang voor de harpigieren hun weg naar het magentakleurige achterplaatsje vonden.

'Zo,' zei *Vensterman* dan.

'Zo,' zei *De Doodmaakster* dan.

Zij reed haar echtgenoot terug naar het venster aan de voorkant, waste het mes af en legde het weer binnen zijn handbereik.

'Nog iets nodig?'

'Nee schat.'

'Ik breng je straks wat te eten. *Chili con carne*, is dat goed?'

'Dat is goed, schat.'

Toen de verdenkingen tegen *Lizie Verstraete* zich begonnen op te stapelen, zoals ook de lijken zich op het binnenplaatsje opstapelden, duwde zij op een avond eerst haar man over de balustrade van het achterbalkon en vervolgens sprong zij zelf. Zij landde zacht, maar dodelijk. Zij viel op *Pjotr, Charles, Robin, Ferenc, Brahim, Brian, Marc, Edwin, John, Peter* en *Jared*. Of wat daar nog voor doorging. Dit geschiedde op de *Dertiende Avond van de Fluitende Woestijnwind*. Zo zie je maar: hoe hoger men gaat, hoe lager men valt,'

... besloot Hij Zijn gelijkenis. En allen gingen tevreden heen ...

41. KWANTUM

(DE NEGENDE)

Ik werd vermoord op de hoek van de *Negende* en de *Vijftiende Straat* op de eerste avond van de *Week van de Huilende Maan*. Met ambachtelijke snelheid en precisie ramde iemand met een hamer een stormnagel door het weekste deel van mijn schedel. Het was een aanval in de rug. Ik had mijn moordena(a)r(es) niet horen aankomen. Pas na lang zoeken ontdekten men de roestvlek in mijn haar. En dus mijn doodsoorzaak.

Op de eerste dag van de *Week van de Huilende Maan*, die ook de laatste week van mijn leven op dit ondermaanse zou worden, liet ik me tatoeëren bij Geraldine aan de kust. Terwijl ze met mij bezig was, las ik een boekje over kwantumtheorie. Geraldine deed daar niet verbaasd over (ze had beroemdheden van over de hele wereld getatoeëerd en behandelde iedereen op gelijke voet) en concentreerde zich op mijn rechterbovenarm, *the place to paint*. Ik verdiepte me ondertussen in de kwantumwetenschap dat we nog niet veel weten of het op een andere manier beweren te weten. Drie uur later verliet ik, kostbaarder dan ik gekomen was, het tatoeepand, weliswaar nog gezalfd en ingewikkeld en gloeiend.

Het was een koperkleurige eindseptembervalavond. De stad lag aan mijn voeten. Omdat een mens maar op één plaats tegelijk pijn kan hebben, voelde ik me bijzonder goed. Eender welke voorbijganger wou ik de hand schudden en feliciteren met zijn of haar bestaan op deze aarde, maar gelukkig deed mijn arm pijn, en belette hij me deze expressionistische uitpattingen. Mijn zintuigen werkten ook op hun scherpst. Wanneer ik een vrouw voorbijstak, of wanneer zo iemand mij tegenliggend tegemoet stapte, inhaleerde ik diep en deugddoend. Ook mannen op mijn pad gedoogde ik welwillend. Ik wierp blikken op de avondlucht, gaf gehoor aan meeuwen en proefde van de avondbries. Moet men wat pijn hebben om zich goed te voelen? De gelijktijdigheid van pijn en niet-pijn: een kwantumgedachte?

Ik kocht in *De Kombuis* te veel en te grote hoeveelheden vette happen. Slechts één derde van al dat lekkers kon mijn maag aan. Intussen voerde ik een olijke conversatie met de twee door frietvet transparant geworden vrouwen achter de toog. Kwinkslagen vlogen over en weer, maar ik kreeg mijn kartonnen bordjes niet uit. Ze deden daar quasiminachtend over, mijn twee gastvrouwen, tot er verse eters opdaagden en ik hun aandacht verloor. Net op tijd, want ik speelde al met de gedachte mijn ovenwarme tatoeëring te ontbloten. Gelukkig deed deze arm echt wel pijn, nog geïntensifieerd door het gesis van het frietvet. Ik dronk in deze friettempel vervolgens twee bieren kort na elkaar, recht uit de fles in mijn slikgat. Terwijl de vrouwen met de nieuwe klanten bezig waren, kieperde ik een grote hoeveelheid vast voedsel terug in de muil van de vuilnisbak: een mens heeft altijd meer overschot dan de hoeveelheid waarmee hij begonnen is. Vreemd. Ik baande me een weg tussen de nieuwkomers om te betalen, stootte driemaal mijn tatoeage tegen vreemde lijven en dook daarna de avond en de stad in. De zon was verdwenen. Om exact 19 uur 30 schoof een perfecte vollemaan weg achter wolken. De alomtegenwoordige koperkleur werd opgeslokt door het donker.

Ik vond het jammer dat de schemering achter de rug was. Daarom dook ik de horeca in, op zoek naar vervangkleuren, naar verdere goud- en koperglans. Na drie rappe whisky's in *De Watergeus* inspecteerde ik in de pissijnen aldaar even mijn in cellofaan

verpakte tatoeage. Alles stond er nog, gloednieuw. Het schroeide als een... nou: als een schroevilek. Omdat ik kwantummatig nooit lang op eenzelfde plek wenste te ver-toeven, trof ik mezelf even later in de *Shakespeare* aan. Daar was het opvallend rustig (ondanks het ruige karakter van de kroeg), want een dichter was er aan het voorlezen uit *Eigen Meesterwerk*. Ik verschanste me vlug in een rijtje van vijf aan de toog, articuleerde 'J&B', gebaarde 'zonder ijs' en luisterde noodgedwongen.

Alzo sprak de dichter:

'*Geniaal gestoord schreed hij langzaam voort*' –

(Iemand kuchte of lachte kort, dat viel niet op te maken uit het geluid).

– '*Al kon hij nog geen vismes van een kromzwaard onderscheiden.*'

(Er viel een stilte. Betrof dit humor?)

Om te beletten dat mijn J&B zou verdampen, dronk ik die in twee slokken uit. Kortstondig voelde ik aldus twee schroevilekken: in mijn keel en op mijn rechterbovenarm. Simultaan (ik kan ook twee dingen tegelijk doen, al ben ik dan een man, nou: niet-vrouw) keek ik naar de vrouw achter de toog en vroeg me af of en waar ze een tatoeage had. Een roos op de kont? Een draak op de linkertiet? Bij het neerpoten van mijn lege glas (te hard, te opstandig, iedereen keek verstoord om, vijandigheid alom) bezwoer ik mezelf daarenboven daar niét naar te informeren, ook niet na twaalf whisky's. Alles gebeurt eigenlijk overal en altijd, alle mogelijkheden doen zich permanent voor, hier en ergens anders en nu en later. Als niet-vrouw zou ik daar dus niet naar informeren en tevens zou ik wel en niet luisteren naar die lokaal verdoofde poëet op dat schavotje. (Het is ook altijd uitkijken met podia: op zo'n verhoog kan je het eeuwige leven verwerken of abrupt je leven beëindigd zien, dit even terzijde van het podium). Aldus voortdurend belaagd door kwantumtheoretische gedachten (wie ter wereld had die nu ook?) zag ik mezelf plotseling weerkaatst in de onvermijdelijke gigantische spiegel(s) die vaak in horecazaken onzichtbaar hangen te zijn, vaak tegenover elkaar om diepte te suggereren. Ik draaide me een kwartslag teneinde mijn Geheime Arm in zo'n spiegel stiekem en ten volle te bewonderen. Na tien dagen, had Geraldine me gezegd, en na vele zalfbeurten pas, mocht ik mijn stigma ontbloten en aan de openbaarheid prijsgeven. Het mooiste echter, had Geraldine me toevertrouwd, was daar nooit ostentatief mee 'bloot' te lopen, maar te opteren voor een kledingstuk dat alleen maar een uitloper van de tatoeage liet zien. Dan kon een nieuwsgierige desgewenst... etc... etc...

Ik gebaarde nog eens hetzelfde, want het was mijn feestavondje en ik zou in deze kuststad overnachten in hotel *Celtic*. Intussen murmelde de dichter verder over en uit zijn *Eigen Meesterwerk*. Ik telde dertien klanten die tot luisteraar veroordeeld waren. Enkelen ervan keken moeilijk. De anderen, zo te zien *ruigrockers*, keken wanhopig verlangend, en hun wanhoop en verlangen betrof het einde van die godgenagelde spreekbeurt.

Toen brak eindelijk bevrijdend geroezemoes los, de dichter struikelde levend en wel van zijn schavotje en de waardin sloeg strijdvaardig een keukenhanddoek over haar linkerschouder: het volle leven nam weer een aanvang.

'Wat vond ge d'ervan, hé?'

Ik werd onbevangen aangesproken door een kolos met een hangsnor, waartussen ik een gerolde peuk ontwaarde.

'Niet mis voor een zwaardvis.'

Ik kapte mijn inmiddels volgende whisky achterover.

'Zijt ge nu aan 't lachen?' informeerde de kerel donker.

'Wat?'

'Lacht ge nu?' (Een klemtoontje dreigender)

'Bah neen. Ik ...' (Ik ontwaarde plotseling enige gelijkenis tussen deze grote man en de dichter: ze waren beiden ros van haren en beiden bereikten een zekere lengte, maar de dichter was mager gebleven).

'Ge moet het maar zeggen, hé.'

Hij plukte de peuk van tussen zijn snorharen, blies de rook in mijn gezicht en bood me vervolgens een claustrofobisch panorama op zijn rug. Ik *eyeballde* even gespeeld-verbaasd de waardin, die me een kille, vernietigende blik gaf. Toch kreeg ik op mijn wenken een volgende zuiltje gouden geluk.

Even later schaarde die Snorremans zich met enkele kompanen rond een boomtrunk, waar ze om de beurt met een hamer nagels in dreven. Het betrof een geheimzinnig spel, dat ik nooit goed begrepen had. Af en toe incasseerde ik dreigende blikken vanuit die hoek. Ik had de indruk dat die boomtrunk mijn kop verbeelden moest. De dichter had inmiddels het pand al verlaten, na door niemand aangesproken te zijn.

Werd het geen tijd voor mij om weer eens te verkassen? Die tijd begon vloeibaar door elkaar te lopen. Ik hoorde de geluiden dikker worden. Ook mijn ruimte nam bij wijlen al eens andere meetkundige vormen aan – met name mijn velden begonnen te variëren en te fluctueren. Net toen ik besloot op te stappen, werd ik eensklaps ingepalmd door de expressionistische gedachte deel te nemen aan dat geheimzinnige hamer- en nagelspel. Ik kon immers beide realiseren: terwijl ik opstapte, even deelnemen, of, andersom, eerst deelnemen en daarna opstappen. Dat betrof een prima gedachte. Ik besloot het sjabloon waarop deze gedachte steunde voor toekomstig gebruik te bewaren.

De Snor viel zowat achterover van verbazing toen ik hem om zijn hamer verzocht

– 'Geef een keer hier dat ding' –

en tot mijn eigen verbazing bevond ik me inderdaad tussen drie ruige kustkerels rond de boomtrunk.

'Wàt?'

'Geef een keer dat ding.'

Verbazing *tackelde* woede: ze waren zo overdonderd dat ze me de hamer overhandigden.

'Kent ge de regels?'

'Ik klopt er niet naast. En ik leef tussen de regels.'

'Jaja, daar gaat het niet over, zwaardvis.'

'Er hangt plastic uit uw mouw.'

Ik propte het cellofaan weer onder mijn T-shirt en besefte plotseling dat ik al geruime tijd geen schroeipijn meer voelde.

'Hang je-gij met plastic samen misschien?'

Zeemansgebulder rond de tronk. Van achter de toog de schelle lach van de vrouw.

Ik hief de hamer en tegelijkertijd flitste het door mijn hoofd dat ik mijn boekje over kwantumtheorie bij Geraldine laten liggen had.

'Godverdomme,' mompelde ik.

Tot driemaal toe zwierde ik de hamer in een baan om mijn hoofd, wetende dat een zwaarder voorwerp zijn eigen tijd en ruimte veroorzaakt. In deze gloednieuwe

kortstondige eeuwige ruimtetijd deed zich een visioen aan mij voor waarin een draak op een kont en een roos op een tiet figureerden, terwijl in een coulisse die helle lach versterkt opflakkerde. Dat heelal bezorgde me een opstoot van kracht en energie. In één klap zag ik het hele interieur verdwijnen, boedel en gasten inbegrepen: mijn hamer had zoveel kracht ontwikkeld dat hij reeds de grote muurspiegel achter de toog versplinterde terwijl ik nog dacht dat ik hem in mijn hand had en de tegenliggende muurspiegel aan de achterwand simultaan deze vernietiging weerkaatste. Postnucleaire stilte gevuld met gesuizel van daarnet neervallende spiegelsnieuw daalde één lange seconde neer in café *Shakespeare*.

Een flits van luciditeit vertrekkend vanuit het ene hersenspoortje dat nog niet met whisky gecontamineerd was, bood me deze accolade:

- * onbekend in deze stad
 - * onzichtbare tatoeage
 - * verrassing
- RUN

Ik sneeuwde pijlsnel het pand uit.
Pijlsnel sneeuwde ik het pand uit.

Werd ik achterna gezeten? Waren ze te verrast? Was ik te snel?

Ik kwam terecht in een nieuw veld van stadsdreun, duisternis, lichtorgels, geruis van water en ondanks het klonterige gevoel in mijn benen evolueerde ik immer voorwaarts gestuwd als was ik de haas van *Baron von Münchhausen* die zich op zijn vlucht plotseling op zijn rug draaide en over vier extra poten bleek te beschikken. Maar toen ik uiteindelijk geen snelheid genoeg meer ontwikkelde, werd ik vermoord op de hoek van de *Negende* en de *Vijftiende Straat* op de eerste avond van de *Week van de Huilende Maan*.

Ik bleef ook perplex staan.
Perplex bleef ik ook staan.

Maar het volgende ogenblik lag ik te gronde. In deze totaal wanordelijke en pijnlijke constellatie dook die rosse borstelsnor als constante op. Ik werd een schroeivlek op deze aarde, het voorwerp van gewelddadige aandacht, en toch, en toch, het vege lijf kan maar op één plek tegelijk pijn hebben. Verdomde pijn: ik belandde in een duister veld, een dreigend stratenplan dat ik niet herkende, het regende gloeiende sintels, en ondanks dat bereikte ik een troostende straat-zonder-einde die de *Negende* heette, de slagen en verwonderingen ten spijt. Maar toen ik toch helemaal op het einde kwam, werd ik vermoord op de hoek van de *Negende* en de *Vijftiende Straat* op de eerste avond van de *Week van de Huilende Maan*.

KWANTUM!

42. KUNST MET PEREN

Op de zondagse rommelmarkt van Doornik/Tournai kocht Nic een proper ingelijst schilderij van twee meter op tweeënhalft. Er stonden zeven gigantische peren op, die onder elkaar voor de beste zit-, staan- of ligplaats wedijverden op een groot bord. Alle peren

waren zeer groen, op dezelfde manier. Met opengeklapt kofferdeksel – de truc met het touw – reed een tevreden Nic door weer en wind met zijn buit terug naar Chez Nic, zijn randstedelijke taverne in Kortrijk, Vlaanderen. Een van de muren in zijn gelagzaal smeekte allang om een kunstwerk. Na een vol uur geworstel met zwaartekracht, evenwicht, symmetrie en betweterij van zijn huisvrouw Annick, hingen de peren eindelijk waar ze altijd al moesten hebben gehangen.

Kunst in huis!

Het scheelde geen haar of Nic paste terstond zijn prijslijsten aan, kwestie van de plotse meerwaarde van zijn kunstcafé te accentueren.

Toen de eerste stamgasten omstreeks zevenen begonnen te landen, deden er zich verschillende versies van belangstelling voor:

- enkelen gunden het kunstzinnige fruit geen blik;
- iemand keek ernaar en reageerde totaal niet;
- een ander trok zijn wenkbrauwen even op;
- nog enkele anderen gleden er kortstondig met hun blik over en keken daarna zowel Annick als Nic (in de wandelgangen genoegzaam samenvattend aangesproken als Ann-Nic, in één adem) diep in de ogen.

Het eerste uur keken Ann-Nic elkaar ook voortdurend vragend aan, soms even knikkend en schuddend in de richting van het kunstwerk. Toen hield Nic het niet langer vol:

‘Ewel, mannen?’

Nu knikte hij uitdrukkelijk naar de perenmuur.

‘Ja?’

‘Probleem, Nic?’

‘Wel godver, nee gij! Heb je dan de verandering niet gezien?’

‘De verandering, Nic?’

‘Ewel, daar: het schilderij! Je kunt er toch niet naast kijken?’

‘Jammer genoeg niet’.

‘Maar ’t is een kunstwerk! Van Doornik! Van de... van een galerij!’

‘Er staan peren op, Nic, peren’.

‘Dat weet ik ook wel hé’.

‘Ik eet niet graag peren’.

‘Ik ook niet. Vooral niet gestoofd’.

‘Maar allez ... waar zit jullie cultuur?! Vind je het dan niet mooi?’

‘’t Is uw café hé, Nic’.

‘Ja, jij bent de baas, Nic’.

‘Maar wij moeten er ook op kijken hé’.

‘Maar verdomd... Heb je dàt nu nog... Tweehonderd twintig euro...’

De zondagavond, waarvan Nic gehoopt had dat die niveau zou halen, verliep verder in mineur. Niemand lustte pap van de peren. Iedereen bleef obstinaat met zijn kont naar de esthetica gekeerd zitten. Ann-Nic brachten de rest van de uren hoofdschuddend achter hun tapkranen door en sloten de Chez Nic al om halftwaalf, schandalig vroeg voor een kunstcafé.

Het werd nog erger. Het perenkonterfeitsel lokte bij meer en meer stamgasten opstandigheid en agressie uit. Sommigen mikten zelfs stiekem bierviltjes of proppen papier naar het stilleven. Men legde vooral oneerbied aan de dag jegens het doek. De kunstzinnige indringer deed vreemd genoeg ook bepaalde dronkenschappen escaleren tot

een gevaarlijke graad, wat bij Chez Nic tot dan toe geen schering en inslag was geweest. Het was net alsof de peren gealcoholiseerde *poires Williams* waren en iedereen in hun omgeving aanstaken. Er grepen verhitte discussies plaats tussen de uitbaters en de klanten. Een late nachtbraker lanceerde zelfs een deels opgegeten lasagne naar het fruit, brullend dat hij tegen vegetarisch voedsel was. Hij trof geen doel, het werd een schot voor de boeg, maar hem werd tot in der eeuwigheid de toegang tot het pand ontzegd. Vijf minuten later kwamen zes schouwburgbezoekers binnen die openlijk in lachen uitbarsten, terwijl ze eigenlijk net een veel te lang experimenteel treurspel hadden ondergaan.

De peren van bij de Chez Nic werden wereldberoemd in Kortrijk en belendende percelen. Op korte tijd vormden zij het decor voor een huwelijksaanzoek, een weddenschap, een groepsfoto en een interview met een Bekende Vlaming. Het debiet van het bierverbruik in 'de Nic' steeg gestaag.

De stedelijke academie voor beeldende kunsten, altijd in voor een trend, hield er zo waar haar jaarlijkse dankreceptie voor de levende modellen. Het was op die avond dat zo'n kunsthaantje-de-voorste plotseling hardop en met voorbedachten rade opmerkte: 'Er staat geen naam op. Van wie is dat ding?'

Alle kunstkippetjes in zijn omgeving knikten bevestigend. De stamgasten, in vaste slagorde aan de toog geschaard, pint in de aanslag, reageerden collectief als een falanx, eensgezind. De wekenlang opgepropte agressie, veroorzaakt door het doek, keerde zich nu eensklaps tegen de academische kunstbende en heur valse verontwaardiging.

Wat, geen naam!? En vindt gij dat erg misschien? Moet er dan overal een naam op ja? Dat gij weet hoe veel het waard is misschien? Is het dat, ja? Komt gij hier een beetje lachen met ons? Zoudt gij dat kunnen in die academie daar? Moeten wij u eens een echte peer stoven? Peinst ge dat we 't niet weten? Wij hebben ook ogen in onze kop. Gij kwaamt hier vroeger niet hé? Is 't voor de peren dat gij hier met die geklede madammen zit? Moeten wij een keer naar uw gepruts komen kijken? Waar wij belastingen voor betalen?

Ann-Nic keken stomverbaasd toe. Vanwaar deze plotse wending? De twee groepen kwamen dreigend tegenover elkaar te staan, zitten. Wat was hier in 's hemelsnaam plotseling gaande? Kunst stond dreigend tegenover kitsch en vice versa. Platte peren gingen de confrontatie aan met aangeklede levende modellen recto verso. In plaats van verf en water kwamen drank en adrenaline in actie. De kunstzinnige academie kwam in aanvaring met de universiteit van het leven. Chez Nic werd plotseling een zeer symbolische bierkaai. In de naam van de kunst, de drank en het groot gelijk zouden hier doden kunnen vallen.

Toen na veel geroep en geschreeuw de drank bij sommigen de oorlogszucht deed opborrelen, en er bijvoorbeeld mannen in volle lengte van hun kruk opstonden en er non-verbaal mouwen werden opgestroopt, kukelde plotseling met een doffe bons het perenschilderij zomaar eerst slagzij op een van de tafeltjes en daarna bijna helemaal ten gronde neer.

Alles stakte.

Opbollend als een verdrinkene en half uit zijn lijst belandde het kunstwerk tussen schip en wal, in psychedelische ademnood voorover hellend ietwat gestut door een ander tafeltje.

Alles bleef stokken.

Toen stortte het ding totaal voorover, zijn achterkant van twee meter op tweeënhalf prijsgevend.

Daar stond een onleesbare naam op.

En een prijs: 220 €.

De perencompilatie was nu dus abrupt geworden tot een plattegrond, totaal onverwacht: niemand had er de laatste minuten nog maar naar gekeken, laat staan aange- raakt.

'Voilà!' was de eerste reactie vanuit academische hoek.

'Merde!' riepen Ann-Nic, ook al in het Frans, net als de titel van hun café.

'Perenmoes', mompelde iemand zeer zacht.

De val van de perenassemblage sorteerde onmiddellijk een helend effect, zoals op een begrafenis de vrienden en de vijanden van de heengegane zich broederlijk verenigen rond de resten. Met vereende krachten bogen zich voor- en tegenstanders over het ter ziele gegane fruit. Uit piëteit raakte niemand het aan.

'Het was nog een mooie lijst', mompelde iemand van de academie voor monumentale kunsten.

'Tweehonderd twintig euro', knikte Annick. Ze zoude het ding ietwat rechtop, in een fatsoenlijker standje.

'Pas op!' deed Nic, maar de peren gleden verder uit hun verband.

Het volgende halfuur werd de zaak opgeschort: de academici en hun modellen dropen af, de stamgasten keerden naar de toog terug, Annick en Nic taptten troost met wazige blikken naar de onmiddellijke verte. Af en toe wierp iemand nog een extra ondersteunende meewarige blik naar achteren, naar de verhakkelde lijst en het doek waaruit alle spankracht was verdwenen.

'Kut met peren', dacht niemand hardop, uit schrik voor levenslange verbanning uit dit horecabedrijf.

En weer eindigde een perenavond Chez Nic in mineur, maar met randverschijnselen erbij. Kunst is afzien.

Enkele brave zielen herstelden het kunstdoek zo goed en zo kwaad het ging. Schroomvol werd het daarna weer naar de muur gedragen en behoedzaam daaraan gehangen. Dat ging met evenveel zorg gepaard als bij de kruisafneming. Nic gaf een rondje voor zijn kunstmedewerkers. De discussies over het fruit leken verleden tijd: men was opgekomen voor eenzelfde zaak; men zweeg in alle talen over het voorwerp van deze collectieve actie.

Die van de academie kwamen natuurlijk nooit meer terug. 'Die dikkenekken moet ik hier niet meer zien', blies patron Nic.

Wie er wel af en toe in de Chez Nic opdoken: slachtoffers van practical jokers en goedgelovigen aan wier oren de stadslegendes graag haperden. De peren deden blijkbaar hun ronde, in allerlei vormen.

Een loopmeisje van traiteur Christophe kwam tien perentaarten bestellen. Iemand wou zich inschrijven voor de verkiezing van Heer Peer.

Op een zondagmiddag frequenteerden tientallen autozoektochters de Chez Nic om het aantal vruchten op het schilderij te tellen. Nic zelf diende telkens, net niet razend, formulieren van zijn goedkeurende handtekening te voorzien.

Perenwijn? Nee meneer, geen perenwijn, dat hebben wij hier niet.

Maar ze zeiden ...

Géén perenwijn!

Tiens, ik heb nochtans ...

Géén perenwijn!

Een stille, bedeesde groep vrouwen van 50-plus vereerde op een regenachtige zaterdagmiddag het kunstkaffaait Chez Nic met een bezoek. Ze kwamen uit het verre Brugge en wilden wat graag de pas ontdekte peren-Permeke bewonderen.

Die dag besloot Nic zich van het schilderij te ontdoen. Maar hoe ontdoe je je van een doek van twee meter bij tweeënhalve?

De oplossing bood zichzelf aan, zoals zo vaak: totaal onverwacht, onverhoopt, zo perfect ook dat je meent op de achtergrond de helse schaterlach van een gemene afgod te horen. De perenschilder hemzelf vereerde namelijk de Chez Nic met een bezoek. Een vergelijkende studie tussen identiteitspapieren en de quasionleesbare krabbel op de achterkant van het schilderij later op de avond toonde voorwaar aan dat de man gelijk had.

Het was een saaie donderdag in de vooravond. De eerste toegabonnees streken in hun drinkplaats neer. Zoals wel vaker in de vooravond gebeurde, waren er ook enkele onbekende bezoekers. De kale man met het grijze kutbaardje zat al geruime tijd aan een tafeltje in de diepte van de ruime gelagzaal toen Nic hem opmerkte – het werd drukker. De man zat zo hardnekkig naar het perenschilderij te staren dat iemand van de getrouwen Nic wel moest attent maken op zijn aanwezigheid – het begon op te vallen. Toen het ijs wat gebroken was en de identificatie ook een feit bleek, wou men natuurlijk weten ...

‘Ik zag foto’s in de krant waarop mijn schilderij het decor vormde voor een en ander en tja, hier ben ik dan hé, beetje nieuwsgierig’.

‘Bent u kunstschilder? Schildert u nog altijd?’

‘Eh... nee, ja, of nee eigenlijk. Jaren geleden heb ik dit perenstilleven geschilderd. Maar met dat schilderen ben ik onlangs gestopt’.

‘Hoe kwam dat dan in Doornik terecht?’

‘Het hing bij ons thuis en werd de oorzaak van mijn echtscheiding. Om de een of andere reden maakte het schilderij mijn vrouw razend. Er kwamen steeds meer ruzies door. Op een dag was ze er vandoor, want ze had me de keuze gelaten: zij of het schilderij. Toen ze weg was, verkocht ik in een tabula-rasa-opwelling het ding aan een opkoper. Die moet het dan zelf weer verkocht hebben aan... wat zei u: een galerij?’

Nic knikte.

‘Tiens, wat voor galerij zou dat dan zijn? In Doornik dus?’

‘Eh, ik herinner me de naam niet meer’, zei Nic. Hij loerde verstolen rond, maar niemand leek duistere binnenpretjes omtrent rommelmarkten te koesteren.

‘Tweehonderd twintig euro?’ informeerde de schilder.

‘Ja’.

‘Lijkt me ook geen galerijprijs te zijn. Enfin’.

‘Nee hé’, zei Nic, terwijl hij nog eens peinzend naar het konterfeitsel keek.

‘Wat hebt u juist bedoeld met dit werk?’ vroeg een van de idiote stamgasten. Nic keek de kerel vernietigend aan.

‘Pff...’, deed de kunstschilder, ‘dat weet ik niet meer. Dat wil ik niet meer weten ook.’

Die periode is afgesloten’.

‘Uw groene periode?’ informeerde dezelfde snoodaard.

‘Wil u het werk terug?’ onderbrak Nic. ‘Ik wil het weer weg hier. Het lokt... eh... er komen ruzies van, en rare toestanden hier. Er is al van alles gebeurd. Het ding is zelfs al van de muur gevallen. Neem het weer mee, meneer, u zou er me een dienst mee bewijzen’.

‘Gratis voor niks?’

‘Natuurlijk’.

‘De toestand moet wel heel erg zijn’.

‘Het scheelde niet veel of de oorlog brak hier uit’.

‘Allemaal voor die peren?’

‘Uw peren, ja’.

‘Alle zeven’.

‘Het is toch niet waar dat ik nu weer met mijn eigen schilderij opgezadeld zal zitten hé’.

‘Ja, uw vrouw...’.

‘Weg is weg. Maar mijn vriendin...’.

‘Ik zou toch maar oppassen’, merkte de hardnekkige snoodaard op.

‘Godver Francky, moei u toch niet eens!’ riep Nic plotseling driftig.

‘Zie je nu wat ik bedoel?’ ging Francky onverstoorbaar door. ‘En dat allemaal door die peren, uw peren, meneer. Kijk nu eens naar die rooie kop! Hij doet nog wat, verdoerie’.

Net toen bij Nic de maat vol was en hij een fractie nog twijfelde tussen het toedienen van een oplawaai of verwijdering uit het café of een hardhandige combinatie van beide, donderde het perenschilderij ten tweeden male ter aarde neer. Ongelofelijk, maar waar. De schilder verstarde prompt in een wassen beeld met uitpuilende ogen en gapende mond. Francky bracht een helse lach voort.

Nu was het probleem aanzienlijker dan de eerste keer. Het groepje van vier donderdagse kaartgetrouwen, glazen en asbakken en sigaren en speelkaarten in de aanslag, een heerlijk avondje tegemoet ziend, gezeten rond het tafeltje vlak bij het kunstwerk, spatte uiteen als na een bomaanslag. Het schilderij stortte te midden van hen neder. Bijna simultaan verscheen patrones Annick gillend op het appel, gealarmeerd door het gekraak, gebonk, gesplinter, gevloek.

Zeven gigantische peren vielen vier manspersonen aan.

Toen waren alle rapen gaar. Er brak een regelrechte vechtpartij uit, waarvan de basis bestond uit Nic versus Francky, beiden alras innig verstrengeld, en de rest uit hun respectieve achterban. In deze perenveldslag, waar de schilder verbijsterd op toekeek, ging het voorwerp van extreem ongenoegen voorgoed verloren. Het werd vertrappeld en onteerd en verscheurd en uiteengerukt in de hitte van de strijd.

Kunst in huis?

Nou, perenmoes.

43. EEN KRAAI IN CADZAND

Er stond een harde krokuswind boven op de wandeldijk in Cadzand. Op het strand zelf bevonden zich bij dat grijze weer slechts enkele mensen: twee vissers, een stel verliefden en een dapper gezondheidsgezinnetje. Op het hoge wandelpad viel

omzeggens niemand te bespeuren. Heel af en toe passeerde iemand: de haren steil achterovergehardt tegen de strakke wind in wadend, of vooruit gestuwd door rugwind gekke passen nemend. Alleen boven strandrestaurant *De Piraat* kringelde wat rook, onmiddellijk weer neergeslagen en weggeblazen door de wind. De andere strandpaviljoenen waren gesloten. Sprokkelmaand op het strand van Cadzand: vierkante kilometers eenzaamheid gegarandeerd. Zielenzalf!

Echter!

Vanuit westelijke richting (rugwind) naderden een vrouw en een kind. Vanuit oostelijke richting (tegenwind) naderde een man. Verscholen in het struikgewas keek een kraai toe op het onvermijdelijke. De vrouw en het kind konden heel erg bang worden voor de immer groter wordende gedaante. De man kon ongestoord zijn duistere gang gaan, onttrokken aan het zicht door het struikgewas, beschermd door afstand en het barre weer. De kraalogen van de kraai volgden de drie personages uit dat vreselijke verhaal. Nog twintig meter scheidden de vrouw en het kind (een meisje, merkte de kraai nu) en de man van de fatale ontmoeting. De kraai hield zich roerloos. Hij voelde perfect aan wat er zou gebeuren. De grijswaarde van de lucht kreeg een Golgotha-dimensie. Er zou zich een gruwzaam voldongen feit voordoen boven op de wandeldijk in Cadzand, en de hele wereld (mensen, meeuwen) zou het eerst uitschreeuwen en zou vervolgens in diepe rouw gedompeld worden.

En aldus geschiedde.

De kraai vloog op en verspreidde vliegensvlug het nieuws: hoe de vrouw zo bang was geworden dat zij ter hoogte van de man haar mes had getrokken en dat kort na elkaar tot driemaal toe heftig in zijn rug had geploft, het mes in de struiken had gegooid (vlak naast de kraai), het kind bij de hand had genomen en het op een lopen had gezet.

44. KOP-EN-SCHOTEL

De docente Ethiek en Deontologie verlegde graag eens haar grenzen. Zo beklauterde ze vrijwel naakt Zwitserse pieken, raasde ze in Polen op vreemde scooters van hellingen af en hupte ze geblinddoekt van bruggen in Hongarije. Toen ze zowat alles al had gehad, vertrouwde ze haar collega Eric eens toe:

‘Ik zou graag eens water likken uit een schotel of een kom op de grond, zoals een hond dat doet. Ik wil weten of dat gaat, en hoe dat voelt.’

Eric knikte begrijpend, zich gelijk afvragend waar het verband lag met een van haar vakken. Dat ze wel graag eens lot en lijf tartte, wist hij wel. Maar een schoteltje water?

‘Moet er geen cola in?’ opperde hij guitig. ‘Of bier?’

‘Het gaat ‘m om én de schotel én het water,’ repliceerde Eva streng, te streng in verhouding tot het onderwerp.

‘En om het gevoel daarbij?’

‘Ja. Een stukje hondenleven ervaren.’

‘Allez ... ‘

Meer kwam er niet uit bij Eric. Men ging dan maar zijns weegs, zich kwijtende van de dagtaken.

Maar het plaatje bleef Eric de hele week achtervolgen. Het kopieerde zichzelf voortdurend in de lichtbak van zijn hoofd.

< *Eva op handen en knieën – haar kont rees de hoogte in bij het oplikken – haar tong krullend om het ongrijpbare – kon ze wel slikken in deze houding? – halsband??* >

Tiens, ze had bij haar verzuchting niet gerept over kleren. Hield ze die dan aan of speelde ze echt voor hond? Dat wou hij haar bij gelegenheid wel eens vragen. Hij had altijd al een meesteres in haar vermoed – geen slavin. Misschien wou ze de keerzijde van de medaille eens meemaken. Deed iemand haar muilkorf af, de lijn voortdurend strak aantrekkend? Snoerde de halsband haar daarbij net niet de adem af? Diende er ook geblaft te worden? Kwispelstaarte ze?

Stilaan werd het plaatje een volwaardig stripverhaal.

Toen Eric op een keer de ad-valvasmededelingen stond te lezen in de vitrines van de hogeschoolhal zag hij haar naam staan. Hij realiseerde zich dat ze voluit Eva Dhondt heette. Nou nog mooier. Dat dit pas nu tot hem doordrong. Knullig. Hij kende haar al jaren als collega in het instituut.

Diezelfde middag zag hij haar in het schoolrestaurant goulash uit haar bord scheppen en naar haar mond brengen. Ze gebruikte alleen een lepel. Hij zat te ver van haar verwijderd om hardop gedachten aan hondenvoer te ontwikkelen. Jammer, een gemiste kans.

Het duurde andermaal geruime tijd vooraleer Eric nog maar eens door een opwindende? vreemde? gedachte werd bezocht – dom van hem om daar niet eerder bezeten door te zijn. Het ging 'm hierom: waarom had Eva haar verzuchting niet doodgewoon stiekem thuis waargemaakt en er verder met niemand over gepraat? (... en waarom uitgerkend wel met hem?) Solliciteerde ze misschien naar wat publiek? Een (mannelijke) toeschouwer? Hoopte ze een en ander in scène te zetten – met hem? Of wachtte ze gewoon tot haar volgende dronkenschap, waarbij ze zich ongeremd kon overgeven aan ... ?

Stilaan verzamelde Eric materie voor een heel colloquium – thema: Eva.

Een van de hamvragen was ook: had ze nog anderen van haar wens op de hoogte gebracht? Dat viel moeilijk te enquêteren. De ondervrager liep kans vlugger gek verklaard te worden dan het onderwerp van zijn vragenronde.

'Bent u de laatste tijd aangesproken door een bloedmooie, grensverleggende vrouwelijke collega die de wens uitte om op z'n hondjes water uit een schotel te likken?'

Wanhoop begon Eric in te palmen. Eva bestond het verder te bestaan zoals ze altijd al had bestaan. Telkens zich een mogelijkheid aanbood nog eens naar De Grote Verzuchting te polsen, gaven andere factoren die mogelijkheid een schop: een derde collega daagde onverhoeds op, of Eva was net bezig met ernstige hogeschoolvosserij, of een bel begon oorverdovend te rinkelen, of een student klampte hem of haar plotseling aan, of zo'n ellendige gsm ging af, of ... of ... Het lukte simpelweg niet, hoe diep Eric ook ademhaalde.

Eric werd een beetje gek. Vaker dan vroeger werd hij door nachtelijke dromen bezocht. Hij werd ook meermaals betrap op dagdromen en *absences*. Witte merries draafden door die dromen. Geschreeuw van een valk. Yakboterthee: hij diende godbetert yakboterthee uit een nap te proeven – het was ijsig koud, tentzeilen flapten, hij bleek poedelnaakt te zijn.

Poedelnaakt!

Het woord bestormde hem. Overal waar hij om zich heen keek, las, luisterde, deden zich hondenwoorden voor.

Joe Cocker.

Twee honden, been.

Eurodogshow.

Geen weer om een hond.

Beschikte Eva thuis over een hond? Dat ware misschien een perfecte blikopener voor vers voer. Kon hij haar dat vragen?

Voer, shit.

Daar had je het weer.

Hondenvoer.

‘Drollig’, zei iemand, en hij bedoelde: ‘Grappig’.

Eric raakte er niet meer uit. Straks zou hij nog gaan blaffen in plaats van te doceren. Zou in middeleeuwse tijden een vrouw die als een hond uit een schoteltje likte tot de brandstapel veroordeeld worden? Ook al een goeie vraag om Eva eventueel weer op het spoor te zetten.

2005/6. De Spelling-95 onderging een *facelift*, na tien jaar. Eric sloeg een boekje open daarover. Lap, daar had je het weer: *kop-en-schotel*. Het allereerste woord dat hij las, verbijsterd. Nieuwe spelling.

Eva maakte intussen weer grensverleggende plannen voor een nakende vakantieperiode. Ze zou, alleen gewapend met 100 dollar, de USA doorkruisen *coast-to-coast*.

Greyhound!

Waarom trok ze godgenageld niet naar Afghanistan!? Kon ze zich door Afghaanse windhonden laten ... CUT! Eric zapte zijn verknijpte film weg.

Tijd voor een griepje. Eric bleef drie dagen van school weg. Netjes de tijd om wat uit te zieken. Hij verschanste zich in bed met boeken en grogs, hem aangereikt door zijn vrouw. Er viel wat koorts te meten. De verhoging kon je aan zijn ogen aflezen: die stonden treurig in zijn hoofd, een hondenblik, als van een hond die een koekje is beloofd, maar dat niet krijgt. Omdat hij niet ...

Opzitten en pootjes geven!

Die gedachte deed hem zweten als een das. Dat was wat Eva van hem verwachtte! En dan, als beloning, zou zij ...

‘Ziek geweest, Eric?’ informeerde Eva retorisch. Het had op de monitor in de hal gestaan. Daar werden de afwezige/zieke docenten openbaar opgelijst. Kennisgeving.

‘Bah ja, een natte neus hé.’

Het was eruit voor hij het goed en wel besepte. Eva glimlachte en spoedde zich heen. ‘Maar da’s gezond!’ riep ze nog, zich even half omdraaiend.

‘... maar niet in je blote kont,’ voegde Eric ze nog stilletjes toe. Een voorbij stapende studente keek hem verbaasd aan.

Vlak voor het 100-dollarexperiment van Eva doorheen ettelijke levensgevaarlijke Amerikaanse staten trok Eric eindelijk zijn stoute schoenen aan. Hij achtervolgde haar net zo lang tot hij haar afgezonderd had. Er was geen ontkomen meer aan. Dan vuurde hij zijn vraag af, achteloos formulerend, maar toch met bibber in zijn stem:

‘Heb je dat nu al gedaan, Eva?’

Dat ‘Eva’ zou het ‘m misschien doen.

‘Eh? Wat?’

‘Ewel... wat je een paar maanden geleden vertelde... van die hond. Ik bedoel... ‘

‘He?’

‘Dat je eens graag als een hond uit een schoteltje zou drinken, weet je ’t nog?’

‘ - - - ‘

‘Nee? Ja?’

Eva keek Eric staalhard in de ogen. Hij vond haar plotseling een vreselijk lelijke vrouw. Ze zweeg enkele eeuwige seconden oorverdovend onhoudbaar.

‘Wat zeg jij nu toch!’ zei ze, riep ze dan, daarbij vluchtig om haar heen kijkend.

‘Vind je dat niet wat geschift!’

En weg was ze.

Eric was te verbijsterd om verbaasd te zijn. Hij keek naar buiten, naar het hogeschoolplein, naar de ramen van de aula, waar o.a. Ethiek en Deontologie gedoceerd werden. Het was geen weer om een hond door te jagen. Takken ranselden die ramen. Er stond geen volle maan in het duistere zwerk om naar te janken en te huilen.

45. WANT VAN U IS HET KONINKRIJK

‘Samen kennen wij de mosselman, de mosselman’

Sjors DNO was er zich van bewust dat sterren reeds lang waren uitgedoofd op het ogenblik dat hij ze nog kon zien. Hij keek bij nacht daarom niet met minder vertedering naar boven.

Sjors DNO was er zich van bewust dat wind slechts tijdelijke luchtverplaatsing betrof. Dat belette hem niet in tijden van bries of tempeest zich gelukkiger te voelen dan anders.

Sterren, wind: twee onbetrouwbare grilligheden. Sjors DNO kon ermee om.

Een doorsnee mens zou opmerken: *Sjors DNO heeft het allemaal voor mekaar.* Niets was minder waar. Doorsnee mensen waren immers stomweg gelukkig met doorsnee geluk. Stom geluk dus. Dat kleurde hun oordeel over anderen zwart of wit. Echter! Evenmin was Sjors DNO nog langer aan het worstelen met De Grote Vragen des Levens, Filosofische Kwesties of Prangende Onvolkomenheden op ’s Mensen Pad. We zouden kunnen stellen: niets raakte hem nog, tenzij hij zichzelf erdoor liet raken. En dat moest de moeite lonen. Nou, moeite. Veel dingen dienden zich klakkeloos aan. Je hoefde er zelfs niet eens moeite voor te doen.

Neem nou Gezondheid (vaak vertaald in) (en) Levensduur; Heil (vaak implicerend) (en) Onheil; Veel (vaak uitmondend in) (en) Overschot; Toeval (vaak vermomd als) (en) Lot; Zwart (vaak een mooiere kleur dan) (en) Wit. Voor dat alles toonde Sjors DNO alleen nog geveinsde belangstelling. Genoeg geschaakt, *checkmate*.

Waar woonde DNO, S.? Zijn verwekkers waren afkomstig uit een streek die weinigen kenden. Oltenië, met name, in Walachije. Ze vluchtten in de jaren '50 van de vorige eeuw voor armoede en dictatuur. Hun enige zoon Sjors (Georgiu werd ergens eind jaren '50 geboren) vertoefde heden in de ouderlijke woning te Moen, Vlaanderen. Zijn pa kwam om in een Waals mijnongeval, op de laatste dag dat er kolen uit de dieptes van ellende werden geschraapt. Zijn ma wisselde een tijd later krijsend het tijdelijke met het eeuwige in een ouderwetse *laughing academy* ergens in de Vlaamse Ardennen. Eigenlijk verslikte ze zich in een driekoningenboon die in een taart zat verstopt.

(Tot de week vlak voor het mijnongeval hield deze enige zoon op regelmatige basis zijn beide verwekkers in de gaten, teneinde de voortschrijdende rimpeling van de ouderlijke huid nauwgezet bij te houden. Op de plaatsen waar zich deze verouderingen het eerst, het snelst en het ergst voordeden (bij de beide ouders dus), smeerde hij zichzelf meermaals per dag zorgvuldig in. Hielp dit? Dat kon alleen op onbewaakte ogenblikken door eventueel nageslacht of door het eigen voorgeslacht worden geconstateerd. Het was dus uitkijken geblazen naar complimentjes dienaangaande. Was dat smeermiddel doeltreffend? Of betrof het een zoveelste geval van 'placebo'? Eigen familie was ook verdacht – je mocht die nooit geloven, want als ze het over jou hadden, waren ze eigenlijk over zichzelf bezig, in de mooiste bewoordingen. Soms durfde zelfs het woord 'genen' te vallen. Welke familie, overigens, vond van zichzelf niet dat zij 'the chosen one' was? Toen deed zich onverwacht de oplossing voor: de beide ouders stierven.)

Het grote voorbeeld van Sjors DNO was Winston Churchill, de man die reeds voor het ontbijt een borrel dronk en, gevraagd naar de lengte van zijn aardse jaren, antwoordde: 'No sport'.

Sjors DNO was een verkeersslachtoffer en daardoor reeds jaren werkloos. Hij werd namelijk als bediende ontslagen in een grote Brusselse fabriek waar Duitse auto's werden geassembleerd. Nog even kon hij aan de slag in het gemeentehuis van hoofdgemeente Zwevegem, maar door politieke verschuivingen kwam ook daar een einde aan. Daarna wijdde Sjors zich aan zijn collectie *Churchilliana*, in het stille ouderlijke huis dat nu geheel van hem was. Een maandelijks dotatie vanwege de staat belette hem in een kartonnen doos te gaan leven. Soms dronk hij zich lam in café *De Ster* in Zwevegem, op een boogschot van Moen, bij ontstentenis van vrouw in zijn leven.

Ter zake. Men neme een aantal stille bij wijlen kronkelende secundaire wegen in het opperste zuiden van westelijk Vlaanderen om tot de biotoop Moen (*inhabitants*: 2 749) te komen. Moen bevindt zich langsheen het kanaal Bossuit-Kortrijk, dat de Schelde met de Leie verbindt. Een waarschuwing bij voorbaat: oudere mensen uit de streek zullen u vergasten op de West-Vlaamse *anderhalf liner* 'Moen, waar dat d' oude meet'n broén'. Vrij vertaald: 'Moen, waar de oude oma's leven (broeden)'. Dat slaat natuurlijk nergens op, zo'n rijmdwanggeval. Het is om te lachen. Gedenk daarenboven ook even

de duivel *Moën* uit *Mariken van Nieumeghen*. Maar wie kent die nog. En dat is niet om te lachen.

Sjors DNO, van de regen in de drop. Van Oltenië, Walachije naar Moen, Vlaanderen met name, buiten westen.

In de schaduw van de kerk (als het al eens niet regende) stond een smakelijke hoek-tand. Hij bewaakte een plein met parkeermogelijkheid en een basisschool. Die hoek-tand heette *Bij Gerarda* en je kon er de lekkerste mosselen van West-Europa eten, min of meer *à volonté*. Die waren zo lekker dat er heuse wachtlijsten bestonden van gegadigden die de Moense mosselen wilden proeven. Bij al dat vreemde gastronomische volk voelde menig Moenenaar zich somtijds achteruitgestoken. *Is mijn geld dan minder waard misschien?* Van dat. De rangschikking op die lijsten zette wel eens kwaad bloed. Notabelen, weet je wel. Of van die onnozel kwekkende BV's, Beroerde Vlamingen die kwamen schnabbelen in de streek. Ook Sjors DNO had goesting in Moense mosselen. Zijn frustratie hieromtrent groeide elk jaar, niet alleen in de maanden met een r, want het woord *maand*, zo verkondigde hij af en toe luide in *De Ster*, had verdomme geen r.

Moen lag verre van de zee. Pakweg zeventig kilometer, met de nodige verkeerstramelant onderweg. Toch waren zijn mosselen gegeerd. In *Bij Gerarda* betrof het grootste keukengeheim de herkomst van die zeevruchten. Langs Vlaamse wegen trof je immers honderden mosselhonken, met wisselend succes qua verhoudingen smaak/prijs/cholesterol. Hoe slaagde godgenageld een Moense herberg in deze hemelse roeping? Diverse horecaspionnen bleven in het duister tasten. Zeevruchtendetectives stootten op een *omertà*. Geldleveringen aan banken en warenhuizen hadden verdorie minder mysteries.

Bestond er een verband tussen Sjors DNO en deze lekkernij te Moen geserveerd? Ja en nee.

Ja: Sjors at graag mosselen, die rijkeluilekkernij die vroeger armemensenvoer was.

Nee: Sjors had nog nooit *Bij Gerarda* van de binnenkant gezien.

Tijd dus dat Sjors uit zijn schulp kwam.

Het begon met een gedicht. Sjors DNO had een mosselgebed geschreven.

GEBED BIJ HET ETEN VAN MOSSELEN

*O mossel,
gij die geen vlees zijt,
en eigenlijk geen vis,
gij die alleen bestaat
uit weekheid en pis,
gij die in uw schulp kruipt
en nooit eerste hulp krijgt
terwijl het frietvet druipt:
in uw geest willen wij leven.
Als gij te vreten zijt,
dan zijn wij tevreden.
Al hebben we dan een lookprobleem.
Ons gehemelte is uw zevende hemel,
uw hel en uw eeuwig jachtveld.*

*Uw dagen zijn geteld.
De onze ook.
Gelukkig zijn er nog de nachten.
Die kunnen ook tellen.
O mossel,
ons koninkrijk voor uw zoute gedachten!
Amen (samen).*

In het stille ouderlijke huis vijlde Sjors dagenlang aan zijn mosselgedicht. Een van zijn grootste problemen betrof het al dan niet voeren van een schuilnaam. Bepalend hierbij was natuurlijk de vraag: *'Wat vang ik met mijn gedicht aan?'*

Net als vele mensen te Moen was Sjors DNO ooit doodgewoon ontsproten uit een zaadcel die een eicel besprong. Dat mocht dan wel ver van hier gebeurd zijn (afstand vormt vaak een criterium voor bekendheid), Sjors was met zijn sociaal-realistisch driehoekig Oostblokhoofd verre van een beroemdheid te Moen en omstreken. Men kende hem amper. Hij leidde dan ook een hoofdzakelijk ontslagen leven, op weg naar de herfst van datzelfde leven.

Op 6 juli A.D. 20XX schreef hij onder zijn mosselgedicht:

S.J.S. DONOR

Uit tevredenheid met die pennaam zocht hij die nacht straalbezopen zijn bed op. Moen was een mosselman rijker. En een auteur.

Kon het zeevruchtengedicht van S.J.S. DONOR een vrijgeleide betekenen voor toegang tot de tempel der mosselen? Bij gebrek aan een minnares of een vrouw die hij desnoods als een aanhangwagentje met zich meevoeren kon, diende Sjors DNO zich met andere middelen te behelpen. (Veel mannen worden gedoogd omwille van hun vrouw: uit medelijden, soms gecombineerd met schoonheid.) Julidagen lang (de verse mosselen waren nog peperduur, en er waren ondertussen ook al Belgische mosselen op de markt – daar hadden de kooplui uit Holland niet van terug, de zoutwaterkaaskoppen!) tobde Sjors over de bestemming van zijn tekst. Zijn doel betrof niet minder dan een eretafel in *Bij Gerarda*.

11 juli A.D. 20XX klokslag 00:06 postte hij het mosselgebed een beetje wanhopig op zoveel mogelijk internetpoëziesites. Dat bluste al een beetje de brand. Bovendien maakte hij een ouderwetse papieren zending klaar met daarin de handgeschreven versie van zijn gedicht, ook onder pseudoniem. Hij likte de kont van de koning, plakte die in de rechterbovenhoek van de envelop en deed diezelfde nacht nog *als een geheimzinnige schim* de zending op de bus in het slapende Moen. Bestemming: de eenmansredactie van *De Toren*, het blad over en onder de kerktoren, tweewekelijks gebust bij elke parochiaan, ook bij die intellectuele postmoderne betwetende elitaire heidenen boven wier postgleuf de waarschuwing prijkte KLEP DICHT VOOR RECLAME-EN ADVERTENTIEBLADEN. Bij nacht en ontij (het sausde natuurlijk weer oude wijven, en een woeste rukwind kamde de boomkruinen tegendraads, balorige Belgische zomers) spoedde Sjors zich grijnzend huiswaarts. Er was gelukkig geen levende mossel te bespeuren.

‘Verdomme, wat is dat?’ vroeg de eenmansredactie, zijnde de pastoor, zich af. ‘En hier in Moen afgestempeld? Is dat om te lachen? Gebed? Mossel? Wie is *Donor*?’ Hij raakte er niet uit, hoe diep hij ook nadacht door zijn hoofd schuin omhoog richting hiernamaals te houden en zijn blik op oneindig te focussen.

‘Moet ik dat in *De Toren* zetten? Omdat het woord *gebed* erin staat? Ik moet opletten daarmee. Het is misschien een weddenschap. Of een truc van een oversekste...’

‘*Cut!*’ riep het in zijn katholieke hoofd, en hij las het ding nog eens helemaal door.

‘Er zitten veel Bijbelse woorden in, dat wel. *Koninkrijk*, bijvoorbeeld. *Want van U is het Koninkrijk*. Maar... mossels, bij God!’

Het was de *Quatorze* in Frankrijk. De helft van Moen zat in buitenland zoals daar zijn Spanje, Turkije en het bijna aanpalende Frankrijk. De andere helft zat te kniezen omwille van de boze buien van de Belgische zomer. De rest zat die avond in *Bij Gerarda*, zich verkneukelend in het feit dat de Franse mosselen veel kleiner waren dan de Moense. OOK SJORS DNO BEVOND ZICH DIE GEDENKWAARDIGE AVOND ALDAAR. Hij had zijn stoute schoenen aangetrokken en zich telefonisch tot Gerarda gewend in verband met de reservatie voor één persoon op 14/07. Een of andere toogpipo had hem eerst proberen af te schepen. Sjors, reeds wennend aan een schrijverspseudoniem, had beweerd dat hij de burgemeester van Kortrijk was. *O, had u dat direct...* Zo kreeg hij onmiddellijk verbinding met mosselpatrones Gerarda haarzelf. Neen, hij was niet echt de burgemeester, maar hij had er veel mee te maken, ze zou dat wel zien, en hij zou een heel fijn cadeau voor haar meebrengen, en ze zou het ook interessant vinden hem te leren kennen, de andere gasten waarschijnlijk ook, maar hij zou haar tijd niet in beslag nemen, één persoon dus, op naam van *Donor*.

‘*Donor?*’ klonk het verbaasd, gevolgd door een rokershoest.

‘Ja, ik kan dat ook niet helpen.’

‘Van Moen? Van hier?’

‘Ja.’

‘Allez dan... ik heb nog één tafelke naast de toog. Vanaf acht ure.’

‘Dank u wel!’ juichte de heer Donor.

‘Ge weet dat ge hier niet meer moogt smoren hé. Allez: nergens nog. De rook stoort het cliënteel. Natuurlijk wel buiten op het trottoir of op het koertje hier, dat wel.’

‘Ik rook niet!’ juichte de heer Donor.

‘Allez dan,’ besloot de mosselvrouw, en ze plofte zuchtend de hoorn op het toestel.

En nu zat hij daar. *Donor*. Van kwart voor acht al. Een boerenuur. Ge moest te laat komen wilde ge indruk maken. Niet zo vroeg. Gerarda stond hem van achter het spievenstertje in de keukendeur gade te slaan. Cadeau? Had hij precies niet bij zich. Hij had zich bij het binnenkomen gewoon gemeld. Hij was gaan zitten en had een dubbele wodka besteld. Kende ze hem? Nee. *Had iemand van het personeel hem hier al gezien?* Mm. Men verdrong zich even aan de deur. Het driehoekige hoofd veroorzaakte geen herkenning. Hij was verdorie wel de allereerste. En alle plaatsen, 43 in totaal, waren vanavond bezet.

‘Het ziet er een seriemoordenaar uit,’ zei een van de zaalmeisjes.

‘Donor. Heet hij echt Donor? Met zo’n naam...’

‘Hij woont hier allang, maar ik geloof dat hij in Brussel werkte,’ zei de kok. ‘Langs de baan naar St.-Denijs. Hij zat ook op het gemeentehuis in Zwevegem.’

‘Ik denk ook dat ik hem al eens op de fiets heb gezien hier.’

‘Het ziet er mij een eenzaat uit.’

'Hij zei verdomme eerst dat hij de burgemeester van Kortrijk was.'

'Ge moest bij hem zijn om een reispas aan te vragen.'

'Hij zit soms in *De Ster* in Zwevegem.'

'Welke verrassing zou hij voor u mee hebben?'

'Ik weet het niet; hij heeft nog van niks gebaard.'

'Frederika: 't is uw tafelke hé.'

'Ja, ge krijgt hier van alles over de vloer,' zei Gerarda besluitend, en ze kletste haar keukenhanddoek als een flagellant over haar schouder. Ze gluurde een laatste keer naar de gelagzaal.

'Ah: daar is de pastoor met zijn maten. Tafel zes, Frederika. Ik ga buiten nog een laatste opsteken. Het wordt een lange avond.'

'Ja madame.'

Sjors DNO zat ietwat grimmig voor zich uit te staren. Aan niets mocht het hem ontbreken. Ook Churchill werd overal waar hij kwam in de watten gelegd. En die schreef ook. Sjors tastte even naar het in vieren gevouwen DINA4-blad in zijn jaszak waarop hij zijn mosselgedicht had gekalligrafeerd. Nu alleen nog het goede moment afwachten.

'Kan ik nog een dubbele wodka?' riep hij halffluid naar een ijlings passerend meisje in wit-en-zwart. Zijn woorden waaiden onverrichter zake weg.

'Meneer pastoor, hartelijk welkom. En heren. Tafel zes is gereserveerd, hoor. Een rustig hoekje.'

'Een dubbele wodka hé,' knarsetandde Sjors, toen ze alweer razendsnel zijn eenmanstafeltje voorbij vlinderde, een walmpje van *Chanel N° 5* achter latend.

Het kelnerinnetje haperde even in haar vlucht: 'Hé?'

'Wodka,' blafte Sjors. 'Dubbel.'

Bij wijze van proefondervindelijkheid hield hij zijn lege glas omhoog en wapperde er even mee.

'O, ja,' knikte het meisje.

'Geen ijs. *Not on the...*'

'Ja ja,' onderbrak ze.

Ze was alweer verdwenen in de nevelen van de mosselkeuken vooraleer hij de kans gekregen had zich op te winden op een manier alsof hij elke dag in de horeca vertoefde. Boos keek hij naar de pastoor en diens gezelschap van twee mannen. Ook pastoors? Heden ten dage kon je die religieuze lui niet meer van de stervelingen onderscheiden. *Een rustig hoekje.*

Sjors DNO, die 's nachts naar de sterren keek en zich gelukkiger voelde als de adem van de wind de bomen tegendraads kamde, had zich de laatste decennia niet meer bezondigd aan kerkbezoek. Het enige religieuze feit in die periode betrof een pisbeurt tegen de sacristiedeur, na een eenmalig avondje eenzaam hijsen in Zwevegem na zijn ontslag omwille van politieke verschuivingen.

De zaak zat nu bijna vol. Men knikte het eenmanstafeltje minzaam toe: het knikje tot de onbekende, waarover men later aan een disgenoot fluisterend en opzij gebogen achter een servet zou vragen: '*Maar wie is dat daar?*'

Die tweede wodka, tot de rand gevuld, werd door patrones Gerarda in hoogsteigen persoon op een schaalje afgeleverd.

'Alstublieft meneer Donor. Zonder ijs hé.'

Ze speurde ondertussen nieuwsgierig zijn kleren, handen en gezicht af, op zoek naar een verrassend teken.

‘Dat ik voor u toch nog een tafeltje kon versieren, hé!’

‘Ja, merci daarvoor,’ knikte Sjors plechtig.

‘Van Moen?’

‘Van Moen.’

‘Tiens, ik ken hier geen eh... Donoren... Donors.’

‘Eh... we zijn niet echt van de streek.’

‘Ah ja, zo. Allez... ‘

‘Zijn de mosselen goed?’

‘Prima en... à *volonté*. Enne... gij hebt iets in petto? Voor vanavond? Een *surprise*? Aan de telefoon... ‘

Sjors DNO lachte geheimzinnig. Even keek hij om zich heen. De gelagzaal was volgelopen.

‘O... mijne tuinman en compagnie!’ riep Gerarda plotseling uit. ‘Ik kom subiet nog een keer langs, meneer Donor. Mijne tuinman... ‘

Sjors knikte kwaad (zijn hoofd eerst met een ruk naar omhoog en pas dan naar omlaag, niet omgekeerd) en zette morsend zijn tanden in zijn tweede dubbele wodka.

Ergens op het grote parkeerplein naast de mosseltaverne van Gerarda, waar de gemeente Moen het beproefde visgraatsysteem toepaste, begon nu een auto paniekerig te loeien, met korte tussenpozen. Alle fijnproevers in *Bij Gerarda* zaten elkaar vragend aan te kijken. Herkende dan niemand de noodkreten van zijn eigen vehikel?

Waren ze dan allen te voet of op de fiets gekomen?

Het personeel, handdoeken aan heupen of over schouders bungelend, kwam nieuwsgierig aan de vensters van de verbruikzaal postvatten.

‘Ziet gij iets?’

‘Neen-ik.’

‘Maar allez, dat er nu niemand... ‘

‘Die gaan ze nooit van z’n leven pakken, die auto bedoel ik, niet de inbreker.’

Het parkeerplein stond vol; het was niet mogelijk van hieruit een protesterende auto te detecteren.

Gerarda draaide zich nu autoritair om, naar de mosselgelederen in haar kaffaat:

‘IS DIE SIRENE VAN IEMAND VAN HIER? DIE HIER ZIT?’

Kort gelach verspreidde zich over de tafeltjes.

Er keken er een paar naar die eenzaam aan de toog. Sjors DNO walste lichtjes zijn tweede wodka en reisde met zijn blikken over alle gezichten die hij kon waarnemen. Ondertussen schudde hij lichtjes van nee, zodat duidelijkheid omtrent zijn vervoermiddel heerste.

Plotseling zweeg het opstandige voertuig als vermoord. Iedereen hees zich weer in zijn rol. Stemmen gingen over in collectief geroezemoes en het personeel haastte zich hoofdschuddend naar *Het Land van Kokanje* in de ingewanden van *Bij Gerarda*, waar ettelijke kilo’s mosselen een wrede kookdood aan het sterven waren, à 22 € per persoon, twee glazen *Muscadet* inbegrepen.

Nog tweemaal ging het voertuig hardop aan het protesteren.

Betrof dit een waarschuwing vanwege de goden? Wraak vanwege generaties mosselen?

Had men te Moen tussen Leie en Schelde beter op zijn hoede moeten zijn?

Later zou een overlevende getuige van *De Hel van Moen* het hebben over een alarmsirene die tot driemaal toe weerklonken had, tweemaal gevolgd door een stilte voor de storm. De derde alarmsirene had heel dichtbij geklonken. Toen was de hel losgebarsten: net op het ogenblik dat die onbekende eenzaat aan het toogtafeltje met een verdacht gebaar naar zijn jaszak had gegrepen.

Dat vehikel had zich plotseling om een onbekende reden uit zijn parkeerplaats losgeweekt en was door de lichte hellingsgraad van het terrein naar beneden gehobbeld, schuin afwijkend, nog wat schuiner afwijkend naarmate het verder hobbelde, tot het uiteindelijk tot stilstand kwam en het voorportaal met de voordeur (de enige toegang tot *Bij Gerarda*) blokkeerde. Dat had niemand van de zeevruchtenlekkerbekken gemerkt. Ze zouden het wel subiet gaan horen.

Zaalmeisje Frederika naderde het toogtafeltje met de dampende mosselpot. Toen gebeurde alles tegelijk. Dat verdomde vehikel buiten begon aan zijn derde tirade, vlakbij en veel harder, iedereen schrok zich een kriek, alle hoofden bewogen zich met een ruk zijwaarts, Sjors DNO stootte zijn wodka om toen hij te haastig naar zijn zak tastte om zijn mosselgebed eruit te halen toen hij zijn lekkernij zag naderen, Frederika (geschrokken door die autosirene?) dacht dat de kerel (een seriemoordenaar? *Donor*!) naar zijn mes of revolver greep, struikelde over haar eigen voeten zodat het deksel van de mosselpot middelpuntvliedend weg zeilde vol in het gezicht van een aanpalende klant en de inhoud (nog net onder het kookpunt) vervolgens over het hoofd van Sjors DNO uitgebaggerd werd.

Er veranderden prompt nog dingen en mensen van uitzicht en plaats, begeleid door het loeien en snerpen van dat ellendige autoalarm, dat telkens weer uithaalde als een woedend kind, en dat herhaalde aanvallen op de deur leek te ondernemen. Een achtarmig brandend kaarsenstel was door een brullende Sjors aan zijn onderkleedje van de toog gesleurd en weldra likten de vlammen van deze vurige inktvis gretig aan de wodka, zich vermenigvuldigend via servetten en tafelkleden en mensenharen. Sjors DNO zag vurige sterren en hoorde het woeden van wind. De aanpalende man die het deksel midscheeps zijn gezicht had gekregen, vatte vrijwel onmiddellijk vuur. Onhandige bluspogingen met o.a. alcoholische dranken zorgden alleen maar voor snelle uitbreiding van het vlammenzeetje. Ook het feestelijke textiel van diens drie tafelgenotes stond nu in de fik. Frederika liep met brandend voorschootje gillend de keuken in, waar ze tegen allerlei vuuronbestendigs aan botste. Het keukenpersoneel vatte vuur. De kok stond zelf ook al onmiddellijk in lichterlaaie: hij werd van drie kanten aan zijn mouwen getrokken door helden op zoek naar natte handdoeken, dweilen, emmers met water. Lopende vuurtjes alom: in de gelagzaal, in de keuken. Binnen de twee minuten was *De Hel van Moen* een feit.

'Uw dagen zijn geteld.'

Dit vers kon nog worden ontcijferd op het verkoelde stuk papier dat op het geblakerde lichaam van Sjors DNO werd aangetroffen. Daardoor vermoedde men dat de onbekende wraakzuchtige eenzaat aan het eenmanstafeltje de brand uitgelokt en aangestoken had. Vooral Gerarda zelf, die ook het inferno overleefd had, was daarvan overtuigd.

'Hij zei eerst dat hij de burgemeester van Kortrijk was, en dan dat hij Donor heette.'

Frederika, God hebbe haar ziel, vond ook al dat hij er als een seriemoordenaar uitzag. Volgens mij was hij gestoord: hij gebruikte zelfs zijn wodka als brandversneller.'

Ook de eenmansredactie van *De Toren*, zijnde de pastoor, zat met een probleem. Deze heilige man was natuurlijk (beschermd door de katholieke God?) de vurige dans ontsprongen, zij het met tweedegraads brandwonden. Toen hij het nieuws van het vers vernam en de naam *Donor* hoorde vallen, greep hij andermaal naar het vreemde gedicht dat zich bij hem in de gedaante van een gebed had gematerialiseerd.

'Wie de ziel heeft van een dichter, heeft ook die van een moordenaar,' mompelde hij. *'Misschien leefde de duivel echt hier te Moen. Ik ga op eigen kosten zeven extra mosselmissen opdragen, die elf begrafenisplechtigheden niet meegerekend.'*

De pastoor verbrandde diezelfde dag nog het mosselgebed van S.J.S. *Donor* in de doopvont van de Sint-Eligiuskerk. Op dat ogenblik dreef reeds enkele uren het stoffelijk overschot van de dove gepensioneerde schooljuffrouw Gisela in de dode Scheldearm nabij Outrijve. Zij was de eigenares van het vehikel dat die helse avond de voordeur van *Bij Gerarda* geblokkeerd had.

Bij Gerarda, de gastronomische hoektand van Moen (*inhabitants* inmiddels 2 738 – 11 inwoners lieten het leven in *De Hel van Moen*), werd nooit heropgebouwd. Nadat de stank van verbrande mosselen en verschroeid mensenvlees verdwenen was, gebeurde er het saaiste wat ermee gebeuren kon. De hoektand werd getrokken. Nu staat er een spuuglelijk 21ste-eeuwse gebouw waar aan elk raam de slogan hangt: *UW GELD TELT*. Niets is minder waar gebleken, godverongelukt. Een godverdomse geldbank in plaats van een mosselbank!

Maar de prijs die de onfortuinlijke lekkerbekken in de avond van 14 juli voor een royale portie mosselen betaalden, te Moen, *waar dat d'oude meet'n broên*, was gastronomisch hoog. Hun behoort nu het Koninkrijk.

46. KLKN

Alleloeja was misschien wel niet thuis. Maar het was toch vrijdag? Jezebel belde nog eenmaal aan, zette twee passen achteruit en tuurde naar boven. Geen beweging, geen geroep, geen sleutelbos die pijsnel naar beneden daalde. Het leeuwenkopje linksboven in de deur, van wie de tong de beldienst uitmaakte, leek haar spottend aan te kijken. Jezebel plukte de kauwgum van tussen haar tanden en plakte die op de tong van de koning der dieren. Daardoor ging de bel andermaal over, maar Jezebel keek niet eens meer om toen ze zich terug naar haar Skoda haastte.

Op de voicemail van Alleloeja's mobieltje weerklonk zoals gewoonlijk de mededeling *'Ik ben er geweest. Spreek uw boodschap in na de bieptoon.'*

Zuchtend gaf Jezebel het op.

'Godverdomse bidsprinkhaan! Zeker weten dat je thuis bent!'

Met een vinnige beweging mikte ze haar gsm in de boodschappentas.

Verstrooid en verstoord gaf ze gas.

Veilig verscholen achter de overgordijnen volgde Alleloeja met pretoogjes haar aftocht, tot haar auto goed en wel uit het zicht verdwenen was. Daarna controleerde hij

proefondervindelijk of die kalkoen wel in zijn oven kon. Dat lukte. Hij pakte zijn mobieltje en sms'te een blijde boodschap.

Op het ogenblik dat Takkenaas ter hoogte van speelgoedwinkel Tjoek-Tjoek de Trekvogelstraat overstak, kreeg hij een aanval van doodsangst. Die kwam er andermaal door plotse gedachten aan zijn leeftijd (57), aan hoelang hij nog maar te leven had (?) en aan de sluipmoord van sigaretten. Daarenboven constateerde hij elke dag dat zijn gezicht meer en meer op dat van zijn opa op diens laatste foto begon te gelijken. Dergelijke aanvallen kreeg Takkenaas de laatste tijd wel vaker. Hij knipte zijn peuk weg en hoestte kort. Er golfde een rilling over zijn ruggengraat, alsof iemand onaangekondigd over zijn graf liep.

De Skoda probeerde bruusk af te remmen. Het snerpte door merg en been. Geschrokken keek Takkenaas opzij, naar het verbijsterde vrouwengezicht achter de voorruit, dat hij onmiddellijk thuiswijzen kon. Even stolde en stremde het verkeer in dit segment van de straat. Alles en iedereen versteende een seconde. Door de naweeën van de vaart gleed de auto als een dronken robot door, schepte Takkenaas op, vermaalde die met splinters en scherven, gooide hem in de lucht en ving hem dan weer met een doffe bons op het dak van het monster op, waar hij als een kapotte ledenpop bleef liggen. Pas daarna kwam de Skoda tot stilstand. Even verder lag een zieltogende sigarettenpeuk te roken. Gesmoord gegil weerklonk nu in de auto.

Terwijl Takkenaas door de lucht buitelde en zijn laatste seconde op deze aarde beleefde, ontving zijn mobieltje een sms. Het ding kletterde op straat. Een tegenwoordige van geest raapte het op en constateerde craquelé op het schermpje. *Collateral damage*. Een nabestaande van het slachtoffer zou later het bericht claimen. Het zag er als volgt uit: *thnx4KLKNcupw*

De gebeurtenis in de Trekvogelstraat kreeg nog een extra dramatische toets, want eensklaps begon hevige regen neer te sauzen, totaal onaangekondigd. Bakken hemelwater kletterden in een oorverdovende percussie uiteen. Niemand had dat zien aankomen, want er was niet eens een alarmerende wolkenkudde aan voorafgegaan. Het was nochtans eind december.

Blauw zwieplicht kleurde de waterval van regen. Paraplu's groeiden als paddenstoelen uit de grond. Oranje politielinten wapperden als serpentes om de plaats des onheils. Ter hoogte van de speelgoedwinkel Tjoek-Tjoek in de Trekvogelstraat had zich een stadsinfarct voorgedaan.

Jezebel had haar eigen broer doodgereden. Nonkel Alleloeja droeg de begrafenismis op. De rouwmaaltijd bestond uit kalkoenrollade met kroketten.

'Had jij maar de deur opengedaan, moordenaar!' briede Jezebel na haar tweede bel cognac.

47. KID KATANGA

De moord op thrillerauteur Rick Syracuse was natuurlijk gloeiend heet nieuws. De man had immers zelf een aantal papieren moorden op zijn geweten. Zijn kerfstok was zijn schrijfstok. Het was bekend dat Rick Syracuse zijn moordverhalen in ouderwetse inkt

drenkte en koppig weigerde zijn manuscripten digitaal of zelfs maar getypt bij zijn uitgeverij in te leveren. Men leerde ermee leven bij uitgeverij *PlotPlus*, want de moorden van Syracuse betekenden kassa.

Nou, in levenden lijve was hij nu dus zelf vermoord.
De eeuwenoude vragen luidden: wie, hoe, waarom?

Rick Syracuse had 49 jaren, 6 misdaadromans, 2 huwelijken en 3 zonen op zijn naam staan. Zijn schapjes waren op het droge en zijn huis bevond zich op de buiten. In zijn laatste boek liet hij een bokser om allerlei extrasportieve redenen naar de andere wereld helpen.

Boksbeugel noch kogel hadden de auteur het tijdelijke met het eeuwige doen wisselen. Nee: hij was ten huize van zichzelf met een ingenieus lussensysteem van sporttape (merk *Artihand*) blijkbaar eerst overrompeld, daarna ingetapet en vervolgens gewurgd. Zijn *Cross-vulpen* stak tussen zijn dodelijke halsband en had als wurgdommekracht gefungeerd. Donkerblauwe inkt kleurde de achterkant van de halsband. Het was net alsof een spin haar slachtoffer had ingewikkeld en daarna geïnjecteerd met verlammend gif. Het leek ook een beetje op een boek met een wikkel rond...

Sid Maranga: ik hoorde minstens twee van zijn ribben kraken toen mijn rechter vol op zijn karkas inbeukte. In mijn gedachten schoot mijn vuist zo door zijn vlees heen, een zwart gat met rode sliertwanden veroorzakend. Beelde ik het me in of wolkte er stof uit zijn vege lijf? Of was het een zwerm van zweetdruppels, zoals je wel eens vertraagd in een boksfilm ziet? Zijn ene nog niet dichtgetimmerde oog lichtte verbaasd even op. Ik voelde de weerslag van mijn aanval tot in mijn schouder en nek. Elke uithaal sloopte ook mijn lichaam. Verbazing werd razernij bij mijn tegenstander, maar vooraleer Sid Maranga daar gebruik van kon maken om me op zijn beurt een pandoering te geven, vertrok zijn gezicht zich in een pijngrimas. Hij reikte met zijn beide boksstompen tegelijk naar zijn kaduke ribbenkast en zakte vervolgens onder luid gejoel door de knieën. Even later pakte de scheidsrechter mijn rechterarm en stak die omhoog: ik had mijn vijfde kamp gewonnen, op punten. Sid Maranga zat me in zijn hoek met zijn ene oog te vermorzelen. Het zag geel van haat en nijd. Ik grijnsde naar hem en stapte dan malende met mijn armen de ring rond. De ebony-ivory-trofee in de middengewicht-klasse was dit jaar voor mij, Moe d'Arta.

'Proficiat, meneer Moe d'Arta. Excuus dat ik zo kort na de kamp binnen kom vallen.'
'Geen probleem,' glimlachte ik. 'We hadden afgesproken hé. De pers is al weer weg en het feest begint pas over anderhalf uur. Mijn manager, Marcus, bracht me op de hoogte. Dit hier is Marcus Camberledge.'

Auteur Rick Syracuse drukte ons de hand. Ik merkte dat de toppen van zijn rechterduim en –wijsvinger donkerblauw waren.

'Mooie kamp,' zei hij. 'Echt van genoten.'

'Ja hé? Champagne?' zei Marcus.

'Graag.'

'Gaaf u zitten, meneer Syracuse.'

'Zeg maar Rick.'

Terwijl ik de laatste hand aan mijn toilet legde, en Marcus een fles ontkurkte, bekeek ik de misdaadschrijver in de spiegel. Waarom kwam deze grijze *midlifer* naar ons toe? Situeerde hij ons, boksmensen, misschien per definitie in de wereld van de

misdaad?

Ik glimlachte even toen zijn spiegelbeeld me betraptte.

‘Vlug opgeknapt, meneer d’Arta!’

‘Zeg maar Moe.’

‘Moe.’

‘Ja, ik recupereer vlug.’

‘Is Sid Maranga nog in de omgeving?’ informeerde Rick Syracuse.

‘Nee, die is onmiddellijk na de kamp naar St.-Aloysius gebracht, voor een *check-up*,’ antwoordde Marcus met enig leedvermaak.

‘Ach zo.’

‘Oké, nu, ter zake: wat schuift dat, meneer Syracuse?’

Mijn manager wond er nooit doekjes om.

‘U valt wel met de deur in huis, meneer Camberledge.’

‘Dit is de wereld van het boksen hé. We bevinden ons in de ring. Hebben we het over vier of over vijf nullen? Hoeveel rondes?’

‘Aha.’

Rich Syracuse wreef zijn donkerblauwe duim- en vingertop over elkaar: het strijkorkestje van de kassa. ‘Mijn uitgever voorziet 3 000 euro als aanbetaling voor drie sessies van ongeveer een uur. Ik mag alles tapen en gebruiken. Ik neem ook notities met mijn beste vriend hier... mijn peperdure *Cross-vulpen* ... (Syracuse toonde hen even het kleinood waaruit al vijf boeken waren gevloeid) ... en wanneer het boek verschijnt, volgt nog eens 4 000 euro. Dat is, al zeg ik het zelf, goed betaald.’

‘Hm.’

Marcus Camberledge verkende even vluchtig mijn gezicht, terwijl hij de *flûtes* vulde. Ik was per slot van rekening de echte kostwinner, en dat besepte hij goed.

‘Prosit!’

‘Op de overwinning. Gezondheid.’

‘7 000 dus hé? Eh... in een witte enveloppe telkens?’

‘Dat kan ik maken.’

‘Moe?’

‘Akkoord,’ deed ik, mijn glas in hun richting heffend. ‘Als niemand maar te weten komt wie... en hoe en zo... enfin... je weet wel... Het is geen biografie hé. Ik wil niet in een boekje terecht komen. En zeker al niet in een misdaadboekje. Mijn leven is... Ik geef alleen info.’

‘Nee nee: puur fictie,’ haastte Rick zich te zeggen. ‘Ik gebruik alleen de informatie uit het wereldje om alles echt en aanvaardbaar te maken. Research, hé. Kwestie van geloofwaardigheid.’

‘Frictie?’ echode Marcus verkeerdelijk.

‘Nee: fictie. Fantasie. Een onbestaande wereld.’

Ik ontdekte een zweem van minachting en spot om de lippen van Syracuse.

‘Ah ja... papier hé.’

‘Precies. Papier is gewillig. Ik schep een onbestaande, maar geloofwaardige wereld. Ik documenteer me daartoe ter plekke. De beste schrijvers doen het zo. Professioneel. En dat mag wat kosten.’

‘Hm. We hebben een deal, nietwaar Moe?’

‘Ja,’ knikte ik. ‘7 000.’

Auteur Rick Syracuse had vervolgens, gespreid over twee weken, drie gesprekken met mij. Over ‘het wereldje’. Ik was immers Moe d’Arta, de jonge beloftevolle blanke bokser die nu eens niks te maken had met achterbuurten, gevangnissen of schemerzones.

Ik was de zoon van een jeugdboekenillustratrice en een tandarts. In en buiten de ring noemde men mij daarom *Best Bite*, wat de vrouwen natuurlijk vertaalden als *Lekkere Brok*. De pers nam dat graag over; het scheelde weer twee woorden in hun kolommen: Moe 'Best Bite' d'Arta. Het klonk wel aardig, zelfs met een mondstuk in.

In de interviews met Rick Syracuse vertelde ik honderduit. Eén van de hamkwesties was natuurlijk ook: waarom kiest iemand voor de bokssport? Een blanke buitenwijker dan nog wel? Zoals wel vaker in dergelijke gevallen – ik ben een doodgewone jongen – kwam ik bij een van mijn oude scholen terecht. De twee jaren terreur van Bully hadden bij mezelf en mijn afstuderende klasgenoten sporen nagelaten. Bully: een combinatie van (in deze milde volgorde) studieopzichter, leraar rooms-katholieke godsdienst, priester, passief sportfanaat ('een gezonde geest...' etc.), vopo, kapo, gestapo en volgens hardnekkige geruchten ooit legionair bij het Vreemdelingenlegioen. Bully's mond spuwde grote gevaarlijke woorden: discipline, orde, tucht, opvoeding, geloof, gezin. Zijn r'en rolden daarenboven gebrekkig en veroorzaakten waaiers van speeksel. Zijn handen en sleutelbossen zwierden los in het rond; hij had het vaak op de oren van de scholieren gemunt.

Twee jaar lang was hij onze tiran. Twee jaar lang teisterde hij onze afstudeergeneratie. Tijdens het allerlaatste trimester spookten we dan toch van alles uit: we reden met moto's in het trappenhuis van de school rond, we vermaalden ijs in de rekenmachine van de schoolbar, we gooiden lampen en ramen aan diggelen, we spoelden Bully's regenjas door het toilet, we trokken zijn dwaze posters van de studiezaalmuren en verscheurden die of we gingen in grote groepen in zitstaking tijdens de verplichte studie-uren, onder het kwelen of fluiten van protestsongs.

Zou hij mijn keuze in de hand hebben gewerkt? Ik incasseerde meerdere keren een loeiharde draai om mijn oren van hem. Hij was ook een niet-pratikerend sportfanaat. Het deed de ronde dat hij stiekem trainde, in zijn rooms-katholieke ondergoed. Waarschijnlijk belette (verbod?) zijn officiële priesterplunje hem aan openbare blote sporten deel te nemen. In mijn toenmalige gedachten zag ik hem altijd als een worstelaar, judoka of... bokser. Die vlezige nek... Die worstenvingers... Van gevechtssporten had hij echter (alweer omwille van dat geloof?) geen hoge pet op.

Toch kregen we toen af en toe boksles. Dat gebeurde door Piet Miel, een piepjonge gymleraar van amper anderhalve meter. Die voelde zich opperbest in de vierkante ring. Piet Miel was in die jaren ook nationaal kampioen aan de turnringen, wat hem bij ons de bijnaam Lord of the Rings opleverde. Die Piet zat zelf ook onder de knoet van Bully, zoals de meeste jongere leraren toen. Tijdens een van die bokslessen liep ik een bloedstorting in mijn voet op. Te enthousiast 'gedanst', weet je wel, à la Cassius Clay. Misschien dat daar ook...

'Kan ik dat gegeven gebruiken in mijn boek?' onderbrak Rick me.

'Eh... ja. Die Bully moet het maar weten.'

'Dat is ook al een tijdje geleden hé. En er passeerden zoveel leerlingen door eh... door zijn handen.'

'Ja,' beaamde ik, ondertussen proberend met het huidige gezicht van Bully voor te stellen, een decennium later. Dat lukte niet; ik kwam telkens op een dodenmasker uit. Wellicht een wensdroom.

'Zolang als je mij dus maar buiten schot laat.'

'Je hoeft je geen zorgen te maken, Moe. Je zult onherkenbaar zijn, als ik je al nodig zou hebben.'

'Misschien is Bully al dood, wie weet.'

'Misschien. Hoe dan ook: hij krijgt een andere naam in mijn verhaal, mocht hij al opduiken natuurlijk.'

'Natuurlijk.'

En daarmee was het lot van Bully bezegeld. Bully, van wie ik me niet eens meer de echte naam herinnerde.

'Dat je vader tandarts is... '

'Ja... Vreemd hé?'

'Stond... Staat hij achter je keuze?'

'Ik ben eerst diëtist geworden. Om hem gerust te stellen. 'Iets achter de hand', ken je wel. Daarna ben ik mijn gang gegaan. Mama vormde geen partij; die zat en zit met haar neus in de prentenboeken.'

'Zit het misschien al van vroeger in de familie?'

'Mijn voorvaders waren voermannen en landbouwers. Een betovergrootmoeder vermoordde haar eerste man, Bernard. Dat was in Amerika. Het is nooit bewezen en ze werd nooit veroordeeld, maar het is wel een publiek geheim.'

'Aha, dus toch... '

'Haha.'

'Je ziet, Moe: het werkelijke leven is soms eh... intenser dan het in de boekjes wordt beschreven hé.'

'Frictie,' zei ik, met een gemene grijns naar Marcus kijkend, die tijdens de sessies met de misdaadauteur geen seconde van mijn zijde week.

'Ik heb ooit een echte priester-bokser gekend,' vertelde Marcus, mijn opmerking negerend. 'Hij reed ook op de moto. Kwam 's zondags pardoes zo zijn kerk binnenge-tuft. Organiseerde bokstrainingen voor probleemjongeren. Hij is al dood.'

Dat laatste zinnetje kwam er zeer vreemd uit, haaks op de vorige mededelingen.

'Priesters zouden prima sporters zijn,' zei Rick.

'Ja? Waarom?'

'Geen vrouwen omtrent.'

'Meestal toch hé.'

'En kinderen dan, godverdomme,' mompelde Marcus, maar daar luidde de bel al. Deze ronde was afgelopen. Einde interview II. Nog één te gaan, overmorgen.

Na het derde gesprek, dat absoluut geen diepte-interview meer was, of een hengelen naar informatie en verhalen, maar meer een gezellig onderonsje met alweer champagne, namen we voorgoed afscheid van Rick Syracuse. We waren het erover eens dat verder contact overbodig was: in het belang van de boeken, in het belang van het boksen. Per slot van rekening had Rick niet de bedoeling een boek over de bokswereld te publiceren. En wij waren tevreden met de centen en de rust. Hij beloofde dat hij ons het boek zou laten zenden. Een titel wou hij liever nog niet kwijt, maar volgens Marcus had hij nog helemaal geen titel.

Misdaadroman nr. 6 van Rick Syracuse was een uppercut vanjewelste... die vol uit-eenspatte in mijn gezicht en in dat van mijn manager Marcus Camberledge. Het leek erop alsof de schrijver letterlijk uit de biecht en uit de school klapte, waarbij hij inderdaad – zoals hij gestipuleerd had – fictie gebruikte. Die namen alleen al, god-verongelukt!

Zo werd er ene Giel Mylle ten tonele gevoerd, een pedofiele gymleraar die ene Lou Harpa tijdens diens scholierenjaren zonder succes benaderd zou hebben, waarna hij

hem uit wraak enkele rake klappen tijdens het jiu-jitsu verkocht zou hebben, met o.a. een blauw oog als gevolg.

Ene Sully, priester-studieopzichter in dezelfde school, bleek Lou Harpa ook al gemoesteed te hebben, nadat hij een soort biecht van hem had afgenomen over de praktijken van Giel Mylle.

Het hield niet op. De grootvader van Lou zou in de cel zitten wegens doodslag op een boekhouder. Klap op de vuurpijl: de manager van de beloftevolle blanke midden-gewichtbokser Lou Harpa zou tegenstander Kid Katanga hebben omgekocht om in de vijfde ronde van de nationale titelstrijd neer te gaan. Uiteindelijk zou deze Kid Katanga nog omgebracht worden.

Ik las KID KATANGA, misdaadroman nr. 6 van Rick Syracuse met kolkend bloed. Nog nooit had ik zo vlug een boek uitgelezen. Diezelfde avond belde ik Marcus op. 'Alles opzij en eraan beginnen!' gebod ik hem.

Rond middernacht belde hij me op.

'Vreselijk...' zei hij. Hij klonk gevaarlijk kalm. 'Dat kan niet door de beugel.'

'Maar wat doen we eraan?'

'Nachtje over slapen?'

'Dat wordt dan een onrustig nachtje. Verdomme: heb je dat nu nog meegemaakt?'

Die... die hypocriete pennenlikker!'

Anderhalve maand later werd Rick Syracuse dus ten huize van zichzelf netjes ingetaped en weggewurgd uit dit leven op aarde, deze misdadige planeet, onder andere met behulp van zijn dure vulpen, die hem uiteindelijk van alle zin voor realiteit afsnoerde.

De misdaadauteur werd door een van zijn eigen lezers vermoord. Aanvankelijk had men dat personage over het hoofd gezien. Een lichtgewicht, zogezegd. Maar eigenlijk was de ring de schrijver fataal geworden.

48. JAPAN

'Ik had altijd al Japan willen zien.'

Hennebel werd gearresteerd niet ver van het filmmuseum in de Japanse wijk van Parijs nadat hij er in een bordeel een prostituee had vermoord. Van zijn veertiende tot zijn zestiende had hij op bevel van zijn leraar Engels gecorrespondeerd met de al net zo jonge Emiko Takamori, op hemelsblauw luchtpostpapier. Pas op zijn achttiende – die schoolse briefwisseling was dan al stilgevallen – leerde hij het begrip *geisha* kennen: gezelschapsmeisjes die al te vaak met prostitutie werden geassocieerd. Voor Hennebel stond het echter als een paal boven water dat iedere *geisha* ook een hoer was. Met twee spleetogen en een spleet onderaan. Hem zouden ze niks wijsmaken. Van dan af leefde hij zo'n beetje met een latent gehalte aan japanitis, of noem het: zucht naar Japan. Van Japanse films snapte hij geen reet. Haiku's vond hij voor mietjes zijn. Kamikazepiloten waren zijn helden. *Geisha's* moesten de zevende hemel zijn. Japan had ook de (voorspelbare) gewoonte af en toe te beven. Ook dat trok Hennebel aan. Niets stond er vast. Alles kon ogenblikkelijk in duigen vallen. Papier en hout vormden er de steunpilaren.

Hennebel begon voorwaar ook thee te drinken. Dat gebeurde nota bene onder de Vlaamse Halletoren op de Markt in Brugge – het mekka van zovele Japanners met het fotoapparaat of de camera in de aanslag. Hennebel werkte in Brugge – hoofdplaats van de provincie West-Vlaanderen – in de Compensatiekas voor Zelfstandigen. Hij bedreef er papierwerk waar geen buitenstaander iets van kon snappen, in een zaal met nog zeventien andere ambtenaren wier carrière zo vlak was als achttien keer door de mangel gehaalde filodeeg.

Ambtenaar B. Hennebel werd 's ochtends vroeg bij rijzende zon in de kraag gevat tijdens een zomerweekend. Hij zat in de Starbucks vlak bij het Parijse filmmuseum met bevende rechterhand van een cappuccino te nippen. Zijn wereld begon helemaal te beven toen er plotseling vijf zwaarbewapende politieagenten in dit mekka van de mokka verschenen. Hennebel kneep prompt zijn koffiebeker met twee, drie knalletjes kapot (waardoor het hete goedje over zijn hand stroomde), sprong gillend op, spurtte ijlings de Starbucks uit en leverde door dit verdachte gedrag bewijs na bewijs van schuld. Een halve minuut later werd hij door de eerste van zijn achtervolgers met een stevige ashi-waza annex osae-komi-waza gevloerd, in volle straat.

Er was weinig scheikunde nodig om te bewijzen dat Hennebel de moordenaar was van Zsa-Zsa, de enige Hongaarse (en niet-Aziatische) prostituee in etablissement Ian-Fu.

Het was geen Japanse geweest. En dat had Hennebel, volgestouwd met Parijse drankjes, uitzinnig van woede gemaakt.

Hij had altijd al Japan willen zien.

49. IJSDOOD

Mevrouw Jezebel Gheysens had een bijzonder eigenaardig karaktertrekje. Ze veroorzaakte graag wanorde in de wereld, zodat haar eigen puinhoopje thuis minder op zou vallen. Zo schiep ze er een waar genoeg in stiekem warenhuizen overhoop te halen. Per bezoek verhuisde ze diverse producten van hun ene vaste naar een compleet andere plaats. Rolmops zette ze tussen schoolboeken. Broccoli deponeerde ze tussen whiskyflessen. Schoensmeer parkeerde ze broederlijk naast het ijs in de vrieskasten. Ravioli trof zichzelf volgens zijn eigen verbazing tussen de parfums aan.

Op een van haar vele baldadige uitstapjes (mevrouw Jezebel Gheysens frequenteerde diverse warenhuizen in een wijde omtrek) werd ze echter zelf getroffen door een moleculair misverstand en zwaartekrachtig onheil. Met dodelijke afloop. Na hevige regen die anderhalve dag had geduurd, had het twee opeenvolgende dagen en nachten beenhard gevoren. Op het zeil van de vrachtwagen die voor haar reed, lieten grote, messcherpe ijsschotsen los. Regenwater had zich in het zeil opgehoopt en was later bevroren. Een van die bevrorenregenprojectielen belandde tegen hoge snelheid op haar gezinswagen. De voorruit werd verbrijzeld. Vervolgens werd Jezebel onthoofd door dat grote ijssmes.

Misschien was het de wraak van duizenden ontevreden klanten, die hun weg niet meer vonden in de vertrouwde rangorde van de warenhuisrekken. Of was het de wraak van de voorwerpen: regen die een andere vorm aannam en onder deze vermomming een

moordaanslag pleegde op de warenhuisdaderes? Het ongeval gebeurde op een verlaten weg. De vrachtwagenchauffeur had niks gemerkt en was doorgereden. Toen men de kaduke auto en de onthoofde mevrouw erin ontdekte, was het ijs al voor een flink stuk gesmolten. Men stond voor een raadsel.

50. DE HORLOGEMAKER VAN SINT-PIETERSBANDEN

De Belgische kwartjes van 75 cent met het gaatje middenin waren nog in omloop. Op de maan had nog geen sterveling de fameuze grote stap voor de mensheid gezet. En het regende vaak, zoals het alleen in Vlaanderen en in de herinnering regenen kan: eindeloos en grijs.

Het straatje was zo smal dat je er amper met z'n drieën naast elkaar kon lopen. Het had ook geen naam. Het was een vergeten kasseisteeegje in een provinciestad, dat de *Oude Burg* met de kerk *Sint-Pietersbanden* verbond. Het bestond uit blinde muren en achterkanten van opslagplaatsen en ateliers, met hier en daar hoge, opake ramen. Daartussen weggemoffeld woonde en werkte de horlogemaker: een deur, een venster. Het huisnummer hadden kwajongens uit de jaren vijftig afgerukt en meegenomen. Na de zondagcinema drukten kauwgompubers er hun bakvissen tegen de blinde muren en harpoeneerden hun tong tegen hun gehemelte. Op dat tijdstip had de horlogemaker al zijn voorbehoedmiddel gebruikt: hij liet zijn rolluik voor zijn raam neer. Hij benutte overdag namelijk de schaarse lichtinval die het steegje toeliet door vlak achter zijn raam zijn minuscule werk te verrichten, versterkt door de lichtplas van een extra lamp.

Wat doet een horlogemaker nog anders dan vermoord worden in een klokkentorenverhaal van Simenon? Met de regelmaat van een, nou: klok, sloop ik door weer en wind het steegje in om stiekem poolhoogte te nemen. Ik weet niet hoe oud de man toen was. In de ogen van jonge snuiters is iedere volwassene oud. Misschien ben ik nu al ouder dan hij toen was. Hij droeg een onwerelds eierbrilletje op zijn neus, lang voor de Lennonmode. Op dat brilletje waren extra kleppen en glazen gemonteerd. Ik tipteende tot vlak bij de lichtbundel die uit het raam naar buiten viel, ondertussen ook de steeg in de gaten houdend. Het gebeurde namelijk dat een avondlijke kerkganger of een boodschappend kind er zijn fiets stalde. Maar alleen de honden en de katten uit de provinciestad hadden het steegje niet vergeten; voor de rest passeerde er zelden een sterveling. De horlogemaker was op kleine schaal altijd druk in de weer. Ik kon me voorstellen dat hij elke dag opnieuw een uur werktijd goed moest maken, doordat hij voor en na schooltijd glurende en joelende deugnieten met nijdig getik tegen het raam om de haverklap weg moest jagen. Waarna hij zich weer geconcentreerd over zijn miniheelal boog, moeilijke formules tegen zichzelf mompelend. (Misschien heeft hij zich mettertijd ook over de horloges van die kwelduivels ontfermd, toen ze de leeftijd bereikt hadden waarop ze meenden dat ze de tijd aan hun pols moesten binden en aldus het statuut van 'sterveling' verkregen).

Ikzelf deed het dus stiekem, want ik had alle Pim-Pandoerboeken gelezen. Ik was een schimmige, geheimzinnige detective met een duister verleden, wiens schaduw slechts één van zijn vele vermommingsen was. Onder mijn waakzame maar ongeziene oog opereerde en construeerde de horlogemaker. Hij kende de oude geheimen van de tandjes en de raderwerkjes die de Tijd met een trage, ongeziene, maar massieve

kracht vooruitduwden, fractie per fractie, vaak splinter per splinter. Hij had verjaardagen in de hand, gedenk- en doemdata. Op zijn bevel was er geen oud- of Nieuwjaar. Onder zijn loep kon hij de tijd fragmenteren en de geschiedenis even halt laten houden. In het stadje speelde de film; in zijn stulpje maakte hij de *stills*. Hij zou de tijdmachine uit kunnen vinden. Of het perpetuum mobile, zoals de oude Douwe Tjaarsma uit een verhaal in het Hollandse prachtjeugdblad *Taptoe*, jaargang 1959. Zo bespiedde ik hem vele malen, terwijl ballonnen gevuld met fantasie zich uit mijn jongenshoofd losweekten en in de steeg bleven zweven, naast de warmebakkersgeurtjes. *Time was on my side*. In de schaduw van de klokkentoren van Sint-Pietersbanden kende ik vele onbe-waakte ogenblikken.

Op een gure valavond zat de horlogemaker ingespannen maar volslagen roerloos achter zijn raam. Hij was dood. Regende het? Ik weet het niet meer. Jaren later zit ik hier zelf, op zijn plaats, over hem te schrijven. Dit is ons verhaal. Tussen de regels moet u zich een gure wind uit de jaren vijftig inbeelden.

Jaak was op Caroline en trok elke valavond met wapperende jas ('paletot') de wacht op achter het standbeeld van het Heilig Hart tussen de twee gazons aan de achterkant van de kerk *Sint-Pietersbanden*. Om de haverklap had hij daardoor een fikse verkoudheid te pakken. Hij verbeet die telkens weer dapper, in liefdesnaam. Danny's ma werkte in het dameskapsalon op de hoek van het Beerstraatje. Ze assisteerde er op drukke dagen de kapster, die veel jonger dan haar was. Danny was een vroegrijpe teddyboy, met een beroepsmilitair als mannelijke ouder. Didier-van-de-dokter was verslaafd aan chocola. Het beroep van zijn pa en zijn lieve krullen bezorgden hem om de twee jaar één van de hoofdrollen in de Credostoet, die zich religieus murmelend en mompelend door de straatjes van de stad voortbewoog. Hij beeldde dan het *heilig kindje Achas* uit, wiens beenderen in Sint-Pietersbanden als relikwie werden bewaard. Toen hij wat groter werd, was hij de hoofdherder, een echt lammetje om zijn nek gedrapeerd. Geert leefde al van jongs af in de wolken, wazig door straffe brillenglazen starend. Al heel vroeg kocht hij zich een rode jekker, bekeerde zich tot het hippiedom en spoelde enkele jaren later levenloos aan de oostkust aan. Jef was de klassieke kleine van de bende. Hij fokte ook, brak ettelijke briljetjes, wekte overal medelijden, kreeg als eerste van ons een heuse 'grote' fiets en verongelukte mettertijd stomweg in de omgeving van een 'Thier-Bräu-Hof'. (Dat trema wisselde om de haverklap, na elke storm. Er heerste twijfel hieromtrent).

Met die vijf kornuiten lag, zat of stond ik na schooltijd gewoonlijk op de loer in de aura die het Heilig Hart over de duistere kerkgazons uitstraalde. Aan de overkant gaapte de donkere Ben-Hurachtige spelonk van cinema *Ons Huis*: ideaal voorgeborchte en perfecte uitvalsbasis voor ons, halfgewassen schooljongens van twaalf.

Die 'coiffeuse' waar Danny's ma werkte, had 'moeten' trouwen. Oorzaak: de blinde muur in het steegje van de horlogemaker. We slopen als indianen over het kerkgazon en bespieden de volslanke silhouetten die aan de ramen passeerden. Af en toe werden we door belgerinkel van een schoolmeester of felle stralenbundels van een auto als een klad kraaien uiteengedreven. Dan waaierden we opgeschrikt uiteen, om na vijf minuten weer ergens anders samen te zweren.

'Ze heeft tietten als warmwaterkruiken,' zei Danny.

'Weet je dat je niet kunt pissen als je vrijt?' merkte Jaak op. 'Je kunt dus niet missen. Het komt er zo uit, en het is geen pis.'

Jef glimlachte ongemakkelijk en verlangde naar bedtijd en zijn geheime collectie filmster-chromoprenten tussen de lakens. Geert en Didier kietelden mekaar af als kleine kinderen. Ikzelf wachtte met een hart als een drumstel tot de Drie Muskettierinnen van de Liefde op de fiets in het Beerstraatje zouden passeren: Bea, Liliane, Ria. Ondertussen, op schootsafstand van ons, zat de horlogemaker ingewikkelde mechanismen te dissecteren.

'Hela daar! Van dat gras af, Kongolese slingerapen!'

Geschrokken veerden we op. 'Kongolese slingerapen' was het ons welbekende scheldwoord, gebruikt door vijandige scouts. Wij waren allemaal K.S.A., Katholieke Studenten Actie. Het was Sapperloot, de leraar aardrijkskunde van de 'grote' school én aalmoezenier van de stedelijke scouts. Een pestkerel.

'En vlug wat!'

Dreigend hield hij halt op zijn solex, waardoor zijn lichtbundel op slag fletser werd. Wij krabbelden recht en stormden naar de vijf windstreken uiteen, ons gezicht zoveel mogelijk afgewend. Sapperloot wrong weer aan zijn handvat en de solex verdween pruttelend en knallend.

Het was diezelfde gedenkwaardige avond waarop Danny verbaasd gezegd had:

'Tiens, ze is er niet.'

'Wie?'

'Ewel, mijn moeder. Ik zie ze niet.'

We hadden gezamenlijk extra gespioneerd, en inderdaad: geen vrouwelijke ouder van Danny in kapsalon *Lucrèce* te bespeuren. We kregen alleen de fraaie vormen en de veelbelovende rug van de jonge kapster in ons vizier. Na Sapperloots steen in de kikkerpoel zochten we elkaar die avond niet meer terug op. Ik lanterfantte wat op de *Oude Burg*, wachtend op de drie fietsende gratiën, die ik later, zeker weten, ooit zou neuken, maar die daagden niet op. Toen sloop ik nog maar eens het duistere kasseisteegeje in. Mijn hart begon te bonzen als een pendule. Met ogen als schoteltjes keek ik toe. De horlogemaker was in de achterkamer Danny's mama aan het dissecteren. Met zijn onwerelds brilletje op zijn neus zat hij, gespreid geknield, in aanbidding voor al dat blanke mamavlees. Waar Tigris en Eufraat in *Tweestromenland* samengutsten, daar stak hij keer op keer zijn tong in, minutieus getimed, met de regelmaat van een buigende, geile boeddha. Daarna richtte hij, heerser over de microkosmos der wieltjes en radertjes en tandjes, zich op, een indrukwekkende zonnwijzer als voorbode voor zich uit torsend. En hij nam liefdevol de temperatuur van al dat prachtig mamavlees.

O ja, dat was een *still* uit de vettige film van de werkelijkheid.

Ik heb het nooit iemand durven te vertellen.

Anderhalve week later trof ik hem dood achter zijn raam aan. Ik liep naar de pa van Didier, de dokter. Die verschafte zich toegang tot het kleine pand, trof er de horlogemaker op zijn vertrouwde werkterrein aan, broek op de enkels, en constateerde hartstilstand. De tikker had opgehouden te tikken.

Niemand van de vijf kornuiten is nu nog in leven: verkeer, drugs, de grote K. Ik heb het gevoel dat ik moest overschieten om ze nog eens te memoreren. Maar de echte hoofdpersonages in mijn herinnering zijn de jaren vijftig, de gure wind, het smalle steegje en de horlogemaker.

Ik heb het pandje gehoord om te schrijven: ik verkies de pen boven polshorloge en pendule om de strijd met de Tijd aan te gaan.

51. HOREN EN ZIEN

Loredana Van Eyck zat tussen de tientallen zomerkleuren in de tuin van haar ma. Ze hoorde de bloemen. Het blauw overheerste momenteel, in vele schakeringen. Ma had een blijkbaar een blauwe periode. Het oranje, altijd ietwat vreemd of onverwacht in de natuur, hield zich op twee plekken bescheiden op de achtergrond. Een enkele felgele bloem (één volstond) schaterde uitbundig naar het perk waar al dat blauw in rood overging. Het water in de vijver was bedekt met groene bladeren, waarin reeds de allereerste okersporen van verval zichtbaar waren, en waaronder goudkleurige vissen voorbijgleden.

Loredana Van Eyck was blind.

De combinatie van een witte en een bruine vlinder, zoals die momenteel samen door de tuin dansten, zou een feest voor haar ogen geweest kunnen zijn. Maar Loredana Van Eyck was blind. Ze rook wel de kleuren. Ze droomde er ook van een concerto voor bloemen en planten te componeren.

Spreeuwen (in een herfstzwerm bijvoorbeeld) reageerden dertienmaal sneller dan mensen; vandaar de magnifieke patronen in die zwermen: puur communisme, pakweg in oktober boven Rome. Geen enkele vogel die de collectieve zwierigheid van het duizendtal verstoorde.

Zo snel was ook Loredana, maar dan moederziel alleen. Blinden vertoeven zelden in zwermen. Zo zag en voelde ook zij veel vlugger dan ziende stervelingen de dingen aankomen. Dat was natuurlijk het bekende verhaal. Ze zat bijvoorbeeld al weer veilig binnen toen het begon te regenen. Even later beluisterde ze glimlachend de percussie van de druppel op het dak van de veranda.

Loredana Van Eyck was bang voor haar gedachten omdat die vaak even later ook werkelijkheid werden. Neem nou de krant. Een zelfverklaarde kwaliteitskrant dan nog wel. Daarin stond het bericht (op de voorpagina; het was echt wel komkommertijd) *'Concerto voor wortel, hoefblad en prei'* : een Brussels kunstenaar had een cd uitgebracht met muziek van planten en groenten. Voorheen bleek hij ook windschilderijen te hebben gemaakt. En onlangs nog had Loredana – voor de hoeveelste keer? – over zo'n concerto gefantaseerd.

Twee dagen later verscheen in diezelfde krant nog eens iets over de kunstenaar Panamarenko, over zijn volgehouden pensioen met name. Had Loredana daar niet pakweg twaalf uren geleden ook aan gedacht, zomaar, zonder aanleiding?

Ze repte daar met geen woord over tegen haar moeder, die haar elke dag de gesproken krant bezorgde, of er soms de hoofdberichten uit voorlas. Ze vond het op zich al onmogelijk zo iets aan anderen mee te delen.

En er deden zich nog vreemdere zaken voor. Mama veroorzaakte bij het voorlezen van de krant een chocoladesmaak in Loredana's mond. Neerstrijkende of

wegvliegende vogels deden haar rillen en het koud krijgen. Kamerplanten begonnen soms hardop te... nou, wat was dat? Hoe kon je dat noemen? Spreken? Roepen? Schreeuwen? Er zou een ander werkwoord voor moeten bestaan: voor het storende lawaai dat Loredana hoorde wanneer kamerplanten dorst hadden, te lang alleen gelaten werden of in te donkere hoeken moesten staan. Wolken waren watten om te voelen, te plukken en op te eten. Ze waste zich geregeld met maanlicht. Regenkabaal smaakte naar vanille; chocolade rook als een requiem. De nacht geurde elk uur weer anders. Alles kwam samen. Loredana werd er tureluurs van. Mochten de luiken voor haar ogen niet gesloten zijn, om zo te zeggen, dan hadden de mensen soms de chaos of toch minstens de overweldiging in haar ogenschijnlijk dode ogen kunnen zien.

Het lag dus in de lijn van de verwachtingen dat Loredana's lijf en ziel daar werk van maakten. Ze begon extra ledematen te ontwikkelen. Ze kreeg alles dubbel, zodat ze uiteindelijk over vier armen en vier benen beschikte. Omdat Loredana Van Eyck daarbij al op voorhand de problemen voorzien had, had ze haar moeder een sluimerinjectie toegediend vooraleer de metamorfose duidelijk zichtbaar begon te worden. Zwijgen werd aldus het zesde zintuig van haar moeder. Met verstomming geslagen takelde ze op drie dagen tijd al heel vlug af. Weldra bevond ze zich in het rijk van de zielen. Op de derde dag wikkelde Loredana haar in suikerspinrag en at haar op. Ze smaakte naar oude westenwind. Hierbij maakte Loredana gebruik van haar vier nieuwe ledematen, die ook op een paar dagen tijd reeds flink ontwikkeld waren.

Zoals mama al vlug minder en minder was geworden, zo had Loredana zich al snel ontpopt tot een volwaardige achtpotige meid. Ze was nu een stuk minder blind geworden. Tevens had ze nu een beter overzicht dan voorheen gekregen. Elke poot aan haar lijf (in gedachten gebruikte ze het te korte woord 'arm' niet meer) vertegenwoordigde immers een zintuig: horen, zien, voelen, proeven, ruiken, gewaarworden, voor-spellen en zwijgen.

In haar hoedanigheid van spinvrouw maakte Loredana Van Eyck onmiddellijk werk van een all-in website. De combinatie *frambozenmassage – champagnerosé – fijnevlees-warenfantasie – topless passievruchtentherapie* lokte weldra klanten-aan-huis, die Loredana stuk voor stuk murw masseerde, injecteerde, inpakte en leegzoog, bij hoge nood: opat. De verdorde en uitgedroogde restanten verbrandde ze achter in de bloementuin, die nu inmiddels al andere tinten vertoonde, want de heksen van de herfst waren al druk met hun bezems in de weer. Elk vuur was een knapperig concerto.

De frequentie van de rookkolommen en de reuk ervan trokken de aandacht van omwonenden en milieu-ijveraars. Een man, afgelopen zomer nog verkozen tot wijkburgemeester, beweerde zelfs gekerm en gehuil in de opstijgende rookzuilen gehoord te hebben. Loredana, die deze gevaarlijke bewering met haar zesde poot gewaarwerd, staakte even de vuren. In plaats daarvan wachtte ze het goede moment af om de kerel een bezoek te brengen en zijn bloed voorgoed te doen stollen. Dat gebeurde op een maanloze nacht, terwijl de wijkburgemeester naast zijn wettelijk geregelde vrouw te slapen lag. De vrouw hoorde of voelde niets, want ook zij kreeg van Loredana preventief een lichte injectie, die haar tot tegen de middag door liet slapen. De jeu-de-boulesclub waar ze lid van waren, maakte de vrouw met dwingend belgerinkel wakker. Ze stonden omstreeks halftwaalf met z'n zessen klaar voor een fietstochtje annex picknick. Toen ontdekten ze dat de man dood was.

De doodsoorzaak werd bepaald op hartstilstand. Niemand merkte de minutieuze prik-gaatjes in de kwabachtige delen van het lichaam van het slachtoffer. Loredana had zich beperkt tot minuscule maar efficiënte prikken, om geen argwaan te wekken.

Op de dag van de begrafenis van de wijkburgemeester – er woei een zoete wind – kringelde er weer rook omhoog uit de tuin van Loredana Van Eyck. Omstreeks halft-waalf stak een steviger wind op. Toen de stoet in een aangrenzende straat passeerde, omwille van het milde weer te voet op weg naar de begraafplaats, werden de rouwende familieleden, vrienden en kennissen onaangenaam geprikkeld door de rook die hun richting uit gedreven werd en uitgerekend op hun neersloeg. Een bepaalde rooksliert omhulde de lijkwagen als een lijkwade. Dof gemor en opstandig tandengeknars stegen uit de rouwstoet op. *Ze zou ervan lusten. Ze zouden haar eens. Wat dacht ze wel. Een bijzonder onkies moment. Had je dat nu nog geweten.*

Ook Loredana hief haar hoofd en snoof diep, want ze werd gewaar dat de dode kerel in zijn kist op weg was naar zijn laatste rustplaats, niet ver hiervandaan. Grijnslachend dirigeerde ze de rookpluimen ook die richting uit.

‘Beetje feestelijke wierook,’ mompelde ze. ‘Rook in vrede, amen.’

Kauwend op de zoete wind dacht ze: ‘Waarom verbranden ze dat omhulsel toch niet?’

Ze pookte het vuur nog eens op.

‘Sommigen doen voorwaar tot na hun dood nog aan grondbezit. Typisch menselijk. IJdelheid. Hebberigheid. Al die verloren ruimte...’

Toen brak plotseling een helse paniek uit in de rouwgelederen. Dat begon in de lijkwagen zelf. Hard geklop weerklonk in de doodskist, onophoudelijk, dwingend, vergezeld van gesmoord gebrul. De mannen en de vrouw van de begrafenisonderneming sprongen ontzet en met grauwe gezichten uit de auto. De stoet stakte. Mensen gilden en vielen flauw. De weduwe krijste dat horen en zien haar vergingen en zakte bewusteloos in elkaar. Voorbijgangers bleven met gesperde ogen en open mond verbijsterd toekijken. Twee mannen klaptten nu omzichtig het achterportier van de doodswagen open.

Het kabaal bereikte ook Loredana.

‘Shit!’ zei ze. ‘Ik heb hem niet grondig genoeg geïnjecteerd. Mijn prikken waren blijkbaar niet sterk genoeg op langere termijn. En ik had hem verdorie toch beter helemaal genuttigd. Nu herkent hij ongetwijfeld de rook die hem prikkelt!’

IJlings werd nu de doodskist uit de wagen geschoven, terwijl dat geklop en gebrul maar aanhielden. Ondertussen had een van de bediendes van de begrafenisonderneming het breekijzer opgeduikeld dat altijd in de lijkwagen aanwezig was voor het geval dat...

Zo’n miraculeus geval dus...

De kist van de aflijvige wijkburgemeester was immers hermetisch dichtgemaakt.

‘Je weet maar nooit,’ had begrafenisondernemer sr. vijfendertig jaar geleden gezegd, nadat hij gehoord had over een Mexicaanse dode die in zijn kist ontwaakt was, nog tijdens de plechtige afscheidsviering.

Ondanks opperste nieuwsgierigheid en verstomming (met uitzondering van de inmiddels vijf bewustelozen, die zich ineengedoken zittend of liggend op straat bevonden)

deinsde bijna iedereen tien meter achteruit toen de bediende het deksel van de kist open wrikte en het wanhopige geklop en gebrul eindelijk ophielden. Op die vreemde onnatuurlijke geluiden tijdens de teraardebestelling van haar echtgenoot hief de weduwe haar hoofd weer.

Met bloedende kneukels en in zijn paasbeste pak richtte zich de ondode man op, naar adem happend, huilend en schreeuwend als een bezetene. Zelfs de bediendes deinsden nu een paar meter achteruit. Na een twintigtal seconden kon de verrezene zich weer verstaanbaar maken.

‘José!!’ gilde hij hoestend, terwijl hij met verwilderde blik zijn ex-weduwe aanwees, die andermaal terstond flauwviel, ‘José!! Verdomde rook!! Wa... Water, godverdomme!!!’

Toen kwam met loeiende sirene en blauw zwieplicht een ambulance van de Mobiele Urgentie Groep eraan. Iemand had in de eerste golf van paniek de spoeddiensten gealarmeerd. Nadat de ambulance zich met krijsende remmen en ware doodsvrachting als een wig tussen de staande, zittende en liggende mensen tot bij de lijkwagen had gemanoeuvreerd, begaf het hart van de wijkburgemeester het voor de tweede keer. Nog altijd zat hij rechtop in zijn kist, als een baby in een bad. Nu zakte hij echter plots als een lamme ledenpop opzij, net op het ogenblik dat eindelijk een vermetele het aangedurfd had met een flesje water te naderen.

De mannen van de MUG keken ontzet naar elkaar, naar de kist, de lijkwagen, de bewustelosen en bewustelozen op straat.

‘Hij is weer dood!!’ gilde de weduwe, die andermaal weer even bij bewustzijn was.

‘Weer dood!!’

‘Opzij!’ brulde een witjas dan.

‘Achteruit!’ blaftte een andere witjas.

Ondanks allerlei gymnastische en technische ingrepen bleef de man (die inmiddels languit op straat lag, uitgespreid in lengte door de hulpdiensten) beweging- en levenloos. De mannen van de Mobiele Urgentie Groep gaven het op, misnoegd over hun nederlaag tegen de dood.

‘Opzij! Achteruit!’ blaften ze weer. Waarna ze, andermaal in opperste verbazing, vroegen: ‘Wat is hier in hemelsnaam eigenlijk allemaal gebeurd?’

Terwijl de begrafenisondernemer het onwaarschijnlijke verhaal deed, deponeerden de MUG’ers met behoedzame bewegingen het lijk weer in de kist. Ze waren op het ergste voorbereid. Op het trottoir zakte de kersverse weduwe ten derden male in elkaar.

Toen besloot Loredana in te grijpen. Als Mohammeds doodskist tussen aarde en hemel zweven kon, dan was dat ook in dit geval mogelijk. In een mum van tijd breide ze een groot web boven de vuurput in haar tuin, voorzien van een lange ankerdraad. Het web dreef mee met de aangewakkerde zoete wind en de rooksierten, tot het zich boven de rouwstoet bevond. Dan was er geen houden meer aan. Het net zakte vliegensvlug, pakte met zijn kleverige draden man en kist in en steeg snel weer met de buit op. De collectieve ontzetting was zo verpletterend, dat bij iedereen alle zintuigen stokten. Loredana dirigeerde met de ankerdraad het gevaarte richting bloementuin. Boven de vuurput liet ze los. Man en kist ploften met een doffe smak in de kuil, as van voorheen afgestorvenen opwolkend. De vlammen waren blij met hun verse voedsel.

Niemand van de getuigen heeft de gebeurtenissen kunnen navertellen. Alle zintuigen waren voorgoed uitgeschakeld.

Loredana Van Eyck leefde nog lang, blind en gelukkig. Ze kreeg vele bezoekers op haar website.

52. HET PEPERKOEKENHUIS

Het welbevinden straalde van het lijk af. Eindelijk levenloos! Je merkte zo dat het zich beregoed voelde in zijn strakke, glanzende vel. Deze huid, waarmee in levenden lijve vaker gehuiverd dan geliefkoosd werd, die zelden gestreeld werd, zou binnenkort overbodig worden. Er hoefde dan namelijk niks meer middels deze accolade nog krampachtig samengehouden te worden. Het had geen zin meer, naar mensenmaat beschouwd.

Je zag het corpus gelijk denken, met het laatste restje geest dat nog niet op reis naar het hiernamaals was vertrokken: *Bof, ik ken ze wel, de achterblijvers, de alsnog op de middag- en avonduren rechtop zittende korpsen, in de horecabedrijven, de belegen korpsen, in vreemde bedden, de alleenstaande torso's, op vernissages, de gestelde lichamen, bij toespraken, de staande lijven, zich lavend, voedend en weer lozend als vampiers, de ondoden, de omhulsels van het corps diplomatique, het hart gevangen in een kooi van ribben, zij die gingen sterven, zij die sedert hun geboorte de rottingsgeur in hun neusgaten opsnoven.*

Er was een minuscuul gaatje in de huid voor het hart. Het was bijna volledig weg gebalsemd.

Een lijf kon dood zijn.
Een lijk kon leven.

Pogingen tot lijfsbehoud: gezondheid, vitamines, legio. Die belaagden de dood. Gevolg: body. *Corpora delicti*: vet, alcohol, nicotine, asbest, dioxine, verkeer, legio.

Pogingen tot lijkbehoud: balsem, vrieskoude, legio. Die omarmden de dood. Gevolg: mummie. *Corpora delicti*: bijl, pistool, mes, stormnagel, diepgevroren schapenbout, knots, vergif, legio.

Tussen Lijf en Lijk doolden nog de Zielen in Nood, riekend naar angst. Want voor een Ziel was het Lijf te veeg en het Lijk te koud. Angstkrampen bepaalden hun bestaan op aarde, deze blauwe plek in het heelal waar ze op gestoten waren na een allereerste angstschreeuw, in een langgerekte rigor mortis. Hun leven was het voorwerp van een sluipmoord, een *slow motion* van pijn, de prijs van een wreed spel. Deze constante zielenpijn zat geprangd tussen geboorteschreeuw en doodsreutel. En als de ziel dan eindelijk uit hun lijf was gelopen ... en dat lijf plat van de pijn horizontaal ging ...

Het lijk was van een vrouw geweest. Ze had zichzelf buiten het bestaan op de aarde gezet. In mensentaal, zeg maar gazettenpraat: *'Ze had zich van het leven beroofd'*. En hier begint mijn verhaal.

De regering gaf de kans om buitenlands zwart geld weer wit te wassen in het binnenland, mits 3, 6 of 9 percent smartengeld op dat kapitaal afgedokt werd wegens jarenlange derving van deze inkomsten door de Staat. Tegen 1 januari 20XX, nog 13 maanden te gaan, moest dat compartiment van de schatkist weer gevuld zijn. Men

verwachtte een fikse, gezonde financiële injectie in 's lands belang door dit zeer liberale, tijdelijke gedoogbeleid. Wee de vermetele die daarna nog frequent durfde te belen, faxen of mailen naar pakweg Vietnam, Maleisië, Kaapverdië of andere Kaaimaneilanden. Omdat de regering bij haar aantreden ook 200 000 nieuwe jobs had beloofd, kon ze nu werk maken van tien kersverse functies: een waslijstje van financiële detectives die het witwassen begeleidden en gelijk de vuile was opspoorden.

Barbara Blixen was een van de tien. De voormalige docente Wiskunde was na een beklivende sollicitatie aangeworven. Ze kreeg, net als de andere negen, een hoge graad in de ambtenarij, een ruim kantoor in haar provinciehoofdplaats, een wedde om waw! Tegen te zeggen en volledige vrijheid van handelen. Barbara Blixen, 32, *single*, als toekomstige erfgename van het peperkoekenfamiliebedrijf SWEPA ook 'het Gouden Kind' genoemd, engageerde zich van meet af aan stevig voor haar 'wasserij', zoals ze zelf haar functie en haar kantoor omschreef. Het duurde dan ook niet lang of het door haar geviseerde en opgejaagde wild noemde haar Barabbas Bliksem.

Barbara infiltreerde vaak via de beproefde incognito- of aliasmethode in de cenakels en kringen waar gehengeld diende te worden. Afhankelijk van wat voor soort vlees ze in de kuip had, wendde ze alle bruikbare en beschikbare middelen aan: geest, lijf, oogverblindings, woordendamp, etc ... Vooral het mannelijke wild, pook in *overdrive*, pik in de aanslag en het gewei van de weelde breed op de kop vertakt, tuinde erin. Het eindigde al vaker en vaker op 9 procent, minder en minder op 3 of 6. De regeringscommissaris van de TCFG, de *Tijdelijke Cel Financieel Gedoogbeleid*, feliciteerde haar herhaaldelijk. Na enkele maanden stevig veld-, spit- en ploegwerk ontving Barbara Blixen/Barabbas Bliksem ook anonieme knipselbrieven ('ToLLeNaAr !!!'), en soms zwerterige telefoontjes waarin vanuit openbare cellen een gesmoorde zakdoekstem gewag maakte van '*langzaam levend villen*', '*in alle gaten tegelijk pakken door een voltallige rugbyploeg*', '*grondig doorkarnen van de wasserij*', '*Jezus of Barabbas: Jezus!*' en '*to-taal en ruw afstropen van intieme lingerie annex pek- en verenbehandeling*'. Na een drietal van zulke mededelingen deponeerde Barbara zowel thuis, in haar auto als in de wasserij binnen handbereik een zware Engelse sleutel. Gedachten aan een klein handvuurwapen hield ze levendig. Peperspray stond ook op haar boodschappenlijstje.

Over lijstjes gesproken.

Gewilligen a priori (01- 01- XX)

ARMATUUR (Pensioenfonds Vakbond Arbeiders & Bedienden Wapensector)
BelGnoom (Firma in Tuinbeelden)
De postPost (Geprivatiseerd ex-overheidsbedrijf)
Sp.a – Spirit (Politieke partij)
ArDi (Firma Artificiële Diamantproductie)
Vriendenkring Costa Brava Costabravoure (...)
Seniorie De Groote Boom (Afdeling Repatriëring/Insurance)
Transport De Munck (Elke dag België – Polen)
Captavision (Audiovisuele sector opnamestudio's)
Brouwerij Mede & Nec
ProFi (Provinciaal Fietsenplan 'featuring' Antilope Bicycles Cie & Sons)
De hr. Marnix de Betsbrugge Geelhand-Outerluigne

Oegema & Brauwer – AmBru (Reclamebureau)
Kusburcas (Vereniging Kustburgemeesters met Casino)
(...)

Onwilligen a fortiori (02- 01- XX)

BCC (Belgische Christelijke Centrale, vakbond)
FARMETERN (Bedrijf met monopoliepositie betreff. dierlijke taxidermie en menselijke mummificatie)
Groep T-DRUK (Drukkerijgigant, tevens uitgevers diverse kijkblaadjes)
ILLIS (Postorderbedrijf Software)
Apobel (Farmaceutisch bedrijf geriatrische middelen)
P & P (Verenigde Praliniers- en Patissiersbond)
HE!! (Vereniging voor de erkenning van hooikoorts als sociale ziekte)
Alladin (Alliantie van Adinkerke, tabakverkopers)
(...)

Achteloos spelend met de inmiddels aangekochte peperspray viel het B.B. plotseling na elf werkzame maanden in: het grote peperkoekenhuis van de familie Blixen zelf ... ? De SWEPA? Waar bevonden zich de centen van pa en zijn broers? Ongerust pleegde ze in de late avond nog een serie telefoontjes. Twee dagen later werd het grote gouden Blixen-peperkoekenhuis (Est. Anno 1921) door een geheimzinnige snode zwarte piet aan de schandpaal gebracht. Bleek dat driekwart van het kapitaal van het zoete Blixen-imperiumpje gezond en wel in het buitenland sliep. Dat prijkte nochtans op geen van de lijsten van Barbara, het gedoodverfde 'Gouden Kind'. Het was nooit bij haar opgekomen dat de bloedeigen Blixens ook op een van beide lijsten thuishoorden. Alle rapen waren gaar. In de TCFG werd spoedvergaderd, vooral nadat alle landelijke kranten de onvermijdelijke boswachter-stroperscenario's hadden gepubliceerd. De SWEPA probeerde nog te redden wat te redden viel.

Vooraf onder impuls en leiding van enkele schaduwboksers uit het fel geviseerde bedrijf FARMETERN werd stevig gelobbyd in de richting van een regelrecht ontslag van Blixen. Dat kwam er dan ook vlug, want Barbara hield de eer aan zichzelf. FARMETERN bleef echter, samen met de anderen op de zwarte lijst, een doelwit voor de opvolger van Blixen. Die werd twee dagen later al aangesteld.

In de donkerste dagen van de winter likte Barbara Blixen/Barabbas Bliksem thuis haar wonden. Haar *sanctuary* was haar piepkleine keuken. De huiskamer was te gevaarlijk: de televisie, dat verdomde 'venster op de wereld', toonde twee lange dagen lang in het journaal van diverse zenders tot driemaal toe en daarna tientallen keren bij de herhaalde nachtuitzendingen immer hetzelfde beeld van haar, vinnig een vragend uitgestoken microfoon opzij duwend, haastig naar haar auto stappend, de panden van haar lange bruine jas uiteenwiekend, haar haren dansend op haar schouders. Noch de peperkoeken, noch de wiskunde konden haar soelaas bieden. Ze bedankte feestelijk voor eender welk aanbod vanuit die hoeken. Urenlang zat ze naar de kleine collectie zware Engelse sleutels te staren, grimmig mijmerend over de voorbije elf maanden. Soms nam ze er een in de hand en streelde ze het kille staal.

'DE pUtTeN zIJn 204u gevULD, MaAR GIJ KALF! MOEt 204u nOG VERZUIPEn!!!'

Cryptisch was dit laatste verknipte bericht niet. Het liet aan duidelijkheid niet veel te wensen over. Het werd bij nacht en ontij na kort, agressief belgerinkel in haar bus gedropt. Een slaapdrongen Barbara was op slag weer klaarwakker voor nog een etmaal tobben. Politie bellen en aangifte doen? Een detective engageren? Wat een onderwetse gedachte. Weer zat ze urenlang besluiteloos te roken. Waren knip-en-plakkers zelf verknipt? Het was tot nu toe bij bedreigingen gebleven: anonieme brieven en gesmoorde telefoons vanuit cellen. Was dit hier ze nu menens? Wie waren 'ze'? Barbara legde de lijsten voor zich: de bereidwilligen, de koppigen. Ernaast dat dreigbericht. Plotseling werd het helemaal kil in haar. Dat had niets met die lijsten te maken. Wel met de dansende krantenletters op dat blad. Het drong tot haar door: hij is hier aan de deur geweest.

Hij: m/v?

Hij: meervoud? Zij dus?

Barbara stak haar twaalfde sigaret op en ging op een andere stoel zitten, met haar rug niet langer naar de keukendeur toe.

Twee nachten later warrelde er nog een dreigbericht binnen. De letters waren uit het transparante gele peperkoekenpapier van de SWEPA geknipt:

CUT!

Omdat er dit keer geen begeleidende belgerinkel mee gemoeid was, ontdekte Barbara het bericht pas 's middags. Rond twintig uur die avond werd er wel kort aangebeld.

De kogel was dwars door haar hart gegaan. Het handvuurwapen lag los in haar rechterhand. Op de keukentafel trof men een peperspray en drie grote Engelse sleutels aan. Ze was naakt. Niemand ontdekte de twee minimale inkepingen van het cuttermes, daar waar een minuut of zo later de kogel zijn dodelijke baan in het vlees was begonnen af te leggen.

FARMETERN bood zich aan om het lichaam van Barbara Blixen te balsemen volgens de regels van de kunst. Pa Blixen stemde toe, ietwat verbaasd.

'Lotgenoten,' verklaarden die van FARMETERN zich nader. 'In de nood kent men zijn vrienden, en zijn vijanden.'

53. ALS HET HERT SPREEKT

Aan de muur boven de deur hang ik, Rudy de hertenkop. Er steken zachte ogen in, maar er staat ook een gewei op dat bijvoorbeeld mensenvlees open zou kunnen rijten. En ja: de muren hebben dus oren.

Met deze hoofdrol in een Vlaamse huiskamer ben ik niet erg opgezet. Een tochtthond als hoofdrol bij de scheur onder de deur heeft het ietwat beter, want hij behoudt tenminste het overzicht over zijn lijf. Ik niet. De rest van mijn lekker lijf is al jaren geleden verspreid over enkele kerstdiners. Dieren met kerst: kijk uit! Ik ben voor driekwart

opgesoupeerd. Een ondernemende chef-kok vermaalde zelfs mijn hoefjes ten behoeve van dure heren die na de maaltijd misschien van bil wensten te gaan met een aanpalende tafeldame. Te wijten aan de wijn kwam het er niettemin nooit van. Anders had ik dat wis en drie gevoeld. Mijn edel hertenvlees gecombineerd met de weldaad van dieprode nectar hadden alle energie uit de genodigden doen vloeien, al zag de beweging er toen omgekeerd uit: ik ontnam ze hun kracht, maar zij aten mij. Mijn ziel echter heeft geen sterveling ooit weten te bemachtigen of te slachten: die blijft hunkeren in het schrijn van mijn opgezette kop, zeg en schrijf maar: hoofd.

Quasiwezenloos staar ik, Rudy het Ardense hertenhoofd, de Vlaamse meubeltjes tegemoet: ooit Meurop, later Gaverzicht, nu Ikea. De tijd staat niet stil, *n'est-ce-pas*. Mijn gewei neemt de kleur aan van de nicotine die bezoekers de lucht inblazen. Ik leef zo intens met mijn omgeving dat ik me macrobiotieker voel. De huid van mijn kop verkrampt in een eeuwige *still*. Ziehier het hert. Maar mijn ogen blijven zacht en mijn gewei vlijmscherp: erachter en eronder zit mijn ziel.

Eén bepaald jaaruiteinde en -begin werd ik uit mijn donkerbruin gepeins opgeschrikt: het Vlaams moeke des huizes hing verdorie plotseling pinkellichtjes in mijn gewei op. Het batterijtje rustte op het weekste deel van mijn schedel. Wat een vernedering, van 22 december t.e.m. 4 januari! En dat geflikker! Even zelfs voelde ik mijn latent talent voor homofilie opflakkeren, onder herten doodnormaal – een soort van verre herinnering waar mijn lijf geen blijf meer mee wist, eerder een opwelling. In die helverlichte donkere dagen torste mijn hertenkop mijn gewei annex batterij als een encefalogram, ja: doornenkroon. 3 januari gaf het batterijtje de geest; 4 januari werd ik uit mijn lijden verlost. Weer staarde ik quasiwezenloos het nieuwejaarkezoete in.

Des nachts, wat niemand ziet of weet, geeuw ik de verveling uit mij weg en strek ik mijn gewei breed vertakkend uit. Zo heb ik na maanden oefenen de afstandsbediening van de tv weten te bereiken. Die blijft soms achter op de sofa. Het allereerste wat mijn dode ogen te zien krijgen, is een kookprogramma. Een kookprogramma, godgenageld. Dat is niet naar mijn zin, ofschoon er met lamsvlees wordt gejongleerd: Pasen nadert ondertussen. *Wir haben es nicht gezapt*. Maar na enkele nachtelijke zapsessies beland ik ten slotte op een Duitse zender waar ik een tijdlang heel kijk dicht trouw aan blijf: men onderneemt ten behoeve van de slapelozen uren lange treinreizen doorheen allerlei landschappen, te aanschouwen via een camera op de snuit van een locomotief. Op een van die nachtelijke trips ontdek ik zelfs eens een echt hert, wegvluchtend naar een bosrand. Maar ook dat word ik beu. Uit nieuwsgierigheid naar mijn huidige biotoop en omgeving vertoef ik al eens vaker op de streekzender. Die straalt 's nachts herhalingen uit van de dagprogramma's, reclameblokken en teletekstinfo. Zo ontdek ik op een nacht in mei dat het huis waar ik hang te koop wordt gesteld. Er wordt een foto bij getoond, en de prijs is 'overeen te komen'. Bij ontstentenis aan mijn hertenhart begint mijn kop heviger te kloppen. Alle Ardennen op een hoopje, wat krijgen we nu??

Kolere maakt zich van mijn kop meester. Ander volk aan huis? Zonder inspraak van mij? Net nu ik me zowat, nou: thuis begin te voelen? Dat wordt verdorie weer wennen. Of, erger nog: de nieuwe bewoners mochten het eens in hun hoofd halen mijn kop eruit te schroeven en... containerpark? Rommelmarkt? Studentenkot? Ik begin huid en haar te zweten.

Het wordt café De Groene Jager, *of all places*. Nou, via tussenstations natuurlijk. Drie

maanden later hang ik gemengde gevoelens te hebben in de rochelende hoestmist van café De Groene Jager. Ik kon het slechter getroffen hebben, maar ook beter. Het uitzicht bijvoorbeeld kan ermee door: ik prijk nu aan de muur boven de toog en staar aldus in de façades van stamgasten die naar hun drenkplaats zijn afgezakt. In den beginne krijg ik zelf ook wat aandacht: mensenogen. Voer voor vele colloquia, dat wezenloze-wezenlijke gestaar. Nu, het went, het slijt. Aanvankelijk is er ook de onvermijdelijke cafégiller in verband met 'hertzeer', maar ook dat verdwijnt. Al vaker kan ik me concentreren op de kauwgumbak onder mij. Ik van mijn kant zou ook een mop kunnen lanceren, mocht ik een stem hebben en die kunnen verheffen. Ik zou gewagen van twee ongelijke kampen in het café: de aangeschotenen, zij dus, en de geschotene, ik dus. Maar een hertenkop zwijgt tot in der eeuwigheid, in alle talen. Ik hang namelijk af – letterlijk zelfs – van de goodwill van Mireille, cafébazin van De Groene Jager. Dus hou ik mijn waffel maar. Ik stel me tevreden met mijn stretchoefeningen na sluitingstijd, als de dronken zielen zijn verdwenen, en ik verken en proef geweiwijs het bos van glazen met restjes grondsop. Soms rook ik zelfs een peuk verder op – ah de langzaam omhoog kringelende rook van een Ardens vuurtje in de pure natuur! Met wat doorgedreven oefeningen bereik ik binnenkort opnieuw de tv, hoog in de hoek opgehangen.

De tijd pelt de kalender dag na dag af en ik leer de stamgasten beter kennen. Armoede zit hier naast rijkdom, dank naast stank, maar drinken doet eenieder dapper. Ik bespaar u verder een bloemlezende opsomming van het kruim der drenkgasten alhier: hun tics, hun roepnamen, hun oneliners, hun seksleven, hun pisbeurten, hun lijfgeuren. Een en ander zal u toch vanzelf duidelijk worden. Er komt ook wel eens een hond mee naar binnen, vergezeld van zijn baas. Bah, het woord! 'Baas'! Ikzelf heb nooit een baas gehad. Vroeger toch niet. Altijd was ik baas in eigen bos. Nou, een hond in huis dus. Mijn bedenking luidt in dat geval onvermijdelijk (maar ik kan niet anders dan die voor mezelf houden): 'Wie houdt hier wie aan het lijntje?' Zo'n laag-bij-de-gronds huisdier, ex-kuddedier, strekt zich gewoonlijk als een soort van tochthond uit in de omgeving van de reeds hoger vermelde scheur onder de deur, op het vloerkleed bij voorkeur, verlangend om weer naar huis te mogen, zijn gedachten al zo rood gekleurd als de vitrine bij de slager die van Waregem Koerse droomt.

Ik zie zo'n beest dan een dubbel leven leiden tijdens zijn aanwezigheid in café De Groene Jager, zoals iedereen hier. Dat bestaat eruit de minste beweging van zijn baas te observeren én tegelijkertijd mijn hertenkop hongerig gade te slaan. Nou, niet dat er in dat laatste geval nog veel beweging in zit. Maar toch, ik zie zo'n springlevende aarts-luie loebas mij met zijn ogen ontkleden en verslinden: mijn huid, mijn haar. Mocht die vleesgeworden blafmachine op een onbewaakt ogenblik alleen zijn in het café, zeker weten dat hij dan met zijn foeilelijke snuit op waggelende o-poten nader tot mij komt, die hoofdrol, uit pure domheid, want wat ben ik meer dan vel over been? Maar dat weet u al. Nee, ik wil geen pint van hem. En ook geen kind. En dat hij me daarna verslindt. (Ja, ik ken het driestappenplan bij de toogmensen). Waar het hert van vol is, loopt de hond van over. Volgt u mij, ja?

A propos, nu we toch de erotische zone naderen: het valt me op dat sommige mensenlijven hevig gebalsemd zijn. Ik bedoel: ze verspreiden hier in De Groene Jager opvallende geuren. Zegge en schrijve: reuken. Het gaat in dat verband heus niet alleen over vrouwen. In de ergste gevallen botsen diverse balsems tegen elkaar op, zodat een soort van stank ontstaat. Om het helemaal fraai te maken, ventileert des zomers de luchtschroef die vreselijke parfums het kaffaat rond, tot in de vier hoeken. En je weet wat ze zeggen: hoge herten vangen veel wind. En dan maar zeveren over de tijd

van de pruiken, poeders, syfilis, open riolen en grootvaders vakbondskrantje in het schijthuis om je gat mee af te veegen! Dat de mensheid maar eens naar zichzelf kijkt. Of aan zichzelf ruikt, verhippeltjes. Sorry voor mijn overdrive, maar waar het hert van vol is, loopt de mond van over. *Déjà-vu? Déjà-lu?* Denkt u nu ? Rudy mag dan al geen aars meer hebben, *he is all ears!* Als hertenkop ben ik natuurlijk ook een en al oor. Ik ben de gedroomde af luisterapparatuur. *Dear Mr. Hunter, I know all about you.* Ik weet zelfs meer dan bazin Mireille, want het mens kan niet overal tegelijk zijn aan haar toog.

De Groene Jager barst, zoals elk café, van de publieke geheimen. De *place to be or not to be* voor publieke geheimen is natuurlijk het café, het kwakhuis, het kaffaat, de kroeg, de drenkplaats, de herberg, deze biotoop van roddel en samenzwering. Niet dat ik nu wil beweren dat Mireille een publieke vrouw is. Nee, want dan ben ik een publiek hert. Maar zoals bacteriën en bacillen het best gedijen in koortsige warmte, zo koesteren zich roddels en publieke geheimen het liefst in zweterige huidplooien van konkelfoezende toogzweren met gloeipijn op hun tong. Mijn kop eraf, zowaar ik Rudy heet: erger soort en ergerlijker soort dan die der mensen heb ik op dit ondermaanse nimmer meegemaakt. Cafégesprekken zijn ware slachtpartijen, onder soortgenoten, over soortgenoten. Afwezigen hebben geen ongelijk. Nee. Wat niet weet, wat niet deert. De aardbol is wel degelijk een blauwe plek in het heelal.

En nu ga ik even op hertenkamp.
(Rudy neemt een slok uit zijn borrelfles).

Bon, weer tegenwoordig: Rudy. Ik mag dan al zelf niet langer over een compleet megalijf beschikken (onder het motto: *'It's all in the mind'*), ik constateer dagelijks de afgang van de voltijdse menselijke gestelde lichamen. 'Het begint bij de poten', beweren zij. Ik zie dat anders. Hier wordt in volgorde van anciënniteit geleden aan en geleuterd over primo tanden, secundo de rug, tertio ogen en brillen (ze zien nu beter waar ze vallen) en sporadisch ook wel steunzolen. Dat zijn dus de exemplaren die tijdens hun actieve leven, zoals een Chinees spreekwoord het voorschrijft, een kind kopen, een boek schrijven en een boom planten. Laat ik die drievuldigheid maar onmiddellijk in 's mensennaam vertolken: zij wassen, zij krassen en zij plassen. Zij fotokopiëren zichzelf op gemiddeld 2,3 exemplaren, zij schieten voortdurend woorden te kort, zij wringen hun lulletje – dat werkinstrument van hun stamboom – tegen boomstammen uit.

Wij, herten, de kopstukken aan zovele muren en wanden, worden door dat *herrenvolk* als kapstukken behandeld. Eigenlijk zijn het, in vergelijking met ons, kopstukken: lijfeigenen. Van mij kun je dat alleszins niet beweren. Vlees, vet, merg, bloed, zweet, kak, pis: dat is wat de mens is. Een Steak Pretentie. De ergste zijn die met een groen hoedje op hun kop en een pluimpje erbovenop. De gevederde vrienden, jodelahitee!

Af en toe komt hier zo'n exemplaar in De Groene Jager binnen. Hij is zo vreselijk anoniem, plusminus en onbekend, dat hij de vzw Trilschade heeft opgericht om toch maar even in het Staatsblad en de kranten te kunnen staan. Zijn vzw Trilschade telt een viertal misnoegde minkukels die in de omgeving van een spoorweg of een verkeersbult wonen. Zij ijveren voor vergoedingen voor trilschade aan hun huizen toegebracht door voorbijrijdende treinen en auto's. Deze voorzitter van deze tril-vzw draagt dus constant zo'n zweterig pluimhoedje op zijn schedel. Tiens: De Groene Jager ligt hier ook vlak bij een afgedankt station waar per uur zo'n twaalf treinen heen en weer voorbij denderen. Maar trillen doet de voorzitter daardoor nooit. Nee: hij trilt alleen van opwinding als hij het heeft over de trilschade bij hem thuis. Als zijn trilkompanen – met

toestemming van hun trillende echtgenotes – hier samenkomen, dan maak ik een thriller mee waarin ze zelfs niet eens de hoofdpersonages spelen. Als er na verloop van pinten namelijk al iets gaat trillen in hun ogen, dan zijn het wel...

Nou, heb ik u al verteld dat bazin Mireille over twee prachtige vooruitzichten beschikt? Ze durft er wel eens mee in te pakken, als u begrijpt wat ik bedoel. Niks fraaiers dan zo'n stel waarmee net niet uitgekapt wordt. De ogen van die trilbeschadigde vzw'ers krijgen dan steeltjes, en auto's en treinen worden dan pikdorsers. Als u alweer begrijpt wat ik bedoel. Gelukkig voor Mireille dragen die geilaards geen gewei op hun kop, of ze rijten haar aan flarden. Het zijn hoogstens hoorndragers. Geen familie. Op vrijdagen vluchten ze het café in, om uit te stellen waar ze niet goed in zijn: de verplichte wekelijkse streling van de linkerborst van hun vrouw. Na enkele pinten zien ze dat dan wel weer even zitten; na nog meer pinten weten ze niet meer welke borst in aanmerking komt. En van wie. Nou, allicht schuilen er ook homo's tussen, zoals bij ons, herten. Filatelie, anglofilie, necrofilie, homofilie: breed is het gedachtegoed van deze homo sapiens.

Verhippeltjes, nu ik het over de homo sapiens heb: de allereerste winnaar van de Olympische Spelen was een kok. De cirkel is weer rond. Ik heb iets met koks. Nee: ik heb niets met koks. Bijna niets meer. Alleen mijn kop, god betere het. Met mijn edel lijf gaan de koks lopen. En ik woon in De Groene Jager, *of all places*. Mireille kijkt me wel eens aan. Ik zie dan rode bessen in haar ogen. Ik weet het: ik geef haar een kerstgevoel. Naast hondstrouw, kiplekker en poeslief, heb je ook hertroerend. Ik hoor thuis zowel in een bos als op een bord. *It's all in the mind, but beware of the body*. Ik sta voor zachtheid, weet u wel. Wie kan met een geweer in de hand mijn ogen langer dan vijf seconden weerstaan? *Deerhunters* zijn vaak ook doetjes.

Nou, ik apprecieer het ten zeerste dat u even herthorig bent geweest. U was een fijn publiek. Zie: de lucht heeft soms de blauwachtige kleur van wintermelk; soms hangt hij als een muiskleurige zakdoek vol met goddelijk snot klaar om los te barsten. Veel meer variatie steekt er niet in, van hieruit gezien. Het kan eender welk seizoen zijn. Ik weet het niet meer. Ik heb het niet bij kunnen houden. Meer weerpraatjes heb ik niet. Ah, iedereen is weg. Eindelijk weer alleen. Er is werk aan de winkel. Ondertussen hang ik, geheel de uwe, nou, ten minste toch de kop, het geweide hert: Rudy.

54. HE-MAN, ROBOCOP & SKELETOR

Het druivenpitje bleef even aarzelend zweven aan het wateroppervlak vooraleer het pijlsnel zonk. Het was daarnet met kracht uit de mond van JF gemikt, eigenaar van een niervormig vijvertje en een druivelaar. Medio september waren de druiven goed en zoet. Merels hadden er zich vrijwel de hele mooie zomer te goed aan gedaan. Zuur, zoet, klein, groot, groen of blauw: ze smikkelden het zonder onderscheid naar binnen. Witte vlekken op de bladeren signaleerden hun aanwezigheid. Er schoten gelukkig nog genoeg trossen over voor de mens, genaamd JF, eigenaar van dit stadstuinje.

Het druivenpitje zonk neer naast een robotje dat meer dan twintig jaar geleden ook al in de diepte was beland: *Robocop*. Even verderop op de bodem bevonden zich nog lijken: die van *He-Man* en *Skeletor*. Relicten uit heldhaftige dagen, toen de druivelaar

nog bescheiden reikwijdte en draagkracht had: in de dagen van olim, toen JF junior nog de tuin onveilig maakte.

JF dronk *Beyerskloof*, een Suid-Afrikaanse rode wijn, toen het gebeurde.

De spreeuwen vielen in een grote zwerm aan. Als één grote kogel bestaande uit 101 vogels vuurden ze zichzelf op de druivelaar van JF af. Enkelen misten hun doel en schoten als een kamikaze pijlsnel het vijvertje in. Ze troffen *He-Man*, *Robocop* en *Skeletor* midscheeps. José Feliciano zelf werd driemaal getroffen. In elk oog en in zijn hart boorde zich een spreeuw met pijlsnelheid. Zijn wijn walste wild uit het glas en belandde in het water en op de druivelaar. Het glas splinterde uiteen op de stenen rand van het vijvertje. Dit vogelperspectief betekende onmiddellijk de dood voor José Feliciano.

De drie verdwaalde vogels in het water hadden echter *He-Man*, *Robocop* en *Skeletor* weer tot actie gewekt. Met krachtige slagjes zwom het drietal naar de oppervlakte, hapte voor de allereerste keer naar 21ste-eeuwse lucht en knikte even in verstandhouding naar elkaar. Toen hupten ze fluks de druivelaar in en beten een na een de nietsvermoedende gulzige vogels de kop af. Het donkerblauwe en paarse sap van de druiven vermengde zich met het bloed van de vogels en biggelde tappelings uit de struik op de grond en op de aflijvige JF, waar het de mooiste doodskleuren veroorzaakte.

55. GROTE KUIS

Nathalie Portugal snoot luidruchtig haar neus. Dat gebeurde zo hard dat de reiger die buiten op het tuinmuurtje begerig naar het vijvertje zat te staren, geschrokken het zwerk weer in zeilde. Daarbij dropte hij een schrikkwak op de kop van de kabouters in de belendende tuin. *Nathalie Portugal* scoorde van op vijf meter afstand met het snotpropje een driepunter in de papiermand. Daar was ze bijzonder tevreden over, want ze was bijgelovig.

NicoTine schudde op hetzelfde ogenblik heur kruidnagelkleurige haren hevig door elkaar, om die vlak daarna nog heviger te kammen, tot haar hoofdheid echt pijn deed, eerst met diep gebogen hoofd, daarna omgekeerd. Ze geloofde dat ook haren eerst wakker moeten worden vooraleer ze kunnen functioneren, net zoals een voet die slaapt evenmin zijn functie kan vervullen.

Nathalie Portugal was de buurvrouw van taaldokter *Otto Sananas*, die met de stenen tuinkabouters de enige bewoner was van het pand met gebouwde en ongebouwde aanhorigheden.

NicoTine kwam tot tweemaal toe 's weeks met de bus van gene zijde van de stad om bij dokter O.S. schoon te maken. Ook kookte *NicoTine* op diezelfde dagen voor *Otto*. Eerst schuimde ze koopwoedend de algemene voedingswinkels af op zoek naar allerlei heerlijk eetbaarsch, daarna bewoog ze zich kookwoedend tussen de fornuizen en de ovens in de keukens des taaldokters. Haar noenmalen mochten er zijn; de dokter was er vol lof over. Hij vierde uitbundig zowel het kleinste spruitje als de grootste cake door altijd alles grondig te vermalen en door te slikken, *washed down* met exquisite rode wijnen waarmee hij met de regelmaat van een verslaafde boeddha gelijk zijn kiezen omspoelde.

Nathalie Portugal hield dit alles immer nauwgezet in de gaten. Zij deelde op haar beurt een belangrijke plek met taaldokter *Sananas*: zijn bedstee, met name. Hoe hard *NicoTine* ook schuurde, schrobde, kookte of bakte: deze liefde bleef enkel en alleen door de maag gaan. Het was immers *Nathalie Portugal* die vaak tot tweemaal toe per week gepenetreerd werd.

(Met excuus voor deze gekloofde zin – ook volgens taaldokter Otto Sananas is zo'n zin soms noodzakelijk, omwille van de klemtoon)

De taaldokter verrichtte zowel visites als consultaties. Daarom was zijn woning vaak onrein. Niet alleen van taal, maar ook van stof, modder en ander vreemd voetzoolvuil. Taaldokter *Otto Sananas* behandelde professioneel afwijkingen zoals daar zijn tantebetjestijl, contaminaties, verbalisme, foutieve syllogismen, hoogdravendheid, verkeerde woordvolgordes, spellingbokken, slechte beeldspraak, overladen zinnen, adjectiviteit, tusschentaal, fouten aangaande Hoofdlettergebruik, schuinsmarcherende betrekkelijke voornaamwoorden, valse klemtonen, populistische oneliners, de kwaal van de lachmerries (verplicht te aanhoren moppen), bekakte taal, punten na titels, witte vlekken in voornaamwoordelijke bijwoorden en kommakoofts bij uitbreidende en beperkende bijvoeglijke bijzinnen. Intussen poetste *NicoTine* zowat door zijn ramen heen en molk *Nathalie Portugal* hem elke week te gronde. Ook dat betrof grote kuis.

Mocht de stenen tuinkabouter over de gave van de taal beschikken, dan zou hij
° wis en zeker behoorlijke Algemene Taal hanteren;
° in niet mis te verstane bewoordingen de stiekeme relatie tussen *Otto Sananas* en *Nathalie Portugal* in diezelfde AT uit de doeken doen (hij keek al zolang naar die schutting...)

Nathalie Portugal snoot dus haar neus en *NicoTine* schudde dus heur haren. Voor een van hun beiden zou het de laatste dag op deze aarde worden.

Die ochtend ontving taaldokter *Otto Sananas* tot 10 ure een vijftal patiënten: een vrouw die raad kwam vragen over het opstellen ener brief aan de gasmaatschappij, een politicus die een toespraak kwam kopen, twee mannen die de avond ervoor aan de toog een weddenschap hadden aangegaan betreff. de schrijfwijze van het woord *faliekant*, een dyslecticus voor zijn wekelijksch oefenkwartiertje. *NicoTine* gaf intusschen de keuken een grondige beurt terwijl ze gelijk coq-au-vin toebereidde met eigenhandig geschilde frietjes. Wat ze niet vermoedde: boven was *Nathalie Portugal* met schele hoofdpijn in de sponde van *Otto* blijven liggen. Ze kon het helle daglicht niet aan, verklaarde ze. De dokter had geknikt dat het oké was om ter plekke wat uit te blijven zieken. Pas toen *NicoTine* omstreeks het derde voormiddaguur de kokhalzende geluiden hoorde die gepaard gaan met het zg. 'overgeven', snelde ze, gewapend met een zwabber, de trappen op. Het was intusschen al over tienem; de dokter was zijns weegs gegaan teneinde zijn dagelijksche taalronde te ondernemen.

Ze trof er een halfnaakte, brakende bijslaap aan, half uit de slaapstee des dokters hangend boven een teil die de vorm had van een grote lever en blauwachtig was als wintermelk. Woede jegens deze bevoorrechte buurvrouw welke eensklaps bruischend in haar op; gramstorigheid nam ras bezit van haar.

Toen *Nathalie P.* zich weder oprichtte, propte *NicoTine* terstond de zwabber in de geopende mondklep van de overspelige! Dit deed zij zolang, tot de ongelukkige rochelend nederzeeg en stikte in braaksel, vuil en zwabberlappen. *NicoTine* bleef doordouwen, zoals zij het gewend was met aandrang borstels in wc-potten te proppen. Toen *Nathalie Portugal* de geest had gegeven, ademde *NicoTine* diep in. Haar hart bonsde als een klok in haar borst. Toch golfde er een ola van genoegdoening over haar ruggraat.

De taalarts zou zeker niet voor de middag opdagen. Hij was immers verslaafd aan de porto van diverse herbergen in de stad. Van deze tijd maakte *NicoTine* gebruik om de heengegane buurvrouw naar de kelder te slepen (eigenlijk duwde ze de stoffelijke resten gewoon van de trappen), haar met de grote keukenjaap vakkundig in bloederige hompen te verkavelen en deze onder te brengen in diversche diepvrieschcompartimenten. De niet-lichamelijke onderdelen (zoals daar zijn: kleren, juwelen) begroef ze in de omgeving van de tuinkabouter. Na gedane zaken zwabberde *NicoTine* het hele huis ondersteboven, tot het weder geheel zuiver was. Ze kuischte tevens de keukenjaap grondig af. Daarna stak zij tevreden een cigarette op.

De taalgeneesheer stond schaakmat. Hij kon niemand interpellieren omtrent de verdwijning van zijn belendende minnares. Zijn naam en zijn praktijk stonden op het spel. Hij diende zelfs uit te kijken voor verdachtmakingen die zijn kant uit konden gaan. Voor *NicoTine* begon zich een mooiere toekomst af te tekenen. Reeds droomde zij zich een verdieping hoger ten huize *Sananas*. Om de dokter alvast wat te troosten, bereidde zij hem de daaropvolgende weken enkele adembenemende stoofpotjes toe.

Mocht de tuinkabouter echter over de gave van de taal beschikken...

56. EEN GROEN PAARD

Op de markt van Kortrijk waren die donderdagavond in juli alle caféterrassen volzet. Er was een hittegolf voorspeld die tien dagen zou duren. De komende nacht zou zelfs geen afkoeling brengen. Klokslag negen uur op de toren van de Sint-Maartenskerk verscheen een ruiter te paard. Iedereen keek met open mond toe. Alle gesprekken vielen stil. Oubers bevroren in hun houding. De ruiter had geen hoofd en het paard was grasgroen geverfd. Traag paradeerde de vreemde combinatie klikklakkend en schrapend voorbij de terrassen. Dat herhaalde zich zo een zevental keren. Ondertussen bleef het doodstil. Honderden verbaasde ogen sperden zich. Om kwart over negen verdwenen paard en ruiter via de O.L.Vrouwstraat uit het zicht, met achterlating van een droge drol ter hoogte van café *West-Vlaanderen*. Stemmen werden bevrijd; ge-roezemoes brak los. De betovering was verbroken. De burgers van *Darlingen* begonnen druk te speculeren. Iedereen vergat het groene paard en zijn koploze ruiter na te hollen.

Weddenschap.

Straatanimatie.

Iets met *Gulden Sporen* of zo.

Reclamestunt.

Groen: nijd? Jaloezie? Hoop?

Kopje kleiner?

Symbool voor de burgemeester van Kortrijk? Die was volledig teruggefloten na de grote opdoffer voor zijn partij bij de laatste nationale verkiezingen. Hij was nu ex-minister, ex-partijvoorzitter en opnieuw doodgewoon burgervader.

Iemand veerde uit zijn kuipje op en ging onder luid gelach de drol met enkele piepkleine Belgische vlaggetjes opsmukken. Een enkeling nam poolshoogte aan de O.L.Vrouwstraat, alsof hij zo paard en ruiter terug wou dwingen. Even leek het alsof hij op de paardenvijg toe zou stappen teneinde erin te trappen. Een door alcohol gedicteerde stunt, weet je wel, maar nee: hij verdween dan zelf in het straatje zonder terug te keren.

Iemand had onlangs op tv zo'n film gezien, met een ruiter zonder hoofd, iets met *Hollow* of zo. Een soort horror.

- Ge verwacht met de *Gilmore Girls*.

- Nee nee: dat was *Stars Hollow*. Of was het *Hollow's Star? Hollows Stars?*

- Ik weet het nu niet meer zeker.

- Mijn kop eraf.

- Hahaha.

Iemand durfde te wedden – ook alweer zijn hoofd – dat het een reclamestunt was.

Ja: voor een film misschien wel, ze doen dat, waarom niet?

- Zouden ze dat dan in Brugge en in Gent ook doen?

- De markt is daar een stuk groter.

- Ze moeten dan maar een groter paard nemen.

- En ik zeg dat het te maken heeft met de opening van een nieuw café.

- Ja: *Het Groen Paard*.

- De *Headless* eh ...

- *Horseman*.

- Kop noch staart.

- Hahaha.

Iemand had al eens een film gezien waarin een geschilderd paard door het doek stapte, maar hij was de Italiaanse titel van deze prent vergeten, sla hem dood, hij kon er niet op komen.

De nacht bracht geen afkoeling.

De dag erna evenmin.

's Anderendaags, vrijdag valavond, het laatste hoofdstuk van de week, even ruikend naar zeep, maar niet voor lang, 38 ° Celsius, ging ik weer poolshoogte nemen op de markt van Kortrijk, hoofdstadje van het zuiden van West-Vlaanderen. Want, voorwaar: ik was een van hen geweest. Zonder driewerf hanengekraai, ja: ik was erbij geweest, die avond ervoor. Zoals velen met mij was ik, te vroeg begonnen, te laat beëindigd, overmoedig losgebarsten in drank, in de waan alsoz mijzelf te wapenen tegen hitte, uitdroging, of wat zo'n vlammenwerpende zomer de stervelingen ook moge berokkenen. Ik had profylactisch en uitvoerig mijn innerlijke mens besprenkeld met heilzaam oliesel en nectar.

Het was alweer zo heet dat hier en daar een blad zomaar zijn boom verliet en op een terras neer zeilde, medio juli, als in een herfst of na hevige vrieskou. Mensen waadden

door de dichte hitte op zoek naar soelaas, onderdak, tocht, lommer, *refugium*, *sanctuary*, airco.

Ik ook. Ook ik.

Maar extreme weersomstandigheden beletten me nimmer alert te zijn voor meer dan het elementaire bestaan op deze blauwe plek in het heelal, weze het koudefronten, weze het hittegolven. Vandaar: kaffaat *West-Vlaanderen*, ter hoogte van de inmiddels verdwenen paardenvijg, medio markt.

Ik groette patron Johan en vlijde me in *slow motion* uitgebreid neer in een rieten kuip tegen de wand. Hoe warmer, hoe trager de gebaren. Men zwom, men waadde, men gedijde, men schreed. De deuren en ramen naar het terras waren uiteraard open geschoven; een gigantische dronken haardroger probeerde hierbinnen frisse lucht in het interieur te waaiëren. Aanvankelijk hield ik me onledig met het ongemerkt aanvullen van schlagerregels die rijmnood vertoonden; de ‘muziek’ stond nogal luid.

‘... voor mij’.

‘... destination’.

Altijd prijs. Ondertussen bestelde ik twee bieren ineens en pierde ik mijn eerste sigaretje van de dag. Het zweet biggelde van mijn voorhoofd, ook al knikte de haardroger af en toe in mijn richting. Tabakskruimels kleefden overal op en aan. Dit was geen weer om een roker door te jagen. Ik staarde naar buiten, ongehinderd door glas, voorbij de 2,7 kinderen annex gerestaureerd ouderpaar, en dacht aan het groene paard en zijn koploze berijder. Hoe had die er eigenlijk uitgezien? Doodgewoon, reconstrueerde mijn beeldende herinnering nu, een paar benen, zelfs geen rijlaarzen, doodgewone kleren, wel een breed uitgezette borst, iets maliënkolderachtigs of toch alleszins uit de wereld der toneelrekwisieten, maar bovenal: geen hoofd. Waar het hoofd moest zitten, was er, nou: niets. Zelfs geen vervangende bloemkool of zo. Mijn gedachten werden, te vlug en tegen mijn zin, onderbroken door de aankomst van een bejaarde vrouw en een mannelijke vijftiger die een boodschappentas op wieltjes achter zich aan zeulde. Ze kwamen samen binnen, toevallig, ze hoorden niet samen, maar ze kenden elkaar duidelijk wel. Stamgasten. Ze gingen naast mij zitten, allebei op een rijtje, aan mijn linkerkant. De mobiele boodschappentas versperde daardoor mijn noodcorridor naar het sanitair én mijn ontsnappingsroute. Woede welde daardoor even in mij op.

‘Het is ...’, zei de man, me met half dichtgeknepen ogen monsterend.

Ik speelde verwachting en gunde hem bedenktijd annex het correcte antwoord.

‘Carl’, constateerde hij.

‘Ja, juist: Carl. Dag Luc’.

Had hij me Lucifer of Dorothea genoemd, dan was ik ook akkoord gegaan. De vrouw (het woord ‘besje’ is te gerimpeld voor haar) boog zich voorover uit het rijtje.

‘Dag meneer’.

‘Hallo’, boog ik wederkerig beleefd. Ze was weelderig, maar passend en billijk behangen met allerlei waardevols. Er kwam een gesprek op gang, waar ook patron Johan zich in mengde, want veel ‘volk’ was er niet. Zomerpraat. *Small talk*. Warme lucht.

Ondertussen was ook de schlagermuziek niet van de lucht, middels de ellende van een dubbele verzamelaar in de cd-gleuf. Ik bleef dus simultaan converseren en de edele kunst van het rijmen beoefenen, zeg maar: achterklap. De billijk behangen

oude vrouw rookte en gaf op korte termijn blijk van een veel vlugger en groter bevat-tingsvermogen dan haar jongere buur, die duidelijk lulde en decennia geleden zijn al-lerlaatste propere inzicht had verworven. Aan dronkenschap of hitte viel dit alsnog niet toe te schrijven. Jammer voor hem. Hij was gewoon kierewiet. Ik gedoogde hem in mijn zone. Ik zocht een aansteker, en zie: zij reikte me die aan, voorbij hem, die secondes daarna te laat ook met een aansteker jongleerde.

‘Hou die maar, ‘k heb er wel honderd’.

Ik had, zoals gewoonlijk, wel wat kattedelpapier binnen handbereik liggen, je wist im-mers nooit wanneer de diepe gedachten zich aandienen, maar, zoals gewoonlijk, geen ...

‘Hier, hou die ook maar, ‘k heb er thuis nog veel’.

Ze schoof me een balpennetje toe. De kerel keek verbouwereerd heen en weer, als bij een tennismatch. Daarna plukte hij een lens uit een zijner ogen en inspecteerde die, balancerend op zijn vingertop, iets mompelend van ‘speeksel’, ‘warmte’.

Ik had deze Luc vroeger al ontmoet, ongewild. Dit wou ik nu evenmin. Want weer deed het zich voor, nadat hij het kijkimplantaat weer in zijn hoofd had aangebracht: ‘... een Chinees schilderij ... vier karakters ... gij moet dat toch ook kennen ... ontcij-feren ... weet niet ... kwam me bekend voor ... toch geleek het ... de perfecte reizi-ger weet niet waar hij gaat ... drie duvels en dan beginnen schrijven ... ik moet het nog controleren ... vier staan erop ... ze heet Axioma maar dan zonder de A ... ‘.

Weer steeg woede in me op. Ik haat de doolhof van woorden die door minkukels op café wordt aangelegd. Ik steiger bij derderangsfilosofie. Ik word moordzuchtig bij on-geordende monologen die dreigen uit te monden in sterrenbeelden en handlezen. Ik werd zo woedend dat ik hem ruw onderbrak en over het groene paard en de koploze ruiter begon. Dat was dan mijn Chinees, op mijn beurt. De wraak smaakte niet zoet. Ondertussen mengde zich dwingend klokgelui van de nabije St.Maartenstoren met de cd-muziek van kaffaat *West-Vlaanderen*. De kerel Luc keek me vrolijk aan, wenkte naar Johan om drie bier en begon vervolgens een minimonoloog over een Columbi-aans lief dat niet bestond, mijn hoofd eraf als ...

Ik keek volstrekt onbeleefd weg van hem naar de markt, *no harm done*, die was toch zo zot als een achterdeur, dwazen en kwalijkheid gaan niet samen.

Dat groengeverfde paard en die koploze ruiter. De hitte inclusief de drank annex ont-regeling van zintuigen? Hoe veel gevallen van collectieve verdwazing hadden zich onlangs al voorgedaan? PASTE het fenomeen van gisteravond in dat plaatje? Voor-beelden. Pubermeisjes en –jongens over het hele land vielen enkele jaren geleden ten prooi aan ziekmakende cola. Er scheelde niets met de cola. Computervirussen verspreidden zich sneller in de geesten des mensen dan via computers. Vaker was er géén virus dan wel. Viel er bij bloedafname van het Rode Kruis één dappere van zijn stokje, dan volgden er onmiddellijk een aantal. Zien, horen, vernemen, veroor-zaakten doen, ondergaan, voortplanten. Waar was de grens tussen gerucht en epi-demie, kwakkel en waarheid of echtheid, fictie en realiteit?

‘Straks blijkt SARS ook zo’n zichzelf collectief voortplantende kwakkel’, mompelde ik, begeleid door uitbeierend klokgelui en een flardje Borsato.

‘Moeilijke gedachten?’ informeerde de vrouw, zich weer even voorover buigend. Het glimmende kin- en kakenstaketsel van de mens Luc zat in de weg.

Ik boog me idem dito, tot ik congruentie en analogie met haar bereikte, en zei:

‘Gisteravond stapte er een groen paard over de markt hier. Er zat een man zonder

hoofd op'.

'Je mocht daar één zin van gemaakt hebben hoor', merkte ons glimmende tussen-doortje op.

We negeerden deze Einstein straal en ze antwoordde:

'Die ken ik. Ik heb die ook al gezien. Vaak'.

Met oplichtende ogen keek ik haar aan. Ze knipte haar aansteker aan; een hoeveelheid armbanden schoof naar haar elleboog toe. Met een korte vrouwenzucht stootte ze het eerste rookwolkje uit.

'Echt waar?'

'Ja'.

'Ook gisteravond dan ... hier op de markt?'

'Nee'.

'?'

'Eh ... mijn eeuwige tekening'.

'Tekening?'

'Ja. Ik teken al jaren, wat zeg ik: decennia, aan dezelfde tekening. Ken je wel hé: toevoegen, weglaten, wijzigen, schrappen, ... Het is de ruiter zonder hoofd en het groenachtige paard'.

'Eh?'

'Groen paard, man zonder kop'.

In de doka van mijn hoofd ontwikkelde zich ongewild een serie Dali-achtige tableaux. Smeltende horloges. Paarden op te hoge insectenpoten.

'Een eeuwige tekening?'

'De enige die ik ooit zal maken en gemaakt zal hebben. Streef jij ook niet naar het ene, ware gedicht? Je schrijft toch gedichten hé?'

Ze knikte naar mijn blanco kattedelietje voor me. Onze tussenman keek me triomfantelijk aan.

'Eh ... '.

'Ja toch?'

'Wordt je papier dan nooit moe?' week ik af. 'Of herbegin je alsmaar?'

Vreemd genoeg slikte ik deze onzin veel beter, nou: lijdzamer, dan het distelige ge-neuzel van ons tussendoortje.

'Beide', antwoordde ze, hooghartig-verbaasd. 'Beide natuurlijk. Honderden versies vergezellen permanent het moederblad. Dat wordt telkens opnieuw gevoed. Ik werk er al aan van in de jaren tachtig'.

'Eh ... paard en ruiter dus ... ?'

'Ja. dat is het geworden. Zo dicteerde het zichzelf. Zoals jij het beschrijft. Hoe weet jij dat? Van hem hier?'

Ze knikte naar Luc als naar een vreemd voorwerp en wapperde storende rook weg. Deze Luc keek nu star voor zich uit, naar een wandschilderij met zicht op de Broeltorens.

'Maar die scène speelde zich hier gisteravond op de markt af. Eh ... in het echt'.

Ik schaamde me over die laatste kinderlijke woorden.

'Dat kan'.

Ik zweeg en dacht aan een verhaal dat ik zelf niet lang geleden schreef. Een renner in de Tour de France dook daarbij het struikgewas in en verdween voor altijd. Vele ontwikkelingen vloeiden uit deze daad voort. Een dag later, werkelijkheid op televisie, viel favoriet Beloki bij een afdaling; titelverdediger-mededaler Armstrong dook de velden in om zijn slippende rivaal te ontwijken en zo zijn hachje te redden. Beloki verdween

gebroken uit de Ronde. Niet dat fictie en realiteit elkaar hier zo innig toedekten, maar toch ... Hoe stevig waren toeval en voorspelling met elkaar vervlochten? Of was dat een bedenking die thuishoorde in het kluwen ter hoogte van het hoofd van mijn buur Luc?

‘Hoe kom je bij dat groene paard? Die man zonder hoofd?’ interpelleerde ik verder. ‘Alles dicteert zichzelf’, antwoordde ze prompt.

Luc knikte wijs:

‘Axioma zonder A – de perfecte reiziger weet niet waar hij gaat. De voorspellende kracht van een creatie’.

Ik zonk weer achterover in mijn rieten kuip en begon te associëren: grasgroen, gifgroen, onderwatergroen, milieugroen, flessengroen, nijd, jaloezie, hoop?, hoop dan maar ook, ziekenhuismuur, chirurgenwerkpak, absint, stop. Er gebeurde een kleine invasie in kaffaat *West-Vlaanderen*, ook bekenden van mijn burens blijkbaar. Het kwam er nu op aan vergeten te worden en ongemerkt op te kunnen staan en te verdwijnen. Dat was niet altijd makkelijk, niet alleen vanwege de soms idiote gewoonte elkaar voortdurend drankjes aan te bieden volgens een beurtrol, waarbij je dan vaak volslagen vreemden noodgedwongen betrekken moest, maar ook concreet door het proberen te voltrekken van het betalingsritueel, waarvoor je de attentie van barkeeper of ober nodig had, het haastig mompelen van een soort afscheid, zeg maar: verhoopt blij wederzien van en naar vrienden, kennissen en/of (half)vreemden, het ontwijken van ... Die verdorde mobiele boodschappentas die de lucht van Luc vervoerde en waar niks in stak hinderde me, maar ... deed ik ... bewoog ik ... mompelde ik ... en zie: ik stond weer op de markt, bevrijd, weg van *West-Vlaanderen*, in de dichte hitte. Het was volbracht. Ik hapte naar lucht. Mijn longen schrooiden bijna dicht.

Het ene, affe gedicht? Volmaakt als een kei? Eeuwig ei? Daar levenslang mee rond te zeulen, in goede en in kwade dagen, terwijl alle anderen feestelijk hun leven op aarde aan het opgebruiken waren? Deze vooralsnog onbeschrijfelijke onvolmaaktheid immer verder, ouder, wanhopiger met me mee te dragen ten koste van de noodzakelijke stroomtoevoer naar een ‘normaal’ bestaan? In een dergelijke duisternis? Dit misschien ongewenste embryo voedsel en onderdak te gunnen terwijl het nog een monstertje was?

Mijn eeuwige gedicht bestond het alsnog te bestaan uit deze aanhef:

Ja, er is dood na het leven.

Als *onliner* in drenkplaatsen kon dat tellen. Ik uitte deze gedachte enkele dagen later aan de Vlaamse zee in het zweterige voorleeshol ‘*Alle Woorden*’, een tijdelijk onderkomen voor dichters die op uitnodiging dagelijks hun ‘werk’ kwamen ‘brengen’ in Oostende, oude koningin aller waterplaatsen. Celsius ging andermaal zo vreemd dat onderdompeling en besprenkeling de overheersende trends waren: zweet, water, drank. Airco ten behoeve van de schone letteren ontbrak daar; een openstaande voor- en achterdeur moesten de illusie van tocht en verfrissing wekken.

Zei ik dus:

Ja, er is dood na het leven.

Kleine plasjes licht veroorzaakt door poëtische lampjes op de luistertafels accentueerden het opzettelijke duister in de zaal ‘*Alle Woorden*’, maar toch zag en hoorde ik een

korte schaterlach in viervoud om me heen. Mijn *oneline* moest blijkbaar perfect aangesloten hebben bij een eerdere opmerking, misschien een collega-*oneline*, maar ondertussen pleegde ik wel letterkundig verraad ten opzichte van mijn ene, affe, eeuwige gedicht. Het werd onmiddellijk, in de knop al, gene, laffe, gestorven gedicht. *Back to basics*; hel licht dat definieerde.

‘Een gezwommen hond: mooi hé’, zei de Nederlandse dichter T.H. We knikten donker. Onder dichters bestond geen verdere, vermoeiende uitleg. Een lampje was voldoende. In een dergelijke duisternis. Ik vergrendelde ijlings de euforische en sociale compartimenten aan de achterkant van mijn hart en stak niet van wal betreffende een groen paard. Een groen paard vergt uitleg, een gezwommen hond niet, een ruiter zonder kop behoorde tot de orde van straatanimatie of theater op de zeedijk.

We lazen dus voor, want er sijpelden een veertigtal gegadigden de donkere krocht binnen. Men waaierde zich constant luchtverplaatsing toe met dunne dichtbundeltjes die voor de gelegenheid te grabbel lagen à € 5.

Onzichtbaar worden in en vertrekken uit een drukkbe klant café is moeilijk.

Deze mantel der vergetelheid wil men echter als dichter niet omhullen bij dergelijke manifestaties. Men wil meetellen, schrijven, blijven. Wat ik hierbij bedoel: de man van de tussenteksten, ‘inleider’ genoemd, vermeldde preluderend bij de andere voorlezers hun prijzen, verfilmingen, grote podiumprestaties, terwijl hij in mijn geval volstond met een opsomming van wat titels en – goedbedoeld – de opmerking dat ik een waar ‘schrijfbeest’ was. Dat had hij ergens over mij gelezen. (Hij citeerde daarbij de naam van de essayist nog verkeerd ook). Ik had nochtans ook al mijn voorraadje letterkundige prijzen in de wacht gesleept. En een volgestouwde stadsschouwburg op *Valentijn* met mijn teksten verblijd. Daardoor werd ik ten opzichte van de andere podiumbeklimmers een ietsepietsie onzichtbaarder. En dat mocht niet de bedoeling zijn. Maar ik deed dapper mijn best. De oplossing – zomer, hitte, kust, timing, en de bar bleef constant open -: *light verse*. Ik serveerde *light verse*. Luchtige verzen, weet je wel, licht verteerbaar, achterklap op rijm, leuk scoren, instant, soms zelfs genoemd: *heavy verse*, vanwege het nadrukkelijke rijmen. Dat viel natuurlijk mee, ik was nochtans de laatste aan de beurt, na de muzikale interventie, maar om te beletten dat men me als lolbroek herinneren zou, plakte ik er als kroon op het werk nog een stukje ernstig proza tegenaan. Heb daar maar van terug. *Cut. Freeze*. Applaus.

Omdat de hitte in ‘*Alle Woorden*’ niet te harden was, spoedde iedereen zich na afloop ijlings naar buiten, naar het feestvuurwerk op het strand. Wederom zaten we met het dichtersgezelschap rond het plasje licht geschaard, onze drankbonnetjes opsouperend en ons voorleeszweet met zakdoekjes van het hoofd wissend.

‘Dat groene paard ...’, merkte de Nederlandse dichter T.H. op. Voor hem was door de organisatie van ‘*Alle Woorden*’ het hotel Orbit besteld voor deze nacht.

‘Ja ...?’ deed de verfilmde romanschrijver E.P., opkijkend uit een boek dat hij aan het signeren was.

De bekroonde essayist-prozaschrijver D.V.R. werd door een aartsengel van de organisatie in beslag genomen betreffende de financiële kant van de zaak.

Ikzelf greep naar mijn doordrenkt zakdoekje en kneedde het in mijn linkervuist. Een groen paard vergde dus wel degelijk uitleg. Ook onder taalsmeden.

‘Is het leven op aarde geen *ratrace*?’ poneerde ik. ‘Mag er ook al eens een groen paard doorheen draven waarop een hoofdloos mens is gezeten?’

Een paar wenkbrauwen ging de hoogte in en knikte mee met het totale hoofd dat ‘ja’

zei maar 'hoezo?' bedoelde. Een paar handen begon intensief te jongleren met tabak en vloeitjesboekje. Een andere hand ontving een envelop. Dit zou het moment kunnen zijn, dacht ik in een flits, waarop ik nu gezegd zou kunnen hebben: *I'll get my coat*. Er school echter geen kwaadaardigheid in de vraag naar het groene paard dat met zijn koploze berijder in mijn slotstuk proza opgedoken was, dat voelde ik. 'Geen kopzorgen? De absintkleur van de ontregeling en de creatie?' opperde mijn buur. Zijn gelaat flakkerde even hevig op toen hij het shagje in de fik zette. 'Apocalyps *perhaps*', glimlachte E. 'Zijn er in Antwerpen, Gent en Brussel ook dergelijke creaturen opgedoken?' 'Ha, dat zou mij en mijn verhaal goed uitkomen', knikte ik ruitertlijk. Ik had het gevoel dat ik mijn geloofwaardigheid ietwat verloren had door mijn 'ernstig' stuk proza. De boekenschrijvers aan mijn tafeltje spaarden me verder en wijdden zich aan de naweën van hun voorleesbeurt.

Het bleef warm. Mensen met bijna niets aan bevolkten de terrassen over. Ik stapte door de binnenstad, richting zee, laverend tussen hondendrollen. Hier barstte het van die ondingen. Het was een mijnenveld. Je vroeg je af wat er met die hoopjes gebeurd was, als je ze vandaag in de gaten hield, noodgedwongen, en de plek waar ze gedeponeerd waren, en je ze de dag erna plotseling niet meer zag. Verzamelde iemand die? Was er een drollenschepper of -schraper aangesteld? Een veroordeelde die tot duizend uren maatschappelijk werk werd gedwongen? Trad des nachts een geheim drollenplan in werking?

Apocalyps. Ik zocht een kathedraal van frikadellen en sissend frietvet op. Tijd voor een hoogmis.

'Vier van die kippenboutjes op een pen'.

'Om mee te nemen?'

'Nee, ik eet die hier op. En nog een cola'.

'Zijt u geïnteresseerd in theologie, meneer?'

'Pardon?'

'Theologie'.

'Eigenlijk niet. Mijn compartiment niet. Ik heb honger. En dorst. De stad koelt niet af deze nacht'.

Zo'n prachtige frietkeet met zo'n onderdeurtje erin! Ik bekeek hem scherper. Hij was een meter zestig en als figurant weggelopen uit een film van Ed Wood. Hij duwde op de knoppen van een van de drie magnetrons die voor hem uit torenden en mikte er de kippenboutpen in. Ja, het leven op aarde was al flink geautomatiseerd. Wat we allemaal al niet konden sedert we niet meer met onze kneukels over de grond sleepten!

'Voilà, uw cola. Wat vindt u daarvan: iedere professor theologie belijdt toch zijn eigen geloof? Hoe kunnen ze dan in 's hemelsnaam subjectief .. eh, objectief oordelen?'

'Godverdomme', dacht ik. Het kwam uit de grond van mijn hart.

En ik zei: 'Dat ik het niet zou weten, verdorie'.

'Ik ga binnenkort een cursus theologie volgen'.

'Dat is zeer wel van u'.

Ik sleurde aan het treklijpje van mijn cola en zette de pul aan mijn mond. Mijn borst stroomde vol met iets koels.

'Jaja'.

'Ha ja'.

'Ja. Niet voor de poes, hé. Soms komt er hier een jonge gast frieten eten. Die gaat er in oktober ook aan beginnen. Misschien. Hij weet niet wat hij doet'.

'O nee?'

'Nee. Te jong. Veel te jong voor theologie. Ik ben er veertig. Ik kan met leven en dood omgaan'.

'Ik meer dan veertig. En rammelend van de honger'.

Mompelend voegde ik daar nog aan toe: 'Ik wist niet dat gelovigen ook frieten eten'.

'Hoeveel mensen op deze wereld zouden er echt gelukkig zijn?', vroeg de kerel me nu uitdrukkelijk. 'Servet?'

'Ja. Merci. Ik zou het begot niet weten'.

PING-PING. Mijn kippenbouten waren klaar. Ik legde wat geld op de toonbank.

'Voilà, meneer, smakelijk en merci'.

'Merci'.

Ik zette mijn tanden in het uiterste boutje en schoof het aldus van de pen. Een krokodil die zijn buit even schudt voor gebruik.

'Alle godsdiensten zijn eigenlijk een en dezelfde. Het huis van Maria bijvoorbeeld bevindt zich in Turkije. Weinigen weten dat'.

Ik knikte, at en dronk. Maria kon mijn kloten kussen en Turkije rustig ontploffen. Door de glazen schuifdeuren zag ik een taxi stoppen. Uit het belendende café kwam een man die in zijn laatste levensjaar was beland. Zijn vrouw voerde hem als een aanhangwagentje met zich mee. Ze wurmde zijn benen in de taxi, terwijl de taxichauffeur behulpzaam toekeek. De meter tikte. Een menselijk mirakel, voorwaar: de vrouw slaagde in haar opzet. De taxi reed weg. Het was volbracht.

Ik werkte vreugdeloos de boutjes naar binnen en stuurde er een hinkstapslok cola achter aan. Ook dat was volbracht: het voeden, het drenken. De eredienst van de innerlijke mens. Als iedereen theologie bedreef, zouden er geen frietketen meer zijn. Geestelijk voedsel zou voldoende zijn. Een blind geloof in groene paarden en koploze ruiters bijvoorbeeld.

Dus zei ik dankbaar: 'Zo'.

Voldaan mikte ik de pul, de pen, de servet en het kartonnen bord in de vuilnisbak. Een mens maakt altijd meer afval dan de oorspronkelijk aangekochte dingen groot zijn. De veroorzaakte wanorde doet het althans zo uitschijnen.

'Theologie?' vroeg ik, me omdraaiend. Een opwelling van begrip, na voedertijd. Ik speurde tussen de omgekeerd opgehangen tepelknijpflessen met sausen. De figurant was onzichtbaar geworden.

'Goeienavond', zei ik tegen niemand. Ik verliet deze friettempel, mijn vleselijke mens gesterkt.

Een halve minuut later trapte ik in een hondendrol.

'Er is *damned* dood na het leven', mompelde ik opstandig. Met mijn rechterschoen over straat schrapend sleepte ik me naar mijn auto. Hinkend paard in Oostende, koningin aller waterplaatsen, thuishaven van de Wellingtonrenbaan.

Een half etmaal later verkavelde ik mijn gedachten in kleine partikels om beter het geheel te kunnen overschouwen. Ik riep bijvoorbeeld opnieuw de getuigen te voorschijn van die donderdagavond. Niemand van dezen, waaronder een aantal van mijn toenmalige drankgenoten, had ik inmiddels al teruggezien. Ook patron Johan van kafaat *West-Vlaanderen* was geen betrokken partij: die avond had hij vervanging voor zichzelf voorzien en was uiteten in Rijsel. Ik had dus nog niemand echt kunnen

interpelleren omtrent het paard en de ruiter. Ik begon te twifelen aan mijn zintuiglijke capaciteiten en voelde zekerheid stijgen omtrent drankmisbruik annex ontregeling van diezelfde zwaarbeproefde zintuigen. Misschien had de hitte me doen hallucineren, alleen of samen met z'n velen. Diezelfde hitte had daarna het tafereel weer weggebrand uit mijn, onze hersenpan. Maar er waren toch zo vele verbaasde blikken en opmerkingen geweest toen? Die paardenvijg had toch uiterst concreet die groene paardenkont verlaten? Een dag later de 'eeuwige' tekening van de oude vrouw. Nog later de opmerking van de dichters in Oostende. Had ik ginds natuurlijk maar niet over dat grasgroene paard moeten beginnen, moi, Baudelaire de Courtrai.

Peinzend en wandelend passeerde ik *Testament van de Tijd*, verhuurbedrijf van vermommingen en feestkleren, gezellig gelegen langsheen het stadskanaal. Buiten aan de deur stond een oud hobbelpaard.

Ik, die nog geen ijsje van de mobiele ijsboer durf te betrekken, nooit de weg durf te vragen en zeker nimmer zelf geheel alleen een kledingzaak binnen durf te stappen, informeerde vijftig seconden later aan de balie van *Testament van de Tijd* naar het bestaan van een koploos ruiterplunje teneinde een soort *headless horseman* te kunnen zijn.

't Is maar dat ik meedoe aan de *Taalstoet* in Brugge', loog ik onbarmhartig. Er bestond helemaal geen *Taalstoet*, noch te Brugge, noch te Stuivekenskerke.

'Staal ... *Taalstoet*?' informeerde de vrouw. Ze leek precies op iemand die ik kende.

'Ja, eh ... eind september. De evolutie van moerasbrul tot Vlaamse *onliner*, van zulks, ja. Ik vertolk de taallose. Ik zoek daarvoor ... de regisseur wil daarvoor een ruiterplunje waar ik mijn kop ... dat mijn hoofd verbergt, zodat de indruk ontstaat dat ...

'

'Dat hier?' onderbrak ze.

Ze wees me een aan het plafond opgehangen pak aan; ik wist onmiddellijk met zekerheid dat het de outfit van de markruiter geweest was.

'Hebt u ook groene paarden?' vroeg ik lacherig, wijzend naar het hobbelpaard bij de deur.

'Dat kan geregeld worden', zei ze ernstig. 'Gek dat u dat vraagt: onlangs hebben we voor iemand een grasgroen paard geregeld'. Ze keek me even scherper aan: 'En ja: ook al dat ruiterpak'.

'O? Iemand van hier? Voor een stoet ook misschien?'

'Nee, weddenschap'. Ze zweeg en observeerde me grondig.

'Maar dat valt natuurlijk onder het beroepsgeheim. Bent u van de pers? De politie?'

'Natuurlijk, nee, nee'.

Nog eenmaal zeilde mijn blik als een vuurtorenlicht door de mombakkeszaak. Even bleef mijn licht op de uitbaatster schijnen. Kende ik haar?

'Axioma zonder A, Apocalyps', knarste ik tussen mijn tanden.

'Eh?'

'O, niks, een bijgedachte'.

'Kan ik u verder dan nog helpen? De gekste dingen worden hier gevraagd, hoor. Mensen die een oud schilderij of zo willen nabouwen ... tableau vivant weet u wel ... of van die vreemde feestjes waar iedereen er ... nou: zeer afwijkend uitgedost bijloopt ... Eh ... stoeten, ja ... U zegt het maar'.

'Travestie ... orgie ... ', vulde ik onder mijn hersenpan verder aan.

'Eh ... nee, dank u', zei ik dan besluitend, me al half op mijn hielen draaiend. 'Ik heb genoeg gezien, ik bedoel: ik kom morgen of overmorgen wel terug, eerst nog even met de regisseur overleggen, die kan dan ... '.

‘Ja, doe dat vooral. Geen katten in zakken. Tot ziens!’ klonk het dwingend.

Ik holde zowat naar buiten. In een flits vroeg ik me af hoe het in ’s hemelsnaam mogelijk was dat zovelen de behoefte voelden zich te ‘verkleeden’. Carnavalsvierders en clowns konden zelden op mijn begrip rekenen. De vreselijkste feestjes waren ...

‘Carl!’ hoorde ik plotseling constateren.

Eerst ontwaarde ik de mobiele boodschappentas. Daarna de mens: Luc. Hij keek uitdrukkelijk naar omhoog, naar waar de mededeling hing: *Testament van de Tijd*.

‘Ah, Luc, dag. Handig dat, zo’n ding’. Ik wees hem op zijn aanhangsel.

Hij keek even achterom naar dat onding en dan weer naar het ophangbord.

‘Feestje in aantocht, Carl?’

‘Neenee’.

‘De perfecte reiziger weet niet ...’.

‘... waar hij gaat, Luc, weet ik, ken ik’.

‘Maskers verklappen het karakter altijd. De Chinezen ...’.

Ergens van uit de duistere krochten van zijn boodschappenzak begon iets te rinkelen, een klein geluidje dat na het openritsen van een en ander een beetje versterkt werd. Luc grabbelde vol verwachting in de wonderzak.

‘Ja hallo, met Dolf’.

Ik keek hem misprijzend aan. Dolf?

Luc keek me vettig lachend aan en zei glimmend, terwijl hij ononderbroken knikte op de mededelingen die hem draadloos werden bezorgd: ‘Mijn telefoonnaam, Dolf’.

Met gesperde ogen en opgetrokken wenkbrauwen knikte ik ietwat begrijpend. Om hem te straffen, sprak ik luid en duidelijk dwars doorheen zijn onnozel mobiel gesprekje:

‘Het was een weddenschap, Dolf, dat van dat groene paard en die ruiter zonder kop, maar het valt onder beroepsgeheim’. Hierbij wees ik met mijn rechterduim over mijn schouder naar de verkleedzaak achter ons.

Val de zotten en de dwazen met hun eigen wapens aan: Luc/Dolf staakte terstond het communiceren, duwde op een knop van zijn mobieltje en staarde me verbouwereerd aan. Daarna zei hij, met het hoofd naar *Testament van de Tijd* knikkend:

‘Natùrlijk kent ma het beroepsgeheim. Het zou fraai zijn, mocht eenieder die hier...’

Op mijn beurt staarde ik hem verbouwereerd aan.

‘Waarom heb je dat eigenlijk gedaan, Luc?’

‘Heb je hem niet zien lopen die naakte jongen met dat paard over de Consciencebrug?’

‘Je kunt verdomme wel goed zwijgen, zeg! Toen in *West-Vlaanderen* ...’

‘De perfecte reiziger weet niet waar hij gaat’.

‘De eeuwige tekening van die vrouw ... Werken jullie samen misschien?’

‘Tante Mia, oudste zus van ma, ja’.

‘Met z’n drieën dus. Maar waarom, Luc, Dolf?’

‘Heb je hem niet zien lopen die naakte jongen met dat paard over de Consciencebrug?’

‘Eh?’

‘Een groen paard is een paard dat nog niet bereden is. ‘Jongen met groen paard’, schilderij uit 1957 van de Nederlandse schilder Dolf Henkes, dood in 1989, ander bekend schilderij: ‘Dichter te paard’, maar dat paard heeft twee koppen’.

‘Ja, oké, en ...’.

'Toen ze Dolf Henkes vroegen om uitleg bij het groenepaardschilderij, antwoordde hij : Heb je hem niet zien lopen die naakte jongen met dat paard over de Moerdijkbrug?' 'Aha ... '.

'Ken uw Chinezen, ken uw klassiekers. Ik heb de naaktheid vervangen door hoofdloosheid, en ik zit wel op het paard, ik loop er niet naast, zoals in het schilderij'.

'Maar waarom ... '.

'Eredienst, Carl, theologie. Ma organiseert volgend seizoen een grote Henkes-expositie in de gerestaureerde zaal hier naast het *Testament*, het wordt de nieuwste galerij in de streek. We zullen die *Axioma* noemen, we hebben er met z'n drieën over nagedacht. Beetje originele pr kan geen kwaad hé?'

'Ha', knikte ik. 'Ja, nee'. Ik gaf de man voorwaar nog een hand ook: 'Greenpeace'.

Ik ademde hitte toen ik weer naar de binnenstad stapte, maar in de verte haalden de heksen van de herfst hun bezems al boven. Het helle, gouden licht van augustus hield ze nog enkele weken op afstand.

57. GEORGE, SERIEMOORDENAAR

George (neem die vreemde Engelse linkse bocht in de mond bij het uitspreken van de klinker in de naam) was een ongewone seriemoordenaar. Zijn serie betrof namelijk alle series van al zijn collega's. Dat zat zo: George nam van elke serie zelf één moord voor zijn rekening. In hoogsteigen persoon. Als kameleon en *copycat* had hij daar het talent voor. Alle seriemoordenaars kregen dus eigenlijk een moord te veel op hun kerfstok gegrift, zo ze al gevat werden en alles bekend hadden. En zodoende bleef George buiten schot, want het kon een seriemoordenaar helemaal niet schelen hoeveel hij er vermoord had. En als het hem wel kon schelen, dan was hij zelfs fier op het grote aantal. Daardoor kon George lang op de arbeidsmarkt actief blijven. Hij bezat als het ware een geheim monopolie. Wat dat betrof: geen recessie voor de kerel. Toch deed één bepaalde moord hem de das om.

Die vlinder was er te veel aan.

Hij kwam ook niet reeksgewijs het leven van George binnenfladderen, zoals die dat gewend was van de mensen. Hij hoefde bij het mensdom maar te plukken uit een serie. Die vlinder echter was een zeldzaam eenmalig unicum. Totaal onverwacht danste hij het bestaan van de menselijke seriemoordenaar binnen. De *Vanessa Atalanta Recessionista* was de enige bekende volledig zwarte vlinder. Zijn vleugels vertoonden niet het minste teken van kleur of design. Zijn poeder scheen zeer gegeerd te zijn door miniatuurschilders, anesthesisten, modeontwerpers en farmaceutische specialisten. Vooral tijdens periodes van schemering en deemstering, de crisistijden van elke dag, kwam de inktzwarte vlinder tevoorschijn. Toch kon hij ook totaal onverwacht overdag opduiken, gewoonlijk als voorbode op een onweer. Het was een geheimzinnig beestje, waarover nog vele onopgeloste vragen bestonden, net zoals over motten, nacht- en monarchvlinders. Sommige onderzoekers opperden dat de zwarte vlinder een dwaalgast was. Maar waar kwam hij dan vandaan? De maan?

George had de wondere wereld der mooie tuinen ontdekt. Zuid-Engeland, Picardië, Normandië, Vlaanderen: hij bereisde het allemaal. Mooie tuinen trokken mooie vrouwen aan, en vlinders. En George, ex-fotograaf, ex-taxichauffeur, pril in ruste. Nou, rust.

Onrust dreef George naar die parels van flora. In deze biotopen werd het kabbelen van zijn bloed een kolken. Het kon zich voordoen dat wie daar (letterlijk) zijn pad kruiste, in de nabije toekomst een onaangenaam lot beschoren was. De tuinbezoeken van George betroffen studierondes annex rustige achtervolgingsscènes. Wee de goedbewaarde of mooigeweeste vrouw die een dezer luthoven betrad: zij waagde haar leven in een dodelijk lottospel.

Op een dinsdagnamiddag zat George *very English* te zijn op een bank bij de *Lime Walk* in *Sissinghurst Castle Garden*. Het was eind juni. Bloemkoolbewolking bolde tegen een strakblauwe lucht op. George knabbelde van een gezond granenkoekje. Een twintigtal mensen, vooral oudere koppels, kuierden her en der over de uitgestippelde paden. Plotseling bevroor George halfweg een voedergebaar. Zijn blikken zeilden hongerig over de gazons, paadjes en perkjes. Voelde hij wat? Rook hij wat?

Hij stopte de rest van het koekje in zijn mond en verliet de bank.

De vrouw die hij plotseling in het vizier kreeg, deed de adem in zijn keel stokken. Een lange zwarte jurk kon niet verhullen dat ze over een lichaam als een kathedraal beschikte. Waarom, in hemelsnaam, koos zo iemand voor zo'n verpakking? Bovenal viel ter hoogte van haar blanke borstpartij – een omgekeerde witte driehoek midden een zwarte zee van haren en textiel – de donkere vlek op. Bij het naderen (George: opzettelijk; zij: onopzettelijk) doemden geleidelijk aan de contouren van een zwarte vlinder op. Hij was volstrekt symmetrisch getatoeëerd op haar borstbeen, vlak boven haar beloftevolle verborgen broden en onder het wurgkuiltje bij haar keel, daar waar bij vele vrouwen vaak iets edelmetaalachtigs bungelt.

Om geen argwaan te wekken, sloeg seriemoordenaar George een zijpaadje in, vlak voor ze elkaar zouden kruisen. De zwarte schubvleugelige had hem van zijn stuk gebracht en bleef op zijn netvlies gebrand. Hij inhaleerde de warme lucht zo diep dat het pijn deed. Toen hij even stil bleef staan en de ogen sloot, warrelde de vlinder doorheen de donkere kamer van zijn hoofd. *No design; only painted black*. Hij telde 21, 22, 23 en keerde op zijn stappen terug. Ze was nog maar een tiental meter op de *Lime Walk* gevorderd. Haar rug vertoonde ook een grote blanke V, vlinderloos.

Toen sperde George zijn ogen in opperste verbazing: een inktzwarte vlinder bleef fladderend even boven het hoofdpad hangen, danste wat om het hoofd van de vrouw (die niks leek te merken) en streek dan op haar blanke V neer, waar hij met gespreide vleugels bleef zitten.

'Soort zoekt soort?' mompelde George dan half hardop, terwijl hij zijn ogen wat dichtkneep en tot op enkele meters de poedervleugelige vrouw naderde. Visioen van twee schouderbladen waarvan het vlees verwijderd was.

Visioen van twee schubvleugels op de rug van een vrouw.

Visioen van vlindervrouw met gespreide vleugels op een bord geprikt.

Volgens de indianen mocht je een wens doen wanneer je met je rechterhand een vlinder kon grijpen en die weer losliet.

Vlinders waren ook mensenzielen: er was het bekende verhaal van de Engelse regisseur die na zijn dood af en toe zijn schouwburg en zijn toneelgezelschap opnieuw bezocht in de gedaante van een vlinder.

George liet niet meer los. De zwarte vlinder evenmin.

Lime Walk. Elizabethan Tower. Moat Walk. Cottage Garden. Rose Garden. White Garden. Priest's House. The Orchard. Nog es *Lime Walk*. Had de vrouw ogen op haar rug gehad, dan had zij haar moordenaar gezien: een schriel kereltje dat al twintig jaar geleden oud geworden was, herodesbaardje zuinig over kin en kaakbeen verdeeld, dunne lippen, vogelkopje, grijs, opzij geharkt haar met hitlerscheiding, likkebaardende oogjes, des winters wellicht halflange regenjas met ceintuur in een knoop.

Het was nog een poos stappen naar het parkeerterrein in *Jockey Lane, Cranbrook*. Toen de bloemkoolwolken van kleur veranderden en dreigende gezichten begonnen te trekken, zochten dagjesmensen en seriemoordenaars de parkeerplaatsen weer op.

George begon aan het moeilijkste deel: de achtervolging. Hij verliet de broeierigheid van het parkeerterrein in het zog van de donkergroene Vauxhall met de twee X'en in de nummerplaat – makkelijk herkenbaar. Het spitsuur was inmiddels in volle gang. Kent, *The Garden of England*, wemelde van de auto's. *High Street. Biddenden Road. A28. Chart Road. Ashford*. Van de vele oponthouden en bumper-bumperfases maakte George gebruik om zijn bovenlijf in politieplunje te wurmen en zijn namaaklegitimatie klaar te leggen. *Flishinghurst. Glassenbury. So far, so good. Blackbush Wood*. Waar woonde die vlindervrouw? George laveerde zijn ouwe Primavera achter de X-factor aan, handig slalomend. Een zonnige dag was ongemerkt en vrijwel naadloos in een bewolkte valavond overgevloeid; boven Kent hing een grijs gedrapeerd dat onweer kon betekenen.

Hopelijk reed ze niet richting Dover... de boot op... alhoewel... kosten noch moeite spaarde George zich... maar met dit halve fake-uniform... verdorie... misschien moest hij er zich straks weer uit wurmen...

Waar reed dat mens verdorie naartoe? Het werd blijkbaar noch Dover, noch binnenland. Wanneer ze goed en wel richting zuiden gelanceerd was, en George haar van op een afstand moeiteloos kon volgen, verliet ze plotseling de snelweg en koos ze weer voor de richting van waaruit ze gekomen was. Op de snelweg had George haar ook vreemde bewegingen zien maken, duidelijk zichtbaar in het tegenlicht van de zakkende zon. Wuifde ze naar iemand? Danste ze mee op radiomuziek? Zat er een bij in haar auto?

Weer *Blackbush Wood*. Verdorie. George kreeg het op zijn heupen. Had ze misschien iets vergeten in de *Castle Garden* tuinen? Hier was de omgeving ideaal om... Dat had hij drie kwartier geleden al gemerkt, in omgekeerde richting.

In een opwelling deed George diverse keren na elkaar zijn lichten flikkeren, in combinatie met stevig kleven. Zijn hart bonkte; hij hapte naar extra adem en kreeg weer dat vlindergevoel in zijn buik. De Vauxhall vertraagde. Hij zag hoe de vrouw even een hand opstak. Ze had het begrepen. Even later pinkoogde ze naar links en hield stil op een uitwijk- en pechzone. George zette zijn auto vlak achter de hare. Hij klemde zijn legitimatie zo stevig in zijn handpalm dat die een snijwondje veroorzaakte. Vooraleer hij het portier weer dichtsloeg, veegde hij het bloed op het pasje aan zijn broek af en likte hij zijn hand schoon. Er kwam nog een auto oprijden. Die hield zo'n vijftig meter verder halt. George temporeerde even. Een vrouw wandelde met een prul naar een

vuilnisbak. Daarna vouwde ze op de motorkap een kaart open. George zette zich in beweging.

Alexandra keek bedenkelijk naar de lucht en besloot de *Castle Garden* te verlaten. Het briesje dat haar rug even aaide, kon net zo goed het verkennertje zijn van een Engels junionweer op z'n best.

Zijkijkend merkte ze dat ze de Kameleon nog altijd in haar zog had; hij struinde nu ook weer voor de tweede keer over de *Lime Walk*. Het hele circuit was hij haar gevolgd. Ze voelde zijn ogen zwarte gaten branden in haar rug. Dat zag er oké uit.

In de auto zorgde ze ervoor dat hij haar niet kwijtspeelde. Ter hoogte van *Blackbush Wood* belde ze de collega's in hun auto op: DCS Clarke en DI's Patton en Leary en DS Brooke. Niet de kleinste jongens. Op de snelweg wrong ze zich niet zonder moeite uit haar jurk. Een broek had ze al de hele namiddag aan; de rest volgde: het uniform van de vrouwelijke DSI.

'De Kameleon krijgt een koekje van eigen deeg,' flitste het bij dit manoeuvre door haar hoofd. 'Hij zal vreemd opkijken.'

Ze beschreef de lus terug; hij volgde trouw en begon opvallend te kleven ter hoogte van *Blackbush Wood*. Toen knipperde hij met zijn lichten.

Achteruitkijkspiegels vormden nu de ogen op haar rug. Ze merkte dat de Kameleon even weifelde. Haar collega's waren net de uitwijk- en pechzone opgereden. DS Brooke (in burger) ging zoals afgesproken iets in de vuilnisbak gooien en spreidde vervolgens een kaart op de kap open. De Kameleon leek geen onraad te bespeuren. Hij maakte nu aanstalten om op haar auto toe te stappen. Met bonzend hart en haar rechterhand op haar Automag V in de shoppingbag wachtte ze hem op. Ze opende het portier.

Zoals een oude stoomlocomotief een diepe zucht slaakte en een pluimwolk ejaculeerde, zo ontsnapte met een hevig geruis een grote klad inktzwarte vlinders uit de Vauxhall – eerst noodgedwongen langgerekt, dan als van nature samenhangend als een atoom. De turbulente compacte wolk kwam snel op George toegefladderd.

'Een minitornado!' flitste het door diens hoofd. 'Toch bijen?!'

Verbijsterd zag hij de razende bol naderen. Vlak voor die bij hem arriveerde, nam het ding de vorm aan van een reusachtige vlinder met gespreide vleugels. Georges horizon werd inktzwart. Voor hij van de verbazing was bekomen, ontfermde de vlinderwolk zich over zijn vege lijf. Hij werd letterlijk ingepakt. Zijn keel werd dichtgesnoerd. Hij voelde geen pijn, alleen poeder, alom donker poeder. Van onder tot boven werd hij overpoederd. Zijn huid staakte het ademen; zijn hart werd zwart; zijn hersenen ontploften en hij suisde in alle richtingen de kosmos in.

Duizend zwarte zielen hadden wraak genomen op seriemoordenaar George.

Alexandra en haar collega's constateerden eensklaps hevig vuur. Vlammen zo groot als populierenkruinen dansten verzengend om de Primavera en de man heen. Ze sprongen uit hun auto's, maar de hitte hield ze op een afstand. Alles leek vuurvleugels gekregen te hebben. Materie steeg ten hemel op en liet vormloosheid op aarde achter. Alles gebeurde pijlsnel. De man richtte zich als een grote vuurvlinder nog eenmaal op. Toen, voorafgegaan door een steekvlam en een doffe knal, ontplofte de hele zaak.

58. GEEN VERHAAL

Erica verscheen in de deuropening met haar hairbag nog in slaapstand. Toch heide het brons van de kerktoerenklok al elf dreunen in het collectieve bewustzijn. Ze begroette haar bezoeker met een scheet.

'De wind vanachter, schat. Je zult nu de zwarte walm van alle ramen van je ziel moeten wassen. Hoor: het aperitiefuur heeft geslagen.'

'Je hoeft de klokkentoren niet te ondertitelen.'

'Lekker uitgeslapen?'

'Weet niet, want ik sliep.'

'Gevat antwoord. Onbeleefd. Laat me erin, warhoofd.'

'Schaamluizen zoeken de warmte op hé.'

'Zou Jurka al weer tot de levenden behoren?'

'Dat betwijfel ik ten zeerste.'

'Het heeft geen zin haar op te zoeken: net zo goed zit ze alweer ergens op café.'

'Bij de ondoden dus.'

Het koffiezetapparaat rochelde op het aanrecht. Alom hing een doffe slaapwarmte die hem even de adem benam. Ze had in de sofa gemaft, niet ontdaan van haar kleren, in de feestverpakking waarin ze gisteravond was verschenen en verdwenen.

'Koffie?'

'Nee. Thee.'

'Klootzak.'

'Verkeerde been?'

Ze gooide hem een builtje toe.

'Hier. Je weet de warmwaterkraan zijn. Ik duik even de douche in. Zo terug.'

'Oké schat. Verzuip niet en glij niet uit over de zeep. Jammer voor de jurk!'

Attila gooide het builtje terug in de doos van waaruit ze het geplukt had en plofte in de sofa neer. Miljoenen stofdeeltjes hupten geschrokken op en bleven in de binnenvallende zonnestrallenbundel zweven. Belendend weerklonken het spatten en pletsen van reinigend water.

Erica spoelde de morene van haar gezicht. Vermoeidheid en misselijkheid verdwenen in vloeibare vorm door het roostertje. Gorgelend, spugend, hoestend en rochelend kwam ze weer tot leven.

'Ik ben bereid.'

'De mosselen ook.'

Erica d'Hainaut en Attila Ongenae aten mosselen met friet in Ikea Zaventem. Dat kostte per persoon maar vijf euro, drank niet inbegrepen. Schelpdierenkwekers en zeevruchtenboeren hadden al hevig geprotesteerd tegen deze fairtradeprijs. Slachters van rood vlees hadden dat twee maanden eerder ook al gedaan, toen men voor een Ikeabiefstuk amper drie euro neer moest tellen, Skandinavisch-opgewekte glimlach inbegrepen.

In de loop van de zomer ontploften enkele vuilnisbakken in Ikea's her en der in Nederland en Vlaanderen. Dat was het werk van de nazaten van boze boeren en krasse kwekers. De politie bleef voor een raadsel staan: daders werden nooit gevat en daarboven vielen de afvalaanslagen plotseling stil.

Na de mosselen met friet kochten Erica en Attila een boekenkast. Ze klaptten de achterbank in hun auto neer en vervoerden deze aanwinst naar haar appartement in Ganshoren. Daar knutselden ze het ding in elkaar, waarna Erica d'Hainaut een beetje ritueel haar eerste boek op de bovenste plank deponeerde. Het was haar eigen debuutroman, gisteravond aan pers en publiek voorgesteld, die ze onder het pseudoniem Nicky Brandthout had gepubliceerd. Er stak veel bloot, seks, bloed en geweld in Zweltijd. Redacteur Attila was de pleitbezorger op de uitgeverij geweest. Hij nam het risico voor zijn rekening.

Naast en onder Zweltijd van Nicky Brandthout kwamen een paar honderd andere romans te staan waar Erica verder zo weinig mogelijk van wenste te onthouden, teneinde niet gecontamineerd te raken met andermans letteren. Vooral de Zweden waren gevaarlijk. De hele wereld verorberde die momenteel.

Er ging ergens een belletje rinkelen toen bleek dat in Zweltijd een vuilnisbak werd opgeblazen. Dat gebeurde al op bladzijde achttien. Wetsdienaar Alex was een serielezer waar het bloot, seks, bloed en geweld betrof. Hij had de vuilnisbakpassage onderstreept. Het hele politiebureau verrichtte even letterkundig onderzoek. Fictie? Feit? Factie? Fantasie? De f-woorden waren niet van de lucht. En was het nou Nicky of Erica? Waarom zo'n maskerade? En... Brandthout? Zei dat niet genoeg?

'Maar dat mens gaat toch geen Ikea-vuilnisbakken doen ontploffen als ze zelf in Ikea winkelt!' merkte de commissaris op. 'Dat klopt niet met eh... met het profiel van zo iemand. Eh... zo'n afvalterrorist.'

'Winkelt ze in Ikea?'

'Ik heb haar daar al tweemaal zien eten.'

'Ja, natuurlijk: Erica en Nicky, hahaha!!'

'Voor de goedkoop, zeker.'

'Dat heeft daar nu niets mee te maken.'

'Hier in de omgeving stonden ook af en toe vuilnisbakken in brand. Weet je het nog?'

'Pas maar op met die schrijvers.'

Tot zover de literaire en extraliteraire analyse bij de flikken. Nicky Brandthout zowel als Erica d'Hainaut werden ongemoeid gelaten.

Zatte zotte Jurka kwam Het Sas binnen. De modderstromen van een leven steil bergop kon je zo van haar gezicht schrapen. Ze stevende rechtdoor tot aan het einde van de lange bar. Het Sas was namelijk niet meer dan een diepe corridor met ingebouwde halfcirkelvormige zitbanken en tafeltjes tegen de ene muur en ertegenover een even lange toog die in het midden een flauwe bocht maakte.

'Godverdomme,' gromde Sasbaas Kevin. Hij meende het uit de grond van zijn keel.

'Dag Jurka. Alles goed, kind? Dorst? Pint?'

'Ja.'

Kevin monsterde het drankpeil van de dag in haar ogen. Hij constateerde een status quo: bezopen, maar functioneerbaar.

'Het is het jaar waarin je de mosselen zelf open moet wrikken,' zei Jurka. 'Ze houden hun schelpen halfdicht. Er is een kier.'

Omstreeks het derde uur in de namiddag lukten haar r-en haar maar half meer.

'Mosselen, Jurka?' informeerde vaste toogklant Jean-Philippe met de linkerkant van zijn mond. Hij was herstellend van een kleine beroerte.

Kevin plantte een pint voor haar neer, onhoorbaar articulerend: 'Hier, giet dat maar in

jouw kier’.

‘Kweek je kiekens, Jean-Philippe?’ informeerde Jurka. Zonder zijn antwoord af te wachten, ging ze door: ‘Dan moet je de mosselschelpen met een hamer in gruzelementen slaan en die aan je kiekens voeren. Da’s goed voor... voor... eieren.’

‘Laat geweest gisteren?’ vroeg Kevin.

‘Pff... allemaal papiervolk. En flutchampagne.’

‘Jij bent toch ook *paperwork* hé, in de eerste plaats: als personage in dat boek.’

‘Maar ik leef tenminste.’

‘Dat zie ik elke week.’

‘Ben jij eigenlijk in leven? Je hangt daar maar... aan je tapkranen... Moet ik jouw vuilnisbakken ook eens in de fik steken?’

‘Knijp eens in mijn arm, Jurka: bewijsmateriaal. En wees blij dat ik met die arm telkens als je komt voor communicerende vaten zorg.’

‘Vuurtje? Hé?’

‘Het is hier rookvrij. Je kunt naar buiten of naar de kelder.’

Zatte zotte Jurka mikte een sigaret in haar hoofd en verdween benedendeks.

‘Heb jij ooit nog uit vuilnisbakken gegeten?’ vroeg ze even later zonder aanleiding of inleiding aan zowel Kevin als Jean-Philippe als Madame Soleil en Ivo, die ondertussen ook hun zitvlees op hun vaste stek hadden gedeponneerd. Ivo en zijn deerne kozen gewoonlijk voor de halfcirkelvormige zitbank vlak bij het gangetje naar de toiletten in de kelderverdieping. Ook in het daglichtgedeelte van Het Sas, meer vooraan, had nu een groepje van vier plaatsgenomen. Kevin spoedde zich ernaartoe; Jean-Philippe knorde hardop.

‘Vuilnis bakken,’ articuleerde Ivo achter haar rug.

Jurka reageerde niet.

‘Vuilnis – pauze – bakken,’ herhaalde Ivo, in een aangepaste dummiesversie.

Jurka draaide zich nu op haar kruk om.

‘Een woordspeling, Jurka. Een speling van het woord. Om zo te zeggen.’

Jurka liet haar dronken blikken vernietigend over de gouden en zilveren ornamenten zeilen die Madame Soleil ter hoogte van hals, borst, polsen en vingers torste.

‘Als ik die allemaal zou verkopen, heb ik voor twee jaar eten, dure varkenspoten heb je daar,’ knikte ze concluderend, waarna ze zich weer omdraaide.

‘Als je geen vuilnisbakken zou molesteren, zou je inderdaad aan proper eten gera-ken,’ antwoordde de aangesprokene giftig. ‘Pyromaan.’

‘Maar ze is er wel beroemd door geworden: ze staat al in een boek,’ merkte Kevin op, terugkomend voor zijn verse bestelling.

‘Ja: ze is de beste vriendin van die pennenlikker. Ze begint vooral graag zelf over vuilnisbakken, daarom,’ gnuifde Jean-Philippe. ‘Opdat wij over haar en het boek zouden beginnen. Hoe heet het ook weer? Herfsttij? Pluktijd? En waarom moet dat boekenmens twee namen hebben?’

‘Zweltijd,’ riep Jurka fel. ‘En ik... ‘

Toen tuimelde ze van de kruk, als een marionet waarvan de dradendirigent zelf dronken was. Ze bonkte knoerhard met de zijkant van haar hoofd op de hoek van het tafeltje waar Madame Soleil en Ivo zaten. De kruk kukelde weg via het scheenbeen van Jean-Philippe, die een harde gil gaf. Jurka zakte helemaal ineen op de grond, terwijl zich naast de blonde Lefe van Ivo donkere spikkels aftekenden, alsof daar met rode verf was gespat.

‘Godverdomme,’ gromde Kevin andermaal.

'Bel de 900!'
'Uit welke oertijd kom jij!?'
'Ander getal dan: vooruit!'

Toen kwam Patrick Volle Bak binnen. Die bestuurde een taxi. Het noodplan was vlug gesmeed.

'Ik betaal wel,' zei Kevin ruimhartig.

Omdat Jurka na herhaald aandringen niet opnieuw tot de bewuste wereld terug wilde keren, werd ze met man en macht door de lange cafécorridor versjouwd tot in de taxi van Volle Bak, die zijn dienstwagen inmiddels vlak voor de deur van Het Sas had geparkeerd. De vier nieuwe klanten knikten collectief meewarig; zotte zatte Jurka was alom bekend.

'Dat wordt zweltijd,' zei er een, wijzend naar zijn eigen hoofd.

Even later verscheen Kevin met een emmer warm water en een natte doek vanuit de diepten van Het Sas. Andermaal had zotte zatte Jurka een spoor achtergelaten.

'Ze verdient het niet om in een boek te staan,' mompelde Kevin.

'Nee,' schudden Madame Soleil en Ivo simultaan. Een boek was iets heiligs.

'Ze verdient het wel om in de hoek te staan,' zei Ivo.

'Weer een speling van het woord, Ivo? Een woordspeling?' mompelde de deerne spottend. Ze plantte zijn Leffe een halve meter verder, om het dweilen te vergemakkelijken.

'Die drink ik niet meer uit,' zei Ivo met een pruilmond. 'Ik laat deze beker aan mij voorbijgaan.'

'Hij kan het niet laten hé.'

Nicky Brandthout werd over haar roman geïnterviewd op de regionale televisiezender. Omwille van de 'expliciete' inhoud van Zweltijd ging de familiezonder ('Tendensen in Lifestyle', 'Waar naartoe in de provincie?', 'Tuinieren met Kamiel', 'Koken met streekgewassen') vooral in op haar pseudoniem. Bij monde van een afgelichte leraar Woord aan de Academie die in bijberoep ook media-ambities koesterde, werden vragen afgevuurd als:

'Die DT is toch wel correct hé?' (Olijke lach)

'Was er van in den beginne al laaiend enthousiasme voor die schrijversnaam?'
(Woordspelingen met 'brand' waren verder niet van de lucht)

'Hangt er niet een beetje een brandluchtje om het boek?' (Gesnuif, gegnuif)

'Vond je je echte naam dan niet goed genoeg?' (Om die stomme vraag hing een brandlucht!)

Erica d'Hainaut negeerde de verkleinwoorden en de woordspelingen. Ze deed haar best om Nicky Brandthout te zijn.

In het clubhuis van de filmcrew Impuls bekeek beeldregisseur Agatha Camera samen met de voltallige cast (Erica d'Hainaut, aka Nicky Brandthout, Attila Ongenae, 'agent' Alex, 'commissaris' Freddy, Jurka, Kevin, Jean-Philippe, Anoen 'Madame Soleil', Ivo, de vier klanten, Patrick 'Volle Bak', 'reporter' Wim) de resultaten van de eerste opnamedagen. Ze hielden allen hun adem in, want zelfs geruime tijd voor de montage zou beginnen, kon Agatha Camera reeds dodelijk streng zijn in haar verdict. Ze aarzelde niet om een hele opnamedag in de prullenmand te gooien en alles te laten overdoen. Wie het waagde op te merken *'In de montage komt dat wel goed'* werd met bliksemende ogen neergesabeld. Agatha kende geen genade, ook niet voor de rushes.

Onverwacht storend lawaai en de onvolkomenheid van licht vatte ze als persoonlijke nederlagen op.

Met uitzondering van 'hm' en 'ha' en 'hé' durfde dus voorlopig niemand van de cast een mening te ventileren over bepaalde scènes of shots. Ze wachtten alle- maal op het bevrijdende woord van Agatha Camera.

Het verhoopte 'Prima' of verlossende 'Schitterend' kwam er echter niet. In plaats daarvan beschreef de wijsvinger van de beeldregisseur een langzame beschuldigende kromme naar een bepaalde vlek op het scherm:

'Wie in hemelsnaam is dat!?'

De vinger bleef nog een paar keren aanwijzen:

'En hier?!'

'Kijk: en daar?!'

Telkens als Jurka in beeld kwam, verscheen er luttele seconden lang een efemere kopie van haar, vlak naast haar of gedeeltelijk achter haar, maar niet in exact dezelfde houding. Daarna gomde de figuur bijna onmerkbaar zichzelf uit.

Alle hoofden draaiden zich nu naar Jurka.

Jurka was foetsie. Weggeknipt uit het groepsplaatje.

'Waar is die nu naartoe!'

'Ewel: haar evenbeeld achterna.'

'Haha.'

'Erica: die scheet in 't begin staat niet in het script hé,' merkte Agatha Camera op.

'Winden laten is niet de bedoeling. Boeren en puffen en zweten en schijten schrijft de scenarist er zelf wel in. Oké?'

Iedereen lachte eventjes gedeisd.

'Erica?'

Agatha keek opzij naar haar hoofdrolspeelster, maar die bleek eensklaps ook verdwenen.

'Mm... even plassen zeker. Attila?'

'Ja?'

'Laat dat *schat*, ze is jouw schat niet. Nog niet. Dat staat niet in het script.'

'Oké.'

'En dat builtje thee moet in de doos, niet ernaast.'

'Is dat nu zo...'

'Jaja!'

'Had beter koffie gevraagd dan. Ik kijk even waar Erica blijft.'

'Ja, volg haar schetenspoor maar. Kevin!'

'Agatha?' (*'Shit: de hel barst los; de afvallingskoers is bezig'*, dacht die).

'Kevin: kies nu eindelijk eens consequent tussen een Vlaamse of een Franse r. Er zit al genoeg bekakte taal in mijn... in de film.'

'Ja maar: Jurka mag wel...'

'Kiezen, merde!'

'Godverdomme,' gromde Kevin boos, en hij schuifelde op staande voet naar de deur toe. Agatha verwachtte blijkbaar niet eens een reactie; ze keek noch op noch om.

'Jean-Philippe, kort en goed: de scheenbeenfase is ongeloofwaardig. Je hebt een beroerte gehad, weet je nog wel?'

'Maar...'

'Rechterkant... linkerkant... Idem dito: kiezen, merde!'

'Verdomme.'

'En wie van jullie drinkt er nu eigenlijk die blonde Leffe?'

'Ik toch?' reageerde Ivo.

'Waarom staat die dan tussen jullie in?'

'Maar die bloedspatten... '

'Jaah...' zuchtte Agatha hard, veel te hard naar de zin van Anoeek. Die gaf Ivo een duwtje. Schouderophalend stapten ze naar de deur, gevolgd door Jean-Philippe. Alex en Freddy keken elkaar aan en knikten.

'En wij, Agatha?'

'Dat kan er nog mee door, maar het moet ook opnieuw. Alex houdt zijn boek vast als een maagdenkaars en Freddy lijkt wel opgehangen in dat uniform. Ik wil geen slapstick in mijn... in de film. De tijd van gendarmefilms is voorbij.'

'Eh... is het interview oké?' informeerde Wim voorzichtig.

'En wij?' vroeg een van de vier caféklanten.

'Ik struikelde over een van jullie benen,' merkte Patrick op. 'Kijk: een blauwe plek op mijn scheenbeen, hier!'

'Als ik eerlijk mag zijn,' zei Agatha, terwijl ze verder focuste op het scherm, 'wanneer, Wim, leer je eens dat bekakte taaltje weer af? Zat er een paprika in je kont, of zo?'

'Oei!' deed Patrick, in een poging om grappig te zijn. 'Een negatieve recensie!'

Er viel een lange stilte. Toen rukte Agatha Camera de USB-stick uit de laptop en mikte die in de papiermand naast de tafel. Ze stond op en keek om zich heen. Er was niemand meer. Op de wand van lokaal 01 van het clubhuis had iemand met ketchup geschreven: *CUT!* Een vingeroefening.

59. GEEN GENADE

('DOOR HEM, MET HEM EN IN HEM')

'Als ik mijn baard een paar dagen laat staan, voel ik me vuil,' zei Daniël E. Veelbetekenend monsterde hij mijn tronie. Meer dan dertig jaar later zou ik me laten ontdopen. Daniël E. was toen al dood, maar hij zat daar toch voor iets tussen, zonder dat hij dat ooit had durven of kunnen hopen, geloven of zelfs maar beseffen.

Als een gevangene hield ik streepjes bij in een notitieboekje. Eigenlijk doorstreepte ik streepjes. De voldoening was groter. Het leek op schrappen. Van de 22 moest ik er nog 5 schrappen. Ietswat voorbarig deed ik dat met het laatste maandagstreepje.

Ik stopte boekje en potloodje weg en vroeg:

'Baard?'

De maandagtrein wiegde ons richting Brugge. Daniëls dubbelhartige opmerking vatte ik eigenlijk als een compliment op. Ik was een laatbloeiende jobstudent van 20 met een onweerstaanbare drang om een baard te hebben, wat maar dunnetjes lukte.

Twee weken al had ik me niet geschoren. Het werd dus blijkbaar al iets.

'Ach, de jeugd,' meesmulde Daniël E. Hij begon droevig uit het raam te staren, weg van mijn kingewas, naar niets, naar het niets dat hij al decennialang voorbij zag glijden, op weg naar Brugge-de-Dode, het Venetië van het Noorden.

'Che Guevara!' lachte ik. Geknars van wisselsporen smoorde mijn woorden. Daniëls grijsblonde lok hupte geschrokken op zijn voorhoofd toen hij even naar mij keek.

Op perron 9 van Brugge splitsten zich onze wegen elke ochtend klokslag 07:45. We mompelden wat en spoedden ons heen. Hij haastte zich met gebogen rug te voet naar

een kantorencomplex waar het waanzinnige woord 'kadaster' heilig was. Aan zijn rechterhand zwiepte een kleine tas heen en weer: de pendel van de administratieve underdog. Ikzelf holde zo de sissende muil van een stadsbus in, die me naar een mufte kantorenverdieping in de Clarastraat bracht. Wat ze daar in hemelsnaam uitvraten, heb ik nooit goed geweten. Ik werd er in de zolderarchieven ondergebracht en sleet er een maand lang de dodelijkste uren van mijn leven. Daar leerde ik mijn heilige woord van die zomer: 'Compensatiekas'. Van al het roemrijks dat Brugge eeuwenlang was overkomen, ontwaarde ik alleen maar welgeteld 46 dakpannen, tenminste als ik al op de tippen van mijn tenen stond. Voor de rest staken honderden ladekasten om de haverklap hun tong naar mij uit, telkens als een bediende naar boven kwam om een dossier op te halen of weer af te leveren. Een praatje kon er zelden af, want op elke verdieping hokten kapo's, gewapend met polshorloges.

'Welk lot is treingezel Daniël E. beschoren, al die jaren al? Is dat het bestaan op aarde, leven genoemd?' dacht ik soms, wanneer de gruwel van stofsneeuw in namiddagzon en een secundewijzer in slow motion midscheeps toesloegen. 'Wat doet hij daar om den brode op die kadasterdiensten? Waarom wil deze oude vrijgezel op die manier zijn geld verdienen? Ik heb er hier omwille van de centen een maand opzitten en sterf bijna ter plekke.'

De laatste drie werkdagen van augustus diende zich een bloedmooie vervangster voor mij aan. Ik kreeg instructies om haar in te wijden in de geheimen van het zolderarchief. Ze zou daar de maand september doorbrengen, want ze was een vooralsnog werkloze pas afgestudeerde politicologe, wier pa iets beduidends betekende ter hoogte van het begrip 'Compensatiekas'. Ze had geld nodig voor een grote reis. Plotseling wemelde mijn zolder van mannelijk ongedierte.

'Twee-, drieëntwintig, schat ik,' deelde ik Daniël E. op mijn voorlaatste werkdag mee, als antwoord op zijn vraag naar de leeftijd van mijn vervangster.

'Een politicologe zonder werk. Blond.'

Ik keek hem onderzoekend aan, om te controleren welk effect dat laatste woord bij hem sorteerde, maar hij deed weerkaatsend krek hetzelfde, zodat we geen van beiden een spier vertrokken.

'Ja, het is moeilijk om werk te vinden heden ten dage,' zei Daniël dan zuchtend. 'Ook voor vrouwen, zelfs met een diploma.'

Hij wendde zich naar het raam teneinde er weer eindeloos droevig doorheen te starren. Of monsterde hij stiekem zijn eigen weerkaatsing? Zoals ik dat vaak deed? Kon Daniël E. op zijn leeftijd nog op ijdelheid worden betrapt?

En de zomer denderde voorbij *'als een trein geurend naar hout en teer'*. Ik scheidde van mijn studentenwerkplek en van de werkloze politicologe als een hond van zijn drol. Op de allerlaatste heenreis met bestemming Brugge drukte ik op perron 9 Daniël E. de hand ten afscheid. 22 augustusochtenden hadden we tegenover elkaar in de trein gezeten. Ondanks het verschil in leeftijd en een totaal andere leefwereld hadden we het best wel met elkaar kunnen vinden, al bespeurde ik af en toe wat wrevel bij hem. Tot mijn eigen verbazing deed het me wat toen ik zijn gebogen rug en grijsblonde hoofd dobberend op de pendelaarszee zag verdwijnen. Vanavond zou hij net zo gebogen terugkeren, op weg naar zijn thuis: een kamer in het huis van zijn zus, die drie kinderen had en een man met een druk beroep.

Bij mij thuis kenden ze Daniël E. ook. Mijn ma had ooit nog met die zus van hem in

een naaiatelier gewerkt. Ze waren vriendinnen gebleven. Het publieke geheim van Daniël betrof het feit dat hij ooit voor priester had 'gestudeerd', maar dat er zich onderweg een ernstige kink in de kabel had voorgedaan, zodat hij de studies verbroken had. Wat die carrièreknobbel juist inhield, kwam ik niet te weten. Zijn zus kwam nog geregeld bij ons aan huis: een supernerveuze vrouw die razendsnel sprak en schichtig bewoog. Haar broer daarentegen had ik leren kennen als de kalmte zelve.

Door het aanbreken van het nieuwe academisch jaar verdween Daniël E. al vlug uit mijn gedachten. Ik associeerde hem immers vooral met een saaie eindeloze maand studentenwerk. Er lagen leukere dingen in het verschiet. Ik begon aan een actief leven met alle bekende ingrediënten. Beroepshalve kwam ik nog in mijn geboortestadje, maar wonen deed ik er niet meer.

Enkele decennia later las ik Daniëls overlijdensbericht bij mijn bejaarde ouders thuis. Het was een wereldlijke kennisgeving, waarop elk spoor van een kruis ontbrak. Ik woonde in naam van mijn ouders de afscheidsdienst in het crematorium bij. Ze keken opgelucht toen ik het ze voorstelde, want een teraardebestelling moest volgens hen eerst een kerk passeren. Ook met verassing hadden ze problemen.

De reeds fel door de tijd getekende zus van Daniël deelde gedachtenisprentjes uit. Op de foto was Daniëls grijsblonde lok niet meer zo uitdrukkelijk aanwezig. Toen iedereen de keerzijde van het prentje begon te lezen, golfd er schokken van ontzetting door het kleine gezelschap. Gelijk begon de zus hartverscheurend te wenen; ze werd onmiddellijk door haar zoon naar de auto geleid. We bleven met een twintigtal nabestaanden als aan de grond genageld achter.

Daniël E. had in een zelfgeschreven summiere tekst de Kerk en haar dienaars met enkele pijnlijke welgemikte slagen aan het kruis genageld. Hij kende geen genade voor de rukkende biechtafnemers, kwijlende huichelaars, zwartgerokte verkrachters en met bloed en zaad bevlekte soutanedragers die de mensen verplichtten op de mooiste ogenblikken van de week naar hun kille kerken te komen om boete te doen en die op de topmomenten van zovele mensenlevens met hun geile poten de zaak meenden te moeten bekruisen in de naam van een vage god. Hij besloot met de publieke 'beken-tenis' dat herhaalde verkrachting door een zwartrokdocent aan het seminarie er de oorzaak van geweest was dat hij ooit zelf de priesterstudies gestaakt had. In naam van de mensheid en de menselijkheid walgde hij van het beroep van eredienaar van de heer, waarbij hij geen heilige hoofdletters gebruikte.

Daniël E. had zijn daad gesteld toen er nog geen sprake was van de misdaden die de Kerk met vals zalvende bezweringen en mantels van huichelarij en vergoelijking en vergetelheid en ontkenning en verjaring toedekte.

Elk jaar bezocht ik de nieuwe begraafplaats in mijn geboortestadje. Die lag vier kilometer buiten het centrum, op weg naar de kust. Honderden identieke witte grafstenen stonden er in een streng gelid, als het gesneuvelde leger van god. Ik had de gewoonte mijn doden eens per jaar te gaan groeten. Toen ik de zomer na de verassing van Daniël E. op weg naar de kust weer even halt hield ter hoogte van de stedelijke begraafplaats, stond ik andermaal voor een verrassing. Op zijn gedenkplaat in een van de vele zuilen prijkte in duidelijke hoofdletters die tegen weer en wind bestand waren:

GEEN GENADE

‘Goed zo, Daniël,’ mompelde ik, en ik wreef grinnikend over mijn stoppelbaard.

Enkele jaren later liet ik me ontdopen. Ik deserteerde met volle verstand en bewustzijn uit dat ridicule leger van god met zijn dubbelzinnige metaforen, hautaine retoriek, valse nederigheid en gelijkhebbende voorschriften. Het was in de tijd van algehele ontreding. De golf van seksueel kindermisbruik door priesters deed de samenleving gruwelen en rillen tot op het bot. De minister van Justitie kwam maanden te laat met maatregelen, het land was politiek uiteen aan het vallen (waar zat ‘mijn’ politicologe om dat te verklaren?), de kardinaal slaagde er niet eens in volmondig openbaar mea culpa te slaan en de bisschop van Brugge (*of all places*, Daniël!) was ver weg gevluht ‘in het verborgene om zich te bezinnen over zijn leven en toekomst’, want de zaken waren verjaard. Onkunde, pretentie, valse nederigheid: hoog wapperden ze in de nationale tricolore.

België stevende ijlings op ontbinding af. Het druilerige driehoekje met zijn zovele regerinkjes van paljassen en charlatans werd onregeerbaar, terwijl het in het buitenland vooral bekend stond voor zijn zedenschandalen. Het werd een leeuwenkuil, waarin mensen als Daniël levenslang aan het sterven waren, een bestaan op later en dood uitzittend.

Voor mezelf staat het vast: na het ontdopen volgt het emigreren.

60. GASTRONOMIE

‘Inderdaad: *gastronomische* bedragen,’ herhaalde Faye Abernattie gnuivend en nadrukkelijk. Iedereen schoot in de lach. Deze week nog had een rechter een misnoegde restaurantklant gelijk gegeven. De vrouw had restaurant *Kokkerel* aangeklaagd wegens te duur in verhouding tot het product. Maurice Dujardin van de *Kokkerel* kreeg eindelijk wat hij verdiende. Abernattie, aanpalend restaurateur in het iets nederiger *Sea & Shells*, kon haar tevredenheid niet op. Gerechtigheid was geschied. De *Kokkerel* zou gas terug moeten nemen wat de prijslijsten betrof. Snobs en blasés zouden ergens anders hun toevlucht moeten zoeken. Of zich verwaardigen de *Sea & Shells* binnen te treden, de echte wereld van het eerlijke voedsel.

‘Misschien,’ flitste het op een onbewaakt ogenblik door Faye's hoofd, ‘misschien is het ogenblik aangebroken voor wat nieuwe gerechten. Een tegenzet? Nee: de doodsteek’, terwijl ze zelf nog naglunderend in verband met haar oneliner het gezelschap in taverne *Modest* haar intelligentste glimlach schonk. Op datzelfde ogenblik betrapte patron Carl van de *Modest* (leunend op zijn tapkranen) haar op een grimlach.

‘Vrouwen!’ schoot het door diens hoofd. Hij zwierde zijn keukenhanddoek over zijn linkerschouder als een flagellant.

De *Modest* werd vooral gefrequenteerd door *horecanen* op hun eigen sluitingsdagen. Bij de meesten was dat de dinsdag. De *Modest* bleef dus op dinsdagavonden tot in de late uren the place to be voor chefs, kelners, obers, geranten, koks, sommeliers en

fijnproevers van divers pluimage. Er werd zelden of nooit over voedsel en drank gesproken. Meestal ging het over geld, en werd er duchtig gedronken en gerookt. Joppe Meivink was in deze biotoop een gedeisd toeschouwer. Hij had drie faillissementen als restauranthouder achter de rug (*Bistrot Français*, *Grill Suzy Q* en *Mushroom*). In de pikorde van de huidige *horecaantjes* stond hij dus vrijwel achteraan. Zijn gezicht vertoonde een permanent misprijzen voor de mensheid. Het was een publiek geheim dat hij tegen betaling stiekem ging koken bij de rijken – stiekem, want ‘*de fiscus*’ zat permanent achter zijn vodden. Joppe Meivink was een genie met heilbot, tong en rog. Helaas was hij ook herhaalde malen iets te creatief geweest met boekhouden. Tot op heden beklagde Joppe het zich bitter dat hij zich niet tot de kookboeken had beperkt.

Elke dinsdag rond elf uur in de avond betrad Maurice Dujardin (‘*zwezerik*’ voor de vijandelijke intimi) het pand van Carl & Cie. Zo ook nu, op deze stormachtige dinsdag, – zijn eerste entree na de rechterlijke uitspraak. Servetten en bierviltjes werden van de tafels geblazen. Maurice kwam onbevangen binnen, met in zijn zog zijn chef-kok, een keukenhulp en een wijnkelnerin, die door de wind bijna weer naar buiten werd gezogen. Moedig glimlachend passeerde de manager van de *Kokkerel* het *Sea & Shells*-groepje, dat zich eensgezind en iets nadrukkelijker dan gewoonlijk had omgedraaid toen hij binnenkwam.

‘Ha, Faye! Alles kits in de *kitchen* van de zee, meiske?’

‘*Wie het eerst het woord neemt, staat gewoonlijk sterker*’, dacht Maurice.

‘Ja ja Maurice: boter bij de vis, hé!’

Dat was dus duidelijk buiten de waardin gerekend.

‘*Verdomd serpent.*’ (Weer een gedachte)

Gelach alom. Carl veerde verheugd van zijn tapkranen op: leven in de brouwerij.

Joppe Meivink schaterde zo hard dat hij nooit ofte nimmer nog moest rekenen op een job in de keuken van de *Kokkerel*. Maurice probeerde de donkere blikken uit zijn ogen weg te knippen, maar kreeg geen controle over zijn mondhoeken. Hij palmde met zijn gezelschap de overgebleven plaatsen aan de toog in en knikte naar Nand Dagschotel van de *Patria*, die andermaal door een overdaad aan Duvels niet goed meer wist ‘*van welke parochie hij was*’, zoals ze hier zeggen.

‘Nand! Hoe is het? Reeds een beetje onder de olie?’

Nand reageerde alleen met afwerende lichaamstaal en pulkte zijn veertigste sigaret uit een pakje.

‘Binnenkort is ’t gedaan hé met peuken in het restaurant?!’

Het kwam er voor de *Kokkerel*-baas vanavond op aan de aandacht vooral op anderen te vestigen. Die feeks van een Faye zou hem wel de hele avond...

‘*Zwezerik...*’ ving hij op. Zie je wel. Niet reageren.

‘Carl!’

‘Meneer Dujardin. En goed en ook schoon gezelschap. Wat mag dat zijn vanavond?’

Af en toe keek iedereen gezamenlijk verontrust naar buiten, waar een februaristorm door de straat gierde en met diverse uithangborden en panelen aan het rammelen was. Het misprijzende mombakkes van Joppe Meivink klaarde bij elke windstoot even op: hij hoopte wellicht op een allesvernietigende tornado, die vooral de welstellende horecazaken in deze stad en hun pompeuze chefs treffen zou. De storm bolde zijn

wangen en blies warrelende serpentines stuifsnieuw voor zich uit. Af en toe bogen de grote ramen van de *Modest* vervaarlijk.

Faye Abernattie daalde na een plasintermezzo de trappen af en stevende recht op het *Kokkerel*-groepje af.

‘En, Maurice: al een beetje bekomen van de prijzenslag?’

Maurice Dujardin probeerde kunstmatig in een lach te schieten, maar dat lukte niet echt, het werd een mislukte auditie van een grimlach. Zijn personeel spreidde eenzelfde mimische wrangheid tentoon.

‘Ik verzuur tenminste de markt niet hé, Faye. Nooit werk ik onder de prijs.’

‘Gaan madame Porsche en meneer Corvette nu nog willen komen met zulke zotte prijzen in de *Kokkerel*?’

‘Gij rijdt toch ook met zo’n Cabriotoestand?’

‘Ja: een Cabrio *Bouillabaisse*,’ gnuifde de wijnkelnerin van de *Kokkerel* samenzweerderig.

Faye Abernattie, leeuwin, richtte zich nu uitdrukkelijk tot haar: ‘De *Kokkerel* wordt een dumpzaak hé. Wat ga je die goedkope klanten nu inschenken? Zure wijn? Azijn? Rechtstreeks van de zuidflanken van *den Aldi*?’

‘Da’s nog altijd beter dan die viswijn... eh... piswijn van bij jullie, viswif,’ beet de vrouw haar toe. ‘Daar heb jij niet eens een sommelier voor nodig.’

Bij deze goedkope woorden ontplooidde Maurice Dujardin zijn breedste glimlach. Faye Abernattie schudde meewarig haar hoofd en droop weer af. Achter haar weerklonk overwinnaarsgelach.

Omstreeks kwart voor middernacht dook traiteur John nog handenblazend de *Modest* binnen, in voorspelbaar ornaat: een haastig van de kapstok geplukte overjas met opstaande kraag boven zijn horecaplunje (: wit, streepjes, blauw). Niet zelden vertoonde deze outfit sporen van voedsel, maar men verdacht John ervan deze opzettelijk aan te brengen. Hard labeur tot laat in de nacht, weet je wel. Zichtbare arbeid. Hij evolueerde van iedereen naar iedereen, en slaagde erin voor de derde opeenvolgende week zijn *leatherman* te showen, die hij van de horecavereniging *MEALS ON WHEELS* cadeau had gekregen voor diverse verdiensten. Zijn *leatherman*, een glanzende luxe-uitvoering van het klassieke Zwitsers mes, maar dan wel met maar liefst negentien mogelijkheden, was zijn trots. Alleen de *fine fleur* van het traiteurdom kreeg er zo een van *MEALS ON WHEELS*.

‘Altijd handig, overal. Ik grijp er, ik ga niet overdrijven, tien tot twintig keer per dag naar, ik zweer het u!’

Het ingebouwde knipmes zag er het vervaarlijkst uit.

‘Waarom zitten er negentien eh... dingen in?’ informeerde Joppe Meivink. ‘En geen twintig bijvoorbeeld?’ (John was niet te beroerd ook bij deze verloren kerel zijn opwachting te maken – kwestie van aandacht; Joppe voelde zich daardoor weer even bij de mensheid betrokken, tot de geweldige John dan weer naar een ander groepje verdween).

‘Twintig zou te symbolisch zijn,’ poneerde de traiteur met grote stelligheid.

‘Moogt gij daar zomaar mee rondlopen?’

‘Ik loop er wel niet mee te zwaaien hé, Joppe. Ziet ge dat mes? Ziet ge mijn handpalm? Vergelijk die eens? Ik... ‘

(John was dertig jaar geleden dienstplichtig para geweest bij de Belgische strijdkrachten. Hij beweerde dat hij een mens binnen de vijf seconden kon doden met zijn blote handen. Daarbij bediende hij zich graag van het woord *charcuterie*.)

‘Er zit ook een getande zaag in, kijk.’

John toverde na enkele ingrepen een haaiachtig instrument uit zijn *leatherman* tevoorschijn.

‘Amai,’ deed Joppe, maar dat meende hij niet.

Op dat ogenblik tuimelde Nand Dagschotel wederom van zijn barkruk. Wederom, want dat gebeurde wel vaker. Daarom keek niet iedereen opzij: men verdacht Nand ook van opzettelijkheid in dat verband. Nand krabbelde dus uiteindelijk weer recht. Intussen rukte de storm de laatste staande plant van op het trottoir voor de *Modest* weg. Carl had geen tijd gehad zijn voorraadjie siergroen binnen te slepen. De potplant kukelde midden op straat, maar hinderde hierbij niemand, gezien het late uur en de ligging van de *Modest*. Het ding tolde, bevolen door de wind, nog even heen en weer en brak ten slotte tegen de trottoirband in stukken, waardoor een deel van de potgrond als zwarte sneeuw door de straat stooft.

Voortekenen worden door de mensen ofwel niet gezien ofwel niet geïnterpreteerd. Die zwarte sneeuw stooft onbewaakt en ongezien verder door de stad, de witte slangen stuifsnieuw achterna. Dat westernachtig stofwolkje was de voorbode van naderend onheil. Een halfuur later wapperden bliksemserpentes boven de stad, terwijl een vreemde februaridonder ergens in de onmiddellijke verte aan het grollen sloeg. Intussen wakkerde ook de storm nog aan. Het was een ongeziene en ongehoorde combinatie.

(Ergens in een groot huis op de tweede verdieping stond een slapeloos nachtkind door het venster te kijken naar het tempeest. ‘God schroeit met zijn lastoestel de ozongaten weer dicht,’ dacht het. ‘Hij is boos op de mensen omdat ze gaten in zijn hemel hebben gemaakt. Maar morgen ruikt het weer lekker in de stad, zoals na elk onweer.’)

De verzamelde horecanen in de *Modest* keken ontzet opzij, alsof iemand op hetzelfde ogenblik hevig aan hun hoofden rukte. Simultaan klaptten de deuren naar het sanitaire compartiment en de dubbele voordeur open. Een kolk van stof en straatvuil wervelde vanuit onverwachte hoek naar binnen en door de hoofdingang weer naar buiten, onmiddellijk gevolgd door een stampede van tientallen dolle wolven die wervelden en kolkten.

‘Gastronomisch,’ flitste het weer door Faye Abernattie’s brein, maar tijd om daarover na te denken had ze niet. Met een dreigend, sonoor gebulder, aangepord door gerinkel van scherven en oudtestamentisch gefluit van wind, passeerde iets machtigs, iets naamloos, ijlings door de *Modest*, door de hele straat, door diverse horecazaken, en het kwam van ver, en het ging nog ver door, en het liet een spoor van vernieling achter, terwijl mensen opzij sprongen, ineen doken, elkaar vastgrepen, knielden, naar hun hoofd grepen of op de grond vielen.

Hoelang het geduurd had?

Eeuwenlange seconden, zestien minuten lang.

Lang genoeg om de prijslijsten en menu's van de restaurants en bistro's door elkaar te hutselen, aartsrivalen Faye Abernattie en Maurice Dujardin in een dodelijke omhelzing te dwingen, traiteur John met het getande zaagje van zijn leatherman door zijn linkeroog zieltoegend naar de Spoed van het UZ te doen transporteren, patron Carl tegen zijn geardheid in bovenop een inmiddels dode wijnkelnerin aan te treffen en menig ander stedeling uit de onmiddellijke omgeving gewond of gestorven te betrouwen.

Nand Dagschotel, kampioen van het vallen, overleefde de ravage.

Joppe Meivink, pechvogel, werd buiten westen geknakt door een zwevende kapstok, bood van dan af nergens meer weerstand tegen en vrijwaarde aldus zijn lijf van overlijden, omdat hij per toeval onder een beschermende tafel met een marmeren blad was beland.

Zeven dagen later zat de H. Horekerk op het Thomas van Aquinoplein stampvol. Anderhalf jaar later werd door het straatnamencomité de bewuste straat herdoopt tot de Nicolaas van Myrastraat. Voorheen was het de Dollemanstraat geweest.

61. ETAPPES

01

Op 06 juli 1952 zoefde beroepsrenner Marius Urquhart pijlsnel van de flanken van de Col d' Ardu af. Hij bevond zich in de ongeveer vijftiende positie. Het was bloedheet; op bepaalde plekken lag het wegdekoppervlak er gesmolten bij. Voor en achter hem was het peloton in vele stukjes uiteengereten. Hij had geen onmiddellijk zichtbaar mikpunt en evenmin een wielteszuigende achtervolger. Omwille van de veiligheid ook verkozen de meeste renners de gevaarlijke afdaling individueel en op eigen tempo te doen. Marius Urquhart (Franse nationaliteit, Corsicaan, maar geboren in Paraguay) behoorde tot de enige Corsicaanse wielersploeg die ooit aan de Ronde van Frankrijk deelnam. Het was in de tijd dat nog met landenploegen werd gereden. Met bonkend hart en de tenen tegen elkaar meanderde Urquhart naar het dal toe. Kilometers lang was geen levende ziel te bespeuren. In die tijd waren er ook geen tv-camera's die alles en iedereen overal registreerden, glorieus of ongenadig. Als er dat jaar al een camera was, dan werd die zeker op Fausto Coppi gericht.

02

Ter hoogte van bocht 34 katapulteerde Marius Urquhart zichzelf in het struikgewas, dat trapsgewijs uit de afgrond naar omhoog groeide. Hij zeilde als een engel het ongewisse tegemoet. Er waren twee verre getuigen van, die op dat ogenblik in een volgwagen de bocht begonnen aan te snijden. Zij zagen hoe de renner en de fiets met een magistrale duikersboog de struiken in doken. Van Urquhart of diens vehikel werd echter nooit meer een spoor gevonden. In de annalen van de Tour de France is dit tot op vandaag het vreemdste raadsel gebleven. Maar de mensen vergeten vlug, vooral ook omdat de Ronde een jaarlijks weerkerend evenement is, en de tijd gaat al net zo vlug. Marius Urquhart slaagde er niet in een legende te worden. Bij ontstentenis van

bewijsmateriaal kon men geen geloof hechten aan een wonderbare omkering van het belendende mirakel van Lourdes: de verdwijning van de heilige Marius Want waar waren de man en zijn fiets gebleven? Een luttel maggiblokje, vermoedelijk afkomstig uit zijn knapzakje, volstond niet. De verschijning van Maria leek, nou: geloofwaardiger.

03

Bij zijn overlijden zou de vrouw van Marius Urquhart vele keren meer dan een hapklare som geld opstrijken. Daar was voor gezorgd middels een contract bij Eassons Insur. (*) Op 6 juli 1952 was Urquharts klassement in de Tour barslecht. Eigenlijk was hij ook niet echt een klassementsrijder, maar eerder een bergkoninkje, dat, als de groten het gedoogden, in Alpen en Pyreneeën even zijn liedje mekkeren mocht, tegen flanken opklauterend als een gretig geitje. Maar er waren nog rappere geitjes dan Marius Urquhart. Er reden er voor hem, die hem opjaagden, en er reden er na hem, die hem najaagden. Anno 1952 verdween hij in bocht 34 volledig uit ieders zicht. Voorgoed.

(*) *Eassons Insur., met hoofdzetels te Grenoble en Plymouth, was een zijtak van Lloyds Inc. De firma was gespecialiseerd in risicovolle verzekeringscontracten in de wereld van topsport, weddenschappen, stunts, Guinness Book of Records, oorlogs-correspondentie, burgeroorlogen en medische extremen. Begin jaren zestig van de vorige eeuw werd deze tak opgedoekt wegens misbruik van voorkennis van de Beurs.*

04

Toen Marius Urquhart een jaar later nog niet was opgedoken, kwam er een bescheiden gedenksteen in bocht 34 op de flank van de Col d'Ardur, samengeschaapt door ploegenoten en goedgekeurd door de Tourdirectie. Er stond op:

DISPARU ICI
06.07.1952
MARIUS URQUHART
- TOUR DE FRANCE –

Maar de Tour passeerde daar de volgende jaren niet meer. Dat gebeurde pas weer even in 1967, maar in omgekeerde richting. Door de intrede van de merkenploegen in de Tour en het verlaten van de ouderwetse landenformule, werd er ook niks benefietachtigs of gedenkachtigs op touw gezet voor Urquhart en zijn nabestaanden. De karavaan sjokte er zo voorbij. Alleen een Luxemburgs radiocommentator gewaagde nog even van de vreemde verdwijning, ofschoon Urquhart een beetje Paraguayaans, een beetje Corsicaans en zelfs een beetje Frans was. In de loop van 1954 ontving de jonge weduwe een vorstelijke vergoeding van Eassons Insur., ondanks een ontstellend gebrek aan bewijsstukken, zonder juridisch gehakketak. Ze liet de gedenksteen op de Col d'Ardur voor wat hij waard was en verhuisde met haar eerst- en laatstgeborene prompt naar Berck-sur-Mer. Winter 1954 voorzag ze zich van een verse vriend met streng achterovergeharkte ravenzwarte haren: een tweeëndertigjarige brouwerszoon wiens eerste vrouw op zee verdwenen was. Hij was nog supporter geweest van Marius Urquhart, beweerde hij. Hij geleet er zelfs een beetje op.

05

Zondag 06 juli 2003. De vijftigjarige Bärbel Urquhart, uitbaatster van café La Russe in Berck-sur-Mer, zat naar de tweede etappe van de Tour de France te kijken, samen met enkele namiddagklanten en toeristen. Het was snoeiheet. De inhoud van het bescheiden visvijvertje achter La Russe begon meer op visbouillon te gelijken. Bärbel monsterde de kuiten, dijen en konten van de Saeco's, de Rabo's, de Lotto-Domo's, de Once's, de US Postals. Ze bedacht dat zij een halve eeuw geleden aan een dergelijk koppel lendenen ontsproten was. Waarna de vader, de dader, die ze uiteraard alleen van foto's kende, spoorloos van de aardbodem verdween, met achterlating van een onnozel maggiblokje. Had dat dingetje zich eigenlijk wel ooit in zijn knapzakje bevonden? Lap, voila, daar kukelden er weer een aantal tegen de vlakke.

'Dat zag je vroeger toch veel minder hé, al die valpartijen', merkte Bärbel op.

Ze inhaleerde diep. Enkele mannen mompelden en knikten instemmend, hun blik aan het scherm hoog in de hoek gekluisterd.

'Ge moet er maar al aan denken, of pardaf, daar ligt er ene'.

'De zwaartekracht is zeker sterker dan vroeger'.

'Of de gedachten, haha'.

06

Op 17 mei 1930 gaf Jonkheer Christian Chauxmes Bâton d'Offranville, bijgenaamd Het Gouden Kind, in zijn pas gerestaureerde zeventiende-eeuwse kasteeltje een diner voor veertien vrienden. Hij had er drie redenen voor: de restauratie van zijn stulp en ook die van zijn longen, want hij was gestopt met roken. De derde reden was geheim. Hij was de vader geworden van een flinke zoon, Marius. Drie dorpen verder lag die verse wereldburger in de nederige woning van de ouders van het Corsicaanse ex-bovenmeisje van Christian te duimzuigen. Vier mensen deelden dat geheim. Het kind zou goed verborgen blijven en later met zijn mama uit het zicht verdwijnen. De baby stond reeds van zijn allereerste dag op deze aarde in het testament van zijn rijke pa. De helft van Christians vrienden was net als hijzelf vrijgezel. Wat ze allemaal gemeen hadden: een liederlijk en decadent leven, wallen onder hun ogen beschouwden ze als lauwerkransen, grijze haren werden onbarmhartig geverfd, kale plekken op de schedel gecamoufleerd, vrouwen dienden om gepakt te worden, whisky bij het eten was geen uitzondering. Jonkheer Christian sprak zijn vriend chef-kok Eric Duprez van bistrot Captain Flint aan. Hij had zin om zijn vrienden eens een dijk van een poets te bakken. Samen bekokstoofden ze een plan. Eric zegde zijn medewerking toe; hij zou koken én opdienen. En ze gingen ook enkele nachten samen op pad.

07

Na afloop van het diner stond de gastheer op. Hij tikte tegen zijn glas en nam het woord.

'Mes amis', zei hij, 'nu zal ik jullie laten zien wat het eigenlijk was dat jullie met zoveel smaak opgepeuzeld hebben'.

Hij klapte in zijn handen en Eric Duprez verscheen, een groot zilveren dienblad voor zich uit dragend.

'Ziedaar de chef, mijne heren!'

Het gezelschap begon in de handen te klappen, maar het applaus stierf onmiddellijk

weer uit toen de chef-kok met het blad nader tot de tafel schreed. Kokhalzend en met afgrijzen in hun blik zagen ze negen kattenkoppen liggen, netjes gerangschikt, met ieder een rokende sigaret tussen hun tanden. Enkele gasten sloegen hun handen voor hun mond om braakneigingen te onderdrukken. Er klonken kreten en vloeken. Een week later werd Christian Chauxmes Bâton d'Offranville thuis dood aangetroffen. Hij was vergiftigd. Van een dader ontbrak elk spoor. Er werd er aanvankelijk ook geen gevonden. Het kasteel werd door de familie verkocht aan een rijke Engelsman. Een notaris uit Pourville regelde alles. Ook het deel voor het bastaardkind. En dat was niet gering.

Over diens mama werd met geen woord gerept. Tijdens de Wereldoorlog werd het kasteel door de Duitsers gebruikt als hoofdkwartier. Na de oorlog werd het een psychiatrische instelling voor oorlogsslachtoffers.

08

Het bovenmeisje van het kasteel solliciteerde in een van de eerste warenhuizen van het land, honderd twintig kilometer verder. Het lukte; in 1936 verkaste ze met haar spruit naar een andere streek. Het nieuwe 'Gouden Kind' Marius was ondertussen schatrijk. Als hij 21 zou worden, kon hij vrij beschikken over zijn kapitaal. Maar voor de mama was geen franc voorzien. Die had het daar erg moeilijk mee. Terwijl de jaren vorderden, groeide haar wrok. Ze ging een administratieve strijd aan met de familie van Christian. Het was vechten tegen de bierkaai natuurlijk. Die familie liep niet hoog op met de vergiftigde flierefluiter-vrijgezel, en nog veel minder met dat bijslaapje van hem, een Corsicaans ex-bovenmeisje. Meer nog, minder nog: ze bleek zo erg behept met de kwestie, dat het verdacht werd. Het parket heropende de zaak van de moord op Christian, op aandringen van de familie. Enkele maanden later werd Marius' mama officieel beschuldigd van de gifmoord. Ze werd opgepakt en veroordeeld. Motief: het slijk der aarde. De jonkheer zou haar, in bed nog, bij leven en welzijn dus, beloofd hebben dat ze niks te kort zou komen als ze het kind hield, onder de omstandigheden die hijzelf voorschreef. Het bleek een leugen te zijn; er was alleen voor de baby gezorgd. Haar voorgevoel zou uitkomen. Meer nog, minder nog: het bovenmeisje had de bons gekregen, twee maanden voor Christian op pijnlijke wijze het tijdelijke met het eeuwige wisselde. Als dat geen bewijs was. Voor haar én voor het parket.

09

Tijdens de oorlog kwam de gifmengster weer vrij. Toen ze *for old times' sake* nog eens het kasteel opzocht, viel ze op een Duitse majoor. Hij op haar. Gebruik makend van een militaire missie deserteerden ze samen naar Paraguay, met zoon Marius. Daar doken ze onder en kozen ze een nieuwe identiteit. Marius werd andermaal geboren, dit keer als Urquhart. In Paraguay ontwikkelde hij zijn liefde voor fietsen. Het was zijn grote droom beroepsrenner te worden. In Europa natuurlijk. Toen de Duitse stiefvader er na een voedselvergiftiging de brui aan gaf, nam de droom concrete vormen aan. Anno 1948 voeren ma en zoon terug naar het Oude Continent. Ze namen hun Corsicaans-Franse nationaliteit weer aan, evenwel de naam Urquhart behoudend. Ma ging piepklein wonen en dimde langzaam maar zeker uit. Twee jaar later werd ze begraven in het stille Groffliers niet ver van de zee. Marius Urquhart bracht zoveel tijd in het fietszadel door dat het eindelijk zover was: hij werd ingelijfd bij het gild der beroepsrenners. In die tijd ook werd hij gecontacteerd door notaris Moeneclay in Pourville. Even werden zijn ogen zo groot als schoteltjes toen de notaris hem de documenten

voorlas. Maar hij wou vlug weer in het zadel, heerlijk op- en neer meanderend langs-
heen de Route de Mer. Hij nam een deel van het geld op en verdween na de zomer
maandenlang naar Corsica, waar hij dagelijks noest trainde op zijn klimwerk.

10

Macht erotiseert, sport ook. Marius Urquhart kaapte een schoonheid weg, maakte haar
zwanger en bleef vooral beroepshalve in het zadel. Een lastig zittend beroep. Het ver-
liep niet echt naar wens. In het peloton was hij nog altijd een van de vele knechten-
waterdragers. Pas toen hij voor de tweede keer deelnam aan de Tour, de Tour van
Fausto Coppi, voelde hij zich beter in zijn vel. Maar hij had molentjes in zijn hoofd.
Daar wentelden andere plannen in het rond. Hij had alles goed voorbereid. Bocht 34
op de Col d'Ardur was zijn sluipteg naar de velden der vergetelheid. Zwaar verzekerd
en daarenboven vanzelf nog eens schatrijk ook, katapulteerde de jonge beroepsrenner
zich met zijn fiets op 06 juli 1952 het struikgewas in. Zoek iets, iemand, en je vindt dat,
die nooit. En zo geschiedde. Marius Urquhart werd niet voor de derde keer wederge-
boren. Zelfs de prille weduwe ontving nimmer een teken van leven.

11

De blik van Bärbel werd voortdurend van het scherm weggetrokken. Het was irritant:
die oude kerel zat zo strategisch opgesteld, dat hij zowel haar als het tv-scherm voort-
durend kon focussen. Ze voelde het. Ogen kunnen branden. Het trok haar aan en
stootte haar af. Ze had de man nog nooit in La Russe gezien, dacht ze. Of in Berck-
sur-Mer. Of toch? Nog voor het einde van de Tourrit stond hij op en verdween, na een
uitdrukkelijke hoofdknik in haar richting. Ze knikte kort terug en richtte haar aandacht
weer op het scherm. Toen de uitzending afgelopen was en Bärbel het bos lege glazen
van diverse tafeltjes ophaalde, trof ze op de plaats waar de oude onbekende gezeten
had een maggiblokje aan. Toen keek ze naar de kalender aan de muur.

12

Pa was al jaren overleden. Ma overleefde wezenloos in een fauteuil in de achterkeu-
ken. Het maggiblokje, eender welk maggiblokje, bracht haar niet terug tot de werkelijk-
heid. Hoe hard Bärbel ook haar best deed, het smaakmakende sterkmakertje kon de
oude onbekende bekende niet meer terug naar hier toveren. Niemand van de wieler-
fans-namiddagklanten van die zondag bleek de man te kennen. Ze konden zich hem
zelfs met moeite herinneren: Berck-sur-Mer begon in die periode overspoeld te raken
door veel vreemde toeristen. En de man kwam niet meer vanzelf terug, hoe lang Bärbel
ook wachtte, de hele Tour lang. De voortekenen waren er nochtans soms: in de Alpen
was er de gedenkwaardige valpartij van Beloki, die daardoor uit de Tour verdween en
nipt niet geletruidrager Armstrong in zijn val meesleurde. Smeltend asfalt bleek de oor-
zaak te zijn. In de eerste lastige Pyreneeënrit stond tot driemaal toe 34 gekalkt in een
van de laatste dalende bochten. Bärbel wou best wel in een fascinerend soort nume-
rologie geloven, bijgeloven. Ook de Corsicaanse afscheidingsbeweging roerde zich.
Aan het begin van de zomer werd Colonna opgepakt, de moordenaar van de Corsi-
caanse prefect. En ondanks enige clementie, betoond door de Franse president, was
de eveneens opgepakte boer-antiglobalist José Bové manifest aanwezig in De Ronde
en in heel Frankrijk. Het werd (de jaren van de wereldoorlogen buiten beschouwing
gelaten) voorwaar nog een gedenkwaardige honderdste Tour.

62. EPOQUE

Alexia Yerna.

Ik ben jaloers op mensen met mooie namen. Die namen spreek ik dan zacht proevend voor me uit, vijfmaal na elkaar. Alexia Yerna heb ik al honderdmaal gearticuleerd.

Haar voornaam associeer ik met Byzantijnse rites, kaarsen, kersenbloesems en ui-vormige kerkkoepels.

Haar achternaam klinkt als die van een stad aan een rivier waar in oudere tijden een belangrijk verdrag werd getekend.

Haar vader was een Pruisische ulaan, 2 m 04 groot, nog indrukwekkend groter toen hij hoog op zijn paard gezeten tijdens *De Grootte Oorlog* op verkenning dwars door de velden van Vlaanderen reed, voor de troepen uit.

Haar moeder was een hemelse harpiste, die ook het wiskundeonderwijs uit die tijd een nieuwe wending gaf. Zij had overigens het *Erdösgetal* 2. (*)

Oude tijdperken: knevels, eau-de-cologne, Caruso, luizen.

Ook kindersterfte: drie broertjes van Alexia bleken al vroeg niet levensvatbaar te zijn en stierven voor hun eerste of tweede verjaardag.

Alexia Yerna is er nu 81.

Ze rookt sigaren en drinkt 24-year-old *Boar's Head* whisky.

Ze vertelt over Russische soldaten die brullend hun baard afbrandden tot tegen het vel en over Vlaamse soldaten die vertwijfeld hun keel open probeerden te halen na een gasaanval: verhalen van haar vader.

Er waren weinig stille periodes in de twintigste eeuw. De voorraden vrede en rust strekten niet lang. Op de achtergrond van elke idyllische foto of pastorale filmopname uit die tijden hoor je ver gedonder, geratel, gekreun, geschreeuw, gebulder, gereutel. Van in het begin van de eeuw was dat al zo.

Zoals in een gedicht de belangrijkste boodschap tussen de regels staat, zo speelt zich ook buiten het kader van een foto of een film niet de bijzaak af. Altijd kijkt er wel iemand opzij, net op het bewaakte ogenblik dat alle anderen glimlachend naar het 'vogeltje' turen en dat er afgedrukt wordt. (Dat is dan gewoonlijk het stoutste kind of de meest verstrooide mens, een discipel van de verkeerde lieveheer, die aan zijn kruis de moeite deed zijn hoofd naar links te buigen om het relaas of het alibi van de slechte moordenaar te beluisteren.)

Wat is daar gaande buiten die collectieve vrolijkheid op zo'n foto anno 1912? Een portret anno 1935? Een kiekje uit 1952? Een plaatje uit 1992?

Alexia kan het weten. Zij kan vele donderwolken invullen die ontbraken op zovele

kiekjes. Zij kan die ook kleuren: Pruisisch blauw, feldgrau, gifgroen, kakibruin, bloedrood, verzengend wit, loodgrijs. Een bedenkelijke regenboog overspant de tijd die zij reeds op aarde heeft doorgebracht, deze blauwe plek in het heelal. Is men 'een kind van zijn tijd'? Soms moet men zichzelf heruitvinden, want het zijn niet de tijden die veranderen, maar de mensen die verouderen.

Paulette Goddard, de goddelijke actrice uit o.a. *'Modern Times'* van Chaplin, en Erich Maria Remarque, de auteur van o.a. *'Im Westen nichts Neues'*, twee onafhankelijke geesten, die samen-apart een aantal jaren van hun leven deelden, zijn goede bekenden geweest van Alexia Yerna. Naast hun namen kun je de accolade van de twintigste eeuw tekenen: een krul gelijkend op de pinhelm van een ulaan. Scheefgezakt.

Alexia Yerna leerde hen kennen in de Verenigde Staten, waar ze eigenlijk op zoek was naar iemand anders. Omwille van dat vreemde *Erdösgetal* van haar moeder ondernam ze in de loop van de eeuw uit nieuwsgierigheid een queeste naar, zeg maar: zette ze de achtervolging in op de Hongaarse wiskundige *Pàl Erdös* (*). Ze trof hem aan in Amerika, zoals gewoonlijk ergens onderweg. Het excentrieke genie reisde namelijk constant, van de ene naar de andere conferentie, overal bij vrienden en bekenden aankloppend met de mededeling: *'Mijn brein staat open, laten we samen wat artikelen produceren en publiceren.'* Hij was toen al stevig aan de amfetamine. Na een weddenschap met vrienden voor 500 dollar bleef hij een maand clean. Dat was het tijdstip waarop Alexia even kennis met hem kon maken. Hij nam echter daarna zijn oude gewoonte weer op, protesterend dat de wiskunde een maand vertraging opgelopen had. Korte tijd later ontmoette Alexia in de V.S. de wereldberoemde filmster en de wereldberoemde schrijver, die elkaar een huwelijk berokkend hadden waarvan de vlam ondertussen al vlug aan het doven was.

Alexia Yerna, enig kind, is jong geweest tijdens het interbellum. Het was de enige periode met wat windstilte, maar als je goed luisterde, hoorde je het gerommel in de verte.

De *Vrede van Versailles* veroorzaakte grote armoede in Duitsland. Frankrijk daarentegen herademde. Het kon zijn schulden aflossen bij Groot-Brittannië. En de Britten konden dat op hun beurt doen bij de Verenigde Staten. Toch zat Europa met een probleem. In 1922 sloten Duitsland en de Sovjet-Unie, twee landen op hun knieën, het *Verdrag van Rapallo*. Er stonden onschuldige politieke dingen in, maar er waren ook geheime militaire afspraken, waar het leger en sommige geleerden in betrokken waren. Dat baarde zorgen. Een en ander was in strijd met de grote officiële verdragen.

Anno 1923 begon Duitsland ook achter te lopen met herstelbetalingen. Frankrijk en België hadden hier weinig begrip voor en bezetten het Ruhrgebied, waardoor Duitsland zijn schulden helemaal niet meer kon aflossen. Gevolg: economische crisis in een land dat zich al tussen hangen of wurgen bevond. In 1924 stelde de Amerikaanse bankier Dawes voor om tegen een aanzienlijke rente geld te lenen aan Duitsland. Daardoor ging het economisch weer ietwat beter. Duitsland sloot zelfs enkele nieuwe verdragen met de Geallieerden. In 1925 bijvoorbeeld was er het *Verdrag van Locarno*, waarin Duitsland wel zijn west-, maar niet zijn oostgrenzen erkende. Omstreeks 1929 deed zich een economische wereldcrisis voor, die begon in de Verenigde Staten. De wereldmarkt (toen al voor een flink stuk door de V.S. beheerst) deelde in de brokken. Duitsland werd andermaal getroffen. Hitler profiteerde van deze malaise. Hij speelde in op de gevoelens van de Duitsers. Sterk geformuleerde standpunten en slimme

toespraken brachten de korporaal uit *De Grootte Oorlog* al snel aan de macht. Hij had er amper anderhalf jaar voor nodig. Het einde van het interbellum was in zicht.

Wat gaat er om buiten de officiële foto's van al die verdragen? Daarvoor moet je soms de cartoons uit die tijd bekijken. Kattelbelletjes op het spoor komen. Of luisteren naar wat er door de mensen verteld wordt bij de slaggers en de bakkers. Een onweer kent voorbodes: dieren zwijgen stil, mensen worden onrustig.

De grijze dreiging, de bruine pest, het rode gevaar, de gele koorts, de koude oorlog: de kleur en de temperatuur van de twintigste eeuw zijn genomen.

'Er komen nieuwe laarzen opmarcheren.'

Deze zin heeft Alexia Yerna ettelijke keren uitgesproken, op bezwerende toon. Ze bewondert ook Marlene Dietrich mateloos: de Duitse diva die Nazi-Duitsland ontvluchtte en later terugkeerde naar Europa om voor de geallieerde troepen op te treden. Pas na de dood van schrijver Remarque vernam Alexia dat die een vrij lange verhouding met *la Dietrich* had gehad, vaak via brieven, kattelbelletjes en telefoons. De wereldberoemde filmster uit *'De Blauwe Engel'*, ook al een culturele mijlpaal uit de twintigste eeuw, was culinair onderlegd en kon goed overweg met champignonsoep, leversaus en zuurkool. Er is een snipper papier van Marlene aan Erich bewaard, ooit ergens aan vastgeprikt, die vrij vertaald luidt: *'Liefste, dit is een stuk vlees zonder vet en in zijn EIGEN NAT – je kunt het opeten of weggoaien.'*

Deze snipper is in het bezit van Alexia Yerna: een 'cadeautje' van Erich Maria Remarque aan haar, ergens onderweg, in de twintigste eeuw, in de V.S. of in Europa (Venetië? Waar Remarque ook Dietrich voor het eerst ontmoette?), dat herinnert Alexia zich niet zo goed meer. Ze bewaart de krabbel als een kostbaar kleinood.

Hoe heeft Alexia Yerna de Tweede Wereldoorlog meegemaakt?

Ze was ongeveer 16 toen de gemoederen overal zo verhit raakten dat de mensheid alweer, nauwelijks een paar decennia later, slaags raakte met zichzelf.

De korporaal uit de *Grootte Oorlog* werd partijvoorzitter en Führer. (Wie een mythe in stand wil houden, moet veel verzwijgen: in de jaren twintig zat Adolf Hitler ook acht maanden in de gevangenis, na de mislukte Bierkellerputsch: een eerder groteske vertoning, waarbij de toekomstige Führer in een bierhalle wild met een pistool stond te zwaaien teneinde Beieren te veroveren en de Weimarrepubliek omver te werpen. Buiten slaagden zijn gewapende aanhangers evenmin in hun opzet, en er vielen enkele doden. Hitler kwam, vier jaar vervroegd, weer vrij in het geboortjaar van Alexia Yerna.)

De hemelse harpiste onderhield naar Nazinormen te veel contact met Joodse wiskundigen, o.a uit Boedapest. Vandaar overigens haar *Erdösgetal 2*. Daardoor kreeg ook de oude ulaan problemen. Hij bevond zich, zoals zovelen, tussen hangen of wurgen, tussen communisme en nationaal-socialisme, en wou noch voor het ene, noch voor het andere kiezen. Een tussenweg of een oude weg leek in die donkere bruine dagen uitgesloten. Het feit dat hij oud-strijder uit de *Grootte Oorlog* was - hij had tot de falanxen van de keizerlijke troepen behoord -, maakte het er niet makkelijker op. Zo stootte zijn

weigering om lid te worden van de *Gestapa (Geheimes Staatspolizeiamt)* op onbegrip. Ook zijn naam, Yerna, veroorzaakte argwaan.

Dus sloeg het gezin op de vlucht, toen dat nog mogelijk was: vader, moeder, dochter. Midden- en Zuid-Europa boden weinig perspectieven; Amerika was de andere kant van de moeilijke medaille. Sedert de beurskrach van 1929 in New York waren de V.S. geen echt land van belofte meer. De Yerna's verlieten op een nacht Lüneburg en reisden in een ruk via een duurbetaalde vluchtroute door naar *Herning* (**), Jutland. Planning, termijndenken, vooruitziendheid, relaties, maar ook toeval, intuïtie, geld en geluk bepaalden hun route en (voorlopige) eindbestemming. Ze belandden er in een kleine, streng-lutheraanse Duitse gemeenschap, het resultaat van een *braindrain* die al in de vroege jaren twintig op gang was gekomen. Vader Yerna sprokkelde her en der handenarbeid, moeder Yerna begeleidde vrome erediensden op de piano, want haar harp had ze noodgedwongen achter moeten laten. Vlucht, zelfbehoud.

Toch werd het nog Amerika. Vlak na de oorlog, Alexia was er dan 22, slaagden de Yerna's erin de grote plas over te steken, na enkele donkere, armoedige jaren in het noorden van Denemarken. In Syracuse, New York, kon de harpiste nog enkele jaren aan de slag als wiskundelerares. Ze gaf er ook muziekonderricht. De oude ulaan, vermoeid van het vele reizen en vluchten, kon er niet wennen, wapperde op een valavond even met zijn handen voor zich uit en verwisselde bijna onmerkbaar het tijdelijke voor het eeuwige. Twee jaar later volgde zijn vrouw hem, na een kwaadaardige ziekte. Alexia werkte ondertussen op de drukkerij van een lokale *county*-krant voor emigranten. Ze werkte zich op tot redactrice. Ze slaagde er in enkele beroemdheden voor de krant te interviewen: Remarque, Goddard. E.M. Remarque ontmoette ze daarna nog bij diverse gelegenheden. Omwille van de talenmix (Duits, Deens, Amerikaans-Engels, en andere varianten van diverse oorsprong) werd ze lid van de Esperantistenbond aldaar. Het Esperanto bloeide weer wat op, zoals het gewoonlijk deed na een grote, wereldwijde oorlog. Daar kwam ze in contact met een oude professor, die naar eigen zeggen in de scheikunde was gespecialiseerd en Russisch-Pools-Joodse roots scheen te hebben. De man miste verschillende vingers aan beide handen, was halfblind en sprak ongeveer twaalf talen, waaronder zelfs Chinees. Toch geloofde hij rotsvast in het Esperanto als mondiaal bindmiddel. Professor Siggy Bloomfield, zoals hij zich noemde, gaf haar les. Binnen het jaar sprak en schreef Alexia Yerna vloeiend Esperanto, maar toen stierf Bloomfield schielijk. In een nagelaten brief aan haar, die hij twee dagen voor zijn dood op de post had gedaan, en die volledig in het Esperanto was opgesteld, beschreef hij haar zijn bizarre leven als Sigmund Rosenblum, alias *Sidney Reilly*, Brits meesterspion en fel gehavende overlevende van Russische gevangenschappen(***). Alexia borg de vreemde brief op bij de Dietrich-snipper, wees een aantal huwelijksaanzoeken af, trok een streep onder haar werk voor de krant en de Esperantobond en vertrok naar Europa, België, na een omweg via Venetië, waar ze zichzelf trakteerde op een maand bezinning.

Alexia Yerna. Brussel, België.

Ze trouwde nog, laat, met een antiquaar. De boeken, weet je wel. Er kwamen geen kinderen, want *'Er komen nieuwe laarzen opmarcheren.'*

De rimpelingen en steekvlammen van de laatste drie decennia van de twintigste eeuw en de aanvangsjaren van het nieuwe millennium beroeren haar minder. Het lijkt alsof

ze wacht op een grote nieuwe allesverzengende wereldbrand, zelf gereed om desgevallend zo te verdwijnen. Het moederlijke Erdösgetal, de Dietrich-snipper, de Reilly/Bloomfield-brief: het is hààr eeuw. Geweest.

In 1968, het jaar waar men om verschillende redenen blossen op de wangen van kan krijgen, bevindt Alexia zich andermaal in Venetië. Mann, Mahler.

'En op een dag ving hij bij de kapper, waar hij nu dikwijls kwam, een woord op dat hem aan het denken zette. De man had gesproken over een Duits gezin dat zo pas na een kort verblijf weer was vertrokken, en hij voegde er vleierig babbelend aan toe: 'U blijft, meneer; u bent niet bang voor het kwaad.' Aschenbach keek hem aan. 'Het kwaad?' herhaalde hij.' (****)

Ze is 44: te oud voor revolutie, te jong voor berusting. Venetië is dus aangewezen. Het is een onverdachte plek, van alle tijden. En het antiquariaat in Brussel, waar zij de administratie voor doet, boert goed.

De oude wereld dooft uit; de oude idolen sterven. Het oosten van een nieuwe wereld krijgt de volle aandacht. Alleen in de achtertuin van Europa wordt het nog roerig: het Balkanbuskruit explodeert en blijft lang nasmeulen in verspreide brandhaarden. Sarajevo, *of all places*, is andermaal *the place not to be*. Alexia, ondertussen bestorven weduwe, bereist alle landen van Europa, met uitzondering van Duitsland en Denemarken. Ze neemt de draad van het Esperanto weer op en geeft privélessen.

In die hoedanigheid ontmoet ik haar al ongeveer een decennium lang. Het Esperanto heb ik ondertussen al onder de knie. Haar geschiedenis, die voor een stuk de geschiedenis van de twintigste eeuw is, bijna ook. Ik blijf komen. Sigaren, whisky. Ik heb de Dietrich-snipper en de Reilly/Bloomfield-brief gezien. Ik heb het wiskundeartikel gelezen dat haar moeder samen met een Hongaarse collega van Pàl Erdös schreef. Ik hoor het gereutel en het kanongebulder. Ik maak het geklater en de glitter van de *roaring twenties* mee, van horen zeggen. Ik zie de donkere kleuren van de jaren dertig opdoemen. Ik voel het gedreun van laarzen in de straat. Elke week bezoek ik Alexia Yerna trouw. Dat gebeurt gewoonlijk op maandagavond. Ik beluister er de twintigste eeuw, uit de meest gewone, betrouwbare bron die er kan bestaan:

een ooggetuige,
een vrouw,
niet arm,
niet rijk,
niet van adel,
van de overkant,
kosmopoliet,
polyglot,
op de vlucht,
terug thuis,
en toch weer niet,
herinnering,
toeval,
fragment,

accolade,
Alexia Yerna,
thans 81,
sigaren en *Boar's Head* whisky.

Ik schrijf haar op: Alexia Yerna.

Als ze sterft, wat ze niet mag doen, mag niemand laarzen dragen bij haar laatste afscheid.

(*) *Erdős Pál (1913 – 1996) was een excentriek Hongaars wiskundige, continu op reis. Door zijn enorme productiviteit (hij schreef ongeveer 1 500 wetenschappelijke artikelen) introduceerden zijn vrienden-wiskundigen, deels als grap, het Erdősgetal. Erdős zelf kenden ze het Erdősgetal 0 toe (omdat hij nu eenmaal zichzelf was); zijn directe coauteurs kregen Erdősgetal 1; de onderzoekers die gepubliceerd hadden met deze coauteurs kregen Erdősgetal 2, etc ... Ongeveer 90 % van de huidige actieve wiskundigen in de wereld hebben een Erdősgetal kleiner dan 10. Op die manier kun je de afstand tussen twee onderzoekers definiëren, via zogenaamde 'grafon'. Zelfs de beroemde honkballer Hank Aaron (record aantal homeruns in een carrière) heeft Erdősgetal 1 omdat hij samen met Erdős een honkbal heeft gesigneerd toen zij beiden een eredoctoraat ontvingen aan de universiteit van Georgia. Ook het taalgebruik van Erdős was eigenaardig. 'Het Boek' was een denkbeeldig boek waarin God de beste en meest elegante bewijzen voor wiskundige stellingen had opgeschreven. (Hij was niet-gelovig en noemde God de 'Opperste Fascist'). Kinderen noemde hij 'epsilons', vrouwen waren 'bazen' en mannen 'slaven'. Mensen die geen wiskundig onderzoek meer deden waren 'dood'; overledenen waren 'weg'. Zijn grafschrift moest volgens hem luiden: 'Eindelijk word ik niet meer dommer'.*

(**) *Geboorteplaats van de Deense wielrenner en eenmalig Tour-de-Francewinnaar Bjarne Riis. Denemarken bleef onder Duitse bezetting enigszins gespaard van het grote oorlogsgeweld, met uitzondering van het eiland Bornholm in de Baltische Zee (of Oostzee), dat in 1945 nog even dreigde achter het IJzeren Gordijn te verdwijnen, maar toch ontsnapte aan inlijving door de Russen.*

(***) *Sigmund Rosenblum, aka Sidney Reilly, werd in 1874 in het Russische Odessa geboren en getogen. Hij studeerde scheikunde in Wenen. Toen hij ontdekte dat hij een onwettig kind was, ensceneerde hij op 19-jarige leeftijd zijn 'afscheid' van de wereld: in een brief meldde hij dat men zijn lichaam terug kon vinden onder de ijsschotsen in de haven van Odessa. In werkelijkheid reisde hij als verstekeling aan boord van een Brits schip naar Zuid-Amerika, waar hij meer dan drie jaar bleef, grotendeels in Brazilië. Door contacten met Britse legerofficieren aldaar en door zijn uitzonderlijke talenten werd hij in Londen gerekruteerd door de pas opgerichte Britse Geheime Dienst. Als eerste opdracht van Churchill moest hij in de verwarring van de Russische Revolutie proberen om Lenin te vervangen. 'Reilly' ontpopte zich als een meesterspion en kameleon, die overal in Europa de geschiedenis mee hielp bepalen, al bleef hij meestal 'onzichtbaar' in de coulissen. Ook zijn liefdesleven was legendarisch: hij trouwde drie-maal en had meer dan negentig maîtresses. Na zijn laatste opdracht, het organiseren van het verzet tegen de communisten, verdween Reilly, medio jaren twintig. Hij zou in de Boetyrsk-gevangenis in Moskou gedood zijn. Hij zou in Finland het genadeschot*

gekregen hebben. Hij zou overgelopen zijn naar de andere kant. Hij zou een leven in China opgebouwd hebben. Het bleef een mysterie. Tot nu.
(****) Thomas Mann, *De dood in Venetië*.

63. ENGEL IN AVELGEM

Avelgem... net-niet navel, net-niet parel, maar wel voorportaal tot de Vlaamse Ardennen. Laatste West-Vlaamse vesting van betekenis vooraleer je voet zet op Oost-Vlaamse of Waalse bodem. Kluisberg, Schelde, vlakke: Avelgem heeft het. Vriendelijk volk, dat ook.

De grote nieuwe wereld (echter niet met zijn oubollige bigbrothertoestand, die veel te vroeg en totaal verkeerd voorspeld werd) heeft al enkele jonge generaties naar de knoppen geholpen, en ook het stille, eerder afgelegen Avelgem zal daar niet aan ontsnappen zeker? Of aan de ergste economische crisis annex werkloosheid sedert de Tweede Wereldoorlog? *Chillen en samplen en copy-pasten de netizens hier ook volop?* Verdampen hun in de afgelopen decennia opgestapelde winsten ook zienderogen?

(Noot van de auteur. Eind jaren tachtig probeerde de lokale politicus Serge V. met zijn ovenwarme partij MEGALEV (een anagram van Avelgem) de streek nieuw leven in te blazen. MEer GAAn LEven leek echter te veel op die Andere Partij).

En toch... en toch... Altijd weer krijg ik in Avelgem iets van 'oudbakken'. Komt dat misschien door Avelgems bekendste inwoner, borstelsnorremans Stijn Streuvels, de bakker die ook schreef? De schrijver die niet meer bakte? Nou, hij bakte er wel wat van. Hij kon zelfs Noors lezen, de stugge kerel. Dit terzijde.

Het marktje in Avelgem lijkt eerder op een (weliswaar korte) landingsbaan. Het is een strook tussen de kerk en de hoofdstraat en vice versa, met aan weerszijden vooral winkels en horeca. Ideaal als landingsplaats voor een vliegende schotel.

Anno 20XX landde er daar inderdaad iets. Het was geen vliegende schotel. Het was een vrouw. Ze kwam zo uit de lucht gevallen. Vanuit het oosten. Op de negende juli. Nou, vallen. Ze diende niet van straat geschraapt te worden, zoals het cliché dan luidt. Haar nederdaling werd gebroken door de luifel van eethuis De Vlaschaard, die uit heel sterk weerbestendig zeildoek bestond. De gevallen engele (Babbe zou ze blijken te heten) veerde met een dwaze buiteling nog een keer op, landde ten tweeden male, gleed dan van de luifel af en hupte lenig als een turnster op het trottoir.

Geen levende ziel had deze teraardebestelling gezien. Alleen Patrick van De Vlaschaard had een doffe klap gehoord.

'Het gaat donderen,' had hij geconstateerd. 'Het gaat het niet houden, dat weer.' Niemand luisterde, knikte of beaamde, want hij was alleen in de bijkeuken. Het betrof overigens een draak van een mededeling, verpakt in een cliché als een kathedraal met duivenstront op: het kleinste Vlaams-Ardens kind voelde dit donderweer zo aankomen. Voorwaar: diezelfde avond nog brak inderdaad een onweer los, dat de vergelijking met het tempeest in 'De Vlaschaard' van Streuvels kon weerstaan. Maar toen was engele Babbe al in soesland, ergens te velde, in een moestuin onder reuzengrote rabarberbladeren.

Hupsake!

Babbe vormde met beide handen een kommetje om haar neus en schudde zich even als een natte hond. Daarna zeilden haar blikken over de verlaten straat. De stoelen op de terrassen stonden al voorovergebogen tegen hun tafels geleund. Hier en daar flikkerde een tv-scherm even op. In de verte klonk wat gerommel. Het halfduister achter de vitrine van café Retro herbergde nog drie onroerende gasten, als vraagtekens gebogen aan de toog, een vrouw en twee mannen – een ware Hopper in Avelgem.

Door wie (Wie?) was deze engele gezonden?

Betrof dit een waarachtige Godsgezant?

Of was dit (letterlijk) een gevallen engele?

En ik vraag u: waarom Avelgem?

Die laatste vraag is de moeilijkste, maar alvast dit. Een verklaring kan soms eenvoudig zijn: engele Babbe was simpelweg door een gat in de ozonlaag getuimeld en zo op de aardkloot gedonderd. Een hemelachtige voorzienigheid had haar veilig en wel, maar toch met een *himmelhoche* snelheid door een glijschacht geleid en heelhuids, nou: heelengels, ter aarde besteld. Er was alleen ter hoogte van haar neus wat ijsvorming, die alras ontdooide.

Engel Babbe mocht zich gelukkig prijzen dat ze op openbaar grondbezit terecht was gekomen – weliswaar via het afstapje van een privéluifel. Immers: in een andere novelle van dezelfde schrijver dezès landt een keramische astronaut (*door de beeldend kunstenaar José Vermeersch vervaardigd en t.g.v. diens 65ste gedenkdag aan twee grote frambozenrode trossen ballonnen ieder tellende 65 zulke opgeblazen feestartikelen het zwerk in gestuurd op zoek naar een random gelukkige bestemming*) parades en met de beide beentjes schrijlings op de scheidingshaag tussen twee Vlaamse tuinen van twee aanpalende Vlaamse kempaantjes. Hommeles!

‘Voor hetzelfde geld’ zoals ze hier zeggen, werd engele Babbe op zo’n privéterritoriumje ter aarde besteld, waar de eigenaar haar fluks te werk kon stellen als engelvan-plezier. Het draaide dus anders uit. Haar malse kontje daalde uit duifgrijze luchten te openbaar Avelgem neder, en ongezien.

Hoe dan ook: Babbe ventileerde zichzelf nu op hielhoogte door het preonweerachtige Avelgem.

(Valt u niet over dat ‘ventileren’: ik vind geen ander woord dat het vooruitschrijden van een engele correct weergeeft).

Niemand zag haar. Dat kon ook niet: wereldlijken konden deze angelieke verschijning niet zintuiglijk waarnemen. Alleen een bewegend of verplaatst voorwerp waar ze eventueel tegenaan botste, kon haar aanwezigheid verraden. Maar wanneer zoiets gebeurde, schreven de wereldlijke mensen dat toe aan de wind, verstandsverbijstering of dronkenschap van henzelf. Mochten ze het sappige wezen in het aangelaat kunnen aanschouwen, dan zouden ze wis en zeker uitroepen: ‘Maar is dat Vicky Leandros niet?!’ En ze zouden dan doelen op de jonge Vicky Leandros die in de vorige eeuw zulke mooie liedjes zong. Deze Vicky, Griekse halfgodin met ook nog iets Duits erbij, had toen voor talloze goede huisvaders de bijtgare natte droom betekend.

Ter zake.

Engle Babbe gaf eerst acte de présence in de kerk. Ze ventileerde zichzelf door de gesloten toegangsdeur, stevende op het hoofdaltaar af, mompelde *in quick motion* een engelse groetenis en bekrustekende zichzelf Vlaams-orthodox, waarbij het laatste klopje ook links eindigt, ter hoogte van het hart. De man-an-de-lat was namelijk een verkeerde lieveheer; hij neigde naar links.

'Het riekt hier naar een lang afgesloten slaapkamer,' constateerde ze hardop. Even wapperde ze met de onderste regionen van haar tuniekjurkje, als wou ze kwade geuren verdrijven.

'*We are not amused!*' klonk het dof en pijnlijk van op de grote crucifix.

'Inbeelding,' dacht Babbe, maar toch keek ze even op naar de Gekruisigde. De Kerel gaf geen krimp. Ze detecteerde spinrag tussen kin en rechterschouder.

Met elf donkere slagen dicteerde de torenklok het aanbreken van het drieëntwintigste uur van het etmaal. Babbe telde inwendig mee, ondertussen aan haar kutje krabbend. Even kwam er beweging in het geslacht van de Allerhoogste Mensenzoon. Een purperen rimpelinkje trok doorheen de beide ballen. Het daarbij horende lulletje leek zich te willen manifesteren als het vogeltje van een zwartewoudkoekoeksklok, maar alras verschrompelde het goddelijke lid weer tot de eeuwenoude stand van zaken, in zichzelf verzonken en gerimpeld. De Gekruisigde had niet echt een krimp gegeven.

Men ('men' zijnde de mensheid gedeeld door de mens) is in de waan (synoniem: men denkt) dat toeval bestaat. Neen. Het onbestaat. Het bestaat het niet te bestaan. Zo was engle Babbe niet toevallig ter aarde besteld. Ook al tuimelde ze zogezegd etc... etc...

Nee: Babbe ondernam een queeste naar het verloren gegane Boek der boeken. Ze was uitgezonden door Bengele Tengele, de opperengel uit de zesde hemel.

Het etherische wezen wervelde nu naar de galerij van de veertien statien in de sacristie. De grote verkeerde lieveheer aan het kruis (een met het hoofd naar links neigende Gekruisigde dus, die vooral aandacht heeft voor de slechte moordenaar aan zijn linkerkant, het begin van de rechtspraak en de bevrijdingstheologie) had haar met een onmerkbare knik van zijn hoofd de weg gewezen.

'Statie 6 en statie 7 verdienen nauwgezet onderzoek,' had Bengele Tengele gezegd.

'De statie van de *vera icon* en vlak daarna die van de tweede epileptische aanval van de man die op de Knekelheuvel toe stapt.'

Engle Babbe boog zich voorover om de doornenkroon op het hoofd van de koning der Joden nauwkeuriger te bekijken.

'Een encefalogram,' mompelde ze. 'Goedenavond Meneer, u neemt het me niet kwalijk dat ik U en mezelf in één adem twee *gevallen* noem?'

Met in haar linkeroog de zesde statie en in haar rechteroog de zevende statie staarde ze daarna net zo lang tot er beweging in de taferelen kwam. Al vlug voelde ze zich samenvallen met de gebeurtenissen pakweg twee millennia geleden. Ze ontdeed zich van haar sluierdoek, stapte onbevreesd op de bloedende man toe en depte met de doek zijn aanschijn. De soldaten maanden haar tot spoed aan. Terwijl dat gebeurde, siste de veroordeelde door de doek heen:

'Hier, vlug, voor ik weer val: mijn testament. Pas op: het is nieuw. Het vervangt het oude. Verstopt het op je lijf; niemand mag het zien.'

Terzelfder tijd toverde hij (ietwat beschermd door de sluierdoek) met de ene hand een opgerold vel uit zijn verscheurde gewaad. Veronica aarzelde geen seconde, moffelde het razendsnel in haar doek en maakte zich weer uit de voeten. Blijkbaar had niemand

de overdracht in de gaten gehad. Ze klemde de doek stevig tegen haar borst, waar haar hart hamerde hoog in de versnelling. Toen ze nog eens omkeek, zag ze hoe de man voor de tweede keer bezweek onder zijn balk-met-dwarshout. De Romeinen ranselden er vloekend op los.

Veronica engele Babbe haastte zich nu ongesluierd tegen de mensenstroom in naar huis. Iedereen leek ondertussen naar de hoofdweg gestuwd te worden, waar *dead men walking* in een vreselijke geselstoet vooruit sjokten, hun knekeldom tegemoet. Er waren niet minder dan dertien groepen, die telkens een veroordeelde in hun midden hadden. Aan de kruisheuvels zelf troepten inmiddels al honderden rampnieuwsgierigen samen. Sommigen hadden ook al het begin van de stoet gezien en waren dan ijlings via een omtrekkende beweging naar de plaatsen van de terechtstellingen gelopen. De duifgrijze lucht verschoot nog een tint of twee donkerder. De eerste bliksemserpentes wapperden boven de stad. Het was bloedheet, maar het zweet van de mensen voelde koud aan. Het was de temperatuur van een laffe stad die het in stilte uitschreeuwde.

Die tweede val was er te veel aan. De soldaten plukten willekeurig een mannelijke toeschouwer uit de dikke rijen ramptoeristen en verplichtten die de doods balk een eind op zijn schouders mee te zeulen, in plaats van de veroordeelde.

‘Een koning mag toch niet sterven als een hond op straat!’ spotte een van de soldaten.

Na enig protest van de man en dreigementen plus zweepslagen van de escorte zette de stoet zich weer in beweging. Van die gelegenheid maakte de man met de doorrenkroon gebruik. Hij naderde strompelend de opgevorderde drager en fluisterde hem toe zonder hem aan te kijken:

‘Rep je naar het huis van de vrouw die daarnet mijn gezicht depte en breng samen met haar mijn testament in veiligheid. Ze heet Veronica. Zoek haar. Hoe heet jij?’

Even gluurde de man verbaasd opzij, in het bebloede gelaat van de veroordeelde.

‘Testament?’ vezelde hij tussen zijn tanden. Daar had hij wel oren naar.

‘Ja, ik smokkelde het daarnet met haar mee. Vind haar. Hoe heet je?’

‘Simon. Simon van Cyrene.’

‘Doe het, Simon. Straks is het weer mijn beurt. Maak je daarna onmiddellijk uit de voeten,’ fluisterde de veroordeelde met aandrang. ‘Het is belangrijk!’

‘Maar waar woont die Veronica?’

‘Langs de Habadweg. Doe het, Simon!’

‘Wat lopen jullie daar te konkelfoezen?!’ riep plotseling de escorte-leider. ‘Voortmaken!’

Ongerust tuurde hij naar het donkergrijze zwerk, terwijl hij blindelings de drager enkele zweepslagen toediende. Uit de immer bewegende onrustige mensenhagen stegen kreten van verontwaardiging en afkeuring op.

‘Voortmaken!’ brulde de decurion weer. Hij rekte zich even uit en ging op de tippen van zijn tenen staan om voor en achter poolhoogte te nemen hoe het eraan toe ging bij de andere ploegen met hun veroordeelde. Hij voelde aan dat hij zelf met zijn eigen decuria de zaken niet echt onder controle had. Er ging te veel dreiging uit van de opeengepakte nieuwsgierigen, waarboven die zware loden luchten gedrapeerd waren. Zijn soldaten waren dronken, alle acht. De sfeer was broeierig en leek met de minuut verhitter te worden. Hij proefde bloed, zweet, stank, zout. En er zat een verdorpe houtsplinter in zijn duim, die hij er maar niet uit kreeg. Andermaal probeerde hij...

Toen gebeurde alles razendsnel.

Ter hoogte van de Oostelijke Weg weken de mensenrijen aan weerskanten plotseling uiteen. Gejoel en gebrul zwollen aan. Vijftien, twintig onherkenbaar gemaakte mannen verrasten de decuria totaal. In groepjes van twee, drie tegelijk en geholpen door omstanders vloerden ze ieder een soldaat, smakten die tegen de grond, ontnamen hem zijn speer en voeren daarna de veroordeelde mee in een dreigend terugdeinzende falanxorde, waarbij de mensenrijen aan de oostelijke kant zich vlot openden en weer sloten. Alles gebeurde in een handomdraai. De decurion had amper de tijd gekregen om op te kijken vooraleer hij met een mokerslag tegen de lever op de grond gekwakt en even overmeesterd werd. Simon van Cyrene, doodsbang voor het vooruitzicht dat ze misschien ook hem op een van de knekelheuvels zouden kruisigen – met die Romeinse dronkenlappen wist je maar nooit – keek pas na de coup ontzet om zich heen. Hij zag zijn escorte overeind krabbelen, beroofd van hun speren, grijpend naar hun hoofd, ballen, voorovergebogen, beduusd, duizelig, dronken en sommigen onder het bloed. Maar waar was... !?

Het werd Simon zwart voor de ogen. Hij viel op zijn beurt met de kruisbalken ter aarde neer.

De decurion had het meest tijd nodig om weer bij zijn positieven te komen. Hij braakte tot tweemaal toe en spooog een tand uit. De meeste van zijn mannen bleven versuft op de grond zitten.

‘Overeind!’ brulde hij dan. ‘Overeind!’

Hij sprong op, gevolgd door de anderen, terwijl het spottende gejoel alsmaar aanhield.

‘Opzij! Opzij!’

Niemand week. Van de kapers was ondertussen geen spoor meer te bekennen. De decurion koos eieren voor zijn geld. Hij vreesde verborgen dolken en messen onder de Joden. En hijzelf en zijn decuria waren van hun speren beroofd.

‘Vooruit!’ brulde hij dan, terwijl hij met zijn zweep Simon van Cyrene rechtop ranselde. ‘Vooruit! Naar de kruisheuvels! Vergelding!’

Hij merkte dat de groep voor hem al een dertigtal meter voorsprong had, en achter hem botste een andere groep al bijna tegen ze op. De decurion van die groep riep hem spottend toe: ‘Eentje kwijtgespeeld?’

De hoofdman haalde gekrenkt zijn schouders op. Hij ranselde vloekend en brakend op de weeklagende Simon en op zijn eigen soldaten in.

Drie kwartier later hing de genaamde Simon van Cyrene, door de Romeinse escorte opgevorderd uit de toeschouwers na de tweede val van de man met de doornenkroon, gekruld als een vraagteken van schroeiende pijn aan het kruis dat bedoeld was voor de met geweld gekaapte Jezus de Nazarener.

Bliksems scheurden de hemelen aan flarden en donders roerden de doods-trommen voor dertien kermende veroordeelden verspreid over de knekelheuvels op het grondgebied van Jozef van Arimathea. Eén knekelheuvel zou later Golgotha worden genoemd, of Calvarieberg, of Kruisberg. Het graf dat de grondeigenaar er toch al liggen had, zou met toelating van Pontius Pilatus gebruikt worden als laatste rustplaats voor de aflijvige Simon van Cyrene, die echter luttele tijd later ergens anders ondergebracht zou worden door dezelfde militie die de Nazarener uit de doodsstoet weggekaapt en ontvoerd had.

Ondertussen was Veronica engele Babbe buiten adem thuisgekomen. Verscheidene keren had ze achterom gekeken, uit angst voor mogelijke achtervolgers. Nog voor het

onweer echt losbarstte, bereikte ze haar woning aan de Habadweg. Haar borst ging snel op en neer. Minutenlang nog bleef ze met het in haar sluier gewikkelde testament tegen haar hart geklemd zitten, niet één keer met haar oogleden knipperend. Daardoor was haar grote omslagdoek op borsthoogte rood geworden, net als haar sluier zelf.

Was de veroordeelde Nazarener tegen zijn wil in door de bende ontvoerd? Wellicht niet. Niemand verlangde ernaar om aan gekruiste balken genageld en met een speer doorboord te worden. Stak er meer achter de opvordering van een willekeurige toeschouwer? Was Simon van Cyrene betrokken? Wellicht niet. Het testament waarover de te kruisigen man hem informatie toefluisterde, zal hem waarschijnlijk meer geïnteresseerd hebben dan een bloederige dood aan balken.

De actie was voor rekening van de zogenaamde 'stokheren', een militante Joodse organisatie van elkesaiten. Twaalf van ze hadden bij het laatste avondmaal aangezeten. Zij hadden het decuria dat voor de Nazarener verantwoordelijk was, omgekocht met klinkende munt. Zij hadden ze ook dronken gevoerd, via tussenpersonen, enkele uren voor de kruisoptocht begon. Het was de leider van de elkesaitische stokheren die de decurion had gevraagd om onderweg iemand willekeurig op te vorderen die even de plaats van de Nazarener in zou nemen. Dat diende te gebeuren voor de stoet de Oostelijke Weg zou dwarsen. Meer uitleg kregen de Romeinse soldaten niet; ze legden zich daarbij neer na een extra handvol smeergeld en knikten dat ze akkoord gingen.

De drie laatste gasten in café Retro te Avelgem hoorden en zagen het onweer naderen.

'Het is weer te geweldig geweest,' merkte patron Robert op, met een nijdige knik naar buiten.

'Ik verhuis naar Thailand,' besliste Simon.

'En ik naar de Carabijnen, of hoe heten die hoelahoepelanden ginder ook weer,' zei Jozef. Hij graaide zijn rookspullen bijeen en stond op.

'Hihi, voor die paar druppeltjes?' sneerde Veronique. Ze kon haar r-klanken niet meer de baas. 'Wat voor mannen zijn jullie toch?'

'Subiet regent het oude wijven,' articuleerde Simon, uitdrukkelijk in haar gezicht kijkend. Toch moest hij weer van haar weggijken, want zijn mededeling werd gevolgd door een enorme hik. Hij greep naar zijn borst om de pijn te bezweren.

'Een doodshik,' constateerde Veronique met lijkige stem. Ze stak haar zesentwintigste sigaret op.

'Nu, ik moet toch stilaan sluiten,' zei Robert. Met brede strijkbewegingen begon hij het toogblad schoon te wrijven.

'Yes, let's call it a day,' sprak Jozef anderstalig.

Onwillig schuifelden ze het café uit. Het zag er menens uit met dat onweer, dat hun drinkplannen een uur te vroeg in de war stuurde.

'Recht naar huis hé, gasten,' riep Robert ze zoals gewoonlijk na.

'Waar anders?' antwoordde alleen Veronique, ook zoals gewoonlijk.

Met onvaste stappen gingen ze huns weegs. Ze zetten er wat spoed achter, want het gerommel naderde nu zienderogen.

'Ik voel al een paar druppels.'

'Godverdomme.'

Een felle bliksemschicht verlichtte de Vlaamse Ardennen. Simon wrikte zijn sleutel in het slot en mompelde wat tegen zijn drinkkompanen. Hij was het eerst thuis. Veronique en Jozef mompelden wat terug en staken er nog wat meer vaart in. Vlak nadat

de deur dicht was geklapt, werd Simon andermaal door zo'n worgende hik overval-
len. Een pijnbom deed zijn borst ontploffen. Hij greep naar zijn keel en zeeg neer.

'Komaan schatje,' zei Jozef.

Veronique gooide haar sigaret weg en nam zijn uitgestoken hand vast.

'Een spurtje tot bij mij thuis?'

'*Your place or your place?* Hihih!'

Het hoekje om en twee straten verder ploften ze in de sofa neer.

'We zijn eraan ontsnapt.'

'Zeg dat wel. Straks breekt de hel los. Een Duvel?'

'Merci, graag. Anders zaten we toch nog bij Robert.'

Veronique en Jozef nestelden zich met enkele Duvels tegen elkaar aan, terwijl de
eerste waaiwinden die een onweer voorafgaan de Avelgemse boomkruinen en struik-
gewassen beroerden. Het geknetter werd menens.

Ze frunnikten wat met kleren, bepotelden elkaar af en toe en wisselden zatte mop-
pen.

'Ik moet dringend plassen,' deelde Jozef na twee-en-een-halve Duvel mee.

'Niet te lang wegzitten, liefke.'

'Nee nee... ' antwoordde hij dwaas. Hij pootte zijn kelk op het salontafeltje neer en
stapte onzeker naar de wasplaats achter de keuken. Toen ze door de openstaande
deuren het geklater van zijn water hoorde, net niet overstemd door het vochtige geruis
van het onweer, kreeg ze opeens ook een felle aandrang. Niet te doen. Het water
kwam haar zelfs in de mond. Maar dit huis had godgenageld maar één wc. Ze haaste
zich naar buiten, de diepe duistere tuin in, waar grote droppen hemelwater op het ge-
bladerte pletsten. Verdorie, ze was zatter dan ze dacht. En alles was ook natter dan
ze dacht. Ze gleed voortdurend uit. Over het smalle tuinpad laverend, bereikte ze de
grote rabarberstruiken achter in Jozefs tuin.

'Au! Au au au!'

Het laatste stuk van dat verrekte tuinpad was met lege in de grond geschroefde flessen
afgezoomd. Een van die flessen was gebroken. Veronique was er met haar volle ge-
wicht en haar zomersandaaltje op gaan staan, zich voorover buigend om enkele ra-
barberbladen opzij te duwen teneinde er een ongezien plasplekje te improviseren.
Schroeiende glasstekels doorboorden haar voetzool; de pijn snerpte tot in haar borst.
Ze schrok zich rot en kukelde kermend in de rabarberstruik. Gulpen bloed welden uit
haar sandaaltje op. Ze *eyeballde* ontzet tegen de bliksemschichten in, heftig met haar
armen wiekend, op zoek naar een houvast in deze vochtige kosmos. Hierbij mepte ze
met haar rechterpols ook nog eens op de schervenfles die daarnet haar voet had door-
boord. Fluks knapten haar aders. Ze zonk met een zucht achterover in de rabarber-
weelde, waarvan de twee bovenste van elkaar wegbuigende bladeren langzaam rood
kleurden. Haar bloed vermengde zich met de lauwe juliregen en biggelde tappelings
en sappelings van de bladeren af. De beide sappen verzamelden zich nog even in de
grote gleuf van het onderste blad vooraleer ze de aarde bereikten, drup na drup na
drup.

'Bab... bab... bab... ' klonk het.

Nadat Jozef zijn dronken lulletje had afgeschud en (zijns inziens) voorlopig wegge-
borgen, constateerde hij het verdwijnen van Veronique.

'Godvers retrowijf.'

Hij haalde zijn schouders op, stak nog een sigaret op en pakte zijn Duvel weer vast.
Het was niet de eerste keer. Drank deed sommige mensen wel vaker verwarren tussen

beslissingen en opwellingen. Ze had hem zelfs al eens een blauw oog geslagen zonder dat ze wist waarom. Morgen misschien. Of overmorgen. Hij moest ook eens thuis kunnen blijven, verdomme. Die verrekte tuin vroeg aandacht. Hij goot haar bier bij het zijne en dronk rechtopstaand alles in één keer op.

Voorzichtig ontsluitte Veronica engele Babbe het testament. De bloedsporen op de rol en op haar sluier waren al bruin aan het worden. Vooraleer ze de vellen (blijkbaar waren er meerdere) open streek, viel haar blik op de sluier. Het smartelijke gelaat van de Nazarener stond er vrijwel geheel op afgedrukt. Gebiologeerd staarde ze naar de doek. Daarna boog ze zich over het bovenste vel, dat zich onwillig voortdurend weer opkrulde.

Had de Nazarener door de onverwachte wending van zaken spijt gekregen van zijn gift aan een van zijn vriendinnen?

Nadat zijn ergste wonden wat verzorgd waren – de hele militie zat ondertussen weer veilig en wel verschanst in de quasionbereikbare grotten van een rotsformatie ten oosten van Jeruzalem – , overlegde hij met zijn kompanen.

‘Was ik op de hoogte geweest van jullie plan, dan had ik natuurlijk de rol niet weggegeven,’ zei hij fel. ‘Waarom gaven jullie me geen informatie?’

‘Te riskant,’ repliceerde Judas. ‘We dienden te vaak een beroep te doen op tussenpersonen. Niemand is nog te vertrouwen heden ten dage. Hoe minder iedereen weet, hoe beter. De Romeinen hebben ook hun luistervinken. Zelfs onder ons. Eh... we wilden wat jou betreft ook het voordeel van de verrassing. Sorry. Eh... de rol?’

‘Ja... de rol,’ papegaaide de Nazarener nijdig. ‘Mijn testament. Het is nu in handen van die Veronica. Een vrouw. En...’

‘Dat is toch een goede vriendin van je?’

‘Ja. Jaja. Maar mijn geschriften zijn nu niet bepaald vrouwvriendelijk.’

‘Tja...’

‘Vrouwen weren we toch uit onze militie? We hebben er van in het begin al over gestemd...’

De Nazarener inspecteerde nu met pijnlijke grimassen en gesis tussen zijn tanden enkele wonden.

‘Verdomd... dat snijdt door merg en been... au... au...’

‘Dan moeten we daar iets aan doen,’ kwam Petrus tussenbeide.

‘Gezien de onverwachte ontwikkelingen en in het belang van onze zaak zullen de beide spitsen van onze militie helaas een bezoek aan Veronica in de Habadweg moeten brengen. Het zit er dik in dat ze mijn testament nu al gelezen heeft. Aangezien ik toch nog in leven ben en aangezien ik van mening ben dat een man een woord is en een vrouw een woordenboek, zullen we moeten ingrijpen.’

Judas en Petrus stonden prompt op. Het woord van de leider was wet.

‘Oordeel naargelang van de situatie,’ verordende de Nazarener nog, terwijl hij zelf bijna ononderbroken sissend en lucht inhalerend zijn talrijke wonden verder depte.

‘Gebruik geen nodeloos geweld. Pols de vrouw Veronica eerst. Ondervinden jullie dat ze een en ander gelezen heeft, handel dan. Jullie weten wat je dan te doen staat. *Collateral damage*, jammer genoeg. Altijd te betreuren. Deze wending had ik echter nooit kunnen voorzien. Ik strompelde een zekere dood tegemoet, en die vrouw betekende toen mijn laatste hoop om voorsnog het testament in veiligheid te brengen. Anders was het in handen van de Romeinse vijand gekomen.’

‘Ze zouden het inderdaad op de Schedelberg ontdekt hebben,’ bevestigde Johannes, die in opdracht van Petrus de stoet gevolgd was tot op de terechtstellingsheuvels.

‘Ze hebben die Simon van Cyrene volledig ontkleed. Niets bleef verborgen. Ze dobdelden zelfs voor zijn mantel.’

‘Het ware goed dat die man onmiddellijk vlakbij begraven kon worden; ga ook eerst even langs bij Jozef van Arimathea, maar kijk goed uit of jullie niet gevolgd worden. Jozef heeft er een graf dat reeds af is. Betaal hem voor de bewezen dienst. Johannes: ga ook maar mee. O, en vraag of Jozef voor enkele druppels bloed van die Simon kan zorgen. Hij verdient het mijn bloedbroeder te worden, al is het dan postuum. Hij is jezusfactorpositief.’

‘Ja heer.’

‘Waarom heb je die rol niet vooraf aan iemand van ons toevertrouwd?’ wou Judas nog weten.

‘Alles gebeurde te vlug. Voor ik het wist, was ik overgeleverd aan de vijand. Die avondwandeling...’

‘Welja, precies: en donderdagavond dan? We zaten dan toch samen aan tafel?’

‘Maar toen kon ik nog niet weten...’

De Nazarener zweeg abrupt en bleef Judas met een onbestemde blik in de ogen aankijken. De echo’s van de onweersdonders leken zich nu te verwijderen. Het geruis van hevige regen – een zeldzaam verschijnsel in deze streken – had eensklaps opgehouden. Een verfrissende bries met een aangename geur woei de grotten in. ‘Ga nu maar,’ zei hij dan met een korte hoofdknik. ‘Au... au...!’

In het diepste geheim ontving Jozef van Arimathea, de eigenaar van de grond waarop zich de knekelheuvels bevonden, een kleine delegatie van de elkesaitische stokheren. Jozef, lid van het sanhedrin, dat zelf geen doodstraffen kon uitspreken (tenzij in geval van tempelschennis), was het allang oneens met de handelwijze van Pilatus betreffende de Nazarener. Hij onderhield geheime contacten met diverse oppositiegroepen. Jozef had voor zichzelf ook al een graftombe voorzien in zijn uitgestrekte tuin, niet ver van de knekelheuvels die hij aan de Romeinse bezetters verhuurde. Als laatste eerbetoon aan de opgevorderde die de plaats van hun militante Nazarener had ingenomen, stelde de delegatie voor (mits een afkoopsom) Simon van Cyrene na de kruisafneming in dat graf te begraven. Jozef van Arimathea ging na enig aandringen akkoord. Hij zou zelf de klus klaren. Hij ontving het geld in dank, maar verbond nog een voorwaarde aan de overeenkomst: hij wilde het sluierdoek van Veronica. Hij had namelijk de gebeurtenissen van de laatste uren van zeer nabij gevolgd. Het signalement dat van de Nazarener op die doek van Veronica was achtergebleven, had hem gebiologeerd. De stokherendelegatie beloofde er werk van te maken.

En aldus geschiedde. Terwijl Jozef de allerlaatste druppels bloed van Simon van Cyrene bij de afneming in een beker opving, zoals gevraagd door de elkesaitische delegatie, overmeesterden in de woning aan de Habadweg drie onherkenbaar gemaakte mannen Veronica. Ze waren niet alleen uit op het testament; ook de sluierdoek namen ze mee. Veronica verzette zich hevig; ze verweerde zich als een duivelin. Petrus verloor uiteindelijk zijn zelfbeheersing en met hetzelfde zwaard als waarmee hij tijdens de rustpauze op die avondwandeling de hogepriesterknecht Malchus het rechteroor afgehouwen had, stak hij Veronica in het hart.

Het lichaam van Simon van Cyrene werd dus in de Arimathea-graftombe ondergebracht. Deze loco-gekruisigde vertoefde daar echter niet lang. Korte tijd daarna werd hij uit zijn graf weggehaald. Men wist niet door wie, maar het deed de ronde dat hij niet

echt gestorven was aan het kruis. Hij zou als wandelende Jood voor eeuwig op aarde rondzwerfen, op zoek naar het hem toegefluiserde testament.

De militie van de Nazarener dook maandenlang onder in de grotten ten oosten van de stad, tot de gemoederen ietwat bedaard waren, hoewel daar in die roerige tijden weinig sprake van kon zijn. Misschien verzorgden ze ondertussen ook de vreselijke wonden van de ondode Simon van Cyrene, die zij zelf zozegd begraven hadden en even later weer in het diepste geheim ontvoerden?

De zwaardmoord op de vrouw aan de Habadweg werd toegeschreven aan de Romeinen: die zouden wraak genomen hebben op de onbekende ontvoerders van de Nazarener door de behulpzame Veronica te doden. Ze dachten op die manier de militie te treffen.

De zon streelde al vroeg een flank van de Kluisberg. Boven de velden dreven statige nevelsluiers. Avelgem ontwaakte, gereinigd door het onweer. Jozef, die al tweemaal kort na elkaar in de vroege ochtend zijn bed uit gejaagd werd wegens hevige plasdrang – die verdomde bellen duivels bier ook – besloot dan toch maar op te blijven. Hij stak zijn eerste van een lange serie sigaretten op, hulde zich in zijn kamerjas en stapte het tuinpad op om een frisse neus te halen. Er was gezondheid blijven hangen na het late onweer van gisteravond. Iets wat een eeuwig leven zou kunnen doen verhoppen.

Kuchend, gedachteloos en met lodderige ochtendogen slenterde Jozef tot bij de gloriëuze rabarberformatie achter in zijn tuin. Toen viel zijn blik op dat ene rabarberblad. Samen met het tegenoverliggende blad leek het een grote kelk te vormen. Hij stokte even in zijn bewegingen. In het ochtendlicht had het blad een roze weerschijn, maar bovenal toonde het onmiskenbaar de fotokopie van het gezicht van Veronique. De nerven vielen exact samen met haar gelaatstreken. Of was het inbeelding? Speelden de Duivels hem nog parten? Wat beschutte het dak van rabarberbladen nog meer in de vroege ochtend van de tiende juli in Avelgem, voorportaal tot de Vlaamse Ardennen?

‘Verdoeme...’ deed Jozef.

Hij gooide zijn sigaret weg, bukte zich ontzet voor de struik en duwde de twee grootste bladeren opzij. Daardoor golfdend er krampen over het gelaat. Terzelfder tijd leek een nevelsluier in de vorm van een gedaante in een lijkwade zich uit de struik los te maken en op te stijgen. Jozef merkte het niet. Met open mond en gesperde ogen staarde hij naar de afdruk van een tuniekjurkje in de vochtige aarde, zoals Veronique er gisteravond eentje gedragen had en waar hij nog aan had zitten frunniken. Het leek op de imprint van een gebroken ledenpop, hard ter aarde gesmakt, waarvan alleen de linkerarm een natuurlijke houding aannam.

Was hier de bliksem ingeslagen en had die van Veronique een schroeiplek gemaakt? Was dit het watermerk van een gevallen engel na een duchtig onweer? Amper zichtbaar, maar toch duidelijk aanwezig, zoals engelen zelf ook alleen bestaan en spreken via luisteren en fluisteren?

Jozef hapte naar adem. Er vlamde een pijnscheut door zijn borst, gevolgd door een splinterbom van honderden door merg en been snerpande partikeltjes. Hij probeerde op te staan, maar dat lukte niet. Naar omhoog kijken lukte evenmin. Zijn blikken zeilden amper één keer over de oostflank van de Kluisberg vooraleer hij met een diepe zucht opzij kantelde en door de reuzengrote rabarberstruik omarmd werd.

64. ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA

01

VANDAM, James (°Windhoek, 1953, sedert 1966 in België woonachtig).

Gedreven kunstenaar. Na performances en landart legt hij zich toe op het ongrijpbare en het onzegbare. Fluctuerende werken aangekocht door en in het bezit van Waterstaathuis Nederland, Kuuroord Esterházy Hongarije, privécollectie Aquavit, Maffia Memorial House Chicago, Zeemachtmuseum ministerie van Defensie Oostende, privécollectie Villa Tuscolana Frascati, Italië en Church of Noise L.A.

Prijs van Edinburgh 1999 voor multidisciplinair project Windy City/Life Underground/(No-)Noise Shadowaddywaddy.

Boekpublicatie: Beyond Things & People: Noises, Shadows, Submarine Art. Sec. Lit.: Prof. Dr. P. Bellemans, De Dali in Vandam, uitg. Au Secours, Brussel, 1992. Diverse bijdragen in vakbladen.

Er kwam veel volk afgezwommen op de onderwaterexpositie van de beeldende kunstenaar James Vandam. Op de vernissage waren de glazen altijd vol. Uit de monden van de gelegenheidssprekers ontsnapten bellen. Persmensen snorkelden ijverig heen en weer. De daaropvolgende dagen liep het stedelijk zwembad zowat over van de belangstelling. Vooral in de 'drie meter', zoals de dieperik in de volksmond werd omschreven, was het een borreling van jewelste.

Vandam exposeerde ruimtelijk werk (op de bodem), schilderijen (aan de zwembadwanden), aquarellen (ondersteboven op het wateroppervlak drijvend) en juwelen (zwevend). Een flink deel van zijn oeuvre was dus permanent in beweging. Iedereen ging tevreden en badnat huiswaarts; een enkeling spuugde onderweg nog een klodder verdunde verf uit.

Twee volle manen na deze geslaagde manifestatie broedde James Vandam al op een vers idee. Dat kwam waarschijnlijk doordat hij nog in de remsporen van zijn vorige heksentoer vertoefde. Je moet het pakken als het zich aandient.

Hij zou schaduwen en geluiden etaleren. Oorspronkelijk wou hij geuren tentoonstellen, maar in een magazine had hij een artikel gelezen over een geurkunstenaar ter gelegenheid van de *Zomer van Watou*: dat compartiment was al bezet. Als je er niet als eerste bij was, kon je het wel schudden.

Vandam begon zoals gewoonlijk met het opschrijven van vragen, een zijns inziens interessante vorm van hersenhozen.

1. *Heb ik altijd licht nodig om schaduwen te veroorzaken?*
2. *Zo ja, hoeveel soorten licht zijn er?*
3. *Kunnen schaduwen onzichtbaar zijn?*
4. *Worden geluiden altijd door beweging veroorzaakt?*
5. *... ook al is die beweging soms onzichtbaar... ?*
6. *Kunnen schaduwen schrikken van geluiden?*
7. *Is stilte gelijk aan ontstentenis van geluid?*

8. *Zijn er soorten stilte?*
9. *Hoe verkoop ik dit alles?*

Na deze negenproef kwam James Vandam tot de slotsom dat hij voor een bijzonder moeilijke opgave stond.

Lawaai & Donkerte
Gerucht & Deemstering
Muziek & Aura

Was zij hier nog maar.

Waar bijvoorbeeld hield muziek op en begon lawaai? Vanaf wanneer kon je geluiden muziek noemen? Was een vochtvlek op een muur een schaduw met een voorgeschiedenis, een nagelaten voorwerp of een contour? Waren silhouetten familie van schaduw en? Welke duistere figuur kwam in aanmerking om zijn expositie voor geopend te verklaren? Welke geluiden mocht die dan wel voortbrengen? Zouden de bezoekers bij aanschaf van een werk niet geneigd zijn alleen maar met de klank van muntstukken of het geritsel van bankbiljetten te betalen?

(In het zwembad hadden ze met zwevende munten en watermerkbiljetten betaald. Maar nu had James graag klinkende munt gehad).

James Vandam zuchtte zo diep dat de overgordijnen meebewogen.

'Ik heb wat anders dan kutschetsen of houtskooltekeningen aan mijn fiets hangen', gromde hij grimmig, terwijl hij een halve jaargang *Weekend Knacks* in de open haard bonjourde. Het vuur doofde ogenblikkelijk, maar daar sloeg de kunstenaar geen acht op.

'Er zijn ook schaduwen onder water'.

'Zet dat water nu even uit je kop. Hebben we dus al gehad'.

James spoelde een slaappil met een half glas wodka door en zapte naar *National Geographic Channel* op zijn breedbeeldtreurbuis. Een toeristenschip naderde de Zuidpool. Een luxesloep werd uitgezet. De gegadigden gingen even aan land, namen een foto van de stank van pinguïnitwerpsele en keerden met flappende oorbeschermers vlug terug.

'Nonnen ruiken naar nootmuskaat', mompelde James met lui articulerende lippen.

'Russen pletten hun frambozen in spierwitte melk. Hoera, de wereld een feest. Het is gezien. Het is niet onopgemerkt gebleven'.

Daarop ging de kunstenaar slapen. Hij tuimelde in fluctuerende dromen. Het werden nachtmerries bevolkt door vaststaande dingen. Hevig zwetend werd hij wakker, omdat hij dacht dat hij modder in zijn mond had.

Hij had drie kwartier geslapen. Toen sliep hij weer in, droomloos. Iemand, een naam, uit de *Encyclopaedia Britannica* sliep droomloos weer in. Een vrouw naast zich had J.V. al lang niet meer. Vandam, James: *noise* (snurkend). Een schaduw schrok zich een bult.

'Aan de schaduw leest men het karakter af'.

'En de voorwerpen dan? De dingen?'

'Die bewegen ook, als de mensen het niet zien. Onbewaakte ogenblikken. Wanneer de mens weer opduikt, houdt het voorwerp zich gedeisd'.

'Noem je dat karakter?'

'Je moet karakter hebben om onzichtbaar te bewegen'.

'Was jij hier nog maar'.

De gesprekken die James hardop met Vandam voerde, vormden na de vragenher-senhoos een tweede voorbereidende fase op een project. Zo ook nu.

'Het schaduwkabinet heeft de touwtjes in handen'.

'Schimmen bij nacht en ontij'.

'De schaduwbokser vechtend tegen zichzelf'.

'Alleen heiligen gooien geen schaduwen af. Of moet het zijn: 'werpen'? De eerste mens zonder schaduw moet nog geboren worden. Dode mensen wordt hun schaduw afgepakt'.

'Des nachts zijn alle dingen zwart of onzwart. Kleuren ontwaken door licht. Zijn die ook als familie van de schaduwen te beschouwen?'

'Genoeg zo, Vandam'.

James stak een Sherlock-Holmespijp op die hij nooit buitenshuis mee durfde te nemen. Hij vond dat er al genoeg artiesten waren met de kleren van de keizer. Ze probeerden allemaal door één dingetje op te vallen. Zat God in het detail? Nee, de duivel begot. De grootste egotrippers trokken godverongelukt naar Tibet, waar het godverongelukt net de kunst was je ego wég te cijferen, niet op te poetsen godverongelukt. Of neem nou New York. Of pakweg de Romeinse heuvels. Ach. Bah.

'Il faut cultiver son jardin. Hiér gebeurt het'.

Vandam wrikte het deurtje van de kooi van Vandam open. Vandam hield zijn kopje even schuin en koos onmiddellijk daarna de vrijheid. Hij fladderde tegen de wandspiegel op, monsterde zichzelf ondersteboven en landde even later op de linker-schouder van baas Vandam.

'Goeiemorgen, Vandam. Beter een tevreden vogel op de schouder van een kunstenaar dan een ontevreden vogel in een kooi, pakweg een slavink'.

'Evelien! Evelien!' kwetterde het beest.

'Evelien is dood. Al een heel eind', riep Vandam. 'Tien jaar!'

'Evelien! Tien! Evelien! Tien!'

'Tien'

James blies barokke rookwolken voor zich uit.

'Huispluimvee', mompelde hij. 'Nog net geen ongedierte. Maar het brengt wat leven in de brouwerij'.

De gedreven kunstenaar J.V. legde een schijfje Rachmaninov op en begon aan zijn dagtaak, na eerst nog enkele pastilles ginseng, look en biergist doorgeslikt te hebben.

02

Het was mei 2000, tweeëndertig jaar nadat de verbeelding aan de macht kwam. Het donderde en bliksemde. Eric hoopte dat het zo bleef. Maar dat kon niet. Het zou jammer genoeg Vlaams weer worden, blijven: weinig wind, weinig regen, weinig zon, geen lange hittegolven, geen avontuurlijke koudefronten, van tornado's geen sprake, aardverschuivingen evenmin. Regen op een dinsdag in Rome was beklijvender dan een heel jaar Vlaamse weerberichten. Goed dat er politie was. Blij dat Celsius niet vreemdging. Dit was Vlaanderen.

In Erics auto lagen een rode badhanddoek en een fles rode wijn. Hij was op weg. Maar eerst zou hij nog even halt houden. Hij monsterde zijn hoofd in de achteruitkijkspiegel.

Het was het zijne niet. Maar het kwam wel bekend over: tien jaar lang had hij kunnen oefenen, zwaarbewaakt maar ongestoord. Wennen hoefde niet meer.

Eric, 45. Er was al zoveel in zijn leven gebeurd, dat hij het gevoel had twee levens geleefd te hebben. Nee, hij zat niet met kuitkramp in de verlengingen, na de echte match. Vooralsnog niet. Hij leefde volop, momenteel. Vanavond, mei 2000, voor hij naar hier reed met zijn rode handdoek en zijn rode wijn, zag hij een meisje in een café worstelen met zo'n ellendige, hedendaagse puzzelkubus. Haar man, haar kinderen (2,8 per Vlaams huisgezin, het klopte) en haar schoonouders (statistieken hieromtrent ontbraken) waren al voorgegaan naar huis. Zij bleef koppig zitten. Sympa. Doorbreek die sleur. Gun jezelf elke dag een cadeau, hoe klein ook.

'Je moet nooit iets zoeken', zei ze op een bepaald ogenblik, terwijl ze net wel aan het zoeken was. Ze vond het niet, met die klotekubus.

'Alles komt vanzelf'.

Even later flankeerden twee jonge mannen haar, toevallig binnengewaaid. Maar Eric verliet het café. God zat in het detail. De duivel ook. De verbeelding kon geen tweeëndertig jaar lang aan de macht blijven.

Zouden ze zijn nummerplaat en zijn auto kennen? De rode draad in hun herinnering weer opnemen? Eric zocht een parkeerplaats onder de boomkruinen op het *Conscienceplein*, een saaie stalplaats voor tientallen gezinswagens, type *Happy People/No Stories/Two Kids/One Nervous Breakdown/No News/We'll Call You//* De in de handdoek gewikkelde fles bonkte op de grond omdat hij over een boomwortel reed die door het asfalt omhooggeduwd werd.

'Godverdomme'.

Een laatste bliksemserpentine doorkliefde de loden lucht.

Conscience? Daar dacht Eric niet over na. Daar dacht hier nooit meer iemand over na. Stel dat iemand over pakweg honderd jaar op een naar hem genoemd plein zou...

'Alles is ijdelheid', mompelde Eric. Hij ontgordelde zich en stapte uit. De fles en de handdoek had hij nog niet nodig. Het was zeven minuten stappen naar cultureel centrum 't *Yserleiepand*. Hij zoog zijn longen vol met na-onweerslucht. Iemand moest er vanavond aan geloven, maar Eric vertoonde een zekere bereidheid tot uitstel. Het slachten van varkens en passionele meimoorden hield hij voor straks, voor in zijn dromen. Want heden liep hij los. Hij was vrij, na tien jaar. Hij had zeer intens geleefd, samengebald op vier bij vier. Hij had geen graffiti gepleegd, tenzij dit ene: Evelien. Voor het overige waren zijn muren gedecoreerd met schimmen en schaduwen uit het verleden. Een decennium lang hokte Eric tussen vier muren, terwijl de rest van de wereld leed aan het *motherfucking* complex (had hij gehoord, vernomen, gelezen). Evelien was al tien jaar niet meer van deze wereld. Eric had daar toen daadwerkelijk zelf de hand in gehad. Zijn vrouw was niet meer.

03

Tweeëndertig jaar nadat de verbeelding aan de macht kwam, vond in cultureel centrum 't *Yserleiepand* de expositie *Schimmen & Schaduwen* van de bekende kunstenaar James Vandam plaats. Vlak voor de vernissage donderde en bliksemde het drie kwartier lang. 't *Yserleiepand* was, zoals gebruikelijk in Vlaanderen, een '*polyvalent complex*'. Je kon er zowel voor kiekens kaarten als een postmodern gemompeld stuk theater met drie keer hetzelfde Engelse woord in de titel bijwonen.

Er liepen oude jonge mannen rond met kunstzinnige sjaaltjes om hun nek, klaar om gewurgd te worden door vrouwen en vriendinnen die ze als aanhangwagentjes met zich meevoerden. James Vandam luisterde met een half oor naar wat de bekende kunsttherkauer Jan Lunet, drie dagen opzettelijk ongeschoren, articuleerde. Steenkoolfilosofie, lammetjespap. Daarna bestudeerde hij de hem omringende aura's en schaduwen, abstractie makend van de tegen elkaar opbotsende parfums van de kunstkippetjes die een plaatsje in de pikorde hadden veroverd. Toen, plotseling, overviel het hem, dit besef: hij had beter voor de geurkunsten gekozen. Zijn aanvankelijke idee was het beste geweest. Want hoe meer James Vandam de *Schimmen & Schaduwen* bestudeerde, hoe intenser hij moord rook. Moord met voorbedachten rade. Moord zo rood als bloed. James inhaleerde diep. Zo rook het in de vitrine bij de slager. Hij werd bevangen door een gevoel van vage angst. Het werd hem vreemd te moede. Hij verkende de aanwezigen met chirurgische blik. Schimmen, schaduwen. Konden schaduwen onzichtbaar zijn? James Vandam plukte een glas van een blad, het startsein voor nog menig ander. Bewonderaars van zijn ongewone werk benaderden hem na de toespraak.

Toen de hanen op de mestvaalten het eerste gregoriaans uit hun strot persten, en de conciërge van CC 't *Yserleiepand* alle restjes grondsop uit de flessen naar binnen klokte, dreef James Vandam op baren van welbehagen huiswaarts. Hij gooide een handdoek over de kooi van James Vandam en ging, vermoeid tot in zijn ruggenmerg, in de sofa zitten.

04

Waren er soorten van stilte? Had stilte een kleur? Konden schaduwen schrikken van geluiden? *'Aan de schaduw leest men het karakter af'*.
En de voorwerpen dan? Konden die zonder tussenkomst van de mens in beweging...

Een arm rees, een arm daalde: KRAK.

Als een Rode Zee spleet de schedel van James Vandam open. De donkerrode wijn vermengde zich met het kunstenaarsbloed. Schedelsplinters en glasscherven gulpten mee op rode golven over de rugleuning van de sofa, over het sneuvelende lijf van Vandam, op de grond. Net als bij zijn eerste moord een decennium geleden sloeg Eric nogmaals toe, om het karwei af te maken. Hij dreef, voorovergebogen over de rugleuning, de kapotgeslagen buik van de fles met beide handen diep in het aangelaat van de kunstenaar en liet dan los.

De vogel kwetterde angstig.

'Evelien! Tien! Evelien! Tien!'

Verbaasd keek Eric naar de handdoek over de kooi.

'Godverdomme, spelbreker, ongedierte'.

Hij grabbelde onder de handdoek, opende het deurtje en greep de vogel beet. Die verhuisde naar een nieuwe bestemming. Eric duwde op enkele knoppen van de magnetron en haastte zich dan naar de badkamer. Daar onderging hij een metamorfose. Hij kalefaterde zich grondig, droogde zich zorgvuldig met de rode handdoek af en

propte die in zijn jaszak bij de pruik en de ontschminker. Op een snipper papier paste hij de biografie van de kunstenaar aan:

VANDAM, James (°Windhoek, 1953 - Kortrijk, mei 2000).

Toen verdween hij in de meimorgen.

05

BOUCQUET, Rita (Oostende, 07-07-1963).

Tijdens het Belgisch economisch debacle huisvrouw. Later (jaren negentig) via internet sollicitatie stadswacht te K., middelgrote provinciestad. Hobby's: geen. Tijdgebrek (2,8 kinderen). Of toch: kleine collectie olifantjes, alle materialen (rommelmarkten). Liefde: anderhalve man. Eerste man verongelukt op terugweg van een rommelmarkt, op haar verjaardag. (Dead Male One). Daarna relatie met getrouwde Living Male Two: E.. Kinderen ondertussen wat gestudeerd, samenhoukend, uiteindelijk 'het huis uit'. E. ondanks getrouwd erg jaloers. Zelf geen kinderen. Eigenlijk ook alleen op haar lijf uit. Wekelijkse zaadlozing. Mannen! Gaandeweg voet van oorlog. Weerwraak met de tong, onder niet-mannen: telefoontje (in opwelling) naar Evelien. Vreemde reactie. Over and out. Wrange herinnering.

Een warm onweer had Rita altijd al met kleuren geassocieerd: loodgrijs, katholiek paars. Toen ze haar stadswacht-regenhesje (dat ze vanavond net niét nodig had gehad) over de leuning van een stoel drapeerde, vond ze de paarse kleur ervan opeens schreeuwlelijk. Misschien moesten ze met z'n allen solliciteren naar een andere outfit voor de stadswachters, en vooral: een wat vrolijker, rustgevender kleur die verder af stond van de kleuren van de eenheidspolitie en, pakweg, de bonnetjesagentes. Per slot van rekening boden de stadswachters een dienst aan de bevolking. Rita haalde haar schouders op. De laatste twee jaar merkte niemand het als Rita in huis haar schouders ophaalde: Tim en Ann-Sophie waren de deur uit en leidden een eigen leven. Vier hoog in het appartement aan het *Palfijnplein* was het nu gewoonlijk zo stil als op de maan, terwijl diep beneden haar het leven op aarde zijn gang zijn. Ach: gewriemel, geroezemoes. Hoelang zou het geleden zijn dat een levende ziel zich hier vier hoog aanbood?

Voor de derde moord van zijn leven gebruikte Eric zijn doodgewone aangelaat, zoals het hem door de natuur toebedeeld was. Onvermomd ging hij in de vroege meimorgen op zijn doel af, anderhalf uur na zijn tweede moord. Het vorige lichaam was nog warm toen Eric op het *Palfijnplein* de glazen deuren van *residentie Clinton* openduwde en zich voor een reeks brievenbussen, namen en knoppen boog. Op deze menselijke ochtenduren bewoog zich hier en daar al een schaarse levende ziel.

Rita werd uit haar slaap gerukt voor een dringende aangetekende zending. Dat tante Pos al van bij het krieken van de dag zo actief was!

Enkele dagen later, na frequent vergeefs gerinkel vanwege Tim en Ann-Sophie en de dienst *Stadswachten*, trof men haar ontziend in haar appartement vierhoog aan. Ze was gewurgd met haar paarse regenhesje. In de krul van de slurf van een porseleinen olifant stak een stukje papier waarop stond:

BOUCQUET, Rita (Oostende, 1963 - Kortrijk, mei 2000).

65. EEN PHOTO

Interrogatum est: Inveniamne?

Responsum est : Invenies.

Fiamne dives ? Fies.

Vivamne invidendus ? Vives.

Moriarne in lecto meo ? Ita.

Er is gevraagd: Zal ik het vinden?

Het antwoord is: Dat zult gij.

Zal ik rijk worden? Ja, dat zult gij.

Zal ik tijdens mijn leven benijd worden? Dat zult gij.

Zal ik in mijn bed sterven? Zo zal het zijn.

Dat zijn de vragen die de hoog dichtgeknoopte vrouw op de oude foto aan de zwaar bebakkebaarde man naast haar onuitgesproken stelt. Zij kijkt hem daarbij niet aan. Zij kijkt, zoals haar ooit gevraagd werd, in de lens. De vrouw zit op een kleine sofa; de hand van de man rust op de leuning van de sofa. Hijzelf staat half achter het ontroerende zitmeubeltje. Hij denkt: 'Ik heb een goede vrouw. Tijd om met haar weer eens vereeuwigd te worden.'

De vrouw is aan de fles, maar de man weet dat niet. Hij zit vele malen eenvoudiger in elkaar dan zijn eegade. Zijzelf is een hoogbegaafde huisvrouw – een van de allereerste, omdat er sinds die tijden geen geld meer is voor een huishoudster, butler, kokkin en stalknecht. Nochtans heeft zij ooit Latijn, Grieks en algebra geleerd. Daar kan zij geen gezin mee beredderen (en op photo's ook niet doen alsof) dat zes kinderen telt, telde: vier in leven. Omdat het leven uit haar werd weggezogen, giet zij het stiekem weer vol met alcohol. Geestrijke dranken verdoven ietwat haar geest. Of dat waar vele anderen noch de woorden noch het bevattingsvermogen voor hebben. Zij bezweren ietwat het gevaar, maar net zo goed doen zij dat harder oplaaien.

Het is de laatste photo genomen van de vrouw.

Was deze intelligente vrouw misschien na een stuitend misverstand met haar wettelijk geregelde wederhelft domweg over een po gestruikeld, ondertussen door die ongelukkige val de geest gevend, en was zij daarna inderdaad in haar (eigen) bed getuimeld? De schedelpan gespleten door de kracht van een snel geheven en weer neerdalende kandelaar? (O geliefd moordvoorwerp!) Of gewurgd door een stel vertrouwde mannenhanden die... nou: zichzelf plotseling niet langer in de hand hadden? Of... was er een andere teelballendrager in het spel? In diezelfde slaapkamer? Vrouw, misschien? Is er met gif gewerkt? Naalden, priemen? Een diepgevroren schapenbout? Is deze hoog dichtgeknoopte persoon van vrouwelijke kunne onwel geworden door een uiterst naar bericht en was er niemand in de onmiddellijke omgeving om Hare Hoogdichtgeknooptheid te ontknopen? Zag ze overal hardheid en hindernissen, schoot ze zich daarom voor het hoofd en viel ze daarna in een laatste sentimentele wanhoopskramp van troost op haar eigen bedhelft neer? Een horizontaal *sanctuary*? Nooit meer slapen, nooit meer opstaan?

We zullen het nooit te weten komen als we alleen maar naar deze veelzeggende photo

staren. Feit is dat dit de laatste photo betreft van de vrouw in levenden lijve. We zullen forensische wetenschappen nodig hebben om deze boeiende fotografie met andere ogen te bekijken.

66. EEN DEZER DAGEN

De stad zat in de greep van druilregen die alom haast veroorzaakte. Op haar kamers aan de rand van deze grijze haastzone probeerde Jurka aanstalten te maken om iets groots te verwezenlijken. Het moest de aftrap worden voor de beste roman aller tijden. Dat lukte niet. Tweeëndertig jaren lectuur van overbodige kutboeken, indrukwekkende epossen en beklemmende egodocumenten sneden haar de adem af en deden haar balpen stokken. De muil van de laptop stond grijnzend opengekapt – de *screensaver* toonde een hallucinant wervelende constructie in een gapend heelal. Zeven nagelnieuwe balpennen lagen onwillig op een ritueel te wachten dat niet kwam, niet komen wou. Een stapel schrijfpapier de grootte van een volwassen atlas schreeuwde haar blanco toe dat het eindelijk tijd werd voor geniale rechtshandigheid.

Alles was er – niets gebeurde.

Jurka – misschien moest ze een schrijversnaam aannemen.

Hoe deden de anderen dat, die schrijvers van indrukwekkende egodocumenten, overbodige epossen en beklemmende kutboeken? Alcohol? Nicotine? Seks? Kluizenaarschap? Onthouding? Zoetekauwerij? De muur van Jurka's schrijfkamer filterde het geroezemoes dat uit het belendende randstadcafé kwam tot een dof gemurmel. Daarbovenuit wapperde haar soms een flard muziek tegemoet, een uithaal die even herkenbaar door de muur heen geraakte. Ze stak een sigaret op en hoopte op ingrepen uit de buitenwereld: telefoon, mail, een sms, de bel. De druilerigheid bleek echter ook hier toegeslagen te hebben; de stilte ruiste ononderbroken in de kamer, alleen af en toe rimpelend bij een plotse opstoot in de aanpalende cafépraat of door het pletsende voorbijschuiven van een trage auto.

Noch de bonzen, noch de bonden hadden Jurka voor werkloosheid kunnen behoeden. Een mooigeweeste stewardess was nu veroordeeld tot het schrijven van de beste roman aller tijden, tot nader order misschien van andere bonzen en bonden, maar dat zat er gezien haar leeftijd niet echt meer in. Vliegtuigen in het eerste decennium van dit millennium vlogen vooral niet – ze bleven aan de grond, ze gingen niet op, of ze crashten, of ze werden gekaapt en ze boorden zich kamikazewijs in de gevoelige plekken op deze wereld, zelf de grootste blauwe plek in het heelal. Vliegtuigmaatschappijen ondergingen hetzelfde lot. Misschien kwamen straks de treinen en de schepen aan de beurt; dan kon de wereld weer stilvallen en teruggesmeten worden naar het steentijdperk. Olifanten, kamelen, paarden, ezels, luchtballonnen. De reis om de wereld in hoeveel dagen ook weer?

Met een langgerekte zucht blies Jurka de rook uit. Ze prikte een van de heilige balpenen op het bovenste vel en liet er een punt op achter. Daarna vouwde ze een asbak

van het blad, duwde haar peuk erin en maakte een prop van het geheel. Een bezoe-
deld vel maakte geen kans om de eerste pagina te worden van een meesterwerk.
Hoeveel meesterwerken werden door vrouwen geschreven?

In hoeveel van die meesterwerken kregen de mannen er van langs?

Jurka mikte de prop naar een koelemmertje dat nu dienst deed als papiermand. Zelfs
dat lukte niet. Dan ging ze voor de spiegel staan en maakte zoals elke dag de levens-
reddende gebaren van een stewardess na het opstijgen van een vliegtuig. Daarna
monsterde ze haar gezicht zolang tot het gelaat werd, en onherkenbaar, iemand an-
ders.

Jurka had het altijd al een interessante test gevonden: jezelf op zo'n kleine barkruk
proppen en, half op je kont half op je kut gezeten, zien hoelang je dit wankel evenwicht
volhouden kon met drank in je lijf en mannen om je heen. Toen ze in taverne De Krim
binnenkwam, kreeg ze vrijwel onmiddellijk een barkruk toegeschoven – de mannen
waren galant, zoals gewoonlijk. Aan de niervormige toog was hier en daar nog een
vrouw tentoongesteld, de bekende gezichten. Daisy schudde voortdurend zachtjes
nee, maar daar kon ze niets aan doen. De bejaarde zusjes Annelieselotte zaten eeu-
wig te glimlachen ondanks plumpe verwaarlozing door de drinkende mannen. Het
deed de ronde dat de zusjes eigenlijk ruzie hadden – ze deelden alleen hetzelfde huis
en dezelfde stamkroeg. Monica zou uit Cuba komen, naar ze zelf beweerde. Ze praatte
alleszins met een halfverlamde lip een soort gebroken Nederlands. Haar ogen en heur
haren waren donkerder dan een steenkolenhok uit de vroege jaren vijftig in het naoor-
logse Vlaanderen. Aan de tafeltjes met de kuipstoelen zaten gewoonlijk de minder
vaste klanten, of de zusjes Annelieselotte als ze moe waren of stiekem ruzie wilden
maken. Op deze druïdinsdagavond bleven de stoelen vooralsnog leeg.

Het duurde nog even voor Jurka aanspraak kreeg: de mannen waren wel zo wijs dat
even uit te stellen. De een wou niet als vrouwengek geboekstaafd staan, de ander
vond dat ze te mooi was, nog een ander maakte bedenkingen in verband met haar
dure drankgedrag, de rest dacht de gedachten van alle mannen hier ondereen. Ook
de vrouwen deden dapper niets. De eerste minuut passeerde aldus met kuchen en
knikken. Ons kende ons wel.

'Jurka?' constateerde Johan dan maar, omdat geen enkele man aanstalten maakte.
Hij was de hoofdman van taverne De Krim en betaalde daar elke avond weer hardop
vloekend veel te veel grondbelasting en huur voor. Soms werd Johan ook genoemd:
de criminoloog.

'Wat mag dat zijn?'

'Eh ... doe me maar een Duvel met grenadine en zo'n afzakkertje van bij de koffie,
maar zonder koffie', zei Jurka voor de duizendste keer.

'Maar zonder koffie hé?' echode patron Johan voor de duizendste keer. Met een zelf-
kastijdend flagellantengebaar sloeg hij een natte keukenhanddoek over zijn linker-
schouder.

'Haha', knorden twee aanpalende mannen. Een ervan heette Ingrid; hij trainde een
voetbalploeg uit de vierde nationale afdeling. Zijn naam lokte in De Krim al lang geen
hoongelach meer uit. Acht andere mannen prezen zich gelukkig dat zij niet ter sprake
zouden komen in verband met deze eerste – indrukwekkende – consummatie van
Jurka. Zie: zij scharrelde prompt zelf in haar handtas naar een ruiflapje. Het veld was
nu veilig voor conversatie.

'Nog wat geschreven de laatste tijd, Jurka?' informeerde Bismarck.

'Ja?' viel Ingrid belangstellend bij.

‘Welja, Bismarck’, knikte Jurka naar Marc, die met Bismarck aangesproken werd omdat hij ongeveer al zijn universiteitsjaren twee keer had gedaan, om het zeer goed te kunnen, zoals hij zelf zei. Ook Ingrid knikte mee met haar naar Marc – een waanzinnig idiote gewoonte van hem die hij nooit laten kon en waardoor hij soms verzandde in nog idiotere misverstanden.

(Men beweerde dat hij in de jaren zeventig van de vorige eeuw eens zo’n harde loeier van een voetbal tegen zijn kop gekregen had dat hij sindsdien aldoor knikken bleef).

‘Je kunt je hele leven mooie zinnen zitten maken, maar nooit tot een boek komen’, filosofeerde Manuel hardop.

‘Jurka heeft zeker al drie boeken vol, hé Jurka?’

‘Nu heeft ze er wel de tijd voor’.

‘Er is niets nieuws onder de zon, alles is al verteld’.

‘Ik zou nog niet weten hoe aan een brief te beginnen’.

‘Ik ben geen grote lezer’.

‘Zou ik eindelijk eens wat grondiger mogen antwoorden op Bismarcks vraag, ja!?’ riep Jurka. Ze nam een hap uit het Duvelschuim en kapte daarna het neutje achterover.

‘Wat was de vraag ook weer?’ opperde grapjas Alex.

‘Zeg... guitigaard’.

‘Bismarck, ik ben aan een nieuw verhaal begonnen’, zei ze.

‘Aha. En gaat het over hier? Zoals het vorige?’

‘Nee. Maar voor het vorige heb ik alleen maar rare creaturen van hier gebruikt hé, het gaat niet over De Krim zelf’.

‘Ah ja, oef’.

‘Ik zou anders wel graag eens in zo’n boekje van jou staan’.

‘We hebben wel nog nooit iets gezien hé’.

‘Dat komt nog’.

‘Allez, goed, maak mijn taverne maar beroemd, Jurka’, zei Johan. ‘Heb je al een pseudoniem?’

‘Duvelin’, mompelde Alex.

‘Nee: Sabina’, stelde Manuel voor.

‘Eh?’

‘Wel: van Sabena. Dat is nog ...’.

Het volgende ogenblik kreeg Manuel driekwart Duvel-met-grenadine over zijn kop gekapt.

‘Getverse Sabena-bitch!!’

Met een gezicht als een verregende krant verdween Manuel naar de toiletten in de catacomben van De Krim.

‘Je wilt nu zeker wel een verse Duvel?’ vroeg Johan dubbelhartig.

‘Die vent trapte weer op mijn achillespees, hij weet dat ik daar gevoelig voor ben, hij moet het maar weten’, zei Jurka.

‘Het is weer Krimoorlog’, merkte Ingrid op. ‘We zitten in de criminologie’.

Zeven mannen knikten onzichtbaar, zwegen instemmend, dachten er het hunne over, maar verkneukelden zich bovenal in de situatie. Vier vrouwen deden evenmin iets. Het was benieuwd uitkijken naar de wedergeboorte van Manuel – de kop voorop als hij uit de diepten van ellende weer verrijzen zou.

‘Weer met grenadine, Jurka?’

'Weer zo, ja'.
'Zonder koffie?'
'Zonder koffie, Johan'.

Er viel een stilte, want naar de gebruikelijke flutmuzak luisterde zoals gebruikelijk geen kat. Muziek had in De Krim het statuut van een kruisbeeld aan een muur: men merkt pas het kruisbeeld op wanneer het verdwenen is en wanneer men het achtergebleven sjabloon op de muur ontwaart. Niemand vroeg ooit muziek aan, niemand luisterde ooit en altijd werden dezelfde geluidsbandjes ten gehore gebracht. Nimmer zou De Krim muziekgeschiedenis schrijven.

Iedereen hield de spelonk naar de onderaardse toiletten in de gaten.

'Hij blijft lang weg'.

'Bier kan verduiveld plakken'.

'Hij krijgt de grenadine niet uit zijn haar'.

'Het vecht met de gel op zijn kop'.

'Er zijn ... '.

Daar doemde plotseling het veelbesproken hoofd op.

Het zou echter eeuwig wachten blijven op verdere ontwikkelingen dienaangaande.

Met een knal alsof een miljoen flessen champagne ineens ontkurkt werden, ontplofte in het nabijgelegen zijstraatje het duistere rendez-vouscafé *Lovely Rita*. Het stadscentrum kreeg een dreun te verwerken die op de schaal van Richter behoorlijk zou scoren.

Alle koppen in De Krim zwiëpten met een ruk ontzet naar rechts, naar buiten.

'Godver!'

Manuel tuimelde terug in de piskrochten benedengaats. Aan de rinkelregen te horen, sneuvelde tientallen ramen in de omgeving. Ook de Krimvensters bewogen zichtbaar onder het onverwachte gebeuk, maar ze begaven het net niet.

'Godver! Wat is... '.

Iedereen gleed, hupte, schrok van zijn barkruk en haastte zich naar de deur.

'Pas op, er kunnen nog... '.

Even aarzelden ze.

Er volgde geen tweede knal, maar plotseling vielen alle lichten en lampen binnen en buiten uit.

'Miljaarde!'

Naoorlogse kaarsenvlammetjes begonnen her en der gekke rondedansjes en vermenigvuldigden zich vliegensvlug. Op de trottoirs van de Burg botsten verbouwde avondmensen in het druilerige stikdonker tegen elkaar op. Uit de Babelse spraakverwarring stegen meer en meer ballonnetjes op met dezelfde steekwoorden:

bom/Rita/100/gas/Kapittel/bel//

Geroep, geschreeuw, gevloek, geschraap en gekraak van schoenzolen over glas.

Twee kaarsen voor zich uit torsend verscheen nu ook patron Johan op het trottoir, gevolgd door Manuel. Hij had eerst nog de kassa van zijn goudmijntje afgesloten.

'Godver, sedert het bombardement van in de oorlog hebben we hier nog niet zo'n dreun gehad!'

Hij overhandigde een van zijn kaarsen aan Daisy, die sprakeloos en nog heviger dan anders nee stond te schudden. Haar kaars flakkerde ogenblikkelijk weer uit; een plotse windstoot verduisterde de helft van de Burg alweer.

Er was nu troepenbeweging richting café *Lovely Rita* in het Kapittelstraatje. Het

klaaglijke geloei van voorrangssirenes trok zich ergens in de stad op gang en weldra kleurden blauwe zwieplichten de avond.

Jurka. Waar velen in naam van het onverwachte verenigd zijn, daar valt ontstentenis van een mens niet zo vlug op. Haast is slordigheid.

Prachtige blauwe en gele vlammen likten gretig aan alles wat dierbaar was in en rond de *Lovely Rita* – gelukkig DE DINSDAGGEN GESLOTEN. Geen liefhebbende ziel was op dat ogenblik in het pand aanwezig. Daar bestond namelijk geen Rita, noch *lovely*, noch doodgewoon. Daar bestonden alleen een eenarmige tapheer en enkele oude meisjes vermoedelijk van het vrouwelijke geslacht die op ‘dinsdaggen’ nooit in hun horecabedrijfje waren. Ook aanpalend viel niet veel noemenswaardigs te betreuren, de oude materialen waaruit het Kapittelstraatje was opgetrokken buiten beschouwing gelaten. Maar de dreun die de stad te verwerken had gekregen, was toch wel een opdoffer vanjewelste.

Het uitrukken van de spuitgasten berokkende bijna meer schade aan het minuscule Kapittelstraatje dan de gasontploffing annex brand. Water en schuim en machogedrag teisterden ook de belendende percelen, die alleen bewoond werden door pelsdiertjes. Vijftig meter verder vluchtten op hogere poten nog enkele nertswezens ijlings en stiekem weg uit een achterafhotelletje zonder naam, het enige andere pand in het straatje waar het leven en de liefde *tout court* werden bedreven. Deze vlucht werd feeëriek verlicht door *lovely* vuurwerk. De gensters van het vuur mengden zich met de spikkels van de druilregen – een eclatant schouwspel, dat door velen niet kon worden gesmaakt, want de brandweer had uiteraard het slop afgegrensd voor nieuwsgierigheid. Alleen perslui werden erdoor gefilterd. Het gewone volk bleef in groten getale op de Burg samenscholen, de kaarsen met de kom van de hand afschermend tegen windstootjes, als een massaal communiefeest. Toen floepte alle kunstverlichting weer aan, en men bevond zich plotseling opnieuw in de eenentwintigste eeuw. De ban was gebroken. De *Lovely Rita* bleef als een uitgeholde kies nog net overeind, blakerend van ongezondheid, nadruipend van de behandeling met paardenmiddelen. Dit aanbiddingsoord van Bacchus en Afrodite was nu ALLE DAGGEN GESLOTEN.

Jurka – constateerde alweer Johan.

Niemand had haar nog gezien.

‘Tiens’.

‘Misschien is ze naar huis gegaan’.

‘Maar je kon geen reet voor je ogen zien’.

‘Geen steek, niet reet. Moet het weer zo nodig zo gortig, ja?’.

‘Jaja, ’t is al goed’.

‘Heb jij haar nog binnen gezien, Johan? Manuel?’

‘Nee’.

Manuel zwiepte boos zijn badnatte haren uit zijn ogen.

‘De lampen waren al uitgevallen toen ik de kassa afsloot, nee’.

‘Tiens’.

Jurka was opgevallen doordat ze er niet was. Niet meer was. Ontstentenis is de beste reclame.

Druppelsgewijs verdween iedereen weer in zijn hollen, krochten en spelonken. Dat was

de stilte voor de tweede storm. Even later barstte de bedrijvigheid los. Borstels en blikken begonnen indringend geschraap op de Burg te veroorzaken. Daarna ontfermde men zich over de kruisiging van de gesneuvelde ramen: getimmer alom. Deze buitenhuisvljijt zou nog lang aanslepen.

In taverne De Krim had iedereen zijn vaste stek weer ingenomen.

Jurka?

'Godver, dat is toch raar... '.

'Haar Duvel staat hier nog, halfvol, kijk'.

'Halfleeg zul je bedoelen'.

'Heeft er iemand hier haar zien naar buiten gaan?'

'Ja, wie let er daar nu op!'

'Wat bedoel je: vlak na de ontploffing?'

'Nee slimme, vlak voor de Guldensporenslag'.

Zonder slag of stoot veroverde Jurka zich een zitje aan de toog van De Krim, tussen de bekende lijven, gezichten, geuren, gebaren.

'Rotweer hé, Jurka', begroette Johan haar, handenwrijvend achter zijn batterij bierkranen.

'En dan nog een dinsdag, de doodste dag van de week', zei Manuel.

Jurka knikte in 't algemeen naar iedereen en naar niemand in het bijzonder.

'Zoals gewoonlijk, Jurka?'

'Een wodka, ja'.

'Ik heb liever dat het gewoon doorregent, rechtdoor, straal naar beneden, plets plets plets, dat het weet wat het wil, verdomme'.

'Ja, 't is echt een weertje voor druïloren', zei Ingrid. Na deze mededeling bleef hij nog een halve minuut lang naknikken.

'Er gebeurt hier ook nooit eens iets'.

'Misschien ontploft er nog wat vanavond', opperde Jurka. Ze stak een sigaret op.

'Nee nee, hier niet. Dat gebeurt altijd ver weg'.

'Of in de boeken'.

'De films'.

'De verfilmde boeken, ha ha ha'.

'Nog wat geschreven de laatste tijd, Jurka?' informeerde Bismarck.

'Ja?' viel Ingrid belangstellend bij.

'Welja, Bismarck', knikte Jurka naar Marc. 'Ik heb de toekomst voorspeld in een verhaal'.

'O, en hoe ziet die toekomst er dan wel uit?' informeerde Manuel.

'Vleeskleurig', meesmuilde Alex.

Daisy en Annelieselotte giechelden op hun barkrukjes. Monica begreep dat gegiechel duidelijk niet.

'Manuel... ', begon Jurka. Toen viel haar blik op haar wodka.

Ze pakte het glas met een ferme houdgreep vast, kapte het met een grote hink-stap-slok in haar keel, pootte het weer op de toog neer en zei dan:

'Johan, geef mij een Duvel met grenadine in en doe er zo'n afzakkertje van bij de koffie bij, maar zonder koffie wel te verstaan'.

'Eh?' deed Johan.

'Je hebt me gehoord'.

'Is het zo belangrijk wat je te vertellen hebt?' vroeg Bismarck.

'Meen je dat nu?' vroeg Johan.

'Welja'.

'Allez dan. Geen wodka hé?'

'Geen wodka. Al het andere'.

'Met grenadine hé?'

'Zeker weten'.

Johan schoot in actie.

'Luister', zei Jurka dan. Iedereen begon te luisteren. Dat was niet moeilijk, want nooit luisterde ook maar één sterveling naar bijvoorbeeld de populaire snertmuziek die als oud behang het Kriminterieur ontsierde. En terwijl buiten gestage druilregen immer indringender de dinsdagavond ondersopte, liet Jurka andermaal de *Lovely Rita* in het nabijgelegen Kapittelstraatje ontploffen.

'Wauw', knikte Ingrid begrijpend. Zijn hele ploeg knikte met hem mee – afstandsbediening.

'Maar nu moet jij nog verdwijnen hé, Jurka', merkte Manuel op, terwijl hij steeds naar haar Duvel keek. 'En het moet steek houden'.

'Daarom ben ik nog naar hier afgezakt', zei Jurka. 'Ik ben hier, maar de vraag is: hoe verdwijn ik weer?'

'Van hier of uit je verhaal?'

'Tja'.

'Kun je De Krim zelf niet laten ontploffen? Dan wordt mijn taverne op slag beroemd', stelde Johan voor.

'Op slag van rust', mompelde Ingrid.

'Daarvoor is het nu te laat'.

'Maar eigenlijk heb je de toekomst niet voorspeld hé', zei Daisy. 'De *Lovely* is niet... '.

Daisy zou haar zin nooit kunnen beëindigen. Met een ouderwetse doffe dreun alsof een vliegend tuig uit de jaren zestig van de vorige eeuw de geluidsmuur doorbrak, barstte in het belendende Kapittelstraatje de obscure drankhonk *Lovely Rita* uit zijn voegen. De ingedommelde stad schrok hevig op. Vijftien seconden lang leek De Krim een wassenbeeldenmuseum.

'Een aanslag!'

'Miljààrde!'

De ramen van De Krim trilden nog even na. Weldra holden buiten de eerste schimmen en schaduwen voorbij, roepend, wijzend, gebarend.

'Maar wat is... '.

'Wacht even!' gebod Johan scherp, vanuit een soort hoofdmanpositie. Tien seconden lang bleef hij onbeweeglijk staan, bevroren in een idiote stand, bezwerend luisterend.

'Er kan nog een tweede... '.

Er kwam geen tweede knal, maar met een zacht geknap viel overal in de omgeving de verlichting uit. Ook in De Krim.

'Godver!'

Dat was het sein. Alle kriminologen haastten zich naar buiten. Alleen Jurka...

Patron Johan graaide naar zijn kaarsenvoorraadjie en sloot ijlings de kassa en de voordeur af. Over de Burg holde een haastige duistere stoet in de richting van het Kapittelstraatje. Aanstekers floepten aan en uit.

'*Rita!*'

'*Bom?*'

'*De 100*'.

'Bellen'.
'Kapittel'.

Met naargeestig gekrijs van banden zwierden de eerste voorrangsgedochten van de stedelijke brandweer zich de Burg op. Aan de monding van het smalle Kapittelstraatje week iedereen ijlings uiteen. De allervlugste rampnieuwsgierigen zagen reeds de blauwe en gele vlammen uit de holttes van de *Lovely Rita* slaan. Het was gelukkig een dinsdag: de snipperdag van de aldaar tewerkgestelde drankdames en tapheer.

Die van De Krim vormden een samenscholinkje in de achterhoede op de Burg. Reikhalzend probeerden ze een blik te werpen in het smalle straatje.

'Nu zal 't wel afgelopen zijn met de *Rita*'.

'Ja, nee, ze gaan dat kot zeker niet weer heropbouwen'.

'Jammer'.

'Hoe meer lichtjes, hoe meer plezier. 't Is hier al dood genoeg'.

'Dat vind ik ook'.

'Tiens, waar is... '

'Hé?'

'Is Jurka naar huis misschien?'

'Weet niet'.

'Jij hebt toch alles afgesloten hé, Johan?'

'Jaja'.

'Was er niemand meer in de toiletten?'

'Ik hoop van niet'.

'Ze staat hier misschien ergens anders'.

Jurka – eigenaardig hoe men hoofdpersonage kan worden door er niet te zijn.

Jurka?

Geen Jurka.

Een tijdlang werd het tafereel alleen beschenen door de lampen van de brandweer en de ambulances. Toen de eerste gulpen water eindelijk over de panden in het Kapittelstraatje waaierden, vermengd met motregen, flikkerde ook overal de verlichting weer aan, aanvankelijk protesterend en twee keer weer uitdovend, dan definitief.

'Eindelijk!'

'Dat werd tijd'.

'Het moet een serieuze ontploffing geweest zijn'.

Er werden verse sigaretten opgestoken.

'Marlboro lights please!'

'Hahaha'.

Uitdijende luchtverplaatsing had een fractie na de ontploffing hier en daar een ruit doen sneuvelen op de Burg. Weldra was het eerste gekrijs en geschraap te horen van vuilblikken, emmers, het bijeenvegen van scherven. Iemand zeulde al wat planken naar buiten, gereedschapsriem om de lendenen gesnoerd.

Waar herstel zich voordoet, verdwijnt de nieuwsgierige massa weer. Men droop af: de brand leek geblust te willen worden, er waren geen gewonden, men sloeg alom aan het vege en het timmeren.

Taverne De Krim verwelkomde weer zijn dinsdagavondcliëntèle. Met wat gevloek van Johan en geknars van sleutels opende zich het Sesam van vertier. Men wreef zich kouwelijk in de handen en mikte zijn kont weer op de barkruk.

Jurka?

‘En haar Duvel staat hier nog: kijk’.

‘Is zij mee met ons naar buiten gelopen?’

‘Dat zal wel zijn, zeker’.

‘Ze is misschien uit schrik van de trappen gerold’.

‘Nee, ik was de laatste beneden’.

‘Stewardessen zijn als God: ze zijn overal, in de hemel en op aarde en... ‘

‘Ex-stewardessen zul je bedoelen’.

‘Jurka ziet ze wel nog vliegen’.

‘Haha’.

Alles was er geweest – niets was gebeurd.

Tergend langzaam verscheurde Jurka de volgekrabbelde vellen. Het lawaai boorde zich diep in haar oren en plantte zich voort tot er rillingen over haar rug liepen.

Eén dezer dagen zou het er toch moeten van komen: het verhaal. Eén dezer dagen diende de *Lovely Rita* misschien écht te ontploffen om het verhaal te laten gebeuren.

‘Misschien moet ik mezelf uit het verhaal schrappen – dat is de beste verdwyntruc: niet meedoen’.

‘Of even niet meer naar De Krim gaan, ja, nee’.

Ze mikte de proppen naar het koelemmertje.

Jurka – misschien moest ze een schrijversnaam aannemen.

Weer ging ze voor de spiegel staan.

67. DROOMVRIENDEN

Ulrich kwam eraan, in die oude grote onmogelijk gele wagen van ‘m, met zachtzinnig gesnor en liefvallig gepruttel, zwoegend met een stug stuurwiel. Van hieruit leek het althans op zwoegen, want zijn tong hing uit zijn mond. Aan kop en staart van dit opvallende voertuig hing een Russische merknaam. Boven dat gele Oostblokvehikel was de blauwe oktoberlucht gedrapeerd, met daarin de witte remsporen van een fraaie nazomer. Een weertje om spionnen uit te wisselen, een benefietgebeuren bij te wonen of aan zondagswetenschappen te doen. Wat ook vandaag de datum wezen mocht: dit waren omstandigheden om naar te fluiten.

Ulrich manoeuvreerde zich in een makkelijk gat (meeval van de zondagochtend) en reikte al naar de contactsleutel toen hij plotseling de garagepoort met het verbodsteken zag. Shit. Krosbie glimlachte lang en breed, bijna gemeen, achter de lichte regen van het transparante gordijn in zijn werkkamer. Ulrich was namelijk het hardwerkende type dat niet aarzelt je van op de eerste verdieping (durfneten bevinden zich bij voorkeur op eerste verdiepingen) een emmertje vocht in je nek te kappen. De grote wagen verliet de rij weer, reed tot vlak voor Krosbies venster, gleed twintig meter achteruit en vulde een open ruimte in die van hieruit niet meer zichtbaar was. In ten minste twee

onderdelen van zijn lijf kreeg Krosbie de kramp. Hij had welhaast anderhalve minuut in een weinig voorkomende houding doorgebracht: de schuld van de opstelling van de vele voorwerpen in zijn kamer.

Ulrich was ongeveer de dubbelganger van een bekend kunstschilder die in de jaren vijftig van de vorige eeuw zo'n beetje het mooie weer had gemaakt voor allerlei experimenten en hun aanhangers. De gelijkenis ging nu niet meer op, omdat de bekende schilder inmiddels drie decennia ouder was geworden.

Krosbie wijzigde de normale loop der gebeurtenissen en vatte post aan de deur voor Ulrich erin slaagde aan te bellen.

'Morgen.'

'*Morning after*. Of je meegaat bij Demis de werken afhaken?'

'Mm... eh... de anderen?'

'Miauw gaat ook. Staatssecretaris is onvindbaar. Kijk: Miauw komt er ook net aan.'

De zon ketste op een scheef geparkeerde auto af. Krosbie wuifde naar Miauw en zei gelijk tegen Ulrich dat hij er wel zin in had. Miauw bukte zich al om zijn lange lijf in die gele wagen te wurmen.

'Twee seconden.'

'Oké, schiet op, we wachten even.'

Krosbie ging weer naar binnen, drukte op enkele knoppen en vulde zijn koker met zelfgerolde sigaretten op. Als hij maar een broodkruimel op de rok van het universum was, dan kon hij nu net zo goed zijn kunstmaten Ulrich en Miauw vergezellen. 's Zondags beschikte hij over een grotere weerstand tegen de dingen: tegen tijdverlies, tegen veel roken en meer drinken, tegen de mensen en wat die articuleerden.

Ze zouden dus de expositie (waar hij alleen helpend voorbereider van was geweest, zijn enige talenten betroffen schrijven en drukwerken maken) eindelijk opdoeken. Goed. Een gepaste ingreep, een tentoonstelling waardig. Met z'n drieën dus in die onmogelijk gele auto plaatsgenomen, auto waarvan het reservewiel nog op ouderwetse wijze achterop het '*koetswerk*' was bevestigd.

Demis was niet thuis of gaf niet thuis, want zijn handlanger Long Drink stond, heel toevallig maar niet onverwacht, op het trottoir van *nee* en van *niet* en van *nergens* te gebaren. Ulrich parkeerde zijn omslachtige voertuig ten derden male vandaag.

'Verdomme.'

'Tja...'

'En volgende week kan ik niet.'

Ze stapten uit.

'En?'

'Niet thuis, die kerel. Of ergens binnen verschanst. Kom.'

'De sleutel?'

'Heb ik ook niet.'

Ze stevenden af op het café van de vereniging *Krijt Op Tijd*. Van daaruit hadden ze min of meer een panorama op Demis' eventuele thuiskomst of uitbraak.

Demis werd die zondag wakker met een huizenhoge kater plus daarbovenop of daartegenaan het onaangename besef dat er die nacht, enkele uren geleden nog, iets ingrijpends, ja: iets onherstelbaars was gebeurd. Hij gebod zijn bovenlichaam overeind te komen van tussen de vetplooien, maar het bleef weigerend liggen, zwemmend in het water van de slaap. Ofschoon hij duchtig zweette, kroop de kilte langs zijn ruggengraat omhoog en greep hem bij het nekvel, '*een stalagmiet*' dacht hij, vergat hij weer

terstond. Die lastige cadans in zijn kop ging in een hevig geklop over, heide spijkers in de achterkant van zijn ziel en krammen in de voorkant van zijn geweten, mondde uit op dat verpletterende besef:

'Duizend goden! Baard van Merlijn! Duizend dromen! Heilig Toledo! Jongens, jongens, jongens: die schilderijen! Die mooie schilderijen!'

Psychosomatiek!

Paniek!

Demis kreunde nu waarachtig en gemeend. Alles, alles: alle katers en houten koppen ter wereld, ja, maar niet *dit*. *Niet dit! Dit niet!*

De film van wat er die nacht was gebeurd, speelde zichzelf in verkeerd geordende sequenties voor zijn verbijsterde ogen af. Daartussen flitsten en ploften dringende tekstballonnen met aanmaningen:

- *dat hij op moest staan omdat het zondag was, de dag des Heren;*
- *dat hij ergens verwacht werd, maar waar ergens?;*
- *en nog ergens anders;*
- *dat er – wie ook weer? – op bezoek zou komen om...;*
- *... om wat te doen?*

'O neel!'

Korte visioenen ook van *De Nachtwacht* in een Hollands bewaarcentrum.

< *Het tafereel dient niet bij nacht gesitueerd te worden. Dat is een koppig misverstand. Het was op klaarlichte ...* >

'Gelukkig hebben ze er niet in gekerfd. Misschien valt de schade nog te herstellen. Ah nee. O... !'

Mecenas-parlementslid Demis weigerde het bed te verlaten. Beneden wachtte hem de *still* van een uit de hand gelopen feest. Een wrang *tableau vivant*. Iemand had, enkele uren geleden nog, die stomme spuitbus ontdekt. Long Drink had die hier rond laten slingeren. Een zware fout. Afgestraft. Demis had ze nog willen 'uitkopen', flapje van 50 euro, *no harm done*, twee, drie flapjes, maar de dader was te dronken om daarop in te gaan. Iemand (wie ook weer van die fijne vrienden?) had enkele schilderijen in de expositieruimte van het ruime huis '*een beurt gegeven*'; Ja: *een beurt geven*, Demis hoorde het hem nu weer zeggen. Die Jonathan was een varken.

Was de toegangsdeur wel op slot? De poort? Mijn god! Wat nu gezongen. Mooi orgelpunt voor een expositie alwaar jong talent uit eigen streek. Het zat er in dat hij, indien hij nu uit bed stapte en dat opake gordijn wegschoof, Long Drink beneden in de straat zag staan. Het zat er in. Demis bleef in bed. Jezus.

'Ik vergoed alles,' dacht volksvertegenwoordiger Demis plotseling. 'Ja: ik betaal alles. En ik schotel dat stinkdier van een federale Jonathan een kosmische rekening voor. Kan hij op zijn beurt even duizelen. Een gastronomisch bedrag, zeg maar, want hij vrat zich hier ook te pletter gisteren. Dit kan niet zijn. Wat heb ik toch gedaan? Niet gedaan? Laten gebeuren? Zijn we dan toch extremisten?'

Demis reikte naar zijn greige ochtendjas op de grond. Demis zag in de spiegel dat Demis naar zijn greige ochtendjas reikte die op de grond lag.

'Gefeliciteerd mecenas. Je hebt het verkorven.'

'Electoraal fataal.'

Ulrich, Miauw, Krosbie en Staatssecretaris, of nee, die niet, ze zaten nu vast al op de uitkijk in het café aan de overkant. En Long Drink... Vandaag zouden ze 'afhaken'. Zo was het afgesproken. Hoe laat was het, overigens? Demis bleef een volle minuut roerloos op de rand van zijn bed zitten. In dat grote lichaam legde het bloed onwillig zijn rondes af. Toen daalde hij de trap af, met een bonkende kop op een defensief lichaam, maakte een afhaakgebaar waar een sleutel hangen moest maar die hing er niet, slofte het gangetje door en trof die sleutel aan op de poort van de zijvleugel. Hel licht, hel Belgisch primitief licht kantelde naar binnen en doorstreepte de wanden. Het deed hem pijn aan de ogen, maar op dat ogenblik wenste hij door eeuwige blindheid geslagen te worden, want links van hem hingen drie door een razende spuitbus geïllustreerde schilderijen, waarvan één, god ja, ook nog waar, overmaat van ramp, een kans maakte om door W. de L. aangekocht te worden. Ramp! Onfeiten!

Het was Miauw die de kier ontdekte. Die zag ook altijd alles. Hij stootte zijn gezellen aan: 'Sesam!' Ze bukten zich wat of zetten stapjes opzij en tuurden.

'Tiens tiens. Ik dacht dat hij ergens aperitiefvlinders aan het vangen was. Hij moest toch...' (Long Drink, een *Verboden Vrucht* in de hand).

'Eindelijk.' (Ulrich)

Ze detecteerden een hand op heuphoogte en een hand op ooghoogte op het linker-gedeelte van die grote poort; naarmate dat stuk verder binnenwaarts keerde, werd de matineuze verschijning van Demis meer zichtbaar.

'Hij komt pas uit bed, jongens.' (Miauw)

'Goud in de mond.' (Krosbie)

'Pijn & Smart, voel het aan mijn eigen hart.' (Weer Krosbie)

Demis wrikte nu de rechterhelft van de poort met een grendel in de grond vast. Daarna bleef hij even wennen aan de mystieke lichtinval die op zondag zoveel sterker was, de handen achter op de nieren rustend, een houding die zijn corpulentie een zeker aanzien gaf, gelijk de luchtwegen vrijer spel bezorgde. Want was er het moeilijke bloed, dan ook de moeizame lucht!

'De expositie is toch afgelopen? Dat weet hij toch onderhand wel? Amen en uit?'

'Zal zijn auto in de straat parkeren. Hij weet dat we komen afhaken, was zo afgesproken.' (Rechterhand Long Drink, een kwakje morsend wegens begeleidend gebaar).

Demis, ook advocaat, was al inwendig zijn apologie aan het voorbereiden: ... *buiten mijn wil om... de drankduvel... weet hoe dat gaat... Long Drink... die spuitbus... had maar... vergevorderd uur...*

Hij vermeed het in de richting van het café te kijken, draaide zijn lichaam om, manoeuvreerde het tussen de auto en de muur door en ging in de keuken anderhalve liter inktzwarte troost laten druppen. Naar die misdadige fresco's wenste hij niet meer te kijken.

Vijf over elven al. Het werd weer warm. Wat werd het weer warm! Hij plantte een vijftal koppen op de tafel, want komen zouden ze, onvermijdelijk. Nog voor twaalven moest hij deze beker zien te ledigen. Tja: eigenlijk zat hij er compleet machteloos tegen aan te hikken. Hij kon dat federale varken van een Jonathan wel de nek omwringen. Ongetwijfeld zou Long Drink straks als eerste op het appel verschijnen, met die dwaze alcoholhoudende glimlach om de lippen. Ook zIJn nek...

Miauw en Ulrich kwamen hun onverkochte werkjes afhaken. Staatssecretaris zou dat morgen in de valavond doen. Krosbie zou allicht ook...

In een opwelling veerde Demis op om die poort weer te gaan sluiten. 'k Heb niks te verbergen! Zijn stoel bonkte tegen de koelkast waarop vannacht een van die separatistische feestneuzen nog een zelfklever had aangebracht. Binnenin lag een huilende camembert met haar op. Niemand had er willen van proeven. Demis ging niet terug naar de zijvleugel, maar begon de klever eraf te pulken, terwijl zijn lippen wel bewogen hoewel aan dat geprevel geen verstaanbare praatballon ontsnapte.

Er stond een schoon, bloot Belgisch sympa-wijfje op.

Het hoefde verder geen zondag te zijn om diep na te denken, waarbij het bewustzijn zo versmalt en weer verbreedt dat alle andere daden en dingen de mist in gaan:

Inbraak.

Schelmenstreek? (Picaro plus metgezel, kijk uit voor metgezellen!).

Nalatigheid annex vandalisme? (Sleutelvraag).

Vergeldingsmaatregel. (Politiek. De politiek).

Feest gebouwd dat eigen oncontroleerbaar monsterfeestje heeft gebaard, maar wat 'n miskraam!

De koffie drupte gestaag door.

Blauw en groen was deze dag in oktober. En er was de stem van hij die drie weken geleden zeide, de stem die op vrijdagavond, o maagdelijke vrijdagavond, dit kunstgebeuren hier 'vernissende', 'insprak':

'... een opvallende afwezigheid van realia en verwijzingen naar de realiteit in deze doeken, daar waar bij de andere kunstenaar dit opgevangen wordt door een zekere speelsheid in de abstractie en de keuze van het coloriet. Kijk: bij het bekijken van de eerste waande ik me in zuiderse sferen. Ja, een zekere vrolijkheid, zal ik zeggen: geamuseerdheid, valt hier niet te ontkennen. Ik zou zelfs...'

'Nu is die geamuseerdheid zwart geworden,' dacht Demis. 'Red ons.'

Nu moest *hij* straks maar zien te vernisseren. Dat beloofde. Hij wenste even buiten deze verdomde realiteit te vertoeven, lang genoeg om Ulrich en Miauw van hun ontzetting? gruwel? gramschap? gequetstheid? te laten bekomen. Het had nu geen zin Jonathan, dat varken, telefonisch de huid vol te schelden. Te oordelen naar de toestand waarin die vannacht dit huis verlaten had, leek dit absoluut geen zin te hebben, nee. Nee. Of toch?

(De telefoon rinkelde één hoog, maar terwijl de hele residentiële wijk *Romero* al druk in de weer was met niks, verroerde in dat grote huis niemand een vin. Niemand: Jonathan niet, nog op de bodem van zijn roes dromend dat hij al lang wakker was, zijn vrouw niet, in de andere kamer wegens tranquillizers ongewoon zwaar doorslapend, Beauregard niet, want die snuffelde de straat af op zoek naar zakken met broodjes erin die op zondag door de bakker wel eens foutief neer worden gezet).

Demis ging vloekend terug naar de keuken en gooide een bruistablet in een glas. De koffie was bijna klaar. Zijn hart sloeg een paar keer over toen hij het glas aan zijn mond zette, want in de zijvleugel van het huis weerklonken plotseling stemmen. De bekende stemmen, het bekende gemurmel van individuen onder elkaar, op weg, in zijn huis, naar hem. Met hem, en door hem, en in hem. Amen. Zweet. Besef van zweet. Iemand klopte even op het dak van de auto. Nu gingen ze het trapje op. Nee??

In één machtige hink-stap-slok kapseisde Demis de inhoud van het glas in zijn keelholte. Zijn lichaam, daarna, sidderde even.

'Zo, jongens,' zei Demis met waterige oogjes, terwijl hij met een harde klap een net geledigd glas op het tafelblad pootte.

'Hallo. Goedemorgen. Of middag.'

Ze lieten altijd eerst Long Drink aan het woord, omdat die al van veel vroeger in Demis' omgevingen vertoefde.

'Ha ha.'

Demis noodde hun aan de keukentafel.

'Eh... mm... even kijken. Koffie, wellicht?'

Hij gebaarde naar een apparaat dat rochelend op het aanrecht stond.

'Graag.'

'Ja.'

'Jullie komen afhaken?'

Glimlachend beaamden ze deze woordspeling. Miauw streek een lucifer aan en zocht daarna een sigaret. Goeie truc, want 'hier' zei Demis, 'maar ik doe nog niet mee, te vroeg.'

'Vijf minuutjes labeur,' sprak Long Drink. 'We zijn hier al een poos, maar de poort was op slot...'

'Tja... lang op geweest vannacht. Paar feestvierders gehad, weetwel, die van...'

'... eentje hier in 't café wezen drinken...'

'Hm.'

Op de radio articuleerde iemand iets over 'Atlantische regengebieden'. Demis draaide aan een knop en vond een onschadelijk concert.

'Jongens... ' begon hij dan.

'... mijn kop gestoten tegen een troep hangende ajuinentrossen in de garage, hi hi hi...'

'Jongens... ik heb daarstraks met veel tegenzin die baarmoeder van een bed verlaten (god zegene haar, zo helpe mij mijn geloof in god!), en met nog veel meer tegenzin die muil van een poort open gezet (de duivel hale al dat kerngezonde impressio-nisme van op straat!). Eh...'

Zelfs de prozaïsche gemeentepolitiek die hij ooit bedreef, had bij Demis nimmer de beeldspraak kunnen smoren. Hij rukte nu een sigaret uit het pakje dat Ulrich hem toestak en inhaleerde bij het aanreiken der vuren meteen erg diep, alsof hij zeker wou zijn van de schade die de rook in zijn longen, o tere inborst, aanrichtte. Ze keken hem aan. Niemand zag de geïnhaleerde rook weer tevoorschijn komen. Een grapje deed daarover de ronde, in verband met Demis' corpulentie en zo, ja: massiviteit. En politiek natuurlijk.

'Kijk, jongens, ik kan het niet meteen zo... zo correct onder woorden brengen. D'er is iets...'

Plotseling bracht Long Drink zijn grote hoofd naar voren, signalerend dat hij iets gehoord had.

'Telefoon.'

Krosbie meende te merken dat Demis schrok.

'Zal ik?'

'Ja.'

Long Drink verdween naar de werkkamer aan de straatkant. Ze hoorden hem enkele seconden later zijn a's, e's en o's articuleren. Kreten van verwondering? Stilte daarna. Demis trommelde enkele versvoeten in nerveus metrum op het tafelblad (*Be-zette Stad? Sakkerse Oostakkerse?*) en besliste plotseling dat ze nog recht op koffie hadden.

'Met dat hoofd als een onderzeeër... verdraaid... ik...'

Net boven Krosbies kopje verstarde hij in zijn gietgebaar, want Long Drink kwam weer binnen, zeggend dat hij er niets van begreep.

'Wie was het?'

'Willy de Lille. Met een hele litanie. Tja, 't is ook zondag hé. Enfin: dat hij niet het werk koopt wat hij wel had willen kopen. Of zoiets. Is er dan iets verkocht? Ik weet van niks.'

Demis zuchtte diep en goot Krosbies kopje oeverloos vol.

'Bijna, ja. Willy hé? Jammer voor jou, Ul. 't Heeft er even in gezeten. Maar eh... '

'Eigenlijk wil ik niks van wat hier hangt, verkopen,' antwoordde Ulrich.

'O?' (Demis)

'O nee?' (Long Drink)

Krosbie kende Ul net lang genoeg om dat te kunnen aannemen.

'Daar beslis jij natuurlijk over. Maar eh... '

Demis slurpte de bovenste laag van zijn dampende koffie af. De middagzon had nu zijn kopje als focus gekozen; Hiroshima-stofnesten sloegen over de rand ervan heen, onder het nasale geweld. Hij begon nog verschrikkelijker te zweten.

'Hm... Er is een ernstig probleem gerezen sinds gisteravond, enfin: vannacht. Laten we correct zijn in onze informatie, Majesteit.'

'O?' (Miauw, sigaret weer uitduwend, hoest inslikkend).

Demis stond op.

Stond op, Demis.

'Kom mee.' (Waren zij dan blind geweest? Niet gezien dat... ??)

'?'

'Allemaal. Kom mee.' (Zwakke imperatief als zwakke apologie).

Hij leidde hen naar de zijvleugel, waar allen reeds gepasseerd waren, waar Ulrich, Miauw en de afwezige Staatssecretaris, o jonge talenten uit Eigen Streek, hun 'werken' hangen hadden. Zei nog stilletjes *'godver'* omdat hij immer in ochtendjas aan het opereren was. Constateerde hij.

De werkelijkheid omheen Demis, advocaat bovenste plank en volksvertegenwoordiger in de vrije uren, stortte toen op Bijbelse en Babelse wijze ineen. Pudding! Psychosomatiek deel 2! Diepzeegedachten! In alle straten van zijn hersenen ongeïdentificeerde tanks met inhoud!

Ja: binnenkantelend oktoberlicht, kerkgangers of aperitievellingen die de openstaande poort passeerden, zijn eigen echte auto met het BP van *Belgisch Parlement* erop, ja, dit alles, wel degelijk: maar *niet* de ongecontroleerde pre-COBRA inktzwarte cirkels en zonnen en bollen en strepen en vlekken op de werken van Ulrich en Miauw! *Niet niet niet !!*

Geen baldadigheden.

De doeken hingen er zoals ze er drie weken lang hadden gehangen.

Jonathan? Vannacht?

Wit varken?

Demis hoorde iemand informeren naar wààr hem het probleem zich nu eigenlijk voordeed.

'Vochtigheid,' hoorde hij zijn advocatenstem zeggen.

Cruise control.

'Ja, de herfst nadert. Kijk maar.'

'Wablief?' (Een stem).

‘Vochtigheid,’ zei het weer, in hem, aan hem, door hem. ‘Ja: vochtigheid. Je... je doet er goed aan vandaag nog af te haken. Ja. Eh... komen jullie straks nog iets drinken? Ik ga luchtjes scheppen. Veel luchtjes.’

Demis ging onder de jamaïcablauwe oktoberlucht staan en wenste een Atlantisch re-gegebied helemaal voor zich alleen, het uitproestend boven dat nu tureluurs draaiende hoofd van hem. Zijn grote patriciërswoning was een Waddeneiland, zijn hoofd een dobber daarnaast zwalpend. Iets of iemand rukte eraan. Duizend boeken, duizend dromen! Wie, wat, waar, hoe?! Hij hoorde die jongelingen even gezamenlijk lachen. *Inside joke*. Zoals in vele verhalen kneep Demis zich in de wang. Demis kneep zich in de westelijke wang en gevoelde iets.

Er stak wat wind op en geelachtige stofwolkjes verlieten af en toe de kruin van de grote den midden in de tuin. Een mooi seizoen, voorwaar. Toen steeg dankbaarheid als een vlugge koortskromme in hem omhoog, zich in aangename lianen om zijn rug-gengraat slingerend. Hij plantte beide handjes op zijn nieren, stapte zo het gazon over en riep al van onder de plataan:

‘JONGENS! NIET AFHAKE... !! BRENG DIE STOELN MAAR WEER WEG! IK KOOP ALLES ZELF! IK KOOP ALLES!’

Bijna struikelde hij over een spuitbus die sinds de gemeenteraadsverkiezingen van vorige maand nog altijd op de onmogelijkste plaatsen rondslingerde.

‘ALLES?’ vroeg Krosbie in opperste verbazing.

‘Alles!’ bevestigde Demis grimmig.

Ulrich en Miauw bleven in hun afbraak- en afhaakhoudingen steken. Long Drink vergat met zijn oogleden te knippen.

‘Aan tafel voor de onderhandelingen,’ gebod Demis gul. ‘Long Drink: u wacht een grootse taak: rol de aperitiefwagens naar binnen, de falanx der dranken! Krosbie: no-teer. We gaan zaken doen, de vzw zetelt, en wel nu.’

‘Dromen... mijn beste, dromen...’ zei Y. van B. tot zijn generatiegenoot Demis. ‘Dromen, beste kerel, daar moet je opgevoed voor zijn. En dat...’

‘Hé?’

‘... dat ontbreekt in onze samenleving totaal. To-tààl. Ik kan je het voorbeeld geven van een ver volkje, de naam ervan ontgaat me nu, de plaats ook overigens, enfin, eh... een volkje dus, dat dag en nacht met de dromencultuur bezig is. De kinderen worden bijvoorbeeld verplicht bij het ontwaken hun dromen aan elkaar toe te vertrouwen, fluis-terend dan nog wel, meen ik gelezen te hebben. Er bestaan dus ook zogenaamde *droomvrienden*: instanties die je, via droomopvoeding, achter de hand kunt leren houden. Want elke droom waarin JIJ het slachtoffer bent, wel, Demis: zo’n droom, die kan jij zelf ten goede wenden. Krijg je bijvoorbeeld tijdens een droom een mes in je rug (wat een nachtmerrie kan betekenen), dan zul je je pas van die droom kunnen bevrijden (en hij KOMT terug, wees daar maar van overtuigd!) door zelf dat mes eruit te trekken. En bij het ontwaken zullen al je rugklachten verdwenen zijn. Enfin, begrijp me goed: ik lever misschien een te concreet, te mooi staaltje van het ingrijpen van zo’n droomvriend. Tja, van die schilderijen... Kijk: ik heb de voorgeschiedenis van je droom dus niet meegemaakt. Eh... weet je bijvoorbeeld wel zeker dat je die expositie in je huis zelf werkelijk wou?’

Demis knikte niet overtuigend.

‘Enfin: alles zelf opkopen zou het probleem best wel eens op kunnen lossen. Ik geloof niet...’

‘Die spuitbus, godverdomme,’ zei Demis.

Y. van B. dacht enkele seconden na.

‘We hebben die spuitbus sinds de verkiezingscampagne uiteraard niet meer gebruikt. Ik had Long Drink gevraagd die te doen verdwijnen, maar we zijn er intussen allebei al ten minste vijf keer over gestruikeld.’

‘Tja...’ aarzelde Y. van B. ‘Tja... misschien ligt daar de knoop wel.’

‘Ja? Pardon?’

‘Het hangt er van af wat jullie ooit met dat ding hebben uitgespookt.’

Toen begon het ten oosten van Demis plotseling te dagen.

‘Ja,’ knikte hij, een krekkel in zijn stem wurgend. ‘Ja ja... Je zult gelijk halen. Ja. Ho ho ho!’

Het sluimerende beest van durfal-durfriet werd weer in hem wakker; het dier dat hem goede parten speelde bij campagnes. Deze massieve kwajongen van vijftig-plus...

‘Ho ho ho !!’ riep hij weer, langgerekt, uitmondend op een ouderwetse Stuyvesant-hoest, maar in zijn matineuze oogjes glom de pret van weleer nog eens op.

Mooie kluit voor Y. van B., droomanalist op vrije dagen.

Mooie kluit aan de man die zichzelf in zijn bloedeigen droom zo genadeloos had afgestraft.

Zielenheil! *Tabula rasa!*

68. DROOMOORD

01

Het huis rust stevig op zijn heupen. Het lijkt niet uit zijn evenwicht te brengen. Aan de ene kant zit wat ook aan de andere kant zit. Het is drie verdiepingen hoog. Het huis steekt zijn tong uit via een spookachtig mooie voortuin. Je kan rechts en links ook om het huis heen. In de grote achtertuin staat een reusachtige boom. In de zomer roert hij schuimig zijn kruin. In de winter betast hij de hemel met zijn tentakels.

Er ligt een rugbystadion achter het huis. Van op de bovenste verdieping kan men in stukken en brokken de thuiswedstrijden van RC Daring Barbarians in de hoogste klasse volgen. De gedeeltelijke overkapping van het stadion hindert wel, in combinatie met felle zon, lees: schaduw. Van eender waar in het huis kan men ook de scores min of meer bijhouden, afgaand op de decibels die uit het stadion opstijgen.

De tuin, de boom, de struiken bieden troost voor de bewoner binnenin. Hij verlaat het huis niet, dat van buiten gezien symmetrisch oogt, maar dat van binnen niet is: A roept B niet op, links weerspiegelt rechts niet, boven herhaalt onder niet. De bewoner, Skix genaamd, is honkvast.

Het huis is een statement, gestut door een gigantische boom.

De bewoner zelf heeft ook maar één zekerheid: zijn naam. De naam is de enige zekerheid van de bewoner.

Omheen het huis is momenteel alles ziedend in beweging. Takken ranselen elkaar en

zichzelf; bladeren verliezen zich in dat gehakketak en niets behoudt eenzelfde plaats als voorheen. In het huis is ook deining merkbaar. Het water in de toiletputten op de gelijkvloerse verdieping en één hoog ondergaat een bescheiden golfslagje.

Nadert het huis en houdt er halt: Otto: nadert het huis en houdt er halt. Gewapend met zekerheden stapt hij op de voordeur af. De druk op de belknop veroorzaakt het zilveren gerucht van windklokken.

Grapparg schrikt op. Quasi lodderig heft hij zijn kop. Toch is hij een en al concentratie. Daarna kijkt hij even vragend naar Skix, die languit in de sofa ligt. Diens hoofd is bedekt door een boek in spreidstand: *Oblomov* van *Gontsjarov*. Een tweede keer zeilen klok-kengeluidjes door de hal en de living. Skix schrikt wakker. Hij plukt het boek van zijn hoofd en veert langzaam op, zich afvragend of de geluiden zich in zijn hoofd afspeelden dan wel ergens anders. Op het ogenblik dat hij het boek op de ronde salontafel legt, wil leggen, golft er een elektrische ola door zijn hersenen. Die hersenstorm veroorzaakt een steekvlam in zijn bewustzijn, dat daardoor even uitgeschakeld wordt. Hij valt tussen schip en wal, zijn rug onzacht tegen meubilair bonkend. Zijn ogen sluiten zich wijd open en activeren schermbeveiliging: het noorderlicht? Flitsen? Sterren? Einders en vlaktes? Om zijn mond stolt een grimas die een minuut lang zijn gezicht als een masker in bedwang houdt. Zijn vingers, handen en armen zijn even niet langer van hem. Ook hier lijkt hij in een klemvaste houdgreep te zitten. Als een gekweld vraagteken ligt Skix zo'n drie minuten lang op de grond.

Grapparg vlijt zich languit neer naast Skix. Zijn ene oor is klaar om een derde belsignaal te interpreteren, maar dat komt er niet. Zijn andere oor leest het lichte gekreun dat met kleine tussenhalen uit de mensenmond ontsnapt. Hij reageert niet op de zachte plof van vallend drukwerk in de voorhal.

Otto belt geen derde keer aan. Hij is zeker van zijn stuk. Zijn gebaar naar de bel toe beschrijft een afwijkende beweging en verandert in een krabgebaar boven op zijn hoofd. Dan keert hij het huis de rug toe en stapt naar zijn volgende huisnummer, zonder nog om te zien. Wanneer ook dat nummer zijn businhoud ontvangen heeft, plukt hij zijn mobieltje uit zijn zak.

Skix komt weer tot bewustzijn in eenzelfde andere wereld. De steekvlam heeft een portie van zijn energie verschroeid. Hij blijft nog even liggen en hijst zich dan weer via zijn ellebogen in de sofa. Zijn rug doet concreet pijn; die is midscheeps getroffen door een aanvaring met meubilair. Daar groeit waarschijnlijk nu al een blauwe plek. Meubilaire rondingen zijn wel veiliger dan hoekige kanten, maar kunnen ook hard aankomen. Lezen zal voor later zijn: er zijn nabevingen. *Oblomov* ligt volumineus dichtgeslagen op de rand van de salontafel. Die valt net niet. Na verloop van seconden komt er een vage glimlach om Skix' mond zweven. Grapparg vlijt zijn kop nu helemaal in rust op zijn voorpoten. Alles is weer een tijdlang in onzekere balans.

De bouwvakkers-gsm van Skix, bestand tegen vallen en stoten, zoemt. Omdat ook de trilfunctie geactiveerd is, draait hij een kwartrondje om zijn eigen as op de salontafel.

'Skix.'

'Otto hier. Alles kits?'

'Alles kits. Even horizontaal, dat wel. Weinig schade. Belde je?'

'Ik bel nu wel.'
'Grapjas. Ik bedoel de deurbel. Daarnet.'
'Ja, daarnet. Alleen reclame. Geen facturen.'
'Dat dacht ik al. Ik...'
'Even onbereikbaar geweest?'
'Ja.'
'Ik hoorde Grapparg niet blaffen. Tweemaal gebeld.'
'Nee.'
'Oké dan. Hij weet het best hé.'
'Zeker weten. Nu moet ik nog even uitblazen, Otto.'
'Tot binnenkort, Skix. Hou je haaks.'
'Tja... haaks. Bye.'
'Bye.'

London (Richmond) – Tijdens de match RC Daring Barbarians - White Sharks van jl. zaterdag deed zich vlak na de tweede scrum al een felle botsing voor tussen thuis­speler Skix en tegenstander Wodan Pretzlov. Beide robuuste heren knalden dermate op elkaar in, dat zij op berries van het veld gedragen dienden te worden. Pretzlov was even out, maar kon de strijd hervatten. Skix bleef definitief aan de zijlijn, klagend over duizeligheid. Hij zag er dan ook zwaar gehavend uit. Hij ging niet meer het veld op. Op weg naar de kleedkamers diende hij zelfs aan weerszijden geschraagd te worden. Uit goede bron is verder vernomen dat Skix nadere onderzoeken moet ondergaan in de gespecialiseerde vleugel van het Aloysius-ziekenhuis. Het is afwachten geblazen no­pens de afloop van deze zaak. Duimen maar, want de Barbarians hebben Skix mo­menteel broodnodig... (UDL in Daily Courier, 12 november 1992)

02

De storm heeft het weer ondersteboven gekarnd. De volgende dag zit de lucht blauw als wintermelk. Bomen en struiken bewaren de stilte. Alles lijkt in verstarde stilstand gestold.

Jezebel S. versnipperd de briefwisseling van de voorbije maand. Dat betreft geen noodzaak; ze vindt het vermalende gezoem van de snippermachine aangenaam om naar te luisteren. Zoals elke maand, jarenlang al, steekt er een kaart tussen van Skix. Daarop staat immer dezelfde tekst: *Waarom?* Zo'n kaart brengt postbode Otto ongeveer elke tiende dag van de maand. (Hij bedient op zijn ronde zowel de straat van Skix als die van Wodan/Jezebel in de buitenwijk). Het betreft kaarten die gratis in de draai­rekken in postpunten te plukken zijn, met telkens andere afbeeldingen op. Alleen de handgeschreven tekst blijft altijd dezelfde. Skix neemt nooit de moeite zijn mededeling in een enveloppe te verpakken. Wodan reageert er schouderophalend op. Het kan hem niet meer verdommen wat Skix uitspookt. Jezebel is nu van hem.

Werktuiglijk stopt Jezebel de kaart in de snippergleuf en kijkt ondertussen naar buiten. Wodan is aan het werk in de tuin.

'Hij is mijn snipperman voor de tuin,' denkt ze glimlachend.

De oud-rugbyer werkt traag. Hij harkt met langzame halen en streken bijeen wat de storm gisteren bloemleesde en op de begane grond gooide. In een verdomhoekje van de tuin groeit gestaag een berg oude bladeren.

'Daarom dus,' mompelt ze.

Ze mompelt elke maand wel een *daarom*, dat op diverse zaken betrekking kan

hebben.

De hoeveelste *waaromkaart* is het nu al?

Het grootste *waarom/daarom* echter deed zich voor twee jaar na Skix' frontale botsing met Wodan Pretzlov. Skix raakte maar niet van zijn frequente epileptische aanvallen af (die begonnen waren twee weken na de fameuze match). Vrijgezel Wodan Pretzlov was toen al iets te uitdrukkelijk hulpverlenend in diens huis aanwezig, van in den beginne eigenlijk. Het leek op een aflossing van schuld, terwijl de frontale botsing in november 1992 alleen maar van sportieve aard was geweest, eigen aan rugby. Wodan achtte zich echter voor een stuk heel erg betrokken en frequenteerde het huis van Skix viermaal per week. Maar het leven van Jezebel en Skix werd grondig en totaal omgekarnd. Opnames en onderzoeken volgden elkaar in een snel tempo op. Allerlei dure en ingewikkelde ingrepen bleken noodzakelijk. De trap werd met een lift toegerust. Badkamer, slaapvertrek en living werden aangepast. Zachtheid alom. Veiligheid. Maar ook: adieu sport, vaarwel sociaal leven, goodbye ongedwongen seks. Van potige rugbyer tot onderdanig slachtoffer van de zwaartekracht.

Na een hoogoplopende ruzie annex stuipaanval met veel materiële schade hield Jezebel S. het voor bekeken in de honk van haar Skix. Een maand later verkaste ze op een avond naar Wodan in een aanpalende buitenwijk, met achterlating van afgeronde meubels, diverse handgrepen, alarmknoppen, een hulphond en een ontredderde ex-rugbyspeler met een stootbestendige bouwvakkers-gsm en een aanstormende whis-kyverslaving. En toen begonnen de kaarten te komen: *waarom?*

Otto onderhoudt al enkele jaren de tuin van Skix: de voortuin en de achtertuin. Hij doet dat na zijn dagelijkse postronde. Nationale besparingen in crisistijd hebben hem tot parttime-kracht 'gesaneerd'. Het postbedrijf (ooit moeders mooiste van Vadertje Staat) moest 'gezond' blijven, dus sneuvelden er mensen en jobs. Otto werkt nog vier driekwartdagen van de werkweek. Of zoiets. Tuinieren is zijn hobby. En zijn leven, zegt hij. Skix betaalt er hem voor. Zelf kan die het niet meer: zijn lichaam is te moe geworden van te veel aanvallen. Er zijn grenzen aan weerstand en incasseringsvermogen. Sport is hem quasi fataal geworden.

En plotseling steekt weer de wind op, enkele dagen later. Feller dan voorheen zelfs. Waarschuwingen doen de ronde. In de achtertuin van Skix sneuvelt een mythe: onder al dat stormgeweld vangt de kruin een te grote hoeveelheid lucht, wordt leenroerig, hapt naar adem en dondert naargeestig krakend om. Gelukkig kiest hij niet de richting van het woonhuis. Otto kan niet meer aan het gevaarte ontsnappen. Hij wordt vermord, verpulverd, gehakt, geschuurd, gevild, gegeseld.

In zijn tas, die zoals gewoonlijk op de veranda staat, en waarin hij koffie en broodjes bewaart, treft men een twintigtal gereed geschreven *waaromkaarten* aan. Op elke kaart is reeds de bestemming ingevuld. Skix valt uit de lucht. Hij heeft nooit weet gehad van de kaarten.

Jezebel S. en Wodan P. krijgen bezoek. Een andere postbeambte, met een hogere functie wellicht. Een soort postpolitie. De kaarten op tafel.

'Godverdomme,' zegt Wodan. 'Waarom? Waarom hij?'

En hij kijkt naar Jezebel.

Die ook 'ja, waarom?' vezelt.

'Die Otto had liever dat je bij Skix gebleven was hé? De Skix die om de haverklap

van zijn stokje gaat hé? Wiens tuin hij onderhield hé?!

‘Maar... ‘

‘Onderhield... onderhoudt hij ook jouw tuin?? Ja hé!?’

‘Maar Wodan... ‘

‘Godverdomse Otto! Dat is het hé! Hé Jezebel?! Ik ben hier al jaren de hoorndrager hé? Is 't niet waar? Het is de W van waarom en de W van Wodan hé? Waarom die Wodan hé!? Je ziet hem in 't geniep hé! Maar dat is niet genoeg voor die zak, die postzak! Godverdomme! Waarom? Hier! Daarom! Met de W van woest!!’

Voor de postpolitie ook maar iets kan doen, vliegt rugby-Wodan op haar af. Haar halsje knapt als een rietje.

En aldus blijft er niet veel over. Otto dood. Jezebel vermoord. Wodan weggeborgen. Skix...

69. DRIEKONINGEN

‘Dat moet toch allemaal stukken van mensen kosten,’ merkte Rapunzel zuchtend op, terwijl ze zich weer omdraaide.

‘Eh?’ deed Attila verstrooid.

Hij was ver heen, hoewel hij vlak bij haar was. Nu weer in haar, met name, en niet in de stadsschouwburg, waar hij vanavond eigenlijk hoorde te zijn.

‘Dat dat toch allemaal veel moet kotsen ... eh ... kosten,’ herhaalde Rapunzel gesmoord lachend.

‘Wat?’ hijgde Attila.

‘Ewel: al die vreemde groepen die hier komen spelen, en dat moet toch ook eten en slapen?’

‘Welke vreemde groepen?’ vroeg Attila, terwijl hij onvolkomen in haar kont klaar kwam.

‘Wel, waar gij vanavond naartoe moest gaan luisteren.’

‘O, die.’

Hij deponeerde de laatste druppel haastzaad in Rapunzels lijf en hoorde gelijk een flard tziganemuziek die hij vanavond moest missen. De Stedelijke Plantsoendienst had gratis gesponsorde tickets voor het optreden uitgedeeld. Boomchirurg Attila had geen zin om op een maandagavond in de pluche van de schouwburg zijn tijd te gaan verdienen. Als hij al rood en fluweel en schemerlampen wou, dan moest hij bij Rapunzel zijn. In Rapunzel.

Aldus was geschied. Zijn lid floepte weer uit haar achterste liefdesgrot.

Het was vijf voor negenen. De tziganes in de schouwburg waren al bijna drie kwartier bezig op hun vreemde, weemoedige instrumenten.

‘Attila?’

‘Ja?’

‘Hoeveel maandagen komt ge hier nu al bij mij?’

‘Dat zou storen zeker moest ik nu nog naar dat optreden gaan?’

‘Hé?’

‘Mijn baas zal daar misschien ook zitten.’

Ze grepen allebei naar hetzelfde pakje sigaretten en bliezen even later zoals elke week hun postcoïtale rook naar het plafond.

‘Zo'n schouwburg heeft iets hoerachtigs hé, vind je dat ook niet?’

'Pardon?'

'Ewel: dat duister, die lampen, die zetels ... '

'Ik zou het niet weten. De laatste keer dat ik ... '

'Zouden ze me missen?'

'Wie?'

'Roderick en Tatjana gingen gaan. Anseeuw misschien ook. Van de anderen weet ik het niet.'

'Ge mocht gerust gegaan zijn van mij, hoor. Mijn badkamer is lijk een Spaans borddeel.'

'Wat wil je daar nu mee zeggen?!'

Attila stulpte boos een rookpluim uit.

'Was het niet goed misschien?'

'Jaja, daar niet van, maar mijn badkamer moet nodig een keer ... '

Attila ging half rechtop zitten en overschouwde het slagveldje kleren in de slaapkamer. Hij inspecteerde ook sluiks zijn liefdeslakje, dat zich als een verloren voorwerpje tussen zijn dijen weg probeerde te stoppen. Het gerimpelde ding had daar ontstellend weinig moeite mee, constateerde hij. Moest hij ook niet aan de pil? Rapunzel monsterde haar loverboy vanuit haar ooghoeken en deed er even het zwijgen toe. Ergens in de omgeving signaleerde iets dat het negen uur was.

'Wat was dat?'

'Mijn elektronische agenda. In mijn tas.'

'Waar staat je auto?'

'Zoals gewoonlijk.'

'Begint dat niet op te vallen?'

'Mijn auto staat altijd overal in de stad.'

'Maar nooit onder een boom, hé?'

'Nee, nooit onder een boom.'

Plotseling rinkelde de deurbel lang en indringend. Iemand wou blijkbaar echt wel dat er open werd gedaan. Attila keek vragend naar Rapunzel, die rechtgeveerd was.

'Verwacht je iemand misschien?'

'Niet dat ik weet.'

Kort daarna snerpte andermaal driftig gerinkel door het huis. Attila veerde nu ook recht.

'Wie mag dat zijn. 't Is negen uur.'

'Weet niet.'

'Ga je serieus opendoen? Je bent niet eens gekleed.'

'Toch even loeren hé.'

Rapunzel wikkelde haar tietjes en haar tweestromenland in een geruite deken en ging nieuwsgierig postvatten aan het venster. Als ze op haar tenen stond en de rechter gordijnhelft twee centimeter naar links bewoog, kon ze een stiekeme blik werpen op het territoriumpje beneden aan haar voordeur.

Plotseling ontspande zich de sfeer als vanzelf: vage flarden driekoningengezang woeien de overspeligen één hoog tegemoet.

'Godver, 't is ook nog waar. 't Is weer de tijd van 't jaar.'

'Wat ga je doen? Je gaat toch niet naar beneden zeker?'

'Maar allez ... 't zijn de driekoningen.'

'Dat hoor ik ook wel, tiens.'

'Komaan, voor ene keer,' pleitte Rapunzel, terwijl ze haar lijf al steviger insnoerde. Een boetekleed.

'Doe wat je niet laten kunt,' zei Attila knorrig. Hij greep naar een verse sigaret en liet zich weer achterover vallen op bed. 'En wat geef je aan drie ... eh ... aan die schoolers?'

Rapunzel haalde haar schoudertjes op. Ze stommelde de trappen af, graaide in de keuken een pakje zoutkoekjes mee en liep naar de voordeur.

'Drie-ko-ningen/drie-ko-ningen/geef mij ne nieu-we-noet ... '

Rapunzel zette grote ogen op toen ze de deur opende. Ten eerste waren de driekoningen met z'n vieren. Ten tweede waren ze alle vier minstens een meter tachtig en al geruime tijd geen kind meer.

'... mijnenouden is ver-sle-ten ... '

En ten derde waren de drie vierkoningen allemaal zwart.

Het enige wat klopte: het waren allen mannen.

'Maar ge hebt geen ster mee,' constateerde Rapunzel, toen het gezang abrupt stopte. De acht witte oogballen flitsten even van het wijze oosten naar het verre westen. Een vreemd, onbehaaglijk gevoel overmande Rapunzel. Ze verkruimelde per ongeluk de zoutkoekjes in haar rechterknuist en probeerde herkenning te vinden in een aantal van die gecamoufleerde gezichten.

'Zijt gij alleen thuis, meisje?'

'Hebt gij iets over voor de driekoningen?'

'Heb je niet koud, zo met bijna niets aan?'

Onderdrukt gegrinnik en gegrimlach. Een walm van alcohol waaide haar tegemoet.

'Sla de deur toe!' flitste het door Rapunzels hoofd. *'Attila!'*

'En wat houdt gij daar in uw handje?'

Een van de koningen deed een stap naar voren. Hij rook naar vrouwenparfum.

'En ge zijt met vieren ... ' piepte Rapunzel nog.

'We zouden nog een koningin kunnen gebruiken,' fluisterde hij hees in haar linkeroor.

'We gaan van u een koningin maken. Ge hebt al uw koningsmantel aan zie ik. Weet ge hoe ze het lief van een boomchirurg noemen? Nee? Een takkewijf. Wilt ge liever geen koningin zijn? Hé?'

'Is Attila hier?' vroeg plotseling een koning die nog niets gezegd had.

Rapunzel schrok. Het was gevaarlijk om zowel ja als nee te antwoorden. De herkenning kwam van de andere kant, en werd een dreiging.

'Attila!' riep ze plotseling, terugdeinzend. Het pakje zoutkoekjes was nu geheel verpulverd. In een gekke opwelling van verweer gooide ze het naar de koningen.

'Ah, gaan we geweld gebruiken, ja? Dan hebben wij recht op zelfverdediging hé!'

Het pakje zeilde de donkere, verlaten straat in.

Rapunzel wou de deur dichtdoen, maar een koninklijke voet belette dat. In een oogwenk stonden ze allemaal in het halletje, nadat de laatste koning nog even vlug de straat afgespeurd had.

Andermaal veerde Attila recht toen hij het ongewone gestommel beneden aan de voordeur hoorde. Hij drukte zijn sigaret plat, griste zijn broek van de grond en hupte

richting trap. Op de bovenste trede al bukte hij zich om zich te vergewissen van de toestand.

'Rapu ... !'

Meer kwam er niet uit. Vele fracties van een seconde later lag Attila als een half-naakte gebroken ledenpop een verdiepinkje lager, tussen tien voeten die toebehoorden aan vijf verbouwde gezichten.

De stedelijke boomchirurg was dood. Zoveel was zeker. Doder kon niet. Dat zag je zo. Op het ogenblik dat Rapunzel aanstalten maakte om een huizenhoge gil te slaken, vluchtten de vierkoningen ijlings het huis uit. Verbijsterd keek ze hun wapperende gewaden na, terwijl haar eigen dekentje van haar lichaam op de grond gleed. Ze greep ernaar, om te beletten dat het in bloed werd gedrenkt. En toen kwam die gil er, lang en snerpend, want in een laatste zichtbare kramp had het dode lijf van Attila nog even bewogen.

Worden er bomen gesnoeid in de duistere periode waarin des avonds tientallen driekoningen hun opwachting aan deuren, portieken en poorten maken? Welzeker. De enige boom in het tuintje van Rapunzel dijde inderdaad breed uit, zo breed dat enkele zware takken zelfs al de ramen van de eerste verdieping betastten. Zodus. De slaapkamer van Rapunzel bevond zich daarom aan de straatkant. De kamer aan de achterkant gebruikte ze voor andere doeleinden. Tja.

Zitplaats M-10 (rechterkant) in de stadsschouwburg was die avond onbezet gebleven. De boomchirurg Attila V. van de Stedelijke Plantsoendienst (een vrouw, twee kinderen) had deze gesponsorde plaats niet ingenomen, noch voor, noch na de pauze. Zijn auto werd aangetroffen op de grote parkeerplaats van het oude douanedepot, ver van de schouwburg, maar nergens echt dichtbij.

Rapunzel, ondergebracht op de loonlijst van de onderhoudsdienst van het stadhuis, kon op de meeste vragen afdoende antwoorden en op enkele opwerpingen schouderophalend reageren. Alleen de volwassen vierkoningen baarden de autoriteiten zorgen. Ampele navraag bij de bewoners in de betrokken straat leverde helemaal niks op: het was een steenweg buiten de oude ring om de stad, waar om de tweehonderd meter een huis stond. Wat zouden in 's hemelsnaam driekoningen daar uitvreten? Zo ver van het centrum verwijderd? Deze bedenking pleitte zowel helemaal tegen als helemaal voor Rapunzels verhaal. De stad splitste zich in *believers* en *non-believers* op.

Viér koningen? Zijt gij dat wel zeker, Rapunzel?

Ge zijt aan iets vreselijks ontsnapt, Rapunzel.

Attila's weduwe verbeet haar woede en verdriet thuis. Het begraven van haar hoogwerker liet haar koud, maar omwille van de kinderen liet zij alles zijn gewone, zwarte gang gaan.

In de kerk bleef een zitplaats onbezet. Rapunzel was tijdelijk of misschien voorgoed ondergebracht in De Brede Veertien, gebouw C, Observatie. Over de gelederen van de Stedelijke Plantsoendienst daalde stilzwijgen neer. Blikken werden vermeden; uitdrukkingen werden gemonsterd; elk detail werd scherp geobserveerd en geanalyseerd. De last van de *omertà* was zwaar om dragen. Die veroorzaakte wantrouwen, argwaan, depressies, ziekte, langdurige afwezigheden.

Twee jaar later ging een ploegje van de Plantsoendienst verse boompjes planten in de Steenovenwijk. Op het middaguur kregen ze een *sixpack* aangeboden van een van de buurtkinderen, gereed geopend. Diezelfde dag meldde zich een vrouw aan in gebouw E van De Brede Veertien. Ze had een driekoningentaart-met-boon gebakken. Wie bij het eten de boon trof, was de koning.

70. DE VOGEL

In het holst van de zomer flakkerden de populieren als kaarsenvlammen. Een zweefvliegtuig hing in spreidstand onder de zon te drogen. Getroffen door een verdwaalde vogel ritselde wat gruis van de nok van het dak naar omlaag, tot in de goot. Onder dat dak spitste Palfijn zijn oren; de vogel bleef met open bek roerloos zitten, vlak naast de bliksemgeleider. Palfijn lag diep weggezonden in een groot boerenbed op de broeierige zolderverdieping. Zijn kleren waren in een dronken puzzel over de plankenvloer verspreid. De hitte drukte op zijn lijf; de hitte broeide van onder uit de matras; de hitte walmde om hem heen. Palfijn had een appel gegeten, een gerimpelde appel uit de vorige herfst. Het klokhuis had hij met voorbedachten rade in een verdomhoek gemikt. Hij richtte zich even op. Zijn lul lag als een purperen slakje bezijden zijn zweterige balzak. Hij monsterde de plooiën in zijn pens.

'Een vette Duitse sekstoerist in Azië', mompelde hij ongearticuleerd. 'Der - die - das. You have a light for me? Fire? Match?'

'You very strong man. Very big. Also very much dollar?'

'Dollars und Marken', zei Palfijn hees, en hij klapte met zijn rechter vleeshandje op de buidel in zijn kontzak. Ondertussen verdrong hij even in de Oost-Indische inktogen van de exotische hinde naast hem aan de bar. Dat schepseltje zat op haar perfect geronde hammetjes op een barkruk. Ten zuiden van de dikke Duitse sekstoerist zou dat purperen slakje gaan zwellen tot de afmetingen van een Dom van Keulen in een Derde Rijk en daarna zou dat lelijke dikdooraderde ding de beide hammetjes van de hinde splijten en aarzelen voor een van beide mogelijkheden, soms genoemd de hemel en de hel, beter ware gezamenlijk: het vagevuur. Maar eerst nog de tietjes.

'Je hebt mooie borsten', zei Palfijn, wijzend met zijn ogen, 'en zo veel!'

Hij sprak in drie talen tegelijk en lachte hardop. Soms waren zijn kloden groter dan de tietjes van deze oosterse en vele andere hinds. De malse prooi lachte ook hardop om de mop die ze niet begreep.

'Ik val ook op bovenarmen', riep Palfijn, en hield haar even met zijn kleffe worstenvingers in een houdgreep.

Palfijn, lelijke vetzak, hield eigenlijk het meest van meisjes en vrouwen met lenzen en brillen. Als ze niet goed zagen, was hij dik tevree. Maar dat aspect viel dus niet mee bij deze lekkere brok hier. Geen enkele vetbobbels, rimpel, spatader en zweetpuist zou aan haar aandacht ontsnappen. Godverongelukt, daar geilde Palfijn stevig op. Hij kreeg nu zelf een waas voor zijn ogen. Hij keek naar niets en alles tegelijk, zonder iets te registreren. Zijn linkerhandje zocht de slak tussen zijn benen. Weer richtte hij zich even op. Hij werd voorwaar nog geiler bij het aanschouwen van zijn eigen buik, ballen. Terwijl het zweet over zijn voorhoofd gutste, groeide in zijn geoefende hand zijn

ongedierte tot een purperen kardinaal. Veel te vlug rukte hij de hinde in zijn hoofd de kleren van het lijf. Toen Palfijn met scherpe pijscheuten vanuit zijn lendenen miljeonen Palfijntjes uitstootte, likten de vlammen reeds gretig aan de zolderverdieping van de boerderij. De vogel was allang gevlogen.

71. DE VERBORGEN GESCHIEDENIS VAN DT

(AFREKENING MET PERSONAGES)

De informatica was al zo specialistisch en oververhit geworden, dat de *Secret Service* terug wenste te grijpen naar het ouderwetse geheimschrift op papier. Walerik Decadt werd daarvoor aangesproken. Hij was namelijk de perfecte incarnatie van de *stille*, die ook de helft van zijn leven besteedde aan lezen. Hij vormde een combinatie van stugge NIMBY (*Not In My Backyard*), verstrooide WILF? (*What Was I Looking For?*), metro-seksuele huismus die tot 's middags in kamerjassen rond baggerde, bedenkelijke vrijgezel met gealcoholiseerde levenswandel, kortom: de doctorandus die wel eens in een rondborstig huwelijk verzeilen en verzanden kon – alle ideale dekmantels. Dit alles deed zich namelijk voor in de perceptie van *Gestudeerde Jan* en *Housecooking Sally*.

Want veruit niets van dat alles was minder waar (: een zin als een geheimschrift op zichzelf). Walerik Decadt (die in gesprekken met toogfilosofen zichzelf een *religieus* noemde) zat totaal anders ineens. Maar dat wist bijna niemand. Dat mocht ook niemand weten. W.D. was een perfecte kameleon.

Hij kreeg van de SS (kunnen we ook niet helpen) drie dagen om het cryptisch schrift op poten te zetten. Walerik draalde niet en koos na enig prakkiseren voor een beproefd procedé. Iets dat pakweg het komende decennium altijd beschikbaar zou blijven, maar anderzijds toch niet meer de gillende tophitlijsten aanvoerde. Een boek. Een *longseller*, uiteraard. In elke bieb beschikbaar, zeker weten. In het Nederlands verkrijgbaar, dat stugge taaltje van de *Lage Landen*. Maar dat hoefde niet. Het speelde geen rol. Engels kon ook. Pakweg Duits. Dat boek was wereldwijd in een twintigtal vertalingen vlot verkrijgbaar. Boeken verzachtten de zeden van de harde spionagewereld. In de goede oude traditie van *The Russia House* en *Connery/Barley*.

Geheimagent W.D., codenaam *Anaconda*, was na vijfendertig koppen koffie tevreden over zijn keuze. Vooral de lengte (in de ogen van slechte lezers: dikte) en het onderwerp vielen mee. Alleen de titel van het boek stond hem tegen. Die klonk eigenlijk te *geheimdienstachtig*. Maar anderzijds betrof het dan ook weer geen idioot *opgeschreven* detectiveboek met een simpel op te lossen moord, door de *auteur* van achteren naar voren geschreven, bulkend van de bladvullende dialogen en onnodige omwegjes, God beware hem. Bij nader inzien werkte de titel ook wel symbolisch. *Anaconda* en zijn collega's konden er al hun geheime boodschappen in kwijt. Op de lettervoorraad in het boek konden honderden systemen en codes geënt of gerasterd worden, ongeacht de taal waarin de fictie bedreven en beschreven was.

Walerik Decadt bedacht ook enkele scenario's om medespionnen in te lichten:

U hebt een DT-probleem (... en dat sloeg ook ietwat op DecaDT...);

*Ga naar de boekhouder;
Het nieuwe pak is gearriveerd;
De duif valt.*

Dat was het sein voor betrokkene om op zoek te gaan naar het boek. Dat kon zich in een bibliotheek bevinden, waar *Anaconda* of een andere handlanger het in de leeszaal reeds had bewerkt. Hier speelde uiteraard altijd het risico van 'vreemde' ontlening. Gelukkig beschikten de grotere biebs over twee à drie exemplaren, omdat het verhaal zo'n succes had gekend. Het kon ook zijn dat het boek ergens gereed lag, eventueel rechtstreeks aan de bestemming gericht. Of het werd via de post verzonden – simpel als een duif. Er werd altijd voor een *back-up*exemplaar gezorgd in de gerechtelijke gebouwen, enfin: in het huis er vlak naast.

Heidi Hertekamp dwaalde rond in de deelgemeentelijke bibliotheek *Coyghem*. Ze had nog exact één maand de tijd om zich de vernieuwde spelling eigen te maken. Die *deadline* was er omdat ze zich ingeschreven had voor de provinciale preselecties van wedstrijddictes, als aanloop tot een nationaal dictee in het parlement dat door de televisie zou worden uitgezonden. Heidi Hertekamp, fulltime jonge vrijster, was sterk voor spelling.

Nergens anders trof je meer spellingfouten aan dan in zo'n bieb: 99 % van de boeken was immers in een voorgaande of een van de oudere spellingen geschreven. Alleen de recentste boeken probeerden *up-to-date* te zijn, als de schrijver/uitgever zich tenminste al hadden bekeerd tot de nieuwste spelling. Het was dus een gevaarlijke omgeving voor Heidi Hertekamp. Ze kon gecontamineerd raken door foutieve woordbeelden. Toch was ze op zoek naar ontspannende lectuur: de waanzin van het spellingblokken had haar in zijn greep. Tijd voor ontsnapping, zoals kleurenschilders even in zwartgeverfde spiegels plachten te staren.

Ze fronste dan ook hoogst verbaasd haar wenkbrauwen toen ze in een bekende, lijvige turf hier en daar letters en woorden met potlood onderstreept zag die helemaal niet foutief waren. Zelfs nu niet, anno 20XX. Was hier een idiote kommaneuker aan het werk geweest? Benieuwd naar deze waanzin nam Heidi het boek mee naar huis. Ze geraakte echter nooit thuis.

'Getverderrie,' mompelde X. Hij zat met een DT-probleem. Toen hij de bieb binnenkwam en via de boekenruggen C-D op het leeszaaltje in boekerij *Coyghem* afstevende, merkte hij dat hét boek (en enige exemplaar) reeds door iemand anders uit de rekken was gehaald. De vrouw bladerde vrij lang en nieuwsgierig door de bladzijden. X zag het onheil naderen: ze stapte godverongelukt met het boek naar de uitleenbalie. Er zat niets anders op dan haar te volgen.

Walerik Decadt maakte in 't *Laurentiushuis* zijn zesde *Rodenbach* soldaat. Omdat het begon te regenen en hij daarenboven in zijn jaszak nog muntgeld aantrof, dronk hij nog een zevende godendrankje.

'Laat maar zitten,' gebaarde patron Lionel. Dat werden er dus even later acht.

Een inktzwarte *Saab* naderde de randgemeente Kooigem met grote snelheid. Hij rondde de bocht even voor het dorp en vlamde rechtdoor, voorbij de kerk. Daar stak net een kerel eerder moeizaam de straat over, komende uit 't *Laurentiushuis*. Een

vrouw met een boek onder de arm keek om van boven haar net geopende autoportier. Een tweede man op het trottoir aan de overkant wikte afwerend met zijn armen. De inktzwarte *Saab* verslond ze alle drie: eerst de overstekende kerel, dan de vrouw met het boek, daarna de man op het trottoir.

Ikzelf, schrijver dezes, was de dader. Ik zag mijn personages namelijk niet meer zitten en reed ze daarom egwoonwge in de vreneilnig. Het is verder aan de lezer om et rdaen nara ed ttile avn eht bkoe. Het kan ook zijn adt idt allse ni odpratch egbuedre avn ed *Screet Srevcie*. Nseit si nmaleijk awt eth lijkt.

72. DE VARKENSHAZY'S

Een oud opaards geslacht. Edellijk van delen. Wroetend met de toet. Woonachtig in *Truffalgar Squeeze* (population: 28 769 inwoners en een paardenkop), een splinter hertogelijke steppe in leenroerig *Midden-Europa*. Eigen munteenheid: de *knórint*. Op de stukken van 20 *KNT* staat de *zwond* afgebeeld: de typische *Truffalgarkruising* tussen het gevlekte *Balkanvarken* en de *Magyaarse waterhond*. Een belangrijke bron van inkomsten voor dit ministaatje betreft nou net deze *zwonden*: zij zijn wereldvermaard als truffelvinders. In *Truffalgar Squeeze* wordt sterven beschouwd als een enkele ruimtereis. Overigens geloven de *Varkenshazy's* niet in een Oerknal of een Einde der Tijden, maar wel in Permanente Gelijktijdigheid en een Oneindige Ruimte die het begrip 'tijd' opheft. Zij zijn van oordeel dat 'tijd' is uitgevonden door de mensen, opdat niet alles tegelijk zou gebeuren. Een horloge aan de pols of aan de muur beschouwen zij als hoogst pretentius: men kan volgens hen niet eerst 'tijd' uitvinden en die daarna vastbinden of ophangen.

Er is een legende in *Truffalgar Squeeze*. Ongeveer zehenhonderd ruimtes ver waren de *Varkenshazy's* de mooiste mensen in Europa. Daarom werd de hertogelijke steppe, hoe klein ook, bij herhaling vereerd met het gewapende bezoek van buitenlandse mogendheden. Vooral de *Horecanen* konden maar niet met hun fikken van *Truffalgar Squeeze* afblijven.

Op zekere keer in een benauwde ruimte verzuchtte hertog *Varkenshazy XIV* hardop: '*Had mijn volk maar iets afstotelijks, zodat die vreemde invasies stoppen!*'

En zie, nog waren zijn woorden niet koud of zijn wens werd warm: iedere *Varkenshazy* kreeg terstond een joekel van een neus in de vorm van een truffel. Ze begonnen wonderwel op hun *zwonden* te gelijken. Van dan af bleven wapengekletter en gevloek in vreemde talen er achterwege. *Truffalgar Squeeze* kon weer rustig ademen, zij het dan door truffelvormige snoeten. De bruid van de hertog, dame *Suzepens*, werd gespaard van zo'n truffeltoet. Haar was echter als enige inwoner een ander lot beschoren: zij kreeg baard en snor toebedeeld. Volgens hertog *Varkenshazy XIV* betrof dit een miskleun van de afgodinnen. Daarom liet hij dame *Suzepens* met touwen aan een kruis vastbinden (een beetje in navolging van de *Here Jeezes Kristus* vele mistige ruimtes verder) en in een diepe vergeetput zakken. Aangezien 'tijd' geen rol speelde op de hertogelijke steppe, werd deze beperkende ruimte gekozen om haar dood te veroorzaken. Vervolgens huwde hij een andere lieve truffelsnoet in de persoon van *Magenta Pigmenta*, een operadiva. Daarmee had hij meteen heel ander vlees in de kuip.

Bent u op (door)reis in *Truffalgar Squeeze*, vergeet dan niet de *Suzepens*-put te bezoeken: een put in de vorm van een truffel, waarin op een podiumpje het kruis staat waar het beeld van de bebaarde en besnorde *Suzepens* aan hangt. Wie een scheermesje in de put gooit, mag een negatieve wens doen: een verzuchting opdat iets niet gebeure. Het schijnt dat veel van die wensen inderdaad werkelijkheid worden. *Gezwond* hé, vindt u ook niet?

73. DE RODE FONTEIN

(BLOEDDORST)

Isten, áld meg a magyart (God, zegen de Hongaren)

01

Boedapest zinderde in de zon. De stad woedde in volle hevigheid. Het was in het holst van augustus. Mensen kwamen terug en mensen vertrokken. Wie aan de slag bleef, deed dat vrijwel naakt. Dat lokte noch protest noch begeren uit. Fonteinenvormden de epicentra van concentrische mensen- en huisdierencirkels. Ook de zitbankjes tegen de gevels van de huizen in de schaduw zaten eivol.

Op het muurtje rond een van die fonteinenvat Solferino Espa. Hij was op weg naar zijn werk even aan het verpozen bij deze bron van verkwikking. De hitte was te drukkend om een sigaretje te rollen. Straks misschien nog even, in de koelte van de *lounge* in *Magenta* – de enige plaats in het restaurant waar gerookt mocht worden –, vooraleer de helse keuken in te duiken. Solferino Espa keek naar niets en naar alles. Een inktzwarte man met kroeskrulletjes stapte uit een paarse auto. Een blanke wandelaar met grijze haren werd opgeschrikt door een fladderende duif vlak boven zijn hoofd. Hij wou die wegmeppen, maar struikelde daardoor over een bordes. Hij viel languit op de grond, krabbelde verrassend kwiek weer overeind en stapte door alsof er niks gebeurd was, nagestaard door honderden ogen in vooral geamuseerd lachende gezichten. Een vrouw dronk met getuitede lippen uit een frambozenrode pul vruchtensap en gaf die dan aan een kind door.

Solferino Espa registreerde dit alles gedachteloos, terwijl de bloedgeur van de keuken in *Magenta* langzaam bezit nam van zijn neus. Het werd dus tijd om op te stappen. Hij liep een stuk van de immer drukke *Váci utca* af en dook enkele rustiger zijstraten in. In de oude *Burchtwijk* (waar hij zich zoals gewoonlijk een weg diende te banen tussen groepjes Japanners) sloeg hij de *Óbuda utca* in. Waar de straat een halfronde uitstulping vertoonde die het *Andrassypleintje* heette, lag restaurant *Magenta*: drie sterren, art nouveau, magentarode voorgevel met toefjes aquarel oker, twee eetverdiepingen, traditionele Hongaarse keuken. *Magenta* opende elke dag om 11 uur 30. Van klokslag 12 uur af werden gerechten geserveerd. Solferino Espa was er een van de vier koks. Voor dezelfde hete vuren stonden ook nog Timi, Béla en Ferenc. Ze werkten redelijk goed samen, onder het motto: *'There is no I in TEAM'*. Toch was Solferino Espa de kampioen van de vissoepen en Timi het genie van de patisserie.

Onkruid bestaat niet. Onkruid is kruid dat op het verkeerde tijdstip op de verkeerde

plaats groeit. In de doolhof van aanhorigheden aan de achterkant van restaurant *Magenta* bevond zich een verborgen moestuintje.

Een groene barbaar zou hier alleen maar onkruid aantreffen. Een snuggere Magyaar had hier op dit geheime plekje een hoog gehalte aan kruidigheid veroorzaakt. Het *Magentatuintje* was de goede plaats om op de goede momenten *brollèrt* te kweken.

[*Brollèrt: rodekoolkleurige bloemloze plant met tweevoudig geveerde, diepgezaagde bladeren, telkens vijf per stengel. De vier seizoenen rond mogelijke teelt in binnen- en buitencultuur. Bevat 0,03 % orobanche, 0,01 % arsenicum en 0,01 % cicuta maculata ofte gevlekte musquashroot. Intens neteleffect bij aanraking, alleen in ochtendzon tot en met 12 uur. Orobanche (ofte bremraap) was eigenlijk een parasiterende, bladloze en kruidachtige bloemenplant (de bloemen waren bleekgeel met paarse of blauwe rand) die voor het laatst opdook in 1928 in Apeldoorn. Intussen verdwenen uit België en Nederland. Vreemd genoeg bevindt de substantie orobanche zich nu in brollèrt, een zeldzame Midden-Europese cultplant met vele mogelijke toepassingen. Ook de aanwezigheid van een minieme hoeveelheid musquashroot (waterscheerling) is onverklaarbaar. De teelt van brollèrt is verboden, want de combinatie van orobanche, arsenicum en cicuta maculata zou in deze verhouding licht verslavend en 'bewustzijnsverruimend' werken. Vakkundig bereid en goed gebruikt sorteert brollèrt wel degelijk een speciaal effect, maar het blijft oppassen geblazen met de verhoudingen. Daardoor wordt brollèrt vaak vergeleken met de kogelvis (waarvan de werkzame stof in de ingewanden vijftienvijf keer sterker is dan het indiaanse pijlpuntgif curare): een delicatessse in sommige Japanse restaurants, maar dodelijk indien onachtzaam gedissecteed, bereid en verorberd.*

Over brollèrt doet ook een stadslegende de ronde. Wie zich netelt aan een blad van de brollèrt (en dat prikt behoorlijk vinnig), voelt helemaal niks meer onmiddellijk nadat hij op het betreffende blad van de plant grof zeezout heeft gestrooid. Niet op de hand dus!]

Zoals de buitenlanders (die vaak aan zeeën woonden) naar Hongarije afzakten (een land dat niet aan zeeën grensde en alleen het *Balaton*meer als grote binnenplas had, het grootste zoetwatermeer van Europa) om er helende waterkuren te doen, zo kwamen de Hongaren van elders in het land naar restaurant *Magenta* in hoofdstad Boedapest om er van eenkleurige *brollèrt*gerechten te genieten. (Straks meer over die eenkleurigheid). D.w.z.: gerechten waarin *brollèrt* was verwerkt. Het effect daarvan werd omschreven als een combinatie van euforie, luciditeit, welbevinden en vredigheid.

De Hongaarse overheid (in dit geval vooral de commissarissen van politie, lang na de val van het communisme nog steeds gevreesde instanties) liet dit alles oogluikend toe. In het Hongaars vertaald: elk jaar betaalde de manager van *Magenta*, mevrouw Kosuth Dorottya (in Hongarije vermeldt men eerst de achternaam), een fikse *brollèrt*belasting aan het *Voedselagentschap* én aan het *Gulyás Genootschap* teneinde dat publiek-geheime maar toch stiekeme monopolie te kunnen behouden en van het verborgen *Magentamoestuintje* een gedoogzone te maken. 'Economische' argumenten gaven hierbij dus de doorslag.

Alleen Solferino Espa kende de geheime verhoudingen in verband met *brollèrt*gerechten. Dat was erg belangrijk, niet alleen voor de smaak, maar ook in verband met leven of dood van de klanten. Zo kon bijvoorbeeld alleen hij de *brollèrt*spa aanmaken, een

ogenschijnlijk gewoon glas water met muntachtige smaak. *Brollèrt*bier, *brollèrt*thee, *brollèrt*pasta, *brollèrt*vissoep, *brollèrt*gebak, *brollèrt*gulyás... : Solferino was er de kampioen van, vooral van de vele vissoepen, en hij verklaapte zijn drie kokskompanen net voldoende van zijn geheimen, zodat er inderdaad 'geen I in TEAM stond'.

Ook het moestuintje werd angstvallig afgeschermd en verborgen gehouden voor de buitenwereld. *Brollèrt* was alleen als begrip bekend; nimmer hadden niet-ingewijden de plant in het echt aanschouwd. Wel sierden afbeeldingen van de plant hier en daar het interieur van restaurant *Magenta*.

Solferino Espa haatte hartgrondig groen en alles wat groen was. In de eerste plaats haatte hij de groene kleur, pas daarna de zaken en voorwerpen die groen waren.

Hij had nare dromen over zo'n werkelijkheid.

Groene paprika.

De natuur op het Hongaarse platteland zovele jaren na Tsjernobil. (Zowel ornitologen – die vroeger Hongarije als een paradijs ter zake beschouwden – als groene jongens constateerden echter een eerder permanent bruine tint in struiken en bomen; er was ongetwijfeld wat aan de hand hiermee).

De groene baan in de Hongaarse vlag.

Het groen van vele *Škoda*'s.

De lelijke vanzelfsprekendheid en overbodigheid van alles wat groen was, kortom.

Zelfs de *brollèrt* in het geheime moestuintje – gedoogd door de overheid – had geen groene bladeren. Nee: rodekoolkleurig was dat fameuze kruid waar men van heinde en verre voor kwam.

Solferino Espa was dé Eenkleurige Kok bij uitstek in Boedapest, Hongarije. *Magenta* stond bekend voor zijn eenkleurige gerechten – per dag één kleur, uitgezonderd groen. Dan was alles die dag echt wel in een en dezelfde kleur: voorgerechten, hoofdschotels, toetjes. Alle gangen. Het licht stond enkel toe dat alleen de wijnen (de wereldbekende *Tokaj*, *Egri Bikavér*, *Grijze Monnik* en *Stierenbloed*) en de waters hun vanzelfsprekende kleur bleven behouden. In al die schotels en gangen verwerkte Solferino *brollèrt*, waar hij via mevrouw de manager het alleenrecht op had. Tijdens bepaalde fases van de eenkleurige bereidingen zonderde Solferino zich dan ook geheel alleen even af, in een daartoe voorzien apart keukentje. Hij varieerde ook de eenkleurige gerechten onvoorspelbaar. Zo kon men bijvoorbeeld op zondag oranje eten en op donderdag scharlakenrood, maar net zo goed veranderde dat totaal de week daarna. Dan konden berlijnsblauw of onderwatergrijs op het menu staan. De klant bleef wel koning: dagelijks kon hij kiezen uit diverse gerechten, maar met de kleur van de dag moest hij wel zonder meer akkoord gaan. Die kleur werd pas telkens twee dagen op voorhand bekend gemaakt. Vele kleuren waren mogelijk, het palet van Solferino Espa was indrukwekkend, maar voor groen en varianten van groen moest je ergens anders reserveren.

De combinatie eenkleurigheid – *brollèrt* vormde hét recept voor het succes van restaurant *Magenta* op het halfronde *Andrassy*pleintje in Boedapest.

Hoe men in *Magenta* tot die keuze gekomen was? Hoe men de *brollèrt* op een bepaald moment (her)ontdekte? Wat de rol van Solferino Espa daarin was? Misschien had hij het van oudsher thuis gezien en geleerd, op het Hongaarse platteland. Misschien had hij inspiratie opgedaan toen hij wereldreizend twee jaar lang in San Domingo rondzwierf en uiteindelijk in de hoofdstad aldaar bliksemsnel van keukenhulpje tot kok promoveerde – een oertalent.

Hoe dan ook: het plakboek dat hij na zijn wereldreis en terug in Boedapest mevrouw Kossuth Dorottya, manager van het toen slabakkende restaurant *Magenta*, als curriculum vitae voorlegde, bleek gensters te slaan. Het idee oogde bijzonder fraai en was origineel. De *brollèrt* – waarvan de oorsprong strikt geheim bleef, mevrouw Kossuth Dorottya wist er wel het fijne van – ‘kleurde’ alles nog eens extra, en onzichtbaar voor het blote oog. Voorwaar: de tong, het hart en de hersenen kregen een fijne beurt in *Magenta*.

Al vlug stond *Magenta* op de libertijnse fijnproeverskaart. Men ontdekte dit oord van de goede kleursmaak in de jaren negentig – de jaren van de opstoot der Hongaren in de vaart der Westerse volken, na ettelijke moeilijke decennia. Ook *Michelin* en *Gault et Millau* kenden de weg al. De forinten schoven vlot over de toonbank. Solferino Espa, Timi, Béla en Ferenc verdienden er goed hun brood.

Het ging *Magenta* na een tijd zo voor de wind dat mevrouw de manager Kossuth Dorottya anno 2013 besloot dat er in het halfrond van het *Andrassypleintje*, in het kleine parkje vlak voor het restaurant, een rode fontein moest komen, op kosten van restaurant *Magenta*. D.w.z. : een fontein die magentarood water ejaculeerde. Krek dezelfde kleur als de gevel van het restaurant. De watertoelevering kon geen probleem vormen, want op dat vlak was *Magenta* letterlijk zelfbedruipend middels een bronnetje dat er in de tuin opwelde. Dat bevloede reeds het geheime *brollèrt*perkje – een nieuwe ondergrondse leiding was een koud kunstje. Kossuth Dorottya beschouwde dit als een gebaar van dankbaarheid van harentwege ten opzichte van de overheid die haar *brollèrt*moestuintje gedoogde. Viszlater Janosch, een van de stadsarchitecten van het *Burchtkwartier*, kreeg de professionele supervisie over de magentafontein. In drie weken tijd was de klus geklaard, met de nodige hinder voor het verkeer. Ook moest een openbare buste van Franz Liszt (een van de vele in Boedapest) sneuvelen. Bij de plechtige opening van de ‘rode fontein’ werden uitsluitend donkerrode dranken geschonken; in *Magenta* zelf werd die avond duur donkerblauw gegeten.

Solferino Espa besloot nog even op een van de leverkleurige marmeren blokken bij de rode fontein te gaan zitten. Ondanks de hitte rolde hij dan toch maar nog een haastsigaretje. Donkerrood weldde het water op, lichter rood waaierde het daarna boogvormig weer uiteen, versplinterd door het helle zonlicht.

‘Misschien,’ dacht hij, ‘komt al het bloed van alle abattoirs in Boedapest hier in een vergaarbak samen en recycleert men het ononderbroken als fonteinvloeistof, elke dag aangevuld met vers bloed.’

Hij stond weer op en naderde de fontein om met zijn vrije hand wat druppels op te vangen. Eenkleurige Kok Solferino Espa, gestuurd door beroepsautomatisme, proefde even van het fonteinwater. Hij hief zijn hoofd wat om diep na te kunnen denken over de smaak van dit water. Dan schudde hij ongelovig het hoofd. Had iemand het hem toen gevraagd, dan zou hij geantwoord hebben: ‘60 % water, 40 % dierenbloed.’

Hij ging weer zitten, zoog grondig aan zijn sigaret, inhaleerde diep en bekeek ietwat verbijsterd de rode fontein.

'De nanoen stinkt als een viskop.'

Deze versregel van de dichter Csoóri Sándor spookte door het hoofd van de werkloze contrabassistes Hunyady Judit-Emese uit Transylvanië, sedert anderhalf jaar in Boedapest neergestreken. Ze liep de *Tigris utca* af, richting *Attila út*, een grote verticale hutkoffer op wieljes achter zich aan zeulend. Verscheidene taxichauffeurs hadden al uitnodigend geclaxonneerd (een ervan beschikte over het trompgeluid van een olifant, de hele straat schrok zich een bult), maar telkens had Judit-Emese nee geschud of een wegwuivend handgebaar gemaakt. Toch zweette ze al zichtbaar. In de hutkoffer bevond zich namelijk haar mariablauwe contrabas, dik ingepakt in watten en ettelijke proppen krantenpapier. Ze was er zo angstvallig zuinig op, dat ze de voorkeur gaf aan deze vorm van verplaatsing dan dat ze haar instrument, zelfs stevig verpakt, door vreemde handen wou laten gaan. Een taxi was in dat verband compleet onbetrouwbaar; de chauffeurs raasden als gekken door Boedapest. Rond elke bobbel of oneffenheid beschreef ze een omtrekkend beweginkje, zodat ze de andere voetgangers voortdurend hinderde. Maar het ding was zo groot (net iets groter dan haarzelf) dat niemand het in zijn hoofd kon halen ertegenaan te botsen.

Het duurde ettelijke minuten voor Judit-Emese met haar gevaarte de *Attila út* overgestoken had en de straten rond het *Burchtkwartier* in kon duiken. Bij het *Škoda* wioldoppenmonument van de Slowaakse kunstenaar Michal Meciár hield ze even halt. Haar aandacht werd namelijk getrokken door het woord *bassist*: een jonge kerel (het *tsiganetype*) stond er op een muurtje voor te lezen uit een dichtbundel van de Hongaarse schrijver Juhász Ferenc. Even bleef ze luisteren, tussen een tiental toeschouwers.

*'De dwaas die voetbal speelde met het maanoog van de nacht/
De zigeuner die zijn dromen in een zoen zag open bloeien/
Van strijkstok en viool de diamant aan zijn wang deed gloeien/
Hij die de zwoele bloem van leed bedolf in de kelders van zijn huis/
En de bassist genageld op de contrabas als Christus aan zijn kruis'*

Judit-Emese keek naar de dichter en naar de lucht die boven diens hoofd gedrapeerd stond. Ze hoorde het zomerse gezoem en gedreun van de dichte en de verre stad. In een opwelling weekte ze zich los uit de groep omstanders, ontmantelde haar helblauwe contrabas en pootte die op de grond neer. De toeschouwers keken nieuwsgierig en bewonderend toe. De kleur van het instrument ontlokte kreetjes van verbazing. Even wachtte Judit-Emese, terwijl de dichter – aldoor citerend – haar verrast glimlachend toeknikte. Toen begon ze de snaren te plukken en te aaien, zich schikkend naar het metrum en het ritme van de verzen. De zon kleurde haar contrabas tot het allerblauwste voorwerp in de omgeving van het wioldoppenkunstwerk.

Aan de rode fontein werd Solferino's aandacht plotseling gecapteerd door een ver en toch nabij klagend geluid. Het bereikte zijn rechteroor, haaks op het zachte geklater van het rode water. Hij stond op, snoof diep in en liep dan, neus omhoog, immer snuivend naar het nabijgelegen *Szondystraatje*. Dat mondde uit op een pleintje met een moestuintje middenin, waar die gekke wioldoppenassemblage stond. Even daarachter, nog een stuk straat verder, raasde en flitste het grote drukke verkeer over de brede

boulevard voorbij. Halfweg het *Szondy*straatje ontwaarde Solferino Espa, zich op de tippen van zijn tenen uittrekkend, de kleine samenschooling rond een man op een muurtje en een vrouw naast een mariablauwe verschijning. Toen hij naderde, ontdekte hij dat het een contrabas was. De man droeg voor uit een boek, de vrouw bespeelde een onmogelijk blauwe contrabas. Af en toe klaterde wat applaus op uit het groepje toeschouwers.

De onverwachte openlucht sessie werd plotseling stomweg afgebroken. Dat was de schuld van een kladjie overvliegende stadsduiven. Van de glanzend blauwe contrabas gleed langzaam een witte kwak duivenpoep naar beneden, terwijl de jonge dichter eenzelfde decoratie op de linkerschouder toegediend kreeg. De omstanders barstten in lachen uit. De uitvoerders staakten lacherig hun performance en probeerden de hemelse stront op te dippen en weg te vlakken. De betovering was verbroken; er kwam beweging in de groep toeschouwers. Ook Solferino Espa keerde op zijn stappen terug.

In een tijdelijk verbond, waarvan de cement bestond uit duivenstront, raakten Judit-Emese en de *tsigane*-dichter in gesprek. Voorlopige hoofdbekommernis betrof natuurlijk de gevolgen van de luchtaanval: het was bekend dat vogelpoep na kort verloop van tijd ernstige schade kon toebrengen – het vrat zich door zowat alles heen. ‘Ik ken een plaats met water, vlakbij,’ zei Leventeh, de performer-dichter. ‘Daar kunnen we die... eh... die shit wegwassen.’

Judit-Emese knikte en pakte haar contrabas weer in. Leventeh stopte zijn voorleesbundel weg en hielp haar met haar gevaarte door het *Szondy*straatje. Aan de rode fontein op het *Andrassy*pleintje ontblootte Judit-Emese haar instrument andermaal. Ze maakte haar zakdoek nat in het magentakleurige water en wreef er grimmig de laatste restjes van de duivenkwak op haar contrabas mee weg. Daarna maakte ze met haar handen een kom en slurpte wat van het fonteinwater. Leventeh volgde haar voorbeeld. ‘Zouden we wel van dat water mogen drinken?’ vroeg Leventeh zich hardop af, terwijl hij zijn kunstenaarsjasje uitspeelde en de zakdoek aannam die Judit-Emese hem nu aanreikte. Hij spreidde het jasje over een marmeren blok en gomde de zakdoekprop verwoed heen en weer over de getroffen schouder.

‘Drinken?’ herhaalde Judit-Emese. Ze borg de contrabas weer op in zijn harnas. ‘Weet niet, hoor. Die kleur... Maar ‘t is ook zo warm hé... en drinken hebben we nu toch al gedaan.’

Haar blik viel nu op de gevel van restaurant *Magenta*. Omdat hierbij haar mond openviel en haar ogen zich sperden, volgde Leventeh die blik. Ook op zijn gezicht manifesteerde zich eenzelfde abrupte verbazing, alsof er ijlings een donkere wolk overheen trok.

03

Solferino Espa ging via de zijingang restaurant *Magenta* binnen. Op de gelijkvloerse en de eerste verdieping waren de kelner en de twee dienststers al druk in de weer, hoewel er nog geen klanten zaten – het was kwart voor twaalf. In de keuken op de souterrainverdieping weerklonken combinaties van scherp gerammel en dof geroep. Ferenc, Timi en wellicht ook Béla (die vaak te laat kwam) brachten de potten en de pannen al aan de praat. Naarmate Solferino meer trappen beklom, dimden de geluiden uit de keuken. Hij passeerde nu de lege *lounge*, een soort tussenverdiepinkje met bar

en zitkuipjes. Op de derde verdieping (die onderdak bood aan kleerkasten, extra serviezen, wasgoed en vermoeid of dronken personeel dat het 's avonds laat soms niet meer zag zitten om naar huis te gaan) trok Solferino zijn zomerse T-shirt uit en hulde zich in zijn magentakleurige koksplunje, muts inclusief. Nu al zweette hij dikke druppels. Hij opende een van de ramen aan de voorkant, ging, op zoek naar een briesje, in de opening postvatten en keek naar beneden, naar de warme drukte aan de rode fontein op het *Andrassypleintje*. Een seconde later wapperde hij even met zijn handen voor zijn borst en zeeg toen op de grond neer.

Judit-Emese en Leventeh geloofden hun ogen niet. Aan een van de geopende vensters van restaurant *Magenta* verscheen een gestalte, in dezelfde kleur als de voorgevel. Hij droeg een koksmuts. Even klapwiekte hij met zijn handen voor zich uit, als om te oefenen, waarna hij met bredere en trage armslagen dat open venster uitzwom en langzaam klapwiekend opsteeg en boven de daken uit het zicht verdween. Verbouwe-reerd keken Judit-Emese en Leventeh naar elkaar, daarna om hun heen, dan weer naar elkaar. Het zomerse gekabbel, geklater en getater aan de rode fontein gingen gewoon door. Blijkbaar had niemand had iets gemerkt. Weer staarden ze met open mond en zonder iets te zeggen naar dat geopende venster. Het duurde ettelijke minuten vooraleer ze woorden met elkaar durfden te wisselen.

'Eh... heb jij dat ook gezien?'

'Ja... ja zeker. Eh... jij toch ook, hé?'

'Jaja!'

Weer keken ze naar het gat op de derde verdieping van het grote kaartenhuis.

'Het was daar... dat middelste venster ongeveer... '

'Ja... een kok hé? Zag je ook dat het een kok was?'

'Ja... een kok... in dezelfde kleuren als de voorgevel... die muts... '

'Zag je hem ook... eh... wegvliegen?'

'Ja hoor, zeker weten!'

'Hij vloog toch echt wel plotseling weg, hé?'

Leventeh knikte langzaam, bedachtzaam, overtuigd en overtuigend.

'Daar wil ik toch het fijne van weten,' zei hij dan, het restaurant taxerend op zijn mogelijkheden. 'Gaan we naar binnen om iets te drinken?'

'Met dat ding hier mee?' wees Judit-Emese.

'Nou, misschien bieden ze je werk aan als muzikant.'

'Tja, waarom niet. Eigenlijk was ik toch op sollicitatieronde. Net zo goed... '

'Je zou je contrabas toch overal mee naar binnen moeten nemen? Om een demonstratie te geven?'

'Ja hé... dat was ik wel van plan.'

'Wel dan. Kom.'

'Vooruit met de bas.'

Manager mevrouw Kossuth Dorotya daalde de trappen tussen de derde verdieping en de *lounge* af met haar handen voor haar mond en gesperde ogen daarboven. Op de eetverdiepingen weerklonken de beginnoten van de *Zesde* van Mahler. Bij het middelste venster van de derde verdieping had ze daarnet op de grond de koksplunje van Solferino *Espa* ontdekt – er zat een bloedvlek op en de Eenkleurige Kok zelf was spoorloos. Dorotya stevende ontzet door naar het souterrain, zonder acht te slaan op het tweetal in de *lounge*.

In een mengeling van verbijstering, begrip en nieuwsgierigheid keken Judit-Emese en Leventeh naar haar, naar de trap vanwaar ze kwam, naar elkaar. Toen de vrouw in de diepte verdwenen was, stormde Leventeh in een opwelling naar boven.

‘Blijf daar!’ riep hij naar Judit-Emese.

‘Alleszins!’ antwoordde ze, met een korte knik naar haar contrabas.

Leventeh had kamers verwacht, een aantal deuren, maar in plaats daarvan kwam hij in een grote ruimte waar het zomermiddaglicht uitbundig doorheen gulpte en alles in een withete gloed zette. Enkele opzijgeschoven overgordijnen bewogen langzaam, want aan beide zijden waren ramen geopend, waardoor een lauwe bries over de verdieping walmde. Even bleef Leventeh staan, knipperend met zijn ogen. Hij moest wennen aan het helle licht. Hij voelde zijn hart tegen de dichtbundel kloppen, die hij onderweg in zijn binnenste borstzak had laten glijden. Toen viel zijn blik op een bundeltje kleren bij het middelste raam. Erbovenop lag een koksmuts. Leventeh bleef er secondelang naar staren, alsof hij verwachtte dat er elk ogenblik leven in kon komen.

Plotseling werd zijn aandacht getrokken door het dansende stof in een helle lichtbundel die door de zaal priemde. De koksplunje op de grond trok langzaam het lichtstof aan, dat zich intussen leek te organiseren tot...

Gefascineerd keek hij toe hoe zich nu het woord *vérszomjúság* vormde, stoffeër, transparant, magentarood, fluctuerend. Even bleef het boven het bundeltje zweven, om dan met een kwieke duikersboog door het raam te verdwijnen, alsof het van buiten uit weggezogen werd. Leventeh schudde zijn hoofd en knipperde met zijn ogen. Vaag registreerde hij het verre geloei van een ambulance – *de soundtrack* van een snikhete middag in de stad.

Het duurde lang voor Leventeh weer verscheen – te lang. Judit-Emese parkeerde haar contrabas op een ietwat veiliger plek in de *lounge* en besteeg behoedzaam de trap. Beneden klonk Mahler; boven een vaag geflap, als van een vlag in de wind. Ze nam de laatste wenteling en piepte nieuwsgierig met haar hoofd boven de leuning. Het eerste wat ze zag, was de dichtbundel op de grond. De bries bladerde stevig door de onwillige bladen, wat flappende geluiden veroorzaakte.

‘Leventeh?’ riep ze halffluid.

Verschrikt speurde ze de verdieping af. Ze zag het rode koksbundeltje liggen bij het open raam. Twee veldbedden. Drie grote linnenmanden. Waar was Leventeh?

Er straalde een eigenaardige gloed door de zaal.

‘Le... ‘.

Plotseling klonk gestommel op de trappen onder haar.

Ferenc, Timi en Béla verlieten ijlings hun souterrainkeuken, gevolgd door mevrouw Dorottya, die hen gealarmeerd had. Ze fladderden de wenteltrappen op, verdieping na verdieping steeds heviger stommelend en bonkend. Ter hoogte van de *lounge* hielden ze verbaasd halt, tegen elkaar opbotsend.

‘Een lijkist!’ riep Timi uit. Het ongewone gevaarte dat tegen de bar aan leunde, konden ze niet onmiddellijk thuiswijzen. Ze naderden nieuwsgierig, vier op een rij. ‘Maar daarnet stond dat hier nog niet!’, jammerde mevrouw Dorottya hardop. ‘Wat gebeurt hier toch allemaal vandaag? Mijn restaurant is bespookt!’

Alsof het werkelijk zo was, gleed het grote vreemde ding het volgende ogenblik opzij en viel daarna met een doffe dreun op de plankievloer, gevolgd door een donker, gesmoord nageluid. Misschien hadden de koksmatjes te veel deining in de houten vloer van de *lounge* veroorzaakt. Misschien was *Magenta* wel degelijk behekst. Judit-Emese hoorde nu een bons, dichterbij. De schrik sloeg haar om het hart. Op hetzelfde ogenblik zeilden twee duiven door het open raam op de derde verdieping naar binnen. Ook dat gedruis en geklapwiek bereikten haar oren. Ontzet draaide ze zich om, struikelde over haar eigen voeten en sloeg steil achterover de diepte in.

In opperste verbazing rukten Dorottya, Timi, Béla en Ferenc hun hoofd opzij. Een vrouwenlichaam, gesmoorde kreten van pijn slakend, kwam de trap afgerold, won na de laatste wenteling nog aan snelheid en kegelde zichzelf tegen de omgevallen kist aan, waarvan het deksel met een eigenaardig piepend geluid open klapte. Druppels bloed sproeiden over een helblauwe contrabas. Het lichaam schokte enkele keren na en bleef dan roerloos liggen.

Mevrouw Kossuth Dorottya gilte secondelang. Timi greep Bela vast en plantte al haar nagels diep in zijn huid, door zijn T-shirt heen. Ferenc hield verbouwereerd zijn hoofd schuin, sperde zijn ogen en staarde met wijd open mond naar het tafereel.

04

'De bries heeft de boomkruin leeggedronken.'
'De dorst opent de wonde.'

(Dobai Péter)

Een nabijgelegen klokkentoren dicteerde met donker gebons dat het 12 uur was. Het had vandaag in de keuken en op de eetverdiepingen van *Magenta* een parelgrijze dag moeten zijn. Zo was het al twee dagen ervoor aangekondigd. Het werd een zwarte dag.

Ondanks het helle wit van de zomerzon kleurden blauwe zwaailichten het Andrassypleintje. Die verfden om de haverklap de magentarode gevel van het restaurant. Dat veroorzaakte telkens een ongewoon kleurenpalet, waarop de aquarel okeren komma's vurig en vloeibaar leken te dansen als op een verblind netvlies.

Er werden drie levenloze lichamen naar buiten gebracht: dat van de Eenkleurige Kok Solferino Espa, de Transylvaanse contrabassistes Judit-Emese en de straatperformer Leventeh. In het restaurant trof men aan: magentakleurige kokskleren, een dichtbundel, een helblauwe contrabas en wat duivenkwak. Het werd een moeizame queeste naar het verband tussen de drie afgestorvenen.

De lijkschouwers vonden na lang zoeken hevige concentraties van orobanche, arsenicum en cicuta maculata in de getroffen lichamen aan. Nochtans hadden noch de muzikante, noch de dichter ooit van brollèrtgerechten geproefd. Het personeel herinnerde zich hun gezichten zeer zeker niet. Weken later vond een diep peinzende onderzoeker, gezeten op een leverkleurige marmeren blok bij de rode fontein, de oplossing. Hij proefde niet, maar nam een staaltje van het fonteinwater mee.

De kleine bron in de 'officiële' tuin van Magenta kon, mits enige 'afleidingsmanoeuvres', ook het geheime brollèrtperkje bevoeien. Dat water werd anno 2013 op zijn beurt verder ondergronds afgeleid teneinde aan de overkant op het Andrassypleintje de rode fontein te helpen bevoorraden, letterlijk 'bewateren'. Dat werd allemaal met veel plezier door mevrouw de manager Kossuth Dorottya gefinancierd.

Wie echter in de ochtendzon voor 12 uur 's middags van het rode fonteinwater nipte of dronk – zelfde omstandigheden als wat de fameuze netelkracht van de brollèrt betrof – kreeg te maken met uitgesproken hallucinaties. Korte tijd later volgde de dood – net zoals elk jaar wel enkele onfortuinlijke Japanse smulpapen pech hadden met de fameuze kogelvis. Alleen de Eenkleurige Kok Solferino Espa kende de juiste verhoudingen en toepassingen van de brollèrt. Het 'afgeleide' irrigatiewater dat in de rode fontein terecht kwam, was dus reeds 'onder invloed' – zonder diens noodzakelijke ingrepen.

De schrandere onderzoeker gaf het ding een naam.
De diagnose luidde: *vérszomjúság*, ofte *bloeddorst*.

Nadat het nog achttien keren op de middag twaalf uur had geslagen op de nabijgelegen klokkentoren, werd de rode fontein droog gelegd. Ook aan de brollèrtgerechten in Magenta kwam een abrupt einde.

Hongaren hebben het nooit onder de markt gehad.

74. DE MYSTERY SHOPPER (M/V)

(EEN RAPPORT OVER WINKELLEN)

Het dode lichaam van de *mystery shopper* werd 's ochtends rond acht uur aangetroffen in vier winkelwagentjes. Die stonden netjes aan elkaar gekluisterd in files van vijftwintig onder de overkapping op de parkeerplaats van SELFTOOL in Badsyde. De inhoud van de vier shoppingkarretjes betrof respectievelijk een mannelijk hoofd, een paar armen, eenzelfde hoeveelheid mannelijke benen en een vrouwelijke romp, geslacht duidelijk inbegrepen. Het was de baliebediende die de ontdekking deed. Zoals gewoonlijk ontsloot hij elke ochtend een en ander als allereerste. SELFTOOL verkocht doe-het-zelfbouwpakketten voor huis en tuin en allerlei kleine tot middelgrote handwerktuigen en benodigdheden: van schroevendraaier tot kettingzaag, van wonderlijm tot cement.

Het lichaam (m/v) onder de overkapping had dit duidelijk niet zelf gedaan. Het was verscheiden met behulp van een vinnig zaagje dat ontegensprekelijk uit de rekken van SELFTOOL afkomstig was. De afgestorvene bleek eerst te zijn gewurgd met nylondraad, vooraleer hij/zij de verdere bewerkingen had ondergaan.

De baliebediende en zijn collega's uit het warenhuisje kregen psychologische bijstand van een man en een vrouw gehuld in een oranje politiehesisje; op de rugzijde van dit hulphesisje prijkte de mededeling PSYCH. Omheen de stouwplaats van de ongebruikte winkelwagentjes wapperden een week lang de linten van de gerechtelijke diensten,

een waar feest voor het oog. Het warenhuisje werd 'wegens omstandigheden' een tijdlang gesloten. Badsyde prevelde ondertussen gebeden en hypotheses.

De zaak werd als een *triple mystery* beschouwd, ofschoon het viervoud van de karretjes en hun bizarre inhoud wel meer tot de verbeelding van het volk spraken.

Een *mystery shopper* was op zich al een *undercover*-gegeven.

Wie was de mysterieuze dader?

Had men te maken met een *male* of een *female victim*?

De antwoorden bleven ook mistig.

Het was een gloednieuw, uit Amerika geïmporteerd beroep, gehuld in een waas van geheimzinnigheid.

Alle werkgevers en werknemers van SELFTOOL kwamen uiteraard in aanmerking als dader, gezien de aard van het beroep van de dode: stiekeme inspectie vroég om een stevig pak slaag.

Op de identiteitspapieren van het slachtoffer prijkte 'Chris' als voornaam. Met zo'n naam kon er zowel een komma tussen je benen hangen als penisnijd aan de hand zijn.

Het woord *slachtoffer* benaderde in deze zaak ook weer even zijn letterlijke betekenis. Het was zelfs herfst, het seizoen bij uitstek waarin pluimvee en pelsdieren afgeknald werden en varkens uitbundig opengereten plachten te worden zodat bloed- en schroei-geuren zich vermengden met de kruidigheid in de lucht.

Familie van de gewelddadig verspreide (m/v) werd nergens aangetroffen. Het vieren-dertigjarige vege lijf had op een appartement in de hoofdstad geleefd, blijkbaar zonder contacten of relaties met burens, vrienden of kennissen. Uit zijn/haar karige administratie bleek evenmin dat hij/zij op deze wereld ook maar enige aanspraak zou hebben gehad van iemand anders. Zijn vertoeven was al zo enigmatisch als zijn verscheiden. Hobby: thematische filatelie (alle vlinders ter wereld).

Mysterie alom dus. Over vier winkelwagentjes verspreid.

En zie: nog was het nieuws van deze versnijdenis te Badsyde niet koud, of daar werden in een warenhuis ergens in De Betuwe vier *shoppenden* neergekogeld door een dader die alsnog voortvluchtig bleef. Men schreef deze daad toe aan passie. Maar waarop of waartegen had zich deze passie gericht? Maaide de dader meteen maar een hoeveelheid stervelingen neer teneinde er zeker van te zijn dat de *mystery shopper* van De Betuwe zich onder hen bevond?

Met de regelmaat van een klok deden zich nog warenhuismoorden voor, verspreid over de Lage Landen. Wekelijkse nieuwsitems, heet van de naald, over het zoveelste bejaardentehuis dat de prooi der vlammen werd, werden verdrongen door *breaking-news*berichten over aanslagen tussen de rekken van de voorraadschuren van het westen. Winkelen werd een doodsoorzaak.

Even later werd met een brutale ruk de klok nog even verder in de tijd teruggedraaid, naar toen de aarde nog zo plat was als een vijg. Op een wereldverspreide video was te zien hoe in Irak een Amerikaan de keel overgesneden en onthoofd werd. De kerel wou zaken doen in het Tweestromenland van na de Tweede Golfoorlog. *Bad timing for the guy*: er waren ondertussen namelijk meer en meer foto's opgedoken van Iraakse gevangenen die door Amerikaanse soldaten gemarteld werden. Oog om oog, enzovoort. Zakendoen werd ook een doodsoorzaak.

Mercurius, de god van de handelaren en de dieven, leek dolgedraaid. Diverse kleine winkeltjes in het Oosten en het Westen sloten hun deuren. De burgers, voorheen 'tevreden klanten' genoemd, betrokken hun waren en levensmiddelen via andere kanalen. Een klein pluspunt in deze ontwikkeling: door o.a. de vele camera's en de grotere verpakkingen verdween het fenomeen 'shoplifting'.

Hoe ontwikkelde zich nu de zaak van de gevierendeelde *mystery shopper* in SELF-TOOL te Badsyde?

De eenheidspolitie bestond het binnen te vallen in een boetiek, getiteld MYSTERY SHOP. Daar werden verhandeld: wierookstaafjes, reukprullaria, tarotkaarten, artefacten uit de jaren zestig van de vorige eeuw. Niks aan de hand dus. De hele santenkraam werd omgekarnd, zonder resultaat. Niks mee te maken. Datzelfde pelotonnetje van de eenheidspolitie ging enkele dagen later wel, eerder bij toeval naar aanleiding van een routineklus, *shoppen* in een stiekeme hennepplantage. De straatwaarde haalde echter niet eens het nieuws. Het geval van de vermoorde *mystery shopper* werd dan maar beschouwd als een onopgeloste afrekening onder anders-geaarden. En dat was een mysterieuze wereld. Het vinnige zaagje uit SELFTOOL verdween in een plastic zak verpakt in de kelders van de eenheidspolitie te Badsyde. Het slachtoffer (m/v) werd maar één keer begraven, op kosten van de hoofdstad.

En de slachtpartij in het warenhuis in De Betuwe?

Nou, dat bleek vermoedelijk een post-Fortuyn daad van blinde agressie te zijn geweest. Er waren nog andere gevallen van zinloze woede geweest: een klant was in een warenhuis onterecht doodgeschot, en ergens in Limburgse binnenwateren dobberden enkele afgeschoten Hell's Angels ondersteboven. Ook met deze mysteries leerde men leven, zij het angstig.

Irak?

Al Qaida.

Conclusie van deze *slices of reality*.

Rapport over winkelen en zakendoen begin eenentwintigste eeuw, eender waar op deze blauwe plek in het heelal, ook genoemd: wereld.

Het leven op aarde blijft een mysterie. Terwijl de laatste kleine winkeltjes hun deuren sluiten, blijft het werkwoord *shoppen* alsnog alleen nog over ten behoeve van de studenten. Zij winkelen heden ten dage uit diverse rekken van diverse opleidingen, en ze worden er niet voor vermoord, wel gediplomeerd. Het geweld neemt ondertussen nog toe. Geweldenaars zijn heden ten dage goed opgeleid.

75. 'DE HANDEL WAARVAN GIJ SLAPTE VREEST'

Koning Fahd van Saudi-Arabië verliet medio zomer 2005 deze materiële wereld van gouden deurknoppen en champagnedouches. Hij ging de profeet Mohammed groeten, wiens doodskist tussen hemel en aarde zweeft. Ook de benzineprijzen stegen wat.

De dood van koning Fahd was een lelijke streep door onze boekhouding. Wij leverden immers al 23 jaar lang de geluidloze gordijnrails voor zijn paleizen en buitenverblijven (nou: het waren eerder binnenverblijven) wereldwijd. We hadden een patent op die dingen. En op nog andere zaken, waarover straks meer.

Ooit was dat contract opgemaakt hier in onze firma ROEVERSIL te R., hartje middenstands-West-Vlaanderen (*Vermandere, Roeselare, Silence*). Koning Fahd betaalde ons royaal, een koning waardig. Hij stipuleerde er ook een voorwaarde bij, zoals koningen wel eens vaker wensen plegen te uiten. We moesten ons één exemplaar van de *Heilige Qor'aan* aanschaffen en dit in onze logeerkamer deponeren, voor het geval hij ooit nog langs wenste te komen. Dat deden we dus. In de *Standaard Boekhandel* te Roeselare kochten we de Nederlands-Arabische versie. Het was een handig zakformaat. We brachten het onder op de nachttafel in onze logeerkamer, waar de gordijnen ook uitgerust waren met geluidloze rails van ROEVERSIL. Koning Fahd is in levenden lijve echter niet meer bij ons verschenen. Het bleef bij die ene, contractuele ontmoeting in onze firma alhier, 23 jaar geleden. We zagen hem wel af en toe op tv: een streng gedrapeerde heerser, *foureyes*, die ogenschijnlijk weigerde ouder te worden.

(De geluidloosheid van onze gordijnrails even terzijde gelaten: dat Fahd een punt maakte van zijn gordijnen, verwonderde ons niet. Hij was zelf permanent omhuld en gedrapeerd. Zijn begrafenis bijvoorbeeld was een explosie van textiel).

De *Heilige Qor'aan* bleef onaangeroerd in de logeerkamer met de geluidloze gordijnrails liggen. Telkens we de vreugde smaakten gasten te hebben die aan overnachten toe waren, verstopten we het boek in een safe. Daarna legden we het terug, als een magneet voor Zijne Hoogheid Fahd. Helaas, nu was de man van ons heengegaan.

De *wahabiet* Fahd had een lawaailoos leven geleid. Hij kon over zoveel geld beschikken dat hij stilte kon kopen. Hoewel het er in de moslimwereld vrij rumoerig toegaat, en dit met een stugge regelmaat, heiligde koning Fahd de stilte. Daar heeft hij nu alsnog geen problemen meer mee. Tijdens zijn bestaan op deze aarde hielp onze firma hem daarbij. We hadden hem bijvoorbeeld nog andere opties voor te leggen, mocht hij ooit bij ons opgedoken zijn. Inventieve opties waren het, waarbij volumeknoppen overbodig waren: stille bubbelbaden (water in beweging kan zowel geruststellend als irritant zijn, cf. het geklater van een fontein dat net zo goed gekletter kan worden), stomme keukenrobots (een soort *placebo's* voor *eunuchen*) en zelfs, via de bevriende firma ROVERO-WEST, geruisloze Rolls-Roycemotoren voor zijn mobiele vloot. Waarschijnlijk had Fahd het verder te druk om op onze nieuwe voorstellen in te gaan.

Het was dus vooralsnog wachten geblazen op de halfbroer Abdullah, die het laatste decennium eigenlijk al de feitelijke heerser over Saudi-Arabië was, getuige daarvan diens buitenlandse zakenreizen. Zou hij een degelijke opvolging verzekeren en ook opteren voor geluidloosheid alom in zijn vertrekken, mochten de oude systemen aan vervanging toe zijn of mochten er nieuwe panden en verblijven ingericht moeten worden?

Ik zat die zomer toch ietwat met de tenen tegen elkaar, in mijn hoedanigheid van zaakvoerder van ROEVERSIL, dat 21 mensen tewerkstelde. Op een 'onbewaakt' ogenblik

in de zomervakantie – de firma sloot drie weken lang haar deuren – sloeg ik de *Heilige Qor'aan* op een willekeurige bladzijde even open en ik las:

'Zeg: "Indien uw vaders en uw zonen en uw broeders en uw vrouwen en uw verwanten en de rijkdommen die gij verkregen hebt en de handel waarvan gij slapte vreest en de woningen waarvan gij houdt, u liever zijn, dan Allah en Zijn boodschapper en het streven voor Zijn zaak, wacht dan, tot Allah met Zijn oordeel komt; Allah leidt het ongehoorzame volk niet"'

(Attaubah, hoofdstuk 9, vers 24)

Ik wachtte dus.

Ik wachtte in alle stilte.

In de coma van diezelfde zomer nog slaagde ik erin met mijn rechterhand een vlinder te vangen. Dat gaf me recht op een wens, op voorwaarde dat ik hem weer vrij liet, richting Grote Geest, zoals bij de indianen. Zo gebeurde. Ik was op de hoogte van de vlinderlegendes: de Azteken beschouwden ze als teruggekeerde gesneuvelde krijgers, en in *Bath Royal Theatre* (Engeland) keerde de in 1947 tijdens de repetities gestorven regisseur op gezette tijdstippen in de vorm van een vlinder terug op de bühne. De vlinder bevatte dus een menselijke ziel.

Mijn gedachten vlinderden die namiddag ook even uit naar de periode van de vlinderjuwelen. De associatie met deze luxeproducten deed zich natuurlijk voor via koning Fahd, zijn dure gewaden en zijn geluidloosheid.

Twee dagen later, ik zweer het u: twee dagen later zag ik op CNN hoe koning Abdullah een bezoek bracht aan het *Butterfly Sanctuary* in Kuranda, Australië.

Ik vreesde niet langer de slapte van mijn handel.

76. DE CATERING-COLLECTIE

(AAN HET BROOD ONTSNAPT)

met dank aan Anton Tsjechov

Enkele dagen geleden bracht ik een bezoek aan mijn vriend de journalist Everhart De Bruyn. Ik vond dat hij fel vermagerd was. Hij bood me een kopje thee aan, want hij had net een vers kannetje staan. Dat sloeg ik niet af.

'En mag ik er een broodje bij?' vroeg ik. 'Ik heb al geruime tijd niets meer achter de kiezen gehad.'

'O nee,' antwoordde Everhart. 'Nee, nee. Ik bied wel mijn vijanden brood aan, maar zeker nooit mijn vrienden.'

'Tiens, dat is vreemd,' zei ik. 'Waarom dan? Waarom dan niet?'

'Waarom? Kom eens mee!'

Everhart troonde me mee naar de salontafel, spreidde er zijn krant op uit en trok de lade open.

'Kijk,' wees hij.

Ik keek in de lade, maar ontdekte hoegenaamd niks interessants of opvallends.

‘Maar ik zie niks,’ zei ik. ‘Ja... alleen wat prullen... zoals je wel vaker in een lade aantreft: ... een vodje... een punaise... een lucifer... een spijker... eh...’

‘Inderdaad,’ knikte Everhart. ‘Zeer juist. En dat is het precies wat ik je vraag even te bekijken. Tien jaar heb ik gedaan over mijn collectie. Het is een merkwaardige verzameling geworden van vodjes, nagels, beentjes, dode dieren, graten, prullen, eh... soms onherkenbare onderdeeljes van iets groters.’

Hij graaide de inhoud van de lade bijeen en liet die op de open gespreide krant vallen. Toen stak hij van wal.

‘Zie je die half opgebrande lucifer? Dat is een interessant voorwerpje. Hij kon mijn dood betekend hebben. Verleden jaar zat dat ding in een gebakje van patisserie Lizzy. Wat het daar deed? Dat was en is een groot raadsel. Gelukkig was mijn vrouw thuis, om me op mijn rug te kloppen. Het luciferstokje zat namelijk dwars in mijn keel. Ik werd op het nippertje door haar gered. Zie je die teennagel hier? Dat halvemaantje? Ja, natuurlijk: hij is groot genoeg, hé. Drie jaar geleden bevond die zich in een klaaskoek van de bakkerij An & Geert. Ja, die klaaskoek had armen en benen, maar nagels hoefden er voor mij niet aan, hoor. Ik slikte het ding net niet door. Vervolgens: dat stukje vod hier. Dat stak vijf jaar geleden in een stuk worst van de bekendste fijnevleeswareenzaak in Brussel. Op de valreep belandde het niet in mijn innerlijke mens. Omstreeks dezelfde tijd ontdekte ik in een potje yoghurt én een mensenhaar én een punaise. Gelukkig was ik toen al min of meer een gewaarschuwd man: ik lepelde alles heel traag en bedachtzaam uit. En ik ga door. Ik merk dat je geboeid luistert. Dat zakdoekje hier zwom in de kervelsoep die ik in het stationsbuffet aan het eten was. Deze spijker bevond zich in het broodje gehakt dat ik in een ander station had gekocht, want ik vertrouwde de *catering* in dat eerste station niet langer. Deze rattenstaart hier – intussen gelijkt hij op een aardig stukje leer, nietwaar – komt uit een flesje bier. Ik zette er mijn mond aan en... je kunt je mijn afgrijzen wel voorstellen. Dit sardientje – althans: je ziet er alleen nog dit ruggengraatje van – ontdekten mijn vrouw en ik in een verjaardagstaart voor onze zoon. Deze harige duizendpoot baadde in mijn pint in de Ierse pub hier vlakbij. En ik was ook 1 cm verwijderd van het inslikken van deze schapenkeutel, die verzeild was geraakt in leverpastei die we van de kerstmarkt meebrachten. Enzovoort... enzovoort...

Intussen weegt mijn merkwaardige verzameling anderhalve kilogram. Dat is 1 ½ kg die ik alvast zelf niet hoeft te torsen. Maar wie weet wat ik wél al allemaal heb ingeslikt. Gelukkig, maar het betekent een ietwat schrale troost: deze collectie hier heb ik dus net niét ingeslikt. Wil je nu een broodje bij je thee?’

‘Nee,’ schudde ik beslist.

DE AVONDEN

(EEN WINTERVERHAAL)

Ik schreef dit extra slothoofdstuk in opdracht van het Vlaamse tijdschrift Dietsche Warande & Belfort en het Nederlandse tijdschrift Parmentier anno 06. Net in die periode overleed de auteur Gerard Reve. Enkele andere schrijvers bezorgden enkele andere klassiekers uit de Nederlandstalige literatuur eveneens zo'n extra hoofdstuk. In 'Deleted Scenes' van DW&B en Parmentier kunt u die lezen.

Er was al wat licht – eigenlijk eerder een nukkig onvolledig duister – toen in de late morgen van woensdag de eerste januari 1947 in onze stad, op de eerste verdieping van het huis Schilderskade 66, de held van deze geschiedenis, Frits van Egters, wederom ontwaakte. Het tergende getik van een tak van een beukenboom tegen zijn raam was de oorzaak.

‘Juicht. Zingt. We beginnen waar we geëindigd zijn,’ mompelde hij. ‘Looft de Heer. Het woeden van de wereld neemt andermaal een aanvang. Hoor ik daar het vrolijke gebeier van klokken? Deel in de vreugd’.

Spoedig raakte hij weer in een sluimering, ondanks dat takkengedoe.

Een man in een mariablauwe priesterjurk trad hoog op een kansel en verschaftte de nodige uitleg. ‘Men vouwe de staart van het gewaad dusdanig,’ sprak hij, ‘dat men als het ware kwispelend zingt, zonder zelf gekwispeld te worden.’ Door de hoogte van het spreekgestoelte leek hij bespottelijk klein. Hij had een marmottenkopje. Frits zag scherp toe op de spreker. Waar had deze voorganger het over?

‘... want voorwaar dient de hond slimmer te zijn dan zijn staart, anders zou de staart inderdaad met de hond kwispelen en zoiets kan ...’

Met een rukje schoot Frits wakker. Weer dat ellendige getik. Hij tuurde naar zijn lichtgevende horloge aan de spijker: halftien.

‘Voorwaar, er zijn nog zekerheden in dit leven. Een welbestede dag – dit wordt geen bedorven nieuwjaarsdag, ook al beleven we een woensdag. Niet langer dan een halfuur blijven liggen,’ dacht hij. Hij bewoog het lichaam schokkend, sloeg zijn knieën tegen elkaar, maar belandde in een volgende sluimering. Geen tweede droom bezocht hem, zo leek het. Alleen vroeg hij zich af of men al slapende kon autorijden, met een man aan het stuur die een marmottenkopje had – aan diens rechterkant signaleerde een diepe inham vergevorderde haaruitval. Had hij maar voor zich moeten blijven kijken, in verband met snelheid en veiligheid.

‘Opgelet, het vreugdevuurwerk mag dit jaar een hoogte van tien meter niet overschrijden,’ deelde de man mee.

Plotseling zat Frits zelf aan het stuur. Hoe kon men...

Pas om veertien over tien ontwaakte hij, toen zijn moeder de deur opende en zei: ‘Ik ga de eieren koken, muis. Zou je niet opstaan? Frits?’

‘Ik laat haar driemaal mijn naam zeggen, de lieve goede’ dacht Frits.

Hij bewoog geen vin.

‘Frits?’

Nog eenmaal.

‘Frits?!’

‘Moeder?’

‘Heb je goed geslapen?’

‘Ik weet het niet, moeder, want ik heb geslapen. Hoe kan ik daar nou op antwoorden?’

‘Zou je niet opstaan?’

‘Ja, lieve goede,’ mompelde Frits.

Hoe kwam het dat hij weer zo slecht geslapen had?

‘Ik weet dat niet,’ dacht hij. ‘Want misschien heb ik geslapen. Hoe kan ik dat nou weten? Toch hield die verdomde boomtak me...’

Woede tegen de benedenburen steeg in hem op. Het was hun tuin en hun boom.

‘Er was eens een neger,’ sprak Frits tegen zichzelf, zich half oprichtend, ‘die des

ochtends ontwaakte. Toen hij merkte dat het nog donker was, ging hij maar weer liggen. Eieren. Haar goedheid is groot’.

In de woonkamer zat reeds de mannelijke ouder.

‘*Er is een Josje in Apeldoorn en er is een Josje in Alkmaar...*’ zeurde een stem op de radio, ‘... en laten die twee nou net vandaag jarig zijn en...’

‘Dag vader,’ groette Frits zijn verwekker. Het voelde aan alsof hij vanuit de dieptes van zijn luchtpijp door middel van een hijskraan een rochel opriep – deze begroeting, matineus van aard, bereikte de linkeroorschelp van de man, reeds geschoren en gereinigd.

‘Een zalige deelneming aan het kerstgebeuren wenste ik u al, ik wens u heden andermaal, in dit scherpe daglicht, een voorlopig Nieuwjaar,’ zei Frits harder, terwijl hij even op de linkervoorarm van zijn vader tikte.

‘Dag jongen. Een voorspoedig Nieuwjaar.’

De voorarm bewoog zich even, op weg naar een handdruk, die nimmer plaatsvond, want door de schuifdeuren verscheen zijn moeder.

‘Moeder!’ riep Frits uit. ‘Een goed jaar, moeder!’

‘Dag muis, een voorspoedig jaar,’ zei moeder, ze nam zijn hoofd in beide handen en raakte het even met beide lippen aan.

‘Ik heb de afstand tussen schuifdeuren, tafel en linkerarm des vaders verkeerd ingeschat,’ dacht Frits. ‘Men beweegt zich op deze eerste dag van het nieuwe jaar terdege aangesproken. Weldra heerst werkloosheid in de rangen van het Leger des Onheils.’

‘Hardgekookt, is dat goed?’ sprak zijn moeder. Ze nam een ei uit de schaal op tafel en legde dat op het bord van Frits.

‘De kansen op het welslagen van deze dag worden geringer,’ dacht Frits. ‘Sta ons bij.’

‘Goed geslapen, jongen?’ informeerde zijn vader.

‘Nu scherp toezien,’ dacht Frits. ‘Ik deel hem het volgende mede.’

‘Het is maar,’ antwoordde hij, ‘dat men dat niet kan weten. Ik bedoel: stel dat men goed heeft geslapen, hoe kan men dan des ochtends weten of men inderdaad goed heeft geslapen? Men heeft immers geslapen. Kan men getuige zijn van zijn eigen slaap? Anderzijds is er ook: de boom. Ik wil het met u, geachte toehoorders, over de boom hebben. Luistert allen aandachtig.’

Zijn vader peuterde met een potlood in zijn linkeroor.

‘Deze mededeling dringt niet door,’ dacht Frits, ‘ook niet op deze allereerste verse dag van een nieuw jaar. Noch in het linkeroor, noch in het rechteroor, noch in beide samen, ook nog genoemd: het gehoor. Het is een talent. Komt er alsnog uitsluitel?’

‘Een goede nachtrust is belangrijk, het wordt een drukke dag,’ zei zijn vader. ‘We zoeken vanmiddag de familie Geitenkooi op. Hou zolang de kachel aan de praat, Frits.’

Hij sloeg hetzelfde boek als gisteravond tijdens de jaarwende op, trok een stoel bij, legde het boek op de stoel en ging op de divan liggen.

‘Waarom in godsnaam niet eerst de divan en daarna de stoel?’ vroeg Frits zich af.

‘De volgorde is volstrekt verkeerd.’ Woede steeg in hem op. Hij tikte boos op zijn ei en zei: ‘Betreffende mijn slaapgedrag, vader ...’

‘Eh?’

‘Moeder, hoe hard ook: dit ei is voortreffelijk. Dit terzij. Dat rijmt. Die uitbundige vertakking van de boom in de tuin van de benedenburen houdt me wakker. Kan hier ingegrepen worden? Ook al zijn die lui een beetje christelijk? Vader, ik heb het

momenteel tegen u.'

'Ja,' zei zijn vader.

'De familie Visser belet me mijn nachtrust.'

'Nachtrust is goed, jongen.'

Frits wendde zich tot zijn moeder: 'Weet jij waarom een haas banger wegvlucht voor een witte hond dan voor een zwarte hond, moeder?'

'Smaakt je ei?' vroeg zijn moeder. 'Neem maar nog een kadetje.'

'Hij – of is het zij? Het kan ook een zij zijn – denkt namelijk dat het een zwarte hond is die zijn broek heeft uitgetrokken om nog harder te kunnen lopen. Of, nog moeilijker, moeder, maar geheel ter zake: zie dit ei. Wat kan een zwarte kip wel wat een witte kip niet kan?'

'Hoop,' deed ze.

'Mijn vrolijkheid kent geen grenzen,' dacht Frits. 'Ik vermaak de beide ouders hartelijk op deze eerste dag van het nieuwe jaar. Schakelt u volgende woensdag weer in voor het vervolg van deze uitzending.'

'Vader heeft zijn ei al op,' zei moeder. 'We eten vanmiddag de rest van de kadetjes op. Bij de familie Geitenkooi krijgen we een stoofpotje. Ga je Louis opzoeken intussen? Je blijft toch niet te laat weg? Vanavond warm ik nog wat van gisteren voor je op. Er is om zeven uur dertig Opnieuw Hervormde zang op Hilversum.'

'Dat komt,' zei Frits, 'omdat een zwarte kip wel een wit, maar een witte kip geen zwart ei kan leggen. Kalm aan met de jus vanmiddag, vader, maak er geen sloot van bij de Geitenkooiers.'

'Er wordt geen sneeuw voorspeld,' zei zijn vader, opkijkend uit het boek. 'Waar heb ik mijn pijp gelaten?'

'Louis Spanjaards?' opperde zijn moeder. 'Of ga je met wensen bij Bep langs?'

'Hooft, hooft, hier eindigt de spot,' dacht Frits. 'Het genoeg was geheel aan mijn kant. Hoei, boei.'

'Louis,' zei hij. 'Misschien valt er wel iets te drinken. Een vers jaar is immers ingetreden. Geen sneeuw. Geen inkeer.'

Hij pulkte een kadetje open en sneed het afgekoelde ei in de holte.

'Hardgekookt biedt meer mogelijkheden, moeder,' zei hij. 'Tire tire tire boemsekee.'

'Hoop,' deed zijn moeder weer.

Omstreeks het derde uur in de middag kamde Frits zijn haar, poetste zijn tanden en daalde de trap af. Het hondje van de benedenburen Visser kefte opstandig. De ouders waren inmiddels al vertrokken naar huize Geitenkooi, na het opheffen van de hand. Ook in de benedenvertrekken heerste stilte.

('De kachel, muis, voor je naar Louis vertrekt.'

'Het hoofdwerkwoord ontbreekt,' dacht Frits. 'Verdomde kachel, maar toegegeven: men heeft het graag warm.'

'Dag moeder, dag vader, laat mijn wensen voor de familie Geitenkooi u beiden vergezellen,' zei hij. Op krek hetzelfde ogenblik vertrokken ook de benedenburen Visser-met-de-halve-gordijntjes op nieuwjaarstocht, met achterlating van het hondje. De begroeting in de kleine duistere traphalle verliep beiderzijds deels christelijk, doch vrij hartelijk. Het pand liep leeg, terwijl een hevige koudejaarswind even door het halletje walmde.)

'Het dier is er nog,' mompelde Frits. 'Niet dat keffertje, maar een boomtak is mij bij nachte onwelgevallig'.

Hij hield halt halverwege de trap.

‘Louis kan even wachten. Of wordt het Maurits? Zal ik beiden met een bezoek verheugen? Heb ik mijn shagdoos bij me? Dit noemen we nu: een opwelling. Zie barmhartig toe, Here, hoe ik eerst een wonder uwer natuur een behandeling geef. Zegge en schrijve: een amputatie. Er zijn geen getuigen. Het blijft vooralsnog onopgemerkt. Het zal niet gezien zijn.’

Frits schopte tegen de trapleuning. Weer sloeg het keffertje aan.

‘Mij kun je niks maken, ongedierte. Andere deuren zijn in dit pand voorzien. Looft de heerscharen der schrijnwerkers.’

Frits besteeg opnieuw de trap en ging in het keukentje het grondsop uit de bessen-appelfles opdrinken, het laatste restje van de viering der jaarwisseling.

‘Meer is in ons. Op het welslagen van onze onderneming.’ Hij boerde luid.

Beneden aan de trap gaf hij een harde schop tegen de deur die toegang verschaftte tot de vertrekken der Vissers.

‘Van Egters, Frits, de Heer zij met u,’ fluisterde hij hees. ‘U geeft niet thuis? Ook goed.’

Hij schopte nog eens onzacht tegen de deur en bonsde er tezelfdertijd met zijn rechtervuist op. Het hondje kermde driemaal hartverscheurend en zweeg dan stil in gespitste verwondering.

‘Heb erbarmen met dit hondenleven. Maak het kort.’

De achtertuin van het pand Schilderskade 66 was voor alle bewoners betreedbaar, maar behoorde wel degelijk tot de onroerende goederen van het gelijkvloers woonachtig zijnde gezin Visser. Via enkele deuren verschaftte Frits zich toegang tot de tuin. Het woei stevig.

‘Hoort dit hondenweer wel op een eerste januari?’

Vooraleer hij zijn aandacht kon toespitsen op die klereboom, de enige boom die er stond, want meer ruimte bood de tuin niet, traptte hij in een hondendrol.

‘Ho-Ho-Ho! De tragiek van hondenpoep! Nu wordt de Kerstman waarlijk boos!’

Hij schraapte zijn rechterzool over het harde wintergras.

‘Hallelujah, u dacht de hoofdrol in dit drama te zijn? Niks van aan. Hier is niets. Vredigheid heerst alom. Laat hier alles een aanvang nemen. Mijn nachtrust is niet goed, hij is heilig.’

Belendend waren er ook stadstuintjes, gescheiden door manshoge muurtjes. In de tuin was zich een te grote beuk aan het ontwikkelen. Een tak ervan reikte tot aan zijn raam. Bij winderig weer tikte die tak in een tergende, onvaste percussie telkens weer tegen dat raam.

‘Wat is de zin van een boom? De kruin herhaalt immers de wortel, de wortel herhaalt immers de kruin, de kruin herhaalt immers de wortel, de wortel herhaalt immers de kruin, de ...’

Verscheidene keren al was Frits woedend uit zijn bed gesprongen, aanstalten makend om ...

... maar ofwel was het in het holst van de nacht ...

... en sliepen de benedenburen natuurlijk ook de onschuldige slaap der kerk-gangers ...

... ofwel stokte hij weer in zijn driftbui omdat hij besepte dat hij nooit zou durven aan te kloppen beneden...

... ofwel zou dat strontmormel zeker weder aanslaan, waardoor er onchristelijke

woorden over zijn lippen zouden komen... en erger: zijn beide verwekkers zich bij nacht en ontij in hun nachtgewaden neerwaarts zouden spoeden...

... zodat de Boom der Kwaadheid welig tierde tot in der eeuwigheid ...

Ingrepen vanuit zijn bovenkamer zelf waren onmogelijk: de tak was inmiddels te stevig ontwikkeld, en die danste ook telkens weer ongrijpbaar weg in het donkere zwerk. Een tantaluskwelling.

'Aldus worden mijn territoriale luchten bij herhaling geschonden. Een der vele Schepingsfouten. Zie ook de trefwoorden: Hiroshima, Dresden,' mompelde Frits.

Die verdomde beukentak vormde de falanx van stormen en onverwacht opstekende onweersbuien. Ooit was het jongensboekachtige ruitentikkerij geweest; gaandeweg werden het regelrechte aanslagen, naarmate de tak dikker werd en uitdijde. Frits vreesde zelfs voor het voortbestaan van zijn raam, dat spiedluik dat uitgaf op de diepten van ellende in een stille drollenwereld aan de achterkant van de woningen. Naarmate de donkerste avonden en nachten elkaar opvolgden, en december zich als een winderige rukmaand manifesteerde, was het bij Frits ook meer en meer begonnen te kolken.

'Nu is de maat vol.'

Frits monsterde de boom en zijn raam. Hij piepte ook even aan het achterraam benedendeks.

'De Vissers geven inderdaad niet thuis. Juicht,' mompelde hij.

Oudtestamentische duisternis had hun woonhol ingepalmd.

'En de Eerste Dag rustte Hij niet. Uit de chaos schiep Hij orde.'

Hij haastte zich naar hun minuscule tuinhokje. Daar griste hij een getande handzaag van een spijker in de muur. Terug in de tuin bedreef hij meetkunde met zijn ogen, gehandicapt door de heen-en-weerzweepende variabelen der takken. Kon hij rechtaande op dat scheidingsmuurtje de pesttak in diens achillespees bereiken met zijn zaag en tegelijkertijd zijn evenwicht behouden? Waar hield hij zich dan aan vast? Zou hij misschien de boom zelf in moeten klauteren om zekere hoogte te bereiken? Dan moest hij...

Frits knikte en deponeerde resoluut de zaag op het muurtje. Daarna hees hij er zichzelf op, via een gek opsprongetje. Hij zocht zijn evenwicht en bleef even roerloos staan om op adem te komen en aan zijn nieuwe positie te wennen. Dat lukte. Bij de gedachte aan een eventuele plotse thuiskomst van zijn burens diende hij ijlings zijn sluitspier te commanderen; een halve minuut lang kromp hij in een volstrekt idiote houding ineen. Toen kon-ie wel weer.

Hij reikte naar zijn zaag en ontdekte dat hij met zijn ene voet op het blad stond.

'Getverderrie, stom handwerktuig.'

Daarna bedreef hij weer wat meetkunde, vanuit het nieuwe perspectief. Hij kreeg nu ook af en toe het buitengeluid te horen van die verdomde tak tegen zijn raam.

'Voorwaar: wie zich ooit gindsboven te slapen legde, moet een groot geduld geoeffend hebben. Looft deze man, voor wie duizend jaren als de dag van gisteren zijn.'

Via een fasenplan beklom Frits vervolgens de beukenboom. Hij mikte telkens de zaag ergens tussen handig gevorkte takken boven zijn hoofd, en volgde dan zelf. Dat had

af en toe wat voeten in, nou: boven de aarde, ondanks ontstentenis van gebladerte. Vooral zijn hoofd kreeg het hard te verduren. Tot zijn eigen verbazing bevond hij zich toch plotseling al enkele meters boven de begane grond, richting kleretak. Het blad van de zaag, dat af en toe opglansde in het namiddaglicht, wees hem de weg. Even nog hield hij halt, opnieuw in verband met zijn sluitspier.

‘Verdomme, had ik me toch maar beter vooraf ontlast. Of kak ik van op mijn tak maar hun tuin in? De keffer doet het ook.’

De laatste fase betrof het betreden van de veroordeelde tak. Die was dik en stevig genoeg, en bood onderweg diverse steunpunten en houvasten.

‘Ook oude bomen worden niet van nieuwe kankers gespaard. Boompje groot, oompje dood, straks beiden dood.’

Frits werd door de stevige wind heen en weer gewiegd toen hij het takkeding betrad. Even droop er een grimlach over zijn tanden. Dan koos hij een veilige dikke zijvertakking als basis, zette hij zich schrap, mikte de tanden van de zaag op wat hij dacht de zwakste schakel in de tak te zijn en begon te zagen. Het blad plooidde eerst enkele keren onwillig, maar plotseling kon het feest beginnen. Het lawaai van het gerasp werd overstemd door het gesuizel en gedreun van de boomkruin in de aanzwellende stormwind. Het was een taai karwei. Na ettelijke minuten had hij nog maar een luttele inkeping veroorzaakt. Die zaag had waarschijnlijk al jaren ongebruikt aan de muur in het berghok gehangen.

Een fellere windstoot stak onverwacht op. Fijn zaagsel woei plotseling in zijn gezicht en in zijn mond.

‘Getver!’

Frits staakte zijn arbeid, spuugde, greep naar zijn ogen, zijn mond, kwam enkele handen te kort en verloor toen compleet het evenwicht. Via een vreselijk fasenplan, waarbij de zaag hem jammer genoeg alweer telkens voorafging, kukelde hij als een marionet waarvan de speler dronken is naar beneden. Zijn hoge piepstem werd overstemd door gekraak alom.

‘Ik leef niet langer!’ gilte het in hem. ‘Help! Ik haal de eerste avond niet! Alles is voorbij. Het hoeft niet langer. Ik leef niet meer. Ik adem niet meer. Ik beweeg niet meer. Deze verschrikking... deze gruwel... Het doet verdomde pijn... Is het gezien? Zal het niet onopgemerkt blijven?’

Hij plofte niet met een loodzware smak ter aarde neer, nee, die rotklap kwam er niet, hij bleef ergens onderaan haperen met zijn hoofd in de dodelijke houdgreep van een gevorkte tak en werd aldus tezelfdertijd geknakt, verstikt en opgehangen, terwijl de zaag onderweg al haar tanden had gezet in het weekste vlees ter hoogte van zijn lendenen. Als een totaal verhakkelde ledenpop hing Van Egters, Frits gevangen in de grilligheid van een röntgenfoto die de wind heftig heen en weer wiegde. Even later plofte nog een schoen met wat stront aan de zool op het wintergras neer. Boven hem tikte de tak tergend op zijn raam. Het was vooralsnog niet gezien, gehoord. Het was op deze voorlopige dag onopgemerkt gebleven. Het was niet volbracht. Nog niet.

78. DARWIN, GEEN LEVEN

Myriam Hobo was een Joods Darwinvinkje op het kleinste Galàpagoseiland. Daar waren enkele schildpadden al zo oud geworden dat ze de beroemde geleerde persoonlijk gekend hadden toen hij op hun eilandje onderzoek verrichtte. De vinken was natuurlijk een veel korter leven beschoren. Vooral de Joodse. Ook de vinkjes die met trots de naam van de wetenschapper droegen: de Darwinvinkjes. Myriam Hobo floot vroeger tweemaal per jaar vals: telkens als de vrachtboot aanmeerde, met voorraden voor de schaarse eilandbewoners. Die mensendrukte oefende een slechte invloed uit op haar gezang. Later leerde Myriam Hobo beter omgaan met stress, want er kwamen veel vrijetijdsboten bij. Het minuscule Galàpagoseiland werd door de toeristen ontdekt. Een vruchtenstalletje tussen de bomen groeide uit tot een heuse stad. Myriam Hobo, het Joodse Darwinvinkje, mocht dan nog de grilligste toonladders uit haar keel persen als geweldloze daad van verzet en protest: de mensen kwamen, bleven en hokten samen als stad. De reusachtige schildpadden trokken hun schilden op; een zoveelste stap in de geschiedenis van de mensen kon hun geen reet schelen. Ze lieten maar betijen, paarden af en toe ongegeneerd en stonden rechtopstaand toe dat vogels hun teken uit hun oeroude lijf kwamen pikken. De een zijn blootje is de ander zijn broodje.

De eerste moord op dat kleine Galàpagoseiland, zeer on-Darwiniaans, gebeurde op een avond in mei. (We laten de vroegere massa- en seriemoorden door mensen op de schildpadden uitgevoerd hier buiten beschouwing). Myriam Hobo was de verbijs-terde getuige. Dagenlang kreeg ze helemaal geen toonladder meer uit haar strot. Haar gevederde judaïsme protesteerde tot in elke follikel. Mensen? Eens te meer bewezen die dat hun geschiedenis een treurige bloemlezing was van veldslagen, oorlogen, wapengekletter en doodsgereutel. Voor de periodes daartussenin hanteerden ze het woord 'vrede', zolang de voorraad strekte.

Nou, die moord dus. Waar anders dan in die ene stad kon die gebeuren? Myriam Hobo was toen zelf al voor een flink stuk verstedelijkt. Ze woonde gewoonlijk in de riante achtertuin van een Joods kunstschilder. Darwinvinken hebben iets met kleuren. En Joden hebben iets met, nou: met Joden. Overal ter wereld. Ook op dat Galàpagoseilandje dus.

Wie kunst zegt, zegt passie. Of geld. Was dat een beroemde kunstschilder misschien? Zeer zeker. Waarom zou hij anders op dat oeroude exotische eiland woonachtig en werkzaam zijn? En geen klap uitvoeren tenzij verf dermate uitsmeren dat hij er ook nog veel geld voor kreeg? Geen enkele Joodse Darwinvink ter wereld had ooit al meer vrouwelijk naakt aanschouwd dan Myriam Hobo, Galàpagosallochtoon. In de broeierige hitte van Ecuador vergaapte ze zich dagelijks aan het leuke geldgewin van mister Toni, afkomstig uit het verre Transsylvanië, opgegroeid met de bevreemdende klanken die aan de cymbalon werden ontlokt door Joodse tziganes door wier aderen Roemeens en Hongaars bloed stroomde. Joden moeten zwerven. Toni belandde hier, aan een andere kant van de wereld. Hij schilderde, versierde ongegeneerd vrouwen, verdiende geld en was zich niet bewust van de vrouwtjesvink in zijn achtertuin.

Kunstenaars trekken ook andere vreemde vogels aan. Vrouwen en mannen die in een soort van pikorde de hofhouding vormen met alle voorspelbare kenmerken: jaloezie, wedijver, hoogmoed, behaagzucht, pluimstrijkerij. Voor een plaatsje in het hart en het

testament van de meester waren ze bereid elkaar de kop in te slaan of te electrocuteren.

Hier begint eigenlijk het verhaal van de moord waar Myriam Hobo niet anders dan lijdzaam op toekijken kon. Een sujet, op en top snob, vriend des huizes, verkocht de kunstschilder volstrekt illegaal en hoogst verboden zo'n reusachtige schildpad. Toni telde er een smak geld voor neer.

'Een prima schildwacht heb je daar nu', lachte de snob. 'Niemand zal het wagen zich via de achtertuin toegang te verschaffen tot al dat moois en kostbaars hier. Die pad is van geen kleintje vervaard. Ze overtreft zelfs de gevaarlijkste waakhond op het eiland'. En hij verdween voorgoed, de vette cheque netjes in tweeën gevouwen in zijn portefeuille. Toni verzorgde de ontvoerde schildpad goed. Hij schiep een exacte kopie van haar biotoop in zijn achtertuin. De schildpad was echter niet gelukkig. Natuurlijk niet. Schildpadden zijn van nature uit eigenlijk al geen doetjes. Marie-Mathilde, zoals Toni ze noemde, kweekte al ras gemengde gevoelens, die escaleerden tot onverdunde haat en agressie jegens hét Darwinsoortje bij uitstek, die monsters op twee benen: de mensen. Zij die haar hadden ontvoerd, verkocht, gekocht en van de vrijheid beroofd.

Mister Toni, Transsylvaniër, hoopte Marie-Mathilde levenslang bij zich te kunnen houden. Maar hij was ook tevreden met haar prachtige schild, mocht ze ooit komen te overlijden. Myriam Hobo keek ondertussen toe: hoe de schilder met opengeschoven atelierdeuren konterfeitte, hoe de schildpad met steeds meer moordzucht in haar ogen zich elke dag een duimbreed dichterbij de veranda waagde.

SNAP! ging het op een avond in mei.

Myriam Hobo schrok op uit een mafje op een drafje. Marie-Mathilde was het openstaande atelier binnengeslopen en hield mister Toni in een klemvaste kaakgreep bij zijn Versace-broekspijp vast.

KRAK! ging het, want daarin bevond zich de enkel van de schilder.

'Au! Au au au! Aààà!!!! \$*\$µ%}!"&=//²²&!""!!'

Een Transsylvaanse vloek knetterde door het atelier. Toni greep naar zijn broekspijp, waar het bloed als een Rode Zee eensklaps uit gulpte. Maar Marie-Mathilde deed nog eens SNAP! en nu knapte ze met een krachtige ruk van haar kop de pols van Toni middendoor. Ogenblikkelijk daarna vermorzelde ze alle vingers van de linkerhand met één beet van haar kaken. Schreeuwend zeeg de schilder neer, ziedend van pijn, kronkelend als een worm, in zijn val zijn ezel en doek meesleurend. Verf spatte op de grond en vermengde zich met wijnrood bloed uit het been en rozerood bloed uit de arm. Met een snelheid die je van zo'n gigantisch dier niet zou verwachten, maakte Marie-Mathilde het karwei af. Verbijsterd keek Myriam Hobo toe hoe vrijwel alle botten en beenderen van de onfortuinlijke mister Toni hetzelfde lot ondergingen. Dat ging gepaard met naargeestig geknap en dierlijk gehuil. Marie-Mathilde rukte grote hompen vlees los en zwierde die het atelier rond. Kleinere repen slikte ze zo door, na amper twee, drie maalbewegingen van haar kaken.

In een mum van tijd gaf de schilder de geest. Met een mokerslag van haar rechtervoerpoot verbrijzelde Marie-Mathilde ten slotte de schedel. Dat was de kroon op het

werk. Geheel onder het bloed toog ze daarna naar het zwembad in de achtertuin. Het water kleurde wollig rood toen ze erin plonsde. De stralen van de avondzon voltooiden deze aquarel met een paarse weerschijn. Kokhalzend vluchtte Myriam Hobo de tuin uit, zonder ook maar één geluid te kunnen uiten. Overal in het atelier verspreid lagen de bloederige, vermaalde resten van wat eens mister Toni was geweest. De moord van een schildpad op een kunstschilder was voltrokken. In het zwembad omarmde het water Marie-Mathilde allesbegrijpend.

Natuurlijk groeiden er stadslegendes. Maar die lieten wel buiten beschouwing de vroegere massa- en seriemoorden door mensen op schildpadden uitgevoerd.

'Die wrede schildpad', deed de ronde, 'wel, die kan niet tot een celstraf veroordeeld worden, want ze zit nu eenmaal al gevangen in haar schild. En de strafmaat bepalen, vormt ook al een probleem: die oldtimers leven verdorie honderden jaren lang. Het schijnt dat die Marie-Mathilde, of hoe heet ze ook weer, tijdens de moordpartij iets uitgestoten heeft dat op taal gelijkt. Het klonk als 'met de groeten van Charles Darwin'.

Tja, de stad bevordert de criminaliteit. Waar mensen dicht samenpakken, is het dubbel uitkijken geblazen. Ook op een eiland. En Darwin, die draaide zich nog maar een keer om in zijn graf.

Myriam Hobo kwam de schok maar langzaam te boven. Om de achtertuin van mister Toni vloog ze met een grote boog heen. Marie-Mathilde werd onder scherpe bewaking weer naar het strand getakeld. Daar werd ook een waarschuwbord voor toeristen neergepoot. Op de begrafenis van Toni huilden veel vrouwen. Hun minnaars en mannen legden artistiek begrip aan de dag. En op Galàpagos leefden de schildpadden nog lang en gelukkig. Ze paarden af en toe ongegeneerd en stonden rechtopstaand toe dat vogels hun teken uit hun oeroude lijf kwamen pikken. Een ervan vertoonde geruime tijd een soort van wijnvlek op haar schild, waar bij avondzon een paarse weerschijn van afstraalde. Maar het sleet.

79. CURRICULUM VITAE

'Zz ... oeff!'

'Oeps, was me dat effe schrikken, zeg! Wat was dat?'

'Dat? O, niks bijzonders, dat was je leven, knul.'

'Aj, kan ik er nog een? A.u.b.?'

'Sorry maat, geen gezap meer.'

(naar John Cleese & Connie Booth in F.T.)

Edelachtbare

Ik werd geboren toen het in de verte dreigend rommelde. Boven mijn lage streek hing een muiskleurige zakdoek gevuld met snot van God, klaar om bij de eerste bliksem-schicht en het daaropvolgende geknetter zwaar uit het zwerk te komen vallen. De wind kon elk ogenblik plaats maken voor het plenzen van regen, aangevuurd door witgele zigzagers, begeleid door hemelsbreed geroffel. Een moordweertje, Edelachtbare! Al vlug verschoot het stadslandschap enkele tinten donkerder. Hier en daar hing nog een

sliert licht te weifelen tussen vaalwit, vuilgeel en verontwaardigd oranje. Een klad duiven steeg lijkwit naar de loden hemel op – waar naartoe in hemelsnaam?

Dan boorde zich eensklaps een zwiepende bliksemserpentine naar het hart van de stad. De mensen riepen naar elkaar dat het zeer slecht weer was voor de tijd van het jaar. Ze gingen in vestibules en kelders schuilen. Het was een heksenketel. Daar moet mijn dichterschap zijn ontstaan. Misschien ook mijn moordzucht. Edgar Allen Poe lag op de loer.

Mijn mama gaf een verlossende schreeuw en ik was er. De verlosser hield mijn lichaampje ondersteboven in de lichtplas van een lamp. Het was 1953, enkele maanden na de watersnood in de Lage Landen, omstreeks 21 uur, een dag als een ander. Na haastig inwendig overleg, voor zover dit wegens de pijn mogelijk was, gaf mijn vrouwelijke ouder me een naam. Dat moest vliegensvlug gebeuren: ze had me namelijk helemaal niet meer verwacht, na een eerstgeborene van hetzelfde mannelijke geslacht. Die was twintig minuten eerder ter aarde besteld. Ze noemde hem simpelweg Piet

1 200 seconden verschil tussen twee kinderen!

Broers!

Jongens toch!

‘En hoe zal dit knulletje hier nu heten hé?’ informeerde de roodharige vroedvrouw. Zweet parelde in de geul tussen haar borsten. In de verte deed een Frans chansonnier met een verborgen collaboratieverleden zijn ding op de radio.

‘Erik,’ zuchtte mijn mama, verblind door het felle licht van die lamp.

‘Erik, met een k. Ik hoor dat zo graag. Heeft hij ook alles? Net als... eh... Piet?’

‘Er ontbreekt niks aan, mevrouwetje. Alle tien op een rij, maal twee. Ge hebt u geweerd.’

‘Tel voor alle zekerheid toch nog maar eens zijn vingertjes. Heeft hij er genoeg? Dat maakt samen met zijn broertje twintig, hoor. En zijn teentjes? Oei oei oei toch!’

En zo, terwijl de verkleinwoordjes in het rond vlogen, voltrok zich de telling der ledematen en appendixen. Ook bij mijn tweelingbroer Piet gebeurde dat nog eens. Want de mens is vlees en bloed. Hij komt van ver. Van uit de moerassen, schijnt het. Van de elfvingerigen. Hersenen komen pas later; voor pis wordt vanzelf gezorgd.

‘Ook volledig in orde, mevrouwetje. Ge moogt op beide oren slapen.’

‘Ah, dat is toch al iets.’

‘En wat zal het later worden, hé? Professor misschien? Zijn papa heeft tot nu toe toch altijd goed geboerd, hé?’

‘Ruimtevaarder. Of nee: mu-muzi-muzika-ha-haaa-aaahh-àààà-ààààntt!!’ riep mijn mama verbouwereerd. Een golf verse pijn kwam aanrollen. Een rode zee van misserij overmande haar. Daarop snelde mijn verwekker de verloskamer binnen, het ergste vrezend. Het was nog het tijdperk, Edelachtbare, dat papa’s rokend en koffie slurpend de geboortes van hun nageslacht verbeidden. De ramen lichtten op. Een knetterende donderslag joeg nonnen en zusters de ziekenhuiskapel in. Mijn verlosser, een volstrekt ongelovige huisarts met een portoverslaving, vloekte bewonderend voor zoveel oergeweld. Hij overhandigde de tweede baby, mij dus, aan de vroedvrouw en klopte bemoedigend op de schouder van de nieuwbakken papa. Diens askegeltje brak daardoor zo van zijn sigaret af. Toen rookten papa’s nog in sacrale ruimtes, voor de zenuwen. Prompt krulde mijn papa’s ziel op van de plotse warmte,

twee kinderen ineens jandomme, straffe toer, maar ook wanhoop perforeerde zijn ge-
moed, en hij vervloekte zijn penis grondig.

‘Si-Si-Sidney,’ stamelde hij. ‘Si-Sidney is ook nog een schone naam voor dat tweede
manneke. Welhebjevanjeleven!’

‘Aah,’ zuchtte mijn mama, ‘waar heb je dāt in godsnaam vandaan?’ Ze streek, ver-
moed tot in haar merg, een klis inktzwart haar uit de ogen.

‘Dat is de naam van de eerste echte beroepsspion in Europa,’ legde hij uit. Hij had
zeer veel boeken gelezen, deze papa met de roodomrande ogen. ‘Maar eigenlijk
heette hij Sigmund of zoiets. Hij veranderde voortdurend van naam.’

‘Sigmund?! Sidney?! Maar Georges toch!’ riep mama.

‘Erik dan maar,’ zuchtte hij, toen ze niks meer zei en ook alleen maar zuchtte. ‘Het zij
zo. Wel wel wel. Past dat bij Piet? Ze zullen staan kijken in ’t stadhuis! Met een c of
met een k? Hoe schrijf je dat? Hoe zullen we die twee in leven houden? Kunnen we
er niet eentje van naar de maan schieten? Eentje maar? Of verkopen we er een van
aan de universiteit van Rijsel? Dan kan de ander later zeggen: ik had een broer aan
de unief. In bokaal 7.’

Het was de langste tirade die mijn pa ooit uitkraamde.

‘Hou op met die dwaze praat, gij!’ kefte mijn ma, en ze viel in zwijm.

Niemand kon toen vermoeden hoe onwaarschijnlijk dicht mijn wanhopige mannelijke
ouder bij de waarheid was. Piet studeerde later zo flink dat hij als astronaut in de ruimte
werd afgeschoten. Hij moest er wel heel lang voor op een wachtlijst staan.

Ik daarentegen had iets met papier en ondergrond. Dat wordt u straks duidelijk, Edel-
achtbare.

Het was 1953. De wereld, deze blauwe kloot vol schermutselingen, stond aan de voor-
avond van grootse ontwikkelingen. Een president zou worden neergekogeld, hemelli-
chamen betreden, harten getransplanteerd en het koninkrijkje België zou in nog klei-
nere stukjes worden verkaveld. In een van de belendende kamers van de kraamin-
richting zette iemand een naoorlogse radio harder. Piet en ikzelf – ons velletje reflec-
teerde nog blauw en geel door de schok van onze teraardebestelling – hoorden toen
onze allereerste tango. Mooie intro voor twee *babyboomers*. Een woedende zuster
stormde die kamer binnen en siste met waaierend speeksel dat het ùit moest zijn sa-
pristi, ùit, het was hier geen *dancing* sapristi! Buiten begon het haaietanden te rege-
nen. De vroedvrouw boog zich nog eens over mij. Heur rode haren streken over mijn
inmiddels roze velletje. De geneesheer bukte zich voor mijn moeder. Hij kniéde wa-
rampel bijna. Mijn vader ging met gezonken hoofd op een stoeltje uit de jaren vijftig
zitten bijkomen.

Ik was – net als mijn broertje Piet – een doodnormaal kind met geweldig fraaie ogen.
Ze waren in de waan dat die ogen toen nog niet veel onderscheiden konden, maar
hola!, nooit zou ik die rosse gloed aan mijn prille firmament vergeten: die lieve vrouw
met de vlammende haren.

Alle roodharige vrouwen trokken later mijn aandacht.

En nog iets, Edelachtbare. Aan de oostelijke muur van de verloskamer hing een kleine
lieveheer aan een kruis. Omdat hij er al zo lang was, lette niemand nog op hem. Om
diezelfde reden viel het geen mens nog op dat het een verkeerde lieveheer was. Zijn
hoofd rustte namelijk op zijn linkerschouder. Tegen de officiële canon in luisterde hij
naar het alibi van de slechte moordenaar. Zo deed zich tijdens mijn eigen verlossing
tevens een staaltje bevrijdingstheologie voor. Volgt u nog, Edelachtbare?

Enkele dagen later verliet mijn moeder met haar feestelijk uitgedost gevolg de met smeedijzer afgebakende doopruijnte in de kraaminrichting. Een priester-oom had haar ovenwarme tweeling van de erfzonde ontlast. Zoveel werk was dat niet, want het betrof jongetjes.

Bij de schuimwijn en de jongensmuisjes sprak onze oom voortdurend in rijmen. Verzen waren en zijn de mildste vorm van achterklap. Op de zwart-witte foto's die de week daarna de rond deden, stonden mijn pa en mijn ma met neergeslagen oogleden ieder een wolk van een zoon vast te houden. Het licht was te fel geweest, vooral voor mijn mannelijke verwekker. Alleen de priester-oom had iets van een glimlach om zijn mond zwemen.

De jaren gingen voorbij. De man en de vrouw kochten geen kinderen meer, maar maakten het karwei af. De gevolgen van een simpele bijslaap droegen ze met geheven hoofd. Mijn broer Piet schopte het tot astronaut. Het duurde zijn tijd voor Piet in de kosmos werd gebracht en tegen hoge snelheden vloeibaar voedsel in zijn mond uitknijpen mocht. Hij prijkte op de reservelijst, tussen enkele andere uitverkoren Europeanen. Wel ging hij in de Verenigde Staten van Amerika wonen, vlak bij *Spacecenter Moonshine*, tussen wuivende halmen op uitgestrekte tarwevelden. (Of was het koren? Sla me dood, Edelachtbare). Sporadisch verscheen via satelliet een bericht over hem op de nationale treurbuis. Gewoonlijk betrof het mededelingen in het kader van populairwetenschappelijke programma's, gepresenteerd door mensen met ringbaarden en straffe briljetjes. Ja, die Piet maakte het wel, alsnog met beide voeten aan de grond.

De man en de vrouw werden ouder van dagen. Ze betrokken een kleinere woning op een 'bejaardenwoonerf'-project. Mijn vader noemde me soms Sigmund, soms Sidney. Na een periode van opstandigheid werd ik gewoon zelfstandig. Wegens hoogtevrees vestigde ik me in souterrains. Ik wou alleen maar ondergronds leven. Ook toen ik trouwde en kinderen kreeg, huurde ik een extra kelderverdieping om er laag bij de grond in alle rust te kunnen schrijven aan gedichten die de wereld zouden verbazen. Ik groeide dus op, wat kon ik anders doen, in een halfwassen stadje niet ver van de Vlaamse zee: pottenbakkersverleden, paardenmarkttraditie, meubelindustrie, onderwijsinstellingen, beetje *rock-'n-roll*, eierboerpraatjes, koektrommelplaatjes. Niet slecht voor een ongeveer 20 000-koppige kluit met verstand toegeruste bavianen. Al verhuisde ik later vaak, ik kwam graag terug. Altijd iets met papier. Zoals U, Edelachtbare, met permissie. En ik beleefde er een stuk van mijn jeugd, in dromen en gedachten zappend, alsmaar zappend, op zoek naar... naar wat eigenlijk? Vroegere dromen en gedachten?

Die dromen en gedachten kenden aanvankelijk twee geduchte tegenstanders. Ten eerste waren er de vertragingsmanoeuvres door ouders en opvoeders bedacht. Dat is een oud zeer, naar ik lees in zovele boeken. Ten tweede was er de portie pech, waar ik een stilzwijgend verlengd abonnement op leek te hebben. Dat lok je zelf uit, naar men mij wil doen geloven, maar mijn geloof is klein. Zelfs de grote Latijns-Amerikaanse schrijvers kunnen me daar niet van overtuigen.

Ik kreeg, in tegenstelling tot mijn schitterende broer Piet, een rijzende ster, door betweteude en naar musk riekende pedagoochelaars de verkeerde richtingen in de verkeerde scholen toegewezen. Telkens ging het om iets in de humane wetenschappen. Op mij werd herhaalde keren proefondervindelijk onderwijs geëxperimenteerd. Iets

met pakweg sociologie erin, en psychologie bijvoorbeeld. Ook werd er nog eens iets met geschiedenis gedaan, maar dan onder een pseudoniem, met name *'Mens & Maatschappij'*. Lieve hemel.

Misschien, heel misschien, maar dat kan ik noch humaan noch wetenschappelijk bewijzen, is toen in mij definitief de dichter opgestaan: optornend tegen gewoonheid en pech. Het probleem was dat er geen probleem was.

Na ampele ondervraging over alle mij onderwezen facetten verwierf ik het ticket om door te schuiven naar de grotmensenwereld. Ik werd leraar, reclameschrijver, journalist, dichter, moordenaar. Crescendo dus. Ook op kleine pechstroken allerhande was ik een erg bedrijvig en veelgevraagd medewerker. Een voorbeeld, Edelachtbare, staat U mij toe. Na een zeker gerstgebeuren schepte ik twee leuke meiden ineens op, een donkere en een lichte. Onderweg flipte ik echter over en verloor aldus prompt mijn toegangskaartje voor een aardig dubbelfestival. Andermaal droeg ik bij tot het Bruut Nationaal Pech. Mijn broer Piet lachte zich een kriek: hij lanceerde een middellangafstandsraaketje en ik bleef toen op de reservelijst staan.

Zo werd gemis een rode draad. Het dichterschap lag permanent op de loer. Op 18-jarige leeftijd trok ik de zelfklever VL van mijn schooltas. Op 24-jarige leeftijd verwijderde ik het signalement B van mijn auto. Op 38-jarige leeftijd peuterde ik de mededeling EUR van mijn belastingenmap. Nu, ongeveer een halve eeuw oud, ben ik een kraan in de dichtkunst, de *slow* onder de tekstgenres. Ik mag graag met woorden droogneuken.

Ik wijt of dank dit aan een aantal factoren: die verkeerde lieveheer in de verloskamer, de rosse gloed van die vroedvrouw aan mijn prille horizon, die tango, mijn tweelingbroer die banen om de aarde draait.

En misschien ben ik wel de zoon van een priester die rijmt.

Zo, het is eruit.

O ja: ook begin ik lelijk van koffie te houden, zovele jaren na de Max Havelaar. Ik word een mohammed van de mokka. Daarom, Edelachtbare, vraag ik verschoning voor de morsigheid van dit cv en die paar bruine eilandjes ter hoogte van de referenties. Het zijn de pigmenten van een dichterschap. Dat beetje slordigheid heb ik van Erasmus. Verschoning ook voor de moord op die roodharige violiste uit Boedapest, die ik wurgde met haar eigen snaren. Ook dat verliep niet zonder enige morsigheid.

Daarom ook werd ik geen astronaut, doch: dichter.

Met beleefde groeten

vanuit Huis van Bewaring *De Breede Veertien*:

E.

80. COUPABLE

01

Symcha Ten Cate en Bärbel Urquhart verlieten Crowborough (Windy Hill County) in een wijnrode Cadillac Seville. Met het vallen van de avond stak ook de wind weer op. In de slaapkamer aan Emerson's Drive n° 17 lag het door hen ontzielde lichaam van Meuniere Rozzemussche, schoolhoofd van *Arimathea's Cross*. Nou, zegge en schrijve: ex-schoolhoofd, hedenavond zonder hoofd. Na jarenlang extreem geterg door hun werkgever besloten de leraressen Symcha en Bärbel er een einde aan te maken. Ze ontzielen ten huize van dat onmens zelf het lijf dat in het werkelijke leven aangesproken werd als *'Meuniere Rozzemussche'* en menig ander leven tot een hel maakte. 'Ontzielen' is hier een eufemisme. De bewerkingen die de vriendinnen-collega's op de vijfenveertigjarige vrijgezel uitvoerden, waren vergelijkbaar met die van de visvrouwen en -mannen aan de vistrap bij de pier van Honthemsida-Bay. Daartoe gebruikten ze de in het huis voorradige messen, cutters, scharen en handwerktuigen. Geen gebrek daaraan bij vrijgezellen, dat is bekend. Die denken vaker in termen van 'te weinig' en 'te kort'; ze zijn banger dan anderen dat er hen iets zal overkomen. Daarom halen ze van alles en meer dan voldoende in huis.

Uiteraard namen Symcha en Bärbel bij het dissecteren en decaptiveren alle voorzorgen in acht. Ook de timing was uitgekiend. En ze konden het toch niet laten: in de wijnrode Cadillac van het slachtoffer (in hun ogen: dader) zetten ze daarna koers naar Eastcote-Lowland aan de Oceaan voor een zuiverend avondje stappen. Dat ze dit met de auto van Meuniere zelf deden, kon eigenlijk geen probleem vormen. Beiden droegen handschoenen, type *'contract building'*. Bärbel lag onzichtbaar op de achterbank en Symcha (aan het stuurwiel) droeg een alles verhullend clownesk mombakkes. Het was immers *French Wacking Day* in Windy Hill County: iedereen die buiten kwam, werd verondersteld dit vermomd te doen. Wie herkend werd, kreeg er van langs met een Frans brood (*'pain français'*) in de vorm van een honkbalknuppel en eigenlijk vervaardigd uit de diagonaal opgerolde *W.H.C. Gazette*, minutenlang ondergedompeld in en doordrenkt met visafvalwater. Dat gebruik stamde nog uit een duistere periode, tijdens dewelke in de marge van de Grote Amerikaanse Gebeurtenissen hier in Windy Hill County Spaanssprekende Sefarden, Franssprekende Hugenoten en Engelstalige kolonisten slaags raakten. Allemaal volk van bedenkelijk allooi ondereen; niemand won.

Ter zake. Het onthoofden en fileren van Meuniere Rozzemussche kon bovendien door eender wie voltrokken zijn, want de kerel had in levenden lijve iedereen in zijn korps grondig gepest. Alle docenten en personeelsleden van *Arimathea's Cross* zouden dus verdacht worden. En dat waren er een hoop. Voeg daarbij ook nog maar een flink aantal inwoners uit Crowborough.

Nadat de leraressen zich ongezien van de Cadillac ontdaan hadden – ze lieten die gewoon achter tussen honderden andere auto's op de gigantische parkeerplaats van deegwarenhuis *Di Laurentiis* – zochten ze een eerste drinkplaats om wat te bekomen na gedane zaken. Het werd *Noo'Nyo a Goothmän*, bij Guzman. Ze kozen een tafeltje, gingen tegenover elkaar zitten en bleven hun mombakkes op houden.

'Twee *Ricochette-pur-Sang*' commandeerde Bärbel met vervormde stem. Guzman knikte dat hij het begrepen had, maar herkende ze blijkbaar niet. De taverne was druk bevolkt. De meeste klanten hielden hun maskers op en hun vermomming aan, hoewel de verplichting eigenlijk alleen op 'buiten' sloeg. *French Wacking Day* betekende ook: collectieve dronkenschap. En dat gold voor de gehele county. Daar deed iedereen dapper aan mee. Dat kon je ondanks de maskers merken.

'Bang?' informeerde Bärbel met holle stem.

'Doodsbang', antwoordde Symcha met een grafstem. Ze zwegen een tijdlang.

Barkeeper Guzman knikte weer toen hij hun *Ricochette-pur-Sang* bracht, maar slaagde er duidelijk niet in ze thuis te wijzen. Anders had hij uitbundiger gereageerd. Of anders geknikt. Bärbel betaalde onmiddellijk; daarvoor moesten haar handschoenen even uit. Geen probleem: ze hadden hun ringen wijselijk thuisgelaten. Wel slurpten ze het goedje op via een dubbelriet, want hun maskers wilden ze niet afzetten.

Ofschoon het erg druk was en bijna alle tafeltjes bezet waren, zat er maar één iemand aan de toog, waarschijnlijk een vrouw. Ze was zo dik dat alleen nog de drie poten van haar kruk zichtbaar waren. Haar vlees dijde overal een end uit. Dat had niets te zien met haar vermomming, die zeer eenvoudig was, maar alles met verkeerde voeding en te weinig beweging. Ze droeg een beulskap over haar hoofd en zoog plaatselijk *Lowlandbeer* uit een halfliterglas.

'Zie ik ook wat jij ziet?' vroeg Symcha.

Bärbel keek even om: 'Jij ziet ook wat ik zie'.

'Zij kan daar toch niet veel aan doen?'

'Toch wel. Ze beheerst zichzelf niet. Het is een aanfluiting voor de slanken, de armen, de ondervoeden, de...'

'Hij is nu al ongeveer een uur dood'.

'Het kan enkele dagen duren vooraleer...'

'Maar zijn auto bij Di Laurentiis...'

'Er blijven er 's nachts wel meer staan daar. Inwoners uit het centrum van Eastcote-Lowland gebruiken die als privéparkeerplaats'.

'Openbare privéparkeerplaats hé... handig'.

'Daar hebben wij nu ook gebruik van gemaakt'.

'Moordenaressen...'

'Ieder voor de helft'.

'Haha'.

Weer keek Bärbel even om: 'Maken we er een serietje van?'

'Zoveel vlees in de kuip'.

'En wij maar doceren over gezond leven, de sluipmoord van vlees, het klavertjevier van de evenwichtige voeding, zoveel percent groente op je bord...'

Ze slurpten hun *Ricochette-pur-Sang* leeg. De markiezen, die overdag hinderlijke zon weghielden, rammelden in de lauwe avondwind.

'Heb je zin in marrons glacés, Symcha?'

'Hm... eigenlijk wel'.

'We hebben wat te vieren'.

'Ja, het is maar eenmaal *French Wacking Day* in het jaar hé'.

'Ja.'

'Oké, doen'. Ze wenkten Guzman.

'*The same, Guzman, the very same. Et deux portions de marrons glacés s.v.p.*'

'*Sure, ladies*'.

Guzman commandeerde via gebarentaal richting keukenluik het gevraagde en ging zich daarna zelf over de ricochettes ontfermen.

‘Zou hij ons herkend hebben denk je?’

‘We zitten toch niet op onze gewone plaats hé’.

‘Meestal aan de toog hé’.

‘Nou, *whatever*’.

‘Zenuwachtig?’

‘Hm... ‘

‘Er kan toch niks mislopen?’

‘Nee hé?’

02

Symcha Ten Cate en Bärbel Urquhart, leraressen en thans ook moordenaressen, verlieten de *Noo’Nyo a Goothmän*. De lauwe avondwind wakkerde aan. Door de Honthemsides-Bay Drive, een van de hoofdstraten van Eastcote-Lowland,, holde een ongemaskerde opstandige puber, achternagezeten door drie, vier gemaskerden met geheven knuppel.

‘*Pain in the ass!*’ brulde een achtervolger op z’n Frans.

‘Dip dip dip!’ herhaalden de anderen immer weer. ‘Dip dip dip! Dip dip dip!’ Twee ervan droegen een verfpot met de gevreesde *Death Dip* erin, die ze van plan waren over het hoofd van de ongemaskerde vermete te kappen. *Death Dip* was een mengsel van rozerood pelikanenbloed, spierwitte vrijdagmelk, Russisch frambozensap en groene mierikswortelpasta (die eigenlijk bij sushi hoorde en vreselijk scherp was). De achtervolgers verloren natuurlijk steeds meer terrein. Symcha en Bärbel bekeken het tafereel tot iedereen om de hoek verdwenen was.

‘Zeg, hoe keren we straks terug naar Crowborough?’

‘Geen idee’.

‘Zouden er weer speciale nachtbussen heen en terug naar het hinterland rijden? Vorig jaar met *French Wacking Day*... ‘

‘Of nemen we de Cadillac weer? Ik heb de sleutels nog bij me’.

‘Nee! En ontdoe je maar van die sleutels. Verdorie, nu staan je vingerafdrukken er misschien op. Je hebt al eens die handschoenen uitgedaan’.

‘Ik kijk wel uit hoor. Ik gooi ze ergens weg waar nooit ofte nimmer een sterveling komt en ik eh... ik dip ze vooraf in *Death Dip*, hihi’.

‘Beloofd? Niet vergeten hé!’

‘Beloofd. Nee. Ik zweet me te pletter met die handschoenen’.

‘Laten we dan maar op zo’n nachtbus hopen. We kunnen straks die handschoenen ergens ongemerkt achterlaten’.

‘Goed idee. Gaan we naar de Guillotine kijken?’

‘Ik wil wel’.

De Guillotine werd elk jaar op *French Wacking Day* uit de stadsloods gesleept. Het valmes was vervangen door een ongevaarlijke filmversie ervan in beschilderd piepschuim. Elk jaar werd de Guillotine bediend door een burger in beulskap; elk jaar werd een door het lot aangeduide burger ‘onthoofd’. De beul zelf werd door het *French Wacking Day*-comité op de avond van de laatste vollemaan voor de bewuste dag gekozen uit een aantal autochtone liefhebbers uit Windy Hill County afkomstig. Viel deze vollemaan toevallig samen met de *Day* zelf (altijd de tweede donderdag na de eerste

donderslag van het zomerseizoen), dan vormde dat geen probleem en bleef dan de zogenaamde voorlaatste vollemaan van kracht.

'Kijk: het is verdorie die tweedekker van in de *Noo'Nyo a Goothmän!*' wees Bärbel. De dikke vrouw van aan de toeg bij Guzman beklom inderdaad het guillotineschavot op de Empty Shell Market. Zij was dit jaar de beul; dat betekende dat zij zichzelf ook kandidaat had gesteld. Een kleine menigte was al rond het onthoofdingstoestel op het vismarktje samengestroomd. Overal flakkerden vuren in ijzeren manden. Enkele leden van het comité hielden korte toespraken in afschuwelijk Engels, gebroken Frans en Oudspaans. '*Espranglaish*', noemden de Windy-Hillers dit rituele taaltje, met Franse R, en niemand ter wereld kon dit vreemde woord beter uitgesproken krijgen dan zij. Na dit radbraken van drie werelddalen tegelijk organiseerden ze de lottrekking om het 'slachtoffer' uit te pikken. Het betrof een soort van grillige ola die door het publiek golfde, terwijl iedereen zeventienmaal brulde:

'*Tête!*' (x 17)

Op het achttiende '*Tête!*' hield de ola abrupt halt. Het mombakkes dat een fractie daarna door de comitévoorzitter met een zaklamp werd beschenen, ergens aan het einde van de ola, was 'het'. Deze 'onfortuinlijke' werd met beheerste *Wacking Day*-knuppelslagen en onder Frans geroep van '*Pain in the ass!*' naar het guillotineschavot gedreven. Dit alles gebeurde natuurlijk gemaskerd.

Bärbel en Symcha ondergingen de ola en het gebrul. Een sprinkhanige figuur was 'het' en werd voorwaarts gestuwd.

'Mijn beulskap is uit terlenka gemaakt; kreukvrij', zei de dikke beulsvrouw spottend, toen het 'slachtoffer' het trapje besteeg. Ook deze uitspraak vormde een ritueel deel van het *French Wacking Day*-geheel. Zonder deze mocht het mes niet vallen. Onder een doodse stilte liet de beulsvrouw even later het piepschuimen mes naar omlaag suizen. Het 'slachtoffer' gaf een vreselijke gil toen het ding in zijn nek terechtkwam. De menigte applaudisseerde. Daarna werden de overschotten uit de *Death Dip*-verpotten in de opvangmand gegoten, waarin een aantal namaakdoodskoppen-met-scalp lagen, terwijl onder luid gejuich de onfortuinlijke weer bevrijd werd. Dat betekende gelijk het sein voor het afnemen der maskers, het mocht van dan af, maar weinigen deden dit omdat er nog een nacht van drank en wellust volgen zou en men in dat verband liever onherkenbaar bleef. Het opzuigen van drank door rietjes bevorderde de dronkenschappen ook in hoge mate. De beulsvrouw trok het 'mes' weer op, stapte struikelend van het trapje en stevende op de oesterbar van visboer Jekyll af. Zij had het voorrecht de hele avond en nacht overal gratis te eten en te drinken. Symcha en Bärbel volgden haar, gemaskerd. Aan de oesterbar trok de vrouw de kap van haar hoofd.

'Getver, het is een vent! Shit! Een teelballentorser!' zei Bärbel.

'Bah!' gruwde Symcha.

De beul, niet gehinderd door schraalte, honger, vetzucht of dikheid, ging gezwind tientallen oesters te lijf en '*washed them down*' met een Franse *vin blanc* die groen licht afgaf in de avond. Visboer Jekyll deed ondanks deze verliespost gouden zaken met zijn voor de gelegenheid afgeprijsde oesters en zijn Franse wijn. Weldra werd iedereen omstuwd door iedereen. De maskers gingen op en af, in verband met het slurpen van oesters en zwelgen van wijn. Symcha en Bärbel deden dapper mee. Overal in het oceanische stadje stonden dergelijke kraampjes met lekkers uit de zee en

overvloedige drank. Allerlei mombakkesen en maskers kwamen en gingen en praatten en bepotelden elkaar en vielen en vraten en zopen en keerden terug en verdwenen weer en lalden met holle stemmen de avond vol. Ook Bärbel en Symcha zwierden en zwaaiden het zeestadje door. Dank zij de maskers werd er laveloos gedronken en oeverloos geluld.

Toen werd het twaalf uur, middernacht, en de visboer met de oesters en de heerlijke Franse groene *vin blanc* verving zijn ophangbord door Hyde en zichzelf door zijn vrouw en zijn neef en verdween even een halfuur met medeneming van een hakmes zonder dat iemand het merkte. Tevens graaide hij de beulskap mee die eventjes onbeheerd op zijn toog was blijven liggen. De uitverkoren beul-met-dienst was op dat ogenblik zowat zijn eigen darmen aan het uitkotsen via zijn smoel terwijl zijn kont constant snot scheet.

03

'Hoi'.

'Hoi', deed visboer Hyde verrast, betrapt. Geschrokken zette hij de trapladder weer tegen de reling. Hij had ze niet gezien, in die duistere uithoek. In een reflex trok hij de beulskap van zijn kop. Symcha Ten Cate en Bärbel Urquhart kwamen versuft over-eind uit hun dronken omhelzing op het verlaten guillotineschavot. Ze hadden een uur of wat geslapen, cocoonend in de donkerste hoek van de Guillotine.

'Eh... mooi uitzicht hier over de algehele niet-onthouding'.

'Ja... of de collectieve niet-geheelonthouding'.

'Ik had jullie niet gezien'.

'Geeft niet. Het schavot is van iedereen, haha'.

'Haha. Mooi uitzicht, ja, zelfs mét masker hé. Houden jullie dat de hele nacht vol?'

'Haha'.

'Wie zijn jullie?'

'Onbekenden'.

'Jullie stonden daarnet bij mijn kraam hé? En je kwam terug ook. Een paar keer'.

'*Maybe, fisherman*'.

'Ik stoor toch niet?'

'Nee hoor. Wat komt u doen? De oesters waren heerlijk, de wijn nog meer'.

'Merci. Eh... ik verdwijn maar weer. Amuseer jullie, kids. *Have safe sex*. Ik woon... eh... ik ben...'

'Jaja: Jekyll, *we know*'.

'*On ne sais jamais*'.

Visboer Jekyll maakte zich zacht voor zich uit vloekend uit de voeten.

'Liefje', fluisterde Symcha.

'Mijn poesje', zei Bärbel. 'Mijn koninkrijk voor een avond als deze, met jou'.

'We waren in slaap gevallen hé?'

'Nee, in een coma, *darling*, hihi'.

Weer verstrengelden ze. Heftig kronkelend bewogen ze over het houten schavot-plankier, geaaid door lauwe nachtwind.

'Kutlikkers! Reetkickers! Bruine flikkers! Oesterteven!'

Geschrokken veerden ze overeind. De vette beul hees zich het trapje op.

'Waar is mijn kap godverdomme?'

Uit zijn muil en neus dropen kwijl en snot. De vetbanden ter hoogte van zijn buik stulpten over zijn broeksrand.

'Kap? Kap?'

'Moet jullie kop er misschien ook af? Het zou de eerste niet zijn vanavond'.

'Maar die kap... '

'Durf je er zélf onder?' onderbrak Bärbel snel. Ze stootte Symcha aan.

'Au!'

Ze krabbelden half overeind.

'Of je er zelf onder durft!' herhaalde ze.

'Onder wat? Onder jou? Met veel plezier', lalde de vetzak.

'Je durft niet!' zei Bärbel. 'Onder het valmes, schijtlijster!'

'Nee, weekdier: je durft niet!' voegde Symcha hem toe.

'Durven? Pff... '

'Ewel dan... '

'Wat hangt er aan vast?'

'Seks tot de zon weer opkomt. Dubbele portie'.

'*It's a deal*, reetlikkers!'

De overal uitdijende dikzak waggelde op de Guillotine af en mikte zijn kop en zijn polsen in de halfopeningen.

'*Come on!*'

Bärbel sprong op en klapte en gespte alles dicht. Dit was het sein voor Symcha. Op handen en voeten kroop ze op de Guillotine toe.

'Nou, hoe voelt dat, modderzwijn?'

Ze mikte haar vuistje net onder de gigantisch tentoongespreide hammenkont van de beul. Er flitste als het ware een elektrische schok door dat vette lijf. Hij brulde het uit.

'Dat waren de kloten', legde Symcha uit.

'En nu de kop eraf, varken', zei Bärbel.

Het valmes suisde wederom naar omlaag. Dit keer lag de snelheid veel hoger.

'Djézes!!!' riep Bärbel.

'Gétverdegétver!!' deed Symcha. Ze sloegen allebei hun handen voor hun mombakkes.

De dikke kop van de beul was in de opvangmand gebuiteld, terwijl het bloed uit de romp spoot. Ontzet staarden ze naar die bloederige voetbal, dan naar het vishakmes dat de plaats had ingenomen van de piepschuimen filmversie. Lauwe nachtwind streelde langsheen het onthoofdingstoestel. Vlakbij was er het donkere gedonder van de Oceaan.

04

Visboer Jekyll propte de beulskap in zijn kiel en sloeg zich vervolgens voor de kop: 'Stommeling! Waarom heb ik, *fuck-all-the-fish-in-the-sea*, die kap afgezet! Stom, oerstom rund dat ik ben! En beleefd! Belééfd! Typisch middenstander, dedju!'

Even overwoog hij op zijn stappen terug te keren naar de Empty Shell Market. Hij deed het niet: molenwiekend met hun oestermes in de hand maanden zijn vrouw en neef Merlin hem van in de verte al aan tot spoed en hulp. Het was een dronken drukte vanjewelste aan zijn kraam. Maar het getingel van zijn kassa klonk hem ook als muziek in de oren.

Even later was visboer Jekyll weer ijverig aan het open wrikken en ontkurken, terwijl zijn vrouw zich verder over de kassa ontfermde. En de wijn bleef rijkelijk stromen. 'Die beul heeft hier nog ferm van zijn kloden staan maken terwijl je weg was', deelde neef Merlin mee. 'Iemand pikte zijn kap'.

'Ah, *pain in the ass*, die veelvraat. Hij mocht ook wel eens een paar andere kramen gaan opzoeken, die vette klaploper. Heeft waarschijnlijk nog nooit van zijn leven oesters gegeten of Franse *vin blanc* gedronken. *Nondedju*. En?'

'Hij is nu op zoek, maar daarnet kon hij al bijna niet meer op zijn benen staan'.

'Ja, begot: hij heeft hier mijn halve kraam leeg gezopen en -gevreten. Kijk, voila: hier ligt dat... dat ding'.

Jekyll bukte zich en plukte de beulskap uit een plas oestersap op de grond.

'Aha! Zie je wel! Die zotte zatlap... '

'Weg met dat vieze ding', zei zijn vrouw. Ze griste de kap uit zijn handen en zwierde die in een afvalbak. 'Voila'.

'Groot gelijk, vrouwe', zei Jekyll. 'Die vetzak werkte dik op mijn zenuwen'.

'De smerige roggenneuker', mompelde Merlin.

'Eh?'

'Ewel, hoorde je dat dan niet? Of was je al weg? Hij vroeg of we geen rog hadden om mee te neuken'.

'Bah, *Wacking Day!* Godver... waar is mijn hakmes? Mijn vishakmes?!' riep de visboer plotseling luid.

'Hé?'

'Ewel... dat grote hakmes... waar is het? Daarnet lag het hier toch!'

'Eh... niet gezien hoor'.

'Heb jij het gezien, vrouwe?'

'Ik? Het mes? Nee'.

'Heb je die sleutels nog?'

'Van de Cadillac? Ja. Ik wachtte tot... '

'Gelukkig hebben we die handschoenen ook nog aangehouden'.

'*Safety first*'.

'Brr... '

'Ja... Ja?'

'Denk jij wat ik denk?'

'Zou het lukken?'

'Met z'n tweeën wel. Knippen en plakken, vrij vertaald: duwen, rollen en vallen'.

'Ja, en iedereen is nu toch ladderzat'.

'... en iedereen is beschermd door de maskerade'.

'Er zit niks anders op hé'.

'God, jij beeft, zeg!'

'Jij ook, *darling*'.

'Het is niet allemaal onze schuld hé'.

'Nee... '

'Nee hé?'

'Het is verdomme de gedroomde kans om er helemaal onderuit te komen! Denk jij wat ik denk? *Darling?*'

'Eigenlijk wel hé'.

'Arme visboer... '

'Vind je? Hij was toch wat van plan?'

'Misschien zoekt hij ons weer op om ons van kant te maken... lastige getuigen...
Maar hij weet niet... '
'Hij noch wij zijn getuige van iets!'
'Da's voorlopig waar. Maar we moeten ons haasten, verdorie'.
'Wat doen we met dat mes?'
'Eh... wat denk je?'
'Afblijven hé'.
'Of course'.
'Vooruit: actie! *Sisters in love... Sisters in crime!!*'
'*Pas coupable!*'

Ze gaven elkaar een stevige knuffel en gingen aan de slag, terwijl in de onmiddellijke verte de alcohol zijn hallucinante werk verrichtte, niet gehinderd door het gezondheids-snot van oesters. De Empty Shell Market zelf lag er al die tijd verlaten bij, gelukkig voor ze. Er woonde niemand rond dit vismarktje, dat bestond uit een halfoverdekte gaanderij, een tiental stenen toonbanken en daaromheen de nu neergelaten rolluiken en vergrendelde poorten van de oceanische neringdoenerij.

05

In het holst van de nacht, nadat algehele verdwazing was omgeslagen in een diepe collectieve coma, en de alcohol in de bloedbanen van de burgers onrustige roezen veroorzaakte, merkte visboer Jekyll tot zijn verbijstering dat het vishakmes aan de zwaartekracht onderhevig was geweest. Overal lagen bloedspatten. Ook in de mand. Het plankier vertoonde sleepsporen. In paniek grabbelde Jekyll tussen de ongescalpeerde namaakdoodskoppen. Niets. Zijn hart bonkte als een drumstel in zijn ribbenkast. Halfdronken inhaleerde hij diep, tolde even bijna weg uit zijn bewustzijn, deze hel, herpakte zich, wrikte het mes uit het frame, wreef het met een handvol papieren zakdoeken schoon, stopte het met gevaar voor zijn eigen nageslacht tussen zijn kleren en verdween. Dat was allemaal niet nodig geweest mocht hij godverdomme-nog-antoe die godverdommese kutkap niet van zijn stomme kutkop gerukt hebben een paar uur geleden, voor het aanschijn van die twee... die twee wie?? Die kutlikkers! Verdomde mombakkesen ook. Ze hadden verdomd zijn naam genoemd. Gebakken peren, hij zat met de gebakken peren. Een mens kon toch stom zijn. Zijn stappenplan om die klaploper van een eendagsbeul fijntjes naar de andere wereld te helpen had er nochtans perfect uit kunnen zien; het zou een koud kunstje geweest zijn de zatte dikkerd naar de Guillotine te lokken met de kap als aas en hem uit te dagen ook even te gaan liggen. Wham! *The hangman hanged...* en hoe!

Toen de lauwe nachtwind al kil en kouwelijk door de bijna verlaten straten van Eastcote-Lowland blies, keerde de wijnrode Cadillac Seville voor de tweede keer uit Crowborough terug. Hij nam exact dezelfde plaats in tussen de nu fel uitgedunde auto's op de parkeerplaats van deegwarenhuis *Di Laurentiis*. De laatste speciale nachtbus naar het hinterland vertrok om 03.45. Er zaten een vijftiental nachtbrakers op, de meesten gemaskerd. *French Wacking Day* in Windy Hill County liep ten einde.

De volgende ochtend al werd de Guillotine verzegeld; er werden politielinten rond de crime scene gedrapeerd. De bloed- en sleepsporen bleken namelijk van menselijke origine te zijn. En op aangeven van een winkelbediende, die argwaan begon te krijgen en bij het verzamelen van winkelkarretjes op de parkeerplaats bij de Cadillac naar

binnen gluurde, werden Meuniere Rozzemussche, schoolhoofd, en Ronny Pentangeli, eendagsbeul, door gemaskerde mannen in vier stukken op de achterbank en in de kofferruimte aangetroffen. De stank was al manifest. In een vuilnisemmer aan Potter's Lane werd een dubbel paar bouwvakkershandschoenen aangetroffen. Ofschoon dergelijke vondsten zich na *French Wacking Day* wel meer voordeden, werden ze toch meegenomen voor forensisch onderzoek, vooral toen er bloedsporen op te zien waren.

Ten huize van de gewelddadig heengegane Meuniere Rozzemussche wees niets op geweld, voor zover men de toestand kon vergelijken met voorheen. Dat gold ook voor de biotoop van de vrijwillige beul en eenzaat Ronny Pentangeli: een krot in de armzalige Montmommerency Yard. Op het plankier van de Guillotine ontdekte men wel bloed- en sleepsporen in overvloed. Ook de mand liet niet veel meer aan de verbeelding over. Gezien het gewicht en de omvang van Pentangeli moesten er minstens twee daders aan het werk geweest zijn.

Men tastte in het duister.
Men stond voor een raadsel.

Visboer Jekyll was in de waan dat zijn snode ingreep de oorzaak was van de dubbele onthoofding. Hij had maar op één gehoopt. Anderzijds begreep ook hij er geen snars van. En hij kon er met niemand over praten.

Niemand?

Nadat hij ongeveer tien dagen na de feiten een verknipte anonieme brief kreeg waarin te lezen stond *WE KNOW WHAT YOU DID* werd hij gek en gekker. Aan de rand van de waanzin hakte hij zich alle vijf zijn linkervingers af. Hij werd tegen zichzelf beschermd en geïnterneerd in Walden Sanctuary in het groene hinterland van Raspbury. *Arimathea's Cross* kreeg een nieuw schoolhoofd. Die hield het hoofd koel en leidde de psychose rond de recente gebeurtenissen in rustiger banen. Symcha Ten Cate en Bärbel Urquhart zochten in het begin van de zomervakantie de vrouw van de visboer op. Daarna trokken ze op wereldreis.

81. CHARON

De Engelsen, de lelijkste eilandbewoners ter wereld, hadden het wreedste leger ooit. Restanten daarvan merken we nu nog in oude (en soms verse) tv-feuilletons of films: de extreme barsheid in het Engelse leger is het verlengstuk van de lijfstraffen op de vreselijke kostscholen, waar de wreedheid al een onderdeel van de opvoedkunde vormde. Het waren overigens de Engelsen en de Nederlanders die de indianen het scalperen leerden. In de 18de eeuw betaalden de Engelsen geld voor de hoofden van Fransen, en allebei betaalden ze geld voor de hoofden van indianen.

Addison Kingsley was een kleine pion op het grote rumoerige schaakberd van de *Krim*, waar medio 19de eeuw vier, vijf partijen bij betrokken waren. De *Krimoorlog* (of de *7de*

Russisch-Turkse Oorlog) was een oorlogsconflict tussen Rusland en het Osmaanse Rijk, waarin Engeland en Frankrijk tussenbeide kwamen ten gunste van de Turken (1853/54 – 1856). De Engelse vloot speelde een bepalende rol in dit religieus-politiek conflict tussen sultan en tsaar. In de *Krimoorlog* verschijnt ook de figuur van *Florence Nightingale* ten tonele.

Addison Kingsley was een aartslelijke omhooggevalen lafaard in het toenmalige Engelse leger. Deze slijmjurk combineerde pluimstrijkerij met wreedheid. Die bedenkelijke talenten bleven niet onopgemerkt voor de lagere legerleiding in de *Krim*. Men wou namelijk eens dringend werk maken van het probleem van het groeiende aantal deserteurs en bevelweigeraars. Koude, tyfus en cholera maaiden immers duchtig in alle gelederen. Een Engelse oplossing drong zich op: *'Missing in action'*. Iemand moest zowel deze lastpakken als hun dossier definitief doen verdwijnen.

Addison Kingsley kwam in aanmerking voor de job. In het achterbakse elimineren was hij sterk, en daardoor had men er evenmin een probleem hem te gelegener tijd zelf te elimineren. Ongeruimd stond netjes. Men zou na gedane zaken eerst hemzelf en daarna zijn dossier de mist der tijden insturen. Modder, water, zand, bergen, doodsgereutel en kanongebulder boden een interessante biotoop om iemand als *'Missing in action'* op te geven.

Addison Kingsley kreeg van een onderofficier een opleiding in het spoorloze doden, met vooruitzicht op bevordering. Zijn voorkeur ging hierbij uit naar de lange nagels die de timmerlui op de Engelse schepen gebruikten. Die hadden geen echte kop, zoals de klassieke spijkers. Dat bood een voordeel: zo'n scheepsnagel bleef onzichtbaar nadat hij in de hardos ter hoogte van de *fontanel (of toch de weekste plek)* in het hoofd van de ongelukkige was geklopt – zelfs bij kaalkoppen bleef alleen dat 'moedervlekje' zichtbaar.

Het besluipen en overheersen of verdoven van de prooi vormde meestal het moeilijkste onderdeel van de operatie, want Addison stond er alleen voor, en alles moest geheim blijven. Het makkelijkste nog was de prooi in zijn slaap verrassen en met een welgemikte klopp van de hamer onmiddellijk zo'n lange scheepsnagel door zijn schedel drijven. De meeste soldaten sliepen echter niet alleen; vaak moesten er listen bedacht worden om de prooi af te zonderen.

Na gedane zaken deden zich nog twee mogelijkheden aan: ofwel werd de dood toegeschreven aan kou, tyfus of cholera (de kampdokter stelde deze diagnoses op aandringen van zijn superieuren zeer vlot: een groot deel van de 180 000 geallieerde slachtoffers in de *Krimoorlog* sneuvelde immers niet door oorlogsgeweld, maar door ziekte), ofwel werd de gedode vooraleer ook maar iemand hem had gezien naar een afgelegen plek gebracht, waar hij al vlug opnieuw het slachtoffer werd van hongerige bergroofdieren. In beide gevallen, hetzij na de teraardebestelling-in-ijltempo, hetzij na de verdwijning, werd de dode dan als *'Missing in action'* geboekstaafd: een synopsis in drie woorden van zijn voormalig dossier, dat samen met zijn kleren verbrand werd. Zo werd ook een overdaad aan doden door kou of ziekte belet, want dat zou de legergeneeskunst in vraag gesteld hebben. Op het thuisfront bekt *'gesneuveld op het slagveld'* nu eenmaal beter dan *'overleden in bed'*. Tevens werd ervoor gezorgd dat die Florence Nightingale telkens op een 'veilige' afstand gehouden werd.

Nadat de opleiding in het geluidloze en spoorloze doden voltooid was, kreeg Addison

Kingsley zijn bevordering en zijn eerste geheime opdracht: hij moest zijn instructeur doden en spoorloos doen verdwijnen. Die instructeur had in levenden lijve zelf nooit geweten waarom die Kingsley *of all persons* zo'n opleiding diende te ondergaan. Er werd iets over 'verkenner', 'vijand' en 'voorpost' gemompeld bij het formuleren van de doelstellingen. Zeer vaag, *very British*. De onderofficier had nooit verdere vragen gesteld, maar zich trouw van zijn taak gekweten en van Addison Kingsley een snelle, laffe doder gemaakt op zes weken tijd. *A job well done*: binnen de 24 uren was de onderofficier zelf definitief niet meer van deze woelige wereld. Men had geopteerd voor de tweede mogelijkheid: hij verdween spoorloos, om de confrontatie met de kampdokter te omzeilen.

(Die kampdokter, een verwarde geest, tastte eigenlijk in het halfduister omtrent een en ander; een op peil gehouden voorraadjie whisky van hogerhand hield hem tot nader order gaande. Er werd regelmatig toegeleverd. Te gelegener tijd zou hij ook wel *missing in action* wezen).

Een van de bergroofdieren werd nog razender toen het bij het verscheuren van 's mans hoofd zijn muil verwondde aan een ellenlange scheepsnagel. Bij het zien en ruiken van zijn eigen bloed ging het nog wilder te keer. Zodoende bleef er van de instructeur geen spoor meer over, terwijl enkele kilometers verder in een legerkamp in de vlakke Florence Nightingale zich liefdevol over de gewonden boog. Een druppel op een gloeiende plaat.

Nieuwbakken *sergeant* Kingsley kreeg zijn eigen, aparte tent. Hij werd vrijgesteld van actie en kreeg zowat het statuut van *Sous-Chef Interne Zaken*. Hij kon onder auspiciën van de plaatselijke legeroversten ongehinderd maar stiekem potentiële deserteurs en bevelweigeraars opsporen. Officieel was hij bevorderd tot verslaggever voor de militaire archieven en de geschiedschrijving. Papier en inkt werden hem toegeleverd. Alsmede een geheim voorraadjie *extra large* scheepsnagels.

Kampdokter Windermere kwam hem bijna elke dag opzoeken: hij had in Kingsley niet alleen een drinkbroeder ontdekt, maar constateerde ook in ogenblikken van luciditeit dat bij elk onverklaarbaar sterfgeval (of bij elke nieuwe verdwijning) die Addison Kingsley ergens in de onmiddellijke omgeving te signaleren viel. Een dokter, weze het een dronkenlap, moest ook zijn observatietalent blijven onderhouden.

Aanvankelijk rook Kingsley geen argwaan, alleen whisky. Midden het polyglotte tumult, de damp van kruit, de geur van bloed en verschroeid vlees en het geknal en gebulder maakten de beide strijdbroeders menige fles soldaat.

Addison Kingsley begon te praten en weer te zwijgen.
Evander Windermere begon te praten en weer te zwijgen.

Bleek dat ze beiden van elkaar wel vermoedden waarmee ze bezig waren. Uiteindelijk zwegen ze allebei en was het alleen nog *the booze talking*. De *brothers-in-arms* en *brothers-in-death* vonden elkaar onder de flappende tentzeilen in de *Krim*. Ze noemden zichzelf de '*Kriminelen*'. Terwijl Florence Nightingale de lampen 's nachts nog lang liet branden, gingen Addison en Evander die her en der doven. De Engel des Levens en de Engelen des Doods moeten elkaar diverse keren bij nacht en ontij ontmoet hebben.

Addison en Evander overleefden beiden de *Krimoorlog*. Kingsley had 17 Engelse dissidenten naar de andere wereld geholpen; Windermere had 146 flessen whisky soldaat gemaakt. Door enig gesneuveld in de rangen van de legerleiding ter plaatse annex administratieve anarchie ontsnapten de spitsbroeders aan het label '*Missing in action*': puur geluk, de een zijn dood is de ander zijn brood. Ze beseften zelf dat geluk niet en voeren weer heelhuids naar Engeland terug. Ze waren intussen zo goed met elkaar bevriend geraakt dat ze in *Aylesbury* gezamenlijk een handel opzetten in gerechtelijke geneeskunst, lijkschouwerij, aanvankelijke forensische snijkunde en taxidermie: de firma VICTIMORY. Addison ging bij Evander in de leer en werd zijn assistent. Hij specialiseerde zich zelfs in het zetten van tatoeages en in het amputeren.

1888. Londen is in de ban van *Jack the Ripper*. Deze seriemoordenaar verminkt zijn slachtoffers (meestal prostituees), wurgt ze, snijdt ze de keel over, en vaak ontbreken organen. Hij wordt nooit gevat; zijn identiteit blijft een mysterie.

Op een gure winderige avond in de late herfst van 1888 wordt er geklopt op de deur van VICTIMORY in *Aylesbury*. Een volwassen roodkapje in het zwart meldt zich bij de huisbediende als koerierster van het *Foreign Office*, het ministerie van Buitenlandse Zaken. Addison en Evander ruiken *business*, wrijven zich in de handen en noden de onverwachte gaste in hun salon.

Twee uur later treft de ongerust geworden huisbediende zijn beide bazen dood aan. De gekapmantelde koerierster is intussen al lang foetsie. Onderzoek wijst uit dat Kingsley en Windermere eerst een verdovende spuit toegediend kregen alvorens hen een lange scheepsnagel dwars door het hart geklopt werd.

Meteen komt er een einde aan de serie gruwelijke *Rippermoorden* in Londen.

82. CAFEPRAAT

(FEATURING HET GEZIN VAN BAEMEL)

Serpentine en Nicotine zaten samen in een tbc-café. De predementionele patron Eddy stond mopperend en mombakkend aan zijn rochelende koffiestroelmachine te rukken.

'Godver, als 't er nu nog ene koffie vraagt... !'

'Ik wil wel nog een pint,' mekkerde Serpentine.

'Eerst nicotine,' snauwde Eddy terug, en hij zoog zich uitdagend traag te sappel aan een sigaret.

'Zijt ge homo misschien?'

Het hele tbc-café lachte zich hoestend en proestend te pletter. Die Serpentine toch! Nicotine zelf plooidde hoofdschuddend zijn mondhoeken in een meewarige grijns.

'Pas op voor rukwinden, Eddy,' kraste hij dan, maar niemand begreep waar dat op sloeg. Misschien ook had niemand dat gekras gehoord.

In de parallelle wereld zaten ze ondertussen in het holst van een kwakkelzomer. Klokslag 15 augustus was Yves Leterme nog altijd formateur – en dat bleef zo maar duren. Dit gegeven werd enkele dagen later overschaduwd door de dood van Elvis, dertig jaar

geleden. Maar *Leterme had not yet left the building*. Hij zag er niet goed uit, ondanks ingrepen ter hoogte van zijn ogen: zijn haar leek bij een koude kapper geknipt en zijn anderhalftalige mededelingen klonken stug, stoffig en verstikt. De tv toonde dat allemaal in de hoge linkerbovenhoek van café *Romy* in de *Rokershoeststraat*. (We gebruiken een pseudonieme straatnaam om de privacy van tbc-café *Romy* te beschermen – een gerechtelijke afspraak).

Annelieselotte zwaaide breed met haar sigaret boven haar hoofd: 'Kijk naar die visenkop! Zoudt ge dat geen stamp in zijn...'

De as warrelde over haar eigen zout-en-peperkop. Elk woord van haar leek met een kraan uit het diepste van haar ingewanden opgegraven en uitgespuwd. Die haalde zeker het volgende decennium niet meer.

'Annelieselotte!' onderbrak Eddy scherp. Hij knikte naar de halfronde zitbank onder de tv, waar het nieuw-samengestelde gezin Van Baemel met het tienjarige kind Antrassity zat.

'O,' deed Annelieselotte. Ze sloeg haar hand voor mond en vergat onmiddellijk daarna dat ze dat gedaan had toen ze met haar andere hand aan haar sigaret wou trekken.

'Getver, ik kom handen te kort.'

'Ge moogt er wel een paar van mij lenen,' grapte Smalle Geboorte. Hij zat aan de kalme kant van de toog, met zijn gat naar de deur die toegang verschafte tot de pisen persruimte voor de testikelhorde en de gleuvenbrigade.

'Houdt gij uw handen maar thuis, we weten wel waarom dat gij altijd de wacht houdt bij de deur naar 't schetenkot,' zei Annelieselotte. 't Is daar smal passeren hé, Smalle Geboorte? En uw gat intrekken zoudt gij nooit doen hé?'

'Annelieselotte!' onderbrak Eddy opnieuw scherp, weer knikkend naar het halfronde gezin Van Baemel. Antrassity, zijn ogen groter dan zijn buik, stak juist een voltallige *snicker* in zijn waffel. De vrouw en de kerel zaten gehuld in rook voor zich uit te staren. Eerstgenoemde wachtte op haar koffie, laatstgenoemde op een verse pint. De kat Karos van café *Romy* krulde naast hen op de bank. Boven hun bracht de tv de actualiteit in huis.

'Ge kunt u kwetsen aan zijn staartebeen,' grinnikte Serpentine.

'... of er in verwachting van geraken,' vulde Nicotine grijnzend aan.

Smalle Geboorte knikte triomfantelijk, maar wist niet wat hij daarop moest zeggen.

'Hier: uw pint.' Eddy pootte het glas voor Serpentine neer.

'En mijne vent dan?' reclameerde Serpentine. 'Moet ik hier alleen zitten drinken misschien?'

'Maar gij vroeg toch nog een pint? En hij niet?'

'Nee, ik ga een Duvel drinken,' zei Nicotine dapper. Hij legde zijn armen op de toog en mikte zijn hoofd er midden op.

'O: kijk naar meneer!'

'Nog een Duvel,' herhaalde Eddy. Hij slofte terug naar zijn tapkranen en zijn koelkasten.

'Groeien ze plotseling op uw rug misschien?' siste Serpentine tegen haar vrijer.

'Ik heb een keer goesting in iets goeds,' mompelde Nicotine van tussen zijn ellebogen.

'Ge gaat vanavond dan weer niet weten van welke parochie ge zijt.'

'Duvel smaakt gelijk engeltjesmelk.'

'Ge spreekt van nu al met een dubbele tong, gij.'

'Hihihi,' deed Annelieselotte.

'Wat zit gij daar zo dwaas te lachen?'

't Is Rita daar die muilen zit te trekken.'

'Niet waar!' loog de aangesproken Rita. Ze sleurde de rook uit haar sigaret en inhaalde tot in de toppen van haar tenen. Iedereen keek toe, wachtend tot de rook weer uit een of ander gat zou komen, maar dat gebeurde niet. Weer niet: Rita stond ervoor bekend dat zij haar rook spoorloos in kon slikken. Ze beweerde dat ze alzo het milieu spaarde.

'Rita, ge hebt weer uw rook opgegeten,' constateerde Smalle Geboorte.

'Ik spaar voor een dag mist, Smalle. Dan kunt ge met uw scherp gat en uw brede smoel tegen een kudde overstekende koeien aan knallen.'

'O la la, al die k's!' riep Nicotine.

'K3,' gniffelde Annelieselotte.

Het hele tbc-café moest wederom lachen. Eddy draafde nu heen en weer met achtereenvolgens een koffie, een pint, een cola en een Duvel. Het gezin Van Baemel ontving de gevraagde geneugten geluidloos. Het in een vorig huwelijk verwekt kind Antrassity goot nu grote hink-stap-slokken cola achter zijn *snicker* aan. De banden om zijn buik bewezen dat hij een goede eter was. Ook bloosde hij wat. Het nieuw-samengestelde gezin Van Baemel zou hard mogen werken om alle voedertijden van deze jonge snaak te kunnen bekostigen.

'Er zit weer wat gereed in de lucht,' deelde Eddy mee, terugkomend van het trottoir-terrasje. 'Zie maar dat het niet op uw kop valt,' grinnikte Serpentine.

'Ja: een metoriet,' lachte Smalle Geboorte.

'Meteoriet, stommeling,' verbeterde Rita hem.

'Als het maar tiet is, ha ha ha, stalagtiet, hottentot, eh... hientient... ha ha ha!'

Smalle Geboorte lachte als enige met overslaand stemgeluid om zijn eigen humor. Deze lachbui versmoorde zichzelf in een rochelhoest. Nicotine en Serpentine keken hem met vernietigende blikken aan, tot de hoestbui helemaal verdwenen was. Toen staken ze ieder een sigaret op, grabbelend uit hun eigen pakje: een *marlboro* en een *richmond*.

'Godver, Smalle: ik dacht dat ge d'erin ging blijven. Alzo bassen!'

'Ja... ' deed Smalle Geboorte met een dun stemmetje.

'Zoudt ge niet veranderen van merk?'

'Automerk?'

'Nee, van sigarettenmerk, onnozelaar.'

'Ah ja. Bah, 'k voel mij goed met mijn gedraaide sigaretten. Ze zijn veel gezonder dan die gemaakte brol.'

'Ge peinst dat, maar ze draaien u juist gelijk de gemaakte de kist in.'

'Ja ja, we moeten van iets dood.'

'Wij gaan graag van iets anders dood hé, Serpentine?' lachte Nicotine, en hij kletste uitbundig op haar bil. Serpentine haalde haar schouders op.

'Ik zou niet weten waarvan.'

Met een lange zucht blies ze de rook uit.

Op de tv begon na het journaal een lange reeks klotefeulletons waar half Vlaanderen elke dag met holle ogen naar staarde, soms tweemaal na elkaar als ze over de nodige machinerie daartoe beschikten. Het leek alsof het gezin Van Baemel op dat signaal had zitten wachten. Ze schoven, onevenredig, ieder een stuk op de halfronde bank op

en begonnen met open mond en geheven hoofd naar omhoog te staren, naar de treurbuis hoog boven hun verheven. In het rechterbovenhoekje van deze grote rechthoek bedreef een inzetdame de begeleidende gebarentaal bij de dialogen.

Toen gebeurde er iets wat gewoonlijk alleen maar in verhalen gebeurt. En toch gebeurde het in het echt, in tbc-café *Romy* in de *Rokershoeststraat*.

We zeggen en schrijven klokslag 17:08, valavond. Het trottoirterrasje was al leeg, de zakkende zon kleurde het interieur als een oude foto. Serpentine, Nicotine, Rita, Annelieselotte en Smalle Geboorte waren al geruime tijd onder de olie.

WAT HAD HET NIEUW-SAMENGESTELDE GEZIN VAN BAEMEL DAN WEL UITGEVRETEN DAT HET ZO ONVERBIDDELIJK AAN ZIJN EINDE MOEST KOMEN? WIE GAAT HET ZEGGEN? HE??

‘Ewel ja: ‘t was een oude tv!’ jammerde Eddy. ‘De meesten hebben toch nog een oude tv in huis? Wie had dat nu gedacht...’

‘Houtmoeheid: bestaat dat?’ gromde een klant die sedert anderhalf uur vers toegekomen was bij de burens. ‘Als je ‘t mij vraagt: ja, houtmoeheid bestaat.’

‘Maar we zitten wel met drie doden’, zei Smalle Geboorte. Hij was, net als de anderen, op slag nuchter geworden nadat met donderend geraas die stomme tv met plank en bijbehoren en nog een groot stuk van de muur omstreeks het derde uur in de middag naar beneden was gekukeld en met dodelijk effect op het driehoofdige gezin neer was gekomen. Het nieuw-samengestelde gezin Van Baemel werd zowat ogenblikkelijk verpulverd. De ravage, vermengd met bloed, was niet om aan te zien. Iedereen, Eddy inclusief, was door politie en hulpdiensten het café uitgedreven en had zijn toevlucht gezocht tot de belendende horecazaak getiteld *Neptunus*, gedreven door Martine V. Deze aanpalende patrones ving iedereen goed op met jenevers en bieren. De schok was groot geweest. Af en toe kwam een vrouw in blauw en oranje met *PSYCH* op haar rug even poolshoogte nemen. Ook in *Neptunus* speelde de tv hoog in een hoek, maar uit piëteit durfde niemand ernaar te kijken. Geen blik gunden ze die moordenaar. Er werd om ter hardst gerookt en dapper gedronken, op weg naar de tweede of derde dronkenschap van die dag.

‘Ze zeiden zij gelijk nooit niks,’ merkte Smalle Geboorte plotseling op.

‘Wie?’

‘Awel: die drie. Die nu dood zijn.’

‘Natuurlijk niet,’ zei Eddy. ‘Ze waren doofstom. Heb jij dat dan nooit in de mot gehad, stommeling? Ze zaten de laatste maanden iedere week in mijn café.’

‘Maar...’ deed Smalle Geboorte. Zijn mond viel letterlijk open.

‘En gij waart vooral aan het woord hé, er kon niemand tussen komen,’ zei Serpentine.

‘Nooit van liplezen gehoord, Smalle? Gebarentaal?’ vroeg Rita smalend.

‘Zij gaan het alleszins nooit navertellen,’ kraste Nicotine.

En daarmee was de kous ongeveer af. De rest was voor de verzekeringen.

83. BOEFTIE, GEDAANTIE & PEPELAAR

Ze bestaan echt, want ze doken al eens in mijn dromen op. Daarom kan ik ze moeilijk beschrijven. Ik waag een poging. Het is lang geleden, en toch lijkt het de dag van gisteren. We zeggen en schrijven 1918 en 2013.

Pepelaar heeft voorspellende kracht en maakt altijd de zinnen van andere mensen af. Balen!

Gedaantie heeft in volle zon geen schaduw en loopt permanent gelaagd gekleed. Zweeten!

Boeftie geilt op zestienjarig meisjehaar, dat hij voortdurend wil kammen. Rennen!

Ik ontmoette ze op de *Carpathia*, het schip dat het dichtst bij de *Titanic* was (maar helaas ook te ver: 93 km) op het ogenblik van de ramp. De *Carpathia* was een democratisch schip, met een 2de en een 3de klasse van vrij hoog allooi. Het was ook gespecialiseerd in het transport van diepgevroren voedsel. Daartoe was het uitgerust met drie aparte koelmachines, extra bij die voor eigen gebruik.

Boeftie en *Gedaantie* waren beëdigde indommelaars, door de rederij vast in dienst genomen. Hun taak: 's avonds in de kajuiten de slapen van resp. oudere dames (*Boeftie*) en heren (*Gedaantie*) masseren tot die de slaap konden vatten. Soms deden ze hun werk zo goed dat bepaalde dames en heren door de hele oceaanreis heen sliepen. De indommelaar en indommelaarster vormden niet echt een koppel, maar toch zag je ze vaak samen. Ze dommelden bijvoorbeeld af en toe bij elkaar in, uiteraard vaak overdag.

Pepelaar was door *Boeftie* en *Gedaantie* aanbevolen bij de kapitein. Hij mocht zee-weddensenschappen organiseren en de speelzaal in de 2de klasse runnen. Een korte schets van de kerel: hij geleek op de *missing link*, maar wel met twee gouden tanden. Bovendien was hij Russisch-orthopedisch. Hij kruistekende zich averechts en hij mankte.

Die rampavond met de *Titanic* (de nacht van 14 op 15 april 1912) was ik met mijn schijnvrouw, de operazangeres *Macarena Rubens* (ook genoemd *Gods Persoonlijke Nachtegaal*) in de speelzaal van de *Carpathia*. Met haar was ik een schijnhuwelijk aangegaan. Zo kon deze Roemeense zangvogel ongestoord in westelijk Europa verblijven en werken, zeg maar: kwelen. En ik had zelf niks anders omhanden. Nu wou ze echter de grote plas over, met mij, om haar geluk in Canada of Amerika te beproeven. In deze goede en kwade dagen volgde ik haar. Ik zou namelijk ook haar wettelijke entreekaartje in Amerika zijn. Overigens lokte een oceaanreisje me wel aan: ik had in die periode een vissenbeet geïncasseerd die slechts moeizaam genas. Een van onze aquariumvissen thuis had bij de laatste voedersessie het bovenste kootje van mijn rechtermiddelvinger omzeggens weg gehapt. Nog geruime tijd daarna liep ik koortsig rond. Een uitje op de oceaan zou me dus goed doen.

Terwijl in de verte de *Titanic* aan het zinken was, waren *Macarena Rubens* en ikzelf aan de hoofdspeeltafel *Pepelaar* aan het bedriegen. Hij was zo gemeen en lelijk dat we hem genadeloos oplichtten en plunderden. Zijn gouden tanden en onze

trouwringen flikkerden vervaarlijk over en weer. Dit was oorlog. *Macarena* beheerste dit als geen ander; dat had ze allemaal in de coulissen van de Karpaten geleerd. Ikzelf was ook bijzonder vingervlug. Dat had ik opgestoken in de buik en ingewanden van Brussel.

Laat op de avond kwamen *Boeftie* en *Gedaantie* er geeuwend bij staan. Hun nachttaak zat er op. Ze hadden de ouderen van dagen de slaap in gewreven en in de armen van Morpheus gedreven. De oceaan zou hen verder tot de ochtend wiegen. Dachten ze. 'Ze hadden wel nog zin in een spelletje,' knikten ze.

'Dat zal wel,' grinnikte ik, want we hadden de samenzweerders intussen goed leren kennen. *Macarena* glimlachte weer gevaarlijk. *Pepelaar* keek diep en hulpbehoevend in de ogen van zijn kornuiten. Dat allerlaatste spelletje ging echter helemaal niet meer door.

Even later werd iedereen op het schip gealarmeerd. Alle energie werd aangewend om ziedend snel door de koude wateren in de richting van een noodsein te varen, slalomend om ijsbergen heen. Intussen zocht en stapelde iedereen ijlings dekens en noodvoorzieningen op het dek.

We beseften toen nog niet dat we een soort heldendom tegemoet gingen.

Maar ons heldendom op deze aarde was van korte duur. Enkele jaren later zonk ook de *Carpathia*, op 17 juli 1918. Dat betrof oorlogsomstandigheden. Na driewerf geklop in mijn hoofd werd ik wakker. De rest van de opvarenden werd ook gered, sommigen weliswaar zwaargewond. Vijf mensen overleden door de explosies van drie torpedo's. Onder hen *Boeftie*, *Gedaantie*, *Pepelaar* en mijn schijnvrouw *Macarena Rubens*. Ze bevonden zich op dat fatale ogenblik allen bakboord. Ook in de machinekamer stierf nog iemand, een bemanningslid.

Het was 1918 en 2013. Ik mis niemand echt. Gelukkig kan ik het nog doorvertellen.

Macarena echter ...

84. BLOED & WONDEN

Met de regelmaat van een boeddha dronk 't Hoofd, pril dertiger, zijn koppen koffie in de steden van occidentaal Vlaanderen. Hij dook op in Oostende, te Kortrijk, in Ieper, te Brugge. Om er maar enkele te noemen en vele te verzwijgen. 't Hoofd torste een opvallend groot hoofd op zijn lichaam mee. Vandaar de benaming (meestal achter zijn rug gebruikt) waaronder hij gebukt ging. Niet: Kop. Nee: 't Hoofd. In dat hoofd pleurde hij elk etmaal diverse koppen koffie. Intimi en vrienden spraken hem met '*Luc*' aan. 't Hoofd werd zeer weinig met '*Luc*' aangesproken. Nog veel minder met '*'t Hoofd*': niet omwille van dat hinderlijke afgekapte bepaald lidwoord ervoor, wat de aanspreekbaarheid verminderde, maar omdat de meeste mensen niet *met* hem, maar *over* hem spraken. Gewoonlijk was dat omwille van dat hoofd van hem, want zeer weinig mensen kenden hem persoonlijk.

Eén keer had een nobele onbekende tearoomtjiger het gewaagd zich met *'Hei, 't Hoofd'* tot hem te wenden. Men poogt nu eenmaal banden te scheppen in de horeca, nietwaar. De kerel wist van niet beter. Een en ander had hij opgevangen uit het gekonkelfoes in een belendend groepje aan de toog. Hij was in de waan dat het om een soort rare achternaam ging, een beetje vriendschappelijk en vertrouwelijk vervormd tot een soortement alias. Deze man kreeg van de onbenoemde Luc op staande voet een kopstoot die de hele tearoom op zijn grondvesten deed daveren. De onverlaat werd met blauw zwieplicht afgevoerd.

't Hoofd dronk zijn eenzame koppen koffie gezeten op barstoeltjes, bij gebrek daaraan aan tafeltjes, en bij gebrek daaraan op vensterbanken. Bracht hij meer dan twee koppen koffie in een bepaald etablissement door, dan stapelden zich in zijn omgeving de koekjes, chocolaatjes, suikers en melkcapsuletjes op. Geen van deze begeleidende ingrediënten nam hij tot zich. Inktzwart diende zijn droesem te zijn.

Er ging een zekere dreiging van 't Hoofd uit. Er was niet alleen dat monumentale hoofd, er was ook dat stilzwijgen. Dit zwijgen nam onmiddellijk de proporties van dat hoofd aan, want de enige woorden die deze dooievisjesvreter noodgedwongen uitte, waren:

koffie
mm

Opmerkingen betreffende het weer of vragen in verband met de aard van de koffie bleven onbeantwoord. Ook bij het ruilen der euroflapjes of euromunten heerste beklemmende stilte. 't Hoofd liet de voorwerpen voor zich spreken.

In de horecabedrijven van diverse steden in Vlaanderen gunde men 't Hoofd – dankzij gewenning – dan ook telkenmale ootmoedig een zitplaats, en bij grote drukte suggereerde men een zitje op een vensterbank of de vooronderste trede van een trap. Na luttele minuten al had de hele reutemeteut op bijvoorbeeld een jolige vrijdagavond of een feestelijke zaterdagavond zichzelf een zwik gegeven zodat de donkere vreemde-ling (was hij ziek? leed hij aan iets onsterfelijks?) zichzelf en zijn hoofd neerpoten kon. Dan werd hij een eiland, een mekka van mokka, een heilige plek waarrond men vol ontzag en vraagtekens een omtrekkende beweging beschreef teneinde te gaan pissen. Geginnegap was natuurlijk evenmin van de lucht. Toch liet men hem met rust, want de fameuze tearoomkopstoot was hem en zijn reputatie overal al voorafgegaan. 't Hoofd begon her en der bekend te geraken, door zijn frequentie van opdoemen, zijn alomtegenwoordigheid in de provincie, zijn sloten koffie die hij met onveranderlijke meetkundige gebaren in zijn grote hoofd gulpte. Zelfs op openluchtfestivals in de zomer sloeg hij toe, schadeloos aanwezig. Waar duizenden jongelui met bijna niets aan volledig uit de bol gingen, daar stond 't Hoofd gewapend met een festivalkoffie naar de verre poppetjes op het podium te staren. Zo was hij ook al tweemaal in Werchter gesignaleerd, telkens ter gelegenheid van een optreden, nou: aftreden, van de bejaarde *'Rolling Stones'* (de *'Rollende Stenen'*). En waar men verder ging langs Vlaamse wegen, daar kwam men 't Hoofd immer weer tegen: straattheaters, foyers van schouwburgen, ouwetante-tearooms, jeugdhonken, clubs, lounges, bars. Iemand beweerde dat hij 't Hoofd eens een bordeel binnen zag gaan voor een koffie verkeerd. Een andere bron stelde met klem dat 't Hoofd zich uitsluitend met taxi's verplaatste. Nog iemand anders meende de contouren van 't Hoofd herkend te hebben in de boeteprocessie van Veurne, maar toen hij er echter aan toevoegde: *'Hij liep zelfs op kop'*, geloofde niemand hem nog.

't Hoofd? Een raadsel. Koffiedik kijken.

In het holst van een Vlaamse zomer werd 't Hoofd betrappt bij het verorberen van een pot mosselen in witte wijn, op het terras van het etablissement *De Oude Melkerij*, in een middelgroot dorp vlak over de provinciegrens. Mosselen! *He washed them down with Chardonnay*. Van koffie voor of na was geen spoor te bekennen. Een zotte jeugdige fietsbende op weg naar de *Gentse Feesten* streek er neer en trof hem daar aan, zodat zijn onbewaakte ogenblikken in rook opgingen. Het was niet onopgemerkt gebleven. Diverse zatteriken onder de cyclisten herkenden hem formeel aan het formaat van zijn hoofd. Enkelen hadden hem vroeger al in hun jeugdhonk gezien.

Had 't Hoofd zich daar opzettelijk verschanst om ongestoord wat vast voedsel tot zich te nemen? Had hij daartoe even de westelijkste provincie verlaten? Betrof het hier ook een tussenhalte op weg naar de *Gentse Feesten* en wou 't Hoofd eerst de innerlijke mens versterken? Scheelde er iets aan de koffie in andere provincies?

Men kon maar gissen.

't Hoofd gunde de uitgelaten tweewielersbende geen blik. Onverstoorbaar plukte hij met een lege mosselschelp een andere mossel uit de pot en sopte hij friet na friet kopje-onder in een vlotje mosselsaus. Ook het peil in de *Chardonnay*-fles daalde gestaag. Intussen dronk de bezwete bende in een overmoedig tempo pinten, met gespreide koersbenen achterover leunend in plastic kuipstoelen waarvan in de kontholte de regendroesem van de vorige nacht nog zichtbaar was. Er werd onbevangen geboerd en op gezette tijdstippen waaiden ook vlamme scheten de gastronomische constellatie van 't Hoofd tegemoet.

Zie: dat laatste hadden ze niet mogen doen. 't Hoofd was gewend aan veel alcohol en lawaai; in dergelijke biotopen vertoonde hij geen tekenen van irritatie. Maar mosselen begeleid door strontlucht en inwendige opgebruikte luchtballen... nee. Na zijn voorlaatste mossel en een grote hink-stap-slok, waarbij hij het grondsop van de *Chardonnay* helemaal soldaat maakte, straalde hij een woedende blik in de richting van de *Gentse Feesters*. Onmiddellijk werd die blik meervoudig teruggekaatst. Men rook zwakheid. Hyena's hadden een gewonde hinde afgezonderd.

't Hoofd van zijn kant voelde zich plotseling beresterk. Hij had immers de hele fles *Chardonnay* als brandstof gebunkerd, en ook het vaste voedsel, dat lekkers uit de zee, was één geworden met zijn vege lijf. Hij bleef dus blikken, het assortiment scheten en boeren leek uitgeput, maar nu stegen openlijk kwalijke spreekballonnen uit monden op. Die bereikten duidelijk de oren van 't Hoofd, ten westen en ten oosten van zijn hoofd ingeplant. Hierbij overheersten de o-klanken onmiskenbaar.

't Hoofd kweekte razendsnel een groot debiet aan adrenaline, gemixt met cafeïne. In een opwelling stond hij bruusk op en beende hij vastbesloten in de richting van de pestgroep. Dat was letterlijk buiten de waard gerekend, die van in de deuropening toevallig getuige was van de plotse beweging en die interpreteerde als een vlucht voor de rekening. De wielertoeristen zaten namelijk vlak bij de uitgang van het terras. 't Hoofd werd halfweg zijn korte parcours bij de lurven gevat door de patron van *De Oude Melkerij*.

'Hela man: waar dacht gij naartoe te gaan, hé? Zijt gij niks vergeten?'

Verbouwereerd draaide 't Hoofd zijn hoofd om, terwijl de fietsbende grijnslachend op

zijn totale vernedering toekeek. De patron legde nu een hand op de schouder van 't Hoofd en hield hem zowaar met een zachte klauwgreep bij zijn hemd vast, als een betrapte stouterik.

'Maar... ' hakkelde 't Hoofd met een vreemd, hoog stemmetje. 'Maar... '.

Hij knikte naar zijn tafeltje, naar de grinnikende bende, weer naar zijn tafeltje, maar de betekenis daarvan ontsnapte de patron volledig. Als een bestraffende schoolmeester schudde hij langzaam van nee, met gesperde ogen als schoteltjes, terwijl hij daarbij uitdrukkelijk het strijkje van de armoezaaier uitbeeldde: hij wreef duim en wijsvinger tergend over elkaar. Daarbij hield hij 't Hoofd ononderbroken bij zijn schouder vast, of althans: bij diens zomerblauwe hemd.

De fietsende feestneuzen grinnikten en ginnegapten nu onbeschaamd hardop, gebruikmakend van bolle klakkeloze *Westhoekse* klanken en woorden zo vet als de modder van *Bachten de Kupe*. 't Hoofd voelde zich zowel in de rug geschoten als frontaal gefusilleerd. De doodsteken volgden elkaar nu snel op.

'Hei: zijt ge d'er nie bij met uw hoofd?'

'Moules à la tête à tête !'

Collectief gebrul steeg op. Iemand viel met zijn kuipje achterover, een waaier bier zeilde door de lucht.

'Ja maar... !' deed de mosselbaas, zijn greep verslaptte, en toen explodeerde een jarenlange opgekropte voorraad cafeïne in 't Hoofd. Hij stortte zich met een hoge oorlogsgil in de groep, die verlamd was door de drank. De patron, eerst verbijsterd door dat hoge stemmetje dat uit dat immense hoofd ontsnapte, daarna ontzet door de ravage die zich binnen de halve minuut in de groep voltrok, holde ijlings weer naar binnen. Andere klanten waren er niet om bij te springen. In luttele ogenblikken verbouwde 't Hoofd de slordigheid van het groepsgebeuren tot een verwrongen postmodern tafereel waaruit weldra alleen nog gekreun van stemmen en geschraap van plastic opsteeg. Nog natrillend en bibberend van woede beende hij daarna met grote stappen naar de kleine parking naast *De Oude Melkerij*...

... waar op dat ogenblik een soepel verend firmawagentje van *JANNI'S KOFFIE* opgezwenkt kwam en zonder aarzelen de dichtst bijgelegen parkeerplaats invulde. 't Hoofd stakte in zijn bewegingen, perplex. De *Chardonnay* klotste aan beide kanten van zijn hoofd nog wat na. Het minivrachtautootje spuwde een kwieke *captain of industry* uit die onmiddellijk een sigaret opstak.

'Hoi there! Goed weer hé? Z'ebbe gluk in Giènt!'

'Mm,' deed 't Hoofd.

JANNI'S KOFFIE: wrong time, wrong place.

In een opwelling fabriceerde 't Hoofd toen de langste volzin sedert hij op zijn stadhuis ter gelegenheid van zijn nieuwe elektronische identiteitskaart voluit zijn namen en adres had moeten formuleren:

'Er is daarnet op het terras een dronkemansruzie geweest, ze liggen daar allemaal groggy dooreen en de baas is naar binnen gevluht, ik ben hier alleszins weer weg!'

'Hé?' deed de reiziger in koffie, hij sleurde aan zijn sigaret tot de rook zowat zijn tenen bereikt moest hebben, maar 't Hoofd had intussen al zijn lichaam in zijn eigen autootje gematerialiseerd en vlamde even later van de plaats des onheils weg. Gereutel steeg zwakjes van tussen de plastic terraskuipjes uit.

'Het was een kerel met een opvallend groot hoofd.'
 'Leeftijd?'
 'Bah... voor in de dertig, schat ik.'
 'Tongval? Dialect?'
 'Eh... hij zei niks.'
 'Hij heeft hier toch mosselen besteld?'
 'Aangewezen, zo: met zijn vinger.'
 'Jaja.'
 'De wijn ook.'
 'Hij wees welke wijn hij wou?'
 'Ja, op de menukaart.'
 'Was hij dan doofstom misschien?'
 'Nee, toen hij eh... vlak voor hij amok begon te maken, heb ik zijn stem gehoord.
 Eh... eerder een vrouwenstem.'
 'Een vrouwenstem? De stem van een vrouw?'
 'Of een kinderstem.'
 'Tja, we zitten hier dus duidelijk met een probleem hé: een groot hoofd dat niks zegt met een kinderstem. Auto?'
 'Niet op gelet.'
 'En hij heeft dus niet betaald?'
 'Nee, hij was foetsie na... na die veldslag.'
 'En die groep fietsers... hebben niks meer gezien? Iets opvallends of zo? Kwestie van een signalement hé. Een groot hoofd, dat is zo weinig... '
 'Ze zaten met de bibber en ze hadden het allemaal over dat hoofd. Jonge gasten allemaal. Ik heb de dokter van 't dorp gebeld voor verzorging. Blutsen en builen en zo. Ze hebben samengelegd om die dokter te betalen. Ze zijn daarna nog doorgereden naar Gent.'
 'Per fiets dus?'
 'Ja. Die waren nog heel.'
 'Ze hadden beter gewacht tot wij hier waren.'
 'Tja... ik denk dat ze toch liever vertrokken. Ze waren nogal eh... '
 'Jaja. We zijn mee. Er is dus geen klacht ingediend?'
 'Van zij niet, nee, nee. En die *voyageur* is ook al weg, jammer. Die kwam net van de parking toen... '
 '... en heeft die geen auto gezien of zo? Er waren toch geen andere klanten?'
 'Ja, maar hij twijfelt tussen zwart of wit, de kleur van zijn auto bedoel ik, die kerel met dat hoofd had hem eerst een heleboel dingen toegeroepen en verdween dan razendsnel... '
 '... ook met zo'n stemmetje?'
 'Eh... ja.'
 'Het kan een dwaalspoor zijn.'
 'Wat?'
 'Ewel: dat stemmetje.'
 'Ja... '
 'En je weet dus ook niet welke richting hij... '
 'Je kunt hier maar twee richtingen nemen: naar 't dorp of naar Gent.'
 'Ja, zwart of wit dus weer, allez, goed, eh... geef nog eens het adres van die dokter.'

De arm der wet noteerde deze enige zekerheid, naast het gegeven van een groot hoofd plus een hoog kinderstemmetje.

'Hoog stemmetje is met twee m'en,' wees de patron nog even aan.

'Jaja, rap schrijven hé... Men maakt al eens een fout.'

'Ik wil mij niet moeien hoor.'

'Je moet dat maar over het hoofd zien.'

'Eh?'

Na de kopstoot in de tearoom betekende de veldslag op de terreinen van *De Oude Melkerij* het tweede wapenfeit van 't Hoofd. Hij had nu twee strepen op zijn kerfstok. Telkenmale vormde uitlokking de oorzaak van de explosie.

't Hoofd besloot wijselijk een poos onder te duiken. Hij zou voortvluchtig zijn in zijn eigen huis. Die fietskerels waren immers uit zijn eigen westelijke provincie opgedoken. Hij koos voor een *low profile* en bleef veilig thuis. Daar rochelden dag en nacht de koffiezetapparaten. Hij had er een in de keuken, een *senseo* in de woonkamer en een cappuccinatoestel boven in zijn werkkamer. In die laatste ruimte bevonden zich een tafel met een leunstoel, een fauteuil en een honderdtal boeken. Tevens kaarsen: 't Hoofd placht graag te lezen bij kaarslicht en nacht en ontij. Zijn verzameling boeken omarmde een minicollectie van zeventien diverse uitgaven van *Max Havelaar, of De koffieveilingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij*, door *Multatuli*, ofte *Eduard Douwes Dekker*.

Ik wil gelezen worden.

Ik wil gedronken worden.

In dit mekka van de mokka en beroemde koffieboeken dook 't Hoofd onder. Asiel in eigen huis. De communicatieapparatuur van de 21ste eeuw was er beperkt tot een minimum: een vast telefoontoestel dat zelden zoemde, een mobieltje dat hij nooit gebruikte, een pc waarop hoofdzakelijk een hallucinant wervelende *screensaver* te zien was, een kleinbeeldtelevisie waar zich op het schermje al zoveel stof had verzameld als er in de urne van zijn verwekkers aan te treffen was. De radio zweeg permanent.

't Hoofd zat heel vaak in zijn bovenkamer.

Het raam van die bovenkamer bood zicht op een kleine tuin. Belendend waren er ook bescheiden stadstuinen, gescheiden door manshoge muurtjes. In de rechertuin was zich een te grote beuk aan het ontwikkelen. Een tak ervan reikte al ver over de scheidingmuur heen. Bij winderig weer tikte die tak in een tergende, onvaste percussie telkens weer tegen het raam van 't Hoofds bovenkamer.

Diverse keren al was 't Hoofd onder het lezen woedend uit zijn fauteuil opgesprongen, aanstalten makend om...

... maar ofwel was het in het holst van de nacht...

... ofwel waren de bewoners niet thuis...

... ofwel stakte hij weer in zijn driftbui omdat hij besepte dat

a. hij nooit zou durven aanbellen

b. er vast en zeker geen gebenedijd woord over zijn lippen zou komen...

Ingrepen vanuit zijn bovenkamer zelf waren onmogelijk: de tak was inmiddels te stevig ontwikkeld, en hij danste ook telkens weer ongrijpbaar weg in het donkere zwerk.

Een tantaluskwelling. Aldus werden de territoriale luchten van 't Hoofd vaak geschonden.

Dat werd nog duidelijker tijdens zijn zelfgekozen isolement in de coma van de hoogzomer. Die verdomde beukentak – in die periode op zijn zwaarst vertakt dan nog – vormde meermaals de *fanx* van zomerstormen en onverwacht opstekende onweersbuien. Ooit was het ruitentikkerij geweest; nu escaleerde dat tot regelrechte aanslagen. 't Hoofd vreesde zelfs voor het voortbestaan van zijn raam, dat luik op een stille wereld aan de achterkant van de huizen. Nou: stille!

Naarmate de nachten, de koppen koffie en de bladzijden elkaar opvolgden, en augustus zich (in tegenstelling tot zijn reputatie als *rusthuis van de zomer*) als een winderig gedrocht manifesteerde, begon het in 't Hoofd ook meer en meer te kolken.

Op een nacht eind augustus was de maat vol. Na een zoveelste abrupte aanslag van de tak op het raam morste 't Hoofd geschrokken tot in zijn ruggenmerg een versgezette glazen mok cappuccino over zijn *Max Havelaar*. De vloeistof walste er zo uit en gaf de gespreide bladzijden een theekleur. Ook zijn kaars kukelde om; kaarsvet drupte gloeiend over de rug van zijn hand.

'Godverdegodverdegodver... !' piepte hij woedend.

In een oogwenk stond 't Hoofd in zijn tuintje. Hij monsterde de bovenramen van zijn burens. Toestand status quo. Daarna maakte hij een gek opsprongetje en hees zich omhoog tot zijn hoofd over de scheidingsmuur piepte. Toestand gelijkvloers idem dito. Ze waren duidelijk nog niet thuis: op zomerreis. 't Hoofd liet zich weer zakken en haastte zich naar zijn minuscule tuinhokje. Daar griste hij een ouderwetse getande handzaag van een spijker in de muur. Terug in de tuin bedreef hij meetkunde met zijn ogen, gehandicapt door het donker en de heen-en-weerzweepende variabelen. Kon hij rechtstaande op de muur de pesttak in diens achillespees bereiken met zijn zaag en tegelijkertijd zijn evenwicht behouden? Waar hield hij zich dan aan vast? Zou hij mischien in de boom zelf moeten klauteren? Dan moest hij...

't Hoofd knikte en mikte resoluut de zaag over het muurtje. Daarna wrong hij er zichzelf op, over en af. Even bleef hij roerloos staan om op adem te komen en aan het nieuwe duister te wennen. Bij de gedachte aan een eventuele plotse nachtelijke thuiskomst van zijn burens diende hij ijlings zijn sluitspier te commanderen; een halve minuut lang kromp hij in een volstrekt idiote houding ineen. Toen kon-ie wel weer.

Hij zocht zijn zaag en ontdekte dat hij met zijn ene voet op het blad stond. Daarna bedreef hij weer wat meetkunde, vanuit het nieuwe perspectief. Hij kreeg nu ook af en toe het buitengeluid te horen van die verdomde tak tegen zijn raam. Via een fasenplan beklom 't Hoofd vervolgens de beukenboom. Hij mikte telkens de zaag ergens tussen handig gevorkte takken of in het gebladerte boven zijn hoofd, en volgde dan zelf. Dat had af en toe heel wat voeten in, nou: boven de aarde. Vooral zijn hoofd kreeg het hard te verduren. Tot zijn eigen verbazing bevond hij zich toch plotseling al enkele meters boven de begane grond, richting klotetak. Het blad van de zaag, dat af en toe opglansde in wat karig maanlicht, wees hem de weg. Even nog hield hij halt, opnieuw in verband met zijn sluitspier. *Verdomme, had ik me toch maar beter vooraf ontlast.*

De laatste fase betrof het betreden van de veroordeelde tak. Die was dik en stevig genoeg, en bood onderweg diverse steunpunten en houvasten. Zie: nu bevond hij zich zelfs alweer halvelings in zijn eigen luchtterritorium, al werd hij, samen met de tak, door de stormachtige wind heen en weer gewiegd tussen zijn eigen tuin en die van zijn

buren. Even droop er een grimlach over zijn tanden. Dan zette hij zich schrap, mikte de tanden van zijn zaag op wat hij dacht de zwakste schakel in de tak te zijn en begon te zagen. Het blad plooidde eerst enkele keren onwillig, maar plotseling kon het feest beginnen. Het lawaai van het gerasp werd overstemd door het wilde gesuisel en gedreun van het gebladerte in de stormwind. Het was een taai karwei. Na ettelijke minuten had hij nog maar een luttele inkeping veroorzaakt. Die zaag had dan ook al jaren ongebruikt aan de muur in het berghok gehangen.

Een fellere windstoot stak onverwacht op. Fijn zaagsel woei plotseling in zijn gezicht en in zijn mond.

‘Getver!’

’t Hoofd staakte zijn arbeid, spuugde, greep naar zijn ogen, zijn mond, kwam enkele handen te kort en verloor toen compleet het evenwicht. Via een vreselijk fasenplan, waarbij zijn zaag hem jammer genoeg alweer telkens voorafging, kukelde hij als een marionet waarvan de speler dronken is naar beneden. Zijn hoge piepstemmetje werd overstemd door gekraak alom. Hij plofte niet met een loodzware smak ter aarde neer, nee, hij bleef ergens onderaan haperen met zijn hoofd in de dodelijke houdgreep van een gevorkte tak en werd aldus terzelfder tijd geknakt, verstikt en opgehangen, terwijl de zaag onderweg al haar tanden had gezet in het weekste vlees ter hoogte van zijn lendenen.

Boven in de donkere werkkamer begon een volgende cappuccino te druppen – verspilde druppels die bij gebrek aan een glazen mok op de warmhoudplaat vielen en steeds luider sissend bellen bliezen.

‘Kan het hier een burenruzie betreffen? Sorry: we moeten dat vragen hé.’

‘Nee... nee: we hadden helemaal geen contact. Hij zei nooit niks, knikte zelfs nooit. Had met niemand in de straat contact. Een eenzaat. We wisten zelfs niet wat hij deed.’

‘Wat hij deed?’

‘Als beroep.’

‘Aha, eh... er is jullie dus niks opgevallen? De laatste tijd bijvoorbeeld?’

‘Dat hoofd... hij had zo’n opvallend groot hoofd.’

‘Ja... ’t zag er fraai uit. Hoelang waren jullie op reis?’

‘Van de 15de. Twee weken.’

‘De-vijf-tien-de. Oké. Eh... kenden jullie zijn naam?’

‘Eh... nee. Nu je het zegt: nee.’

‘Tiens, is mogelijk in de stad hé.’

‘We zijn er hier niet goed van, hoor. Mijn vrouw en de dochter zijn helemaal... ‘

‘We zenden bijstand, meneer, wees gerust, psychologische bijstand. Eh... die zaag: uw zaag?’

‘Maar nee! Ik heb dat ding nooit gezien!’

‘Acht u zelfmoord een mogelijkheid?’

‘Tja... ‘

‘Aan uw boom valt niet veel te zien hé. Ik bedoel: door de val zijn wat takken en twijgen gesneuveld, maar eh... was hij iets van plan met die zaag ginder hoog mischien?’

‘Ja, dat weet ik niet hé!’

‘Hiernaast in zijn huis lag er nog een koffiemachien aan. Het is half gesmolten. De kerel had een kleine collectie koffiedinges, eh... zetapparaten. We zullen dat ook verder moeten onderzoeken.’

‘Komt zo ne keer thuis, verdomme!’

‘Zeg dat wel, meneer. Je mag het niet gedroomd hebben.’

‘Wat gebeurt er nu verder?’

‘Tja: eventuele familie opsporen, kreeg hij soms bezoek?, en een onderzoek starten hé.’

‘Ja, nee, weet niet... ‘

‘Een echte eenzaat hé... Wat mag in godsnaam hierachter verborgen zitten.’

In de keuken klonk geschuifel van voeten, zacht gesnik en gepruttel van een koffiezetapparaat.

‘Koffie, heren?’

‘Graag.’

85. BLACK MUSK

Er moest toch iemand de boekhouding van deze dwaze wereld bijhouden? Dat kon niemand anders zijn dan Edwin Boens. Immers: van jongs af werd zijn schedel door zuinige haargroei getooid. Bijna engelachtig. Tevens torste hij een haakneus, aan weerskanten waarvan een kraaloogje als een blinkend muntje de wereld in de gaten hield. Zo iemand moest wel accountant worden.

Ik had Edwin Boens lange jaren geleden, decennia geleden zelfs, gekend. We speelden ooit in dezelfde volleybalploeg. We studeerden aan dezelfde universiteit, zij het aan totaal andere faculteiten. We verlieten allebei ons geboortestadje, om definitief ergens anders te gaan wonen. Of bleef hij honkvast haperen? Eigenlijk wist ik dat niet. Ik was plotseling zijn spoor bijster.

Soms groeit de behoefte iemand van lang geleden weer te zien of er ten minste wat informatie over te verzamelen. Vaak echter heeft dat geen zin. Zelfs op collectieve gedenkdagen van een generatie veertig-, vijftig- of zestigjarigen voel je het ongemak. Te veel verschillende levens zijn ondertussen harde feiten geworden, waardoor herinneringen weggedrukt zijn. Het is zelfs zinloos om, gewapend met een goed geheugen, dingen uit het verre verleden op te vissen, want de meerderheid van de betrokkenen staart je aan alsof je staat te liegen dat je zwart ziet. Ze zijn een en ander compleet vergeten.

Toen ik op een dag op het grote etalageraam van een fraai kantoorgebouw aan de kust *Accountancy Decock, Maes & Boens* zag staan, met daaronder *Edwin Boens* nog eens apart vermeld, toen wist ik dat ik beet had. Ik had me namelijk al die jaren diverse keren afgevraagd: waar is Edwin Boens? Wat doet hij? Is hij rijk geworden? Heeft dat engelenhaar op zijn hoofd de kans gekregen grijs te worden of is het door beurscrashes pijlsnel uitgevallen? Zijn die kraaloogjes van hem gunstig geconverteerd in de Europese munteenheid? Houdt hij ook nog andere boeken bij dan die met getallen en kolommen? Ik schreef haastig straat en huisnummer op en reed door, op zoek naar een boetiek waar ze *black musk* verkochten: nog iets uit mijn jeugd jaren waar ik naar verlangde. Die oude gevaarlijke geur, weet je wel. Ik wou dat straffe goedje weer eens

met mijn vingertoppen achter mijn oorlelletjes aanbrengen, zodat ik het roerige verleden weer op kon snuiven. Ik rook namelijk graag lekker. De kust telde wel een paar van die exotische boetiekjes waar je dergelijke dingen kon vinden. Thuis googelde ik Edwin Boens. Een en ander werd bevestigd door amper één zuinig item. Hij was het.

Ik besloot een truc te gebruiken om niet alleen Edwin Boens, maar ook een deel van de vroegere reutemeteut uit mijn geboortestadje weer te kunnen zien, zonder zelf verdacht te zijn. Via de werkgroepen die de generaties na veertig, vijftig en zestig jaar leven op deze aardbol ter herdenking op reünies weer samengebracht hadden, verwierf ik diverse adressen. Dat van de hr. Boens zat er niet tussen. Hij was ook nooit op zo'n reüniefest verschenen. Daarom ook had ik die namiddag aan de kust dat accountancyadres vlug neergekrabbeld.

De volgende stap betrof een oude gekke droom van mij. Ik had die al een paar keer in mijn hoofd geconcipeerd. Nu maakte ik er werk van. Ik zond pakweg vijftig ouwe bekenden ieder een aparte brief. De inhoud en reden van mijn schrijven varieerde naar gelang van hun beroep, interesse, leven... en was ondertekend door telkens aan ander pseudoniem. Er ging een uitnodiging mee gepaard, om te verzamelen op een welbepaalde plek op een welbepaald tijdstip. Het betrof telkens een individuele uitnodiging met een welbepaalde reden, plek en tijd. Maar ieder individu kreeg dezelfde plaats en tijdstip van afspraak... zodat ik een samenscholing *for old times' sake* kon veroorzaken. Ikzelf zou daar ook zijn, opgaand in de groep, tevens 'uitgenodigd'. Ook Edwin Boens zou opgaan in de massa. Ik zou hem onverdacht kunnen observeren. Niemand zou in de gaten hebben dat het allemaal voorwendsels betrof. Ik zou mezelf niet verraden.

En ik zou me ook na een halfuur mee met de verontruste groep afvragen: *'Maar wat doen wij hier eigenlijk? Wie is X, Y of Z? Wat gebeurt er hier nog? Is dit misschien voor een programma? Worden we gefilmd? Een immense grap? Toon eens uw brief? De mijne vertelt iets anders. Het is toch hier hé dat we moesten zijn? Of zijn we gemist van dag?'*

En ik zou toch enkele kornuiten uit een ver verleden teruggezien hebben, waaronder de heer accountant Edwin Boens. Dat laatste vormde de hoofdreden voor mijn eigenaardige campagne: ik wou per se constateren hoe de tand des tijds Edwin Boens, voorheen schooljongen en student, thans accountant, toegetakeld had.

Twee dagen lang typte, vouwde en likte ik. De voorpret kon niet op. Hem lokte ik met geldgedoe.

En hij daagde op.

Zesenveertig van de vijftig door mij opgeroepen, inclusief Edwin Boens, verschenen die dag omstreeks of klokslag 19 u op het Lindenplein in de middelgrote stad K., ieder gelokt met een aparte brief. Ikzelf arriveerde ook netjes op tijd.

Waar ik echter niet op gerekend had: enkelen hielden onmiddellijk al mijn brief in de hand. Verbazing en onbegrip haalden immers al vlug de bovenhand. De samenscholing vond zichzelf blijkbaar verdacht van in den beginne. Als een epidemie verspreidde

het zich: meer en meer genodigden haalden de brief boven. Om niet op te vallen deed ik dat dus ook maar, want ook naar mezelf had ik een uitnodiging gezonden. Ik merkte nu hoe sommigen aan hun brief roken. En hoe enkelen hun brieven uitwisselden om er op hun beurt ook aan te ruiken. Ook de chique meneer Edwin Boens stak zijn haakneus in zijn envelop.

Hoewel elke brief neutraal geprint was en zoals gezegd undercover voorzien van pseudogegevens, werd ik na vijftien minuten al door de meute als de dader aangewezen en ontmaskerd. Mijn plezier was van korte duur. Ik werd ter plekke besnoven door mevrouw Liliane Deurnyck van parfumerie XxX, tevens door mij onder vals voorwendsel uitgenodigd. Toen die bevestigend knikte, begonnen nog anderen aan hun brief en aan mij te ruiken. Ik werd ondervraagd, afgezonderd, beschimpt, door woedende middenstanders gestompt en geslagen en beduusd op mijn zitvlees op de designkassietjes van het Lindenplein achtergelaten, op een bed van geurige witte rozen: de tot proppen gebalde brieven van de ontgoochelden. Ik meende in een flits nog Edwin Boens de heksenkring te zien naderen, maar zeker was ik daar niet van.

Dat betekende het einde van mijn gigantische *practical joke*, die ik alleen maar opgezet had om de heer Edwin Boens, voorheen klasgenoot en student, thans accountant, uit zijn tent te lokken.

De *black musk* had me verraden.

86. BAKKES

Ik hou van maandagen. Dat is altijd zo geweest. Dan voel ik extra energie. Elke week opnieuw komt dat terug, met de regelmaat van een boeddha. Hiermee sta ik waarschijnlijk haaks op zowat iedereen. Net zoals ik echt wel van 'slecht weer' hou: regen, wind, storm, boze buien.

Het was zo'n maandagavond met gezellig herfstweer. Het woei zichtbaar en hoorbaar. Fijn zo. Ik had drie dagen in Friesland en Nederland achter de rug, in het kader van een project met dichters en beeldend kunstenaars. Leeuwarden, Harlingen en Rotterdam waren meegevallen. Weidsheid van landschappen; grenzeloosheid van hotelkamers; wind toe.

Als het hier in Harlingen stormt, liggen de toeristen te schudden in hun pensionbedden.

Dat werd dus weer even ontwennen. Gelukkig was het een maandag. En avond. Er was wat te doen.

*Mijn glas wijn smaakt beter als ik het in mijn rechterhand hou.
Waarom ben ik in hemelsnaam ooit beginnen drinken?*

'Dit is mijn laatste dochter,' zei Karel.

Even werden we door iets treurigs overmand, want we hadden samen iets gelijkaardigs gestudeerd, vele jaren geleden in de stad met de aloude universiteit. We waren

alumni.

Zou zijn saus naar bloem smaken nu hij niet meer kookte?

We schuifelden weer naar binnen om de resultaten van de spellingwedstrijd te aanhoren.

Het aulaperspectief. Hoe hoger je zit, hoe minder je blokt, hoe dieper je kijkt. Neerkijken op de ruggen van de uitslovers op de eerste rijen. De docerende prof een profje als een popje: als Mick Jagger op een te ver en te groot podium.

Ouwe studiereus K. en nazate Hinde kon ik nergens in mijn vizier ontwaren. Ik had halfweg de aulahelling plaatsgenomen, zoals ooit, altijd, vroeger, nu.

Correct opschrijven is niet zo'n kunst als schrijven.

Zelfs spreken. Neem nou de uitspraak: 'Dit is mijn laatste dochter.' Of betrof dat een verspreking? Mislukte humor?

Ik eindigde in de eerste vijf (klinkt beter dan 'de vierde'), met een last van zes spelfouten. Bij de prijsuitreiking vooraan ontwaarde ik Karel helemaal bovenaan in de aula. Hij was rechtop blijven staan. Zijn Hinde zat glimlachend op de derde rij vooraan.

De oude competitiegedachte. Ik stam uit tijden waar testen nog 'ombesten' werden genoemd, of 'proefwerken'. Heerlijke vreselijke woorden.

De laureaat stak ongevraagd een euforische speech af, waarbij zijn stem voortdurend oversloeg. Een kind zo blij als een kwetterende vogel op een tak.

Mijn prijs bestond uit een belachelijk kleine radio en een lelijk boek. De laatste dochter en haar vader waren inmiddels spoorloos. Jammer, want er was weer wijn. En nog meer van dat sterk fraais, toegeleverd door de organiserende provinciale televisiezender. En ik had ietwat geëxcelleerd. Een vierde plaats was erg, onbeduidend en genoemd om vergeten te worden, maar ook egostrelend, hartverwarmend en onverdacht. Tel uit je winst.

Toen pas viel het me in dat Karel niet zo lang geleden weduwnaar was geworden.

Sommige versprekingen zijn dus geen versprekingen. Hoe vreemd ze ook klinken. Zeg nooit nooit.

Ik heb het zelf druk gehad de laatste decennia: oorlogen, overstromingen, revoluties. Maar Karels vrouw is dood.

Tijdens de tweede receptie slaagde ik er in de radio en het boek ergens onbeheerd achter te laten, zodat ik die niet mee naar huis hoefde te nemen. Het was mijn offer aan Hinde, de moederloze. Zij zou die lelijke prullaria echter niet aantreffen en meenemen: ze was ondertussen immers al afwezig.

Aflijvigheid en afwezigheid.

Is correct spellen belangrijk?

Hoogtepunten kunnen dieptepunten betekenen. Een cliché als een kathedraal met duivenstront op: waar zijn we mee bezig?

Bloedrood was de vlag van de Russische revolutie. De felbevochten vrijheid bleek net zo vreselijk te zijn als de vorige onvrijheid.

We bleven met enkele prijswinnaars en verslagenen op de receptie hangen, die georganiseerd was door het provinciale televisiestation. Zoals vaak gebeurt, gedroegen de verslagenen zich als winnaars. Woorden kregen accenten; zinnen uitroepstekens. In-terpunctie was tijdens het wedstrijddictée nochtans onbelangrijk geweest.

Oog om oog, tand om tand: blinde, taneloze wereld.

Wat waren we hier eigenlijk godgenageld aan het vieren?

(hippopotomonstrosesquippedaliofobie? tourettesyndroom? ideeëloos? przewalski-paard? Boerenkoolstronkeradeel? ditjes-en-datjes? Belgenmop?)

Waarom stonden we hier alcoholhoudende dranken tegen onze ruggengraat te kletsen?

Sommigen hadden wekenlang voorbereid, gestudeerd, lijsten aangelegd. Anderen geen seconde. De winnaars kwamen uit de categorie van de secondelozen. We vierden dus aanleg en talent, niet arbeid en ijver.

‘Het is nog maar mijn eerste keer.’ (Lode)

‘Een drukke job hé; belet een en ander. En dan dat kind nog.’ (Claude)

‘Maar twee dagen gestudeerd. Nou: een weekend, pakweg. En dan nog.’ (Lode)

‘Ik heb het nochtans altijd anders geleerd.’ (Claude)

‘Wanneer is dat nu weer veranderd!?’ (Lode)

‘Dat klopt toch niet?!’ (Claude)

‘Het Groene Boekje zegt het anders.’ (Lode)

‘Het Witte...’ (Claude)

‘De Dikke...’ (Lode)

Ik was een top 5'er en kon dus onbeschroomd van groep naar groep fladderen. Zo ontdekte ik dat de laureaat van de provinciale spellingwedstrijd godgenageld godverdomme aan het tourettesyndroom leed.

Perfectie is saai. Steven Hawking had 24 uur per dag lijfelijke verzorging nodig. Esopus had een bochel en werd de vader van het fabeldicht. Homerus was blind en schiep een formidabele wereld. Erasmus leed aan jicht en hield de kamer om zijn Lof der Zotheid te kunnen schrijven. Ronsard was doof en werd de recordhouder van de wel-luidendheid in de Franse belletrise. Andersen was lelijk, wou de toneelbühne op, maar schreef uiteindelijk sprookjes. ‘Zo is de mens gebouwd, dat zijn ellendigste gebreken vaak de voorwaarden worden tot zijn schitterendste heerlijkheid.’

Dat laatste citaat is van Anton van Duinkerken, uit ‘De menschen hebben hun gebreken’. Who the fuck is Anton van D.? Dat essay, of een flard eruit, prijkte in een van onze leerboeken van het laatste jaar middelbare school, ook wel ‘de retorica’ genoemd. Dergelijke ouwelullenkoek werd toen nog door de strot van zeventienjarigen geramd, in de jaren dat de verbeelding aan de macht gekomen was. De timing zat verkeerd. Thans ben ik vergevingsgezind... geworden.

Tourette dus, en hij dronk gvd nog whisky ook. De regionale zender had zelfs voor sterkedrank gezorgd vanavond. Waren ze er misschien op de hoogte van dat de

spellingkampioen – die niet aan zijn proefstuk toe was wat ereplaatsen betrof – ook een notoir whiskyslurper was? Hadden ze sterke vermoedens gehad dat hij hier het hoogste schavot zou halen? Ik zag dat Lode en Claude ook de wijn ingeruild hadden voor een gouden godendrankje.

‘QUICK – OP JE BAKKES!’

Alles stakte even, een fractie van een seconde maar. Ik merkte dat de meesten op de hoogte waren van het schone gebrek van de spellingkampioen. Die stond nog immer glunderend en naglimmend met een stevige Jameson in de hand, die hij ten hemel hief als een gewijde kaars. Ik keek naar zijn bakkes – dat verdomde kingewas ont-sierde het gelaat van vele intellectuelen, nog altijd, jaren na Castro, Che, Cat Stevens en andere pedagogen.

‘Mijn eerstgeborene is ook een prima speller,’ zei ik, terwijl ik ook een whisky van het aangereikte blad plukte. Ik breide er onmiddellijk een vraag aan, richting Jean-Luc, de laureaat: ‘Heb je stevig voorbereid? Gestudeerd?’

‘Is deze eerstgeborene hier aanwezig?’ informeerde Jean-Luc. Hij richtte zich in zijn volle lengte op.

Die boer saai. God maai. Maar waar skuil die papegaai?

‘POTEN EN KLOTEN!’

Enkelen draaiden hun gezicht weg om het even kort uit te kunnen proesten of op z’n minst onbevangen te glimlachen.

‘Nee,’ schudde ik met opeengeklemd kaken.

‘Ware het niet van dat domme streepje in New York, ik had maar twee fouten.’

‘Een streep door je rekening, Jean-Luc, haha.’

‘God zit in het detail, hé.’

‘Als Hij in het detail zit, dan mag je vitten.’

‘Een stom streepje te veel, gvd.’

Ik had wat moeite om er na de wijnvloed ook de Jameson doorheen te sluizen. Mijn lijf protesteerde tegen deze vurige aanval. De whisky zocht zich weerspannig een weg naar mijn maag. Ik huiverde.

‘Drie dagen,’ zei Jean-Luc, terwijl hij te dicht met zijn gezicht het mijne naderde.

‘Maar voorheen allicht jaren?’ veronderstelde ik.

De spelkampioen glimlachte bevestigend. Hoeveel keer was hij niet tweede en derde geworden? Hoe vaak niet had hij het onderspit moeten delven tegen de grijze me-neer Dhaenens, die ook op nationaal vlak excelleerde en diverse keren het ereschavot mocht beklimmen?

Eindelijk bereikten de deugddoende nevelen van de whisky mijn brein, waar zich ook al wijnaroma’s hadden genesteld.

Erasmus schreef aan het eind van zijn Lof der Zotheid enkele zinnen die gingen over tijdens het drinken iets zeggen en gelukkig zijn dat je dat later weer vergeten kunt, of zoiets, zijn exacte woorden ontsnappen me momenteel, althans in de goede volgorde. Ik ben ze vergeten. Ik ben gelukkig.

Jean-Luc maakte plotseling slagzij, struikelend over een van de fauteuils die in de hal stonden. Als een dronken ledenpop kantelde hij weg uit ons vizier. Lode en Claude

zeulden zijn grote lichaam weer rechtop. Zijn glas diende bijgevuld te worden; de inhoud (zo die er al was geweest) bleek ofwel verdampt ofwel verspild. Ook ik verleende enige houterige medewerking, ondertussen zelf een gulp whisky op zijn jas morsend, want ik had mijn glas in mijn hand.

*Hebben ze in Amerika dan iets tegen liggende streepjes?
New Orleans. San Francisco. Saint Louis.*

Er heerste weldra geen onderscheid meer tussen winnaars en overwonnenen. We vormden één gezellige spellingbende, min de afwezigen die ongelijk gehad hadden naar huis te gaan. Die wijn, die whisky: die hadden we verdiend, verdomme. Jean-Luc bewaakte angstvallig zijn hoofdprijs, die op de fauteuil lag waaroverheen hij daarnet gekukeld was: de dikke Van Dale. Hij week niet van diens zijde en wenkte zelf de hostess om verse scheuten heildronk. Hij verzette geen voet meer na zijn val. Drie fotografen hadden zijn gelaat vereeuwigd. Ook de tweede en de derde prijs mochten op diverse foto's. Mijn vierde plaats volstond niet voor de eeuwigheid. Ik was nochtans in de eerste vijf. Er kon wel even een groepsfoto af, die ze achter onze rug toch zouden deleten.

Buiten klemde de duisternis het gebouw in. Wind gierde en loeide over landerijen en door steden. Het alfabet sluimerde in bibliotheken, scholen, huizen en dorpen. Hier was het alsnog springlevend.

Bestaat er zoiets als een dronken alfabet? Scheve letters? Kan het fonetisch schrift nevelen en vredig-vlezige articulatie weergeven? Een teveel aan welbevinden en roesmiddelen? Lijzigheid, slordigheid, overhaasting? Gestruikel en gestamel?

'BAKKES!'

Johan Hendrik van Dale was een schriel mannetje dat elke ochtend vroeg opstond. Vooraleer hij aan zijn beroemde Dikke begon, was er al veel werk verricht. En na zijn dood gingen de werkzaamheden onverdroten verder, door zijn leerling Jan Manhave. De magere Johan Hendrik werd de naamgever van de bekende Dikke.

'Ben je al eens in Sluis geweest, Jean-Luc?'

'Eh... ja.'

'Voor een eerbetoon aan de Dikke, hé.'

'De Groene is heel wat dunner hé, haha.'

'Ik zou... '

Met een onverwachte houterige tolbeweging draaide Jean-Luc Versingel om zijn eigen as (we dachten even dat hij andermaal wou vallen) en laveerde tussen de *die-hards* door naar de toiletten, hier en daar mensen aanstotend, als een balletje in een flipperkast. Hij had zijn glas meegenomen. Zijn Dikke Woordenboek bleef nu onbeheerd achter.

'Wauw: die laat er geen gras over groeien, zeg!'

'Nee, alleen schaamhaar.'

'Hi hi hi.'

In deze poel van ellende werd ik plotseling overmand door een grenzeloos gevoel. Ik

verlangde eensklaps grondig naar een herontmoeting met Liesbeth van G. uit Rotterdam en Gea K. uit Leeuwarden, beiden beeldend kunstenaars.

Waren het de Friese landschappen van Gea?

Waren het de Rott'damse hotelkamers van Liesbeth?

Was het de oneindige droefenis van Vlaanderen op een maandagavond die reeds te ver gevorderd was?

Ik tolde op mijn beurt ook om mijn eigen as en verdween zonder boe, bah, dubbelpunt of uitroepteken in de avond. Boomkruinen ziedden; struikgewas schuimde. Ik plaste in het wilde weg en kroop juichend achter het stuur van mijn Saab.

Van de klakkeloze letteren en de woede der leestekens, verlos mij, o Heer. Een beeld zegt meer dan... blablabla...

Ik moest mezelf dwingen het station links te laten liggen en de neus van mijn auto richting thuis te volgen, waar ik terstond mijn e-mailverkeer activeerde. Rotjeknor en Leeuwarden ontvingen avondpost.

'De vierde plaats,' deelde ik mijn vrouw mee. 'In de eerste vijf.'

'Dat ruik ik,' zei ze.

Regen tokkelde die volgende ochtend met een vast percussiepatroon op het dak. Het was acht uur. De telefoon zoemde. De net-nietwinnaar van de spellingwedstrijd gisteravond belde.

'Heb je het al gehoord?'

'Wat zou ik al gehoord moeten hebben? Het is pas... '

'Jean-Luc is dood.'

'He?'

'Jean-Luc heeft zich in zijn eigen tuin opgeknoopt.'

'Dat meen je... '

'Ja ja: vanochtend vroeg. Ik werd opgebeld door de politie. Zijn vrouw... De politie... '

'Maar potverdorie toch... Hoe kan dat nu?'

'Aan een boomtak.'

'Ik bedoel... '

'De tak van een boom.'

'Ja ja.'

'Ze zullen jou ook nog bellen.'

'Wie?'

'Ewel: de politie.'

'Mij??'

'Jij was toch vierde?'

'Ja... maar... '

'Wij waren toch de laatste getuigen van zijn leven op aarde?'

'Maar hoe is dat nu zo plots... '

'Ja ja... '

'De tak van een boom?'

'Een boomtak.'

Zoals bleek, enkele uren en gesprekken later: spellinglaureaat Jean-Luc Versingel had zich met behulp van een stoel, een touw en een boomtak 's ochtends vroeg het leven benomen, in zijn eigen tuin.

Zoals bleek, enkele dagen en vele gesprekken later: hij was die ochtend vroeg opgestaan, nadat hij de avond ervoor laat thuisgekomen was. Zijn vrouw dacht dat hij eruit moest om te plassen. Dat bleef duren. Na een halfuur was hij nog niet terug. Toen ging ze naar beneden en keek ze door het venster.

De regionale zender had er een kluif aan. Zij hadden immers het wedstrijddictee georganiseerd.

Uit 'goede bron': hij leek in bidhouding tegen de boom te leunen.

Uit 'goede bron': het touw lag al geruime tijd gereed.

Uit 'goede bron': hij zou ooit gezegd hebben: er zal veel volk afkomen op mijn vijftigste verjaardag.

Jean-Luc Versingel werd op zijn vijftigste gecremeerd, na een begrafenis waar vooral onbegrip heerste. Zijn doodsprentje werd verdorie nog ontsierd door een spellingfout, maar alleen de specialisten zagen dat. Er ontbrak een liggend streepje in zijn voor-naam.

'Jean-Luc, met streepje,' dacht ik, terwijl ik zijn gedachtenisprentje vooraan ging ophalen, een muntstuk in de schaal legde, in het voorbijgaan even zijn kist aanraakte en me dan met poten en kloten weer de Aloysiuskerk uit spoedde.

Ik had mijn blikken niet over de stoelenrijen laten zwenken op zoek naar spellingspecialisten.

Ik had zijn vrouw niet gezocht of gevolgd, ook niet toen zij naar voren werd geleid. Ik had met mijn bakkes afwisselend naar een oneindige verte en naar de grond gestaard.

In de latere namiddag hoorde ik het PING! van binnenkomende mails.

Liesbeth had wellicht uren aan haar laptop doorgebracht. Ze zond me een overzicht van haar leven de laatste vijf jaar. Daarin speelde een mythomane man/minnaar de hoofdrol. Momenteel lag hij stervende in een Belgisch ziekenhuis, als slachtoffer van een criminele overval of afrekening, maar dat was niet eens zeker. Er waren zoveel leugens in zijn leven als er haren op zijn kop stonden. Haar verhaal was een nachtmerrie bij klaarlichte dag.

Gea bleek onlangs door een galerijhouder in Amsterdam financieel geplunderd te zijn. Ook de lokale kunststichting waar ze tot dan toe mee samenwerkte, had haar via kleine lettertjes en door slechte afspraken een som geld afhandig gemaakt. Ze wou als troost een week lang door de stad zwerven, allerlei slechte oude gewoontes weer oppikkend. En of ik zin had om daarbij te zijn.

Sommigen moesten eens goed op hun bakkes krijgen, van iemand met stevige poten en kloten aan zijn lijf.

Meer heb ik niet te zeggen: de *tirette* van mijn mond is dicht. Het is de eindstreep van alle woorden.

AU RELAIS@PIETIE'S

(DE MOSSELMOORD)

De gruwelijkste gebeurtenissen doen zich voor op de vreedzaamste plaatsen. Neem nu het dubbele dorp Spiere/Espierres-Helkijn/Helchin (gefusioneerd in 1977), rustig hurkend op de taalgrens in het westzuiden van België, weifelend tussen Occidentaal Vlaanderen en Hainaut. Het dorp herademt nadat het in de loop der eeuwen (vooral door zijn strategische ligging) vaak het decor was voor schermutselingen en wreedheden.

Eindelijk rust, na pakweg WO II. De inwoners groeien op, sterven af, en worden vervangen door verse inwoners. Op kleine schaal wordt er ook wat geïmmigreerd en gemigreerd, met mate. Er heerst bereidwilligheid, ja: gretigheid tot leven; men staat elkaar niet naar dat leven. AD 1995 ondergaat het dorp zelfs een *facelift*, teneinde klaar te zijn om de 21ste eeuw binnen te stappen.

Wijd gesperd is dan ook de ontzetting van de totale bevolking (*population* anno 2010: 2 139 zielen) wanneer zich eind eerste decennium van het nieuwe millennium de fameuze *mosselmoord* voordoet. Een mosselvendetta in het holst van het binnenland? In deze beemden van Schelde en Spierekanaal? Welzeker. Ooit voeren de Noormannen hier de binnenwateren op, nu is het de beurt aan de mosselmannen.

Ondanks of juist dankzij zijn rustige ligging kon Spiere/Helkijn op behoorlijk wat horeca bogen. Men wil al eens wat verorberen in een pastorale omgeving. Onvermijdelijk hierbij was dat tijdens de zomermaanden al deze gelegenheden mosselen serveerden. Het woord *zomermaand* heeft immers een r. *De Vliegende Hollander*, *De Krakeling*, *Escaut-Plage*, *Saint-Michel* en *Poseidon* hadden niet alleen o.a. mosselen op hun kaart staan, maar organiseerden om de haverklap ook extra mossel festiviteiten. Zo ontstond wedijver, waarbij de prijs voor zo'n kilootje zeematrasjes een bepalende rol speelde. Drie van de vijf *horecanen* vroegen een 'serieus' restaurantbedrag voor zo'n kilogram lekkers uit de zee. Dat waren de grotere restaurants, waar je niet zomaar een pint aan de toog kon krijgen. De twee andere 'tussensoorten' vroegen een gematigder prijs, en bovendien kreeg je bij de ene anderhalve kilo, en bij de andere was het zelfs *à volonté*. Maar... er was nog een kok die deze brij bedierf. Die was de grootste oorzaak van alle mosselellende.

Au Relais @ Pietie's was dus geen restaurant. Verre van: het was een fantastische bruine kroeg op een strategische hoek langsheen de hoofdweg door Helkijn. Dat 'fantastisch' geldt zowel voor 'kroeg' als voor 'bruin'. Bruiner kon patron Piet het niet bakken. In het voorportaal van de Vlaamse Ardennen stond deze hoektand van Helkijn stevig te meesmuilen en te grimlachen. Het was bekend: wie hier binnenkwam, was niet van een kleintje vervaard. En vele kleintjes maken een groot. Deze hemel- en hellevaarten van alcohol, stevig gedirigeerd door Piet ('Pietie'), vroegen echter op gezette tijden om vast voedsel. Wat kon je in dit geval feestelijker, zomerser en Belgischer bekokstoven dan een gezonde pot mosselen?

Moules/mosselen – handig en happig, besprenkeld met nectar uit de garden.

Au Relais @ Pietie's werd een stevige streep door de zomerse kwartaalrekeningen van de omliggende restaurants: patron Piet vroeg amper 7,50 € per kilogram eetbare

geschelpte. Ze waren nog het lekkerst ook, ze hadden een heel speciale smaak, en bovendien waren ze het grootst. En... *à volonté!*

Niet te doen dus voor de *horecanen* van de etablissementen met de klinkende namen.

‘Franse prijs,’ verdedigde Piet zich. ‘Zelfs in de omgeving van Le Touquet en Dieppe en noem maar op kosten ze ook 7,50 *euroots*. Vooral in de stadjes en dorpen aan de zee.’

‘Ja, maar dat zijn kleintjes!’

‘Maar heel lekker, potverdorie!’

‘Ge krijgt er wel geen saus bij.’

‘Nee, de Franse keuken, zwijgt...’

‘Ze zijn wel lekker ginder, die zeematrotsjes.’

‘Ja, maar g’et gelijk: ’t is daar zonder veel *tantemaren* dat ze de beestjes voor uw neus zetten hé!’

‘Maar ge moet daar uw frieten ten minste niet apart betalen.’

‘’n Mossel aan zee hééft toch iets hé...’

‘Maar hier zijn ze veel groter hé. Zelfs die chique restaurants hebben geen zulke grote.’

‘Nergens vind je mosselen als in de *Relais*’.

Tant pis voor de chefs van *De Vliegende Hollander*, *De Krakeling*, *Escaut-Plage*, *Saint-Michel* en *Poseidon*, veroordeeld tot het binnenland en beemden met binnenwateren.

Hoe betrok Piet van de *Relais* zijn speciale mosselen? Dat was de vraag die de andere uitbaters onrustige dagen en nachten bezorgde. Van elkaar wisten ze verdomd goed hoe en waar ze hun zeevruchten bunkerden. Sommigen werkten zelfs samen in dat verband. Maar die Pietie!? Hij wiens *boîte* vooral de valavonden en nachten open was en die zelf overdag in soesland vertoefde? Wanneer en hoe gebeurde dan een en ander? Verdween hij ook niet vaak enkele uren uit zijn café, het territorium achter de toog toevertrouwend aan een tweetal spitszusters? De nijd van de kookbroeders betrof ook het feit dat *Au Relais @ Pietie’s* geen restaurant was, maar een doodgewoon café, zeg maar: kroeg. Op de eenmalige affiches die hij liet drukken, toverde mosselman Piet dan voor de gelegenheid de titel ‘*smulkroeg*’ te voorschijn. Hij kende verder nog enkele trucjes en ingrepen om boetes of verboden te omzeilen – laveren kon deze binnenschipper prima. Zo haalde hij zich de mosselwoede van menig restaurateur uit de streek op de hals.

Medio augustus – de jaarlijkse kermis naderde – barstte de mosseloorlog in volle hevigheid los. De gemoederen werden nog verhitter. De eetgelegenheden overtroefden elkaar met affiches en evenementen, maar aan hun mosselprijzen veranderden ze niets. Piet ook niet. Hij bleef trouw aan zijn 7,50 € en organiseerde twee keer per week een mosselavond in de *Relais*.

Het volk trok er massaal naartoe: de caféruimte, het terras en de ‘binnenkoer’ stroomden vol, en de andere restaurants bleven op hun honger zitten. Des nachts werd *@ Pietie’s* vaak het lied ‘*Samen kennen wij de mosselman*’ aangeheven, en vlakbij bleven zelfs enkele kermiskramen tot laat in de nacht open.

Op een van die fameuze mosselavonden bleven zowel het schietkraam van *Ronni Pepperonni* als de rupsbaan *Mister Speedy* lang open. Geflikker, geknal, geraas en

gegil alom. Pas nadat een tweetal nachtbrakers van op de rups met middelpuntvliedende zwaartekracht de kots uit hun lijf hadden gekatapulteerd (even zweefden in het Helkijnse luchtruim boven de kermis ettelijke onverteerde en halfgekauwde mosselen, zich wentelend in een groenachtige melkweg – een vuurspuwer kon hier wat opsteken), sloten *Pepperonni* en *Speedy* met besliste gebaren hun kramen. De buit was binnen; de mosselvreters hadden nog behoorlijk veel kermiscenten verschoten en verroetsjt.

Toen viel het plotseling iedereen op. Pietie ontbrak. En hij had al ontbroken op de kermis. Binnen in de *Relais* (vlak tegenover het pleintje waar de kermiskramen stonden) brandden de lampen nog wel. De beide spitzusters hingen er nog aan de toog, uitblazend van de gigantische sjouw-, afbraak- en vaatwerken na de vreet- en zuipartij, maar de mosselpatron zelf was spoorloos. Enkele kermisgangers en -gangsters waadden de *Relais* wederom binnen, *one for the road*. De nachtverpleegsters mompelden en knikten dat het goed was, *nog ene, de laatste*.

Piet?

Pietie?

Omgaand in bed @ Pietie's?

Gekapseisd @ Pietie's?

De twee medestanders monkelden samenzweerderig. Na enig aandringen, aan de juiste kant van de toog, kreeg de plaatselijke psycholoog het er toch uit, al was het *the lager talking*.

'Pietie is mosselen plukken in de Schelde. Er liggen weer een paar binnenschepen.' 'IS MOSSELEN PLUKKEN,' echode de psycholoog voor iedereen op z'n toeters, en toen fronste hij zijn wenkbrauwen, en dat deed toen iedereen ook, en ze keken vragend naar de vrouwen.

'De Schelde? Mosselen?'

'Welja, de Schelde hier vlakbij. I' Escaut, weet je wel.'

'Mosselen die wij vanavond en de vorige keren...'

'Kijk, kijk: daar moet ge zolang voor geleerd hebben. Nooit gehoord van de mosselen die aan de rompen van de binnenschepen hangen? De aloude Scheldemossel? Honderden en honderden zijn het er, hele trossen.'

'Ja maar: zijn dat dan geen zoetwatermosselen? Die gebruiken ze om aquariumwater te zuiveren! En ze voederen er daarna de vogels mee!'

'Maar nee: het zijn letterlijk ingevoerde of binnengevoerde mosselen hé; ze komen gewoon met de schepen mee. Ze zijn er aan vastgezogen. Ze zijn... eh... zijn mobiel. Ze zijn een beetje zout en een beetje zoet.'

'... vandaar die speciale smaak...'

'Herontdekking en herwaardering van de Scheldemossel!'

'Het zijn dus eigenlijk bootmosselen.'

'Ja: je hebt bootvluchtelingen en bootmosselen!'

'Het zijn de beste van allemaal!'

'Geef de bootmosselen asiel @ Pietie's!'

'Ja, en vroeger plukten ze die bij hopen. Ze doken gewoon de schepen tegemoet of achterna.'

'Pietie wacht wel tot ze eventueel stilliggen. Hij is nu met zijn bootje, een duiklamp en wat snorkelmateriaal en een oud brandweerpak in het Scheldewater aan het ploeteren. Hij gaat soms kilometers ver, tot waar ook de grotere plezierboten liggen. Maar

de rustende binnenschepen brengen het meest op. En sommige staketsels onder water.'

'Verdomme, ge moet er maar op komen, hé!'

'Ge moet vooral uw geschiedenis kennen, en uw aardrijkskunde.'

'Maar Pietie... in zijn staat...'

'Hij is altijd in veel staten tegelijk hé. Hij trekt wel zijn plan. Morgenochtend is hij terug. Met twintig, dertig kilo.'

'Getverderrie...'

'En morgen trekt hij er weer op uit. Nog meer kilo's.'

'7,50 €' mompelde iemand, '7,50 €'.

'Eh... al die kilo's... Piet alleen toch niet?'

'Eh... gewoonlijk krijgt hij hulp. Vanavond was... - geen verder commentaar.'

'Nee, we noemen geen namen.'

En de beide toogverpleegsters zwegen verder als vermoord.

Verzwijg iets, en het doet ijlings de ronde. Vraag iets geheim te houden, en het wordt wereldnieuws. Noem geen namen, en bij het kriecken van de ochtend vallen al de eerste koppen.

De Scheldemossel werd het withete onderwerp van de streek, een week na de hondsdagen. De geallieerde *horecanen* verklaarden de oorlog aan de zoetwatermosselman Pietie, zoals ze hem nu smalend noemden.

Anderhalve kermisweek later – de heksen van de herfst begonnen al hun bezems boven te halen – dobberde Pietie met zijn gezicht en navel naar moeder Aarde gekeerd in de wateren van de dode Schelde-arm ter hoogte van Oudrijeve. *He slept with the fishes*, met een ongeopende blauwe mossel in zijn afgetapete mond en samengebonden handen en voeten. Hij werd ontdekt door zijn twee priesteressen, die, verontrust over zijn lange wegblijven, de *Relais* in de steek gelaten hadden om hem te gaan zoeken. Ze weenden bitter over de man die zo vaak asiel verleend had aan zovele bootmosselen.

Een legertje chef-koks, obers, garçons en andere keukenpieten werd aan de tand gevoeld.

Probeer iets te weten te komen, en je tast in het duister. Zoek kennis, en je blijft met vraagtekens zitten. Pols naar namen, en hun naam is plotseling *haas*. Over Spiere/Helkijn en aanhorigheden daalde de stilte neer als een glazen stolp over een camembert. Iedereen kroop in zijn schulp. Er werd oorverdovend gezwegen als vermoord.

Onder de getrouwen van de *Relais* werd 7,5 een heilig getal. De rouwmaaltijd na de begrafenis van hun mosselman bestond uit bootmosselen in witte wijn. Maar *Au Relais @ Pietie's* sloot definitief de deuren. De hoektand van Helkijn was getrokken. Weldra daalde de najaarsmist als een lijkwade over de binnenwateren neder.

89. CHIEF-INSPECTOR MORSE: EEN APOLOGIE

Ja, ook bij mij is het allemaal begonnen met een zaadcel en een eisprong. Of was het een zaadsporang en een eicel? Forensisch onderzoek kan hierbij uitsluitsel geven. Giswerk niet. Jaren later moet uit het raam springen nog altijd als nutteloos worden beschouwd, want ik woon gelijkvloers. Ban ook alle gedachten aan stompe voorwerpen. De bekentenis die ik ooit heb gedaan, blijft me nochtans achtervolgen: ik ben een pure hetero. Vele nachten heb ik daardoor slapeloos doorgebracht. Soms laveloos. En de zeldzame nachten tijdens dewelke mijn ogen dan wel even dicht waren, had ik te danken aan verdovende pilletjes tegen enkele aardse allergieën.

Zwaartekracht vormde nimmer een probleem, middelpuntvliedende kracht vaak wel. Men koopt bijvoorbeeld, nietwaar, een huis, maar sommige dagen 'gaan amper open en dicht' (zoals ze zeggen), zodat we daar soms een appendix aan breien, met name: een nacht. Meer is namelijk in ons. Daar ben ik heidens van overtuigd. Het huis dat men meende gekocht te hebben, is dan tijdelijk spoorloos. Het blijft even in de kou staan, tussen nacht en morgen. Of het zeilt ergens in velden die door sommigen 'Elyzees' worden genoemd. Ik heb in de loop der jaren en nachten, net als mezelf, een onnoemlijk aantal klootzakken ontmoet. (Mag ik hierbij uw welwillende aandacht vestigen op het verplichtende werkwoord 'moeten' in het eerder onwerkwoordelijke 'ontmoeten'?). Beklijven deden ze zelden: noch de klootzakken, noch de ontmoetingen. Wat ik daar aan beelden aan overhoud, zijn: ten eerste een onbemand schip op de bodem van alweer een ledig glas en ten tweede een statenloze zeppelin in de zoveelste rookkolom rond mijn hoofd zwevend. Ik mag hierbij een tv-klassieker citeren: *'To boldly go where no man has gone before'*. Waarheen? Ik pas.

De afgelopen jaren betrap ik er me op steeds vaker in de verleden tijd te praten of te schrijven als ik het over ondergetekende heb. Een polshorloge draag ik niet meer. De meeste aardbewoners binden de tijd om hun pols vast, maar toch kunnen ze die niet tegenhouden en worden ze onherroepelijk ouder. Dat getuigt van pretentie. Tijd of tijden veranderen immers niet; mensen wel, in één richting. Ze worden immers doodgewoon ouder. Mijn volgende horloge zal me cadeau worden gedaan door mijn werkgever. Ik begin ook verdacht veel van koffie te houden. De enige reis die ik bijvoorbeeld wel nog zie zitten, is die naar het mekka van de mokka. Een teken aan de wand. Maar ik hou ook alsnog genoeg fut over om de wallen onder mijn ogen als lauwerkransen te beschouwen, en niet als jaarringen, zoals bij een boom. Het leven interesseert me zoals ik naar een foto kijk, namelijk: ernaast. Buiten de foto gebeurt het belangrijkste. Het is gezien. *Het is niet onopgemerkt gebleven*. De focus ligt bezijden het voetbalveld, de brandstapel, het altaar, de hele ingekaderde santenboetiek kortom. Fotografen genoeg, overigens. Kaderbedrijven (en kaderleden, de opgeknoopten van de bovenwereld) ook: wetenschap, godsdienst, wellevendheid, burgerzin, kapitaal. Maar ik maak me niet druk. Ik heb met mezelf, de schrijver van deze apologie, afgesproken elke bruikbare metafoor niet nodeloos uit te laten dijen. Heelalletjes genoeg alreeds, *'where brave new man boldly went'*. Het huwelijk, onder andere. Ik pas.

Get in the car, Lewis.

Feiten. Verleden week gebeurde iets waardoor ik mijn geloof in eender welk geloof definitief verloor. Ik hou het kort. Elk jaar noteer ik in mijn dagboek de eerste donderslag van het seizoen (maart, vaak april, soms mei). Deze jaarlijkse gewoonte liet ik ook plaatsvinden in een nieuw boek van me: een van de personages doet dat namelijk ook. (Ik schrijf boeken, verstolen. Soms publiceer ik er een, ietwat onopgemerkt). Terwijl ik de bewuste zin op mijn laptop aan het intikken was, puur fictie dus, kraakte de eerste donderslag van het seizoen, amper 21 maart. Puur feit dus. Fictie holde feit één duimbreed vooruit. Daar keek ik wel even van op. Waren de goden met me aan het sollen? Terstond werd ik een ongelovige. Ik viel mijn geloof in toeval af. Meer niet. Minder evenmin. Maar het was mijn laatste geloof. Gisteren kreeg ik gelijk. Ze waren dus niet met me aan het sollen. Ik reed in mijn auto door een middelgrote Vlaamse provinciestad, waar ik bijna nooit kwam. Ik zou er in het cultureel centrum over mijn boeken spreken. Als verslaafde roker was ik andermaal gestopt met roken. Daar zat ik voortdurend aan te denken. De merknaam 'Marlboro' spookte me onophoudelijk door het hoofd. Op een bepaald ogenblik stond ik voor een opgehaalde brug. Het duurde lange minuten. Een binnenvaartschip deed haar ding. Toen ik eindelijk weer vooruit kon, de brug over, merkte ik tot mijn verrassing, bijna ontzetting, dat de eerste straat die ik inreed de 'Marlboroughstraat' heette. En dat in de middelgrote zeer Vlaamse provinciestad O. Potvolkoffie!

Zulke dingen verontrusten me aanvankelijk. Een minuut later moet ik er om glimlachen. Meer valt er niet te melden: een donderslag, waardoor fictie en feit zich simultaan voltrokken (en neen: het was geen donderdag, ik ben geen kadaveretymoloog), een totaal onverwachte straatnaam als grijnslachend uithangbord voor mijn verslaving. Ik probeer naast de bliksemflits en naast het naambord te kijken, maar ontdek geen glimp van een of andere slimme afgod, de monkel om de mond. Ik moet het zelf maar zien te rooien, ik, het al net zo toevallige resultaat van de bingofusie tussen een zaadcel en een eicel, ik, rookverslaafde hetero, *disbeliever* in toeval, afvallige. God zit inderdaad in het detail: God zit in een cel.

Maar er moeten boeken worden geschreven. Romaneske boeken. Waarin iets gebeurt. ('Waarover gaat uw boek?' Je zou ze vermoorden!)

Dit is de blikopener van mijn volgende 'boek': *'Men trof hem aan met zijn ballen in zijn mond en een ijspriem door zijn linkeroor. Die kwam er aan de andere kant van zijn hoofd weer uit. Op zijn borst lag een ongebruikte kogel. Een uur daarvoor had hij pralines gekocht bij Leonidas op de Grote Markt. Dat kon de zaakvoerster – een leesbrilletje tussen de borsten bungelend – met klem bevestigen'*. Einde citaat.

Het is gezien. Het is niet onopgemerkt gebleven. Men ziet bloed, men proeft chocolade, men hoort een vrouwenstem uit de normale wereld der zoetigheden. Men krijgt het koud: de ijspriem. Kinderen niet toegelaten (KNT): de ballen. Het staat in een boek. Het is gepleegd door iemand. Waar haalt hij het. Misschien, zelfs heel zeker, wordt het nooit wat met dat boek. Men verlangt altijd naar een tweede boek.

Tweede poging: *"Het mes! Het mes!" flitste het door mijn hoofd'*. Einde citaat.

Allen barsten in lachen uit. Dat is het dus. Deze swiftie is evenmin onopgemerkt gebleven. Er zijn nog duizenden andere soorten van schrijverschap mogelijk. Elk

schrijverschap is overbodig en hoogstnoodzakelijk, in het eerste geval voor de mensheid, in het tweede voor de schrijver zelf (v/m). Wie dan uiteindelijk publiceert, herleidt andere mensen tot lezer (v/m). Die lezer kan een boek, een oeuvre als een belediging voor haar/zijn intelligentie ervaren. Soap-tv is een affront voor de ene en een weldaad voor de andere. (Dit wellicht volgens het minderheids-meerderheidsprincipe).

‘Wordt er ook gevochten in je boeken?’ ‘Gaat het over de oorlog?’ ‘Komt er veel seks in voor?’ Als ik daar ernstig over nadenk en doordenk, moet ik bijna een pleidooi voor crimefiction of misdadelliteratuur houden. De menselijke ziel wordt het duidelijkst opgespannen en uitvergroet in detectives, regio *‘hardboiled’*. Schoonschrijverij in dienst van de goorheid. In schone letteren de vuile was buitenhangen. Beerputten openen om literaire genoegdoening te veroorzaken. (Ik weet nu zelf niet meer waar deze tekst godgenageld naartoe leidt. Mij naartoe leidt. En u. Ik lijk aan een detective bezig. Of *écriture automatique*). Welke afgod doet me deze gedachten in deze gelederen parkeren: die van het genot van het schrijven (een afgodin wellicht) of die van het ordenen van een chaos (vermoedelijk ook al een afgodin, afgoden zijn te verward)?

‘Rookverslaving’. Niks van aan. Ik pas. Ik hou het op Double Barrel, American Martini, Claret, J&B. En mijn klassiekers van het gehoor. ‘Middelgrote Vlaamse provinciested’. Ik pas andermaal. Ik hou het op Oxford. Bijwijlen, *with a bit of luck*: Italië, Australië. Ik wil het evenmin over boeken of fictie hebben. Wel over de gore werkelijkheid, de vreselijke zelfmoorduren op een regenachtige zondagnamiddag, het hellewaarts uitglijden bij nacht en ontij: stom toeval, misdaad, misdrijf, de mens. Ik moet alle andere medemens tot verdachten herleiden, van zodra er een misdaad is gepleegd. De hele wereld is schuldig. Zelfs een dametje met breinaalden in het park kan morsetekens uitzenden. Elke misdaad is overbodig en hoogstnoodzakelijk. In beide gevallen voor mezelf en mijn bestaan op aarde, deze blauwe plek in het heelal.

Ik bestrijd mijn verloren leven (*single, male, old, alcoholic, classic*) door het bestrijden van de misdaad (*single, female, workaholic*). Sorry, dat laatste tussen twee haakjes was een grap die ik niet eens mijn Sancho Panza sergeant Lewis zou toestaan. Ik voel me meer kunstenaar dan detective. Mijn leven zit vol geheimen. Ik kan omgaan met geheimen. Ik herken ze ook. Logica is altijd welkom, maar ik pas. Uit de gensters van conflicten komt meer tevoorschijn dan door het logische bewandelen van de platgelopen paden der geleidelijkheid.

(Ik moet dringend eens John Cleese opbellen. Die stelde ooit eens een interessante vraag: ‘Waarom moet er in godsnaam structuur bestaan?’).

Een *readymade*: ‘We hebben een visie ontwikkeld op tijdelijk werk’. Elk glas bier doodt zagezegd een aantal hersencellen. Kinderen worden volwassenen doordat extra hersencellen worden geactiveerd; ze bereiken uiteindelijk een toestand van volledig bewustzijn. Dat is allemaal beangstigend. Daar moet iets aan gedaan worden. De perfect gestructureerde, bekookstooft misdaad mag niet bestaan. Ik pas. Half werk graag! Tijdelijke bekommernis! Ik eis passie. Ik eis iets waardoor schaakgrootmeesters van de schaakcomputers winnen: passie. Waanzin, desgewenst. Passie dicteert sluiptwegen, toeval, creativiteit, geheimen.

Twee talenten heb ik: geheugen, passie. Ik ga me te buiten aan klassiekers. De oudste zonde ter wereld is jaloezie. Zij is de moeder van de misdaad. Ik lees de sterren niet, maar luister naar de verhalen van de slagers en de bakkers. Ik kijk niet naar foto’s,

maar ernaast. Ik kan lijken liplezen. De microscoop is sterker dan de heterdaad. Ik wil geen morsige stilist zijn, genre Columbo. (Ik rook niet. En regenjassen worden bij voorkeur door jonge politici gedragen). Hercule Poirot? Een draadpop, van Belgische makelij. Maigret is een personage uit Ed-Woodfilms. (Een Oscar voor het landschap, een Gouden Roos voor de kostuums).

Morse? Chief-Inspector Morse met de onmogelijke voornaam? De allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie. Ik ken mijn klassiekers. Stel: ik mag één keer in mijn leven een onbestrafte misdaad plegen. Wat kies ik? Wat ik ook kies, het zal veel over mezelf vertellen. Ik speel met de volgende gedachten: kleinschalige valsemunterij, een bom onder het Vaticaan, moord op mijn dubbelganger (ijspriem, ballen, diepgevroren schapenbout, etc ...), levenslange chantage op mijn aartsvijand. Omdat ik geen sociaal talent heb, kies ik voor het eerste. Misdrif? Misdaad? Het is me verdorie niet eens om het slijk der aarde te doen. Mijn tweede gedachte, onmiddellijk na mijn keuze, is – typisch voor mij - : wat als ik plotseling de erfgenaam word van een niet onaardig fortuin? Nee, ik ben duidelijk in de wieg gelegd om in Oxford een leven te leiden, lijden. Mijn superieur moet dan maar een logeman zijn. Mijn handlanger een huisvader-sergeant, twee kinderen, houdende van exotisch eten godgenageld. En mijn fotokopieën zijn bladen met een rouwrand om, een molotovcocktail (*stirred, not shaken*) heb ik nog nooit gemaakt, hoe een ijspriem er uitziet, weet ik niet en mijn aartsvijand is een vrouw. Kleine criminaliteit dan maar: meewarigheid ten opzichte van mijn loopjongen sergeant Lewis, het tergend-nadrukkelijk formuleren van vragen, platzak een *free house* binnentrekken en anderen het gelag laten betalen, onverhoeds opstaan en verdwijnen in het aanschijn van een vol glas lager, zonder kloppen in de keuken van *housecooking Sally* verschijnen en met een afkeurende blik in mijn ogen vragen waar haar *meatpie Johnny* de nacht van vrijdag op zondag was. Van dat alles dus, met mondjesmaat. Ik ben de grootste klootzak die er op deze blauwe planeet rondsjoekt. Maar ik woon gelijkvloers. Springen heeft geen zin. Uit het raam staren evenmin: misschien zie ik een oud dametje op een bank, ijverig met breinaalden in de weer.

Zo, nu heb ik alle pionnen uitgezet. Passie! Actie! Een geblokkeerde looper is machtelozer dan een vrijstaande pion. *That's as hard as Chinese arithmetics*. (Ik lees de sterren niet, maar luister naar slaggers en bakkers). Overal ter wereld zijn er Oxfords. Nergens is de misdaad perfect. Ik vraag een sabbatjaar aan om een aantal van deze buitenlandse Oxfords te bezoeken. Als vooruitgeschoven pion wil ik het monster aan de overkant in de ogen kijken. Ik loop van de mensen weg en zoek landschappen op, desnoods in mijn hoofd. Mijn voorkeur gaat naar Alaska uit, Jutland, Friesland. De bevolkingsdichtheid aldaar klinkt me als muziek in de oren. Sneeuw is inkeer. Wind is zuivering. Ik groet allen zeer hartelijk.

Get. Endeavour.

90. PLAY IT (AGAIN), SAM

De glazen deuren schoven achter mij dicht. Het doek was gevallen. Ik haalde diep adem. Het was voorbij. Het was volbracht. Na achtendertig jaren, zesduizend studenten, tweeëntachtig boeken en negen blogs stond ik boven op de pui van mijn

hogeschool voor lerarenopleiding. Ik had onderwijskundig en literair gepresteerd als moedertaaldocent en schrijver. Het vreselijke oen-woord 'pensioen' kwam nu in volle omvang en hevigheid op mij af. Ik was er bang voor geweest, in mijn dromen en overdag, tussen de dromen door, maar door de domme voldongenheid van een nieuwe recente 'cultuur' van bemoeizucht, betutteling, toenemende werkdruk en besparingen – dit alles gedictieerd door een omhooggefallen tweede klasse; de 'hoofddrollen' in deze mallemolen – kreeg dat gevreesde woord nu meer en meer de oen-klank van 'groen', dus fris. De oude jongere en de jonge oudere in mij zouden samen deze duik uitvoeren. Doen!

Ik was dus weg. Vaak had ik me hier goed gevoeld. Soms ook niet. Het was wel een mooie job geweest: leraren en leraressen in spe opleiden voor het beroep. Jonge zielen. Theorie plus praktijk, weet je wel. En dan nog in regelrecht verband met mijn grote liefdes: taal en literatuur. Zo'n academisch jaar (pakweg begin oktober tot pakweg medio mei) was als een accordeon: het ging open en dicht met een zucht, soms welluidend, soms schril, soms stil. Het hing er van af wie je was, waar je je bevond, wanneer een en ander zich voordeed en in welke mate je met de directeurs van de lege dozen te maken had. Nou, afgelopen dus met die lessenroosters. Weg met die handel. Ik had het gevoel dat ik net op tijd de stap zette: domheid en populisme injecteerden hun suikergif in alle geledingen van de maatschappij; ik was opgelucht dat ik omwille van de kaas op mijn brood daar geen deel meer aan moest hebben. Ja: het 'niveau' was gezakt.

Al die jaren – en langer nog – liep er naast al dat fraais ook een zijspoor dat eigenlijk een hoofdspoor was: de moeilijk behandelbare epilepsie van mijn zoon. Hier hielpen geen boeken, publicaties, blogs, studies of lessen tegen. Op mijn hogeschool zag ik generaties toekomen en weer vertrekken. Bepaalde jaren – de moeilijkste van de moeilijke – hadden die eenzelfde leeftijd als Marius. Even slikken volstond hier niet. Wat er op dat 'zijspoor' gebeurde, en ook niet gebeurde, vormde de bastoon van ons bestaan. Die permanent dreigende ruis bepaalde niet alleen zijn leven, maar ook het onze en dat van de meisjestweeling, die twee jaar ouder was dan hem. Zo was ik jarenlang een van die zeldzame eenverdieners geweest: mijn vrouw engageerde zich ten volle op het thuisfront. Dit betrof maar een van de vele repercussies van Marius' aandoening. Ondertussen woonde onze zoon in een eigen huis op een gezellig woonerf via de formule 'zelfstandig begeleid wonen': verpleging en huishoudelijke hulp kwamen dagelijks langs.

Ik daalde de pui af. In al die jaren was ik hier maar tweemaal van die stenen treden af gedonderd, telkens in een strenge winter. Het had me achtereenvolgens een gebroken enkel en een kaduke rugwervel berokkend.

'Komt ervan als je in een hoge school werkt', grapte ooit iemand van mijn nageslacht. 'Je kunt diep vallen.'

Dat ik nog een boek zou schrijven, stond vast. Een zee van tijd waar ik zelf over kon beschikken, diende zich immers aan. Toen ik trede na trede weer het niveau van de begane werkelijkheid naderde, bedacht ik dat mijn verhaal hoogstwaarschijnlijk een misdaadroman zou worden, tenminste: als ik eerlijk zou schrijven. Helemaal gelijkvloers met de platte wereld was ik daar al zeker van. Mijn nieuwste nog ongebooren boek zou immers over mijn hogeschool gaan.

Om de hoek van het oude gedeelte ving ik nog even een glimp op van het aanpalende spiksplinternieuwe gebouw waarin enkele wetenschappelijke labo's, een opnamestudio, een danszaal en de recent opgestarte afdeling bio-esthetiek gehuisvest waren. Dat laatste 'glazen huis' was er pas onlangs bijgekomen. Ik stond stil en ving het drie seconden lang in mijn vizier. Hoelang zou het duren vooraleer dat 'nieuwe' onderdak als 'oud' zou worden aangeduid? Daarna repte ik me naar de parkeerplaatsen, waar de junizon op de auto's afketste.

'Ik heb iemand vermoord', zei ik tegen Marius. We waren aan het wachten tot de koffiebuiltjes hun werk hadden gedaan en de liquide namiddagtroost was doorgedrupt.

'Zal wel zijn. Jezelf? Op de arbeidsmarkt? Zelfmoord?'

Marius zat nooit om een jij-bak of een eenlijner verlegen.

'Ha ha. Nee: in een boek.'

'Welk boek?'

'Een boek dat nog geschreven moet worden. Door mij.'

We slurpten onze koffie in stilte, dat wil zeggen: starend naar het tv-scherm waarop zich de *reality* in al haar stomme facetten voordeed. Het was voor mijn zoon oud nieuws dat ik andermaal een boek zou plegen.

Klokslag 15 uur kwam het meisje van de huishoudhulp eraan.

'Mijn vader is een woordenaar', zei Marius.

'Maar allez!'

'Ja: hij zet duizenden woorden op een rij.'

'Dat weet ik.'

'Maar nu slaat hij echt aan het moorden: in een boek.'

'Allez! Dat moet ik zeker lezen!'

Mijn eerste echte vrije uren, los van eender welke professionele verplichting, bracht ik thuis door, mijmerend op de sofa. Mijn vrouw Lotte was uit werken (ze presteerde uitsluitend avonduren omdat ze administratief assisteerde bij mobiele bloedopnames van het Rode Kruis), zodat ik mezelf een royale whisky voorzette. Geen muziek. Geen tv. Geen getuigen. Alleen even een sms'je naar de tweelingzussen Sarah en Hanne, annex hun liefdes, lotgenoten en nageslacht. Zo was het goed: even een korte quarantaine met een gouden zuil godendrank, wegzinkend in de tegelijk goddelijke en goddeloze leegte van een sofa.

Aan mijn geheugen had nooit iets geschort. Het werkte – soms tot mijn vreugde, soms tot mijn afgrijzen – perfect. Ik herinnerde me haarscherp hoe ik achtendertig jaar geleden ook thuiskwam op een juniavond als deze en de videocassette met de film *Casablanca* opzette. Hoe toen de telefoon rinkelde die de volgende achtendertig jaren van mijn leven zou bepalen en hoe ik daar bij dat eerste gerinkel aanvankelijk woedend over was: ik had er namelijk al maanden naar uitgekeken om eindelijk eens rustig en alleen *Casablanca* te ondergaan.

Play it (again), Sam. Here's looking at you, kid. They had a date with fate in Casablanca!

Nou, woede uitstellen was niet eenvoudig. Ik slaagde er zelfs in vanavond weer eens één seconde lang net zo woedend te worden als achtendertig jaar geleden – gevolgd door de vreugdeminuut van nawerking van goed nieuws. Het niveau van mijn

godendrank zonk zienderogen; misschien zette ik maar beter andermaal een filmpje op, zodat dat glas niet zo centraal stond en alle aandacht opslopte.

Een korte oefening in gedachteloosheid ontspande me even weer. Maar daarna werd ik weer – omwille van de symboliek van de avond? – boos, week, weemoedig en wraakzuchtig.

Boos omdat je vroeger verdacht was als je jong was. Zoveel werd afgebekt en in de kiem gesmoord. De media bestonden uit kranten en magazines die verveelden en na een week vergeelden.

Wraakzuchtig omdat dat nu niet meer zo was. Zoveel kwam onmiddellijk en begeleid door gelijkgezind geschal van loftrompetten in de nieuwe media.

Week omdat ik jong geweest was; weemoedig omdat ik dat nooit meer zou zijn.

Ik kon een opa zijn: een wijs man die op 1 januari als een europa zijn kleinkinderen euro's toestopte en ook het hele jaar door betrokkenheid toonde.

Ik kon de vader van een zoon met beperkingen zijn: een medestrijder die de opleiding van de epihulphond volgde en zich ook over de administratieve rompslomp ontfermde die een leven met beperkingen met zich brengt.

Ik kon de vader van een tweeling zijn: een mama van twee kinderen die geregeld het vliegtuig nam voor haar job en een vrouw die voor tv werkte en romans publiceerde.

Ik kon de man met pensioen zijn: de oude jongere/jonge oudere die verder zijn geliefde bezigheden ontplooiden zonder meester en zonder god.

Ik kon de man van mijn vrouw zijn: de schadeloos aanwezig zijnde wederhelft van zij die ongetwijfeld driekwart van dit huishouden draaiende hield.

Ik kon een schrijver zijn van fictie en non-fictie.

Ik kon een personage zijn en mezelf laten figureren in verhalen die nog komen moesten.

Ik kon dit alles samen zijn.

Maar een moordenaar?

O jawel.

Come on! Een filmpje!

Ik klikte een en ander op het televisiescherm aan.

Ware het niet dat ik me in het goddelijke goddeloze niemandsland van de sofa bevond, ik zou steil achterover gevallen zijn: na het bekende geknisper en geflikker ontvouwde zich andermaal Casablanca voor mijn verbouwereerde ogen!

Kwantum? Zinsbegoocheling? Dronkenschap? Grap van het technum?

Even bleef ik als versteend naar het scherm staren. Toch *play it again, Sam?*

Minutenlang vertoefde ik andermaal *at Rick's*. Hoewel ik al drie jaar gestopt was met roken, plukte ik een sigaret uit mijn koker. Het was er zo een zonder filter, waarvan filmsterren er in oude cinephiele tijden tientallen plachten te inhaleren. Naast de filmindustrie floreerde toen ook de hoestindustrie. Roken had blijkbaar iets magisch.

‘Vuur?’ informeerde ik, me even opzij buigend naar mijn burin.
Ze streek onmiddellijk een lucifer aan, alsof ze al jaren klaar zat om dat te doen.
‘Vreemdeling?’ vroeg ze, me amper aankijkend.
‘*Perhaps*. Een tijdreiziger, zeg maar.’
Ze knikte vaag, terwijl ze verder naar een onbestemde verte staaarde en met een lichte vrouwenzucht rook van tussen haar kersenrode lippen liet ontsnappen.

Toen gebeurde er iets vreemds met de pianist: eerst leek hij slagzij te maken. Even bleef hij in deze toestand hangen; daarna viel hij met een gekke razendsnelle tuiming van zijn taboeret op de grond, begeleid door een grillige uithaal van de piano.
Mijn eerste associatie: ‘Een performance à la Bas Jan Ader, de Nederlandse valkunstenaar uit de jaren zeventig.’

Vervolgens: ‘Epilepsie.’

De man – een afro-Amerikaans type – bleef vreemd glimlachend als een dronken ledenpop te gronde liggen, terwijl met onregelmatige tussenpozen spasmen zijn linkerarm, linkerbeen en mond in beweging brachten. Bijwijlen kreunde en reutelde hij, terwijl die onwezenlijke glimlach om zijn mondhoeken bleef zweven.

Niemand leek zich om de man te bekommeren. Ik constateerde dat geen enkele klant in Rick’s café – zo’n twintigtal momenteel – aanstalten maakte om iets te ondernemen.

‘Is men dat hier misschien gewend van Sam?’ vroeg ik aan de vrouw naast mij. ‘Niemand steekt ook maar een poot uit.’

‘Maar we wachten op jou, *doc*.’

‘O... eh... oké. Laat de aanval maar uitwoeden. Dat is het beste. Zo te zien betreft het epilepsie hé? Heb ik dat juist?’

‘De vallende ziekte, hoe gek dat ook klinkt, ja *doc*. *Sam plays it again and again.*’

Ik zocht – nogal opdringerig, vond ik zelf – de ogen van de vrouw, op zoek naar enig spoor van humor, maar ze bleef stoïcijns voor zich uit kijken, naar niets.

Doc?

‘Voor de ziel die tussen leven en dood rondwaart, is het lijf te veeg en het lijk te koud. Is het misschien de ziel van de pianist die af en toe haar rechten op komt eisen of een passend onderkomen zoekt?’ opperde ik.

De stuipen kregen een regelmaat en namen af in kracht. De krampachtige glimlach smolt om Sams mond.

‘Dat moet dan wel een koppige kwade ziel zijn,’ zei ze, terwijl ze door haar zuinige articulatie ongewild een rookkringetje veroorzaakte. In dat kringetje danste een minuscuul mannetje met een tulband om zijn hoofd.

‘Je mag drie wensen doen!’ riep het met een belachelijk hoog stemmetje. De vrouw reageerde niet. De blijde boodschap was dus blijkbaar tot mij gericht.

‘Gun mijn zoon een normaal leven!’ zei ik, simultaan met de eerste noten die de herrezen pianist weer aan zijn instrument ontlokte.

‘Begrijp je niet! Te veel lawaai! Wat zei je?’

‘Gun mijn zoon een normaal leven!’ herhaalde ik, maar weer overstemden de pianoklanken mijn wens: de pianist hamerde er duchtig op los.

‘Je zei?’

‘Dat ik een normaal leven wens voor mijn zoon!’

‘Maar... ‘

‘*Play it, Sam!*’ gebod de vrouw plotseling dwingend hard. Ik keek haar verschrikt aan. Nu kwam uit het grijnzende gebit van de piano een golf van dreunende klanken

aanrollen. Bovendien weerklonk vlak boven Rick's het ijzingwekkende suizen van een opstijgend vliegtuig. Ik merkte hoe het rookkringetje en de djinn zienderogen in het ijle oplostten.

'... en nu even over jouw normaal leven... de ogenschijn van een doodgewoon leven...'

De vrouw wendde zich tot mij en doofde haar sigaret. Gelijktijdig viel alle lawaai stil; om ons heen drapeerde zich een opake mist.

'Je hebt hem echt vermoord hé?'

'Wie?'

'Je departementshoofd.'

'...'

'Een halfjaar voor je pensioen. De cement van de nieuwe gebouwen van het departement Lerarenopleiding was nog niet droog. En, handig: enkele bouwputten waren nog niet gedempt...'

'Hm.'

'Beken het maar: op die avondreceptie vlak na Nieuwjaar heb je toegeslagen. Jullie schoten nog met z'n tweeën over. De halfvolle fles cava heb je mee met het lijk in zo'n bouwput gedumpt. Tegen de ochtend was die put gedempt.'

'Hoe weet jij dat? Wie ben jij?'

'Laten we zeggen dat ik een droomvriendin ben.'

'Droom?'

'Ben je er zeker van dat je niet voor de derde keer van die puitrap gevallen bent?'

'Eh?'

'Ben je er zeker van dat je bij je zoon langs bent geweest?'

'Maar...'

'Ben je er wel zeker van dat dit een rustig tv-avondje is? Sms'te je de tweeling? Zeker weten?'

'Droomvriendin?'

'Laten we het daar op houden, ja.'

'Tja... dan...'

'Ben je er wel zeker van dat je met pensioen gaat?'

'Ja maar...'

'Je hebt de pianist hier helemaal niet van zijn taboeret zien vallen, misschien.'

'In hemelsnaam! Waarom noemde je me daarnet dan 'doc'?'

'Was jij in een parallel leven dan geen docent?'

'O, dat. Maar ook niet-roker. Ik snap niet...'

'*Play it, Sam!*' gebod de vrouw dan plotseling weer, ons gesprek abrupt stopzettend.

'*Again!*'

'Maar zo kunnen we...'

'*Again!*'

Andermaal kwam doorheen de mist een lawine van pianoklanken opzetten. Iets weerhield me ervan in mijn arm te knijpen.

Het zou jaren duren voor ik weer een verhaal schreef.

Een dag na mijn officiële pensioendatum werd ik aangehouden en beschuldigd van opzettelijke doodslag.

91. MOESKOPPER

Ebenezer Moffaert was een beminnelijk mens, maar dat werd voor een flink stuk ontwaard door zijn hebzucht. Steeds minder mensen roemden hem om zijn beminnelijkheid.

Moffaert E. – zo prijkte het op zijn naambordje onder zijn bel in residentie Old Brussels vijf hoog boven brasserie Hot Stone. Sommige van de steeds schaarser wordende bezoekers wezen hem op dat euvel. Of hij zich misschien in het leger waande? Of hij zijn eigen voornaam verloochende? Of hij een Hongaar was? Of hij zich de zoveelste minkukel in de pikorde van de menselijke soort voelde?

Ebenezer Moffaert aka Moffaert E. haalde dan gespeeld mistroostig zijn schouders op. Het naambordje hing er al jaren en vervanging zou misschien centen kosten. Zijn gierigheid was de keerzijde van zijn hebzucht.

‘Zo vinden ze me rap’, placht hij dan te zeggen.

‘Waarom moet je rap gevonden worden?’

‘Ik wil maar zeggen.’

Niemand moest Ebenezer Moffaert vinden. Tot op zekere dag iedereen Ebenezer Moffaert wou vinden: de man van wie beweerd werd dat hij in een stad aan de zee was komen wonen omdat hij dacht dat de gemeentebelastingen er gehalveerd waren – het was immers maar een halve stad; de andere helft was water.

Ze vonden inderdaad zijn naambordje rap.

De 47-jarige vrijgezel en hulpbibliothecaris Ebenezer Moffaert droomde ervan de lotto te winnen of zo rijk te worden als de zee diep was. Ongeduldig wachtte hij (als enige nazaat) op de dood van zijn beide verwekkers, van wie hij nog op zaterdagvoormiddagen het volkstuintje onderhield achter het bejaardenwoonerf in het hinterland van de Vlaamse oostkust. Zijn eigen bescheiden kapitaal groeide ondanks de crisis van de prille jaren van de 21ste eeuw gestaag dankzij een saai, voorspelbaar, veilig en omzeggens autistisch bestaan. Hij betaalde geen cent belastingen te veel, likte nooit een ijsje, woonde nooit trouwfeesten bij, ging nimmer op reis, scheurde constant bonnen en coupons uit kranten en magazines die hij in wachtkamers en op openbare plaatsen aantrof en at elke middag in het restaurant van het stedelijk OCMW of het ziekenhuis. Warenhuisprijzen vergeleek hij nauwgezet. Holland was vlakbij: hij gunde zichzelf wel eens een winkeluitje naar een van de grenswarenhuizen, waar de prijzen ‘gierig’ waren – een zelfspottende slogan van het koopmansvolkje.

Honderd jaar nadat het verdwenen was, werd andermaal urtogein gekweekt in Vlaanderen. Onderzoekers en veldwerkers van de universiteit van Gent waren er in geslaagd een proefveldje van deze vergeten plantgroente op te zetten, na een turbulente periode van genetisch gemanipuleerde aardappelen annex de nodige heisa. De planten waren al vijftien centimeter groot. Ebenezer Moffaert las er in de krant over, die hij elke dag gratis raadpleegde in de tijdschriftenafdeling van de bibliotheek. Daarna googelde hij wat, onder andere met Street View.

Urtogein: ooit een peperdure Vlaamse eetbare plantgroente, voor het laatst gespot omstreeks 1915 in de omgeving van Eeklo. Inmiddels geheel verdwenen. Rodekoolkleurige bloemloze plant met tweevoudig geveerde, diepgezaagde bladeren, telkens vijf per stengel. Alleen de stengels waren eetbaar. De vier seizoenen rond mogelijke

teelt in binnen- en buitencultuur, waarbij ganzenmest de hoofdrol speelde. Bevatte 0,03 % orobanche (bremraap), 0,04 % arsenicum en 0,01 % cicuta maculata ofte gevlekte musquashroot (waterscheerling). Intens neteleffect bij aanraking met de bladeren, alleen in ochtendzon tot en met 12 uur. De openbare teelt van urtogein was eigenlijk bij wet verboden, want de combinatie van orobanche, arsenicum en cicuta maculata werkte in deze verhouding verslavend en 'bewustzijnsverruimend'. Vakkundig bereid en goed gebruikt sorteerde urtogein wel degelijk een speciaal effect, maar het bleef oppassen geblazen met de verhoudingen. Onachtzaam gebruik kon ook de dood veroorzaken. Was zeer gegeerd bij de chef-koks in de bekende restaurants uit die tijd (urtogein bleek in combinatie met ganzenlever een genot voor de smaakpapillen te zijn), in kunstenaarsmiddens en voor medicinale doeleinden in de farmacie en de heelkunde (extracten uit de stengels van de wonderplant konden meer en vlugger dan andere middelen of medicijnen pijn stillen, wonden helen, bloed stelpen en euforisch verdovend werken). Over urtogein deed een stadslegende de ronde. Wie zich netelde aan een blad (en dat prikte behoorlijk vinnig), voelde helemaal niks meer onmiddellijk nadat hij op het betreffende blad van de plant wat grof zeezout had gestrooid. Niet op de hand dus!

'Peperduur'.

Dit woord bleef nazinderen bij Ebenezer, na het eenzame ledigen van een halve fles goedkope cognac op zijn appartement. Het werd tijd voor eigen kweek. Hij zou voor een primeur zorgen. Het volkstuintje van zijn ouders, waar ze zelf nog nauwelijks verschenen, was de ideale plek. Het proefveldje van de universiteit bevond zich op het Galgenveld in het dorpje Afsnee, op enkele steenworpen van de Oost-Vlaamse provinciehoofdplaats Gent. Moffaert Ebenezer stak op een late zomeravond zijn vouwfiets in de koffer van zijn auto en begaf zich naar het ingedommelde Afsnee.

De proefvelden van de universiteit lagen op het Galgenveld in Afsnee alle samen op een terrein dat gehuurd werd van een land- en tuinbouwschool uit Melle. Je kon er met de auto tot vlakbij. De kwestie was natuurlijk er op dit uur binnen te geraken (en weer buiten met de buit). Een hoog ijzeren hekken vormde de hoofdingang, waardoor de toegang op het voorportaal van een begraafplaats geleeke. Een brede zijingang vijftig meter verderop, voorzien op tuinbouwwerktuigen, was afgesloten met een blinde poort die blijkbaar elektronisch werkte. Voor de rest was het domein omheind door een brede droogstaande greppel van wel twee meter diep, waarachter zich een drie meter hoge beukenhaag verhief die al jaren innig verstrengeld was met pinnige Vlaamse afrasteringdraad. Parkeren kon onopvallend: diverse buurtbewoners maakten in deze kalme zomerperiode gebruik van de mogelijkheden op de brede parkeerstroken naast de greppel en het fietspad aan de voorkant en aan een van de zijkanten van het proefdomein, zodat hun eigen opritten vrij bleven voor hinkelhokken, buurtbarbecues en straatpalaver.

Moeskoppen of moeskopperij is de diefstal van groenten, fruit, gewassen of een (deel van de) oogst. Het veronderstelt het plukken, afrukken, afsnijden of uitgraven van de vruchten. De Belgische strafwetgever heeft geoordeeld dat het wegnemen van groenten van het veld, het plukken van appels of druiven, niet moet bestraft worden als een wanbedrijf maar als een overtreding. Artikel 557 Sw. heeft het over: Zij die veldvruchten of andere nuttige voortbrengsels van de bodem die nog niet los van de grond zijn, roven. Alle andere vormen van diefstal, eventueel ook het wegnemen van een appel uit de winkel, worden wel beschouwd als een wanbedrijf, met zwaardere straffen. Als de veldvruchten in groep geroofd worden of 's nachts, dan is het ook diefstal.

Ook het oprapen van een gevallen appel is geen moeskopperij, maar een gewone diefstal. De basisstraf voor moeskopperij is één tot vier dagen gevangenis en/of een geldboete van 5 tot 15 euro (te vermenigvuldigen met 6). Met ingang van 1 april 2005 is moeskoppen uit het strafwetboek gehaald en dus gedecriminaliseerd. Steden en gemeenten die dit wensen kunnen moeskoppen opnemen in hun politiereglement en zo opnieuw bestraffen via een gemeentelijke administratieve sanctie. In 2007 dook in België een nieuw verschijnsel op van grootschalige moeskopperij. Vele tientallen hectaren maïsveld werden machinaal door dieven geoogst en weggevoerd. Doordat het in groep en 's nachts gebeurde kon het toch vervolgd worden als diefstal.

Schuilen deed je het best in de openbaarheid: Ebenezer Moffaert parkeerde zijn auto net om de hoek op de parkeerstrook, tussen een Skoda en een mobilhome in. Er stonden nog minstens tien andere auto's in de zijstraat. De vouwfiets bleek gezien deze meevaller overbodig; het doel was vlakbij. Aan de overkant bevond zich een langwerpige weide bevolkt door enkele ganzen, die nieuwsgierig naderden. Gelukkig hielden ze hun snater. De weide liep honderd vijftig meter verder in een punt toe, waar de huizenrij begon. Geen pottenkijkers dus. Het was ondertussen al goed donker geworden. Ebenezer wachtte een poos. De ganzen waggelden weer weg. Dan trok hij de kap van zijn fleecetrui over zijn hoofd, gordde zijn rugzak om met een kniptang en een steekschip erin en verliet via de passagierszit in gebogen houding zijn auto. Even later waadde hij omzichtig door de droge greppel – een donkere gestalte met een bochel. Het was nu zoeken naar en hopen op een dunne kalende plek in de omheining. En misschien vormde die vintage afrasteringdraad ook niet zo'n probleem, gezien zijn ouderdom.

Het proefproject 'Snaterkracht' onder leiding van professor Emma Hasselman van de Gentse universiteit verliep naar wens. De waakganzen handelden precies zoals ze ervoor opgeleid waren. Eerst verkenden ze de (eventueel bedreigende) situatie. Dan trokken ze zich terug om de tegenstand(er)(s) verder in te schatten. Daarna overlegden ze in verband met mogelijke actie en de noodzaak om in te grijpen. Ook de intensiteit van die actie werd bepaald. In combinatie met het proefveld waarop de urtoegein werd gekweekt, betekende dit een uitermate geschikte test. Twee vliegen in een klap, zeg maar.

De alfagans met de elektronische nekbands opende het poortje van de weide, zoals ze het aangeleerd was door professor Hasselman en haar team. Een peloton van zestien doodstille waakganzen stak omzichtig de straat over. Acht ganzen (peloton 1) haastten zich daarna over het fietspad naast de parkeerstrook in de richting van de zijstraat; de andere acht (peloton 2) doken geruisloos de diepe greppel in en slopen op z'n indiaans verder in dezelfde richting. Beide groepen vervolgden op hun eigen tempo hun weg, tot ze om het hoekje waren.

Ebenezer dook nog dieper ineen: boven hem zag hij plotseling een aantal ganzenkopen voorbij stuiteren, zich aftekenend tegen de nachtelijke zomerlucht. Ze gaven geen kik en keken strak voor zich uit. Waren die dan toch uit hun weide ontsnapt? Of betrof deze nachtelijke ganzenpas een zomerse ganzengewoonte? Toen de vreemde stoet gepasseerd was en hij aanstalten maakte om de haag verder op zwakke plekken te controleren, hoorde hij plotseling droog geknap en geritsel achter zijn rug. Verschrikt draaide hij zich om. Toen barstte de hel los. Oorverdovend gesnater vulde eensklaps de greppel, van twee frontlinies komend. Vleugels en poten wiekten en maaiden in een

overweldigende mallemolen in het rond. Onder het gewicht van zestien hoogopgeleide waakganzen van de Gentse universiteit tuimelde moeskopper Moffaert E. diep ter aarde neer, frontaal en ruggelings aangevallen en geveld door deze blitzkrieg van boos gevogelte.

Death by a thousand beaks? Nee, hij leefde nog. Het deed niet echt pijn. Maar het voelde aan alsof zijn hele lijf met klemmen vastgehaakt was. Tientallen poten kneedden ondertussen het vlees van dat lijf, heen-en-weer huppand wisselend van plaats, terwijl ettelijke snavels hem door zijn kleren heen in bedwang hielden. Af en toe incasseerde hij een venijnige knauw. Een bepaalde gans trommelde ononderbroken met beide poten op zijn nieren. Hij kon geen kanten op. Gelukkig had hij zich op zijn buik kunnen draaien, zijn vuisten afwerend tegen zijn oren gedrukt. Door de opwindende aanval begonnen ook enkele waakganzen zich te ontlasten op het vege lijf van de moeskopper. Weldra zat hij onder de stinkende kledder. De hoofdgans met de elektronische band hield hem in een houdgreep ter hoogte van zijn nekhaar. Met haar beide poten beheerste ze het kloppen in zijn halsslagader. Tot zijn opperste verbazing hoorde Ebenezer elektronische geluiden achter in zijn nek, gevolgd door – godbetert! – de bevelende stem van een mens, waarop – droomde hij? Was dit een nachtmerrie? – de oppergans leek te reageren.

Ondertussen hadden enkele Afsnedelingen hun bed verlaten, gealarmeerd door het gesnater. Iedereen wist hoe de vork aan de steel zat. De waakganzen waren zich naar behoren van hun taak aan het kwijten. Dit betrof wel een primeur. Nieuwsgierig gingen de omwonenden op de haard van de heisa af. Daar troffen ze de gesneuvelde moeskopper aan, volledig onder het gevogelte en onder de schijt. Een halfuur later (een eeuwigheid voor Moffaert E.) arriveerden er een busje van de Gentse universiteit en een politiecombi. Er heerste uitbundigheid omwille van het slagen van het proefproject 'Snaterkracht', waarbij gelijk het proefveld van de urtogein beschermd was. Het duurde dan ook geen vijf minuten of er verscheen een lokale medewerker van Het Laatste Nieuws. De teams van de unief en de politie gingen graag in op diens verzoek om even te wachten met verdere ingrepen, opdat iedereen over pakweg zes, zeven uren ten volle van dit kluijfe zou kunnen genieten – een neusje van de zalm in komkommertijden. Zowel de hoofdonderzoeker van het urtogeinproefveld als professor Hasselman kregen een kort interview. Ze benadrukten hun uitzonderlijke ecologische vorm van samenwerking. Pas een kwartier later leidden de onderzoekers de ganzen terug naar hun weide (waar die een feestelijke beloning voor hun snater kregen), terwijl het politionele team sanitairverpleegkundige hulp inriep in verband met de toestand van de moeskopper.

Moffaert E., met gebogen hoofd op de rand van de greppel gezeten, zag er uit als Lawrence of Arabia na maanden woestijntochten.

'Hulpbibliothecaris??' deed een ondervrager verbaasd. 'Ge komt wel van ver!' Ebenezer knikte.

'Van aan zee', mompelde hij stilletjes.

'En wat deed gij hier in een Oost-Vlaamse gracht?'

'...'

'Met een kniptang en een steekschep? Hé??'

'...'

'Komt gij straks maar eens mee met ons. Maar we gaan eerst die smeerboel van u afborstelen. De cleaning service komt zo. Ha ha.'

De volgende dagen, tijdens een periode van landelijke komkommertijd, haalde Moffaert E. aka Ebenezer Moffaert de voorpagina's van de kranten. Het begrip 'moeskopperij' werd uitvoerig ter sprake gebracht. Ook op YouTube kon een deel van de hallucinante greppelscène bekeken worden, dankzij de elektronische nekband van de hoofdgans. De jonge stagiair die bij 'Snaterkracht' betrokken was, kon het niet laten.

Ettelijke keren ook werd er dwingend aangebeld bij Moffaert E. Ze vonden inderdaad zijn naambordje rap. De tweede nacht na zijn onfortuinlijke expeditie sloop hij naar beneden om zijn naam uit het vaag verlichte bordje te wrikken. De rest van zijn vrije zomerdagen verbeidde hij in afzondering en angst: over twee weken moest hij zich weer in de openbare bibliotheek melden. Er wachtte hem ook nog een politieel onderzoek. Het openbare leven van Ebenezer Moffaert, 'Moeskopper van de Kust', zou een hel worden.

92. HIGH NOON IN NIEUW-VENNEP

Best Western Hotel De Rustende Jager in Nieuw-Vennep lag er vredig bij die valavond. Het was veelbelovend juniweer: het voorportaal op een hopelijk spetterende zomer. Vlakbij lagen Amsterdam en Schiphol, maar in het moderne stadsdorp Nieuw-Vennep heerste pastorale rust. Op het langwerpige plein waren tenten en zeilen opgetrokken; er was een feest in aantocht. Gedempt geroezemoes en aangenaam gekonkelfoes borrelden op uit de fauteuils en de stoelen op het ruime terras van De Rustende Jager, af en toe onderstreept door het hoge gesuis van een vliegtuig.

Geraldine Urquhart en Eric Otonne bestelden ieder een halve liter gekoeld kelderbier. Het was dorstig weer; het had geen zin de ober tweemaal in de tijdspanne van een kwartier heen-en-weer te laten draven. (Hoewel dat mager heineken toch ijverig van hot naar her stuitte – een en al gevatte vriendelijkheid).

Een oude heer verscheen op het terras. Hij zag er als de miljoenen modellen uit die Europa bevolken: doodgewoon kaal, doodgewoon bril, twee tinten grijs wat kledij betrof. Dit was duidelijk geen oud geworden dichter, belegen hippie of rockfotograaf na houdbaarheidsdatum. Er was nog één grote tafel vrij die door de valavondzon bestraald werd. De oude man knikte vragend naar de ober, die alweer als een djinn uit het niets was verschenen. Die knikte bevestigend terug. Zo kwam Ari O. vlak achter Geraldine en Eric te zitten, die zelf ook een tafel met zes zitplaatsen inpalmden.

'Spilzucht hé', zei de man, terwijl hij met veel geschraap van stoelpoten plaatsnam en naar de resterende vijf zitplaatsen aan zijn tafel wees.

'Of is het: verspilling?'

Geraldine en Eric knikten even begrijpend en beleefd terug. Op het hele terras waren de schaarse tweepersoonstafeltjes ingenomen. Her en der waren ook eilandjes van vier tot zes tot acht personen voorzien. In de fauteuils aan de beide uiteinden van het terras hingen nog meer groepen of gezelschappen achterover.

'Ik had aan jullie tafel kunnen zitten, aan het uiteinde bijvoorbeeld', merkte de man op, zich half omdraaiend. 'Maar voor de ticketting aan de kassa vormt dat allicht een probleem. Er wordt per tafel afgerekend. Computers, bah.'

'Eh... wellicht', beaamde Eric. 'Wij zijn nummer 16'.

'17, aangenaam. Ari.'

'Dag Ari. Eric. En Geraldine.'
'Toeristen in Nieuw-Vennep?'
'Ja zeker. Uit België. Schiphol, hé.'
'Ja ja. Geland of vertrekkend?'
'Wachtend op iemand.'
'Ach zo.'
De bezige bij kwam gezwind Ari's bestelling opnemen.
'Tosti. Bordje haringreepjes met honing. Glaasje rosé.'
'Komt voor de bakker, Heer Olivier.'
'Dank u.'
'Alstu.'
'Jullie gaan voor de grote dorstlessers, merk ik?'
'Ja...'
'Goeie keuze met dit weer.'
Even zweeg Ari.
'Heb je al honger?' vroeg Eric.
'Hm... ' deed Geraldine. 'Nog even wachten.'
'Oké. Voor mij hoeft het ook nog niet.'
Ze zwegen ook even, genietend van de avondzon.

'We hebben hier weer een feestje', zei Ari plotseling zomaar voor zich uit. Hij draaide zich niet eens om. Geraldine en Eric glimlachten bevestigend, terwijl Eric zich wel al half omgedraaid had.
'Feestje', herhaalde Ari. 'Wat gaat een jaar toch vlug.'
'Elk jaar?' vroeg Geraldine, begeleid door een ongeïnteresseerde grimas naar Eric. Ze probeerde niet te klinken alsof dat een wereldwonder was.
'Kermis?' vulde Eric verder aan.
'Nieuw-Vennep leeft', antwoordde Ari. 'Nee: bruist.'
'En wij maken het verschil', meesmuilde Eric fluisterend, terwijl hij zich naar Geraldine toe boog, zodat de genaamde Ari het niet kon horen.
De kwieke ober pootte het gevraagde voor de heer neer.
'Alstu, Heer Ari. Moge het u smaken.'
'Mijn gehemelte druipt reeds van genot', antwoordde Heer Ari.
Eric en Geraldine keken elkaar verbijsterd aan. Zoveel pornografische welbespraakt-
heid op een terras (en niet op een Shakespeariaanse toneelbühne) zou iedereen met
lacherige stomheid geslagen hebben.
'Reeds feest in mijn bord', mompelde Ari.
'Smakelijk', zei Geraldine, met eenzelfde grijns als daarnet.
'Hottentottentententententoonstelling, krijg dat maar eens geschreven of gezegd', op-
perde Ari hardop, terwijl hij een blik op het feestplein met de lege tenten en zeilen
wierp.
Geraldine en Eric konden nu eindelijk eens ongehinderd lachen.
'Hippopotomonstrosesquippedaliofobie', repliceerde Eric.
'Hoor ik daar ook een liefhebber van geheimschrift?' opperde Ari O., zich over een
van zijn bordjes buigend. 'Of bent u in voor numerologie?'
'Angst voor lange en moeilijke woorden, meneer Ari. Hippo...'
'De haringreepjes zijn pico bello. Blijven jullie nog een poos in Nieuw-Vennep?'

Ari O. draaide zich belangstellend weer halvelings om.
'Tot morgen.'

'Na de middag?'

'Ja. We halen een gast op in Schiphol, checken hier uit en nemen nog een middagmaal. Daarna gaat het richting Amsterdam.'

'Zien jullie die giga hijskraan ginder?'

Ari wees met zijn vorkje naar een gevaarte in de nabije verte van het plein.

'Ja.'

'Verras jullie gast eens oprecht.'

'Hé?'

'Beter dan Amsterdam.'

'O ja?'

'Zeker weten. Tegen morgenmiddag hijst die kraan daar een compleet restaurant de lucht in.'

'O?'

'Ja, zoals in Brussel. Dinner in the Sky heet het daar.'

'Aha.'

'Ter gelegenheid van de feesten hier zullen 24 mensen hoog in de lucht en beschermd tegen regen en zon kunnen genieten van lekkere spijzen en dranken. Eh... er zijn nog enkele plaatsen vrij. Goede prijzen. Morgen verandert dat.'

'Bent u dan misschien...'

'Niet de kok, nee nee', lachte Ari. 'Een van de organisatoren. Ik zit in het feestcomité.'

'Ah zo.'

'Zin om in de lucht te eten morgenmiddag? Met zicht op Nieuw-Vennep, de feestmarkt en ommelanden? Verrassing voor jullie gast? 85 € per persoon, wijnen inbegrepen. Topkwaliteit gegarandeerd, letterlijk en figuurlijk, ha ha ha!'

'U bent de organisator?'

'Precies. En het betreft geen luchtkasteel. Voor pakweg 85 € per persoon dineert u in de zevende hemel. Morgenavond kost het al 100 €. Er zijn nog zes plaatsen vrij voor 's middags. Dan noemen we ons pop-uprestaurant High Noon. 's Avonds heet het De Zevende Hemel. Ik kan jullie via mijn smartphone nu inschrijven. De betaling geschiedt wel contant. Als jullie toch tot morgen blijven...'

'Even overleggen, meneer Ari.'

'Oké.'

Eric en Geraldine bogen zich naar elkaar toe.

'Kunnen we Miet dit wel aandoen?'

'Wat bedoel je?'

'Misschien heeft ze hoogtevrees.'

'Het is ook volledig veilig', onderbrak Ari. 'Met veiligheidsriemen en zo. We zijn niet aan ons proefstuk toe.'

'Het zou een fantastische welkomstverrassing zijn.'

'We gingen anders toch maar na de middag naar Amsterdam hé...'

'Ja. Kunnen we in de valavond nog altijd doen.'

'Miet landt al om 7 uur 45. Kan dus.'

'Doen?'

'Doen. We moeten uiteindelijk morgenmiddag toch ook eten hé.'

'Precies.'

'Dat is dan drie personen?' opperde Heer Ari, terwijl hij zijn smartphone uit een vestzakje opduikelde.

'Ja, drie.'

'Dat maakt 255 €', rekende hij uit. '... Zo... jullie zijn ingeschreven...'

‘Moet je onze namen niet hebben?’

‘Ah, maar ik dien alleen het aantal door te geven. De rest... de afrekening gebeurt nu via mij.’

‘Gelijk betalen?’

‘Graag. We hebben voor dit initiatief namelijk geen andere regelingen.’

‘Ik ga even uit de muur tappen. Zo terug.’

‘Skuus dat ik boter bij de vis vraag’, zei Ari tegen Geraldine. ‘Maar we willen zeker spelen. Soms schrijven ze in, maar dagen dan niet op. Vervelend voor de kok, vervelend voor de organisatie.’

‘Kan ik me voorstellen. Waar moeten we zijn morgen? En wanneer? We halen morgenvroeg onze gast op Schiphol op.’

‘Nou: zie je het café aan de overkant van het plein? Je kunt er een stuk van zien, tussen die twee tenten door. De Zwarte Zwaan. Daar haal ik jullie morgen om 11 uur op.’

Eric kwam terug en drukte Ari O. enkele flapjes in de hand.

‘Dank jullie wel. Je zult het je niet beklagen.’

Ari toetste nog enkele gegevens op zijn smartphone in.

‘Elf uur. De Zwarte Zwaan. Daar’, wees hij nog eens.

‘We hebben een date’, knikte Geraldine.

‘Geen hoogtevrees in deze lage streken?’ informeerde Ari nog glimlachend, terwijl hij het geld zorgvuldig in een grote portefeuille opborg.

‘O nee. En wie zitten er nog mee aan tafel?’

‘Eh... enkele mensen van hier hé. Van het comité en zo. Een kunstschilder en zijn vrouw. Een oud-profvoetballer. Een journaliste van De Bazuin. De kok is bekend van De Soeplepel en De Kok en Zijn Vrouw. Twee toprestaurants uit deze lage landen. Tja... hopelijk krijg ik die laatste drie plaatsen nog verkocht. En het weer blijft goed.’

‘O, jullie hebben al kennisgemaakt met Heer Ari, merk ik’, zei de ober in het passen.

Ari O. boog zich nu weer geconcentreerd over zijn bordjes en zijn glas rosé.

‘Je mag me de rekening presenteren, Toby’, zei hij zonder opkijken.

Na het kelderbier en een lichte hap bleven Geraldine en Eric nog even terrassen tussen de lampionnen en de guirlandes vooraleer ze naar hun kamer trokken. Heer Ari O. was na ontvangst van de gelden voor het festijn in de zevende hemel van High Noon vrij vlug tussen de lege tenten verdwenen. Het geroezemoes kreeg al wat het gehalte van feestgedruis; zo te horen waren al enkele ongeduldigen in feestmodus. Er was ook een gezellige mix van meertaligheid te horen, want zowel hotelgasten als lokale avondvierders waren hier neergestreken. Hoog aan de hijskraan in de verte hing een kleurrijke rist lampionnen. Het lemmet van een kaaskleurige driekwart maan was reeds snippertjes en schijfjes van een zomerwolkje aan het hakken in deze zevende hemel.

‘Wat zullen we morgenmiddag op ons bordje krijgen?’ vroeg Geraldine zich hardop af.

‘Gevogelte?’ opperde Eric. ‘Zo uit de lucht geknald boven de rietvelden? Een vlucht regenwulpen? Kikvorsen met gespreide biljetjes?’

‘Luchtige hapjes?’

‘Vliegende vissen?’

‘Het mag wel lekker zijn voor 85 euro.’
‘De Hollandse keuken is nou niet per se wereldbekend.’
‘Nee, maar je trekt er wel lekkere kroketjes uit de muur, lang voor je uit diezelfde muur geld kon tappen.’
‘Broodje-makreel met een bols, daar houdt het op.’
‘Say cheese, je vergeet het Hollandse goud.’
‘Ja, kazen van bij ons.’
‘Toch is hun mosterdsoep met rauwe zalmreepjes onovertroffen.’
‘Wie zou dat in hemelsnaam willen overtreffen?’
‘Ha ha.’
‘We zullen zien. Als het tegenzit, vragen we Heer Ari ons geld terug.’
‘Het lijkt me onwaarschijnlijk dat hij ooit iemand iets terugbetaalt. Heb je gezien hoe angstvallig zorgvuldig hij dat geld wegborg?’
‘Ja, de Hollandse koopman hé.’
‘Een leukere verrassing voor Miet konden we toch niet bedenken. Meneer Ari leek wel door God gezonden.’
‘Niet religieus worden hé, Geraldine. Het wemelt hier al van hervormers en herdopers en wedergeboortes en wederdopers en gereformeerden en nieuw-gereformeerden en...’

‘... oplichters’, vulde onverwacht dat mager heineken van een ober aan, terwijl hij even bevroor in een zoveelste kwieke passage.
‘Eh?’
‘Hebben jullie Ari O. gesproken daarnet? Ja toch?’
‘Ja...’
‘Hij heeft jullie zijn echte... zijn naam gezegd?’
‘Eh... Ari... ja...’
‘Tiens. Eh... Is er wat meer gebeurd? Heeft hij jullie...’
‘Wat bedoel je?’
‘Is er een voorstel geweest? Transactie gebeurd? Pa is nogal...’
‘Pa?’
‘Heer Ari is mijn pa. Ja.’
‘Heer Ari?’
‘Iedereen hier noemt hem zo.’
‘Aha. Eh...’
Eric knikte vaagweg richting hijskraan: ‘Ja...’
‘Heeft pa... Heeft hij jullie iets aangeboden?’
‘Eh... morgen... High Noon.’
‘Aimoen?’
‘High Noon. Het pop-uprestaurant morgenmiddag ginder hoog in de lucht. Daar: met die kraan.’
Eric wees nu uitdrukkelijk naar de feestelijk verlichte hijskraan.
‘High Noon??’
‘Morgenmiddag dineren een aantal mensen hoog in de lucht. De kraan hijst het hele geval omhoog. High Noon at Nieuw-Vennep. Een leuk evenement. In Brussel is er ook...’
‘O... Ah... Eh... Pa heeft jullie... Ari O. heeft... Meneer Ari... Heer Olivier... verdorie toch...’
‘Precies. Een aangename *encounter* op dit terras. Men spreekt hier in vele talen.’
‘Maar... Wat ik wou weten: liet hij jullie ook... ook iets betalen?’

'Dat spreekt. We zijn bijzonder blij met deze buitenkans.'
De ober zuchtte diep, waardoor zijn dienblad even vervaarlijk ging hellen.
'High Noon dus? Een restaurant in de lucht? Morgenmiddag, zei u?'
'Precies. En morgenavond in De Zevende Hemel.'
'Djiezies! Twee luchtkastelen op één dag! En hoeveel...'
'24 man. 27 met ons erbij. Misschien... '
'Nee nee: hoeveel... '
De ober maakte het strijkgebaartje tussen duim en wijsvinger.
'O, eh... 85.'
'85 euro?'
'85. Maal drie: we hebben nog een gast morgen.'
'Meneer, mevrouw: kennen jullie Ari O.? Heer Ari? Mijn... '
'Nee... Eh... Ja, ondertussen toch wel hé.'
'Logeren jullie in Nieuw-Vennep?'
'Ja, hiernaast.'
'Gaat u dan even op het internet vanavond, als ik u verzoeken mag.'
'O?'
'Ja.'
'High Noon en De Zevende Hemel worden ook op het internet aangeboden?'
'Zoekt u even op Wikipedia Nieuw-Vennep op, rubriekje Bekende Inwoners. Vennepers dus.'
'Ja... '
'Goeienavond nog. Ik heb niks gezegd.'

Met een lacherig knikje vervolgde het mager heineken zijns weegs over het terras van De Rustende Jager.

'Wat was dat nu!?'
'Zijn we... Is hij... '
Even zwegen ze beduusd. Eric klampte de ober weer aan op diens terugtochtje.
'Ober! Wat bedoelde u... ?'
'Ik heb niks gezegd. Heer Olivier is een van onze beste klanten.'
'En ook je pa?'
'Ja, maar... Dat betreft een rollenconflict, zult u wel begrijpen.'
'Is er iets aan de hand?'
'Niks gezegd, meneer, mevrouw. Even googelen.'

En zo googelden Eric en Geraldine die avond even wat bekende Vennepers. Er kwam de volgende dag geen High Noon, noch een Zevende Hemel. 's Ochtends en ook 's middags stond de hijskraan er nog net zo werkeloos bij als op de avond die aan deze feestelijke dag in Nieuw-Vennep voorafging.

Ari O., ofte Heer Olivier, had andermaal toegeslagen.

93. WOEDE

Die vrijdagavond eindigde Anneessens' tocht in de afdeling traumatologie van het Triskaideka-ziekenhuis. Veroorzaakt door een misverstand, maar aangewakkerd door

alcohol belandde een fel vrouwenvuistje midden in zijn gezicht. Hij hield er zowaar een gebroken neus en kaduuk kaakbeen aan over, bekroond met een regenboogoog. Maar niet alleen hij moest daar gekalefaterd worden.

Aanvankelijk had hij de eeuwig pokdalige Jarvis in zijn kielzog. Gelukkig kon hij die dalmatiër tijdig van zich afschudden. Jarvis klampte hem op straat aan met zijn handen in de lucht bij wijze van dank aan de Allerhoogste omdat hij er net aankwam. Blijkbaar zou er gered moeten worden.

Of hij hem geld voor een pak luiers wou lenen, want zijn oude vader zat in het hoekcafé, alwaar diens sluitspier het vertikt had. En hij had verdorie ook wel zijn bankkaarten vergeten zeker! Bankkaarten, meervoud. Kon dus niks uit de muur getapt krijgen. Geen geld? En toch op café? Anneessens fronste even de wenkbrauwen. Nou ja. Wie kon iemand een toelage voor een pak vaderlijke luiers ontzeggen? Anneessens gaf Jarvis de centen; die verdween in het warenhuis. De gulle geveer werd verzocht even op straat te wachten; het zou niet lang duren.

Even later zat Anneessens bij de bevlekte Jarvis en zijn schijtpa in het café. De dankbare pa werd midscheeps gekalefaterd in een van de damestoiletten. Daarna dronken ze er een paar – alweer van dezelfde geldbron. Anneessens bleef zich afvragen hoe dat in elkaar zat: vader en zoon op café, maar geen van beiden had geld op zak. Hadden ze hier misschien hun laatste cent verbrast? En had de mannelijke ouder pas daarna zijn broek volgepoept?

Een dik uur later stond Anneessens bruusk op (hij was een kampioen in vlug verdwijnen), zei dat hij graag geholpen had en begon aan zijn tocht door de stad. Het was valavond, maar elke frietstop negeerde hij, zijn honger uitstellend tot een onbepaald moment waarop hij zou toeslaan in verband met vast voedsel.

De eerste drankhonk die hij binnenstapte, was getiteld De Woede der Noormannen. Hij kwam er wel vaker. Ontgoochelden en hoopvollen troepten er slordig samen aan een halvemaanachtige toog in een duister krocht. Op vrijdagvalavond lagen nog alle mogelijkheden open. Das Ewig Weibliche alhier was vertegenwoordigd door Annelisa, een immer dronken advocate die nu eens Anne, dan eens Lisa wenste te heten. De stamgasten kozen gemakshalve voor Annelisa. In haar schaduw (altijd dat mantelpakje, die saaie veiligheid, ook bij eender welke van de tachtig soorten dronkenschappen die ze onderging) voerde ze een scherpe man mee die net zoveel witte wijn dronk als zij en op een muis geleek. Hij was opgehangen aan zijn schouders en leek te verzinken in zijn vale kostuum waarin zijn lijf op de belangrijkste knelpunten met weerhaakjes vastgemaakt was. Vlees ontbrak; hij was een en al been, begrip en vleierij. Ook Birde was weer present, maar die was zo mager dat van enige aanwezigheid weinig sprake kon zijn. Haar enige omvang betrof een lijvige familieroman die ze beeerde geschreven te hebben. Zes jaar lang al wachtte het café (en de hele wereld) op publicatie ervan. Mocht elke pint die ze hier achteroversloeg voor een bladzijde staan, dan was het een verdomd dik boek.

Achter de toog dirigeerde de mooi geweest Lovely Rita het geheel. Ooit, lang geleden, toen de dieren nog spraken, was ze zowel Kastanjefee als Leieprinses geweest. Ze rookte dapper en had een stem als een rasp. Haar oudblonde kapsel leek wel gebeiteld: nooit bewoog er iets aan, ook niet in weer en wind op het trottoir bij de rokers. Een raadsel. Een misdaad.

'Ah, Anneessens. Gij hier.'

'Ja, ik hier, Finland. Maar waar is je werkwoord? Gebruik eens een werkwoord.'

Finland propte net een broodje in zijn eetgleuf.

'We zijn hier niet om te werken hé. 't Is maar een constatacie.'

'Moet het niet zijn: constatering?'

'Gij simpele duif. Uw taalknobbel zit in de weg. Drink wat van mij.'

'Een Leffe. Blond.'

'Rita: twee stuks.'

'Dag Rita. Annelisa. En...'

Anneessens besepte plotseling dat hij de naam van de muisman niet kende, hoewel hij hem hier al vaker ontmoet had. Hoe heette dat ongedierte?

'...' mompelde hij.

'Kerel', vertaalde Annelisa. 'Dit is Kerel.'

'Kerel?'

'Kerel.'

Ze verpinkten niet. Geen van beiden.

Kerel dus. De kerel heette verdomme Kerel, niet Karel. Anneessens knikte verbijsterd de muisman toe en nam zijn kelk blonde Leffe in ontvangst.

'Finland: santé!'

'Proost, Anneessens.'

Finland was een goeie maat. Hij mat 1 m 99, woog 128 kg, had een eetverslaving en was een veelbelesen en slimme pedagoog-psycholoog die in zijn colleges aan de hogeschool voor lerarenopleiding dweepte met het Finse onderwijssysteem. Iedereen in De Woede der Noormannen noemde hem Finland. Alleen Anneessens wist nog waarom. Finland wist ook alles van kunst, boeken, muziekgroepen, platen, cd's en concerten. Hij was een wandelende encyclopedie. Koopwoedend had hij in de loop der jaren zijn huis volgepropt met boeken en cd's, tot er geen plaats meer over was voor zijn vrouw. Heden ten dage ging zijn quality time vaak op aan het ten gehore brengen van de totale moderne muziekproductie als dj in De Woede.

Vandaar Anneessens' vreemde vraag: 'Draai je vanavond, Finland?'

Pannenlat Birde, die vlakbij stond, papegaaide zijn vraag: 'Ja, draai je vanavond, Finland?'

Even greep Finland met vragende wenkbrauwen naar het pakje tabak in zijn zak. Hij was onlangs weer gestopt met stoppen met roken.

'Nee nee. Of je draait'.

Anneessens knikte naar het claustrofobische heiligdommetje met de vele knoppen en lampjes dat was uitgespaard waar de halvemaan van de toog nog even een binnenwaartse knik maakte. Met het lichaam van Finland daarin kon niets er nog bij.

Geen *barfly*, geen *anorexia alcoholica*.

'Ah ja. Vanaf tien uur vanavond.'

Ongelofelijk hoe pedagoog-psycholoog Finland iets verkeerd kon begrijpen. Zijn hoge teddybeergehalte zat daar voor iets tussen.

'Draai je weer, Finland?' riep Annelisa ten overvloede. Haar lippen (bestuurd door haar hersenen) waren al een beetje verlamd.

'Ja ja.'

Kerel glimlachte goedkeurend. Ze zouden blijven, die twee. Er was een doel.

'Rokers!' kraste Rita. 'Aanrukken! Nico en Tine wachten op ons!'

Dat was het sein. Een kleine minderheid spoedde zich naar buiten, aanstekers en sigaretten in de aanslag. Ook Birde, Finland, Annelisa en Kerel verdwenen even. Anneessens nam een fikse slok van zijn Leffe. In het hoekcafé had hij drie glazen Guinness gedronken, het donkere sap van de protestanten en de katholieken. Die smaak wilde hij wegspoelen. Te veel dwarsfluit, stepdance, leprechaun en klaver. Om er galopkav van te krijgen.

‘Alles goed, Anneessens?’ informeerde Moos, de zelfverklaarde nachtburgemeester van de stad. Hij werd geflankeerd door de rode wijn zwelgende Laveloos, een lokaal bekend liberaal met een hondenkop en een treurige druipsnor.

‘Ik heb mijn goede daad voor vandaag al achter de rug.’

‘O?’

‘Paar glazen bier gedeeld met zwervers. Medicinaal gebruik.’

‘Schoon van u. Ze gaan u nog zalig verklaren, Anneessens.’

‘Je kent mij hé, Moos. Sympathie voor de zwakkeren. Hoe is het nog met jou? En met je lichaam?’

‘Dat gaat, dat gaat.’

‘Merci voor de zaligverklaring. Zalig.’

Moos keerde zich met een verongelijkte oogopslag en wat gesnuif van Anneessens af en ging een meter of twee verder staan fluoresceren in zijn eeuwige hawaiïhemd. Zijn communicerend vat Laveloos bracht een duvelglas vol met rode wijn naar zijn lippen, maar omwille van gedruip annex gewalg dat hierop zou volgen, wende Anneessens zijn bliken af.

Rita kwam als eerste weer binnen, met in haar kielzog de verslaafden. Ze brachten een stankwindje met zich mee van nicotine en gerookte kleren.

‘Moos: er is bezoek voor u buiten. Ze komen subiet.’

‘Deur toe!’

‘Deur toe!’

‘Godver: deur toe!’

Moos en zijn drankbroeder Laveloos maakten zich om ter dikst vanwege die deur.

‘Annelisa: ik moet je spreken,’ zei Anneessens.

‘Ah ja? Professioneel?’

‘Ja.’

‘Zij is advocate’, deelde Kerel volledig overbodig mee, terwijl hij – nog veel overbodiger – met zijn spitse muizenkop naar haar knikte. En hij bleef maar doorknikken.

‘Drink iets van mij.’

‘Dat mag witte wijn zijn.’

‘Jij ook, Ke...’

De tweede lettergreep, ook al was die dof, weigerde uit Anneessens mond te komen.

‘Ook ik, ja, merci.’

Ook ik? Wat voor een zin was dat nu. Anneessens wenkte in gebarentaal om twee witte wijn en twee verse Leffes – Finland moest nog wederzijds bedropen worden. Die boog zich alweer – voorbarig, de avond was nog ‘jong’ – over de knoppen en lampjes van de afdeling lawaai & muzak.

‘Het zit zo, Annelisa...’

‘Zeg maar Anne.’

‘Anne...’

‘Lisa gebruiken we gewoonlijk in familiaal verband’, piepte de muis.

‘Ga de wijn halen, Kerel. Dit is persoonlijk’, snauwde ze. ‘En stop met knikken. Heb je

gisteren misschien een voetbal tegen je kop gehad?’
Anneessens knikte goedkeurend: ‘Liefst onder vier ogen, Anne.’
‘We gaan even aan dat tafeltje zitten. Kerel deelt de drank wel rond. Hij doet op ons bureau ook de koffie, dossierkennis, ha ha.’
‘Aha, we hebben een Max Havelaar onder ons. Voetbalt hij?’
‘Nee nee. Hij zit alleen maar te bibberen in de tribune van caféploeg Excelsior. Denkt dat hij vip is. Zeg het eens, Anneessens. Probleem?’
‘Anne, ik... ‘

Abrupt stakte hij.
Annelisa zou nooit te weten komen waarom Anneessens haar nodig had.
‘Anneessens? Visgraat? Verschijning? Wat is er?’
‘Verdomme... Heb je van je... ‘
Hij staarde perplex over de piekharen van Annelisa heen. Ze draaide zich om en weer om en keek hem vragend aan.
Wie kwamen er godgenageld doodgemoedereerd De Woede der Noormannen binnengestapt?!
Schijtvader en Luiersoort!
De geld- en plasticloze mannelijke ouder plus nageslacht.
De familie Sluitspier.
Verbijsterd keek Anneessens op hun entree toe, terwijl woede in hem opborrelde.
‘Anneessens?’ informeerde Annelisa. ‘Voel je je niet lekker? Is er... ‘
‘Jarvis!’ stiet hij uit.
Kerel pootte een witte wijn en een Leffe neer en schuifde achterwaarts terug naar de onbestemde plek van alle grijze muizen: overal en nergens.
De aangeroepene en de Jarvispa grijsden hem vriendelijk toe. De zoon stak zelfs twee vingers in de lucht: ‘Tweede keer!’.
‘Godverdegodver’, vloekte Anneessens binnensmonds. Hij pakte zijn Leffe vast en klokte de helft ervan door zijn keelgat.
‘Wat is er?’ vroeg Annelisa.
‘Verdomde profiteurs... ‘
‘Is het daarover dat je... ‘
‘Nee nee. Maar dit... dat... ‘
Hij voelde zich zo opgenaaid dat hij zijn nieuwe probleem niet compact verwoord kreeg.
‘Allez: santé hé. Krijg ik nu nog te horen waarom je... ‘
‘Verdomde strontreet’, gromde Anneessens.
Weer slikte hij een gulp Leffe door. Die kletste rechtstreeks tegen zijn ruggengraat en veroorzaakte een enorme boer.
‘Hela: is dat tegen mij?’
Annelisa dronk nu ook in anderhalve hink-stap-slok haar glas ongeveer leeg. Met argusogen volgde Anneessens het tweetal. Ze wurmden zich via het westen van de halvemaan tot bij het centrale tap- en schenkpunt, waar Lovely Rita ze vriendelijk toeknikte.
‘Er is stront aan de knikker, Anne’, deelde Anneessens nu mee.
‘Hé?’
‘Zou jij op café gaan met een luier om je kont?’
‘Wablief??’
‘Met je bilspleet in een pamper?’
‘Eh?’

'Zonder een cent in je buidel?'

'Zeg... !'

Annelisa kapseisde nu haar glas helemaal om ook het grondsop tot zich te nemen.

Daarna haalde ze met haar vrije vuistje uit naar het gezicht voor haar.

'Bull's eye!' riep Birde.

'Lisa! Anne!' piepte Kerel.

De stroom voedsel en drank waar het indrukwekkende lichaam van Finland constant naar snakte, werd mede toegeleverd door Lovely Rita van De Woede der Noormannen. In ruil daarvoor trad hij tot soms drie keer per week op als dj, les of geen les. Hij leefde dus voor een stuk van zijn hobby: de muziek. Een geldelijke beloning was hierbij niet voorzien. Daar aasde Finland ook niet op, want hij incasseerde maandelijks een fraaie wedde van het ministerie van Onderwijs. Die gelden verzvonden ook elke maand vlotjes in muziekshops, boekenwinkels, concertzalen en op festivalweiden. Ooit was Finland op reis door India bijna heilig verklaard omwille van zijn lijf. Overal wilde men hem aanraken. Overal werd hem de vraag gesteld: 'Hoe kom je aan zo'n lichaam?' Bij terugkeer was hij drieëntwintig kilogram vermagerd door constante galopkarak. Hij had zich moeten behelpen met goedkope whisky om toch maar iets hygiënisch drinkbaars tot zich te nemen. Ook dat spoot er echter aan de achterkant zo weer uit. Een vrijdagavond voelde altijd speciaal aan. Verwachtingsvol. Beetje feest. 'Het weekend gaapt als een oven', placht hij te zeggen. 'En we moeten erdoor'. Op sommige van die vrijdagavonden eindigde hij na gedane zaken als een scheve toren van Pisa, overvoed met pizza en spaghetti en bijna verdronken in bieren uit lage streken.

'Niet te luid hé vanavond', zei Rita. 'Het is hier ook een praatcafé. En Annelisa gaat er anders weer boven uit gaan gillen.'

'Zwijgen is goud, Rita. Ze moeten maar zwijgen. Het zijn toch allemaal nonsens. Cafépraat.'

'Ja, maar... '

'Ze moeten luisteren.'

'Ja, maar... Hier, er zit zalm tussen. Straks zijn er minipizza's en Griekse omelet.'

'Merci. Anders zijn het parels voor de zwij... Ah, Anneessens, gij hier.'

'Ja, ik hier, Finland. Maar waar is je werkwoord? Gebruik eens een werkwoord.'

'We zijn hier niet om te werken hé. 't Is maar een constatacie.'

'Moet het niet zijn: constatering?'

'Gij simpele duif. Uw taalknobbel zit in de weg. Drink wat van mij.'

'Een Leffe. Blond.'

'Rita: twee stuks.'

Even later stonden ze op hun min of meer vaste vrijdagse stek aan de toog.

'Finland: santé!'

'Proost, Anneessens.'

Het werd drukker in De Woede, druppelsgewijs. Annelisa en haar schaduw waren er natuurlijk al – reeds op peil. Wellicht hadden ze al een drenkplaats achter de rug. Die bleven hier schuilen tot vannacht. Ook de zoopjesbroeders Moos en Laveloos hadden hun zitvlees al geruime tijd over enkele centrale barkrukken uitgespreid.

'Draai je vanavond, Finland?' vroeg Anneessens.

'Ja, draai je vanavond, Finland?'

Magere spriet Birde stootte met haar punttieten tegen zijn rug. Finland fronste zijn

wenkbrauwen. Hij greep al naar zijn pakje tabak in zijn zak.

‘Nee nee. Of je draait’, herhaalde Anneessens met een knik van zijn hoofd.

‘Ah ja. Vanaf tien uur vanavond.’

‘Draai je weer, Finland?’

Dat was die zuipschuit van een Annelisa.

‘Ja ja.’

Het gebaar van Finland veroorzaakte ter hoogte van de longen midscheeps Lovely Rita een soort van pavlovreactie, want plotseling riep ze: ‘Rokers! Aanrukken! Nico en Tine wachten op ons!’

Finland knikte en ging mee naar buiten, onderweg zijn rookspullen uit zijn jaszak plukkend.

‘We hebben er nog één te goed van nachtburgemeester Moos’, zei Jarvis. ‘Nietwaar, pa? Niet omvallen; ik laat je los.’

Jarvis onthaakte zich van zijn mannelijke ouder.

‘Aha’, knikte Finland. ‘En gaat dat goed aflopen?’

De Jarvis-verwekker zag er niet al te best meer uit.

‘Zit hij hier binnen, Moos? Hij zit hier toch elke vrijdag hé?’

‘Correct’, antwoordde Rita in Finlands plaats.

‘Allez pa: we hebben geluk. Moos is er.’

‘We gaan eerst ook eentje opsteken.’

‘Maar... zal dat wel gaan? Met eh... ‘

Zoon Jarvis boog even zijn hoofd.

‘Ja ja. Zwijg er nu maar over.’

‘Goed, pa. Vooruit dan. Allez, tot zo.’

Lovely Rita schoot haar peuk weg en spoedde zich met haar gevolg weer naar binnen.

‘Niet te diep intrekken, pa.’

Weer gluurde Jarvis even naar beneden, om te zien of er geen rook uit de ouderlijke bilspleet opsteeg en of de luier zijn werk deed.

‘Deur toe!’

‘Deur toe!’

‘Godver: deur toe!’

‘We gaan die deur wel dichtdoen, zageventen!’ riep Finland geprikkeld. ‘Geef ons toch de tijd om binnen te komen!’

‘Het tocht hier als op een opendeurdag in de hel!’ foeterde Moos.

‘Beetje geduld, zeurpiet.’

‘Omdat jij daar tegen kunt met je kilo’s rookvlees om de gordel’, grijnsde Laveloos.

‘En onder de gordel, hi hi hi.’

‘Waar slaat dat nu op!?’

‘Op, nee: onder de gordel, hi hi hi.’

‘Wat zeg je daar, druiplul?!’

Finland naderde met zijn grote lijf de nachtburgemeester en de liberaal. Even leek het dranklokaal te verduisteren.

‘Het waait buiten. Dat is niet goed voor mijn stem. Een nachtburgemeester heeft zijn stem nodig. Zijn stemmen. Hi hi.’

‘Hi hi’, deed ook Laveloos.

‘Heb je het nog binnen weten waaien, burgemeester van mijn kloten?’ meesmulde Finland.

‘Ja: als die verdorde deur niet vlug genoeg dicht wordt gedaan. Omdat er neushoorns zoals jij door moeten kunnen.’

‘Als je dat zo erg vindt, miserie-Moos, ga er dan zelf voor liggen, als tochthond.’
‘Jouw dik lijf stopt veel beter die scheur onder de deur af, Finland.’
‘Met het verkeerde been uit bed gestapt, Moos? Of een geval van paraskevidekatriafobie? Maar dat is een veel te moeilijk woord voor jou hé. Veel te lang ook voor een zelfverklaarde nachtburgemeester met het IQ van een kiwi.’
‘Alstublieft’, piepte Kerel tussen de woordenwisseling door. ‘Een Leffe. Van die daar.’
Hij knikte met zijn muizenkopje richting Anneessens, die nu met Annelisa aan een tafeltje zat.
‘Ja, merci.’
‘Je draait nog vanavond hé?’
‘Ja ja.’
Kerel schuifelde weer weg.
‘De psycholoog draait momenteel door’, grinnikte Moos tegen Laveloos.
‘Ha ha!’

Finland nam een geweldige slurp van zijn bokaal Leffe en patste dan het glas op de toog neer. Twee nieuwe binnenkomers baanden zich nu een weg naar het middelpunt, waar ze ongeveer iedereen hinderden.
‘Wat zeg je daar?’ vroeg Finland dreigend.
‘Je draait door, meneer de schoolpsycholoog.’
‘Bull’s eye!’ hoorden ze plotseling Birde roepen. Finland draaide zich om. Tumult en gelach. Anneessens greep met beide handen naar zijn hoofd. Een glas stuitte om en brak. Annelisa sprong op.
Toen draaide Finland zich weer om.
‘Hier, voor elk een draai!’ riep hij.
Simultaan plantte hij zijn rechtervuist in Moos’ en zijn linkervuist in Laveloos’ smoel. Het duo ging onmiddellijk halfstok op hun barkruk hangen, handen in een kom voor hun gezicht.
‘Double bull’s eye!’ wees Birde gillend.

Toen waren alle rapen gaar in De Woede der Noormannen. Jarvis’ oude doorrookte vader greep verschrikt naar zijn kont, in een wanhopige poging om zijn sluitspier te beheersen.
‘Lisa! Anne!’ piepte Kerel. Waarop hij ook prompt een krachtige maagstoot annex scherpe aanslag ter hoogte van zijn ballen incasseerde toen zijn dunne wederhelft opsprong om het glas te ontwijken dat richting haar mantelpakje stuitte.
‘Auw! Auw! Aaa...! Liii...!’
Laveloos en Moos sprongen nu met hun bloedneuzen op Finland af en probeerden hem op de grond te sleuren. Hun door drankmisbruik gedicteerde bedoelingen waren hierbij onduidelijk.
Lovely Rita wist niet waar eerst te kijken. Overal en tegelijkertijd gebeurde wat.
‘Bull’s...!’
‘Stop dat Engels gekrijs, Twiggy!’
Magere Annelisa en graatmagere Birde vlogen elkaar nu om god weet welke reden ook in de haren. Anneessens’ bloed vormde ter hoogte van zijn hart een rode schiet-schijf op zijn witte hemd. Kerel stond dubbelgevouwen te kotsen. Finland was behangen met twee aanvallers met bebloede smoelen. Een van de nieuwkomers struikelde over een omgevallen barkruk. Er hing nu onmiskenbaar een reuk van stront in de lucht.

Toen Lovely Rita zich ijlings naar de traktaatbel spoedde om alarm te slaan en de boel tot bedaren te brengen, viel haar oog op het scheurkalendertje.

94. DE MOORD OP KILLMOUSKI

Het was in het holst van een bloedhete zomer. Half Europa had vakantie genomen; de andere helft lag op apegapen door de aanhoudende hitte. Golfbalduiker Gianluigi Pentangeli, booreilandbediende Rita di Laurentiis en onderwaterlasser Archangelos Karvelas waren aan het snorkelen in de Libische Zee bij het eiland Gavdos, het zuidelijkste punt van Europa – een speldenprik op geografische kaarten. Aan de overkant lag Afrika. Op het strand bewaakte dobbelsteeninspectrice Iliana Tsjechova hun kleren, hoewel er geen levende ziel te bespeuren viel. In deze zinderende namiddaghitte bleven zelfs de schaarse hangmattoeristen en de zwervende hippies weg. Er viel ook helemaal niks te beleven op Gavdos, dat lange tijd geen water- of elektriciteitsvoorzieningen kende. Er was één taverne, bij Evangelina, waar je met wat geluk iets kon eten en drinken. Een Griekse omelet bijvoorbeeld, doorgespoeld met koude Helleense koufios: een variant op Irish Coffee, waarbij ouzo een belangrijk ingrediënt was.

Iliana volgde met haar kijkertje het trio snorkelaars. Plotseling werd er op haar schouder getikt. Met een gillettje sprong ze overeind. Het verrekijkertje kukelde tussen de keien in het zand. Het was Killmouski Askehave in hoogsteigen persoon. De Vreselijke Deen.

‘Wat... wat voor de duivel...’ hakte ze. ‘Jij was toch...’

Dan kruiste ze ijlings haar armen voor haar borsten, want ze was in monokini.

Undercover crimesceneschoonmaker Killmouski grinnikte.

‘De tweeling is in blakende gezondheid, zo te zien’.

‘Wat moet je hier?’

Iliana deinsde nog een stap achteruit. Zeker weten dat die Scandinavische engerd gewapend was.

‘Ben je dan vergeten wat er in Heraklion gebeurd is, schat?’

Iliana gluurde even naar de snorkelaars. Die waren al een flink stuk naar links afgedwaald. Het zonlicht schetterde over het water en belette een duidelijk zicht op de situatie.

‘Reken maar niet op hen, schat. Ik heb je al driemaal gewurgd vooraleer ze hier weer staan. Je teerling is geworpen. Je hebt me verraden.’

‘Dat... in Heraklion... dat was een ongelukkige samenloop van omstandigheden, Killmouski. Alstublieft: begrijp dat toch!’

Er golfde één ononderbroken zwarte wenkbrauw boven zijn ogen, een tweede wenkbrauw was naar beneden gezakt en ontsierde zijn bovenlip; beide gingen misprijzend de hoogte in.

‘Toon nog eens je tieten voor ik mijn tanden in je zet’, gebood hij, terwijl hij een king-size gekarteld mes tevoorschijn toverde.

Iliana’s blikken scheerden weer even over het wateroppervlak. Hel glinsterend licht alom. Toen spreidde ze haar armen.

‘Hier zijn ze.’

‘Maar... het zijn er nu drie!’ riep Killmouski Askehave verbaasd uit.

‘Ik ben niet voor niets dobbelsteeninspectrice hé’, merkte Iliana Tsjechova fijntjes op.

De undercover crimesceneopruimer, in het onwerkelijke leven bedrijfsspion, zeeg verbouwereerd in het zand neer. Toen rezen uit de Libische Zee de golfbalduiker Gianluigi, de booreilandbediende Rita en de onderwaterlasser Archangelos op. 'En dat zijn er ook drie!' wees Ilina.

Industrieel spion Killmouski Askehave werd in volle gelaat door een golfbal getroffen op het ogenblik dat hij opzij keek. Zijn mes zeilde een eind gek weg en plofte meters verder neer.

'Bull's eye!' riep Gianluigi vrolijk. 'Roos!'

'Een ScandinAAF met zwart haar kun je niet missen hé!' grinnikte Archangelos.

Een oogwenk later lag de Vreselijke Deen met opengespat gezicht in het zand te kronkelen. Zijn bloed kleurde het zand roze.

'Die wenkbrauwen vormden een perfect doelwit. Boogje boven – boogje onder. Dat middelpunt zoog gewoon die voltreffer naar zich toe. Een uitnodigende smiley, ha ha ha!'

'Eindelijk weer peis en vree wanneer we terug op ons booreiland zijn.'

'Wat doen we met zijn lijk?'

'Als bedrijfsspion: zand erover. Een diepe kuil op een stille plek, hier in dit zonnige vakantieoord.'

'En zijn mes?'

'Dat neemt hij mee in zijn zandgraf. Hij zal het nodig hebben in zijn walhalla.'

De booreilandbediende, onderwaterlasser, golfbalduiker en dobbelsteeninspectrice schoten wat kleren aan en togen aan het werk. In de schaduw van een grillig begroeide kalkrots op het eiland Gavdos – een speldenprik op geografische kaarten – kregen de Vreselijke Deen en zijn mes hun laatste rustplaats respectievelijk roestplaats.

95. WINDMOLENTJE

Het dodenveld ten noorden van mijn geboortestad was een zee van wit in een landschap van groen. Hoewel de oude begraafplaats in het centrum (dat ondertussen eivol lag) spectaculair oogde, met staaltjes van monumentale ijdelheid versus ten hemel schreiende verwaarlozing, maakte deze plek hier ook een beklijvende indruk. Net als de soldatenkerkhoven in de Westhoek van Vlaanderen. De gesneuvelden van het leger van God werden hier sedert enkele decennia onder een identieke witte zerk van ongeveer een halve meter hoog begraven. Soms prijkte de naam van de nog levende partner ook al op die grafsteen. Daar ontbrak dan nog één datum op. Vermoedelijk waren de overledenen rechtop begraven. Soms dus twee naast elkaar. Of drie. Daar bestonden moderne (be)graaftechnieken voor. De paden tussen de laatste rustplaatsen waren ook smal. Er was te weinig plaats om iedereen languit in slaaphouding te begraven. Maar niet iedere verscheidene rustte onder zo'n witte steen. Nog meer plaatsbesparend waren de zuilen met de urnen in, bij de strooiweide. Werden hier de restanten van de heidenen en de ongelovigen bewaard? Of kozen ook sommige kruisvaarders voor de vlammen? Heden ten dage waren er diverse manieren om een dood

lichaam van deze aarde te laten verdwijnen. Er mocht geen bodem verkwanseld worden. Men kon wel iets nalaten in deze gedoogzone, als het maar zo weinig mogelijk territorium in beslag nam: een naamplaat, een inscriptie, een kruis, een fakkel, een foto, een vaas, een steen. Maar eeuwige vergunningen waren in de loop der tijden verwezen naar het verdomhoekje van de menselijke ijdelheid, de verroeste gedenkplaten en de verwelkte bloemen. Eeuwige vergunningen hadden de oude begraafplaats in het centrum voor een stuk naar de verdoemenis geholpen. Hier, op deze 'nieuwe' dodenplek, lag de lat voor iedereen gelijk: plat.

Ik stond op het pad in rij 67B ter hoogte van het graf nr. 23. Het was windstil. De zon ketste op al die witheid af. In het holst van de zomer zag je hier weinig mensen. Toch was het een uitzonderlijke omgeving om even de benen te strekken en desgewenst wat overledenen te gaan groeten. Hier lagen al een vrij groot aantal bekenden van mij. Om elke steen hing een verhaal. Een naam bracht herinneringen op gang. 's Zomers ontsierden veelkleurige kransen en bloemen veel minder deze dodenplek. Begraafplaatsen hadden ook vaak enkele bomen, die de nietigheid van de gevelde mensen en de alsnog overlevenden benadrukten.

Onder het nr. 23 bevond zich het dode lichaam van Norbert Demarest, op 69-jarige leeftijd overleden in het jaar 2010. Ik had de man oppervlakkig gekend, in de middel-eeuwen van mijn kinderjaren. Hij en zijn vrouw waren vrienden geweest van mijn ouders. Op zijn witte zerk stond haar naam alsnog sterfdatumloos ingevuld: Hedwige Rooseboom. Alleen haar geboortedatum werd prijsgegeven, gevolgd door een onheilspellend liggend streepje. Straks zou ze bij hem komen te liggen. Of te staan, zo je wil. In de aarde voor de steen – het bed waar gewoonlijk bloemen of gedenkplaten stonden; niet eens de lengte van een volwassen lichaam – was een windmolentje geplant: blauw, roze, geel. Hier had een kleinkind zijn opa gegroet.

Ik liet mijn ogen over de letters van zijn naam dwalen, waardoor de herinneringen kwamen. Zondagnamiddagen. Sigarenrook. Koffie. De twee knappe dochters met wie we mochten spelen. Hedwige die eens onverwacht in tranen uitbarstte. De hoge bazuinachtige stem van Norbert. Mijn pa de kettingroker. Met z'n vieren op de achterbank in de auto gepropt. De geur van een halfgepelde sinaasappel. Knikkers en een schommel.

Dat windmolentje moest van het dochttertje of zoontje van een van die twee knappe meisjes zijn. Ik had die nimfen uit mijn jeugd al decennia lang niet meer gezien, want jaren geleden was ik verhuisd van hier, en zij misschien ook. We woonden toen namelijk in zo'n provincienest waar je als jongere niet rap genoeg uit weg kon vluchten. Er was geen zuchtje wind. Het was bladstil.

En toen schrok ik me dood.
Vergeef me de uitdrukking.

Er kwam beweging in het windmolentje. De wijkjes begonnen te wentelen. Mijn verbazing was groot, want aan de bomen bewoog geen blad, het was 32° Celsius en aan de diepblauwe lucht dreef geen wolkje. Evenmin was er een onverwacht briesje of de aai van een tegendraads windje geweest. Wou Norbert Demarest me van over het graf heen iets vertellen? Was hij blij met mijn bezoek? Haalde hij een grapje met mij uit?

Ook al was ik eerder toevallig bij zijn gedenksteen beland, niet eens vooraf wetende dat hij gestorven was?

Of wou hij me diets maken dat er leven was na de dood?

Welk leven? Wat voor leven? Waar? Met wie?

Waarom moest ik plotseling ook aan Tibet denken?

De vleugels van het molentje draaiden nu pijlsnel in het rond. Ze maakten een aangenaam snorrend geluid.

Weer keek ik naar de bomen, de lucht, de andere grafzerken, de zuilen bij de strooiweide.

Alles bleef doodstil. Er was geen zuchtje wind.

Mijn verbazing groeide.

Toen besloot ik bij gelegenheid nog eens terug te komen, onder dezelfde weersomstandigheden. Hier lagen immers niet alleen ongeveer 180 redenen voor mij om dat andermaal te doen. Dat windmolentje had even voor kleine verbijstering gezorgd. Was er inderdaad leven na de dood? En had ik daar het snorrende bewijs van gekregen?

Het was niet lang wachten, want het windstille zomerweer bleef aanhouden en ik had vakantie. Twee weken later, op weg naar de kust voor een eenmanstocht door zand en water, hield ik andermaal halt bij de 'nieuwe' begraafplaats van het stadje mijner jeugd. Ik had onderweg grote windmolens bij industrieparken gezien, met hun wieken roerloos bevroren in de hitte. Boven de snelweg leken wazige fata morgana's te dansen. Auto's waren hun smeltpunt nabij.

Op de begraafplaats zinderde de bloedhitte boven het slagveld van de witte stompen. De bladeren hingen verslagen en bewegingloos aan hun bomen – ze leken ook dood. Ik was moederziel alleen in een zee van wit en lusteloos groen. Er was geen levende ziel te bespeuren. Zelfs geen harkende tuinvormgever of groenarchitect. Ik haastte me naar de laatste rustplaats van Norbert Demarest, na raadpleging van het register, om geen tijd te verliezen en zeker te zijn van rij- en grafnummer. *Hier ben je dus werkelijk een nummer geworden*, dacht ik, me naar het graf spoedend.

Het windmolentje was er niet meer.

Ik produceerde een welgemeende vloek in dit helwitte vagevuur.

Het ding was weg.

Ik stuurde een tweede vloek richting zwerk, waar men de hemel situeerde.

Of die hemel wel degelijk bestond, kon ik nu niet meer te weten komen.

Even later, aan de kust, werd ik geconfronteerd met honderden windmolentjes in de boetieks.

Maar nog bijna dagelijks wiekt dat ene molentje door mijn hoofd. Ik mag niet gek worden. Ik moet nuchter en helder blijven leven. Niet ijlen. Niet sterven. Want dan weet ik het. Niet. Niet meer. En dan is het plezier er af.

96. BESCHAVING WATERSTAAT

Het was niet op een dag of een nacht gebeurd. Er was wel al jaren voor gewaarschuwd. Zelfs decennia. Het ging om een sluipmoord die pakweg een kort mensenleven in beslag nam. Eén politieke partij had in dat verband altijd het voortouw genomen,

af en toe omwille van stemmingmakerij in tijden van verkiezingen gesteund door opportunistische milieusnobs van 'traditionele' partijen. Maar men had noch nationaal noch internationaal deze onheilsprofeten van het klimaat ernstig genomen. En toch.

Alladin, de Alliantie van Adinkerke, een groene stroming die om de twee jaar een klimaatop in het uiterste westpuntje van de Vlaamse kust hield, had gelijk gekregen. Hun laatste vier 'tops' van de 21ste eeuw vielen zelfs enigszins in het water, letterlijk. Dobberend op een groot klimaatvlot hielden ze hun allerlaatste colloquium vooraleer de Lage Landen definitief overspoeld werden. Hun ergernis vertolkten ze toen via de slogan KUST ZE.

Anno 2098 bestonden Nederland, Vlaanderen en Noord-Frankrijk uit paalsteden en drijvende dorpen. Er was geen land meer te bezeilen, alleen water. De Waalse en Franse Ardennen lagen nu aan zee.

Straten werden waterwegen; pleinen en pleintjes werden meren en poelen. Auto's waren vervangen door vaarwagens en boten en bootjes van divers pluimage. Naast de nieuwe drijvende steden en dorpen stak hier en daar nog een kerktorensnips of de top van een appartement uit oude tijden als een vingerwijzing boven het wateroppervlak uit. Daar was het opletten geblazen voor het huidige waterverkeer.

De Alliantie van Adinkerke, zegge en schrijve Alladin, had de macht gegrepen nadat de overspoeling alom een feit was geworden. Er was geen sprake meer van de oude landen of hun benamingen. Ook de traditionele zuilen en partijen waren verzwonden. Alladin bestuurde nu Waterstaat. Hun munteenheid was de aquarel. Je betaalde ongeveer drie aq. voor een halve kilogram vis. Zoogvlees, kippen, konijnen en grondgevoegelte waren delicatessen die op grote grasvloten gekweekt werden. Alleen Alladinaren konden zich die veroorloven. Ofwel moest je er lang voor sparen. Zwanen, eenden en ganzen verschenen weer op de spijskaarten. Op waterduiven, beverratten en allerlei ander watergespuis werd stiekem gejaagd. Stroperij werd oogluikend toegestaan, als onderdeel van een zwarte markt die de officiële economie gaande hield. Fruit en groenten waren het monopolie van Waterstaat, die over het eigendomsrecht van alle platte daken beschikte. De regering-Alladin kweekte er fruitbomen in potten en groentebedden. Alleen Waterstaatsdrones werden tot de daken toegelaten. Via aandelen, bonnen en inschrijvingen kon je van de oogst of de teelt genieten, maar de wachtlijsten waren lang, vooral wanneer een seizoen tegenviel. De woorden 'witlof' en 'champignon' bijvoorbeeld waren al uit de woordenboeken verdwenen. Zwemmen leerde je al vlak na je onderwatergeboorte. Het officiële Waterstatuut kon je vanaf je veertiende verwerven, wanneer je minstens drie maanden per jaar in een van de vele waterzuiveringsstations ging werken.

Waterstaat was een no-nonsense democratie. Wie het niet eens was met de meerderheid en zich daar slecht bij voelde, kreeg de kans te emigreren naar Zoutenisse, een gigantische lap zoutwater ter hoogte van het oude Polderland zonder ook maar één enkel zuiveringsstation. Op Zoutenisse dreven een vijftal dorpen die alle verankerd waren met de paalstad Zilte, de hoofdplaats van Zoutenisse. Verzouten was er de doodsoorzaak bij uitstek. Het krioelde er ook van de criminelen, want Waterstaat gebruikte het district Zoutenisse als verbanningsoord en openluchtgevangenis. Je raakte er niet ouder dan 103 jaar. Toch was overpopulatie er een groot probleem.

Joplini Van Wesemael zat op zijn plankier aan de Polenpoel zijn aquarels te tellen.

Binnenkort zou een stuk zoogvlees mogelijk zijn. Rood vlees. Misschien zou hij eerst nog een paar waterduiven proberen te schieten. Dat leverde ook voedzaam vlees op. Of hij kon die op de Aquamarkt in Wrakijna verkopen, zodat zijn voorraad aquarels aangroeide. De gedachte aan rood vlees deed hem het water in de mond komen. Maar er waren nog andere kosten waar hij rekening mee moest houden.

Er gleed een chique vaarwagen voorbij, bestuurd door een Alladinaar. Hij herkende haar aan de staatstoege op haar wangen (een stel kieuwen) en de codeplaat aan de zijkant: BW-WA3AL. Het was bovenwaterminister Marie-Solfège De Pourq. Joplini bracht de verplichte Waterstaatgroet, een soort golvende beweging vooruit met de rechterhand, maar Marie-Solfège bleef hooghartig voor zich uit staren en beantwoordde de groet niet.

‘Stomme vissenkop’, mompelde Joplini. ‘Kieuwenkut’.

De vaarwagen verliet gelijkmoedig puffend de Polenpoel. Marie-Solfège De Pourq had in deze armenbuurt niets te zoeken. Het betrof haar dagelijkse kille passage naar het Waterstaatconclaaf op het Blûûrmeer in deelhoofdstad Middenwater. Haar vaarwater was altijd eender. Alleen in verkiezingstijden beantwoordde ze de Waterstaatgroet, die voor elke inwoner verplicht was. Sporadisch, wanneer ze met het verkeerde been uit haar waterbed was gestapt, liet ze haar vaarwagen stoppen om een Waterstater te straffen die de groet niet had gebracht, ondanks het feit dat zij zelf zeer zelden groeten beantwoordde. Dan rilde ze de onderwaterminister Yadisro op, die prompt een afgezant stuurde en korte metten liet maken met de niet-groeter: die werd zonder pardon naar een van de koraalmijnen verbannen, waar hij/zij zeven waterjaren lang onder beperkte zuurstofvoorwaarden tewerkgesteld werd. Maar meestal bleef Marie-Solfège stuurs voor zich uit staren, want het was onmogelijk om onderweg alle Waterstaatgroeten te beantwoorden. Je kon er een lamme arm van krijgen. En ze had haar rechterhand en –arm nodig om haar vaarwagen te sturen. Het vaarwater in de Polenpoel was onstuimig.

‘Elf’, telde Joplini hardop, maar verder kwam hij niet. Met hevig geproest en geplets dook plotseling Danny Darcq uit het water op. Hij schudde de druppels van zich af terwijl hij zich aan de stangen omhoog hees tot op Joplini’s plankier. Zelden kwam Danny met goed nieuws af. Hij leek zelfs op te beuren bij het ontdekken van onheils-tijdingen.

‘Danny. Hoe gaat-ie? Ik schrok me een zeepaardjesbult.’

‘Joplini, sorry dat ik zo bruusk bij je aanmeer. Heb je het al gehoord? Er is weer mas-sale vissensterfte op komst.’

‘Verdomme!’

‘Het is menens. Een heleboel bevoorrechte Waterstaters heeft al emigratie naar de Ardennen aangevraagd.’

‘Zoutenisse komt natuurlijk niet in aanmerking voor ze. Die emigranten zijn Alladinaaren, wellicht?’

‘Je raadt het.’

‘Slecht nieuws voor de everzwijnen.’

‘Het asbest uit de ondergrond van vroegere tijden speelt de vissen in Waterstaat parten. En bij uitbreiding ons, natuurlijk. As op z’n best, snap je hem? Dood, Joplini, dood!’

Danny Darcq maakte een gebaar alsof hij zijn eigen keel oversneed.

‘Ik was net van plan weer waterduiven af te knallen.’

‘Beverratten zijn ook lekker.’

‘Dat wordt wennen, Danny. Kom erin. We drinken een Brûm.’
‘Dat sla ik niet af. Laten we alvast wat jaagplannen opstarten.’

Overall in Waterstaat werden gelijkaardige jaagplannen gesmeed. En dat was nou net het punt waarover de bovenwaterministers vandaag aan het vergaderen waren. De ene helft van de dierenpopulatie was besmet; de andere helft kwam daardoor in gevaar. De contaminatie betrof een euvel van lange duur. Dat betekende absoluut geen goed nieuws voor de regering-Alladin, die al meer dan een eeuw lang milieu als speerpunt had. Maar hun monopoliepositie verrechtvaardigde uitzonderlijke standpunten, harde ingrepen en ongezouten meningen. Er keek dan ook niemand echt verbaasd op toen plotseling bovenwaterminister Ermin Debruwaene, Afstandelijk Gouverneur van Zoutenisse, opperde:

‘Laten we mensenvlees op de kaart zetten. Lekker gezouten, zoals de prés salés van weleer uit de delta van de Somme. De schapen die vooraf bij leven en welzijn door omstandigheden al gezouten waren. Ik heb een voorstel, collega’s.’

Marie-Solfège De Pourq bolde haar kieuwen op, knikte goedkeurend en dacht aan het etentje dat ze binnenkort zou geven voor collega’s van het ministerie van Vlees noch Vis. Een carpaccio van menselijke prés salés reepjes met ouderwetse mayonaise en worcestersaus zou er zo in fietsen. Misschien opende dit dan perspectieven betreffende het ministerschap van Amfibieën en Reptielen. Er zat muziek in dat departement.

Alladin was oppermachtig want alleenheersend. De mensenjacht was dus open. Zilte en de vijf verankerde strafdorpen werden ogenblikkelijk tot jaagkolonie uitgeroepen. De Afstandelijk Gouverneur Ermin Debruwaene loste er het probleem van de overbevolking aldaar mee op. Aan dat asbest en die vissensterfte zou later nog wel iets gedaan worden.

Nog diezelfde dag vernamen Joplini Van Wesemael en Danny Darcq het nieuws. ‘De vaarwateren naar Zoutenisse zijn zelfs reeds vrijgegeven’, zo klonk het uit de Waterstaat Cloud. ‘De vergunning voor een halve dag mensenjacht kost 6 aq. Die is aan te vragen bij de Zuil van Topus op het Dobbermanmeer of bij uw persoonlijke Straatwaterverantwoordelijke. Na Waterdag wordt dat 8 aq. Jagen op vissen wordt voorlopig nog toegelaten op eigen risico. Er kunnen gezondheidsproblemen rijzen na het nuttigen van vis.’

‘Mm... Voor mij een bil van een ouderwetse katholiek’, zei Danny likkebaardend.

‘Traag gegaard, met za’atar bereid.’

‘Doe mij maar een portie schroeivlees van zo’n caravansocialist’, zei Joplini. ‘De beide lendenstukken graag. Geflambeerd in Brûm. Op naar de zoute wateren! Ik ruik menschenvleesch!’

97. DE CHINEES

Hildegarde zat voor de zoveelste keer bij ‘De Chinees’. Dikke soep, rood of groenbruin, met geroosterde partjes brood. Zoetzure en gefrituurde hapjes als voorgerecht. Een keuzebuffet van verkavelde stukjes vlees, vis, sojascheuten, ui, prei, erwten en zwammen. Het sissen van de sauzen in de wokpan. Alweer een ‘spread’ die je voldoende energie leverde om de Chinese Muur mee af te joggen.

Er waren ten minste acht Chinese restaurants in de stad, maar iedereen verwees naar alle acht als 'De Chinees', met de betreffende straatnaam erbij. Er bestond namelijk geen uitgesproken voorkeur onder de Chineesgangers en –gangsters. Toch droeg elk van die etablissementen een naam. Enkele bekten Oosters, zoals 'Mei Lin'; andere Vlaams, zoals 'De Lange Muur'. Alle acht waren ze ruim, overwegend rood en goud en kitscherig. Er werden geen katten, honden, slangen of meisjesbaby's meer gereserveerd, vertelden grapjassen.

Hildegarde zat bij 'De Chinees' in de Citadelstraat op haar vaste plaats. Het was er halfduister, maar overal brandden gezellige lampjes, lampions en zelfs kaarsen. Zes andere klanten waren nog aan hun entreebord bezig. Zij was al aan de hoofdschotel van het keuzebuffet toe. De kerel die de wok bediende, had nu zijn vuren even verlaten. Wanneer ze zich even rekte, kon ze zijn gebogen rug heen en weer zien bewegen achter de lange balie. Het licht van een zaklamp zeilde daar af en toe even bovenuit. Zijn mama keek onbewogen toe. Dat verontrustte haar. Zocht hij iets? Was hij iets kwijt? Had hij iets gezien? Hildegardes mes en vork bleven haperen boven haar gefrituurde scampi's. Ze rekte zich nog verder uit en vernauwde haar ogen tot spleetjes. Gedachten aan ratten en muizen belaagden haar hersenen en dicteerden haar gebaren en mimiek. Die balie (of toch het deel ervan dat ze van hieruit kon ontwaren) zag er slordig uit: halflege flessen cola, zwervende kastickets op pinnen en tegen de houten wand geplakt, verspreide schrijfspullen en notitieboekjes, vodden, afgeruimde ongewassen glazen (ongetwijfeld nog van gisteravond), keukenhanddoeken, kandelaars met halfopgebrande kaarsen. De wokman bleef maar gekromd als een vraagteken heen en weer bewegen, half zichtbaar achter de lange balie. De mama glimlachte even van in de nabije verte naar Hildegarde, toen ze merkte dat die zat toe te kijken. Hildegarde glimlachte terug; van op vijftien meter kon dit als een glimlach doorgaan. Misschien moest ze hier maar nooit meer terugkomen. Wat viel er in hemelsnaam met een zaklamp achter een balie in een restaurant anders te ontdekken dan...
'Ratten en muizen... moeten verhuizen...' klonk het in haar hoofd.

Plotseling begonnen overal de lampen te sputteren. Tegelijkertijd deed zich een collectief trillen voor van kopjes, schoteltjes, borden, glazen. De stapels borden bij de wokvuren en de batterij glazen achter de balie maakten het meeste kabaal. De klanten keken verbaasd op. De China-mama begon overspannen en luidkeels klanken uit te stoten. De wokkelner rees met ogen als schoteltjes uit zijn queeste op en verstarde ter plekke. Hildegarde had niet eens de tijd om zich te realiseren wat er echt gaande was, terwijl ze opsprong omdat haar karafje witte wijn in haar schoot was beland.

De modderstroom nam natuurlijk niet gewoon de voordeur. Hij gulpte bruuft en snel en smerig alles versplinterend en krakend De Chinees binnen, zoals hij dat ook deed met alle huizen in de zeventien omliggende straten.

Een zaklamp.
Een dode duif.

In het Pompei van 'De Chinees' waren dit de eerste dingen die de reddingswerkers aantroffen. Er waren daar alleen al ook elf slachtoffers van menselijke kunne.

98. MARTELAAR

Het beroep van martelaar had in Malachije (een door Kazachstan geduld scheurstaatje van 300 000 zielen) een heel andere betekenis dan de gangbare. Dat lag in de afgrond die er gaapte tussen passief en actief. Een martelaar onderging er namelijk niets zelf, integendeel: hij ondernam. Hij reisde de gevangenen van het land af om zelf gevangenen te martelen. Bedoeling was die onder dwang hun geheime bergplaatsen van gestolen goederen en gelden te doen prijsgeven. Dat gebeurde in opdracht van de regering van Malachije, die in dergelijke gevallen een aanzienlijk vindersloon claimde. Zodoende scoorde de staat elk jaar nog wat extra zakgeld, dat anders voor vaak lange tijd onaangeroerd en verborgen zou zijn gebleven.

De officiële martelaar van Malachije heette Pipp-Djo. Ooit was hij zelf één keer bij de lurven gevat. Zeven jaar geleden was hij zo onoplettend geweest om een door hemzelf getekende schets op de plaats van de misdaad (een museum) achter te laten, na een hevige schermutseling met een suppoost, die met doodslag eindigde. Na veroordeling voor doodslag en diefstal van een sabelmarter in malachiet (het nationale symbool van Malachije) kreeg hij een enkelband om, want de gevangenen zaten eivol en er was een speciale vacature. Dat ding werkte niet alleen als enkelband, maar registreerde ook alle geluiden en gesprekken die zich bij Pipp-Djo voordeden. Hij kreeg immers als werkstraf de marteling van gevangenen opgelegd, waarbij de ontlokte informatie heel veel waard kon zijn. Alleen enkele hoge functionarissen bij de nationale schatkist konden de extra chip in de enkelband activeren of deactiveren. Van zohaast een gevangene bezweek en zijn geheim onthulde, was het hoofdkwartier op de hoogte. Onmiddellijk rukten de jeeps dan uit, met acht zwaarbewapende mannen erin, om de verborgen schatten op de onder dwang gebrulde plek op te gaan halen.

Uiteraard hadden niet alle monsters van Malachije zo'n geheime bergplaats. Er was niet altijd buit in de klassieke zin van het woord. Pedofielen en verkrachters bijvoorbeeld waren niet op geld uit – meestal niet. Seriemoordenaars verzamelden ook vaak zaken die financieel niet interessant waren. Sporadisch verklapten die waar zich een lijk bevond, een hoofd, een hand. Pipp-Djo martelde dergelijke creaturen met heel veel liefde voor het beroep, ook al bracht dit geen centen of materiële goederen op. Zo sneed hij bij ene Ky'an-Eli één teelbal af. Bij Djessy-Djay twee. Een lekkernij voor zijn huisvaraan, die hij vijf jaar geleden van een excentrieke smokkelaar in exotische dieren cadeau had gekregen.

De bevoegde instanties hadden Pipp-Djo carte blanche gegeven, want er was soms veel geld mee gemoeid. De schatkist had voortdurend honger en dorst, onder andere om het gevangeniswezen te bekostigen. Er was maar één voorwaarde: de gefolterde booswichten mochten niet doodgaan. Anders rezen er problemen. Pipp-Djo moest ze in leven zien te houden, al was het maar net. Zo had de seriemoordenaar Le'Johnso al zijn voorlaatste adem uitgeblazen toen de martelaar er mee ophield en nee schudde op de smeekbede van zijn slachtoffer hem helemaal te vermoorden. De ontvelde Le'Johnso bleef in schreeuwenden lijve in leven, ondersteboven bengelend aan een vleeshaak. Zijn dierlijk gebrul weerklonk tot in elke uithoek van de gevangenis. En de valsmunter

Qshantony, bij wie Pipp-Djo de voeten weg had gebrand nadat hij hem via een trechter

benzine had doen zwelgen, kreeg op het nippertje een fikse dosis noradrenaline in zijn kont gespoten teneinde het tijdelijke nog niet met het eeuwige te verwisselen. Er waren geen openbare of verborgen camera's in het spel; de bevoegde instanties wilden niet dat eventuele opnames later als bezwarend materiaal tegen ze konden worden gebruikt.

In de Week van de Huilende Wind werd in een noordelijke provinciestad van Malachije na een verbeterde achtervolging de booswicht Maroah-Jax aangehouden. Zijn kompaan Q'Shawn was kunnen ontkomen, ook al zeilden er de hele week lang nog helikopters met telescopen en zoeklichten boven de rivierdelta, de heuvels en de valleien rond. Het misdadige duo had in een mum van tijd drie boerenbanken overvallen, waarbij ze geen geweld geschuwd hadden. De aanzienlijke buit was samen met de ontsnapte Q'Shawn verdwenen. Er stond Maroah-Jax dus een hel op aarde te wachten. Bij ontdekking zou de regering immers een fikse vindpercentage eisen. Schreeuwend als een mager varken zag Maroah-Jax zijn beul naderen, visfileer-mes in de aanslag. Bijna struikelde hij over een emmertje met zeezout.

'Au, godverdomme.'

In de hoek van de cel hing nog een bloederige homp vlees aan een ketting, vaag herkenbaar als een menselijk lichaam, restant van een vorige foltersessie. Rillen en lillen deed het nog even, maar was dit nu dood of leven? Maroah-Jax was ter voorbereiding op het verhoor al een halve dag lang met de vleesklomp geconfronteerd. Om gek van te worden, die geur van de halfdood.

'Nog gehoord van slow slicing? Death of a thousand cuts?' riep Pipp-Djo boven het gegil uit. 'Op smaak gebracht met een snuffje zout?'

Maroah-Jax brulde nog harder en rukte woest aan zijn riemen en kettingen.

'Hoeveel bedraagt de buit? Waar is Q'Shawn?'

'Een deal! Een deal!'

'What the fuck deal? Wat voor deal? Waar is het geld? Hé? Ergens in Malachije? Of...'

'Delen! Delen!'

Pipp-Djo legde plotseling een wijsvinger op zijn lippen en knipperde veelbetekenend met zijn oogleden. Hij haalde vervolgens met zijn vrije hand een notitieboekje uit zijn zak waar een potloodje aan bungelde, terwijl hij al even met het mes over de borstkas van zijn slachtoffer kerfde.

'Aaaaa!!'

De beul legde het mes weg en schreef toen in grote hoekige letters SCHREEUWEN! DE DEAL VOLGT! WE WORDEN AFGELUISTERD! in het boekje, dat hij ogenblikkelijk voor de neus van zijn slachtoffer hield. Even hield het schreeuwen op, maar dan knikte Maroah-Jax heftig met hoopvol gesperde ogen en zette het op een brullen dat horen en zien ze vergingen. Pipp-Djo knikte ook samenzweerderig, pakte het vismes weer en zweefde met de punt ervan over het huidoppervlak van de bankrover, waarbij hij gevaarlijk dicht de ballenzone naderde. Met zijn andere hand schreef de marteelaar – nu gehurkt – in het boekje SCHRIJF DE PLEK OP MAAR BEKEN HARDOP EEN ANDERE (VALSE) – FIFTYFIFTY. Hij liet het de man lezen. Weer knikte de geketende, want hij stond doodsangsten uit. Pipp-Djo bevrijdde diens rechterhand uit de riem. Jankend en schreeuwend pende Maroah-Jax de schuilplaats van zijn handlanger Q'Shawn en de buit neer: *Cameleonades 113 B, Brohanq*. Daarna riep hij met overslaande stem: 'Piers Parade, café N'Do Guzman, Sitobal'.

De martelaar knikte tevreden, bevestigde de riem weer om de hand en gebaarde 'doorbrullen!'. Daarna bewerkte hij de huid van de bankovervaller van top tot teen met viltstiften en rode jodium, zodat die er uitzag alsof hij zware martelingen te verduren had gekregen. Ook deelde hij nog enkele stompen en rake klappen uit, zodat er bont-en-blaauwe plekken ontstonden. Een uur later, toen het gebrul over was gegaan in hees gepiep en kokhalzend gegorgel, werd de ondervraagde op een berrie naar zijn cel gebracht. Als volleerde martelaar en ex-boosdoener zou Pipp-Djo hem volledig aan zijn lot overlaten. Niks geen deal.

Er was geen tijd te verliezen, want de jeeps waren nu vermoedelijk al onderweg naar de nepschuilplaats. Pipp-Djo verliet haastig de gevangenis en spoedde zich naar huis, waar hij met enkele forse meppen van een hamer zijn bewakingsbox onklaar maakte. Vervolgens bevrijdde hij zich met een grote kniptang van zijn enkelband.

Martelaar Pipp-Djo raakte op zijn gammele IMZ Ural motor niet verder dan twee dorpen richting Brohanq. Daar stond de Malachijse Pandoerbrigade hem op te wachten, zwaaiend met een notitieboekje en een doos viltstiften. Het martelaarschap van Pipp-Djo was voorbij. Sputterend viel zijn motor stil.

'Shit!' riep hij uit, terwijl hij in een flits terugdacht aan de schets die hij zeven jaar geleden in het museum had achtergelaten. 'Zo stom!'

'Dat wordt minstens een dubbele enkelbreuk, meneer de sabelmartelaar' grinnikte de Opperpandoer, terwijl hij aritmisch met zijn wapenstok in zijn handpalm sloeg.

99. RUS

01

Ik lag als een paal boven water. Zij schrijlings. Glibberig was de grot waarin ik mijn volk verhuisde. Ze kreunde niet, maar ontving glimlachend en kijkend naar niets mijn bom van liefde in haar onderbuik. Daarna was het haar beurt voor een halve minuut afwezigheid op deze aarde. Wat waren we toch beroerde minnaars. Maar ze sprak Russisch. Daarom bleef ik haar zeventien zaadlozingen trouw.

02

We zaten in een kluit per ongeluk met verstand bedachte bavianen te luisteren naar wat spreker er van bakte. Wisten jullie, zei hij, wisten jullie, nietwaar, dat de simpele huiskat drie keer zo intelligent is als een gemiddelde Russische astronaut? En, voegde hij er nog aan toe, en gelukkig weet zij dat zelf niet. Onze per ongeluk met verstand bedachte kluit bavianen schrok na lezing even op. We wensten onszelf geluk met ons ongeluk. Toen riep iemand: moet het niet 'kosmonaut' zijn?

03

Van zijn vader had hij het diepe denken. Zijn moeder schonk hem haar schalkse lach. Maar hij verknalde alles door zijn rotkarakter. Aan zijn kop stonden zijn oren nog nij diger dan die van Vincent in het koren. Ook speelde hij met gedachten aan Russische

roulette. Hij was een alibaba met wel veertig alibi's. Hadden zijn vader en zijn moeder dat geweten, dan hadden ze zich nimmer van hun taak gekweten. Maar ja: hij had dat diepe denken, en zij die schalkse lach.

04

Nergens klinkt het geruis van het gebladerte mooier dan in Rusland, beweerde Serge Gainsbourg. Toen de cameraploeg arriveerde, opende hij zijn koffertje en stalde sigaretten en whisky uit. Hij deed vervolgens alles wat van hem verwacht werd: hij joeg zich een whisky door het hoofd, diende zichzelf sigaretten toe en nam ondertussen een linkermeisjesborst tot zich. Nog net niet overleden klapte le beau Serge daarna zijn koffertje dicht en zei in het Frans dat hij alles meende, vooral dat van die bladeren. 'Welke bladeren?' vroeg iedereen. Foei, Frans!

05

Ze moeten maar in Rusland gaan wonen als het daar zo goed is! zei de professor van het Vlaams Belang tot besluit van zijn lezing waarin hij de aanwezigen in de vaart der volkeren had opgestuwd. Men aarzelde met applaus. Toen begon een parlamentslid te applaudiseren. Jozef Deleeuw, die naast hem stond, klapte dan ook maar enkele keren de linker- tegen de rechterhand. Net lang genoeg voor die subsidie voor Ons Zwerfdeel.

06

Er weerklonk Russisch-orthodox gezang in de dekanale kerk Sint-Pieters-Banden. Er kwam een oud vrouwtje binnen dat vroeger hout sprokkelde in februari. Ze droeg een zwarte hoofddoek. Haar gezicht leek op een appeltje uit de vorige herfst. Die brandende kus dus van de dorst naar God en dat gesloten oog van het godvrezend geloof: het was zo dat ze op die stoel van de eeuwigheid zat en bad. Onder haar klitte een chiclet. Uit welke godvergeten jongenssmoel?

07

Het waren geruchten allemaal. Maar toch moest het er eens van komen. Ik nam eindelijk de Trans-Siberische trein. Het deed namelijk de ronde dat ik dichter werd. Het was een actie in openbare vervoering. En toen schreef ik, snel, mijn eerste gedicht: kijk naar de dichter, hij ligt er. En de trein ploegde naar een verre verte, waar ik steeds maar onbekender werd.

08

Ja, ik ben een Rus in mijn gedachten en gedichten. Ik hou van oude wind, stad en steppe. Ik trek een trage boot over de Wodka en ook in iconen is mijn geloof zeer groot. Van dokter Zjivago raak ik nooit meer genezen. Ik ga over éénnacht- ijs in Odessa en geef de geest te drinken in Sint-Petersburg. Ik vergeef de tsaar zijn bloedvergieten. Rustig maar, rustig!

09

Russische kathedralen dragen een ajuinvormig gevaarte en dat is heel mooi. Ajuinen lijken goed op stembanden en dat brengt me bij mijn volgende bedenking: wat gaat er boven orthodoxe koren? Niets. Je krijgt er ook de tranen van in de ogen. Probeer na het horen van die koren maar niks meer wat je in het Westen zou doen. Voor de rest kunnen de Russen ze kussen.

10

De Russen komen! De Russen komen! De rode vlag hangt uit! De Koude Oorlog tussen man en vrouw (1901 - 2018) doet weer verlangen naar de zachte revolutie, begeleid door een anarchistisch orgeltje in een haven. Wees niet bang voor de Russen, maar praat ermee. In het Russisch. Toon ze de Mercator te Oostende en beweer dat hun Potemkin veel mooier is. Zeg dat de piano klappertand van de koorts als Rachmaninov wordt gespeeld.

11

Wist u dat de Russen - God beware hen - hun baard afbranden met een lucifer en dat ze daarna frambozen eten die ze pletten in spierwitte melk? Dat ze tijdens barre winters - God beware hen - soms hun eigen kinderen opeten bij gebrek aan andere kinderen? Dat ze tijdens diezelfde barre winters - dezelfde God beware hen - hun oude moedertje als brandhout gebruiken? Nee? Nou, dan weet u het nu.

12

Moedertje Rusland en Vadertje Staat brachten een Joodse bastaard voort. S.R. Sigmund Rosenblum. Sidney Reilly. Ace of Spies. Schijndood onder ijsschotsen in Odessa. Opduiken in Brazilië: wraaklustig, ambitieus, polyglot, kameleontisch. Aangesproken door de Engelse Geheime Dienst. Daarna dubbelspion voor Rusland, Engeland, Duitsland, Frankrijk en nog wat buitenlanden. Ook drie echtgenotes en nog wat vrouwen van het andere geslacht. Meesterspion die bijna de poorten van het Kremlin open kreeg: hij was een Rus in het diepst van zijn gedachten. Zijn namen? Ach, so many.

13

Wat dacht u van walrus? Ik zie het al: u denkt aan een snor. Of ook nog aan stuurlied aan wal. Desnoods de Beatles. Iemand in de zaal speelt zelfs met diepzeegedachten. Ik zie een luchtbel. Captain Iglo. Arrgghh!! Walrussen leven in stille wateren met diepe gronden. Zelfs Celsius heeft het er koud. O Koning Winter, het sneeuwt cocaïne op een ijsbaan van wodka. Maar er is een luchtgat. Het riekt naar pis en vis. Onder water zijn we sterk.

14

O gij glasnosticus! Gij goochelaar met troebele roebels! Hatsjie... Hatsjoem... Hatsjernobil! O gij peresjtroikaanse paradox! Hoeveel werst westwaarts lonkt gij, o rode witrus? En de trein zong van G-dansk/G-dansk/G-dansk/G-dansk. En van 'pool tot

zeveeraar' werden er muren gesloopt en kreten geslaakt. Glasvezelnost. Agnost. Glasnostica op rommelmarkten.

15

Barrabas of Jezus van Nazareth? Osama of Obama? Raspoetin of Poetin? Kafelnikov of Justine Navratilova? Sint-Petersburg of Leningrad? Die goeie ouwe Sovjet-Unie leed zo erg aan kanker dat zij gaandeweg in ongeveer 184 landen en landjes verbrokkelde. Eigenlijk is Indië ook veel te groot. En de U.S. of A. Idem dito. Ook Canada gaf een groot stuk ijs terug aan de Eskimo's, skuus: Inuit. Hoe dan ook: leve het Verenigd Europa rond het Falconplein in Antwerpen.

16

Koude Oorlog was afstandelijk gezellig en gezellig afstandelijk. Eigenlijk was het een Warme Oorlog met blinde oorlogscorrespondenten. Waar is de tijd van de nog net niet bejaarde Sean Connery als uitgever-boekhandelaar-spion. Jaja: die Schot. De meest sexy man van de vorige eeuw, volgens alle rijpere vrouwen althans. Ideale vent om een of andere Natasja zijn levenspad te doen dwarsen. Make love, not war. Love from Russia.

17

Kennedy zei: Ich bin ein Berliner. Hij bedoelde het goed. Maar eigenlijk zei hij: Ik ben een boule-de-berlin. Zijn ghostwriter had hem moeten influisteren: Ich bin Berliner. Anno 2001 had de Belgische premier Verhofstadt zin om te zeggen: I am a New Yorker. We onthouden ons van verder commentaar. A New Yorker kan waarschijnlijk van alles zijn. En wij kunnen niet alles weten. Wat heeft dit met Rusland te maken? Niets. Het lijkt op Russische literatuur: het is universeel.

18

Stalin doet denken aan staal. Maar ach, wat een makke softie! Bij onderhandelingen na alweer een Grote Oorlog raapte Molotov alle kastanjes uit het vuur. Het was zijn taak om overal 'Nee!' op te zeggen. Njet! En dan kwam Stalin op de proppen. Op het moment dat het makkelijk werd. En vriendelijk dat hij was! Hij leek wat op Stijn Streuvels. Spijkerhaar, weet je wel, lang voor de spijkerbroek. En borstelsnor. Een echte walrus.

19

Als je de tram weg ziet rijden, en het sneeuwt, en het is donker, en er zit een geliefde in die tram... Als je een trein ziet verdwijnen in een mistig donker zwart gat, en je vrouw of je man of je broer of je moeder zit in die trein... Als je een nacht laveloos zuipt met een zielsverwant in een rokerig broeierig drankhol, en je vindt 's anderendaags jezelf niet meer terug... dan ben je in Rusland. Doe dan een briefkaart op die rode bus in de witte sneeuw in Sint-Petersburg en hoop dat je gevonden wordt.

20

Mijn liefde voor Rusland was zo groot dat ik me plotseling in Finland bevond. Ik was een interessante vijand geweest. Naast mij stapte Djerdjinski. De sneeuw knerpte onder zijn laarzen. Overal bossen om ons heen. 'Laten we even wandelen,' zei hij. Langzaam staken we de kale witte plek tussen de bomen over. Ik wist dat Djerdjinski niet gewapend was. Hij was mijn vijandelijke vriend en mijn vriendelijke vijand. Eigenlijk een gentleman-kameraad. Hij zou me niet eigenhandig executeren. Straks zou ik eerst de knal horen, en daarna niets meer zien.

21

En toch is het nooit bij mij opgekomen om Russisch te leren. Ik zag op tegen die werkwoorden die beweging uitdrukken. En ik kende al te veel talen die alle naar een plaats in mijn hoofd en mijn mond solliciteerden. Bovendien werd ik dronken telkens ik cyrilisch sprak. Nee dus. Het is altijd beter wat afstand te bewaren. Een paar keren kon ik me wel met Esperanto behelpen. Maar telkens betrof het vechtpartijen. Weet je wel. Buitenlanders drinken altijd meer dan binnenlanders in hun binnenland. Visum of reis-pas vormden nimmer een probleem.

22

'Maar Poesjkin?! Waar is Poesjkin?' vroeg ik aan het oude besje op haar éénkamer-appartementje tien-hoog. Het was een echt armoedig appartemensje. Overal stonden boeken, maar vreemd genoeg was nergens iets van Poesjkin te bespeuren. 'Wacht!' gebaarde ze. En ze troonde me mee naar een aanpalend slaapkamertje zo groot als een vingerhoed. En daar was de zo geliefde Poesjkin, overal! Tot onder haar hoofdkussen. 'Ik slaap met Poesjkin,' zei ze, en ik lachte cyrilisch.

23

Op 64 vlakken zijn de Russen ware grootmeesters. Hun tsaar valt moeilijk te schaken; hun tsarina moeilijk te slaan. Het zijn maar kleine pionnen op het grote schaakbord van de wereld, maar opgepast voor hun torens, hun paarden en hun koeriers. Het is ze bittere ernst, geen sport. Hoewel ze roken als Turken en drinken als Zwitsers, zullen ze uw begane paden onbegaanbaar maken. Ook de Duitsers moesten er aan geloven, want de Russen offeren vlot.

24

Russen roesten niet. Ze zinken snel en verdwijnen in een diepte. Neem nou Nijinski. De Rus is nooit weergekeerd van zijn helletocht naar licht en duister. En licht. Zoals die andere danser-van-de-geest tenonder moest gaan in de duisternis van lichtstad Parijs, waar het hart twijfelt tussen licht en liefde, gekooid achter de tralies van de ribbenkast. Maar is Oscar Wilde ooit in Rusland geweest?

25

Bent u ook een afstammeling van de Romanovs? Het resultaat van een scheve schaats van een of andere tsaar, tsarina? Zo'n binnenvettend buitenbeentje? Ketsten de kogels van het executiepeloton af op uw zilveren tabaksdoos ter hoogte van uw

hart? Waren ze vergeten u helemaal te doden, in al uw geledingen? Dan bent u de rechtmatige troonpretendent van een of ander Rusland. U bent nummer 28 op de wachtlijst. Vergeet uw SIS-kaart niet. De dokter komt zo.

26

De wind is oud in Rusland. Er mag gebeuren wat er wil: de wind is er oud. Kome wat kome. Het is een oude wind, zoals die ook in Chicago en Edinburg woont. Hij riekt naar havens en naar steppe, naar stad en land en soms nog erger, beter. Het is een zeer oude wind met de baard in de keel. Hij bladert in de bomen op zoek naar oud nieuws.

27

Hebben Russen vleugels? Ja. Ze hebben ballet en circus onder de knie. Het waait ook voldoende. Over het geslacht van engelen ben ik het eens met mezelf: een engel heeft een jong geslacht en gaat alleen maar met een dichter mee. De nationaliteit van een engel is evenmin nog een raadsel: ongetwijfeld Russisch (m/v).

28

We hadden godbetert alles onder controle. Ons hoofd was een perfect marcherende Sovjet-Unie. Maar plotseling scheurden zich onze satellietstaten van ons af. En later onze deelstaten. We vonden dat maar minnetjes en noemden ze: Idiotistan, Absurdistan, Pestland. En toch bleef overal de sneeuw zich met modder mengen. Zeer opstandig was Tsjetsjenië: te veel koks bederven de brij. We hebben het geweten; zij ook.

29

Het is niet omdat we een aapje in een raket de kosmos in schoten, dat we onmensen zijn. Enkele decennia later mocht zelfs een Amerikaanse miljardair mee met ons. Een aap van een vent. Er zijn momenteel nog vacatures voor de reconversie van Tsjernobil. En voor ergens heel diep in het noorden zoeken we nog een onderwaterkapitein, een wetsooktor en enkele lassers. We creëren dus wel degelijk werkgelegenheid.

30

Kroniek van de lopende gebeurtenissen. Fotokopie bladzijde 3 842. Mama, ik bevind me in Siberië. Zes jaar geleden ging alles zo vlug dat ik zelfs de tijd niet had een kattenbelletje na te laten. Hier is alles oké. We krijgen voedsel op gezette tijdstippen, staan elke dag op hetzelfde uur op en het landschap valt al bij al nog mee. Alleen: in deze streek heerst het verkeerde klimaat. Vele groeten van Johan.

31

'Kijk, juffrouw: Gorbatsjov!' wees het kind op herfstwandeling met haar klas in de Kortrijkse Onze-Lieve-Vrouwstraat. 'Maar nee, Amber, dat is onze beroemde schrijver Hendrik Conscience', glimlachte de juf. 'Hij heeft hier een tijdje gewoond, weet je'. Duiven vlogen rond de toren van de Onze-Lieve-Vrouwekerk, boven het perkje waar het altijd stuurse borstbeeld van Guido Gezelle stond. Het was een mooie herfst.

32

's Anderendaags was de meester nog altijd zat, na zo'n fameus avondje Vriendenkring Rusland. 'Zoals Mozart zijn volk uit Jodium door de Rode Zee leidde', zei hij, 'zo zijn jullie nu na je Plechtige Communie ingelijfd in het grote Leger van God. Nu zijn jullie echte communisten. Eddy Marx is onze Grote Leider. Wij zijn een volk van woelrenners. Vooruit, kameraadjes: speeltijd!'

33

Ik heb het onnoemlijke geluk niet in Boston te wonen. Anders moest ik, telkens als ik in mijn auto stapte, er bang voor zijn gewurgd te worden door een verdoken figuur op de achterbank. Evenmin kan ik ten prooi vallen aan een kogelregen in Chicago. Ik woon veilig en wel ergens diep in Rusland verscholen. Londen, Berlijn en Brussel zijn veel gevaarlijker. Onze seriemoordenaars hebben vooral honger; zij doden niet uit kunst om de kunst.

34

In Jekaterinenburg - of zoiets - werd ik aangeklampt door een besje van 246 jaar. Ze zag er al zo verkreukeld uit als de Pravda van oktober 1958. 'Zzzoéff!!' deed ze. 'Eh', deed ik, 'wat was dat, zeer oud vrouwtje?' 'Dat', zei ze, 'dat was je leven dat voorbijzofde'. 'O,' antwoordde ik ontgoocheld, 'kan ik er alstublieft nog één?' 'Nee', zei ze.

35

Dreiging. Overal dreiging. In Australische films begint het met 1 regendruppel, 1 lek-kende kraan. In Amerikaanse films met een clown of een kind dat op straat met een bal speelt. In Vlaamse films eten ze stilzwijgend hun avondvoedsel: getik en geschraap van papepels tegen de rand van de pot. In Russische films nadert langzaam maar snel een duikboot.

36

Misschien hield Lenin van vol-au-vent en country-and-western. Trotsky was verloren bij de aanblik van porto en stilton. Bakoenin kon maar niet genoeg krijgen van de wijn die op de flanken van de Vesuvius werd verbouwd. Karl Marx en Tirol waren drie handen op één buik en nog één ergens anders. En Molotov ontplofte bijna toen Marlène Dietrich hem toefluisterde in het Pruisisch: *Your country or mine?*

37

Yemen. We mogen Yemen niet vergeten. Met al dat rumoer en gedoe rond de grote landen zouden we verdomme Yemen vergeten. Hoe is het nog in Yemen heden ten dage? Staat die oude Russische tank daar nog? Waar de schorpioenen in wonen? Jaja, die tank herinner ik me nog wel, maar waar godbetert ligt Yemen, *of all places?* Waar somtijds rotslawines dorpen van de kaart vegen? Kan daar ook iets gebombardeerd worden?

38

Ongelofelijk toch dat een oud-KGB-spion Rusland de 21ste eeuw binnenloodde en als eerste door president Bush Junior werd opgebeld met de mededeling dat de US of A dat lastige Afghanistan zou bombarderen. Poetin ging akkoord op voorwaarde dat de Afghaanse windhond als embleem op de Amerikaanse Greyhoundbussen zou verdwijnen. De Afghaanse windhond is de snelste hond ter wereld, maar slaapt ook veel.

39

Godnogantoe, wat was ik geschrokken van de oppervlakte van zo iets als Kazachstan! Ik reisde er deze herfst met mijn wijsvinger in rond en er kwam geen einde aan. Ook ontmoette ik er een heleboel leegte. Niets. Geen dorp, geen stad, geen naam van een dorp, geen naam van een stad. Kazachstan sprak zo tot mijn verbeelding dat ik na afloop van de reis mijn wijsvinger gretig aflikte. Het was een reis die voor herhaling vatbaar was.

40

De randschade van de Russische oorlogen strekte zich uit over Tsjetsjenië en Afghanistan. Die randschade was zo groot dat de Russen onverrichter zake weer emigreerden naar Rusland. Elke ketting is zo sterk als zijn zwakste schakel. Het schijnt dat de Russen de laatste jaren beter boeren in Rusland, het land van hun dromen. Al hun nachtmerries komen uit.

41

Oostbloklandschappen in Vlaanderen: een stuk van een straat tussen Rekkem en Mennen, enkele appartementsgebouwen bij het binnenrijden van Antwerpen vanuit oostelijke richting of het wegrijden uit Antwerpen vanuit westelijke richting, een stukje Hongarije langsheen de autostrade in het Waasland, de haven van Kortrijk. Anderzijds is er ook Doel. Niet meer.

42

Vergis ik me of was de eerste zwevende doelman een Rus? Zo'n keeper die echt voor zijn kooi door het luchtruim evolueert teneinde de ballen erbuiten te houden? Na de teloorgang van het Russische voetbal bleek, na double-blindonderzoek, dat in het doel van de toenmalige Russische nationale ploeg gewichtloosheid heerste. Ja, ze waren ver vooruit op de westerse zwaartekracht. Ze veegden er hun voeten aan.

43

Een Kalashnikov als geboortepremie voor elk ovenwarm Afghaantje! Welkom, nieuwe wereldburger! De instrumenten mogen de mens niet in de steek laten. Ze moeten zo duurzaam, precies en eeuwig zijn als het perpetuum mobile. Maar wie de instrumenten opneemt, zal ook door de instrumenten vergaan. Kijk op je horloge en je weet hoe laat het is. Het is ijdel te denken dat je de tijd aan je pols vast kunt binden. Vuur een wapen af en het zal zich tegen je keren. Zie ook Bijbel. Ach, Kalashnikov, Molotov, Chocotoff.

44

Er zijn veel Russen op de wereld. Deze wereld. Ik heb de indruk dat ze allen iets driehoekigs hebben ter hoogte van het hoofd. Van die indruk kan ik me niet ontdoen na jarenlang proefondervindelijk mensen kijken. Hoeveel levende Russen zouden er zijn? Wil het gekke nu wel dat in China (of in India, ik wil er van af zijn, alleszins in een zeer groot land) het campagnesymbool voor geboortebeperving de omgekeerde driehoek was, zeker?!

45

Goed, oké: er wordt niet gelachen met de Russen. Lachen ligt ook niet in mijn aard. Het is mijn pen die lacht. Mijn laptop die grijnslacht. Wat valt er overigens in Rusland zelf nog af te lachen? Wodka is kleurloos en riekt ook niet na gebruik of misbruik. Door een Russische lach kun je dan ook heen kijken. Het is de grimas van de schaakspeler tegenover jou, die schaakmat aankondigt. Elf zetten vooraf al.

46

De grote Russische romans doorgronden de menselijke ziel. De personages hebben ('dragen!') er vaak dubbele namen en bijnamen. Het is dan ook noodzakelijk een namenlijst naast je te leggen bij lectuur. Die kun je kopiëren uit de romans zelf. De menselijke ziel is inderdaad complex. Het is niet voldoende Ivan te heten, of Ilja, of Ivanovitsj. Het hangt ook af van het seizoen. En het land is zo groot dat de kans op dubbelgangers ook groot is.

47

Russen zijn als mussen. Er zijn er veel, maar je ziet ze minder en minder. Soms strijkt er een kladje in de stad neer. Het zijn: goede fietsenverbouwers, behulpzame onderburen, meesters in het tweedehandse. Russen kunnen één worden met hun omgeving en vreselijk eenzaam zijn met z'n velen. Zoals mussen er als de kippen bij zijn, zo zijn de Russen zo alomtegenwoordig dat ze onzichtbaar worden. Sommigen hebben zelfs Engelse namen. Ach, we moeten niet preken: ook bij ons zijn er mollen.

48

Marjètte Sovjetje begon haar carrière als majoretje met kruidnagelbruine krullen, witte laarsjes en zonnebankbenen. 1 mei was een hoogdag voor haar. Daarna werd ze militant turnverenigster. 1 mei bleef een hoogdag voor haar. Vervolgens werd ze studentenactiviste, gestraalde studente, bisstudente, studente-af, vakbondster, stakingsleidster. Ze ijverde voor gratis busvervoer in de stad, lagere parkeertarieven en allerlei van dat rood fraais. Marjètte Sovjetje werd op 1 mei jl. door zo'n gratis bus overreden. Marjètte Sovjetje, een republiekje op zichzelf, vond totaal verhaakeld de dood.

100. ESSENCE

Zijn gezicht sprak nooit boekdelen. Hij verborg elk hoofdstuk zorgvuldig. Ze staken een hand vooruit wanneer ze hem naderden. Gruwelijk. Zelf deed hij dat nooit. Zweet. De vergadering, de avond, het feest, de party, het etentje was naar de vaantjes wanneer zich dat voordeed. Zeep. Hij zweette water en bloed in de nabijheid van klamhandigen. Beter ware hen een molensteen om de hals te binden en hen in het diepste der wateren te gooien dan dat ze ook maar één vinger naar hem uitstaken. Water. Onwelriekende adems bestreed hij door ononderbroken zacht voor zich uit te blazen. De aanval was de beste verdediging. Andermans adem kon hij moeilijk behappen. Elke ontmoeting eindigde in kokhalzen. Sommigen stonken naar twee warme maaltijden per dag, begeleid door goedkope rode wijn. Deurklinken en dergelijke opende en sloot hij met zijn rechterelleboog. Hij hoopte vaak dat het regende. En woei, zo hard woei dat alles gereinigd werd. Een zelfreinigende wereld.

De heer Vandernoten waste echter nooit zijn handen onder de kraan. Dat zou verondersteld mogen worden. Zo'n krampachtige halvegare die zich twaalf keer per dag verwijderd om zijn handen te wassen en zowat door zijn huid heen wrijft. Nee. De heer Vandernoten was uitermate vies van kraantjeswater. Hij vermoedde dat er urine in zat. En galopkak, veroorzaakt door antibiotica en voedingssupplementen slikkende viespeuken. Dat sommige mensen dat godgenageld nog dronken ook! Nee dus, nooit. De heer Vandernoten had in zijn keuken een kleine zandbak die hij om de twee weken ververste met Noordzeezand, dat hij bij nacht aan de Vlaamse kust oogstte. Daar waste hij om de haverklap zijn handen in, soms tot twintig keer per dag. Uitvoerig baden (gepaard gaande met de gehele onderdompeling van het vege lijf) deed de heer Vandernoten in regenwater, dat hij vermengde met allerlei oliën uit de Maghreb-landen.

Bij het stappen ging de heer Vandernoten een geurkegel vooraf, terwijl hij in zijn kielzog een wolk neusduizeling met zich meevoerde. Men keek niet op of om omwille van zijn uiterlijk. Men haperde wel aan zijn parmantig gedragen bedwelming. Des zomers stootte hij daardoor muggen en ongedierte van zich af. Des winters werd hij achtervolgd door parasiterende okselmensen. Zijn dagelijkse kleren en zijn slaaptexiel waren doordrenkt met een weldoende *essence*: aanwezigheid van geur. Het resultaat van een jarenlang ontwijken van klamheid, bederf, verrotting, sportvelden, kleedkamers, fitnesscentra en fuintenten. Zelfs zijn onderbroek – soms met de preluderende of nagelaten remsporen van zijn ontlasting erin – bleef na gebruik een zeker aura behouden. Ja: de heer Vandernoten waste dagelijks zijn lulletje in rozenwater. Jammer dat genot en uitscheiding (dank en stank) zo vlak bij elkaar zaten – een grove fout van de schepper van hemel en aarde, vond hij.

Extra gevaren die de heer Vandernoten belaagden:

- duivenkwak op je kop gedropt krijgen;
- in een hondendrol trappen;
- een dienstster die in je eetbord hoestte;
- een slager die in zijn neus peuterde;
- speeksel van een medemens over je heen gespreoid krijgen;
- door anderen afgekloven olijvenpitten die op verse nootjes lijken per vergissing in je mond stoppen;
- de fluimen van wielertoeristen incasseren (of zelfs maar constateren);
- een echt haar in de boter vinden;

een dode kever in brood aantreffen;
de alomtegenwoordigheid van huidschilfers en dode haren die over de hele wereld verspreid waren;
uitgeademde lucht van anderen inademen;
zwembad- en zeewater slikken;
aangesproken worden door iemand met zichtbare neusharen;
er getuige van zijn hoe iemand na het snuiten de inhoud van zijn zakdoek inspecteerde.

De heer Vandernoten was een Leiaart. Hij woonde in de omgeving van de rivier de Leie, ooit de slagader van een bloeiende vlasindustrie in het zuiden van de provincie West-Vlaanderen. De stank langsheen de boorden van die Leie moet weleer uitgesproken geweest zijn, want het rotten van het vlas gaf sterke geurhinder. Gelukkig werd de heer Vandernoten pas later ter aarde besteld, toen de Leie weer als een onbemand dus onbemind traankanaal door beemden en stadjes stroomde en een graad van vervuiling vertoonde waar niemand in die tijden van opkeek of zich om bekommerde. En toen het weer mode werd om schone wateren te eisen, en de Leie ook verbreed werd zodat ze weer met schepen bemand kon worden, en bemind door de oevervolken, en er weer vissen in zwommen, bekommerde hij zich niet meer om de zuivere natuur, want hij had de handen vol met zichzelf.

De Leie zou de heer Vandernoten echter parten spelen. In een samenzwering met een tornado liet ze het op een bepaalde valavond levende en dode vissen, kikkers en allerlei waterdiertjes regenen op zijn woning, zijn tuingazon en uiteindelijk ook op hemzelf. De watertornado zoog die op uit de rivier en dropte die weer aan land. De hele straat deelde in de vissenregen. De tornado ventileerde bovendien ook een aanzienlijke hoeveelheid riviersmurrrie in het rond, die het vooral bestond op het perceel Vandernoten en de man zelf neer te dalen. Deze ongewenste bemesting dreef hem tot waanzin.

Terwijl buren en ramptoeristen vooral foto's namen, lag de heer Vandernoten in krijtstreepjesbroek en muisgrijs zijden hemd te gronde te gillen en met zijn ledematen te wieken als een uitzinnige grasengel op zijn met visseningewanden besmeurde gazon, waar twee zwerfkatten en een nietsontziende reiger reeds duchtig aan het moorden waren geslagen. Eensklaps werd hij in open mond getroffen door een pijlsnel neerdalende tweede reiger, die in hem een reuzervis zag. De heer Vandernoten vond aldus doorboord de dood. Met zijn laatste zucht steeg nog een restje mondspray ten hemel, terwijl de reiger er met zijn tong vandoor ging.

101. VAERT WEL

Op een mooie zomervalavond in de West-Vlaamse Mandelstreek stegen er reuzenzuchten uit het Varenpark op. Op de middenstip van het grote gazon kwam een enorme paddenstoel langzaam overeind, alsof hij uit een diepe slaap ontwaakte. Er prijkten twee verfpotten op de luchtballon, met erboven de slogan AAN DE LIJN... KLEUR... START! Verspreid over het park troepten duiven en mensen samen.
'Niet morsen met die verf!'
'Ha ha ha!'

Hoeveel keer had de vaste bemanning in de mand dat al niet gehoord?
De mensen in het Varenpark werden poppetjes; de luchtballon een stip, die weldra uitgegomd werd.

Francine van de verf- en kleuradviesfirma Colorado checkte *a lighter ship aboard*: een picknickmand in de ballonmand. Alles was er. Over een halfuur zouden ze met z'n vijven picknicken, hoog boven in het zwerk. Johan Debal, de echte ballonvaarder en eigenaar van het luchtschip, ontkurkte alvast een fles Prosecco. Hij overhandigde de passagiers, de recent verkozen Mandelprinses en haar twee eredames, ieder een plastic bekertje. (Ooit lieten dronken medevaarders hun glas ter aarde neer, gevolgd door een lege fles – met verstrekkende gevolgen voor vluchtverantwoordelijke Johan Debal. Sindsdien heerste het plastic in de mand).

De eerste en de tweede eredame waren niet alleen boos op elkaar, maar ook stikja-loers op de verkozene. Het was eergisteren een turbulente verkiezingsnamiddag en – avond geweest. Toen de prijzen uitgedeeld werden, scheelde het geen haar of er braken zowel op als naast het podium schermutselingen onder de diverse volgelingen uit. De lokale pers had de grootste moeite om een interessante sfeerfoto te nemen, laat staan een interview te hebben met een van de drie: ook de winnares was namelijk volledig over haar toeren. De Mandel, een in de loop der tijden teloorgegaan riviertje dat gaandeweg tot Midden-West-Vlaams riool gedegradeerd was, kreeg waar hij recht op had: een onwelriekende Drievuldigheid die elkaar het licht in de ogen niet gunde.

'Gezondheid.'

'Santé.'

'Hm.'

Er heerste een verstikkende, zelfs onheilspellende sfeer in de mand hoog boven de Mandel, die zich nu ondergronds een weg zocht door West-Vlaamse bodem. De beklemmendste vraag was: wie gooit er hier eerst wie uit?

'O, krabsla!' riep Francine. 'Wie wil straks krabsla?'

'Ik eet geen vis.'

't Zal wel van die namaak zijn.'

'Er is ook zalm en heilbot. De broodjes zien er eh... kiplekker uit.'

'Santé meisjes, op de verkiezing!'

'Pff... '

'Ja... '

'Noem jij dat een verkiezing?'

'Kijk: we naderen Iseghem.'

'Moet er geen ballast overboord gegooid worden?'

'Jullie hebben precies wat kiespijn hé?'

'Ja: niet content?'

'Zij daar... !'

'En jij dan! Met je tante Pollewop in de jury!'

'O ja? En je nonkel Dré dan met zijn stom begeleidingsorkest! Doorgestoken kaart!'

'Moest dat per se... met dat waterpologedoe? Zo zonder water, verdomme?'

'Hadden we wel door hoor!'

'Iedereen kan zo zijn hobby op het toneel brengen!'

'Wie heb je daarvoor moeten pijpen?'

'Meisjes! Meisjes! Gezondheid! We varen boven Iseghem nu!'

‘Je zou er beter uit springen.’
‘Ben jij content met dat lint? Een jaar lang? Amai!’
‘Hiér moest dat lint hangen! Om mijn...’

De eerste eredame sprong naar voren en rukte aan het overwinningslint van de Mandelprinses. Haar bekertje stuiterde over de bodem van de mand.

‘... mijn schouder!’
‘Hela!’
‘Kutwif!’
‘Jij bent maar tweede eredame hé, tietloze teef! Af!’
‘Ik zal je door dat lint laten gaan, bitch!’
‘Waah! Ze kent Engels!’
‘Ik was eerst met de Mandelmove!’
‘Afgekeken van tv!’
‘Jij pikte het van mij!’
‘En jij van haar!’
‘Niet waar!’
‘Niks heb je zelf gedaan!’
‘Ah! Nee?! En wat heeft nonkel Dré dan allemaal niet gedaan voor jou?! Hé??’
‘WIE WIL KRABSLA?’
‘Blijf van mij!’
‘Je scheurt het nog, tuitkoe!’

Johan Debal stond met open mond op de prinsessen toe te kijken. Francine probeerde de gemoederen te bedaren en jongleerde ondertussen met lege, halfvolle en gesneuvelde plastic bekertjes.

‘Meisjes! Meisjes!!’

De olijke verfpotten van de sponsorende firma Colorado zeilden nu boven het platteland rond het stadje Iseghem. Francine kreeg midscheeps een elleboogstoot toen ze in een broodje krabsla hapte. Ze plooidde voorover van de pijn.

‘Ik heb het horen kraken!’ (Johan, ontzet).

‘Godvermilaaarde... !!’

Francine gooide haar broodje weg.

‘Waar zijn we?’

‘Boven Iseghem-Bosmolens.’

‘Ah! Een bos! Dat valt zacht!’

‘Maar... !’

‘Hupla!’

‘Hop!’

‘En hops!’

Francine, getraind door ettelijke jaren lang ettelijke verfpotten te versjouwen, kiepte de ene na de andere Mandelkut met een snelle duw tussen hun tietten annex judogreep overboord, drie in getal.

‘EN NU KRABSLA!’

‘Maar hieronder is geen bos!’ stamelde Johan Debal.

‘Het waren ook geen echte verkiezingen’, repliceerde Francine grimmig. ‘En de Mandel is een ondergrondse riool geworden. Ze zijn door hun ruzie door de mand

gevallen. Jij was getuige.'

Johan Debal knikte verbijsterd en nam een grote hap uit een broodje heilbot.

102. KIJKGELIJKEN

Each of us has up to six lookalikes around the world. Are you ready to meet your match?

An'ta had laten weten dat Babis andermaal met zijn Yellow Biber eenmansonderzeeër incognito naar zijn grot vertrokken was, van Piraeus naar het eiland Gavdos. En dat een eventuele visite aan het eiland ook volstrekt geheim of undercover diende te gebeuren. De Griekse politie had namelijk nog een eitje te pellen met Babis. Dat was het sein voor Sjors D'Hainaut. Hij schakelde Zsa Zsa in en liet zich twee dagen later naar Kreta vliegen. Ondersteboven. Dat was merkwaardig, maar noodzakelijk. De gelijkenissen tussen Sjors en de wereldbekende Babis waren immers te groot.

Openbaar vervoer te land, te lucht of te water kwam niet meer in aanmerking. Het vliegtuigje moest dus ook onzichtbaar blijven voor radars en allerlei zoekmachines. Eigenlijk betrof het een eenmansdrone. Dat vliegen in rugligging (waardoor Sjors zich dus in kopliggering binnen in het toestel bevond) was een extra beveiliging: die verwarrende vlieghouding was moeilijk interpreteerbaar voor allerlei controlerende spionageapparatuur van de landen waar hij boven vloog en hun luchtruim dat hij ongevraagd penetreerde. Bovendien kon niemand vermoeden dat in de drone een passagier in koppositie hing. De dar (zoals Zsa Zsa en Sjors hun vliegend tuig noemden) landde op Kreta in een verlaten baai aan de zuidkust, op een van die kleine winderige stranden. Vlak daarvoor had Sjors aan Zsa Zsa gemeld dat dit de ideale plek was om te landen, want dat er geen jeeps, barbecuestellen met felle rookontwikkeling, korte broeken, parasols of wapperende halsdoeken te zien waren. *'Mind the gap'* had ze nog vlug geantwoord, zinspelend op de vele kloven die Kreta rijk was. Zsa Zsa zou er voor zorgen dat over exact vijf weken de drone op precies hetzelfde tijdstip en weer op krek dezelfde plek zou landen om hem op te pikken en terug te brengen.

Hij ontgordelde zich, liet alle apparatuur (ook zijn persoonlijke digitale spullen) achter in de drone en hupte zonder dralen op Kretenzische bodem. De zijkant van de dar bevrijdde hij van een Wavewing 400X mini jetski. Vanuit de thuisbasis dirigeerde Zsa Zsa daarna de dar via een totaal andere (om)weg terug naar af, andermaal ruggelings. Sjors keek het ding na tot het een stip aan de horizon van de Libische Zee geworden was. Hij begaf zich met de jetski te water, richting Gavdos, het eiland dat een kleine veertig kilometer zuidwaarts lag en het zuidelijkste punt van Europa uitmaakte (met o.a. Kaap Tripiti, waar de gigantische Stoel van Gavdos prijkte). De Wavewing had een voldoende actieradius. In de omgeving van de Baai van Sarakiniko kwam hij op een verlaten plek aan land, waar hij zoals afgesproken met An'ta opgewacht werd door Eftichios, om wiens enkel zich een zwart zwoondje krulde: een hond met een varkenssnuit annex krulstaart, of was het een varkentje met hondenpoten? Sjors keek even zijn ogen uit en besepte dan dat hij zich op een losse brok land midden in een zee

bevond: ook de Galapagoseilanden aan de andere kant van de wereld hadden zo hun eigenaardigheden. *Nietwaar, Darwin?*

Samen laadden ze de jetski op een bejaarde pick-up. Zwijgend reden ze naar Agios Ioannis (St.-John's strand), hobbelen over en uitwijkend voor stenen en putten, over een weg die geen weg was, laverend tussen natuurlijke hindernissen, waar ze halt hielden in de omgeving van een van de mooiste stranden ter wereld. Sjors keek zijn ogen uit. Het was zijn eerste bezoek aan Gavdos: Babis had na twee jaar eindelijk zijn schuilplaats verklapt. De rest van de tocht gebeurde te voet, naar de zeegrot van de zanger, ergens verborgen als een vogelnest op de eerste verdieping van deze hemel op aarde. Het zwoondje volgde ze trouw, op twee meter afstand.

Babis Karvelas verwelkomde Sjors met een groene kop, wat hun uitbundigheid noodgedwongen een beetje smoorde. Hij had zich namelijk met algenklei ingesmeerd. Zijn lange witte haren waren achterover geharkt. 'Nu gelijken we helemaal niet meer op elkaar', grinnikte hij. 'Welkom op Gavdos!' 'Dag Kermit', groette Sjors zijn perfecte *lookalike*. 'Dit moet de hemel zijn. Of de hel, als ik je zo zie!' Ze klopten elkaar enthousiast op de schouder. Eftichios verdween ondertussen zonder boe of bah. Het inktzwarte mormel dribbelde weer gedwee met hem mee. 'Zegt die kerel nooit eens iets?' Sjors knikte naar Eftichios' rug. 'Nooit. Zijn laatste woord dateert uit 1968; zijn eerste zin moet hij nog bouwen. Maar hij kent elke spelonk op dit eiland op z'n duimpje en praat met de bomen. Hij doet elke week mijn boodschappen op Kreta wanneer ik hier zit. En hij spreekt ook helemaal geen Engels.' 'Wat voor beest heeft hij in zijn kielzog? Toch geen Griekse variant van een pitbull? Of een soort Khadaffi-zwijn? Libië is vlakbij.' 'Een zwoondje: een kruising tussen een zwijn en een hond. Van Corsicaanse makelij. Ik kreeg het dier cadeau na een optreden in Ajaccio, de hoofdstad. Op Corsica lopen er wel meer zwoondjes.' 'Een Griek plus een Jap is een Grap', schoot het ongecensureerd door Sjors' hoofd, maar hij verwoordde dit wijselijk niet hardop. 'Zwoondjes hé?' 'Dat zwarte zwoondje heet Zorba... onvermijdelijk.' 'Zworba ware beter.' 'Ha ha ha! Maar een goede raad: hou Eftichios te vriend. Zijn mama bezit de helft van Gavdos. Ze wou me aanvankelijk zelfs een huisje hier op het eiland cadeau doen, als ik maar een song over haar zou schrijven. Heb ik afgewimpeld. Een grot leek me veiliger. Hier vinden de fans en de toeristen me niet. De weg goed gevonden? Tot op Kreta, bedoel ik. Landen met een drone op Gavdos ware er helemaal over hé. À propos: je jetski is veilig bij Eftichios, hoor. Enfin: bij zijn mama. Mijn onderzeeërtje heeft er ook onderdak gevonden. Ik heb haar toch in ruil een klein slaapliedje beloofd, ha ha ha. En ik gaf haar het zwoondje cadeau. Nu speelt Eftichios er de baas over.' 'Dank je. Zsa Zsa deed haar best. De dar dus ook. Ik denk dat ik ongezien ben gebleven.' 'Dat was de bedoeling hé. Doe haar de groeten wanneer je terugkeert. Omelet? Maar ik spoel wel eerst dat Kermit-verfje van mijn kop. Mijn bad staat klaar.' 'Graag. Alles kits met An'ta? En Andres?' 'An'ta is aan haar volgende boek bezig. *'De wraak van het toiletpapier'* liep gematigd goed, laten we zeggen. Geen kat koopt boeken hé; men ontleent ze in de bibliotheken.

En Andres is ondertussen zes jaar. Ik leer hem dammen. Tot zo, ik ga eerst plonzen.’
‘Zijn alle zwondjes zwart? Alle Grieken groen?’ riep Sjors hem na.
‘Belgische bleekscheet!’ brulde Babis.

Babis Karvelas, wereldbekende Griekse singer-songwriter met drie decennia goud en platina achter de rug, holde langs het zanderige stenenpad naar beneden, zich onderweg van zijn kleren ontdoend, de Libische zee in. Ondertussen verkende Sjors diens buitenverblijf, nou: binnenverblijf. Het was een grote grot waarachter zich dieper in de wand nog drie kleinere grotten bevonden, in een halve cirkel om de hoofdgrot gelegen. Een natuurlijk appartement één hoog aan zee, boven het mooiste strand ter wereld, driehonderd kilometer van Afrika verwijderd. Babis had er alleen maar de elementaire zaken voor een menselijk eenmansbestaan in ondergebracht. Hij vluchtte hier immers naartoe telkens als zijn muziekbusiness hem even te veel werd. Hij was zowel singer-songwriter (voor zichzelf en anderen) als producer als pianist als gitarist. Hier componeerde hij soms wel eens, zonder instrumenten, als een blindschaker die schaak speelt.

Sjors D’Hainaut was een Belgische dichter-schrijver die wel vaker vakantie nam op Kreta. Daar werd hij door het hotelpersoneel en de autochtonen altijd en overal onherroepelijk verward met een zekere Babis Karvelas. *Artist! Singer!* En ze wezen daarbij onveranderlijk naar hun hoofd en maakten met beide handen het langehaargebaar. Het hotelpersoneel behandelde hem als een Griekse god, ook al sprak hij alleen maar Duits en Engels tegen ze. Ze namen aan dat dit zijn dekmantel was en deden dapper mee. Sjors D’Hainaut werd na zijn tweede Kreta-trip nieuwsgierig naar de bron van die uitgesproken belangstelling. Via de Facebook-pagina van de Griekse zanger nam hij contact. Van het een kwam het ander. *You look like me!* verscheen er op een bepaalde dag op zijn eigen account. Groeten uit Griekenland! Enige reizen en contacten volgden, onder andere in Londen, waar de poprockzanger toen in een succesvolle musical figureerde. Het klikte. Ze waren bijna even oud: Sjors was zestig, Babis tweeënzestig. Schrijven en musiceren hadden uiteraard ook hun raakpunten. Bovenal waren ze de perfecte dubbelgangers: ze hadden het identieke schouderlange wit geworden krullerige haar (hippies in de herfst van hun leven...) en hun gezicht leek wel een weerspiegeling van elkaar. Ze vonden het zelfs vreemd om naar elkaar te kijken. Aanvankelijk schoten ze voortdurend in de lach. Gaandeweg wende het. Ze konden voor de perfecte tweeling doorgaan.

Het eiland Gavdos telde hooguit tweehonderd bewoners; in toeristische seizoenen liep dat op tot zeshonderd hangmatten tussen de bomen op de stranden. Er was namelijk bijna niks op dit goddelijke eiland, met uitzondering van een hemels klimaat. Elektriciteit, zo daar al sprake van was, kwam van generatoren die ’s nachts stil werden gelegd. Er was een postbode. Een haventje. Een politieagent in een kantoortje. Een hoofdstadje. Een paar stadjes of dorpen die eerder op nederzettingen leken. Amper een weg. *Need we say more, Zorba?* Maar weldra zouden ze komen, de projectontwikkelaars. Het internet had ook de ogen geopend van alle natuuristen en eenzaamheidsliefhebbers ter wereld. Gavdos stond al op hun menu. Maar ook op dat van de Griekse zanger Babis Karvelas en de Belgische schrijver Sjors D’Hainaut. Ze zouden hun eiland en hun grot met hand en tand verdedigen. Twee Ali Baba’s met een stevig alibi: Gavdos. Kijkgelijken en *brothers-in-arts*.

Babis herrees afgespoeld uit de zee. Zijn haren hingen als blond zeewier om zijn hoofd.

Nadat hij zijn adem teruggevonden had, maakte hij een overheerlijke Griekse omelet klaar met bladgroenten, prei en feta, begeleid door een fles tsikoudia. Sjors deed zijn gastheer de cd *Stay Gold* van Ozark Henry cadeau. De grot ademde inspiratie. De nimf Kalypso – de ‘Verborgene’ uit de Odyssee – kon hier elk moment binnenwaaien. ‘An’ta zei iets over de Griekse politie toen ze me seinde.’ ‘Ik word gezocht.’ ‘Eh? Wereldbekende singer-songwriter... wordt gezocht?’ ‘Ik ben in Athene door zeven rode stoplichten gereden.’ ‘Eh... zeven?’ ‘Ja. We waren in de auto naar mijn nieuwe cd aan het luisteren. Snoeihard. We hadden de politie niet opgemerkt die ons met zwieplicht en sirenes achtervolgde. We reden eh... onbesuisd door. Toen ze ons staande hielden, zeven stoplichten verder dus, bedreigden ze ons zelfs met hun wapens. Ze behandelden ons ook verbaal uiterst brutaal. Het voelde... net als het kolonelsregime van de Griekse Junta van weleer, toen die verdorpe middenmoters uit het leger de macht grepen. An’ta en ikzelf werden tot gevangenisstraffen van 10 en 14 maanden veroordeeld.’ ‘Wauw.’ ‘We kregen wel de kans om ons eruit te kopen.’ ‘Heb je dat gedaan?’ ‘An’ta wel. Ik ben even ondergedoken. Zoals je merkt.’ ‘Zeven rode lichten?’ ‘We waren tijd en plaats vergeten. Zo goed klonk mijn cd. Tijd en plaats waren dus snelheid plus auto. Ha ha ha! *The red light district!* Ha ha ha! An’ta was me aan het pijpen. Nu ben ik zelf de pijp uit! *Out of the pipeline!*’

Ze toostten met de tsikoudia. Hij smaakte naar hemelsblauwe weidsheid, aardse mythes, wind en zon. Haaks op deze ervaring van het zevende gehemelte dacht Sjors plotseling aan het debacle van de Griekse economie. Een tijdlang was dit *hot news* – maar nieuws werd ouder, kreeg de vintagestatus of ging dood; ondertussen moest het Griekse volk in diepe armoede gedompeld zijn. Oud nieuws dus? ‘De Griekse crisis...’, zei hij, maar hij wist niet waar te beginnen in deze grot. ‘Onze ministers van Financiën zijn al jarenlang te dik’, zei Babis. ‘En een aantal Griekse doden krijgen ononderbroken rustpensioen.’ ‘Meen je dat, Babis?’ ‘Uit de grond van mijn grot, Sjors. Ander onderwerp graag. Of ik gooi je uit mijn appartement.’ ‘Zwondjes: knorren of blaffen?’ ‘Janken als ze aan het spit moeten.’ ‘Niemand kent deze plek hé? Tenzij An’ta?’ ‘Dat klopt. Alleen Eftichios en zijn mama, die ook de ene politieagent op Gavdos omgekocht heeft. En mijn An’ta is natuurlijk ook op de hoogte. Maar ik heb wel nog een gast uitgenodigd. Hij komt wellicht morgen.’ ‘O?’ ‘Thomas Ruggles Pynchon.’ ‘*The faceless but not toothless writer?!*’ ‘*Indeed.* Je kent hem dus. De onbekende. Hij komt morgen hierheen in een grote oesterschelp.’ ‘???’ ‘Dekmantel.’ ‘Aha. Kennis van jou? Goede vriend?’

‘Vijand. Hij heeft ongevraagd een van mijn songteksten in zijn laatste roman gepubliceerd. Heb ik niet graag. Mag niet. O nee. Nog een scheut? Er is maar één politiemann op dit eiland, ha ha ha! En één zwondje.’
‘Graag.’

Babis haalde een tweede fles tsikoudia boven. Ze hadden al dapper geklonken en gedronken. De walm in de grot werd bedwelmend. ‘Waarom nodig je de schrijver dan hier uit? En komt hij echt? Hij is toch de wereldkampioen van de anonimiteit? Heeft hij toegezegd? Hij wordt er bijna tachtig.’ ‘Omdat hij momenteel onze perfecte dubbelganger is, ongeacht zijn leeftijd. Ik heb hem hierover geüpdatet. En ja: hij komt. Waarom geloven jullie de Grieken nooit?’ ‘Heeft de man dan niet opvallende hamstertanden?’ informeerde Sjors ongerust. ‘Hij kan vele gedaanten aannemen’, antwoordde Babis. ‘Heden ten dage is hij mijn... ons spiegelbeeld. Je schrikt je rot.’ ‘Wat ben je van plan met hem? En eh... oesterschelp??’ ‘In de Oesterbaai in New York volgde Pynchon ooit enig onderricht. Verloren moeite; hij is slim uit zichzelf. Hij reist hierheen in een door hemzelf bestuurde lege oesterschelp, geëscorteerd door dolfinen. Hierbij maakt hij gebruik van een plooi in de tijd, eh... hoe zal ik dat uitleggen: een soort breuklijn die de klassieke tijd zoals wij die kennen en ondergaan op bepaalde punten samenvouwt. Wie dit doorheeft, kan met wat geluk tweemaal zijn zelfde verjaardag vieren. Lach niet.’ ‘Pynchon kan dus met de jaren jonger worden. Maar wat ben je van plan met hem?’ ‘Misschien vermoord ik hem wel.’ Sjors monsterde Babis en daarna het peil in de tweede fles tsikoudia. Van communicerende vaten was hier geen sprake: des te voller de Griek liep, des te leger de fles werd. Dat gold tevens voor de Belg. En met de leegte in de fles groeide ook diens geloof. Want de beide kijkgelijken werden nu communicerende vaten. Ze brabbelden in vele glasheldere talen.

Omstreeks het vijfde middaguur werden de zanger en de schrijver overmand door alles wat zangers en schrijvers overmant wanneer hun geloof, hoop, liefde en berouw uit flessen komt. Ze maakten ieder aan een kant slagzij, als twee identieke heren aan weerskanten uit een spiegelkaartspel kantelend, in de armen van Kalypso.

Ondertussen kliefde een gevulde oesterschelp door de Libische Zee. Thomas Ruggles Pynchon naderde Gavdos, in stuitligging een algebraboek lezend. Zijn dolfinenescorte had bij het naderen van de Europese wateren al rechtsomkeer gemaakt. De schrijver voederde zichzelf met okkernoten, *washed down* met scheutjes whisky. Hij was er van overtuigd dat hij gezond at en dronk naar geest en naar lichaam, want de inhoud van een okkernoot geleek perfect op hersenen en de gouden sterkedrank zorgde voor een vlot bloedverkeer doorheen zijn aderen. Naarmate hij het eiland van zijn gastheer naderde, werden de wateren groener, maar ook transparanter. En zelfs ietwat kouder dan mocht worden aangenomen, zo las hij op zijn boordinstrumenten, af en toe opkijkend uit zijn boek.

‘Zie je wel’, mompelde hij, ‘al dat gelul over mediterrane blauw en warme wateren. Eerst zien, voelen, horen, ruiken, smaken en pas dan geloven. Ach, terug naar de breuken: de enige zekerheden in een mensenleven.’

Zes uren later werden Babis en Sjors ruw uit hun slaap (nou: roes) gerukt door hevig

geschraap, alsof de vingernagels van een reuzenhand over een ouderwets krijtbord krasten. De oester was geland.

'Je slachtoffer is aangespoeld, Babis. Au, mijn hoofd. Een pot rammelende oude spaarcenten. En pijn in mijn haar.'

'Ik kan hem in de grot lokken en hopen dat hij roker is.'

'Waarom?'

'De alcohol damp is hier momenteel heel erg eh... dicht. Ik word er voorwaar alweer dronken van.'

'Maar dan moeten wij er wel voor zorgen dat we foetsie zijn. Pynchon braden is één ding, maar aan zelfverbranding ben ik nog niet toe. Ik bewaar mezelf liever nog wat op sterk water. En het weer is te mooi om te sterven. En ik moet nog een boek schrijven. Trouwens: heb je Pynchon wel gemeld dat ik hier ook ben? Kent hij me?'

'Ja. Hij is op de hoogte.'

Kreunend en zuchtend kwamen ze overeind.

Naarmate Thomas Ruggles Pynchon via het strandje en het stenenpad de grot naderde, werd de gelijkenis met henzelf duidelijker. Ontzettend duidelijk. Een perfecte kijkgelijke kwam happend naar adem hun grot binnen. Drie identieke holbewoners monsterden elkaar gedurende een seconde eeuwigheid.

'Wauw', deed de wereldbekende onbekende schrijver dan. 'Krek, krek, krek'.

'Wederzijds', grinnikte Babis. 'Ik ben Babis, en dit is Sjors. We hebben niet van plaats verwisseld, ha ha.'

Pynchon wapperde zichzelf met zijn algebraboek frisse lucht en koelte toe, want de dampen in de grot waren niet denkbeeldig.

'Sjors D'Hainaut dus. België', verduidelijkte Karvelas.

'O ja. De andere gast.'

'Welkom op Gavdos, meneer Pynchon.'

Er klonk geen moordzucht in zijn stem, vond Sjors.

'Hier spelen jullie dus verstopperij. Mooi. Zeg maar Ruggles.'

'Ruggles.'

'Zo heb ik het het liefst. Is mijn oester hier veilig op het strand?'

'Ja, er is geen eb en vloed. En ik laat Eftichios komen, mijn helper. Dan brengen we het ding in volledige veiligheid. Moet er nog getankt worden?'

'Nee, ik vaar op kernenergie met kobaltaandrijving.'

'Het is een fraai model. Hij is... één met het strandlandschap hier.'

'Ik koos voor de Franse stroomlijn. Kwestie van snelheid en smaak. Niet te grillig.

Maar een weekdier ben ik niet. Is er iets te drinken?'

'Griekse godendrank, Ruggles. Of wil je een gifbeker à la Socrates?'

'Ha ha! Ik zie de volledige leegte van flessen. Een goed teken.'

'Laat ons eerst iets eten. Sjors en ikzelf dragen namelijk de gevolgen van die volledige leegte. Tot viermaal toe. Maak het je gemakkelijk. Ik moet dringend koken.'

Ruggles legde zijn algebraboek opzij en installeerde zich in de kussens.

'Hij rookt waarschijnlijk niet,' fluisterde Sjors. 'En pas jij maar op met dat gasvuur, Icaros.'

Babis haalde zijn schouders op en haakte twee braadpannen van de spijkers aan de wand. Andermaal ging hij aan het fornuis aan de slag met groenten en eieren – er volgde geen ontploffing –, terwijl Sjors op zijn verdere aanwijzingen zorgde voor een milde aperitief op basis van tonic. Het gif van voorheen zou misschien bestreden kunnen worden met wat vers tegengif. Eender welke paparazzo zou dubbel en dik

betaald hebben voor een foto van de drie dubbelgangers in de grot op Gavdos. 'Nog een kijkgelijke erbij en we kunnen met z'n vieren een potje kaartspelen', merkte Ruggles op. Hij had zijn boek alweer ter hand genomen.

'Even Demis Roussos bellen', mompelde Babis boven zijn braadpan. 'Ben zo terug.' Sjors keek hem verbaasd na.

'Hé? Waar naartoe, mijn identieke vriend?'

'Ik heb nog wat eilandkruid nodig voor mijn omelet!' riep Babis, zwaaiend met een gekarteld keukenmes.

'Aha.'

'Grote gribus, dit appartement heeft zelfs een moestuin', lachte Ruggles.

'Ja, de goden zorgen hier werkelijk voor alles, tenzij elektriciteit. Als je donder en bliksem dan weer niet meerekent', zei Sjors.

'Ha ha!'

Babis verliet de grot, knipperde even tegen het felle zonlicht, sloeg onmiddellijk links af en klauterde een paar meter omhoog op de kalkachtige rotsen die als een grote uitbundige puistenpruik het dak boven zijn grotverblijven vormden. Hier en daar inspecteerde hij de spleten in de rotsen. Even later keerde hij terug met een handvol spits toelopende bladeren en stukjes stengel.

'Hier geloof ik rotsvast in!' declameerde hij.

'Wat is het?'

'Een soort Libisch rotskruid waarvan het melksap tegelijk lekker en voedzaam is. Wordt hier in de streek in diverse gerechten gebruikt.'

'Hier in de streek?' vroeg Ruggles spottend, terwijl hij een breed armgebaar maakte.

'Op dit eiland als een speldenprikje?'

'Nou ja... ' schokschouderde Babis. 'Ik bedoel natuurlijk de Griekse eilanden.'

Hij stak meesmuilend een sigaret op (Sjors wou hem dat in een opwelling beletten, maar hij was net te laat – er gebeurde echter niets, natuurlijk niet) en vatte weer post bij zijn gasvuur. Weldra vlogen de eierschalen in het rond. Babis speelde heer en meester over twee braadpannen, een vijzel en een grote snijplank. Sjors ging bij de uitgang van de grot staan en liet zijn blikken over de Libische Zee zeilen. *Een soort Libisch rotskruid.* Hij draaide zich plotseling weer om, naderde Babis' kookeilandje en monsterde het vers geoogste rotskruid dat Babis aan het vijzelen was. *Spits toelopende bladeren.*

'Godverdomme', zei Sjors zacht. 'Je meent het.' *Twee braadpannen.*

'Eh?'

'Dat kruid... ' *Melksap.*

'Wat is er van dat kruid?'

'Babis... Je gaat hem niet braden, maar vergiftigen, is het niet? Dat is verdorie *Nerium oleander!* Een van de giftigste planten op aarde!'

'Sst... ' Even gluurde Babis over zijn schouder naar Pynchon, die in zijn algebraboek verdiept leek, terwijl in diens linkerhand een glas gin-tonic besluiteloos tussen hemel en aarde zweefde.

'Wel?'

'Wat: wel? Te veel koks bederven de brij, hé!' fluisterde Babis. Een lange askegel van zijn sigaret viel net niet in een van de braadpannen.

'Maar die bladeren en de stengel bevatten giftige verbindingen! Die leggen verdorie het hart lam! In India en Sri Lanka plegen ze er geregeld zelfvergiftiging mee!'

'In kleine hoeveelheden is het melksap van de oleander goed voor de mens. Medicinaal gebruik.'

‘Niet waar! Misschien een Griekse mythe van jullie die absoluut niet klopt. Zeker weten! Het is niet goed! Eh... zeker niet weten dat het goed is! De geneeskunde past dit niet toe! Nooit! Honderd gram van dat spul kan een paard doden! En waarom gebruik je twee pannen?’

‘We hebben toch een grote honger na de volle leegte van zoveel flessen tsikoudia?’ wierp Babis op. Op de andere opmerkingen antwoordde hij niet.

‘Is er whisky in het huis?’ riep Thomas Ruggles Pynchon plotseling, opkijkend uit zijn boek en zwaaiend met zijn nu lege glas. ‘Whisky is goed om de aderen te spoelen en open te bloeien; het bevordert de bereidheid tot werken. Gin-tonic is voor binnenhuis-architecten en klaplopende journalisten.’

‘Er staat een kratje in de middelste kleine grot,’ zei Babis met een hoofdknik naar Sjors. ‘Help onze gast even. Ik moet mijn omeletten in de gaten houden.’

‘Bourbon, Ierse blended of goeie Schotse malt?’ informeerde Ruggles.

‘Angelsaksische bocht’, antwoordde Babis, luidruchtig zijn neus optrekkend.

Sjors wierp nog een onderzoekende blik op de vijzel en de snijplank en dook dan de middelste kleine grot in. Daar stootte hij op een indrukwekkende voorraad sterke-drink en een manshoge batterij kisten wijn. Hij zakte door de knieën om in ganzen-pas het onderste compartiment van de afdeling sterkedrank te verkennen. Toen hij weer opveerde, stond Ruggles naast hem.

‘Wauw!’

‘Ja, wauw!’

‘Een voorkeur?’

‘Ik zie daar een black label Walker.’

‘Zeg... Ruggles... voor we weer naar eh... naar Babis gaan: klopt het dat jij een songtekst van hem gebruikt in een van je boeken? Zijn jullie eigenlijk... eh... goede vrienden?’

‘Wat!? Het is net omgekeerd: hij heeft een liedjestekst uit een van mijn boeken gebruikt! Ik ben naar hier gekomen om hem daarover aan te spreken.’

‘Maar hij beweert het omgekeerde. Hij zegt ook dat hij jou daarom uitgenodigd heeft, om... om het uit te praten... hoop ik.’

‘En waarom ben jij hier dan? De derde hond?’

‘Ik ken hem al enkele jaren, maar het is mijn debuutbezoek aan zijn grot. Maar als ik hier zo rondkijk: de zanger Babis is ook de dranksmokkelaar Ali Baba zeker? Wie krijgt dat hier allemaal ooit op? Is dit voor persoonlijk gebruik?’

‘Heren!’

Ze draaiden zich om en keken in de loop van Babis’ revolver.

‘Het eten is klaar’, zei die grijnzend. ‘Tijd voor een spelletje Griekse roulette. Welkom in Roulettenburg, waarde schrijvers. Of hebben jullie De speler van Dostojewski niet gelezen? De noodlottige passie? De roman die de schrijver in vier weken tijd aan zijn nieuwe secretaresse dicteerde?’

Babis Karvelas ging achteruit en noodde met zijn wapen zijn kijkgelijken weer in de hoofdgrot.

‘Babis... Wat doe je?! Wat betekent dit?’

‘Wat is hier aan de hand?’

‘Geen vragen!’ snauwde Babis. Hij greep nu ook naar het vervaarlijke gekartelde keukenmes.

‘Ga zitten!’

Sjors en Ruggles keken elkaar stomverbaasd aan. Er stonden twee borden klaar op

tafel. In ieder lag een Griekse omelet.

‘Zitten!’

Babis wees met de loop van zijn revolver en zijn mes de stoelen aan.

‘Kies maar. Neemt en eet. Faites vos jeux, messieurs! Faites vos jeux! Rien ne va plus.’

‘Babis!’ riep Sjors.

‘Grieken hebben de democratie uitgevonden. Kies!’

Ruggles was sprakeloos. Hij haalde onbegrijpend zijn schouders op. Toen schoof hij een van de borden nader tot zich.

‘Goed zo. Le jeu est fait’, grijnsde Babis. ‘Smakelijk, heren schrijvers. Geniet van de Griekse roulette. Eieren zijn gezond.’

‘Maar...’

‘Eten, Sjors! Dat is nu jouw bord. Als iemand gekozen heeft, schiet er geen keuze meer over.’

‘En jij? Eet jij niet?’

‘Ik heb al voorgeproefd. En omeletten komen me inmiddels de strot uit.’

Hij vatte post een meter of drie van de tafel vandaan, terwijl hij onafgebroken zijn revolver op zijn *lookalikes* bleef richten en met zijn andere hand het mes vasthield. Sjors boog zich over zijn omelet en besnuffelde die. Daarna monsterde hij die van Ruggles.

‘Vooruit! Eten! Hap hap hap! Een hap voor papa... Een hap voor mama... Hier komt het vliegtuig...’

Sjors en Ruggles keken elkaar nog even verbijsterd aan en begonnen dan hun omelet aan te snijden. Pas dan viel het Sjors op dat er maar één glas op tafel stond.

‘Is er iets te drinken?’ vroeg hij.

‘Komt straks. Drinken bij het eten zelf is niet goed. Moet erna gebeuren.’

‘Je hebt daarnet oleander...’ probeerde Sjors.

‘De oleander is een mooie zuiderse plant’, zei Babis. ‘En nu zwijgen en eten.’

De volgende dag verwisselde Babis zijn portefeuille en kleren met die van Thomas Ruggles Pynchon. Samen met Sjors D’Hainaut en medeplichtige Eftichios bestelden ze het lijk te water, ter hoogte van Kreta. Daartoe gebruikten ze de oester van Ruggles, die ze bij terugkeer in een afgelegen grot onder het zand bedolven. Daarna zette Sjors D’Hainaut zich aan tafel om de autobiografie van Babis Karvelas gedicteerd te krijgen. Met de nodige ingrepen van de schrijver kon het een goed boek worden. Hij nam zijn notities meteen in twee talen: via het Engels ook naar het Nederlands.

Drie dagen later werd de dode zanger in de Kretenzische wateren aangetroffen. Zijn aanblik werd de nabestaanden bespaard. Het boek zou een bestseller worden. Na de laatste bladzijden vreesde Sjors D’Hainaut voor zijn leven. Over vier dagen zou de drone hem weer op Kreta komen oppikken. De zanger zou de schrijver na gedane zaken kunnen doden en hier ergens definitief in een van de vele grotten opbergen. Of verspreiden over enkele. Stel dat hij zelf niet opdaagde? Wat zou Zsa Zsa dan doen?

Het draaide echter anders uit. Op een van de laatste ochtenden waarvan hij dacht dat het de laatste van zijn leven zou zijn, trof hij Babis Karvelas levenloos in de grot aan. Zelfvergiftiging. De lege pan stond op de ontbijttafel. Eftichios zat naast de afgestorvene.

‘Ik heb de jetski mee’, zei die droog. ‘Vergeet het boek niet. Ik ontferm me wel over

Babis.'

Hij was dus wel de spraak machtig.

Pynchon werd niet gemist, omdat hij altijd en overal ontbrak.

Om Karvelas werd uitvoerig gerouwd in Griekenland.

Babis werd door Eftichios op Gavdos begraven.

Sjors D'Hainaut keerde heelhuids terug naar België.

De autobiografie, die ondanks de diepe Griekse crisis goed verkocht, onthulde in het laatste hoofdstuk de ware toedracht van de zaken op Gavdos.

103. ROUWKOP

'Verschoore Jimmy?'

'Nee: Jimmy Verschoore.'

'O, de leukste thuis, Jimmy?'

'De slimste.'

'Geen broer of zus, zodus?'

'Nee.'

'Spreek met twee woorden a.u.b. Vooral in het huis van God.'

'Nee, nee.'

'Meneer Charles.'

'Meneer Charles,' papegaaide Jimmy.

Drieduizend zeventienhonderd dagen na Jimmy's geboortedag greep deze conversatie plaats in de sacristie van de Sint-Pietersbandenkerk in de provinciestad Torhout.

'En waarom wil jij misdienaar worden?' vroeg de baas van het stoelgeld en van de acolieten van de katholieke eredienst.

Jimmy Verschoore vermeed de volgende antwoorden:

- voor het zakgeld;

- voor de miswijn;

- om met toestemming van school sommige voormiddaglessen te spijbelen.

'Ik zou graag begrafenissen dienen, meneer Charles.'

'Waarom begrafenissen?'

'Omdat ze zeggen dat ik een rouwkop heb, meneer Charles.'

'Rouwkop??'

Jimmy zocht even naar een passende omschrijving.

'Ja: mijn gezicht is voortdurend in de rouw. Ik kan heel goed kijken alsof ik het doodgewoon vind dat er iemand dood is. En ik zie graag zwart.'

Meneer Charles – een dun vijftigjarig geval van vijfenvijftig kilogram, anderhalve kerkstoel hoog, streng achterover geharkte grijze haren, muisgrijze stofjas met vier zakken in – keek hem door zijn hoornen bril onderzoekend aan. Geen spoor van een glimlach ontvolkte zijn snoet.

‘Ben je bereid wat Latijn te leren?’ vroeg hij dan.

‘Ja. Een heilige taal.’

‘Kun je makkelijk ’s ochtends vroeg je bed uit? Ik wil geen laatkomers.’

‘Ik ben altijd wakker met de haan.’

‘Hoe gaat het op school?’

‘Zesentachtig percent. Alleen Didier van de dokter was voor mij.’

‘Dan is het goed. Ik verwittig meester Daniël en directeur Mestdagh en geef een brief mee voor je ouders. De stage gebeurt tijdens de eerste week van de paasvakantie. Binnenkort dus. Je krijgt nog een brief daarover. Elke maand ontvang je je rooster van de diensten. Soms zul je ook naar de kapel in het bejaardentehuis moeten. Of naar die van het ziekenhuis.’

‘Goed, meneer Charles.’

‘Ik hoop dat je je best doet, Verschoore.’

‘Ja, meneer Charles.’

‘Op het einde van elke maand geef ik je dan een envelop.’

‘Dank u, meneer Charles.’

Jimmy sleurde met beide handen de zware sacristiedeur open tot zijn magere lijf er net door kon en sloeg die met een dreun achter zich dicht. Hij daalde de brede stenen trap af (waarbij hij zich al een beetje heilig voelde) en ademde diep in. Het steegje tussen de kerk en de witgekalkte blinde muren van de stadstuintjes stonk naar kattenpis en natte honden.

‘Mag je dan zomaar de klas uit?’

‘Iedere misdienaar krijgt maar twee missen per week, soms ’s ochtends, soms in de avond. Er kan ook een begrafenis in de voormiddag tussen zitten. De huwelijken zijn meestal ’s zaterdags.’

‘Dus: hoe meer er doodgaan, hoe vaker jij de school uit mag?’

‘Meester Daniël zal verwittigd worden. Er zijn nog misdienaars in de school hé, voor als er veel doden ineens zouden zijn.’

‘En het geld?’

‘We krijgen per maand betaald van meneer Charles. Een kleinigheid.’

‘Van het stoelgeld van al die pilaarbijters zeker? En hoeveel blijft er aan zijn vingers plakken?’

‘Soms geven de mensen een fooi, vooral bij huwelijken, als ze blij zijn.’

‘Met die rouwkop van je zullen ze je vooral begrafenissen laten dienen zeker?’

‘Ik denk dat ook.’

‘Wel wel. Andrea: we hebben een heilige in de familie. We komen nu zeker in de hemel.’

‘Ja, een hele geruststelling. We moeten nu alleszins niet zelf meer in die koude vochtige kerk gaan zitten. Zo sparen we ook stoelgeld uit. En we zijn zo al zeker van onze zaligheid, Georges.’

‘Tenzij jullie doodgaan,’ merkte Jimmy op.

‘Ja, maar dan dragen we een warme houten jas. En jij zendt ons met een Latijnse toverspreuk naar de zevende hemel. Haal nu de plakjes salami maar uit de frigo, Jimmy. Je herkent ze gemakkelijk: ze gelijken op grote rode hosties.’

‘Verloofd zij Jezus Christus, ma! Is ’t weer salami?!’

‘De oude brokkelkaas is op. Ze groeien niet op onze rug. Misschien kun je volgende

maand een duit in het zakje doen?’

‘Of doe een mirakel, misdienaar,’ gromde pa Verschoore. ‘Met wijnwater.’

Met zijn allereerste geld dat hij heilige mis dienend en Kerklatinj prevelend had verworven, trok acoliet Jimmy Verschoore op een valavond na schooltijd naar De Lekkerbek – bij Etienne in de Hofstraat. In de witte envelop, die hij als een kostbare relikwie in zijn rechterhand hield, stak ook zijn dienstrooster voor de komende maand. Aan de voorkant was De Lekkerbek een winkel van koeken en chocolade, waar des winters in de vitrine een ja knikkende Kerstman stond. Aan de binnenkant was het een kleine tearoom waar je koffie, chocomel en bieren kon drinken. Aan de buitenkant was het ook een taxibedrijfje met één taxi. Het was een grote zwarte Plymouth met indrukwekkende vleugels, die permanent voor de zaak geparkeerd stond. Taxi Etienne kon het stadje Torhout met gemak bestrijken. De firmanaam en het telefoonnummer prijkten in een halve cirkel op een van de vitrineramen en op een ijzeren fietsrek dat op het trottoir stond. De Lekkerbek werd niet alleen door theetantes bezocht. Schooljongens doken er na zestien uur onder om stiekem bier te drinken en sigaretten te roken. Winkelier / cafébaas / taxichauffeur Etienne maakte daar geen probleem van. In De Lekkerbek heerste het principe van de vrije markt en de ondernemingslust. De omvangrijke zwangerschap van Etienne was daar het symbool van.

Het was Jimmy's debuut in de horecasector. Hij was hier nog nooit geweest. Een vrouw met zwart filmhaar stevende op hem af. Hij vroeg een warme chocomel. Er waren geen andere klanten in de tearoom; hij zat alleen aan een kleine ronde tafel. Nieuwsgierig keek hij rond. Dit waren de coulissen van de buitenwereld. Misschien wel het voorportaal tot een onderwereld. Je kon de achterwand zien van de etalage waar in de winter een Kerstman stond die voortdurend ja knikte en soms houterig een arm bewoog. Baas Etienne was er niet. Zijn vrouw veroorzaakte met oorverdovend geraas van een apparaat het gevraagde. Ondertussen peuterde Jimmy na consultatie van de prijslijst twee muntstukken uit de envelop: een hele en een halve. Dat was een kwart te veel. De vrouw zou hem wisselgeld terug moeten geven. Hij legde de munten op tafel en de envelop ernaast.

‘Zo, jongeman. Lekker warm.’

‘Dank u.’

Omheen de hete chocomel waren op het schoteltje nog twee klontjes suiker, een minikoekje en een lepeltje geschikt.

‘Maar buiten is het ook warm hé?’

Ze griste de munten van tafel.

‘Ja...’

Onmiddellijk daarna besefte Jimmy dat het te laat was. Hij was voor een kwart bedrogen. De vrouw had zo snel en zo beslist zijn geld bijeengegraaid en met een vakkundige blik goedgekeurd, dat er van wisselgeld geen sprake meer kon zijn. Zoveel was duidelijk. Verbluft bleef hij haar nakijken, tot ze met een trefzekere worp zijn munten in de kassa mikte. Ze keerde niet naar zijn tafeltje terug. Toen controleerde hij nog eens de prijslijst. Godverdomme.

Jimmy Verschoore werd overmand door een diep gevoel van onrechtvaardigheid, dat al vlug plaats maakte voor woede. Hij nipte van de chocomel; zijn gehemelte schroeide. Hij wierp woedende blikken naar de vrouw achter de toonbank, maar die was in de weer met alles en nog wat. Er kwam nu een vrouw binnen die donkere fondant kocht en een doos cacao poeder. Jimmy hield de overdracht en teruggave van de gelden scherp in de gaten.

'Warm hé buiten?'

'Het is te hopen dat het het houdt.'

'Zeg dat wel. Wat geven ze uit?'

'Voor het weekend een graad of twee minder.'

'Geen regen?'

'Geen regen.'

'Alstublieft.'

'Voilà.'

Jimmy nam nu vijf slokjes na elkaar. Daarna ontmantelde hij de suikerklontjes en verdrank die in de beker. Hij plonsde het lepeltje in de bruine oceaan en roerde. Ondertussen at hij het koekje op.

'De groeten.'

'Doe ik.'

De vrouw verdween zonder Jimmy aan te kijken. De bazin van De Lekkerbek was weer een en al bedrijvigheid.

Jimmy dronk de rest van zijn chocomel in één keer op nadat hij minutenlang cirkels gemaakt had met zijn lepeltje. Hij zon op wraak. Hoe kon hij zijn woede koelen op deze bedriegster? Hij vernauwde zijn ogen tot spleetjes en beloerde haar als een roofdier. Kauwgom of neuskeutels kwamen momenteel niet in aanmerking. Niet voorradig. Hij voelde evenmin aandrang om te plassen. Anders waren ook hier mogelijkheden geweest. Hij haalde zijn lepeltje uit de lege beker en likte dat schoon. Plotseling had hij het gevonden. Terwijl hij de vrouw nauwlettend in de gaten hield, nam hij het lepeltje met beide handen aan de uiteinden vast, tussen zijn knieën. Een golf van genoegenspoelde over zijn ruggengraat toen hij het ding in een scherpe hoek geplooid kreeg. Het was nu een heroïnelepeltje geworden. Omzichtig legde hij het verminkte schepeltje op de tafel naast het schoteltje, stond op en laveerde vliegensvlug tussen de tearoommeubeltjes door naar de deur. De vrouw keek alleen maar even op, verstrooid 'mm, ja' mompelend. Na het getingel van de Lekkerbekbel zette Jimmy Verschoore het op een lopen, de Hofstraat door, diagonaal over de Markt, de Oostendestraat in.

Ter hoogte van bakkerij Clement hield hij abrupt stil, terwijl zijn hart nog bonkte als een drumstel. De envelop!! Hij had de envelop in De Lekkerbek laten liggen!! Zijn naam stond er duidelijk op geschreven, in dat belachelijke schoonschrift van misdienaarbaas Charles: J. Verschoore, acoliet. Nog erger, in de linkerbovenhoek prijkte in drukletters zo klaar als een klontje: DECANAAT TORHOUT – HOOFDPAROCHIE SINT-PIETERSBANDEN. En, allerergst: er zat nog een flapje in plus zeven munten. En zijn dienstrooster!

In Jimmy's hoofd begonnen de doodsklokken te luiden. Hij zweette het drievoudige van zijn hete chocomel weer uit. Zijn benen weigerden dienst. Hij leunde voorover op de vensterbank en veroorzaakte zelfs bij deze lentetemperatuur damp op het raam van bakkerij Clement. Een mandje met sandwiches verdween even in de mist. De bakkerin met haar torenhoge knoet op haar hoofd balde van achter haar kassa een vuist in zijn richting. Jimmy vluchtte andermaal, het smalle Zwanestraatje in. Achter ondoordringbare heggen en hagen hoorde hij eenden schaterlachen. Een verre pauw schreeuwde spottend plee-aaa! plee-aaa! plee-aaa!

'Ewel, Jimmy, twee missen in de hoofdkerk, twee begrafenissen en een vroege kapedienst: dat moet opgebracht hebben!'

'Maar de eerste maand was om te oefenen, ma.'

'Ah ja?'

'Ja...'

'Ze kennen er daar wat van, in die kerk!'

'Meneer Charles is wel streng.'

'Dus geen dame blanche in De Lekkerbek voor ons? We hadden gehoopt... hé pa?'

Jimmy's hart sloeg andermaal tilt toen zijn ma het woord 'Lekkerbek' bekte, alsof haar mond vol slagroom stak.

'Ha ja hé! Het moest wel geen vermenigvuldiging van broden worden, maar een dame blanche en een glas wijn zouden er wel in gefietst zijn, Jimmy! Doe volgende maand maar een keer iets wonderbaarlijks voor ons.'

Georges Verschoore vouwde de autokrante op de volgende bladzijde open. Jimmy scheurde moedeloos een hap uit zijn boterham met salami. Hij verwachtte elk ogenblik de lepelpolitie aan de deur.

De hel bestond dus. Die lag in de kerk. Jimmy Verschoore moest door die hel. Op zijn nieuwe dienstrooster stond namelijk alweer een begrafenis, op de eerste donderdagvoormiddag van de maand. Het naderde zienderogen. Hij vermeed ook angstvallig de Hofstraat, toch zijn kortste weg naar school. Dat was zijn vagevuur. Hij beschreef onttrekkende bewegingen. Ook was hij voorbereid om vliegensvlug weg te duiken wanneer die ene gevleugelde zwarte taxi zou passeren. Hij verschanste zich zo goed en zo kwaad als het ging tussen een groepje buurjongens waarmee hij gewoonlijk naar school opstapte, allemaal liefhebbers van de langste weg. Voor echte noodgevallen had hij stiekem zijn winterse bivakmuts diep in zijn broekzak verborgen; hij hield die permanent in zijn rechterknuist geklemd, klaar voor actie.

Geen nieuws goed nieuws? Stilte voor de storm?

Jimmy Verschoore bracht de komende dagen en nachten in angst door. Er gebeurde namelijk niets. Brieven brachten geen doodvonnis; telefoongerinkel betrof alleen tweedehandse auto's. Zijn angst nam even af. Wat was nou een lepel? Iets wat je achterstevoren kon lezen en waarvan er miljoenen op deze wereld waren? Toch bleef hij het hele weekend veilig binnen in huis. Een nachtmerrie met gekromde lepels en suikerklontjes deed zijn angst weer accelereren. Doodmoe en met kloppend hart arriveerde hij die eerste donderdag van de maand in de sacristie. Het was zover.

Meneer Charles was zijn gewone zelf. De brillenglazen in zijn begrafenis-kop flikkerden vervaarlijk. De zwarte ophaalbuidel, bevestigd aan een lange stok, lag gereed. Zo hengelde Charles rij na rij af, tot in de meest onbereikbare uithoeken. Soms ook stak hij gewoon zijn hand uit en stopte hij de centen in een van zijn jaszakken. En soms, als er veel volk was, deden nog extra collectemandjes de ronde.

Jimmy wurmde zich in zijn zwart-witte misdienaargewaden. Geert, zijn medemisdienaar, arriveerde even later ook. Hij was een jaar ouder en had al meer ervaring.

'Hoi.'

'Hoi. De wijn al geproefd?'

'Nee.'

'Bij begrafenissen is die lekkerder.'

'Zal wel zijn.'

‘En er is meer ook, omdat er dan soms twee of drie priesters zijn. Je eerste begrafenis, Jimmy?’

‘Mijn derde.’

Ze verlieten de kleedruimte met de gigantische kleerkast en gingen naar de sacristie. Meneer Charles hielp priester Dezeure en deken Camerlynck in hun gewaden. Het wierookvat hing al klaar; er kringelde reeds rook uit.

‘Er zit veel volk in de kerk, meneer de deken, meneer pastoor,’ deelde Charles mee.

‘Ja, Emilie Vanthomme was vrij bekend in de stad hé.’

‘De hele kaartclub is er. Een paar nieuwe gezichten ook. Heb ik gezien.’

‘Dat is goed, Charles.’

‘Geert, Jimmy: klaar?’

‘Ja meneer Charles.’

‘Het is tijd.’

Jimmy haalde opgelucht adem. Van dit front was er alvast geen nieuws. Meneer Charles keek op zijn horloge en knipte met zijn vingers. Ze stelden zich op: eerst de misdienaars, dan de priesters. Charles knipte andermaal en knikte. De kleine stoet zette zich in beweging. Geert trok bij het passeren aan de bel die vlak bij de tussen-deur hing. Hierop begon kale Bemol, de koster van Sint-Pietersbanden, zijn onheilspellende gezang in te zetten. Dat klonk stoffig en muf, alsof hij voortdurend gewurgd werd. Priester Dezeure wierp hem een boze blik toe en schudde even het hoofd.

Jimmy Verschoore ratelde net als Geert vlotjes zijn Latijnse zinnen af. Alles verliep zoals het moest verlopen. Misschien zou de maand vlug voorbij zijn, en kreeg hij een nieuwe envelop. Misschien volgden er nog begrafenissen; die betaalden wat beter. Toen deken Camerlynck zijn troosttoespraak hield, keek Jimmy voor de eerste keer echt de kerk in. Dat was niet eenvoudig, en dat had hij de vorige maand moeten leren: naar tientallen, soms wel honderden hoofden tegelijk kijken zonder rood te worden of de slappe lach te krijgen.

Hij begon ze al te kennen. Er waren mensen die naar elke begrafenis kwamen en steeds dezelfde plaats kozen. Zoals wratten immer dezelfde plaats innamen op bekende gezichten, zo dobberden tientallen vertrouwde mensenhoofden op een zee van stoelen.

‘Net als na het zinken van de Titanic,’ dacht Jimmy.

Het was niet licht en het was niet duister in de kerk van Sint-Pietersbanden. De brandglasramen toverden een soort bevreedende schemer. De bleke vlekken van de gezichten kon je maar echt herkennen wanneer ze ter communie naderden. Bij een begrafenis hoorde eerst nog een offerande. Ook dan zag je ze duidelijk: de stoet van rouwkoppen, hun handen gekruist voor hun geslacht, de ijdeluiten uit het Leger van God het hoofd geheven, het voetvolk met gebogen schouders. Jimmy vond het alvast een goede oefening dat hij misdienaar was, mocht het ooit zover komen dat ook hij in zo’n offerandestoet vooruit moest schuifelen. Alleen: bij het terugkeren naar je stoel was de afstand tot de honderden gezichten wel benauwend kleiner. Maar misschien bestonden daar trucs voor. Het doodsprentje onderweg bekijken, bijvoorbeeld.

De deken had gezegd. De begrafenis was in een volgende fase. Jimmy keek naar de kist. Werd er nooit eens iemand wakker in zo’n kist? Was er nooit eens hevig geklop gehoord midden zo’n rouwdienst? Gesmoord gehuil? Een deksel dat – huu!! – onverwacht met krakend gesplinter open vloog? Waren er al oude kisten ontdekt waarvan de wanden en het deksel diepe krabbels vertoonden?

Priester Dezeure legde nu aan de micro uit hoe de offerande zou verlopen. Er moesten twee files gevormd worden, gezien het grote aantal aanwezigen. Kale Bemol begon lichte orgelmuziek te spelen om de geldstroom te begeleiden. Deken Camerlynck knikte naar Jimmy; samen gingen ze de trap af naar beneden. Even verder stelden priester Dezeure en Geert zich op. Meneer Charles kwam zijn misdienaars ieder een vergulde schaal geven. Daarop moesten de centen gelegd worden. De priesters hielden in hun ene hand een wit doekje en in hun andere hand een pateen vast. Dat was voor de kusscène. Twee mannen van de uitvaartonderneming kwamen met de gedachtenisprentjes naast ze postvatten.

Jimmy keek andermaal naar de hoofdenzee, nu vlak voor hem. Hij was klaar voor de grote offergang. De orgelmuziek van kale Bemol klonk nu wat luider. Priester Dezeure schraapte uitvoerig en luidruchtig zijn keel; deken Camerlynck keek verstoord opzij. Toen vloog plotseling het bloed naar Jimmy's rouwkop, terwijl zijn adem even stakte. Daar zat ze. Op de tiende rij ongeveer. Uitgerekend aan zijn kant. Dat zwarte filmhaar herkende hij onmiddellijk. Wild klopte zijn hart in zijn keel. Bijna liet hij zijn collecteschaal vallen.

Godverdomme.

Had ze hem nu al de hele tijd in de gaten?

Hij wendde zijn blikken vliegensvlug naar de grond en wenste dat hij zelf in die kist lag in plaats van de oude Emilie Vanthomme, opgeplooid als... voor zijn ogen doemde nu dat verwrongen theelepeltje op. Dit was de hel hier.

De eerste offerandegangers kwamen eraan. Dat waren de zwaarst rouwendenden. De baas van de uitvaartonderneming begeleidde ze. Jimmy concentreerde zich op zijn schaal. Er kwamen steeds meer munten in te liggen. Van onder zijn half neergeslagen oogleden probeerde hij nu de Lekkerbekvrouw te ontdekken. Overal grijze en zwarte vlekken. En toen gebeurde het, onverwacht, veel vlugger dan Jimmy had verwacht.

Er werd een witte envelop op zijn schaal gedeponneerd. Jimmy keek verbijsterd op. Ze stond vlak voor hem. Ze keek hem even diep in de ogen, drukte haar wang tegen de pateen zonder haar blik van hem los te laten, griste daarna het gedachtenisprentje uit de hand van de uitdeler en stapte dan terug de middenbeuk in. In opperste wanhoop keek Jimmy naar de envelop: J. Verschoore, acoliet – DECANAAT TORHOUT – SINT-PIETERSBANDEN. Naast hem stakte deken Camerlynck even in zijn routine. Hij boog zich wat opzij om met gefronste wenkbrauwen het vreemde voorwerp op Jimmy's schaal te bekijken. Toen trok hij zijn wenkbrauwen weer omhoog, richtte zich op en kweet zich verder van zijn taak.

Met een bloedrode rouwkop fixeerde Jimmy de enveloppe, tot het wit ervan geleidelijk verdween onder een laag munten. Toen hij na lange minuten weer eens opkeek, zag hij dat de stoel waar de vrouw met het zwarte filmhaar gezeten had, leeg was. Nu volgde nog de genadeslag voor Jimmy. De offerandegang was afgelopen. Meneer Charles kwam de buit ophalen.

De rest van de begrafenisdienst maakte Jimmy als in een nare droom mee. Meneer Charles had de beide schalen naar de sacristie gebracht en was onmiddellijk teruggekomen via een zijbeuk van de kerk, waar hij de gebeurtenissen van op een afstand volgde. Zijn brillenglazen flikkerden af en toe op in het licht dat door de brandglasramen

viel. Had hij de envelop dan niet ontdekt onder de laag munten? Was hij zijn misdienaars gewoon aan het controleren en beoordelen? Moest het ergste nog komen? Gebaarde hij van krommenaas en martelde hij hem tot het uiterste? Kale Bemol gaf er nu nog een laatste lap op. De mensen stonden op. Emilie Vanthomme zou nu echt ter aarde worden besteld, in een stoet van zwarte auto's naar begraafplaats De Warande. Medemisdienaar Geert moest nog even met de priesters mee naar de uitgang van de kerk. Jimmy kon beschikken. Toen hij aanstalten maakte om zich snel weer naar de sacristie te begeven, merkte hij dat de stoel waarop meneer Charles daarnet gezeten had, leeg was. Wellicht had die zich ook al naar achter in de kerk gespoed, om het verdere verloop van de plechtigheid in goede banen te helpen leiden. Hier zat nog een laatste kans in.

Amper een dag later werd Jimmy Verschoore beschuldigd van diefstal. Hij werd diezelfde vrijdag na schooltijd door meneer Charles in de sacristie ondervraagd. Meester Daniël had Jimmy in de speeltijd van 10 uur 10 op de hoogte gebracht. Hij had ook al zijn ouders verwittigd. Jimmy Verschoore zat als een rat in de val.

'Deken Camerlynck zegt dat er een witte envelop op jouw schaal werd gelegd, door een zwarte dame. Is dat waar, Jimmy? De deken liegt toch niet? Hé?!'

Jimmy zweeg.

Hij zweeg over de witte envelop – zijn envelop – die hij de dag ervoor in de verlaten sacristie vliegensvlug van onder de berg munten bevrijd had en vlak voor de middag mee naar huis genomen had. In de wc had hij de envelop onderzocht. Het flapje en de zeven munten waren eruit. Het enige wat er nog in stak, was een lelijke tekening, op de achterkant van zijn heilige dienstrooster: een gekromd koffielepeltje. Tussen de beide verwrongen uiteinden sprong een uitgestoken tong naar voren.

Tot het einde van zijn dagen als acoliet van de katholieke eredienst – en dat duurde welgeteld drieëndertig dagen – hield Jimmy Verschoore vol dat er helemaal niks in die witte envelop gestoken had. Niemand immers – tenzij het schepsel van de Lekkerbek – had ooit zijn naam of het gedrukte opschrift echt goed gezien. En niemand zou ooit de echte geschiedenis van de eerste en enige misdienaarenvelop van Jimmy Verschoore kennen.

Hij werd weggezonden als een dief. Toen de zware sacristiedeur dichtklapte, zaten er twee van zijn vingers tussen. De dokterpa van Didier moest aan huis komen om hem te kalefateren.

'Wat is er daar allemaal gebeurd, Jimmy? In dat huis van God?'

'Ik heb een envelop verloren en die Charles is een... een...'

'Woorden schieten te kort, hé Jimmy?'

'Dat is niets voor jou, Jimmy. Ondanks je rouwkop.'

'Je zou later in de politiek moeten gaan: met zo'n kop geloven ze dat je voor de kleine man opkomt. Als je dan later verkozen bent, kun je de knop weer omdraaien.'

'Godverdomme!' zei Jimmy vol overtuiging.

'Dat is een goed begin,' knikte Georges Verschoore.

'Haal nu maar de salami uit,' gebaarde ma. 'Pa heeft de brokkelkaas weer opgegeten.'

'Uit puur contentement, Andrea. We gaan een autootje kopen, Jimmy. Wat zeg je daar van? En ik betaal alles in een witte envelop.'

104. SPA

Tarzan Vandezande, tuinboekenauteur, had net een theezakjesbruine hommelmel in een vingerhoed begraven toen Lazarus Thienpondt, kweker van zoute zee-aardappelen, eraan kwam via het achterpoortje. Even ruiste als een waarschuwing een windvlaag door de boomkruinen.

Lazarus was gewapend. De afgelopen uren had hij helaas ook met voorbedachten rade een flinke bres geslagen thuis in zijn wijnkeldertje. Zout geeft dorst.

Het zag er niet goed uit voor Tarzan, die hem nog nooit eens, zelfs niet in een voetnoot, in een van zijn boeken had vermeld. Tijd voor vergelding.

Lazarus Thienpondt glimlachte niet toen Tarzan Vandezande hem begroette. Daar moest die eerst nog les in krijgen, maar daarvoor was het al rijkelijk te laat. Tarzan zette een stap achteruit toen hij de wijnkegel uit Lazarus' stinkbek gewaarwerd.

'Een lijk aan het putten, Tarzan?'

'Het is weer hommeles, Lazarus.'

'Hopelijk staat het niet weer uit de doden op.'

'Dat gebeurt alleen in boeken en slechte tv-feuilletons.'

'Een natuurlijk overlijden, neem ik aan? Een worm? Een slak?'

'Onverdacht. Een hommelmel die doodgewoon dood op het tuinpad lag.'

'Frisse bries hé?'

'Beter dan graflucht. Heb je gedronken, maat?'

Tarzan wapperde even veelbetekenend met zijn rechterhand voor zijn mond. Hij zette nog een extra stap opzij, uit de wind.

'Dat is het bouquet dat je ruikt, mààt.'

'Geef mij maar een spa.'

'Je houdt er één in je hand, tuinier.'

'Ja... eh... wat drinken?'

'Een spa.'

'Meen je dat?'

'Geef dat ding hier!'

Lazarus was gewapend. Met de spade van Tarzan. Tijd voor vergelding. Weer hommeles.

105. FRIETPEACE

1. HEILBOT

Het was een donkere namiddag eind oktober, de dag voor de begraafplaatsen onder een zee van bloemen bedolven zouden worden. Bomen zwiepten heen en weer; bladeren regenden uit hun kruinen en tolden in dwaze kolken door de straten.

'Heilbot!?' riep Rozzemussche uit.

'Wel ja: gezond zeevet!' repliceerde Rapunzel.

'Heilbot rijmt met frietkot! Ik ga liever naar frituur Monique dan naar dat viswif in De

Diepzee.'

'Doe wat je niet laten kunt, vetzak.'

'Dat zal niet mankeren, schraalhans.'

Rapunzel vertrok voor haar shift in Bio-Planet zonder de gebruikelijke afscheidsgroet. Rozzemussche, oud-leraar Houtbewerking in prepensioen, telde de minuten af die hem scheidden van avondvoedertijd. Die tijd vulde hij op met tv-staren naar debiele randidiote realityprogramma's - inclusief debiele randidioten voor wie zelfs het anders-talige woord 'reality' veel te hoog gegrepen was. Klokslag 18:00 uur veerde hij uit de sofa op. Frituur Monique, beloofde land van sissend vet en knijpuiers vol dipsauzen, bevond zich op twee minuten fietsen, in zijn eigen drukke straat.

2. TZIGANE

'Dat moet toch allemaal stukken van mensen kosten,' merkte Rozemarij zuchtend op, terwijl ze zich weer omdraaide.

'Eh?' deed Attila verstrooid.

Hij was ver heen, hoewel hij vlak bij haar was. Nu weer in haar, met name, en niet in de stadsschouwburg, waar hij vanavond eigenlijk hoorde te zijn.

'Ai. Dat dat toch allemaal veel moet kotsen ... eh ... kosten,' herhaalde Rozemarij, gesmoord lachend.

'Wat?' hijgde Attila.

'Ewel: al die vreemde groepen die hier komen spelen, en dat moet toch ook eten en slapen?'

'Welke vreemde groepen?' vroeg Attila, terwijl hij onvolkomen in haar kont kwam.

'Wel, waar gij vanavond naartoe moest gaan luisteren.'

'O, die.'

Hij deponeerde de laatste druppel haastzaad in haar lijf en hoorde gelijk een flard weemoedige tziganemuziek die hij vanavond moest missen. De Stedelijke Plantsoendienst had gratis gesponsorde tickets voor het optreden uitgedeeld. Boomchirurg Attila had geen zin om op een maandagavond in de pluche van de schouwburg zijn tijd te gaan verdoen. Zijn lid floepte weer uit haar achterste liefdesgrot.

'Hoor hoe het waait!'

'Rozemarij?'

'Ja?'

'Dat zou storen zeker moest ik nu nog naar dat optreden gaan?'

'Hé?'

'Mijn baas zal daar misschien ook zitten.'

Eigenlijk had Attila honger. Maar zij was op dieet.

'Ik keer na dat optreden subiet terug naar hier.'

Hij stak een postcoïtale sigaret op. Zeven minuten later parkeerde hij zijn Skoda bij frituur Monique voor een stiekeme vette hap.

3. TAKKEWIJF

Hij smakte de deur achter zich dicht. Het hele huis kreeg een dreun. Hij stond buiten. Dolle wind harkte zijn haar steil achterover. Inktzwarte wolkenwatten zeilden door het zwerk.

'Verhippeltjes, godgenageld takkewijf,' foeterde Furore. Hij blies warme adem in de kom van zijn handpalmen. 'Holy scampi's godverdomme. Die wind tolt ook in die rare

kop van haar rond!

Even droop een grimlach over zijn tanden. Hij voelde de ogen van zijn moeder in zijn rug branden; ongetwijfeld stond ze hem achter haar besmukte gordijnen stiekem neer te kogelen.

'Nu heb ik ogen in mijn rug,' mompelde Furore. 'De hare.'

Hij sloeg zijn kraag op en liep naar het stadscentrum, terwijl de woordenwisseling met zijn vrouwelijke ouder nog door zijn hoofd echode.

'Die ouwe harpij,' gromde hij tegen zichzelf. 'Koekendoostante.'

Hij nam een laatste kopie van de schermutseling, sloeg die in zijn geheugen op en duwde de deur van drinkplaats Telstar open, halfweg de Budastraat.

Toen hij volledig uit het zicht verdwenen was, haastte moeder Furore zich naar frituur Monique twee straten verder. Waar het vet siste, werden de gemoederen gesust.

Frietpeace.

4. KAT

Er zat een vrouw in de bus. Ze had van Dierenwelzijn een boete gekregen omdat haar kat te dik was. Wat huisdierenzorg betrof, was de wet de laatste tijd plotseling beenhard geworden. Zelfs overbezorgde huisdierenhoudsters konden tegen de lamp lopen.

De vrouw was al enkele maanden bijzonder kwaad omdat er niet meer gerookt mocht worden in cafés en restaurants. Nu moeiden ze zich ook nog eens met de omvang van haar kat. Deze vrouw zat dus bijzonder balsturig op de achterbank van een stadsbus. Ze weigerde bijvoorbeeld permanent om op te schuiven en wat plaats te ruimen voor verse passagiers. Ze wilde evenmin antwoorden op vragen of aanmerkingen daaromtrent, zelfs niet op een goedbedoelde opmerking in verband met het hevige waaier. In zijn achteruitkijkspiegel hield de chauffeur deze tijdbom nauwlettend in de gaten. Telkens kaatste de vrouw zijn blikken opstandig terug.

Frieda Vandenbroucke was bijzonder boos.

Op de overheid.

Op de mensen.

Op de mensheid.

Op de stadsbus die te laat was en hemeltergend lang aan de starthalte had blijven staan.

Frieda Vandenbroucke haastte zich nu op weg naar genoegdoening bij Milieubeheer, bureau Dierenwelzijn, op donderdagen open tot 18:30 uur. Ter hoogte van frituur Monique vertraagde ze haar boze pas. Het was 18 uur. Ze had nog niet gegeten. Van onder de luifel walmden onweerstaanbaar de frietaroma's op haar af. Toen de schuifdeuren door een hongerige man werden geopend, was Frieda niet meer te houden.

5. RHODESIË

Die filmrol was hem helemaal niet 'op het lijf' geschreven. Hij diende er asjeblief 30 kilogram voor aan te komen. Dat deed Karel Heyman dan ook. Want hij had die rol heel graag gehad. Remember Stallone, Schwarzenegger, Schoenaerts. Professioneel vreten. Cheeseburgers. Milkshakes. Viandellen van de frietkeet. Zijn adem stonk naar twee warme maaltijden per dag. Toen alles in kannen en kruiken was, overleed de producent. Karel werd bedankt voor de rol en de filmplannen werden in de lade gestopt.

Zijn kijkcijfers hadden dus een noodlanding gemaakt. Hij pakte mijn zwarte doos,

maakte zijn rekeningen en ging in een lokaal verdoofd dorp wonen. Wanneer iemand aanbelde, zei hij: 'Je bent niet welgekomen, je bent gewoon gekomen'. Waarop de bezoeker gewoonlijk weer zijns weegs ging, terwijl de volslanke ex-acteur van tussen zijn besmukte gordijnen naar diens rug als een vraagteken staarde. Het lag echter nooit in zijn bedoeling te kwetsen. Hij wou alleen met rust gelaten worden. Eenmaal per week dronk Karel Heyman nors, zwijgend en onbereikbaar vijf pinten in café Rhodesië. Daarna, tegen halfzeven 's avonds ongeveer, reed hij de lange lelijke 'boulevard' af tussen het verdoofde dorp en de provinciestad die van zichzelf beweerde dat hij 'leefde'. Tweedehandsautoverkopers. Tearooms. Zij hadden die afschuwelijke straat 'boulevard' gedoopt. In frituur Monique gaf Karel zich dan verder over aan zijn eetverslaving, waar hij ter plekke een indrukwekkende hoeveelheid vette happen verstouwde. Vijf jaar geleden zou hij dat nooit gedaan hebben. Heden ten dage herkenden ze hem niet meer. Het speelde geen rol meer. HIJ speelde geen rol meer. Vanavond buitelde de wind als een dolleman doorheen de 'boulevard', waar het zelfs waaide wanneer het windstil was. Heyman vloekte toen hij zijn raam omlaagdraaide om zijn sigarettenpeuk weg te gooien.

6. KALKOEN

Alleloeja was misschien wel niet thuis. Maar het was toch vrijdagnamiddag? Bijna avond? Tijd voor de wekelijkse stof-, schrob- en poetsronde? Jezebel belde nog eenmaal aan, zette twee passen achteruit en tuurde naar boven. Ze hoopte dat ze geen dakpan op haar donder kreeg, want de wind ging geweldig tekeer. De oude pastorie zag er op dat vlak niet echt veilig uit. Geen beweging, geen geroep, geen sleutelbos die pijsnel naar beneden daalde. Het leeuwenkopje linksboven in de deur, van wie de tong de beldienst uitmaakte, leek haar spottend aan te kijken. Jezebel plukte de kauwgum van tussen haar tanden en plakte die op de tong van de koning der dieren. Daardoor ging de bel andermaal over, maar Jezebel keek niet eens meer om toen ze zich terug naar haar bakfiets haastte.

Op de voicemail van priester Alleloeja's mobieltje weerklonk zoals gewoonlijk de mededeling *'Ik ben er geweest. Spreek uw boodschap in na de bieptoon.'*

Zuchtend gaf Jezebel het op.

'Godverdomse bidsprinkhaan! Zeker weten dat je thuis bent! Je eigen zus in de kou laten staan: je verdient de hel!'

Met een vinnige beweging mikte ze haar gsm in de boodschappentas.

Veilig verscholen achter de overgordijnen volgde Alleloeja met pretoogjes haar aftocht, tot haar auto goed en wel uit het zicht verdwenen was. Daarna controleerde hij de kalkoen in zijn oven. Een primeur in de pastorie. Opgetogen sms'te hij: *'Ter communie met KLKN. Kom tegen 8.'*

Onwetend van het lekkers in de oven van haar broer en zwoegend tegen de wind in fietste Jezebel anderhalf uur later *en danseuse* naar frituur Monique. Reeds waaiden haar slierten en flarden en dampen frietkotgeuren tegemoet.

7. STER

Sjors DNO was er zich van bewust dat sterren reeds lang waren uitgedoofd op het ogenblik dat hij ze nog kon zien. Hij keek bij nacht daarom niet met minder vertedering naar boven.

Sjors DNO was er zich van bewust dat wind slechts tijdelijke luchtverplaatsing betrof. Dat belette hem niet in tijden van bries of tempeest zich gelukkiger te voelen dan

anders.

Sterren, wind: twee onbetrouwbare grilligheden. Sjors DNO kon ermee om. Een doorsnee mens zou kunnen opmerken: 'Die Sjors DNO heeft het allemaal voor mekaar.'

Niets was minder waar. Doorsnee mensen waren immers stomweg gelukkig met doorsnee geluk. Stom geluk dus. Dat kleurde hun oordeel over anderen zwart of wit. Echter! Evenmin was Sjors DNO nog langer aan het worstelen met De Grote Vragen des Levens, Filosofische Kwesties of Prangende Onvolkomenheden op 's Mensen Pad. Niets raakte hem nog, tenzij hij zichzelf erdoor liet raken. En dat moest de moeite lonen. Nou, moeite. Veel dingen dienden zich klakkeloos aan. Hij hoefde er zelfs niet eens moeite voor te doen.

Sjors DNO was een verkeersslachtoffer en daardoor reeds jaren werkloos. Hij werd namelijk als bediende ontslagen in een grote Brusselse fabriek waar Duitse auto's werden geassembleerd. Nog even kon hij aan de slag in het gemeentehuis van de West-Vlaamse deelgemeente H. bij K., maar door politieke verschuivingen kwam ook daar een einde aan. Daarna wijdde Sjors zich aan zijn collectie gedroogde bladeren, in het stille ouderlijke huis dat geheel van hem alleen was. Een maandelijkse dotatie vanwege de staat belette hem in een kartonnen doos te gaan leven. Soms dronk hij zich lam in café De Ster, op een boogschot van de provinciestad K., bij ontstentenis van vrouw in zijn leven. Elke vrijdag keek hij uit naar voedertijd bij frituur Monique, een kwartier gaans. Hij herleidde er zijn vrijdags middagmaal voor tot enkele boterhammen met kaas. 's Avonds wandelde hij rustig naar de frietkeet, terwijl het water hem in de mond kwam. Hij hoopte dan op wind. Vanavond was het feest: Sjors woei bijna van zijn sokken.

8. FRITUUR MONIQUE

'... En hoeveel moeten dat dan zijn? Drie... ja... Grote hé... en nog een keer drie middelmatige... Mag daar zout op? Overal? Nee, apart kan ook... Ja... Dat is dan... Nee: dat kan ook, ja... Kipcorn? Ik ga eens kijken... Niet pikant... Of berenklauw... De mexicano is ook lekker... Mag dat samen verpakt worden? Eh... ja, dat hebben we ook. Frisdrank. Blikjes. Geen bekertjes. Geen bier in blikjes. 't Is wel in flessen hier. Sauce americaine? Of bedoelt ge... Oranje, ja ja... Americaine? Eén of twee keer? Daarjuist zei je... ah... cocktail... Nu snap ik het. Dus zes viandellen hé? En één frikadé. Ik ga dat... Zeg, we hebben ook iets nieuws: varkenshart. Tamelijk pikant. Beetje zoals bicky, maar scherper. Eentje? Proberen? Oké... varkenshartje dus... Twintig minuten? Dat is goed. Dat gaat gereed liggen. Nog een kipcorn? Nog... een... kipcorn. Dat staat erop. De merguezes hebben we ook... brochetten hé... En hoeveel middelmatige bakskes is dat nu? Zes? Eh nee, dat was drie hé... Mag dat per drie? De drie grote apart? Allez... apart samen bedoel ik hé. Amai, ik waai hier bijna uit mijn kot. Zo'n waaiweer. Nog iets? Ja, de light hebben we ook. Twee cola light dus. In plaats van... de gewone weer weg? Ja, per zes is dat, de bitterballen. Wil je er maar vijf? Dat is... De mayonaise kan ook in aparte potjes, jaja, meneer... Weet ge wat? Ik zet cijfers op de verpakking, zo weet uw buurvrouw... '

De storm deed frituur Monique kreunen en rammelen. Slierten rook en damp slingerden zich dolgedraaid de lucht in. Zeven hongerige inwendige mensen stonden uitwendig grimmig hun beurt af te wachten. Monique was een telefonische bestelling aan het

opnemen. En wat voor één. Dat bleef maar duren. Die verdomde gsm bleef onafgebroken in een waterval van ravenzwarte krullen aan haar linkeroor plakken. Frieda Vandenbroucke stond op ontploffen. Om de vijf seconden keek ze woedend op haar horloge. Rozzemussche kneedde verbeten zijn kleingeld tot zijn knokkels wit zagen. Jezebel wipte onafgebroken van haar hielen op haar tenen. Karel Heyman ergerde zich daar grondig aan, want hij stond vlak achter haar. Attila viel ten prooi een langgestrekte onsmakelijke rokershoest die bij iedereen de eetlust wegnam. Moeder Furore zuchtte en mompelde binnensmonds de lelijkste dingen. Sjors DNO probeerde millimeter per millimeter een plaats vooruit te schuiven, tot grote ergernis van Rozzemussche, die vreesde voor de correcte rangorde: Monique stond niet bekend om haar snuggerheid en een systeem van volgnummertjes trekken was nog niet doorgedrongen tot deze kathedraal van friet en vet en vlees.

Naarmate het vet harder siste en de storm in kracht toenam, groeide de woede in frituur Monique. Er kwam geen einde aan de frietmonoloog, terwijl de frietbazin staalhard boven en naast ze heen keek, alsof ze lucht waren. Af en toe boog ze zich voorover om in grote hanenpoten iets op een vel vet papier te krabbelen. De batterij knijpuiers met de sauzen hing uitdagend werkeloos voor de neus van de hongerigen. Aan een van die uiers hing een druppel cocktailsaus. Die frieten moesten ondertussen na al dat gesis wel zwartgeblakerd zijn.

De eerste die wat zei, was moeder Furore: 'Als dat hier nog lang duurt...'

De tweede was Karel Heyman: 'Godverdomme.'

Er groeide een samenhangingsgevoel.

Rozzemussche keek Jezebel aan; beiden zuchtten wederzijds diep.

Sjors DNO stond meewarig nee te schudden.

'Dat brandt hier allemaal aan!' riep Frieda Vandenbroucke halffluid. 'Het is al tien minuten over zessen!'

Attila knikte en stak nog een sigaret op.

'In 't vervolg ga ik ook eerst bellen,' mopperde hij, terwijl hij opstandig zijn rook richting Monique blies.

'Godver, wil je die rook niet in mijn gezicht of in mijn eten blazen!?' foeterde Monique plotseling. Ze maakte plotseling weer contact met de bende voor haar.

'En mag je hier wel roken? Hé? Zie je die stickers daar? Buiten en binnen? Speciaal voor diegenen die niet kunnen lezen... !'

'Hela hela!!'

'Of wil je dat ik mijn kot moet sluiten?'

'Als je zo voortdoet, zul je 't rap mogen sluiten!'

'Zo voortdoet? Zo voortdoet? Heb ik niet voortgedaan, misschien?'

Iedereen moeide zich nu.

'We staan hier met zeven in weer en wind... !'

'... te luisteren naar andermans bestelling... !'

'Ja! Da's zeker voor een hele kolonie?! Zijn dat manieren, zo voorkruipen!'

't Is zeker voor een heel nonnenklooster?'

'Ik ga in 't vervolg ook bellen. Gemakkelijk! Er mogen er nog twintig voor zijn.'

'Ik moet toch opnemen! Ze weten dat ik open ben, verdomme!'

'Hoe kun jij die gsm horen met al dat sissend vet?'

'En is uw vet ververst?'

'Wat!?'

'Met al die zwarte frieten er nu in!'

'Ha ja!
'Je verdient een GAS-boete!
'Ha ja!
'Zeg, paljas met je stinksigaret... !'
'Au! Je staat op mijn tenen!
'Ik was wel al voor jou binnengekomen hé.'
'Neem je nu nog op of neem je vanavond niet meer op?'
'Eerst die bestelling afwerken.'
'Wat!?'
'Eerst die... '
'Ben je zot? Meen je dat?'
'Ik kom hier nooit meer!
'Wacht maar tot ze komen!
'Heb je dat nog geweten... '

Monique draaide zich minachtend snuivend om naar haar friteuse en concentreerde zich op haar frieten. Attila werkte zich naar voren, griste het bekrabbelde vel met de telefonische bestelling van de toonbank, scheurde het middendoor, maakte er twee proppen van, opende de schuifdeuren en gooide de proppen weg.

'Voilà. Per omgaand aan huis besteld.'

'Ha ha!'

'Wel besteed!'

Monique draaide zich om.

'Waar is... Waar is die bestelling?'

'Dat vet stuk papier zul je bedoelen?'

'Dat lag hier... '

'Ha ha ha!'

De frietbazin liet haar woedende blikken over de zeven samenzweerders zeilen.

'Weet je 't niet meer van buiten? Zeventien frikadellen en drieëndertig middelmatige bakskes met cocktailsaus waren het, ha ha ha!'

'Apart verpakt!!'

'Ha ha ha!'

'Geef dat blad weer!'

'Ha ha!'

'Geef dat blad weer, hufter! Of ik bel... '

'Ze bellen wel zelf naar u!!'

'Ha ha ha!!'

'Frituur Monique? Hè hè: dictatuur Monique!'

'Ja! Ja!'

De storm wakkerde nog aan. Frituur Monique kon al die opstandigheid en woede niet meer omvatten. Van friet was geen sprake meer, of die zou al met veel vergif erin toeberaid worden.

'Pas op hé! Ik ken jullie allemaal van zien!'

'Dat zal wel. We komen elke week. We zijn je beste klanten!'

'Ja, maar er zijn blijkaar nog betere: die bellen!'

'Ha ha ha!!'

'Laatste keer: geef dat blad terug! 't Is gij daar hé, met die grijns om uw mond!?'

'Wie? Ik?'

'Nee, 't was zij!'

'Nee: ik!
'Nee! Wij hier! Wij samen!
't Waaide weg, ondanks al dat vet!
'Ha ha ha!!'

Humor sloeg ongenadig toe. Niemand had nog honger. Iedereen ging in de aanval tegen deze frietdictatuur. Rozzemussche en Attila hielden de schuifdeuren dicht om nieuwe klanten te beletten binnen te komen. Daardoor ontwikkelde zich ook buiten al vlug een hongerige samenschooling. Van frietpeace was geen sprake meer.

'Broodroof!' gilde de frietbazin. 'Broodroof!
'Hongersnood!' riep Jezebel. 'Frietsnood!
'Ik bel NU de politie!'

Toen de gehate gsm weer tevoorschijn kwam, rukten Attila en Rozzemussche de schuifdeuren weer open. Een felle windgolf nam onverhoeds bezit van de vrijgekomen ruimte onder de luifel. Het voorportaal van frietkathedraal Monique werd als een luciferdoosje opgetild en even verder deels op het trottoir deels op straat neergekwakt, begeleid door naargeestig kraken en splinteren. De dolle wind smulde verder van de prooi en rukte diverse spaanders en plastic onderdelen los, die hij vervolgens de straat op joeg. Auto's remden gierend en toeterend.

Monique gilde huizenhoog, hupte verschrikt achterwaarts en plofte hierbij met haar rechterhand in een ziedende frietmand. Kermend draaide ze om haar eigen as en viel te gronde.

De zeven opstandige hongerlijders keken verbijsterd op de diverse taferelen toe. Daarna stoven ze als op één teken uiteen. Een paar verse krachten probeerden klimmend via de toonbank de kermende frietbazin te bereiken, want de zijdeur bleek gesloten te zijn. Een reeds weldoorvoede hongerige viel hierbij pardoos door het rechter vitrineglas en belandde met splinterend geweld tussen de mergeuzes, mexicano's, kipcorns, bitterballen, berenklauwen, frikadellen, bouletten en viandellen. Voorbijgangers die de situatie verkeerd beoordeelden en in de waan waren dat frituur Monique geplunderd werd, trokken en sleurden de klimmers weer op de begane grond. Daar ontstond een vechtpartij. In het spitsuur mengden zich steeds meer bemoeials, want op een boogschot bevonden zich ook de uitgang van het station en de bushaltes. Het werd een ware veldslag, waar niemand nog kop of staart aan kreeg.

Uiteindelijk vluchtte de nog immer kermende Monique zelfs in de nog ongeschonden linker vitrinekast, in de koelte boven op al het *lekkers van Beckers*, haar gehavende rechterpoot als Superman voor zich uit stekend. Van op een veilige afstand, verspreid over het trottoir aan de overkant en de middenberm, keken de zeven frietgetrouwen alweer verbijsterd toe. Pas toen blauw zwieplicht de omgeving schoonveegde en de vechtende meute halveerde, trokken ze zich schoorvoetend verder in het donker terug.

'Met zeven waren ze!' krijste Monique, die, gestut door twee ambulanciers, met uitgestoken gefrituurde rechterpoot naar de ambulance werd geleid. 'Met zeven!' 'De politie maakt er werk van, mevrouw Monique,' suste een hulpverlener. 'Ze komen zo bij u. Eerst moet uw hand verzorgd worden.'

'Zeven?!' riep de andere begeleider uit, terwijl hij verbaasd naar het aan spaanders gehakte voorportaal van de frietkeet keek, en daarna naar de ravenzwarte Monique.

Er hing varkenshart op haar linkerborst, met het prijsetiketje er nog aan: *Nieuw! Mm!* 2,30 €.

106. ALLOJJO

(Of de Alliantie van Oude Jongeren en Jonge Ouderen)

*Ik ben één. Ik ween.
Ik ben zestig. Ik juich.
Maar het is nog niet volbracht.
ALLOJJO wacht.*

Dit is een citaat uit het dagboek dat Reinoud Dejonghe van plan was te schrijven. Het is bij dat citaat gebleven. Reinoud Dejonghe kreeg het namelijk zo druk met de Alliantie van Oude Jongeren en Jonge Ouderen dat hij niet eens de tijd meer had om zijn dagboek verder aan te vullen.

Die nacht in oktober kon Reinoud Dejonghe de slaap niet vatten. Akkoord: het was volle maan. In de genen van de mensen sluimerde nog altijd de oeroude overlevingsdrang om in het licht van de volle maan extra waakzaam te zijn en niet in slaap te vallen. Reinoud, pril zestiger, zou echter op nog een andere manier overleven.

Door zijn hoofd spookte reeds geruime tijd de gedachte aan een Vlaamse politieke partij voor ouderen. Vormden die niet een groot segment van de bevolkingspiramide? Daar kon rimpelkracht van uitgaan. Bovendien waren de laatste decennia de jongeren te uitdrukkelijk aan zet geweest. Overal waar je om je heen keek, appeleerden de culturele affiches aan het jonge volkje. Media verklaarden (soms piep)jonge tafelspringers meteen zalig, gewoon maar omdat ze 'jong en sexy' waren. Het woord 'sexy' drong zelfs tot in de politiek door. Holklinkende debutanten die het warm water weer uitvonden, kregen voorrang op oudere ervaren en boeiende kunstenaars. Jonge voetballers scoorden waanzinnige bedragen. Vroeger was dat anders. Als je toen jong was, was je verdacht. Je werd belemmerd in doen en laten en gefnuikt in je engagement, weggelachen of doodgezwegen. De maatschappij leek toen alleen te bestaan uit saaie middenmoters die het voor het zeggen hadden en zijgerangeerde gerimpelden die het gezegd hadden en voorgoed zwegen.

De woelslaap van Reinoud Dejonghe leverde alvast een letterwoord op. ALLOJJO kon naast de gewone invulling van Alliantie van Oude Jongeren en Jonge Ouderen nog andere associaties bevatten. Allen. Allemaal. Allochtonen. Er stak ook een stukje palindroom in: tegendraads te lezen. Holebi's, dwarsliggers, ontevredenen, andersdenkenden: welkom. ALLOJJO was er voor iedereen, eenieder, elckerlyc, eltsenien.

Die ochtend in oktober rees Reinoud Dejonghe welgezind uit zijn bedstee op. Hij kon rustig de tijd nemen voor het dagelijkse kalefateren van zijn lijf, want hij had sedert anderhalve maand voor het rustpensioen gekozen na een carrière van 38 jaar als docent Kunstmatige Talen aan de BIBES-hogeschool voor Diplomaten en Tolken. Heden ten dage bouwde hij op eigen tempo die andere carrière van hem verder uit: hij was ook zelfstandig literair auteur. Een vijftigtal publicaties prijkten op zijn palmares: poëzie, proza, theater, essay, jeugdboeken. Ook op dat vlak echter ondervond Reinoud

Dejonghe de nadelen van het ouder worden. Het werd bijna onmogelijk om op zijn leeftijd nog een boek gepubliceerd te krijgen bij een degelijke uitgeverij. Gevestigde waarden (de tafelspringers van de jaren tachtig) en baby's (de verse debutanten) kregen de voorrang. Maar bovenal hadden ook de koks en de TV's – de Televisie Vlaanderen – de boekenbeurzen en de boekhandels ingepalmd. Balen van die bagger, maar *que faire?*

Reinoud stelde die oktoberochtend het oplappen van zijn lijf even uit en schreef vier korte regels in een logboek dat hij van plan was bij te houden. Het bleef daar dus bij. Nog in zijn gestreepte kamerjas deed hij zijn vrouw Lotte kond van zijn politieke plannen.

'Het wordt ook een brede maatschappelijke en culturele beweging, niet alleen een politieke,' betoogde hij.

'Vrouwen?' interpeleerde ze tussen twee lepels gezondheidsvoer door.

'Inbegrepen. Ik bedoel: uiteraard. Fiftyfifty. Altijd. Overal.'

'Euthanasie?'

'Moet kunnen.'

'Wallonië?'

'Grote liefde.'

'Kerk?'

'Geen punt.'

'Klimaat?'

'Een laagje meer.'

'Mobiliteit?'

'Hoe mobieler, hoe immobieler. Ja aan luchtbruggen, metro's, buizenposten, tunnels.'

'Vergrijzing?'

'ALLOJJO!'

'De Ouderenpartij in Nederland is door interne geschillen verbrokken.'

'Brokkelkaas. Slecht voorbeeld. Binnen de tien jaar staat Kikkerland volledig onder water. Een lage streek.'

'Ging je niet voor een cursus bridge, Reinoud?'

'Die stel ik even uit.'

'Daar zit wel een deel van je doelgroep. Oudere vrouwen met uitgestrekte namiddagen voor zich.'

'Eerst de basis, Lotte. Bridge is zo...'

'... bedoeld voor *troubled water*?'

'ALLOJJO is niet tegen het gebruik van vreemde talen.'

'Aha. Oud maar niet out.'

'Haha, gesnopen.'

'Is het letterwoord ALLOJJO niet te ver gezocht? Geforceerd?'

'Herinner je AGALEV. Anders Gaan Leven. Dwazere partijnaam bestond er niet. Dan nog met die Bulgaarse v op het einde! CD&V, met dat belachelijke copywritersteken midden. Sp.a met dat onnozel puntje tussen de kleine gazeuse letters. GROEN! gevolgd door dat overspannen uitroepsteken. Open VLD met dat holle Open voorop. Vlaams Belang met dat vreselijke woord uit de jaren dertig...'

'ALLOJJO klinkt als een vrolijke Zwitserse berggroep of een verkeerde Hawaïaanse begroeting.'

'Er schuilt misschien wel te veel vreugde in.'

'Wat dacht je van GOJJO? Geallieerde Oude Jongeren en Jonge Ouderen.'

'Dat riekt naar oude uniformen. En er weerklinkt wat GAIA in. Dieren.'

‘Politiek is een ernstig tijdverdrijf hé.’
‘Eet je die noten nog op?’

Die avond ging Reinoud Dejonghe raad vragen bij Trine, een van zijn tweelingdochters, die een paar jaar geleden nog op een politieke kieslijst in Kortrijk had gestaan. Eigenlijk hoopte hij dat ze zijn plan met twee enthousiast geheven duimen zou stutten. Noch de raad, noch het enthousiasme kregen een kans: kleinkinderen Lilly en Fons palmde met de nodige drukte en oorverdoving de avond in. Afko’s, letterwoorden en hoofdletters werden met kinderlijke vakkunde geaborteerd. Dit was een valavondveldslag waarbij jonge ouderen en oude jongeren alleen maar snakten naar de rust van het achtuurjournal, met aanslagen in Syrië en Afghanistan.

Waar te beginnen? Kortrijk had onlangs een klein staatsgreepje achter de rug. Aan het jarenlange bewind van CD&V-burgemeester Stefaan De Clerck was een einde gekomen door een manoeuvre van Open VLD’er Vincent Van Quickenborne, die een tennatuurlijke coalitie sloot met sp.a en, jawel: N-VA. Groen! wou niet meespelen. Alweer niet. Het Vlaams Belang kukelde achteruit. Er was in Kortrijk nog plaats voor een nieuwe politieke beweging. Want ondanks de recente veranderingen kon je de Zuid-West-Vlaamse provinciestad nog altijd niet vrijpleiten van conservatisme en starheid.

Het scheen dat de badstad De Panne zo stilaan een bejaardenreservaat aan het worden was. Zeewaarts dan maar met ALLOJJO? Opstarten in enkele proefsteden, zoals in Nederland bepaalde ouderenpartijen dat bekokstoofden? Hopen op voldoende boze ouderen en her en der delegeren? Aan zee had je wel meer concentraties van rimpelkracht. Een interessante combinatie van boosheid en kapitaalkracht.
Partijprogramma!

Wat is ALLOJJO?

Waar staat ALLOJJO voor?

Wat wil ALLOJJO?

ALLOJJO is een tolerante politieke partij die jonge ouderen en oude jongeren en sympathisanten groepeer.

ALLOJJO staat voor een groot segment van de samenleving: mensen die vaak een actief leven lang gewerkt hebben en dat zelfs meestal nog doen, op een of andere (on)bezoldigde manier.

ALLOJJO wil meespelen in en wegen op het maatschappelijke, politieke en culturele debat en zijn ervaring, knowhow en desgewenst expertise aangesproken zien met dien verstande dat de officiële pensioenleeftijd op 65 jaar bepaald wordt, flexibele maatregelen inbegrepen, zowel voor als na.

De jongeren van nu zijn de ouderen van straks. Dat ware een (iets te lange) interessante slogan. Nog beter: *Oud maar niet out.*

‘Het is gek, en het doet zich nochtans altijd voor,’ dacht Reinoud. ‘Jongeren denken er nooit aan dat ze oud zullen worden. Maar misschien is dat goed zo. Waarom zouden ze ook. Jeugd mag dom, ijdel en zelfs wreed zijn. De allerdomsten apen gaandeweg hun voorouders na: het leven begint aan 30, aan 40, aan 50, papegaaien ze. Larie. Het leven begint aan 1. En aan 60. Wenen. Juichen.’

Reinoud Dejonghe begon her en der jonge ouderen en oude jongeren – hieronder verder genoemd OJJO's – op te stoken. Hij wakkerde sluimerende boosheid aan, zaaide ongenoegen en hoopte misnoegdheid te oogsten, de basis voor ALLOJJO.

(In praatcafé De Woede der Noormannen)

'Je ziet er nog goed uit, Michiel.'

'Bah ja. Gezichtsbedrog, zeker?'

'Ik moet nog niet *brillen*, hoor!'

'Van mij zijn het de kleine lettertjes. En ik hoor niet zo goed meer met mijn linkeroor.'

'Ja, ze maken ons wat wijs, die ettertjes.'

'Eh?'

'Die ettertjes van dertigers. Zij die nu de dienst uitmaken. Maar gaan ZIJ werken tot hun 65ste?'

'Mm... '

'Dat moet ik nog zien!'

'Ja... '

'Wij hebben toch voor hen gezorgd hé! En betaald!'

'Ja hé... '

'In moeilijke tijden, zonder al dat pampieren en begeleiden. We moesten het zelf maar zien uit te vogelen. Zonder subsidies, zonder media, zonder begrip.'

'Je hebt gelijk.'

(In café De Zevensprong)

'Waar zijn we nog goed voor? Hotel Mama? Opa Europa op 1 januari?'

'Daar heb je een punt.'

'Twee punten, bedoel je, en ik heb er nog acht.'

'Puberheisa, debutantengebral, jongerenvervuiling, leerlingenstank, studentenkots, jeugdpesterij, adolescentenpoeha, midlifegezeur.'

'Maar waren er een tijd geleden ook geen lastige hangouderen in Bredene? Die bier uit blikjes zopen en van op zitbankjes aan zee de voorbijgangers lastigvielen?'

'Maar dat is nou net wat wij met ALLOJJO moeten doen!'

'Eh?'

'Rekruteren aan zee!'

(In volkscafé De Meiboom)

'Ik zou er zelfs een boek over kunnen schrijven.'

'Heb je al een titel?'

'Wel, eh, ik denk aan ALLOJJO. Simpelweg... '

'Ik denk ook aan iets, simpelweg: HET RELAAS VAN EEN DWAAS.'

Reinoud Dejonghe kwam om twee uur in de nacht dronken thuis en was meer dan ooit vervuld van zijn plannen. Het scheelde niet veel of hij klapte nog zijn laptop open en begon een blog op te zetten. Om vijf uur in de ochtend waren de kleinkinderen in de belendende logeerkamer al levendig en wel op. Dat was hij compleet vergeten. Reinoud Dejonghe verrees bijgevolg al bij het krieken van die dag met een kop als een rammelende spaarpot oude centen en een roestlaag in zijn keel. Nooit heeft hij nog

met ook maar één woord gerept over ALLOJJO, de Alliantie van Oude Jongeren en Jonge Ouderen. Andermaal hadden de jongeren gewonnen.

107. BLINDE VINK

Hoewel de grote dichter halfstok hing, ratelde hij er lustig op los. Een magere één meter negenenegentig verhoogde zich werkwoordelijk tot een magere één meter tachtig en werd aldus een koortskromme van speeksel en zweet en woorddiarree, gestut door een groteske staande microfoon. Het hoge slungelgehalte had hem altijd al de sympathie van het poëzieminnende gild opgeleverd. Bovendien rookte hij dapper vooruitstrevend wiet waar hij niet geheimzinnig over deed. Hij had er zelfs al de grens van zestig mee overschreden. Eigenlijk luisterde men niet naar de dichter. Nee: men hoorde hem ratelen. En dat werd gesmaakt. Men aanhoorde hem.

Na hem en het applaus van de begripvolle goegemeente verscheen zo'n grofgebekt gedichtenwicht op het podium, waarvan je er heden ten dage dertien in een dozijn had. Ze droegen bij voorkeur rokken, probeerden retrogewijs net niet en net wel op hun grootmoe te lijken, hanteerden een soortement modieus geacht mottenballentaaltje en stoffeerden hun 'optreden' met gebaren en bewegingen die ze gestolen hadden van moderne dansgezelschappen en geschifte performances van *has-beens* en *would-be's*.

Kwinkeland, schuifelend en vedelend spooog de dichteres – een obees kind van ongeveer tweeëntwintig lentes – haar rijmen de zaal in. Het papperige dichtwicht wenste duidelijk de vorige dichtersgeneraties te vermoorden. Dit gebeurde onder het potsierlijke pseudoniem Mimi Lily ('een ode aan mijn tante en oma' – dixit de dichteres). Een recensent van een kwaliteitsmagazine had haar 'belangrijk', 'eigenzinnig' en 'veelbelovend' genoemd. Had hij dat varkentje in haar holletje genaaid? Was Mimi Lily zijn verre nichtje? Een vriendinnetje van zijn dochter?

Ze haalde al onmiddellijk uit naar haar voorganger.

Suskewiet / kierewiet / fwiet / fwiet / fwiet / I need no wiet / zoals die rare kwiet / kiere-wiet/suskewiet //

Het verhoopte gelach bleef uit. Omdat plaatsvervangende schaamte in Glenn opwelde, concentreerde hij zich met gebogen hoofd op zijn iPhone. Zo hoopte hij deze pijnlijke sessie vlugger uit te zitten.

Brenda liet op Facebook weten dat ze bij thuiskomst haar tuintafel in drie stukken had aangetroffen. Er was een wervelwindje gepasseerd.

'Oei. Da's minder', opperde een Fb-vriendin.

'Ah, je weet het', reageerde hierop nog een vriendin.

'Tsss... ' deed een derde.

Erik struinde momenteel door Praag en publiceerde op Facebook een foto van Praag waarbij hij noteerde: 'Praag'. Nou, die zat.

Iemand had een clafoutis gebakken, met kersen uit eigen tuin.

'Waw!'

Iemand had een foto genomen van een naaktslak met een gat erin.

'Bwèèèè!!!'

'Ons mokske poetst al zelf haar tanden', liet een mama weten.

'Een namiddagje Sluis' werd geïllustreerd met vier foto's van het voedsel dat aldaar werd verorberd. Blijde selfiegezichten in blakende zon.

Glenn ging naar Streetview en probeerde het eilandje Gavdos te bezoeken. Dat lukte niet; de mobiele gluurders van Google waren er blijkbaar niet geweest. Aan de andere kant van de wereld belandde hij in een tentenkamp in El Salvador. Geitenhoeders? Gewapende priesters?

'... en jullie zullen nog van mij horen', hoorde hij het zelfbewuste dikkerdje op het podium kwetteren. Eindelijk. Het kind had gezegd.

Een schraal applausje dreef haar naar de coulissen. Iedereen stond opgelucht op.

Glenn rekte zich uit en stommelde mee de trap op met de dertig aanwezigen. Knippend tegen het daglicht zette hij zijn zonnebril op. Boven op het dek was een bescheiden bar opgezet. De boot lag in de zeilhaven, met panoramisch zicht op enerzijds het station met het fonteinplein en anderzijds de drukke winkelstraten met de deinende zee van hoofden en lijven. In de verte zag je een stuk strand, waar momenteel volleyballers op en neer stuiterden.

Hij merkte dat minstens vijftien mensen van boord gingen. Deel twee van Dichters uit Eigen Werk zou met een bijzonder magere opkomst te maken hebben. Nou, midscheeps zomer op een vroege valavond en in een stad die zoveel te bieden had, hoefde dat niet te verwonderen. Voor zichzelf had hij nog niets besloten. Blijven? De stad in duiken? Er waren nog twee sessies geprogrammeerd. Dat wil zeggen: een eenling die volgens het programmaboekje 'moeilijke maar overweldigende' teksten braakte en een jong dichterscollectief waarbij termen als 'geweld', 'regelrecht' en 'aanval' niet geschuwd werden. Glenn bestelde een pint en zeeg op een vouwstoel neer. Onder in de boot zou wel een vipruimte zijn, waar de optredende artiesten elkaar in alle rust konden treffen. Wat zou het obese dichtwicht de magere ouwe lat te vertellen hebben? Of omgekeerd?

'Dicht is dicht of wat dacht je', mompelde Glenn tegen zichzelf. Op de parallelle straat – het verlengde van de zeedijk – vlogen twee duiven door de rode lichten ter hoogte van het hoekrestaurant Neptunus. Mensen die zeevruchten prikten uit plastic bakjes struinden achteloos voorbij de poëzieboot. Die zouden nooit ofte nimmer van hun leven een dichter aanhoren, dacht Glenn, of het zou al onder dwang moeten gebeuren. Boetedoening. Een zware straf. Een dienst aan de gemeenschap. Luisteren naar een dichter opdat die niet gek zou worden en op zijn beurt aan het moorden en branden zou slaan.

Glenn bestelde nog een pint, want het hoofd van een wenkende cultuurmens verscheen boven aan de trap: tijd voor deel twee. Met bedrukte gezichten daalden twaalf luisterslaven weer de trap af, op weg naar hun strafbank, waar ze geboeid moesten aanhoren wat de problemen van de dichters waren en hoe zwaar woorden wel konden wegen. Glenn bleef zitten.

'De bar is verder gesloten tijdens de optredens', deelde de tapman mee, terwijl hij hem zijn plastic beker met bier overhandigde.

'Geen probleem', zei Glenn. 'Ik moet nog ergens anders zijn. Nog even wat blijven zitten.'

‘Oké.’

De man drapeerde een zeil over de bar en verdween ook in de ingewanden van de boot, met medeneming van het kistje met de centen.

‘Moedige kerel’, mompelde Glenn. ‘Boekhouder van de poëzie. Elke maand failliet.’

Toen verscheen eensklaps het hoofd van de wietdichter boven aan de trap, gevolgd door zijn lange slangenlijf.

‘Daglicht! Au! Niet doen!’

Hij diepte een rubberen lint uit zijn jaszak op waar een duikbrilletje aan hing met blauwe micaglazen. Hij zette dat ding op, spande het elastiek om zijn grijsblonde hoofd, ademde met geheven hoofd snuivend in en naderde de bar.

‘Hoi schipper.’

‘Dag eh... meneer Ganzenpas.’

‘Zeg maar Simon.’

‘Simon.’

‘En jijzelf?’

‘Glenn.’

‘Glenn. Dag Glenn. Valt hier een fris biertje te scoren?’

‘Eh... ze hebben de bar gesloten.’

‘Nou... en de dichter dan... potjandorie...’

Simon Ganzenpas reikte, ongehinderd door eender wat, met zijn ellenlange inktvis-tentakels onder het zeil.

‘Daar gaat-ie... effe wrikken... ja... zo...’

Wonder boven wonder: aan het uiteinde van de rechttertentakel die weer van onder het zeil tevoorschijn kwam, hing een volle plastic beker bier.

‘Zo,’ pufte de bekende dichter-performer, en hij zeeg ook in een vouwstoel neer. *‘Bottoms up.’*

Glenn hief ietwat onbehouden zijn beker, wachtend op een waterval van woorden van de welbespraakte Hollandse dichter die uit de buik van de boot was verrezen. Simon Ganzenpas ledigde in een hink-stap-slok zijn beker. Geluidloos, vloeiend, vlekkeloos. Dat was een omgekeerde beweging. Slikken, niet spuwen.

‘Dorst?’ articuleerde Glenn.

Simon Ganzenpas negeerde de opmerking, of hij hoorde die niet. Geconcentreerd stak hij een Gauloise op. Daarna pas boerde hij hardop.

‘Met welgemeende excuses.’

‘Geeft niet.’

‘De boeren, daar valt geen land mee te bezeilen.’

‘Ha ha.’

‘Aardige boot, weinig volk.’

‘Ja.’

‘Wie wil nou naar ons, zielenpoten, komen luisteren?’

‘Tja. Ik dus.’

‘Maar je zit nu hier. Kan ik je niet kwalijk nemen. Zie de stad. Voel dat pulserende. De *vital flux.*’

‘Ik schrijf zelf ook. Meer dan hobby.’

Weer reageerde Ganzenpas niet. Helemaal niet. Het bleef een minuut lang stil.

Glenn vond het vervelend dat hij de ogen van Simon Ganzenpas niet kon zien. Dat gekke blauwe duikbrilletje verschafte de dichter misschien wel panoramische luwte, maar omgekeerd ontnam het de toeschouwer elk zicht op de zaken.

‘Ik heb genoten van uw optreden. Indrukwekkend.’

‘Ach.’

De ouwe dichter stond kwiek op en toverde andermaal een pint van onder het zeil.

‘Jij ook?’

‘Graag.’

Het zou deze bekende dichter-performer wel vergeven worden door de poëziepolitie.

Wellicht was dit in zijn honorarium inbegrepen.

‘Geen schuld, geen wroeging’, grinnikte Simon, alsof hij Glenns gedachten had gelezen. ‘Feest in de haven.’

‘Ha ha.’

Ze hadden het dek verder voor hen alleen. Van beneden steeg af en toe een poëtische brul omhoog, waar blijkbaar niet op werd gereageerd. Vier pilsjes later verlieten ze de poëzieboot. Glenn zou de Hollandse dichter de Vlaamse zeestad laten zien, door een blauw duikbrilletje. Er liepen op deze zomeravond wel meer rare kwieten rond.

‘Nou, onmiddellijk raak! *Bull’s eye!*’ riep Simon verheugd.

‘Met voorbedachten rade hé’, lachte Glenn.

Na amper twee minuten stappen waren ze op een pleintje beland waar een jaarlijks vijfdaags feest aan de gang was.

‘De Petrusfeesten’, zei iedereen. Meervoud.

Sommigen noemden het de Lazarusfeesten, omwille van het debiet aan drank dat er vloeide.

‘Petrusfeesten’, las Simon Ganzenpas hardop van een affiche af. ‘Katholiek feestje?’

‘Nee. Helemaal niet. Vernoemd naar de naam van het pleintje hier: Petrusplein. Op zijn beurt vernoemd naar die kerk ginder’, wees Glenn. ‘Ze noemen het ook de Lazarusfeesten. Veel drank.’

‘Dus toch wat kerks. Maar Petrus is ook een bier.’

‘Laten we er eentje proeven aan die kraam ginder. Het Petruscomité tapt er eh... nou: Petrus.’

‘Da’s pure poëzie, man!’

Glenn bestelde twee Petrus. Er was een eerder rustig bossanova muziekgroepje op het podium bezig. Op de terrasjes voor de cafés hingen wat feestgangers te bekomen van de vorige steile nacht. Sommigen zaten te eten. Enkele kinderen speelden joelend voor het podium, waar een eenzame dronkenlap met muggenpootbenen en een beker pils in elke hand op de muziek probeerde mee te bewegen.

‘Klets die maar tegen je ruggengraat, Simon.’

‘Op gastland België’, toostte de dichter. Hij kiepte zowat de helft achterover en stak vervolgens een voorgefabriceerd pretstickie op.

‘Jij ook, ruimtevaarder Glenn?’

‘Niet-roker, dank je.’

‘Dit is geen roken. Dit is godsdienst.’

‘Eentje dan. Om in de hemel te komen.’

‘Welja.’

Simon Ganzenpas klikte nogmaals een smalle blikken doos open waarin keurig naast elkaar als potloden een pelotonnetje pretpaffertjes lag te wachten.

‘Rode libanon. Blauwe Jemen. Purple haze. Roze jaffa. Kies maar.’

‘Eh...’

‘Die hier.’

‘Dank je.’

Simon bevuurde het trompetje van Glenn en dronk de tweede helft van zijn Petrus op. Dat lange lijf van hem kon natuurlijk wat hebben.

‘Op deze rots zal ik mijn kerk bouwen. Nog een Petrus. De eerste betrof proeverij.’

Hij gebaarde dat er nog twee Petrus van doen waren. Stilaan vormden zich nu groepjes toeschouwers op het pleintje: er was gitaargeweld in aantocht. De zon was achter de Petruskerk gezonken, maar Simon hield stug zijn duikbrilletje op.

‘Moet je niet terug naar de boot, Simon?’

‘Nee. Alles afgehandeld. En jij? Geen zin meer?’

‘Wat nog volgde, was puberteit. Nee.’

‘Ha ha.’

‘Heb je... Heb je met Mimi Lily gesproken in de coulissen?’

‘Willy Wie?’

‘De volslanke dichteres die vlak na jou kwam. Mimi Lily... Ik krijg het haast niet uit mijn bek.’

‘O, heet die zo. Nou nou. Van zo’n naam kun je doodgaan.’

Meer had de dichter blijkbaar niet te vertellen over het dichtwicht. Glenn vroeg zich af hoe het er aan toeging, in de vooronders van de literatuur, waar de schrijvers-concurrenten op een hoopje zaten te wachten tot het hun beurt was om twintig minuten beroemd te zijn. Communiqueerden ze in alexandrijnen met elkaar? Sloegen ze elkaar met boektitels om de oren? Pochten ze met hun vertalingen? Zo’n Simon Ganzenpas zou natuurlijk altijd en overal de hoofdc clown van het gezelschap zijn. Die kon makkelijk hele zalen entertainen, waarbij de poëzie zelfs ver heen was.

‘Wat dreef je naar de poëzieboot?’

De dichter had een vraag afgevuurd.

‘Eh... Ik eh... Ik schrijf wel es wat’.

‘O.’

Hoeveel keer zou Simon Ganzenpas dit al niet gehoord hebben.

‘Maar ik heb de boot gemist. Ik bedoel... ‘

‘Ja ja, ik snap het al.’

‘Jij daarentegen... ‘

‘Daarentegen... Mooi woord... Kan ik het lenen?’

Aan het Petruskraampje werden twee dichters dronken. Een bekende en een onbekende. Niet dat de bekende werd herkend. Nee: het was eerder de onbekende die af en toe werd aangesproken of gegroet.

‘Wat is het meest Vlaamse dat er bestaat?’ vroeg Simon.

‘Een vinkenzetting’, antwoordde Glenn fluks. En hij probeerde zijn tijdelijke drink- en rookbroeder uit te leggen wat dat inhield, boven het lawaai van de gitaren uit, die inmiddels het podium hadden ingepalmd. Simon Ganzenpas luisterde met getuite lippen en vaag knikkend, zijn lange lijf gekromd boven een zoveelste Petrus, die hij als een heilige kelk in zijn rechterhand hield, terwijl van tussen de vingers van zijn linkerhand de wierook omhoog kringelde.

‘En, als ik vragen mag: wat is het meest Hollandse op deze wereld?’ vroeg Glenn op zijn beurt overmoedig, terwijl hij Simon Ganzenpas recht in de blauwe duikbrilogen keek. ‘Bitterballen in Volendam? Een mager Heineken op een woonboot? Boerenkool

en erwtensoep in een krappe keuken zonder gordijnen aan de vensters?' 'Blinde vink!' riep de dichter, eensklaps boos. 'Suskwiet / kierewiet / fwiet / fwiet / fwiet/ I need no wiet / zoals die rare kwiet/ kierewiet / suskwiet!' Hij patste zijn glas op de toog, schoot zijn peuk weg, haalde van ver uit en knalde met zijn rechtertentakel pardoos midscheeps op de snuit van Glenn, Hij Die Wel Es Wat Schreef. Niemand keek speciaal op toen een lange halfblinde slungel met vreemd gewapper en gefladder van handen en armen zijn drinkmaat een optater gaf en daarna driftig op zijn hoge stelten weg beende, terwijl de aangeslagene de kasseien van het Petrusplein kuste en besprenkelde met wat bloed. Dit waren immers de Lazarusfeesten.

108. BLAESSTRAAT/RUE BLAES

INTRO

De opnames zouden gebeuren in de omgeving van het Vossenplein, de Blaesstraat en de Hoogstraat. En de Marollen natuurlijk. Maar die filmrol was me helemaal niet 'op het lijf' geschreven. Ik diende er asjeblief 30 kilogram voor aan te komen. Dat deed ik, zelfsubsiërend. Want ik had die rol heel graag gehad. Cheeseburgers. Milkshakes. Viandellen van de frietkeet. De hele gefrituurde mikmak. Mijn adem stonk naar twee zeer warme maaltijden per dag. Toen alles in kannen en kruiken was, overleed de producent. Ik werd bedankt voor de rol en de filmplannen werden in de lade gestopt. Cut en fuck!

Mijn kijkcijfers (zo die al hadden bestaan) hadden dus een noodlanding gemaakt. Ik pakte mijn zwarte doos, maakte mijn rekeningen en ging in een lokaal verdoofde straat wonen in de omgeving van het Zuidstation. Wanneer iemand aanbelde, zei ik: 'Je bent niet welgekomen, je bent gewoon gekomen'. Waarop hij gewoonlijk weer zijns weegs ging, terwijl ik van tussen mijn besmukte gordijnen naar zijn rug als een vraagteken staarde. Het lag nooit in mijn bedoeling te kwetsen. Ik wou alleen met rust gelaten worden. Ik moest bekomen van een beheptheid met Oscars, pellicule en montagekamers.

In die straat onder lokale verdoving kwam ik andere vrijwillige bannelingen tegen. Ik vermijd met opzet het werkwoord 'ontmoeten', want het verplichtende 'moeten' zit erin. Niets hoefde nog. We vaardigden een embargo uit op leedvermaak omtrent elkaars lot, herinneringen, vrolijkheid, gezelligheid en verdere afspraken. Gestraalde schrijvers, gebuisde zakenmensen, verzwegen dichters, onontdekte acteurs, ouder geworden tv-coryfeetjes. Sommigen hadden een hond. Ik niet. Zo'n hond was de vleesgeworden desillusie op vier poten, in weer en wind voortgetrokken door een loser aan een lijn. Zelfs zonder hond waadde ik niet mijmerend door stadslandschappen en parken, hopen op een renaissance van mijn ziel. Ik had mezelf levend begraven in een olijvenbuurt van Brussel en voelde me daar niet goed en niet slecht bij. Ik voelde niets. Dagen en nachten raasden als sneltreinen voorbij, terwijl elke minuut die de klok vermaalde een slak was die over glasscherven kroop. Mijn grootste daad van bevestiging bestond erin elke week de zeven velletjes van de kalender ineens af te pellen. Op de achterkant stonden debiele moppen die ik elke week trouw als een hond aan een medebanneling bezorgde. Zijn doel in het leven was die te lezen. Op mijn televisiescherm

verzamelde zich meer stof dan er as was in de urne van mijn moeder. Ik kon zelfs de moed niet opbrengen even mijn sigarettenrook diep te inhaleren en er een kijkgat in te blazen. Bij zeldzame contacten met de postbode gedroeg ik me als een ongelikte beer.

Een paar keer per week opende ik in café Rhodesië in de Voorlopig Bewindstraat mijn schedel om er mijn hersenen in een bad van alcohol te verzuipen. Daar gaven de bannelingen elkaar lijk op stuk door alsmaar verse rondjes te vragen, totdat niemand nog een rooie duit had. Dat was het enige waar geen embargo op rustte. Ondertussen, raar maar waar, stopte ik met roken. Ik kon het niet meer betalen.

Voor de rest valt er verschrikkelijk veel te melden. Maar waar begin ik verdorie? Ik was ooit een drukkbeklante mens van goede wil. Mijn portefeuille puilden uit met de beste bedoelingen. Kinderen kregen aanspraak van mij; vrouwen begrip; ouden van dagen hulp en een luisterend oor. Het geluk glimlachte me gematigd toe. De ruimte waarin ik leefde, werd groter; de tijd ouder. Mensen en voorwerpen kregen hun bestemming en plaats. De zo druk besproken en gevreesde eeuw- en millenniumwisseling had geen noemenswaardig probleem gevormd: een cirkel bleef vicieus, een kat kon niet blaffen, een man hield zich sterk, een vrouw nog sterker, roken kon je afleren. Iedereen zweeg luidruchtig als vermoord. Tabellen, competities, grafieken en statistieken brachten een en ander in kaart. Er waren prijzen te winnen, handen te schudden, glazen te heffen. Kijk: er diende zich godgenageld een filmrol aan! Heb je van je leven! Al even vlug verdween die droom in de nevelen der tijden. Op de laatste dag van februari, een schrikkelidag, nam ik een besluit.

OUTTRO

Ik heb getwijfeld over waar ik het zou doen.

De Vurige Stede Luik.

Bruisend Brussel. Dat lag echt wel voor de hand. Die locatie!

Ik koos voor de sissende ss'en in Brussel en de ontvlambare x in Bruxelles. Luik/Liège leek me dan toch te tam, te wafelachtig, te stroperig.

Brussel dus. En dan sterven. Vurig sterven op het trottoir, omgeven door dingen die veel ouder dan mijn eigen vege lijf zijn. Ik verdien de hoofdstad.

Mag ik me in de tegenwoordige tijd tot u richten, lezer? Dan raakt u meer betrokken bij de zaak. Nou: de Zaak.

Zelfverbranding. Ik mag er niet aan denken. Met gekruiste armen en benen ga ik demonstratief op het trottoir voor antiekzaak Milantiek neerzitten. Aan de overkant is er een stedelijk administratief gebouw met negen vensters, verdeeld over drie verdiepingen. Reeds zijn mijn kleren doordrenkt met duurbetaalde benzine. Ik wou geen diesel gebruiken. Dat werd me afgeraden door een reiziger in behangpapier. Die verdenkt sommige pomphouders ervan hun diesel met water aan te lengen, om hun prijzen laag te houden en concurrentieel te blijven. Allemaal de schuld van Tweestromenland, Babylonië, Mesopotamië, of hoe heten die oliestaatjes ook alweer, momenteel.

O ja: Q8.

Ik hinder het voetgangersverkeer op het trottoir. Daardoor krijg ik aandacht voor mijn Zaak. Ik krijg ook met agressie te maken.

'Maar ik ben doordrenkt! Ik meen het!' roep ik dan.

'De jaren zestig zijn al lang voorbij!' zegt er een. 'Je lijkt wel op een platenhoes van John Lennon'.

'Wil je beroemd worden misschien!?'

'De kinderwagens kunnen hier niet passeren!'

Aan de vensters van het belangrijke gebouw waartegenover ik demonstratief en ostentatief neerzit, verschijnen nieuwsgierige gezichten. Ik wuif en wenk. Ze wuiven en wenken terug. Zouden ze beseffen waar ik voor opkom? Waartegen ik protesteer? Hebben ze weet van mijn Zaak? Godverdomme, er zit nog een lap van honderd euro mijn portefeuille. Kijk wat ik doe: ik sleur dat flapje eruit en probeer het de eerste de beste voorbijganger in de handen te stoppen. Dat is nu eens het omgekeerde van bedelen, zie! Bedelen vervangt bedelen. Niemand wil het. Ik ben verdacht. Mijn geld is ook verdacht. Ze hebben te veel televisie gekeken: candid camera, weet je wel. Om de hoek zal dan breed grijnzend zo'n tv-clown opduiken, zo'n Bekende Vlaming die ergens naar wijst: 'Gefopt!'. Je zal maar in de val gelopen zijn voor heel België en omstreken. Ontgoocheld kneed ik het honderdflapje tot een prop, kauw er enkele minuten op en slik het dan door. Straks mee de fik in. Ik ben niet de eerste geldverbrander in België. Ik heb een groot voorbeeld uit de vaderlandse politieke geschiedenis.

Nou, hoe zit het? Ik krijg het koud. Maar ik ruik wel lekker. Ben net als mijn moeder: hou van wind en van benzinegeur. We gingen vroeger soms samen snuiven aan de uitlaat van startende wagens, tijdens het winkelen. Een vers opgestoken sigaret kan ook zo godgenageld lekker ruiken. Mm. Ik rook al een poos niet meer. Jammer eigenlijk dat ik ooit stopte, want vandaag stap ik er dus uit. Gezondheid hoeft niet meer. Gezondheid kan alleen nog maar mijn lichaam schaden. De Zaak gaat voor.

'Denk je dat je interessant bent?!'

'Wil je misschien op tv?'

'We hebben al genoeg charlatans en BV's!'

De verwijten vliegen me om de oren. Maar zeker van mijn Zaak kijk ik naar omhoog, naar al die passerende gezichten.

'Ge zit hier lelijk in de weg!'

'Ga ergens anders kakken!'

Ik krijg zelfs even een regelrechte schop van een huffer die ontsproten moet zijn aan een koppel post-mei-68'ers.

'Ge zijt zeker een van die Groenen? Leer ergens anders voor treurwilg!'

'Hahaha!!'

Ik hou stand. Ik zit hier voor mijn Zaak. Straks kom ik op CNN, terwijl de vlammen gretig aan mijn vege lijf likken. Die boeddhistische monniken moeten niet denken dat ze het monopolie op zelfverbranding hebben. Een Westerling als ik heeft ook zijn trots. Ik hoop dat er een BB passeert, een Bekende Brusselaar. Die kan dan mijn verhaal in de media brengen. Arno. Jan Decorte. Johan Verminnen. Geert van Istendael. Er komt misschien nog een boek van.

'Iemand moet het doen! We zijn veel te laks geworden!' roep ik om de haverklap.

'Wacht niet tot het te laat is. Denk aan uw kinderen. Bigfoot heeft zijn oerwoud verlaten om ons te waarschuwen. Hou rekening met buitenaardse intelligentie. Staar je niet blind op zonne-eclipsen. Kijk om je heen!'

'Wat raaskal je daar, man?' vraagt een agent. 'Sta op en ga weg'.

'Nee!' antwoord ik.

'Moet ik je weg laten takelen misschien? Je hindert iedereen. Het is vrijdag. Iedereen is aan het shoppen voor het weekend'.

'Onwetenden! En het staat me vrij hier te zitten'.

'Dat is verstoring van de openbare orde'.

'Nee, ik maak gebruik van het zitstakingsrecht'.

'Staken is met z'n velen. En dat moet aangevraagd worden bij de burgemeester'.

'De burgemeester kent mij. Het is voor de Zaak'.

'Welke zaak? Je zit hier verdorie voor een antiekzaak! En je besmeurt de nagedachtenis van een schepen van Openbare werken, besef je dat?'

'Ik... '.

De agent grijpt me plotseling bij de arm en probeert me op mijn benen te hijsen. Een meter verder kwak ik weer op mijn zitvlees neer.

'Verdomme, man!'

'Ik heb het recht... '.

'Je ruikt helemaal naar... naar... '.

De agent snuift diep in.

'Wat ben je van plan?'

'Ik wil aandacht voor mijn Zaak'.

'Je hindert de antiekzaak!'

De agent grijpt een uiteinde van mijn sjaal beet en brengt die tot tegen zijn neus. Rukken eraan doet hij niet eens.

'Maar dat is naft, man! Ben je gek? Je bent een gevaar voor de omgeving! Weet jij wel... !!'

'Ik ben een waarschuwing voor de mensheid. Iemand moet... '.

'In godsnaam, zeg!'

Weer sleurt de wetsdienaar aan mijn mouw. Krak.

'Godverdomme!'

De schare omstanders groeit nu nog vlugger aan.

'Allez, vooruit!'

'Nee!'

'Oké, we zullen eens zien wie hier het laatste woord heeft'.

Purper van woede en trillend op zijn benen baant de agent zich een weg door het volk, op zoek naar versterking. Ook het verkeer op straat stremt nu. Mijn publiek breidt zich zienderogen uit. Eindelijk krijg ik aandacht voor mijn Zaak.

'Wat ben je eigenlijk van plan, man?'

'Komt er nog wat van?'

'Dat zul je wel zien!' roep ik grimmig. 'En wel nù!'

Ik tast mijn jas- en broekzakken af op zoek naar lucifers, een aansteker. Het grote ogenblik is aangebroken. Straks ben ik de Jan Palach van België geworden. Godverongelukt, niks te vinden. Verdomme. Natuurlijk niet: ik rook niet meer. Stom van me. Echt stom. Jammer dat ik stopte.

'Ewel?'

'Komt er nog wat van, Jean D'Arc?'

Ik kijk omhoog naar al die gezichten en haal beschaamd mijn schouders op. Vanuit de verte nadert het gezeur van een politiesirene.

'Mag ik een vuurtje van iemand?' vraag ik dan.

Ogenblikkelijk worden me tientallen aanstekers aangereikt. Niemand lacht. De vlammetjes dansen in de wind.

'Blaas me niet uit hé!' verzoek ik dringend.

'Maar dit is wel de Blaesstraat hé, man!' roept een ad hoc stand-upcomedian.

Ach, zelfverbranding. Ik mag er niet aan denken. Sit-downcomedian in de Blaesstraat/rue Blaes.

109. VERSLAG GEVONDEN IN EEN LINKERLAARS GEMAAKT VAN HONDENVACHT

Ik, Mikael Zinovjev, bedacht een extra middel om vijandelijke tanks onschadelijk te maken. Gedachten aan Pavlov hielpen me hierbij. Nadat ik de kans kreeg mijn plan in het hoofdkwartier toe te lichten, ging men aan de slag. Waar honden voorheen gekweekt werden om van hun vacht soldatenlaarzen te vervaardigen, daar werden die voortaan getraind om lekkere brokjes te gaan zoeken onder rijdende tanks. Na deze opleiding werden ze effectief en met succes ingezet, met een lading springstof op hun rug gebonden.

We vierden dit later met een concert van Stalinorgels.

De Roemenen beschikten niet over antitankwagens. De Magyaren werden onder de voet gelopen, net als de weke Italianen. En de Duitse rantsoenen waren herleid tot 50 gr brood en 12 gr vet per dag per mof.

Stalingrad... El Alamein...

Het snorretje werd grijs.

Oogdruppels met cocaïne in.

Trillende linkerhand.

Ik, Mikael Zinovjev, heb gewonnen.

110. DOOD

Na de leegte van de flessen hadden we een grote honger naar een volle maaltijd. We lieten de tuin van de jarige Maureen als een rampgebied achter en reden in colonne naar eethuis Het Vagevuur. We droegen het feestvarken op onze schouders naar binnen en weer naar buiten, want het was mooi weer en we wilden op het terras eten. Er was gereserveerd voor tien personen van het menselijke geslacht. Op dat feest – waarvan verder niets ter zake doet, want ik liet er het leven – zouden we de beroemde kogelvis eten, voorafgegaan door een veilige forel. Een forelgraat deed me de das om. Ik stierf nog voor de gevreesde kogelvis op tafel kwam. Het Vagevuur doofde die dag uit.

Nadat de worggreep van de dood me helemaal te pakken had, dreef ik achterwaarts mijn leven uit. Ik deinsde uit mijn lijf terug en verliet het bestaan op deze aarde. Trillend als een snaar maakte ik de overslag tussen tijd, ruimte en materie en wisselde die in voor het 5-gehalte. (Ik kies hier voor het cijfer 5 als symbool voor iets onbeschrijflijks). Mijn geluk werd onmiddellijk vermenigvuldigd met honderd. De laatste scènes uit Het Vagevuur bleven nog even vlakbij, maar riepen een feestgevoel op. Ik werd verwelkomd door een grote hoeveelheid 5. Snaargewijs werd ik er zelfs naartoe getrokken, definitief weg uit de vleselijke wereld. Het fameuze licht waarover zoveel geluld werd door teruggekeerden, leek nog het meest op het zonnezwart. Het ontbrak in het wereldse kleurenspectrum, maar nu onderging ik het wel van aan de andere kant, voorbehouden voor niet-mensen.

In een van de eerste 5-slingers wachtte Maria Morfine me op. Een serpentine a-materie leek me naar haar toe te zuigen.

'Amsterdaman', groette MM. 'Men was mens.'
'Mijn lievelingsnaam', mompelde ik. 'Wat deugd.'
'Zwemt Met De Zalm.'
'Die ook. Zalf. Ziel goed.'
'Of Gedroogd Vlees.'
'Evenzeer. Vleit. Harttik.'
'Hier ben ik voor. Ontvang.'
Maria Morfine splinterde in talloze partikeltjes.
'Word getroffen door alle feesten.'

Zacht sissende geurvlagjes namen bezit van me, terwijl ik spreidde en happend lachend hikkend de flinters ontving. Mijn 5 werd een parabolisch vierkant waarvan de opspanning nog veel meer heerlijk belofde.

'Vlie dan', vertolkte Maria Morfine. 'De Zeusen zijn er. Ook de Schaduwwakers. Elke on-man daar en hier. Elke niet-vrouw hier en daar. Is-was. Was-is.'

Mijn begrip werd hoger; mijn 5 intenser. Mezelf kon ik niet voelen, maar nog nooit (ooit? nu? nimmer?) had ik me zo gevoeld. Mijn parabolische vierkant knapte aange-naam. Ik zweefde, daalde, steeg, viel en struikelde prettig een eeuwige tel tot ik met kosmiet geladen (of was het watheid? veelektriciteit? maanroes?) opduikelde tot bij Maria Morfine.

'Maria Morfine, u weer', groette ik.
Ze verstraalde in een flukse deining.
'Niet ik', zei ze. 'Maria Morfine is-was, was-is.'
'Hoe dan aan wie mijn watheid besteed?'
'Niet-vrouw Simon Sevensegel wijst.'
'U?'
'Jezebel Ocharmen. Een schuilnaam. Scheldnaam. Ik ben een kant van Maria Morfine. U ziet: onvolmaaktheid is perfect. Vond me. Ga dan.'

Stuiterend belandde ik alweer geboren in de donkerloze zone van Simon Sevensegel, de passantenduider.

'U wijst waar mijn watheid?'
'Is het kosmiet?' vroeg SS.
'Roes en veel.'
'Duik, plons. O... uw naam?'
'Amstelzalm'.
'Heel goed. Niets zelf. Een aanwinst.'

Nu deinde ik terloops maar voorgoed het 5-staketsel tegemoet. Nimmer bestond er een gelukkiger niet-mens.

Het scheelde niet veel of er stikten er enkelen van het lachen op mijn crematie. Een visgraat!

Tijdens mijn rouwmaaltijd (de nabestaanden en genodigden kregen rauwkost) vertelde een bevriend verpleger dat verstikking bij een maaltijd een frequente doodsoorzaak betekende. Wekelijks werden er dergelijke gevallen op de Spoedeisende Hulp bij hem binnengebracht.

Het kon me echter allemaal niet meer schelen.

111. MOORD IN MEMORY LANE

GERALDINE – MAART

In Memory Lane hangt vaak een zoete geur. Er woont een koekjesbakker. De werkplaats achter zijn huis geeft via een deurtje uit op het parallelle kassei-steegje met de garageboxen, achtertuinpoortjes en blinde muren van Memory Lane, dat zich door iedereen graag 'De Boulevard' laat noemen.

In Memory Lane groeien de bomen de hemel in. Hun kruinen herhalen hun wortels. Hun wortels herhalen hun kruinen. Ze filteren zonlicht. Ze vangen regen op. Ze ruisen bij wind. Ze kleden zich met rijm en sneeuw. Ze ondergaan vorst. Ze krijgen slaag van hagel. Hun tenen reiken naar de aarde. Hun takken schilderen de lucht. Ze kunnen ouder worden dan de huizen waar ze op toezien. Hun boomstammen overleven ook de stambomen van de mensen. In Memory Lane staan de bomen op een brede middenberm. Ze zijn van niemand en van iedereen. Na de zachte lauwe dagen van september vangt de overheid in de echte herfst hun bladeren in grote korven op. Bladerdeeg is een bekommernis voor de inwoners.

Memory Lane telt huizen met voortuintjes, trappen, erkers en diepe achtertuinen. De verdiepingen proberen te wedijveren met de hoogte van de bomen. Aan de overkant telt Memory Lane appartementsblokken waarvan de saaie symmetrie haaks staat op de wisselval van sommige levens binnenin. Er grenst een park aan. Er is een brasserie annex minigolfterrein net daar waar dat park via een van zijn uitgangen op het voetgangers- en fietspad in de laan uitmond. Memory Lane heeft ook een rij tegen elkaar gehurkte woninkjes met één venster naast de deur, in het verlengde van de dure

huizen. Aan weerskanten wordt Memory Lane doorstreept door een lange rij auto's op de parkeerstroken in de schaduw van de grote bomen. Vogelpoep is een bekommernis voor de inwoners.

Geraldine d'Hainaut staat aan het grote raam in de living naar de poedersneeuw te kijken die over haar tuin warrelt. Ze trekt de gordijnen nog wat verder open. Het is kwart over twee. De slaapmist van haar middagdutje wil maar niet optrekken. Langer dan gewoonlijk heeft ze in soesland vertoefd. Die sneeuw lijkt haar nog meer te verdoven. Ze schrikt wanneer ze de tweetonige gong in de hall hoort overgaan. Geraldine blijft roerloos staan. Wanneer de gong andermaal overgaat, stapt ze omzichtig naar de erker. Lichtjes voorover buigend herkent ze door het wit kanten gordijn aan het zijraam het silhouet van buurvrouw Liesbeth. Schielijk trekt ze zich terug.

De witte warreling in de tuin wordt intenser. Geraldine wacht een halve minuut vooraleer ze opnieuw poolhoogte neemt. Liesbeth is verdwenen. Waarom heeft die de stuif-sneeuw getrotseerd om aan te bellen? Tweemaal? Zijn er weer parkeerproblemen omwille van de koekjesbakker en diens roze bestelwagens?

Een hoge dichte haag scheidt hun tuinen. Geraldine schuift nu voorzichtig de deur van de veranda wat open. Ze hoort haar naam niet roepen. Dat doet zich wel eens voor. Een opluchting. De namiddag is gered van slechte koffie en gesprekken waarin het woord 'kanker' zesmaal kan vallen. Geraldine schuift met een lichte grimas om haar lippen de deur weer dicht en stapt naar de kast met sterkedrank. Even later klinkt plotseling het belachelijke oproepsignaal van de vaste telefoon. Geschrokken morst ze een gulpje whisky. Bijna nooit gebeurt dat nog. Liesbeth weet wel dat ze nog een huis-telefoon heeft; ze kent haar nummer. Niet dat van haar mobieltje. Geraldine laat het ding onaangeroerd, het glas aan de lippen. Ze ondergaat een eeuwigheid lang, zo lijkt het, dat dwingende ridicule gejeengel, dat alsmaar luider lijkt te gaan. Met een bezorgde blik kijkt ze daarna naar haar mobieltje op het bijzettafeltje. Maar nee, dat kan niet. Gelukkig niet. Want Liesbeth is een pitbull. Liesbeth Decadt is een bekommernis voor Geraldine d'Hainaut.

Het geschraap van enkele overhangende takken van de notelaar diep in de tuin van Geraldine over de dakpannen van de garage van Liesbeth is de oorzaak van een gespannen verhouding tussen de twee buurvrouwen. Die garage bevindt zich nochtans achter in Liesbeths tuin – buiten gehoorsafstand. En het moet dan nog eens waaien ook. Maar dat doet het wel vaker. Elk jaar, nadat de laatste zomerdrongen wespen verdwenen zijn en het vroege herfstlicht een dun vernis over alles lijkt te leggen, oogst Geraldine noten. Soms in overvloed. Soms karig. De vruchten gelijken op hersentjes. Ze zijn erg lekker in combinatie met whisky en zwarte chocolade. Geraldine is er overtuigd van dat je er slimmer van wordt. Het geheugen gaat beter functioneren. Die kleine hersentjes zijn ook goed voor de grote hersenen. Er mag dus geen enkele tak van die notelaar geamputeerd worden.

Een geschenkmandje vol noten voor buurvrouw volstaat niet. Liesbeth eet geen noten. Ze gebruikt die evenmin in bereidingen. Geraldine heeft het maar tweemaal geprobeerd. Ze blijven wel *on speaking terms*. Zo'n vaart loopt het niet. Hoe vaak is gekke Liesbeth eigenlijk met iets bezig in haar garage? Is de aai van een paar takken dan zo erg? Er vallen toch ook noten in haar tuin? Moet Geraldine daarom haar mooie boom laten verminken? Dat fraaie ding zal uit evenwicht zijn en zijn prettige symmetrie

verliezen. Elk seizoen laat de discussie wel even op. Maar Gregory, Liesbeths man, klautert nimmer op het dak van zijn garage. Het notelaarprobleem laat hem koud. Evenmin verschijnt er bij Geraldine een beroepstunman met gevaarlijk snorrende werktuigen. Haar boom is heilig. En lekker. Her en der hamstert ze hersentjes. In schrale jaren koopt ze extra noten in het warenhuis. Op drie verschillende plaatsen in haar grote huis heeft ze een notenkraker liggen.

Adelin Beernaert & Zn. van Ets. Koek & Ei fabriceren in hun atelier in Memory Lane bitterkoekjes, vanillenoetjes, hoefjes, pitsmoppen, klets koppen, chocodruppels, kaasvlinders, bombayzoutjes, amandelstengels, krokante wafeltjes, botergaletjes, speculaasjes en kokosrotsjes, afhankelijk van het seizoen en de beschikbare ingrediënten. Ze kiezen voor de kleinschalige ambachtelijke aanpak; ze leveren binnen hun haalbaar bereik aan winkels, tearooms en verkooppunten in de provincie. Zo dragen ze bij tot het koekjesgeluk van theeënde dames, koffieslurpende vergaderbeesten en mollige kinderen. Ook voorbijgangers, omwonenden en bezoekers van de brasserie-met-minigolf aan de overkant kunnen bij gunstige wind even genieten van flarden zoete geuren wanneer ze diep inademen ter hoogte van Ets. Koek & Ei. Betere reclame kun je je niet wensen. De concurrentie is natuurlijk groot. En scherp. Koekjesreuzen uit industriezones maken het de ambachtelijke bakkers bijzonder moeilijk. De beide roze bestelwagens van Ets. Koek & Ei staan dan ook uitdrukkelijk en ietwat pronkerig in Memory Lane geparkeerd op zon- en feestdagen. Wie ter hoogte van de koekjesbakker woont, verliest daarom wel eens parkeerruimte. Vooral als er bezoek is. Er zijn al harde woorden voor gevallen. Parkeren is een bekommernis in Memory Lane.

Even woei haar daarnet een flard zoete wind aan, toen ze de verandadeur weer dichtschooft.

'Memory, Proust', mompelt ze.

Ze steekt een sigaret op en schenkt nog wat bij.

'Zou het weer van dat zijn? Belde ze daarom aan? Wind? Getikketak? Tik-tak-tak... prozac', denkt ze. 'Boompje groot, buurvrouwje dood. Of staan er weer roze bestelwagens in de weg? Heb ik niks mee te zien.'

Ze neemt haar glas mee en bestudeert de notelaar in de nabije verte. Hij wordt gewiegd door de wind. Er ligt wat poedersuiker op zijn kruin, die er bij elke stevige windstoot weer afwarrelt.

'Nee. Kan niet. Dat hoor je toch niet, van zo ver. Inbeelding. Of spookt ze wat uit in haar garage?'

Ze neemt een slokje whisky.

'Zo'n notelaar werpt in september vruchten af, beste buurvrouw', mompelt ze halffluid.

'En 's zomers verbant hij vliegen en muggen uit mijn en jouw tuin, door zijn aroma.

Wat moet je dan daarover lopen te kankeren, gekke Liesbeth? Hersens gebruiken!'

Winderig weer maakt kinderen onrustig. Ook sommige ex-kinderen voelen zich dan slecht in hun vel. Toen ze hier in Memory Lane burenen werden, vertrouwde Liesbeth haar eens toe dat ze gek werd van het geritsel van de droge bladeren die het vertikten te vallen en aan de beukenhaag bleven hangen. Misschien betrof dat een suggestie om die haag eruit te gooien – eigendom van Geraldine, die hier toen al drie jaar woonde. Daar moet ze nu aan terugdenken, terwijl ze de rillingen observeert die door de bruine hagen aan weerskanten van de diepe tuin wandelen. Stel je voor dat ze daar aan toegegeven had, en dat een simpele lelijke afrasteringdraad nu hun tuinen zou

scheiden. Of zo'n laag gehouden snoeilelijke buxus waar overheen elke dag het woord 'kanker' zesmaal kan vallen. Kanker bij anderen, bij die en bij die, wel te verstaan.

Ze knijpt in haar neusbrug en sluit even haar ogen.
'Nog eentje'.

Terwijl de dolle dans van de stuifsnieuw geleidelijk overgaat in gestage regen en de wind zich terug lijkt te trekken, schenkt Geraldine zich nog eens in. Ze duwt haar sigaret plat en steekt meteen een nieuwe op.

Maart zou afgeschaft moeten worden. Of er zou een pil tegen moeten bestaan. Het is overigens de maand waarin het meest gestorven wordt. Maart, de wrede maand, speelt nooit open kaart, tot de lente van achter mistflarden als lijkwaden tevoorschijn komt.

LIESBETH – APRIL

Links en rechts van het pad naar de garagebox wuiven gele narcissen op de wind heen-en-weer. Tot waar dat pad begint, strekt zich een gazon uit. Groener kan het niet zijn, want het is kunstgras. Dat geel en dat groen lichten fraai op in het donker, beschonen door het kaaskleurige licht dat van de maan afdruipt. Liesbeth Decadt schrijdt om 02:05 met wapperende nachtpon, steile slaapharen op blote voeten door haar tuin. Gregory is laat thuisgekomen van een feestje op de firma, voorafgegaan door een wijnkegel. Hij is momenteel al ver heen in 'Gregory Lane', zoals Liesbeth zijn regelmatige roes omschrijft: hardop ronkend in een diep slaapdal, waaruit hij, zeker weten, pas ontwaakt tegen acht uur in de ochtend. Luid gespetter van pis en geklater van water ontlasten en bevrijden hem daarna van alle zonden.

Ze rammelt met de onwillige deurknop die los-vast lijkt te zitten. Ze doet de deur snel weer achter zich dicht en blijft even bewegingloos om aan het duister te wennen. Het maanlicht bedrijft meetskunde met de kleine raampjes. De Saab staat er niet; Gregory heeft niet de moeite genomen. Dat is maar best ook. Het steegje is wat smal om te manoeuvreren wanneer je onder de olie thuiskomt. Hij heeft gekozen voor de makkelijke parkeerstrook aan De Boulevard. Er was blijkbaar plaats. Morgen zal hij zich dan weer opwinden over de vogelpoep op zijn dak. Liesbeth hoort hoe takken van de belendende notelaar bij de burens over de pannen van haar garagehok raspen en schrapen. Dat vervelende strijkorkest. Wanneer haar ogen het halfdonker volledig beheersen, diept ze een sleuteltje uit haar zak, wrikt het in het cilinderslot en sluit de deur van binnenuit. Ze plukt de stok met het grijpklauwtje van zijn vaste plaats aan de wand, mikt die in het oog aan de zoldering en trekt een opgevouwen trapje naar beneden, dat zich verder gewillig laat openklappen tot op de grond. Mee met het robotachtige ding walmt een oude stofgeur naar beneden, die haar even de adem beneemt. Ze grabbelt naar het minuscule zaklampje in haar nachtpon, stopt dat in haar mond en klimt omzichtig de treden op. Boven klikt ze het lampje aan. Het lichtbundeltje zwenkt over een kunststoffen kerstboompje dat in drie stukken te wachten ligt op tijden die nooit meer gaan komen en een aantal slingers. Van op de hoogste trede reikt Liesbeth met haar vrije hand naar de slingers, waaronder de splinternieuwe getande zaag verborgen ligt. Een poos later staat ze weer op de begane grond. Het zaagblad blikkert even in het binnenvallende maanlicht.

Op het afgesproken tijdstip, om 02:15, wordt er twee keer driemaal geklopt op het deurtje in de garagepoort.

‘Vlug. Niemand gezien?’

Liesbeth gluurt snel even het steegje in.

‘Nee. Goed op tijd hé?’

‘Ja.’

Ze sluit het deurtje weer achter hem af en laat het sleuteltje in het slot zitten.

‘Slaapt hij?’

‘Ja.’

‘Zal hij niet...’

‘Nee.’

‘De zaag?’

‘Hier. Splinternieuw’.

‘Mm. Als ik er zelf maar geen splinters van krijg. Ik mag die dus meenemen naar huis hé?’

‘Ja, maar wel nadat je de takken in mootjes gezaagd hebt en hierboven verborgen hebt. Doe de trap ook weer dicht. De sleutels zitten op de deuren. In orde?’

‘Ja. Zal wel gaan. En nu... eerst... wat je beloofd hebt.’

‘Oké.’

Ze legt de zaag op de werkbank. De koekjesbakker gaat met zijn rug tegen de vouwtrap leunen. Liesbeth gooit een afgedankt autokussen op de grond en knielt voor de zoete man neer. Wanneer zijn broek en boxersshort tot op zijn enkels gesjord zijn, staat ze plotseling weer op.

‘Wacht. Nog even...’

‘Eh? Is er wat? Alles is toch koek en ei tussen ons hé? Hi hi...’

‘Ja ja. Idee. Eerst een experimentje.’

‘O la la...’ klinkt het verheugd.

Ze neemt hem bij zijn schouders en dwingt hem, half struikelend, in de richting van de werkbank aan de wand.

‘Omdraaien nu.’

‘Wow!’

‘Buigen.’

Ze duwt zijn bovenlijf voorover, tot hij met zijn hoofd op de bank ligt.

‘Lig je goed?’

‘Lekker, wijfje. Wat...’

‘Benen spreiden.’

‘Graag hoor, Liesbeth-lief.’

‘Koek en ei’, mompelt ze in zichzelf.

Ze jongleert wat met zijn klokkenspel. Dan neemt ze de zaag, die binnen handbereik ligt. Even weer blikkert het blad in het kaaskleurige schijnsel van het maanlicht.

De gelijktijdige kniestoot en de lange stevige uithaal met de gretige splinternieuwe tandjes ontlokken maar één schreeuw, die onmiddellijk gesmoord wordt. Het zoete bloed van de koekjesbakker kleurt de werkbank – nu een slachtbank – nog donkerder. Liesbeth voelt het leven zo uit zijn schokkende lijf wegstromen.

De gele narcissen staan te gillen in het maanlicht. Het groene kunstbloed van het gras is gestold en raspt de zolen van haar blote voeten. Een windstoot van de werkelijkheid

doet haar weer tot zichzelf komen. Ze rilt, schudt de betovering van zich af en spoedt zich over het pad en het gazon naar de veranda. Morgen is er werk aan de winkel. Precisiewerk.

112. BOREN NAAR OLIE

(HET URSINIMYSTERIE)

Pomm'o'Pomm was de hele maand augustus gesloten. De zaak had blijkbaar het stadsmonopolie over de ursini producten, want in alle andere delicatessenwinkels van Kortrijk stond de vermaarde ursini olijfolie gelijk aan toeten en blazen. Ofwel deden ze alsof ze de hooggeprezen olie niet kenden, ofwel daalden hun mondhoeken minachtend, ofwel schudden ze te snel van nee, ofwel probeerden ze je andere olie aan te smeren.

Sinds Annabel op restaurant in Italië een priester de hemelse geneugten had zien smaken (en hardop horen verkondigen) van simpele gekookte aardappelen en eenvoudig brood in ursini olijfolie gedoopt, had ze diezelfde olie culinair heiligverklaard. Telkens als het oliepeil in haar fles tot onder het etiket was gezakt, ging ze naar Pomm'o'Pomm voor een verse portie van dat heilig oliesel. Dat het lekkers dan ook telkens ongeveer een euro duurder geworden was, vond ze niet erg. Voor kwaliteit moest je pinnen en inleveren.

Maar nu – hoge nood – was haar fles zo goed als leeg en het was pas 14 augustus. De zaak was dicht. De andere zaken hadden Annabel in de steek gelaten. En ursini moest en zou het zijn. Ze wou zelfs twee flessen kopen, want er was er eentje jarig in de buurt – een hobbykok die van ovenwanten wist. Met zo'n fles ursini zou ze zeker scoren. Maar het verjaardagsetentje van vriend Pilipili naderde zienderogen, eind 'oogst'. Twee dwingende redenen dus om op pad te gaan en een queeste naar ursini olijfolie te ondernemen.

Van 15 tot en met 31 augustus stelde Angelique B. haar vagina's tentoon in galerij Kust Ze in Doddewege, een schilderachtig dorp met witte huisjes en dito horeca in het hinterland van de kust. De keramiek kunstwerkjes vormden al jaren geen onderwerp van discussie meer, maar toch kreeg Angelique B. einde kunstzomer nog veel volk over de vloer. Kijkers, geen kopers. Haar poging om een reuzenvagina aan de bekende kerktoren op te hangen, werd geaborteerd door alle verenigingen en instanties die de schijn van heiligheid predikten. Geen sekstoerisme in Doddewege. Alleen binnen de wanden van Kust Ze konden de vagina's gedijen.

Annabel, al jarenlang een trouwe vriendin en volger van de kunstnares Angelique B., trok op een woensdag medio augustus naar Doddewege. Op haar programma: vagina's en olijfolie. Doddewege was immers een deelgemeente van de grote stad Brugge. Daar moest toch ursini olijfolie te vinden zijn, in de stad van pralines, kant, Japanse fotoapparaten en geklikklak van paardenhoeven? In dat Venetië van het Noorden?

Annabel had nog vier dagen om in haar opdracht te slagen. Dan was haar huidige fles leeg. Dan was culinaire vriend Pilipili het jarige feestvarken.

‘Let maar niet op de onderbroeken. Ik moet die nog...’.

Angelique knikte naar de collectie slmpjes die over de rand van de keukentafel hingen. Op die tafel lagen nog enkele vagina’s-under-construction. De afgewerkte exemplaren had Annabel daarnet al in de galerij bewonderd.

‘Poëtisch hé? Sommigen vinden het choquerend.’

‘Ja.’

‘Jammer van de kerktoren. Hij, eh... zij zou twee meter groot geweest zijn. En zo rood als het Heilig Hart van Onze-Lieve-Heer.’

‘Wow.’

‘Ja, en je zou er ook de vage afdruk van Onze-Lieve-Vrouw in gezien hebben, zoals op dat schilderij hier. Gezellig in haar grot. Maar vaag, hi hi. What’s in a word, snap je?’

Angelique wees naar een tegen de muur geleund schilderij waarop in een grotachtig geheel een wazige gesluisde contour te ontwaren viel. Het kon ook een moslima zijn.

‘Mooi.’

‘Beetje heilig en geilig hé?’

‘Ha ha.’

‘De pilaarbijters hebben er een stokje voor gestoken. Voor mijn kerktorenproject, bedoel ik. Kut, hoor.’

‘Jammer verdorie. Ik had graag je schaamlippen aan de kerktoren zien bungelen.’

‘Ik ook. Een oude droom. Komt nog wel. Het middeleeuwse Doddewege zal nog opkijken. Letterlijk dan. Cava? Sigaret?’

Twee glazen later vertelde Annabel over haar queeste naar ursini olijfolie. Het gesprek was namelijk de richting uit gegaan van de Doddeweegse horeca, die uitdrukkelijk aanwezig was in dit fraaie dorp, dat zo wit zag als een tafellaken.

‘Nog vier dagen, zeg je?’

‘Ja, de tijd dringt. Pilipili is een goeie vriend. Hij zal het bijzonder weten te appreciëren. Ursini olie behoort tot de top. Maar als ik in Brugge niets vind...’

‘Dan gebruik je maar je kutsap, meid. Luister naar de raad van een erkende vaginiste.’

‘Hi hi hi’.

‘Afkolven en op flessen trekken, drie dagen lang. Pittige smaak, heerlijke smeerboel, gladde glibberigheid. Vraagt om eerlijk dagelijks brood of een simpele patat – het droge tegenwicht voor dat heilig oliesel.’

‘Je bent een echte kunstenaar, Angelique. Je zou ook boeken moeten gaan schrijven.’

‘Mijn schaamlippen zijn niet verzegeld, Annabel. Gaat en doorkruist Brugge. Voorwaar, ik zeg u: gij zult olie vinden! Venetië kan niet op één dag zinken!’

‘Ik hoop het, verdorie.’

‘Hier: neem een kutje mee. Cadeau van mij.’

‘Maar...’

‘Toe: neem maar. Weigeren is kutschennis.’

‘Dank je.’

‘Kust ze. Hi hi hi! Hier!’

Angelique B. wikkeld behendig een vaginaatje in de voorpagina van de Doddeweegse Bazuin.

‘Asjeblief. Een voorvagina.’

‘Ha ha! Moest je niet gedaan hebben. Merci. Ik geef het een mooie plek.’
Het ding verdween in de dieptes van Annabels handtas.

Na een broodje scampi met het grondsop uit de fles cava verliet ze de galerij der bloedrode, flamingoroze en vleeskleurige schaamlippen in het verblindend witte polderdorp en reed hoopvol naar de stad der witte zwanen.

Boren naar olie in Brugge. Annabel parkeerde haar auto aan de periferie. Na een kwartier stappen werd de aanslibbing van toeristen zo dik dat ze bijna niet meer vooruitkwam. Van en op het trottoir huppand stak ze er wat meer vaart achter, ondertussen de vitrines en etalages screenend op een mogelijk Italië-gehalte. Na anderhalf uur struinen leek het een vruchteloze expeditie te worden. Delica, Oil & Vinegar, Dille & Kamille, Pasta Si en Pasta La, Huppeldepasta, Huppeldepepe of hoe ze ook mochten heten, pizzeria’s, restaurants, bistro’s, delicatessenshops: noppes.

Ursini was van de wereld verdwenen.
Er was een vloek over ursini uitgesproken.
Er rustte een taboe op ursini.
Het u-woord stootte alom op ontkenning.
Het Venetië van het Noorden was een ursiniloze stad.

Moedeloos ging Annabel met een witte wijn op een terrasje zitten, in een kalme straat achter de oude stadsschouwburg. Hier dokkerden de toeristenkoetsen niet om de haverklap voorbij.
INDIAN – THAI AFRICANS FOOD prijkte het krakkemikkig op een raam aan de overkant, vlak naast het grote theatercafé. Het winkeltje was op deze klaarlichte zomerdag verlicht als een bordeel. Een sigaret lang bleef Annabel zitten, terwijl ze van iedere voorbijkomende vrouw of meisje de schaamdriehoek taxeerde. Dat waren er niet zoveel. Het was een rustige buurt.
Angelique zou ook een fotoboek kunnen maken, dacht ze. Titel: V. De bedekte schoot der vrouwen. Verhulde vagina’s. Lage streken. Voila: daar had ze al haar eerste boekpublicatie. Annabel staarde naar de S van *AFRICANS*.
‘Urini’, mompelde ze. ‘Hi hi’.

Toen stak ze de straat over.
Een vrouwtje uit het Andesgebergte verscheen als een djinn tussen een massa rommelige winkelwaar en ging postvatten achter een regiment dozen met snoep – voorheen een toonbank. In een van de dozen lagen in rijtjes van zes een aantal grillige bloedrode winegums die sterk aan het werk van Angelique B. deden denken.
‘Goede dag’, groette de zaakvoerster in vlekkeloos Brugs.
Annabel knikte en viel met de deur in huis: ‘Hebt u ursini olijfolie?’
‘Olie?’
Het vrouwtje wees in de richting van een onooglijk loopgraafje tussen de hooggestapelde rekken.
‘Daar een grote keus. Gaat even kijken.’
‘Dank u.’
Annabel dook het gangetje van de ansjovissen en de kokosproducten in en belandde warempel – in gebogen houding – bij een assortiment huishoudoliën in plastic en blik verpakt.
‘U vindt het?’ klonk het van achter de snoepwering.

'Ja hoor.'

Tweemaal zeilden haar blikken over het aanbod, voldoende om ontstentenis aan ursini olijfolie te constateren. *Only Indian-Thai Africans Food.*

'Verdomme.'

Ze trok zich terug uit de loopgraaf, schudde haar hoofd en haalde haar schouders op.

'Nee? Geen urani? Niet?'

'Nee.'

In een opwelling wees ze naar de winegums.

'Give me six... eh... Ik neem zes van die dingen.'

'Zes?'

'Ja.'

'Vijfentachtig cent.'

Pas toen Annabel met twee vingers het gevraagde uit het smalle dijsakje van haar jeans opduikelde, realiseerde ze zich dat ze haar handtas niet meer bij zich had.

'Verdomme.'

'Eh?'

'Sorry. Alstublieft. Een euro. 't Is oké. Hou maar.'

'Dank u.'

Ze graaide het papieren zakje zowat uit de handen van het snoepvrouwtje en haastte zich naar buiten. De tas stond er nog, aan de overkant op het terrasje: precies zoals ze die achtergelaten had, op de stoel naast het tafeltje met het lege wijnglas, dat blijkbaar nog altijd niet afgeruimd was.

'Oef!!'

Annabel stak andermaal de straat over en ging uit pure dankbaarheid jegens een he-leboel goden en godinnen weer op dezelfde plek zitten.

Het niet-vinden van ursini olijfolie was een vloek.

Het weervinden van haar handtas was een zegen.

De dingen hielden elkaar in evenwicht.

'Nog eens hetzelfde a.u.b.'

'Witte wijn?'

'Ja.'

Ze controleerde de inhoud van haar tas. Alles was oké. Ze plukte een winegum uit het papieren zakje en stopte de rest in de tas. Ze bestudeerde het zoete ding even en stopte het dan in z'n geheel in haar mond. Kauwend monsterde ze de bordeelverlichting van de winkel – wellicht haar laatste halte in de queeste naar ursini olijfolie.

'Alstu. Dat is dan nog eens twee vijftig hé.'

'Alstublieft.'

Annabel wachtte tot de vrouw weer naar binnen ging en nam toen een fikse slok van haar wijn. Daardoor schoot ongewenst en onverwacht met een soort van hikkrimp ook de winegum diep haar keel in, waar hij vervolgens ter hoogte van haar luchtpijp vastliep. Annabel patste ijlings het glas op tafel neer, schokte met haar bovenlijf vooruit, hoestend, schrapend, kokhalzend, stikkend. Vervolgens bracht ze alleen nog gepiep voort. Ze zakte van haar stoel op haar knieën en greep met beide handen naar haar keel in een wurggebaar. Haar tafeltje wankelde; het glas viel aan diggelen en de rest van de wijn zocht zich een weg naar de rand.

Helaas voor Annabel was dit een kalme straat achter de oude stadsschouwburg. Zowel de vrouw met het wisselgeld als het winkelvrouwtje kwamen te laat toegesnel. Heel even werd Annabel voorpaginanieuws. De winegums gecombineerd met het in Doddeweegs krantenpapier verpakte kunstwerk vormden de vreemde ingrediënten van een verhaal dat twee betrokkenen probeerden te vertellen, maar nog vreemder leek het verband met ursini olijfolie. Had Annabel in al haar wanhoop zichzelf een heilig oliesel toegediend zonder op de olie te wachten? Het glijmiddel bij uitstek? De winegums uit Brugge werden vergeleken met hun lookalikes in galerij Kust Ze in Dodde-wege. Angelique B. en de zaakvoerster van INDIAN-THAI AFRICANS FOOD, in het belang van een onderzoek even bijeengebracht, communiceerden over ursini en urani. Een ontredderde Pilipili werd erbij gehaald; het viel Angelique B. in dat diens naam was gevallen in de galerij. Die kon het mysterie alleen maar raffineren: ja, hij was een gebruiker van ursini olijfolie. Niet van vagina's: dit heeft u goed begrepen, beste mensen. Men kreeg er kop noch staart aan. De ursini olijfolie, en vooral de queeste ernaar van de afgestorvene, bleven een mysterie.

Geen kut op een kerktoren kon daaraan tornen.

113. JACK-O'-LANTERN

Bladerdeegmaand oktober was halfweg. Straks kwam het geritsel van november, onderdak voor soldateske Vlaanderenblues, donkere dagen en oranje pompoenvreugde. Bartelijne Boens dreef het mes tot aan het heft in de pompoen. Er welde geen pus, sap of voortijdige pulp uit de wonde; de zomer was droog geweest, met voldoende zon. En Bartelijne had haar pompoenstruik geregeld van water voorzien. De vrucht hoefde bij zijn metamorfose dus niet te bloeden. Kerven betekende in dit geval geen sterven. Er kwam geleidelijk een hologige grijs tevoorschijn, veroorzaakt door twee gaten en een prikkeldraadmond, geschikt om te schrikken. Vervolgens lepelde Bartelijne de rest van de hersenen eruit, die plaats moesten maken voor de verlichting. Zo'n theelichtje hield het elke avond wel een paar uur uit. Sfeer aan de voordeur.

'Hoe zullen we je noemen, mombakkes?' mompelde ze. 'Jack the Ripped? Cutty Pumpkin? Pom pom pom? Oen?'

Het was de laatste pompoen die Bartelijne Boens in haar eigen tuin geogst had. Een gezicht – nou: gelaat – kon belangrijk zijn. Dat gezicht een naam geven nog meer. Definiëren. Begrenzen. Begrijpelijk maken. Beveiligen.

'Wilson?'

Zoals FedEx-man Tom Hanks/Chuck Noland op zijn onbewoonde eiland in de film *Cast Away* zijn medeverongelukte en –aangespoelde volleybal aansprak? Maar dat betrof aanvankelijk ook een merknaam.

'Pompoen Wilson.'

'Jammer dat je geen tweelingbroer hebt.'

'Wilson Pompoen.'

Een voor- en een achternaam. De vrucht van een conceptie gevolgd door een geboortedatum annex groeiproces.

'Hoi, oen. Je bent de laatste. Dat je dit jaar traag moge rimpelen.'

Zes kilometer verderop, in het West-Vlaamse Mikschote, deed men aan pompoenslingeren. Ook in het zuiden van de Verenigde Staten werd *pumpkin chunkin'* bedreven. In Mikschote, een onooglijk polderdorp in de Lage Landen, was geen bakkerij of slaagerij meer. Lange tijd ontbrak zelfs een café, maar sedert 2010 was er weer een. Kristof Blicck, een fervent *re-enactor* van toestanden uit De Groote Oorlog, had zich over het kaffaat ontfermd. Ze hadden daar wel iets wat niemand had, met uitzondering dus van enkele zuidelijke achterhoeken in de USA: een vereniging die het pompoenslingeren bedreef. In café De Frontduif kwam sedert 2010 de Landelijke Gilde der Pompoenslingeraars samen: 18 Mikschotenaars die elk jaar op de derde zondag van september een slingerwedstrijd met ondermaatse pompoenen organiseerden. Zelfontworpen kapulten, werparmen, ballista's, lepelblijdes of luchtkanonnen slingerden de babykalebassen tot soms honderden meters ver weg. Hun (Europese) record bedroeg zelfs meer dan 700 meter. Een studie van de middeleeuwse werpwerktuigen door de lokale heemkundige de heer Roger Cafmeyer zorgde voor voldoende variëteit in de slinger-toestellen. Die studie (als heemkundige folder verspreid op de toonbanken en in de bibliotheekjes van de lage streken uit de omgeving) was zelfs zo'n beetje de aanzet geweest voor het pompoenslingeren. Verenigingen uit het omliggende werden elk jaar uitgedaagd om mee te doen. Vooral jeugdbewegingen gingen op die uitnodiging in.

Sommige individuen konden het niet laten. Ze bleven schieten en slingeren, tot lang na die derde septemberzondag. Ook de volgroeide vruchten moesten er dan aan geloven. En bij gebrek aan munitie dook een nieuwe plaag op: moeskopperij. De onverlaten gingen eropuit om andermans pompoenen te jatten.

Zo constateerde Bartelijne Boens op een mistige ochtend de verdwijning van haar pompoen. Wilson was weg. Tot dan toe had hij met succes de voordeur bewaakt, met een gekartelde theelichtgrijns op zijn bakkes. Bartelijne werd daar zo boos over dat ze zelf op Wilson Pompoen begon te lijken. Ze liep oranje aan in haar gezicht en knarse tandde zo hard dat het sap van haar gebit droop. Diezelfde avond fietste ze driftig naar café De Frontduif in Mikschote. Het stond voor haar vast dat de dader(s) daar moesten worden gezocht. Het was een rit van een halfuur, want Bartelijne woonde in het naburige Luidschote en het waaide stevig tegendraads.

Het was vrijdagavond. Als er ergens 'rare toeren' gebeurden, dan was dat gewoonlijk op donderdagavond: de avond van de studenten, de geheime genootschappen, de verenigingen, de tunnelmensen die het weekend nader tot zich dronken. De meeste fratsen deden zich dan voor. De vrijdagavond werd dan besteed aan het heimelijke verkneukelen. Bartelijne was er vrijwel zeker van dat de dader(s) vanavond in De Frontduif in Mikschote zat(en): de navel van de pompoensport. Wellicht hadden ze vannacht al haar Wilson Pompoen het donkere zwerk in gekatapulteerd en lag hij zwaargehavend te velde. Ofwel wachtte hij ergens in een stal of schuur verborgen met een pijnlijke grimas op zijn eerste en laatste luchtdoop. *Een luchtmisdrijf was het!*

Het was tegen achten toen Bartelijne Boens de deur van De Frontduif open knalde. Ze deed dit zo overtuigend dat de deur met een stevige bons tegen de zijmuur knalde. Daar hing op die hoogte een schilderij, voorstellende een pompoenstilleven op een schaal met een waterkan en een fles erbij. Het lelijke ding leek dolblij dat het eindelijk bevrijd werd uit dat stille leven: de oranje, gele en rozerode vruchten kukelden met de kan, de fles en de schaal krakend en splinterend te gronde. Alles wat kon breken, brak.

Tussen de deur en de muur geplet gaapten de kalebassen in een verwrongen grijns. De resten van het goedkope houten kader staken als knoken her en der uit.

Vijf mannen en twee vrouwen keken ontzet om. Rita Deneve zong net *Ik loop al wakende te dromen / omdat ik zoveel van je hou.*

‘Godverdomme!’ riep patron Kristof Blicck welgemeend uit.

‘Oei...’ deed Bartelijne, maar de tweeklank bleef in haar mond steken terwijl haar lippen hem al gevormd hadden. Pas toen ze voorzichtig de deur weer dicht naar zich trok en eromheen gluurde, besepte ze de draagwijdte van haar entree. Ze sloeg een hand voor haar mond, waardoor haar tweede *oei* er evenmin heelhuids uit kwam.

‘Deur toe!’ blafte iemand.

‘Ja: het tocht!’

‘Ja, ’t is de allereerste keer

De aller-allereerste keer’

‘Pom... pompoenen!’ stamelde Bartelijne.

‘Pulp! Pompoenpulp!’ kweekte een vrouw.

‘Uw kunst is naar de kloten, Kristof!’

‘Zie ze liggen!’

‘Maar vrouwmens toch!’

‘Waarom zo... zo... zo hard, hé?’ snauwde Kristof. ‘Zitten de moffen je soms op de hielen?’

Bartelijne zag de zevenkoppige frontlinie zitten, nou: hangen aan de toog. Voor de rest was al het zittend meubilair onbemand. De stemmen kwamen los.

‘Heb je geld genoeg mee om dat te betalen?’

‘Maar ik heb daar niet om gedaan!’

‘t Zal wel zijn. Wie zal dat nu betalen? ’t Is kunst!’

‘Ben je verzekerd hiertegen, Kristof? Tegen binnenstuivende wij... vrouwen?’

‘Rustig, mensen!’ maande Kristof Blicck aan. ‘Rustig. Wat zal het zijn, dame? We praten er even rustig over.’

‘Een pompoensap zeker? Ha ha ha ha!’ sneerde een van de tooghangers.

‘Laat haar nu maar gerust.’

Kristof verliet zijn verschansing om het kaduke kunstwerk van de grond te rapen en achter zijn toog te deponeren. Bartelijne Boens week schroomvallig en ging op de dichtstbijzijnde stoel bij de deur zitten. De Mikschotenaars slingerden beurtelings smalende of woedende blikken naar haar.

‘Je bent niet van hier zeker?’

Bartelijne schudde van nee.

‘We hebben je hier nog nooit gezien.’

‘Er wonen hier dieven.’

‘Wat!?’

‘Wat zeg je daar?’

‘Je valt wel met de deur in huis.’

‘Dieven??’

‘Wat bedoel je?’

Plotseling voelde iedereen van het gezelschap zich aangesproken. Ondertussen kwam er nog een man binnen. Zijn vragende blikken zeilden door het café, naar Bartelijne, naar de vage afdruk op de muur waar het stilleven zonet nog had gehangen,

naar patron Kristof, naar de tooghangers, die hij vervolgens zonder een woord te zeggen naderde en ieder een kus gaf, zowel de mannen als de vrouwen.

‘Dag Jean-Philippe.’

‘Dag iedereen.’

‘Heb je het al gezien?’

‘Je kunt er niet naast kijken. Als iets weg is, valt het op hé.’

‘Een pint?’

‘Een pint.’

‘Mijn pompoen is gestolen’, vervolgde Bartelijne, nadat de genaamde Jean-Philippe van bierviltje en pint was voorzien.

‘De schilder zit hier nu’, klonk het waarschuwend. Een van de mannen knikte achter-eenvolgens naar Bartelijne en naar Jean-Philippe.

‘Dat is de schilder... van het schilderij.’

‘Ja, Jean-Philippe. Zijn naam staat er zelfs op.’

‘Maar dat kun je nu niet meer zien.’

‘Ah’, deed Bartelijne. ‘Mijn excuses, schilder. Maar mijn pompoen is gestolen.’

Kristof Blieck tikte even tegen de zijkant van zijn hoofd en wees dan naar het kaduke stilleven in een hoek achter de toog. Kunstschilder Jean-Philippe veerde van zijn toogkruk op, ging op de stijltjes staan, aanschouwde het debacle en ging dan schouderophalend en nee-schuddend weer zitten.

‘De mijne blijkbaar ook, madame’, zei hij, zonder achterom naar haar te kijken. ‘Mijn pompoenen zijn nu ook foetsie’.

‘Zij daar knalde er de deur tegen.’

‘Het hing op een gevaarlijke plek. Het moest er eens van komen.’

‘Vind je het dan niet erg?’

‘Ach. Een stevige windstoot en voor hetzelfde geld... ‘

‘Wie heeft mijn pompoen gestolen?’

Dat klonk al erger. Met meer aandrang. Klemtoon op *wie*. Net zo goed klonk het als: *wie hier?*

‘Uw pompoen? Eén pompoen? Je hebt daarnet een hele schaal vermorzeld. Waar... Waar is dat gebeurd?’

Kristof Blieck zwierde strijdvaardig zijn keukenhanddoek over zijn rechterschouder.

‘t Was mijn laatste. In Luidschote.’

‘Luidschote?’

‘Je hoort dat goed.’

‘En je denkt dat de dief hier... ‘

‘Dat kan niet anders. Mikschote schiet toch elk jaar rond deze tijd pompoenen weg?’

‘Dat is een zware beschuldiging, vrouwmens!’

‘Zijn jullie lid van die slingeraars?’

‘Is dat een verhoor?’

‘Geef me een koffie.’

‘Alstublieft. Zeggen ze dan. De meeste toch.’

‘Alstublieft.’

‘Komt eraan.’

‘Ga je ze nog koffie serveren ook, Kristof, na zo’n beschuldiging?’

‘De klant is koning hé’, mompelde patron Blieck.

‘Ja, maar... ‘

‘Ze maakt eerst een schilderij kapot en dan beschuldigt ze ons van diefstal.’

‘Jean-Philippe: ben jij verzekerd tegen binnenstormende heksen?’
‘Ja ja.’
‘Typisch Luidschote!’
‘En jullie: typisch Pikschote!’ zei Bartelijne scherp.
‘Wat zeg je daar??’
‘Mikken? Pikken, ja!!’
‘Dat moeten wij niet pikken!’
‘Daar komt een pompoenoorlog van!’
‘Rustig, madame’, suste Kristof. ‘Rustig. Waarom zeg je dat nu? Suiker? Melk?’
‘Nee, zwart. Hoeveel?’
‘Een euro tachtig.’

Even bleef het stil in De Frontduif. De pompoenslingeraars vezelden nu onder elkaar, met hun rug uitdrukkelijk naar Bartelijne gekeerd. Kristof bracht de koffie en schoof nog een stoel achteruit.

‘En nu gaan we eens...’
‘Is dat een bekende schilder, die daar?’
‘Jean-Philippe: ben jij bekend?’ vroeg Kristof, ernst voorwendend.
‘Als ze nog meer van mijn schilderijen verpletteren en op de grond smijten, zal ik nooit bekend worden!’
‘Ha ha ha!’
‘Picasso fietste zelfs over zijn schilderijen!’
‘En jij gelooft dat!’
‘Hang dat ding dan ook niet daar’, zei Bartelijne smalend, terwijl ze zich voorover boog om het opperste laagje van haar koffie af te slurpen.
‘t Is hier mJn café hé’, antwoordde Kristof vinnig. ‘Een euro tachtig’.
‘Hier’.
Ze stak haar hand met het pasgeld uit zonder hem aan te kijken.
‘Dank u alstublieft merci.’

Toen ging de deur weer open. Een ruige kerel kwam stampvoetend binnen, met onder zijn arm een grijnzende uitgeholde pompoen.

‘Claude!’ riep Kristof uit. ‘Wie heb je nu weer onthoofd?’
Als een verschrikte kat keek Bartelijne van haar kopje op. Ook de zevenkoppige draak aan de toeg draaide zich met een ruk om. Claude smeedt de deur achter zich dicht en stak triomfantelijk het bekkeneel omhoog:
‘Ziehier het lichaam van...’
Die ogen... Die mond... Er was geen twijfel mogelijk.
‘Mijn lichaam!!’ krijste Bartelijne. Ze toverde het mes tevoorschijn waarmee ze haar laatste pompoen van zijn inboedel had beroofd en sprong op Claude af.

114. DE WAARDIGHEID VAN HET BEROEP

Marc Vansteendoorne was een kampioen in liegen en bedriegen. Dus maakte hij daar zijn beroep van, na het dubbele van de normale studeertijd aan de universiteit doorgebracht te hebben, wat hem de bijnaam Bismarck opleverde. Allerlei tuig van de richel, rare snuiters en excentrieke meninghebbers maakten nu hun opwachting bij hem.

‘Verdediging’ was bij Marc – Bismarck geen ijdel woord: hij woog 117 kilogram en sprak elk woord gedragen uit, alsof het een truffel betrof die hij aan het proeven was. Een dergelijke verschansing maakte indruk. Dat recht geschiede!

Op zekere dag meldde Ygerik Dheedene zich bij Marc Vansteendoorne aan. Na de verplichte voorhechtenis in de wachtkamer – eigen aan de waardigheid van het beroep – kon hij eindelijk zijn verhaal doen. Nadat dit gebeurd was, bleef Marc hem lange tijd met zijn bolle ogen verbaasd aanstaren. Dan zei hij: ‘Je hebt gelijk, Ygerik.’

‘Hebben we een zaak, meester?’

‘We hebben een zaak.’

‘Oef, eindelijk.’

‘Je bent de tolk van duizenden mensen.’

‘Maar wie klagen we aan?’

‘De goeroes van de verpakkingen. De goden van de dispensers. De bazen van de bijsluiters. De profeten van de soepkommen. We vinden ze wel.’

‘De Bonnenman (*) haalt ook vaak zijn slag thuis hé.’

‘Voila. Misschien word jij, Ygerik Dheedene, de Robin Hood van de verpakkingen en aanverwanten. Wij zijn... Jij bent een pionier.’

Waarover ging de zaak-YD?

Je zou kunnen stellen dat het een soort *collateral damage* of *randschade* betrof, waarbij de hoofdzaak kans liep mee betrokken te raken. Ygerik Dheedene had vier gevallen beschreven ten kantore van meester Marc Vansteendoorne.

1. De dopjes op de parfumflesjes waren in dusdanige kleuren dat het spuitgaatje met het blote oog vrijwel onzichtbaar bleef. Daardoor spoot men vaak in het wilde weg en verspilde men extra inhoud, waardoor men weer vlugger een nieuw flesje moest aankopen. Een vuile commerciële truc.

2. Vele verpakkingen waren zonder extra werktuigen niet open te krijgen. Sommige omhulsels waren zelfs om het product heen gesmolten. Mensen kregen het zo op de heupen daardoor dat ze soms in een opwelling van woede en onmacht het aangekochte product vernielden. Ergernis.

3. De fameuze soepkommetjes met de leeuwenkopjes als handgrepen wekten al decennialang de ergernis van restaurantbezoekers. Niet alleen waren die ‘oren’ onfunctioneel – je had er geen greep aan en je verbrandde gelijk je vingers –, maar de smalere hals en voet van die dikbuikige soepkommetjes beletten ook vlotte consumptie van de inhoud. De gewenste inhoud van je lepel bereikte nooit je mond. Frustratie.

4. Sommige bijsluiters vormden een heus boek, waarin het bovendien vaak zoeken was naar correcte uitleg in de moedertaal. Vooral bij elektronica en computers hoorden complete romans. Je moest al een dag vrijaf nemen om die ook maar gelezen te krijgen. Balen.

Diezelfde avond daalde twijfel over meester Vansteendoorne neer. Strookte dit wel allemaal met de waardigheid van zijn beroep? Kon uit dit vreemde juridisch gevecht een soort tweede Bonnenman tevoorschijn treden? Met ‘het vrouwtje’ durfde hij daarover niet te overleggen; ze zou – zeker weten – het project voortijdig veroordelen als

onnozel en bijzetten in zijn collectie Dwaze Zaken. 'Het vrouwtje' Lucrece was 30 kilogram geleden op latere leeftijd nog met Bismarck getrouwd, die zelf door allerlei verdragende omstandigheden veel later dan de meeste van zijn generatiegenoten aan zijn werkelijke leven was begonnen.

Parfum.
Plastic.
Soep.
Bijsluiters.

Meester Marc Vansteendoorne begaf zich grommend naar het drankenkabinet in zijn kantoor. Whisky kon hem wat verlichting schenken. De kust was veilig: Lucrece lag tv te staren in de woonkamer. Hij reikte naar de fles Dalwhinnie en stelde binnensmonds vloekend vast dat de antidiefstaldop op de flessenhals niet verwijderd was. Aan de kassa in het warenhuis werd dat er met een speciaal mechaniekje afgeschroefd. De caissière had er blijkbaar niet op gelet; het vrouwtje had het natuurlijk vergeten te vragen. Godver. Meester Marc ging zitten met de fles whisky tussen zijn billen geklemd. 117 kilogram mensenmassa was echter niet opgewassen tegen zo'n dop. Het ding gaf geen kik en bewoog voor geen millimeter. Dan maar plan B. Marc graaide in zijn lades naar achtereenvolgens een schaar, een notenkraker en een schroevendraaier, waarmee hij afwisselend de dop te lijf ging. Sakkerend en vloekend verwondde hij aldus een wijsvinger, een handpalm en zijn waardige bleekgrijze krijtstreepjesbroek. Een gewaagd plan C kreeg vorm in het rood aangelopen hoofd van de meester. Hij kon het dopprobleem omzeilen door de hals van de fles er gewoon af te slaan. Er zat niets anders op. Een keukenhanddoek of zo kon hem beschermen.

'Even een glaasje granaatappelsap', deelde Marc mee, terwijl hij door de gang langsheen de openstaande deuren van de living naar de keuken liep. 'Iets leuks op tv?' Per ongeluk wees Lucrece met het zaptoestel pal naar hem, alsof ze hem af wou slanken of meteen helemaal weg wou *beamen*: 'Och, overgewicht, koolhydraten, calorieën, niets belangrijks.'

'Aha.'

Hij dook in de koelkast en zette het tetra pak granaatappelsap even aan zijn mond. Even later was hij weer op weg naar zijn kantoor, een keukenhanddoek in zijn broekzak gepropt, de broekzak die voor haar bij hernieuwde passage onzichtbaar aan zijn buitenkant zat. De waardigheid van het beroep kreeg hier een flinke deuk. *Bobbel buitendoors. Alle hens aan dek.* Gelukkig waren er geen getuigen.

'Granaat, gezond. Tot zo!'

'Mm.'

In het waardige vacuüm van zijn kantoor trof meester Marc de nodige voorzieningen teneinde de koppige fles whisky te onthoofden. Hij improviseerde een soort schavot boven op zijn bureaumeubel. De handdoek wikkeld hij als een verzachtende omstandigheid om hoofd en hals van de fles. Het edele vocht werd vervolgens in zijn omhulsel neergelegd over de rand, kopje vooruit, voor zijn laatste reis. Een laatste beslissing drong zich nu op: wring ik het ding gewoon de nek om of laat ik een zwaar voorwerp hamergewijs neerdalen? Meester Vansteendoorne scande even zijn kantoor, op zoek naar een voorwerp dat een hamer benaderde. Advocaten hadden gewoonlijk geen hamers binnen hun handbereik, tenzij ze voor de maffia werkten. Er kwam werkelijk

niks in aanmerking. Dan maar de Encyclopaedia Britannica, deel 1. Een knoert van een boekdeel. Lang geleden dat hij daar nog in gebladerd had. Meester Bismarck steunde met één hand plus de helft van zijn lichaamsgewicht op de buik van het gouden zuiltje geluk. In zijn 'goeie' hand rees en daalde A tot C van de wereldbekende Encyclopaedia Britannica.

KRAK!!
WHOEAAHH!!

Brullend wipte meester Vansteendoorne achterover, zijn handen voor zijn gezicht slaand. Een hagelslag van glasscherfjes boorde zich in zijn gezicht en zijn ogen. De onthoofde fles kukelde nog verder splinterend op de grond, de encyclopedie en de afgekraakte flessenhals-met-dop achterna. In een walm van whisky zakte Marc kreunend door zijn knieën. In de living rees het vrouwtje verschrikt uit haar sofa.

(*)*Bonnenman*

Norbert Verswijver (° 1948), bijnaam Bonnenman, is een Belgische persoon die onder veel publieke belangstelling tracht bepaalde marketingtechnieken aan te klagen. Hij zoekt hiervoor fouten of misleidingen in de reclame en promoties. Hij schenkt de hierdoor verkregen goederen aan goede doelen en noemt zichzelf de Robin Hood van de food en de non-food.

(Bron: Wikipedia)

115. ACETIJD

Trine Selleslags, auteur van Het luchthavengevoel en Tien in de lucht, staarde somber voor zich uit. Drie maanden lang al was er geen enkel vliegtuig opgestegen noch geland in haar hoofd. Nee, dit was niet de angst voor de witte bladzijde. Dit was een blokkade. Een schrijversblok.

Maarten Biesheuvel... Sergej Rachmaninov... Paul Marlee... hadden het ook meegemaakt.

Gedichtloosheid op de Schaal van Dichter.

Wat is inspiratie?

De geur van verse regen op het tarmac vlak voor het opstijgen naar een warmer continent.

Het uitzicht op een uitgebreid verslag na een verblijf in boeiende buitenlanden.

Een sneeuwbus van kattenbelletjes in de wasmachine.

Het was eind februari. Trine keek naar de Luftwaffe van vogels die in verband met hun nieuwe nestplaatsen prospectie kwamen doen in de tuin.

'Gij zoudt daar eens een boek over moeten schrijven.'

'Amai, daar zit een heel boek in!'

'Ge moest dat een keer allemaal opschrijven.'

'Voila, ge weet weer waarover geschreven hé.'

'Zijt ge weer op een idee aan het broeden?'

En het allerergste:

'Ik zou er een boek over kunnen schrijven.'

Vier kleinere vogels namen het nu op tegen een grote zwarte. Gekwetter alom. Trine kende niks van vogels. Ze was er bang voor. Soms scheerde er zo'n Stuka vlak boven haar hoofd, wanneer ze door de tuin naar de garage stapte. Een luchtaanval omwille van territoriumdrift.

'Potverdorie, wiens tuin is het hier, pluimvee?' mompelde ze, terwijl ze het glas gin naar mond bracht en tegelijkertijd op het raam klopte. De vogels stoven op.

Drie slokjes later doken ze alweer op.

Langzaam achterwaarts stappend deinsde Trine haar werkkamertje weer in. Even later was ze verbeterd piano aan het spelen op het gebit van haar laptop.

Vogels tellen in je tuin? Het is omgekeerd. De vogels komen ons tellen. We worden geteld, en onze dagen zijn geteld. Met hun holle beenderen en extra luchtzakken zullen ze over afzienbare tijd weer over de wereld heersen. En alsmaar groter worden. Het luchtruim waarover ze vroeger de baas waren, zullen ze opnieuw inpalmen door onverschrokken doodseskaders op vliegmotoren, drones en ander vliegend tuig af te sturen. Omdat ze per duizend of honderdduizend zestienmaal vlugger (en collectief) reageren dan de mens halen ze het van gevechtsvliegtuigen. Puur vogelcommunisme. Weldra duiken, buitelen en bidden gevleugelden weer ongehinderd aan het zwerk. Wijzelf zullen onderworpen zijn: de laagste soort in de pikorde.

Met een doffe bons vloog eensklaps een vogel tegen het raam van het werkkamertje. Trine schrok zich een bult. Een wraakactie? Absurd toeval? Verdwaaasd warrelde hij weer weg – ze had gedacht dat hij na die rotsmak op de grond zou eindigen.

Een falanx van gevogelte en gesnavelte boort zich krijsend, happend en klauwend een weg door een menigte van mensenvlees, die in een oogwenk herschapen wordt tot een bloederige brij hapklare brokken. Het ongedierte vreet zoals uilen dat doen: ze slikken alles op zijn geheel door – de braakballen zijn voor later. Die zullen bestaan uit brillen, haren, porseleinen en gouden tanden, textiel, portefeuilles, horloges, smartphones en protheses.

Trine Selleslags keek naar het raam waar die onnozelaar tegenaan gebotst was. Een vage impactvlek markeerde de plek waar de moleculen van de materie zich niet onderworpen hadden aan de energie en de snelheid van de cellen. Holle beenderen, veren en luchtzakken hadden het niet gehaald van transparantie. Doorzichtigheid had het gevederde ondieer tegengehouden. Zijn hersentjes waren te klein geweest om te beseffen dat er ook quasionzichtbare materie bestond, ontstaan uit zand, vuur en menselijke adem.

De vuurvogel maakte zich angstwekkend groot, maar één mens week niet. Die mocht een wens doen. Drie vlammeende seconden lang dacht die na. Toen zei ze:

Trine stond op en ging naar het raam. Met haar wijsvinger reisde ze over de contouren die de kamikazekus had achtergelaten. In een hoek van de tuin lag een verloren

tennisbal. Een ace? Trine kreeg het vuilgele ding in het vizier door de vage afdruk op het raam heen.
'Acetijd,' mompelde ze.

Ik wou dat het voor altijd weer gisteren was.

116. WEERZIEN

De zaken waren min of meer afgehandeld. Ieder van de broers en zussen Vanhoutte was zijns of haars weegs gegaan. Mauwerik stapte alleen verder door het stadje van eierboerpraatjes en koektrommelplaatjes, zonder concreet doel, gaande gehouden door een combinatie van nieuwsgierigheid en weerzin. Warenhuis Lana van weleer heette nu Pool Snooker Darts Palace. Op de plaats van bakkerij C. was bakkerij D. verrezen, met behoud van de twee grote ramen waarachter het manna in manden tentoongesteld lag. De inboedel en inhoud van het oude stadhuis waren luidens een mededeling op een bord verkast naar een nagelnieuw spuuglelijk complex aan de periferie. Mauwerik was er daarnet gepasseerd, op zoek naar een parkeerplaats voor zijn auto. De plompe kerk stond nog steeds in het midden: een kloek met brede flanken die hooghartig de middenstip van deze samenleving bezette. Dat katholieke gevaarte had de handel en wandel van het stadje bepaald. Ongelofelijk hoe generatie na generatie onder de knoet van de kerk-met-hoofdletter werd gehouden. Het stadje leek uitsluitend bewoond te worden door dat ridicule leger van god-met-hoofdletter. Die 'Großschreibung' deed hun teksten op conservatief Duits gelijken en veroorzaakte bladspiegels om bij te bibberen. Die G-plek! Pikken dienden om voort te planten; kutten om te baren. Stijve harken vermenigvuldigden zich met levendbarende kruisvaarsters. Zwartrokken en kapteven ejaculeerden hun dubbelzinnige metaforen, hautaine retoriek, gelijkhebberige voorschriften en valse nederigheid over de gebogen hoofden van de goedgegelovige gemeente: de tsjeven, de kaloten, de pilaarbijters. Na het sneuvelen kregen deze soldaten van god allemaal een identieke witte zerk op eenzelfde formaat. De koppels werden gezamenlijk in de aarde gestopt; één leven één steen – zo konden lange jaren nog de langstlevenden hun naam op zo'n zerk zien prijken. Gewoonlijk was dat moeder de vrouw, want de vent had het meeste vet en nicotine tot zich genomen.

Mauwerik voelde nog altijd zijn bloed koken als hij aan die donkere tijden met de brandglasramen en de preekstoelen terugdacht. Niks geen goede oude tijd. Niks geen onbekommerde zonovergoten jeugd. Krampachtigheid alom. Angst. Verbod en gebod. Kattenpis in de kerkportieken. Spionnen achter de gordijnen. Verklikkers in de straten. Verstikkende wierook. Dwingend geklingel. De walm van natte kleren. De rozige wangzakken van een dienaar des heren die een kelk hief. De smells en bells van een pronkerige bedoening die 'geloof' werd genoemd.

Dat geverfde kutwif uit de parfumerie met die haartoren op haar kop hield de kudde schoolgaande Vanhouttes viermaal per dag nauwgezet in de gaten. Dat bakkerswif die haar vette haren in een fundamentalistische knot achter op haar kop wurgde, beschreef in geuren en kleuren alle straatmanoeuvres van de jonge Vanhouttes. Madeleine van de hoedenwinkel bespioneerde elke dag achter haar besmukte etalage het passerende kindervlees in de straat. In de Lana moest je een

kinderdetector passeren in de vorm van een caissière die je met vernietigende blikken fouilleerde. Zo was er nog een heel legertje collaborateurs actief. De Mossad van het Leger van God. De MI5 van onze Moeder De Heilige Kerk, zeg maar Kerker. Alle informatie kwam vroeg of laat bij de vroede verwekkers van de Vanhouttes terecht, ook wel 'ouders' genoemd. Gescheurde oorlellen, pandoeringen, terreur van wasstok en vlakke hand, bedplassen: hoe het groeide en bloeide, zo'n schoon kroostrijk gezin in de welvaartsjaren met de dertiende maanden. De gefrustreerde vrouw aan de haard en de missing link tussen boerhof en kantoor konden dat karwei niet aan.

Overall leed de konijnenkweek van de katholieke gezinnen gaandeweg aan myxomatose. Het nageslacht vertoonde roodomrande ogen en begon veelvuldig te niezen: alternatieve linkserigheid en vrije liefde ondermijnden de grondvesten van een naorlogse gemeenschap die zo schoon was opgebouwd rond de lul van een mannelijke eenverdiener. De aanschaf van een broeksriem waarvan de gesp het woord JERUZALEM vormde, aldaar gekocht tijdens die ene symbolische reis, zette geen zoden aan de dijk. De caravangeneratie vertoonde metaalrot en puberpuisten. Het was gedaan met 'levet scone', 'ora et labora' en 'starcke tronck, altyd jonck'. Zij die met elke opgespaarde fuck een vers kind bijeenschoten, kregen die fuck welgemeend en welgemikt terug, in their face.

Mauwerik voelde de woede weer opborrelen en stak een verboden sigaret op, terwijl een paternoster aan vloeken en verwensingen als een serpentine door zijn hoofd warrelde. Gefrustreerde kaarsvetkwezels. Rukkende biechtafnemers. Kwijlende huicelaars. Zwartgerokte verkrachters. Met bloed en zaad bevlekte soutanedragers die de mensen verplichtten op de mooiste ogenblikken van de week naar hun kille kerken te komen om boete te doen en die op de topmomenten van zoveel mensenlevens met hun geile poten de zaak meenden te moeten bekruisen in de naam van een vage god – een man. Waarom waren de vrouwen niet in opstand gekomen? Kon die god dan geen borsten hebben en een godin zijn? Was de testikelhorde meer waard dan de gleuvenbrigade?

Hij inhaleerde zo diep dat de rook niet eens meer uit zijn lijf tevoorschijn kwam. Plotse duizeligheid deed hem even voor een zitbank bij een oude waterpomp kiezen. Officieel was hij gestopt met roken. Maar de checkpoints waren weggefallen: zijn ex-vrouw was al jaren met een ander en zijn dochter woonde in Zuid-Afrika. Er waren alleen maar enkele vage caféweddenscapen met vrienden die uitblonken in vergeetachtigheid. En hier zou niemand hem er op aanspreken. Het was drie jaar geleden dat hij nog in zijn geboortestadje verschenen was. De sigaret was in een recordtempo op. Hij stond op en knipte de peuk met een boog op straat. De timing was bijzonder slecht. Net op dat ogenblik passeerde een auto met omlaag gedraaid raam aan de passagierskant. Het was raak.

'Godverdomme,' zei Mauwerik. Een verontwaardigd vrouwengezicht boog zich even zijdelings naar de bron van het kwaad toe. De getroffen auto hield stil vijf meter verder, op een vrije strook voor apotheek D'hoest. Even wou Mauwerik het op een lopen zetten. Hij kon zich nog net inhouden.

'Ewel??'

Met een misprijzend gezicht stapte de mooiste vrouw ter wereld op hem toe, de peuk als een kaarsstompje voor zich uit dragend. Mauwerik trok verontschuldigend zijn wenkbrauwen op, terwijl hij zijn mondhoeken als spijtbetuiging omhoog hees.

'Sorry... Sorry... En zeggen dat ik gestopt was... '

Ze gooide de peuk voor zijn voeten. Twee oude mannen waren nieuwsgierig op de bank komen zitten.

'Maar... '

'Maar... '

't Is niet waar... '

'Ja... ? Ja toch?'

'Jaja... !'

'Dorothea!'

'Mauwerik!'

Dorothea en Mauwerik vlogen elkaar onvoorwaardelijk in de armen. De oude ramp-toeristen keken ontgoocheld toe hoe die twee gesmoorde woorden wisselden en zo-
wat door elkaars schouderbladen heen wreven.

'Die peuk was zeker als vredespijp bedoeld?' opperde de ene.

'Het was alleszins geen scud raket, eerder een verdwaalde kogel' zei de andere.

'Mauwerik ... in hoogsteigen persoon... en hier dan nog wel!'

'Dorothea ... vlam van mijn jeugd... jou hier te treffen... wat een vreugde!'

Toen het gewrijf en gezoen de rand van het gênante bereikten, knikte Dorothea naar haar auto.

'Kom je even mee? Heb je wat tijd?'

'Eh... ja. Heb ik de passagierszit niet verschroeid?'

'Ha ha. Vlug, want die oudjes hier komen bijna klaar.'

'O, dat mag niet in het openbaar.'

'Nog altijd dichter hé?'

'Rij je altijd met dat raam open?'

'De airco werkt niet meer.'

'De wonderen van de techniek hé.'

'Het is een dure en een mooie, maar een oude auto. Al zeg ik het zelf. Wat loop jij hier te doen? Je verdween toch eeuwen geleden? Brussel was het? Wat doe je? Waar hou je je mee bezig? Getrouwd?'

'Veel vragen ineens. Eh, ja. Ons ouderlijk huis wordt verkocht. Je weet wel: die Griekse neptempel op Golgotha. En copywriting. Eh: reclameschrijverij. En nee: was getrouwd. Wat jij? Hoe maak je het?'

'Ah ja: dat protserige huis met de twee zuilen op de Keiberg. Ik? Gewoon. Nog altijd thuiswerkende secretaresse van de manege hé. Dagobert heeft weer een lespaard gekocht, samen met een compagnon. De manege boert goed.'

'Rij je ook zelf?'

'Natuurlijk. Hobby. Wil je straks mee naar de manege? We hebben een bar met snacks. Mijn dochter en haar vriend baten die uit. Het is bijna middag.'

'Mm... ja.'

'Hoelang zal dat geleden zijn? Dertig jaar? Vijfendertig?'

'Hou op, Dorothea. We zien er nog niet zo verschrompeld uit. Herinner je je nog de geur van de oude muziekschool?'

'De reuk, zou ik zeggen. Ja. Vochtige muren. In hetzelfde gebouw trainden er ook bodybuilders. Oud zweet. Koud zweet.'

'Gymzalen hebben dat. Gezondheid riekt raar. Gezondheid riekt naar de dood.'

'Ja: gezondheid heeft een lijkucht.'

'Hoezo? Ben je bekend met lijkucht?'

'Mijn vioollerares rook naar natte hond. En ik woon hier al mijn hele leven.'
'Ha ha! Ik ben er na twee jaar notenleer mee gestopt. Speel je nog viool?'
'Nee. De strijkstok is allang opgeborgen.'
'Meester Wim gaf notenleer. Na zijn schooluren. Duidelijk tegen zijn zin.'
'Bijverdienste hé. Ze hadden in die tijd allemaal iets extra's. Overuren. Verzekeringen. Kindergeld. Een dertiende maand.'

Ze zaten op het terras van een tearoom bij nog een andere historische waterpomp die het stadje rijk was. Daar leden ze hier geen gebrek aan. Een opgedirkte vrouw die zo uit een slechte film leek weggelopen, bracht ze de gevraagde macchiato's.

'Woon je hier eigenlijk graag?'
'Ik ga hier dood,' antwoordde Dorothea fluks.
'En ik kon hier niet rap genoeg wegkomen. Kan ik je redden?'
'Wat heb je te bieden?'
'Eeuwige liefde. Brussel.'
'We raaskallen.'
'Zeg nooit nooit. Ze kunnen nog een tv-programma over ons maken.'
'Hebben wij eigenlijk ooit... '
'Neen.'
'Het was nooit echt aan hé?'
'Neen.'
'Inderdaad niet.'
'Mm.'
'Misschien omdat we bijna-buren waren?'
'Misschien.'
'Wat als... '
'Zie je: dat klinkt als een tv-programma.'
'Ha!'
'God beware me: je hele smeerboel van liefde en lust te grabbel gooien voor het verzamelde kijkvee.'
'Je praat nog altijd als een dichter hé.'
Dorothea legde haar hand op Mauweriks arm.
'Maar ik weet ook nog altijd waarom je hier gevluht ben, meneer de Brusselse reclameschrijver.'
'Het is allemaal lang geleden hé.'
'... zei hij. Je moet er nu nog aan toevoegen: 'I was young'.
'Ha ha. Nee: het was een escalatie van onvoorziene gebeurtenissen. En ik zou sowieso toch dit rotstadje verlaten hebben. Claustrofobie. Ademnood.'
Mauwerik nipte van zijn macchiato.
'Het begon in de Lana, dat warenhuis uit het steentijdperk van de shopping-gekte.'
'Ja hé? Haring? Vertel het me allemaal nog een keer.'
'Er stond een emmertje haring bij de visafdeling. Zonder deksel.'
'Hilarisch: haring!'
'Je snoept al bij voorbaat hé?'
'Die goede oude tijden... '
'Ik was met mijn moeder en mijn tweede broer in de Lana... '
'Wat bedoel je met een tweede broer?'
'Die net een jaar jonger was. Er volgden nog drie koters. Die waren thuisgebleven, bij het oudere buurmeisje dat gewoonlijk op ons paste.'
'Aha. Een kroostrijk gezin hé.'

‘Breek me de bek niet open. Per vers kind dat erbij kwam slonken de kansen op leuke dingen zienderogen voor de reeds geboren. Ik was de oudste en moest baanbrekend werk verrichten. Ik was pionier, verkenners, wrevelagent, tussenschot, golfbreker, boksbal. Mijn jeugd was een hel vol huilende kinderen.’
‘Je bent echt wel reclameschrijver hé.’

‘Ter zake. Terug naar de haring, de bron van alle kwaad. Nou: goed, eigenlijk, op de keper beschouwd. Ik vertrok later namelijk met plezier; nooit heb ik nog terugverlangd naar hier. In een opwelling gaf ik die tweede broer een duw, zodat hij pardoos met zijn smalle kont in de haringemmer viel. Hij paste er perfect in: ze kregen hem er bijna niet meer uit. De viswijven snelden onmiddellijk toe.’

‘Wou je hem verdrinken? Wegens te kroostrijk?’

‘Misschien wel. Zussen waren om in te knijpen, broers om weg te duwen of slaag te geven.’

‘Dat moet daar gestonken hebben!’

‘Weet niet: mijn zintuigen sloegen tilt, want ik incasseerde onmiddellijk een draai of twee om mijn oren. Mijn vrouwelijke verwekker had er zelfs speciaal voor haar boodschappentas op de grond gezet, om stevig te kunnen uithalen. Er vormde zich natuurlijk ook een samscholing van ramptoeristen. Iedereen trok partij voor mijn arme broertje.’

Dorothea slurpte het bovenste laagje van haar macchiato eraf en vroeg dan:

‘Waarom gaf je hem een zet?’

‘Omdat ik die emmer had gezien, verdorie. Ik dacht dat hij gewoon zou struikelen en zich redden, gevolgd door een klap voor zijn kop van moeder. Maar neen: meneer kukelde het haringsop in.’

‘Ha ha. Je hebt het vaak over ‘moeder’ hé? Zo... moederachtig.’

‘Ma’ komt niet over mijn lippen, nee. Bon. Een heel gedoe dus. En ik daar middenin met een kop als een biet. Ze wrikten mijn blèrende broer uit de emmer en brachten het stinkerdje naar een ruimte waar de caissières zich kalefaterden voor of na het werk. Ik werd in afwachting van verdere pandoeringen en straffen even ondergebracht in een kleine bergruimte vol rookgerei en poets- en onderhoudsmiddelen. Mijn vagevuur. En daar sloeg de duivel weer toe. Zeg maar: Lucifer.’

‘Mauwerik... mijn eeuwige vlam... ‘

‘Het duurde lang. Dus verkende ik even mijn omgeving. Ze hadden de kat bij de melk gezet. En mijn oren gloeiden nog na.’

‘Hoe het groeide... Hoe het broedde... Hoe het bloeide... ‘

‘... Hoe het brandde. Ja. De betaalbare wegwerpaanstekers waren net op de markt. Nieuwe hebbingetjes in leuke kleuren. Pure popart. Nou: combineer zo’n voorraad maar eens met een regiment scheikunde uit de poets- en wrijfwereld. Het duurde niet lang of ik had een slof Stuyvesant open gewrikt. Ik pulkte er een sigaret uit. Die schreeuwde om een vuurtje. De aansteker die ik uitkoos werkte echter als een vlammenwerper. Hij stond op zijn hoogste stand en ik kreeg hem niet klein. Mijn wenkbrauwen werden geschroeid. Ik schrok me dood en wou van het ding af door de vlam dood te schudden, als een lucifer. Daardoor belandde de aansteker pardoos tussen de spullen op de rekken, midden in een morsplek. Roos! De vlam likte zich gretig een weg naar de dichtstbijzijnde stapel toiletpapier, om vervolgens met een walmend WHAM! nog gretiger bezit te nemen van de belendende voorraad vodden, doeken, watten en pullen. De hele reutemeteut stond onmiddellijk in de fik. De meeste spullen waren immers pure brandversnellers.’

‘Wauw! Eerst vislucht, dan brandlucht.’

‘Ik kon niet rap genoeg weg zijn.’

‘Gelukkig hadden ze die deur niet gesloten.’

‘Ja. Anders was ik eraan. Levend verbrand.’

‘Maar het werd echt erg hé?’

‘Ja... maar ik ga hier nu geen krantenclichés gebruiken. Een groot stuk van de achterste vleugel van de Lana brandde uit. De linnenafdeling, het lampencompartiment, de toiletten voor het personeel en dat berghok dus. Ik holde naar het vertrek van de caissières waar ze mijn broer tegen visreuk behandelden en kalefaterden en bonkte op de deur. Het duurde een tijd voor iemand opendeed. Ondertussen ontstond er paniek onder de klanten en het personeel. Iedereen haastte zich naar buiten, via de enige toegang aan de voorkant, die zowel in- als uitgang was. De achterkant werd alleen voor leveringen gebruikt en die rolluiken was neergelaten. Er was een soort uit-sparing in een rolluik die als nooduitgang moest dienen, maar niemand kon daar gebruik van maken: de brand ontstond immers aan de achterkant. De brandweer kon de schade beperken; het voorste gedeelte werd gered. Althans: het gebouw. Rook, roet, water en schuim vormden natuurlijk geen prettige combinatie met vis, vlees, koekjes, brood en fruit. Maar er waren geen slachtoffers.’

‘De brand ‘ontstond’. Ha ha. Je hebt de Lana wel zelf in de fik gestoken.’

‘Ik moet een vurig jongetje zijn geweest hé.’

‘Je was verbrand voor de rest van je dagen hier.’

‘Klopt. De jaren die volgden, waren de hel voor mij. Het scheelde geen haar, of ik belandde in zo’n ‘heropvoedingsgesticht. Eerst de haringaanslag, vlak daarna brandstichting. Twee ooms die bij de vrijwilligersbrandweer waren, namen ontslag.’

‘Waren ze thuis verzekerd tegen zulke... zulke dingen?’

‘Er is het een en het ander geregeld. De netwerken begonnen te trillen; het stadje was maar een zakdoek groot en de kliekjes boden elkaar onderling bescherming, dat moet gezegd. Het werd noch het zwaard van Damocles, noch de bedelstaf. Maar het was ingewikkeld. En nog erger waren de jaren die volgden. Schande alom. Ik zat permanent in zak en as. De hele goegemeente kende me. Ik vermomde me met mutsen en sjaals, trok kappen over mijn kop bij twintig graden Celsius. Op school heerste een dubbel gevoel bij de leerlingen: ik werd gemeden en bewonderd. Ze dachten waarschijnlijk dat ik op een dag toch weggeplukt zou worden en achter de tralies van een of ander gesticht zou belanden. Pestkoppen namen de moeite niet meer om me totaal te verpletteren. De meesters traden wel genadeloos tegen mij op. Om de haverklap werd ik door jan en alleman op straat spottend om een vuurtje gevraagd. En ik werd permanent scherp in de gaten gehouden. Ik had het voorgoed verknald: thuis, op straat en op school. Later deed ik verplichte jobs tijdens de paas- en de zomervakanties, maar naar de centen kon ik natuurlijk fluiten: inleveren. Mocht er een schandpaal bestaan hebben, dan had ik er een langlopend abonnement op. Ik was... nou: brandgevaar.’

‘Het kereltje dat het enige warenhuis uit het stadje in brand stak... ‘

‘Tja.’

‘En nog altijd roken. Je probeerde daarnet ook mijn auto in de fik te steken. Heb jij een probleem, pyromaan?’

‘Jij bent mijn echte oude vlam, Dorothea. Maar ik was eigenlijk gestopt met roken. De rook om mijn hoofd is grotendeels verdwenen.’

‘Gestopt met stoppen, zeker?’

‘In mijn studententijd rookte ik als een turk. Iedereen zoog zich toen te pletter aan tabak. Ik verborg me achter de rook. En op kot was ik tenminste uit het zicht van de goegemeente verdwenen. Ik ben hier nooit meer echt teruggekeerd. Geen heimwee.

Dankzij het linnen en de lampen van de Lana.’
‘In de Lana kun je nu biljart en snooker spelen.’
‘Merkte ik daarnet. Is er ook een bar?’
‘Ja.’
‘Wil je mee naar Pool Snooker Darts Palace? Aperitiefje?’
‘De moordenaar wil terug naar de plaats van de moord?’
‘For old times’ sake. Ik ben wel benieuwd. Heb je wat tijd?’
‘En jij?’
‘Ik ben hier de hele dag. En misschien hebben ze daar ook wel iets eetbaars.’
‘Mm... Even bellen. Zo terug.’

Ze gingen te voet naar het biljartpaleis, twee straten verder. Er was ook een toegang aan de achterkant, waar ooit de goederen voor warenhuis Lana geleverd werden, hoewel het een straatje op z'n smalst betrof. De voorkant van het complex gaf uit op de drukste winkelstraat.

‘Wauw. Toch vreemd om hier weer binnen te gaan.’
‘Dat zal wel. Speel jij biljart?’ vroeg Dorothea.
‘Ik ben de laatste jaren een kijksporter geworden,’ zei hij. ‘Ik doe aan topsport vanuit de sofa. Ik verorber elk jaar in het voorjaar de Wereldkampioenschappen Snooker in Sheffield. Op televisie.’
‘Aha. Een ballenjongen.’
‘Ik ben niet gekomen om te spelen, Dorothea. Vooral niet in deze negorij. Laten we gezellig iets drinken en verder bijpraten. Graag zonder brandgeurtjes.’
‘Je mag hier toch niet roken.’

Het Palace bood onderdak aan vier snookertafels, drie dartbanen, zes biljarttafels en een ruime bar. Tegen de wand waren zitbanken zoals in een treincompartiment. Mauwerik probeerde zich het warenhuis van weleer weer voor de geest te roepen. Blauwe nylon schorten, vrouwen met opgestoken haar, gerinkel van kassa's, gedoe met zegeltjes. Nu was er ver getik van ballen.

‘De bar?’
‘De bar.’
Twee oudere mannen speelden aan een klassieke biljarttafel. Hun glazen bier stonden op het tussenschot van twee zitbanken. Een kauwgum malende puber oefende zijn stoten op een snookertafel. Verder was er niemand. De vrouw achter de bar droogde in slow motion koffiekoppen af. Blijkbaar waren er al theetantes langs geweest. Of het moest de vaat van gisteren geweest zijn. Ze gaf geen kik toen Dorothea en Mauwerik op een kruk aan de bar kwamen zitten.
‘Apero-time. Wat jij?’
‘Eh... ja. Ricard. Doe me maar een Ricard.’
‘Goed idee. Twee Ricard a.u.b.’ zei Mauwerik, vooroverbuigend naar de waardin. De afdrogende knikte droog en legde in nog slower motion haar werk neer.
‘Typisch voor de streek,’ mompelde Mauwerik.
‘Hé?’
‘Die starheid. Die stomme statigheid. Zei ze gedag toen we binnenkwamen? Nee toch? Maar op onbewaakte momenten kijkt ze ons aan flarden, met ogen als kogels. Zo zijn ze hier. Op hun hoede. Let maar eens op.’
‘Ho-ho! Rustig, Mauwerik. Ik ben hier ook... woonachtig hé, hi hi. Dat woord!’
‘Hopelijk ben jij niet besmet met die... die epidemie. Je woont hier al je hele leven. Ga mee naar Brussel. Verlaat dit provinciale nest.’

'Straks, Mau-Mau. Straks. Eerst een aperitief. Vertel even verder over je leven.'

'Eerst jij.'

'Huisje-tuintje-boompje-kindje. Vertaling: villa-manege-bos-dochter.'

'Hoe heet ze?'

'Esmeralda.'

'Manege-naam. Draagt permanent rijlaarzen. Haar in een staart. Zweepje. Hoogstwaarschijnlijk huig-r. Klopt het?'

'Clichés zijn altijd waar. Helemaal correct.'

'De wederhelft?'

'Geld. En zorgen dat er vers geld komt. Rijlessen. Paarden trainen. Onderdak en verzorging bieden. Er is nog een klein beetje geld op deze wereld. Een klein beetje veel. Ik kan het weten: ik hou de boeken bij. Paardenvlees kan nog altijd een goede belegging blijken. Levend, wel te verstaan.'

'Heeft Dagobert zich ingeneukt in jouw clan of heb jij hem verleid? Jullie waren ook niet bepaald arm thuis hé.'

'Het was wederzijds.'

'Hij had zich al van jongs af opgeknoopt met een das. Vreemd voor die tijd.'

'Ach.'

'De das is de facelift van de penis.'

'Wauw.'

'Toch was ik jouw vlam.'

'Korte tijd. Zoals het hoort. Avontuur. Kaarsvlam. Waait zo uit.'

'Je bent bedankt voor deze duidelijke metafoor.'

'Toch blij je te zien, Mauwerik. Nu jij. Jouw beurt.'

De Ricards kwamen er verrassend snel.

'Alstu,' zei de barvrouw.

'Dank u,' riep Mauwerik, halffluid verrast. Hij deponeerde een flapje van tien op de toog; ze toverde fluks het gepaste teruggeefgeld uit haar voorschoot.

'Zie je: we kennen hier ook al Hollands,' fluisterde Dorothea. 'Heb je dat gehoord? Alstu?'

'Ja ja. Krokettenparlé. Heinekenspraak. Gierige horecataal. Ze korten zelfs hun woorden af.'

'Vertellen, Mauwerik. Vat je leven samen. Na de brand. Nieuwe jaartelling. Ha ha. Toen de rook om je hoofd was verdwenen.'

'Unief, Filologie, Militair Hospitaal, huwelijksbootje, dochter, vertaalbureau, uitgeverij, weer vertaalbureau, twee weken onderwijs, whisky, mouterij, scheepsramp, reclameschrijverij, eenmaal per jaar Zuid-Afrika.'

'Hoe heet ze?'

'Marieke. Ze werkt in het Belgisch consulaat in Johannesburg.'

'Whisky?'

'Past in het rijtje. Ongenoegen. Onbehagen. Lost de zaken op, maar flambeert ze ook. Een van de oorzaken en een van de gevolgen van de scheepsramp met het huwelijksbootje.'

'Niet doen. Whisky wakkert aan. Santé.'

'Gezondheid.'

De barvrouw was nu ongemerkt weer wat genaderd. Ze staarde naar de nabije verte, naar waar het getik van ballen vandaan kwam.

'Mauwerik Vanhoutte?' bracht ze plotseling uit.

Ze draaiden gelijktijdig hun hoofd opzij.

‘Ja?’ deed Mauwerik verrast.

‘Niemand vergeet die naam.’

‘*Ook jij was een van hen,*’ flitste het door Mauweriks hoofd.

Hij sperde zijn ogen. Dorothea mimedde sussend en schudde onmerkbaar van nee.

‘Eh?’

De vrouw keek hem nu aan zoals ze dat wel vaker in dit stadje deden: met vermoedelijke voorkennis, en zowel wantrouwig als nieuwsgierig.

‘Jij hebt me werkloos gemaakt. Lang geleden.’

‘*En toen kraaide de haan driemaal.*’

‘Ik was rayonverantwoordelijke in de Lana. Linnen en lampen.’

‘O...’

‘Na de brand schakelde de directie over op uitsluitend voedingsmiddelen.’

‘Ja... de brand. Eh... en kon je dan niet mee...’

‘Nee.’

Dat was veel informatie ineens. Er viel een paar seconden stilte.

De vrouw knikte dan naar de snookertafel die baadde in een plas licht:

‘Dat is mijn kleinzoon daar. Luca. Hij wordt een kampioen. Zie hem weer bezig.’

Dorothea en Mauwerik draaiden zich half op hun kruk om en knikten stom.

‘Hoe heb je me herkend?’ vroeg Mauwerik, zich weer naar de bar wendend. ‘Het is meer dan veertig jaren geleden. Ik woon hier allang niet meer.’

‘Het brandluchtje om je heen,’ zei de vrouw onbewogen.

Even bleef het stil.

‘Mogen we nu lachen of moeten we deemoedig ons hoofd buigen?’ vroeg Dorothea dan fel.

‘Ja: hoe moeten we dat brandluchtje nu blussen?’ vulde Mauwerik strijdlustig aan. Hij nam een fikse slok. De vrouw haalde haar schouders op en keek veelbetekenend naar zijn Ricard.

‘Daar blus je niet mee. Dat goedje stookt het alleen maar op hé.’

‘Hé?’

‘Dat het brandversnellend werkt.’

De barvrouw leek plotseling vinniger te worden.

‘Slechte parfum doet dat ook,’ sneerde Dorothea.

‘Luca is ook goed in aikido. Een vechtsport.’

De vrouw knikte andermaal naar de speeltafel onder de lichtplas. De twee oudere mannen hadden hun strijdperk verlaten – daar heerste inmiddels duisternis.

‘Met die biljartstok?’

‘Ik heb niet gezegd waarin hij kampioen is hé. Het is alleszins iets met een stok.’

‘Ballenjongen,’ meesmuilde Dorothea.

‘En gij zijt van de manege zeker?’

‘Klopt.’

‘Ik riek het.’

De sfeer werd troebel. Zo vlug kon het gaan. Het gevaar zat erin dat een tweede Ricard hun dood zou kunnen betekenen – door vergif. Dat kleinjoch kon ook net zo goed op een teken van haar op ze toestormen en hun schedel klieven met zijn keu.

Dorothea speelde de ‘verstandigste’ en negeerde de barvrouw verder. Mauwerik spreidde theatraal zijn handpalmen, geïllustreerd met de bijhorende mimiek.

‘Wat was dat allemaal?!’

‘Tja... Keizer Nero is ook nog niet vergeten hoor. De Rijksdagbrand in Duitsland

evenmin.'

'Aha, een brandmerk hé. Ik ben gebrandmerkt.'

'Ze zijn je hier nog niet vergeten.'

Ze observeerden de barvrouw, die zich nu van hun afgewend had en zich verder onledig hield met prijslijsten, bierviltjes en citroenschijfjes. Af en toe wierp ze een ver-stolen blik op ze, met een zweem van een spotlachje om haar mond.

'Ze blijft grijnslachen, kijk.'

'Het is misprijzen; ze kijken hier allemaal zo.'

Het getik van de ballen was stilgevallen. Puber Luca vestigde zich aan de bar. Hij legde een heuse snookerkoker op het dichtstbijzijnde bankstel. Hij beschikte blijkbaar al over zijn eigen keu met toebehoren. Oma pootte een frisse pint voor hem neer. Er ontspoon zich onmiddellijk een geanimeerd gesprek op fluistertoon, waarbij de kerel diverse keren vrank en vrij naar Mauwerik keek en nadrukkelijk ja knikte of nee schudde.

'Je kijkt voortdurend naast me heen.'

'Dat joch en zijn omaatje daar beginnen danig op mijn zenuwen te werken. Eerst dat vezelen, en nu dat staren.'

Dorothea draaide zich om. De genaamde Luca keek haar uitdagend aan, tot ze het weer opgaf.

'Wat een etter zeg!'

'En hij blijft kijken... Zo typisch voor dat boerengat hier.'

'Rustig, Mauwerik. Rustig. Een bisnummer?'

Ze tikte tegen haar glas.

'Bah ja. Op een leuk weerzien.'

'Daarna verdwijn ik weer. Als je wil, kun je nog even mee naar de manege. Iets eten. Een snack. Ik heb mezelf vrijaf gegeven tot rond twee uur.'

'Ja, oké. Nog eens hetzelfde?'

'Ja.'

Mauwerik wenkte de barvrouw. Die knikte kort. Nu duurde het zijn tijd. Zij had de touwtjes in handen. De brandstichter moest geduld oefenen.

'Die komt in het Guinness Book of Records voor Vijandig Staren. Dat is nu al de hele tijd,' foeterde Mauwerik.

'Ik voel het. Ogen in mijn rug.'

Ze tikten hun tweede Ricard tegen elkaar.

'Eng puistenjoch hé?'

'Zo was jij misschien ook toen je dat etablissement hier in brand stak.'

'Ik was nog wat jonger. Pre-puistperiode.'

'Wil je van plaats wisselen?'

'Ja.'

Zo gebeurde.

Het snookerjoch snoof misprijzend. Ze konden het duidelijk horen. Zijn oma leverde hem inmiddels al zijn tweede pint.

'Ze heeft hem blijkbaar alles verteld. Hij is boos op jou. En hij haat je halflange haar. Die gel op zijn stoppelkop zegt al genoeg.'

'Boos? Die puber mag blij zijn dat ik dat ooit gedaan heb. Nu kan hij hier snookeren naar hartenlust.'

'De Lana is wel eerst weer heropgestart hé. En kijk maar uit: pubers zijn erg ontvlambaar. Vooral die met een komma tussen hun benen.'

'De ballenjongens hé.'

'Je pleegt plagiaat.'
'Zit hij nu nog te loeren?'
'Zijn ogen staan op steeltjes.'
'Wat een kort lontje.'

Mauwerik draaide zich bruusk om: 'Probleem?'

'Niet doen!' waarschuwde Dorothea. Ze trok hem aan zijn arm.

De kerel bliksemde met zijn ogen, glipte fluks van zijn kruk en stootte daarbij zijn snookerkoker om. Die viel open; twee halve keus gleden op de grond en rolden een eind weg.

Mauwerik grinnikte hardop.

'Luca!' zei de barvrouw scherp.

'Mauwerik!' fluisterde Dorothea. 'Laat hem!'

'Luca!' herhaalde de vrouw, dwingend en bezwerend. Hij gaf geen gehoor en mompelde iets onverstaanbaars. IJlings kwam ze van achter de toog vandaan. De kerel bukte zich om de weggerolde halve stokken bijeen te graaien. In een poging hem daarin voor te zijn, haalde ze hem met een gek sprongetje in en duwde ze hem opzij. Zo belandde ze met haar ene voet onbedoeld op de halve stokken, die haar uit haar evenwicht brachten en op de grond deden vallen. Er brak hoorbaar iets. De vrouw schreeuwde het uit.

'Aauw!! Aauw!! Ik... Aauw!!'

'Oma!'

Dorothea en Mauwerik keken beduusd op het tafereel toe.

'Miljaardedju!!' klonk het.

'Heb je betaald?' vroeg Dorothea snel.

'Ja.'

'Vlug.'

'Eh?'

'Vlug, weg hier!'

Terwijl toekomstig kampioen Luca vertwijfeld zijn aandacht probeerde te richten op drie dingen tegelijk, zijn keu, zijn oma en zijn uitdager, muisden ze er vanonder via de hoofdingang aan de winkelstraat, die vlakbij was.

Ze stapten haastig door en verlieten de hoofdstraat, af en toe omkijkend.

'Dat zag er niet goed uit.'

'Nee. Er zat aikido aan te komen hé.'

'Waarom moest je dat joch ook uitdagen.'

'Hij deed zelf niks anders dan dat. Dat stom gevezel. Heb je zijn ogen gezien? Wat een driftkikkertje. Zo word je nooit kampioen.'

'Het is de leeftijd.'

'Wat zou ze hem in hemelsnaam allemaal verteld hebben? Het is zo lang geleden. Wie ligt daar nog wakker van!'

'Zijzelf. En ze zal hetzelfde gezegd hebben als ze ons toegooide: dat ze door jouw schuld haar werk kwijtspeelde.'

'In de jaren stillekes. Ze is toch barvrouw ondertussen? Zoveel leuker dan caissière.'

'Zeg: je hebt toch betaald hé?'

'Eh... die eerste twee wel, ja. Ik dacht dat jij dat tweede rondje...'

'We gaan nu niet meer terug hoor.'

'Heb je dat ook horen kraken?'

'Ja. Wat was het?'

'Oma? De keu? Er zijn een paar mogelijkheden.'

'Ik hoop maar... '

'Ik ben hier amper een halve dag en ik moet alweer vluchten. Kijk: hier in de hoofdkerk was ik ooit misdienaar. Acoliet, zeiden ze. Ik moest niets anders dan begrafenissen dienen. Blijkbaar had ik een rouwkap.'

'Dat vond dat kereltje van daarnet ook.'

'En het schoof niet eens wat. De jongens die de trouwmissen kregen, hadden meer geluk.'

'Waar staat je auto?'

'Bij het nieuwe administratieve complex.'

'Heb je zin om nog mee te rijden naar de manege? Neem jouw auto.'

'Ik ken Dagobert niet zo goed.'

'Die krijg je niet te zien tussen de middag. Alleen mijn dochter en Danny, haar vriend.'

'Ik lust wel een hap na die opwinding.'

'Je kent de weg tot in Weidhove? Twee kilometer. Er is nog altijd maar één manege. Je kunt er niet naast kijken. Parkeergelegenheid in overvloed.'

'Ja, geen probleem.'

'Tot zo.'

'Tot zo.'

Toen Mauwerik het portier van zijn auto opende (en hierbij onwillekeurig glimlachend teruggedacht aan de peuk van daarnet die hij door Dorothea's raam mikte), hoorde hij het gezeur van een ambulance. Even sloot hij zijn ogen.

'Het was niet de stok,' mompelde hij.

Op hetzelfde ogenblik stopte een scooter vlakbij. De gehelmde berijder stapte af en ritste zijn jas op.

'Hé! Probleem!' klonk het gesmoord.

Verbaasd draaide Mauwerik zich om. Een stok rees; een stok daalde.

'Het is volbracht.'

117. LULLABY

Het hiernavolgende manuscript werd schrijfster dezès in bistro De Ongegeneerde Telurekker in het centrum van de Belgische hoofdstad bezorgd door Honeysuckle B'eremba, aanvankelijk correspondentievriendin, later raadvrouw van Adenike. Laatstgenoemde verdween anno 2012 spoorloos, via een koelwagen op weg naar Zeebrugge. De vlucht van Adenike was waarschijnlijk mede door Honeysuckle opgezet. Het 'logboek' van Adenike (zoals zij en haar vriendin het noemden) met haar wederwaardigheden in de Brusselse luxeprostitutie, geschreven in het Engels, moet nog steeds in haar bezit zijn, als zij tenminste nog in leven is. Dit is er één fragment uit. Het laatste. Schrijfster dezès (die door omstandigheden in contact kwam met Honeysuckle B'eremba) vertaalde de tekst naar het Nederlands.

Men weze ervan verwittigd dat het relaas van de feiten de spuigaten uit loopt. Men beseffe ook dat ZazaZ een schuilnaam is voor een Belgisch toppoliticus. Dat pseudoniem werd door Adenike zelf bedacht. Honeysuckle beloofde schr. dezès diens naam te onthullen indien zij er in slaagde dit verhaal te publiceren. Die man loopt al geruime

tijd met een fel gehavende roede rond. De wonde wil moeizaam genezen, en dat is maar goed ook. In het verhaal gebruikt Adenike haar eigen voornaam als derde persoon. Om begrijpelijke redenen verkiest ze niet het ik-vertelstandpunt. Schrijfster dezes heeft dit, in afspraak met Honeysuckle B'eremba, gerespecteerd.

Duimzuigen bij het aanhoren van slaapliedjes.

Dat kon. Dat mocht. Dat hielp.

Het gebeurde over ter wereld.

Werd men echter vijf jaar, dan kon, mocht of hielp dat niet meer.

Dan werden de tandjes namelijk geslepen.

Ai duim!

Nog eens vijf jaar later gebeurde dat nog een keer.

En na nog eens tien jaar andermaal.

Een brede volwassen glimlach ontblootte bijgevolg een slagorde van scherp aangepunte tanden.

Een grimlach van stalagmieten en stalactieten.

Het was wennen voor buitenstaanders, toeristen of bezoekers.

De stamleden zelf vonden het mooi. En nuttig bij het kauwen van allerlei taais.

ZazaZ rukte het condoom af en harpoeneerde zijn lul in de mond van Adenike. Na amper vier, vijf lendenstoten kookte de mannenmelk over. Nageslachtsap droop van haar kin en borsten. Adenike gorgelde, kokhalsde, hoestte en spuugde. Dit was de afspraak niet. Nadat ze de vermoedelijk laatste stroomstoot had ondergaan, klapte haar gebit onverbiddelijk dicht. Het gekreun van genot ging eensklaps over in een ijsselijk klinkend gebrul. ZazaZ had er geen rekening mee gehouden dat men in het thuisland van Adenike de tanden messcherp liet slijpen. Adenike spuwde het vleselijke ding uit en kokhalsde andermaal. Vlak na het gebrul keek de geamputeerde verbijsterd naar de hevig bloedende worm, die een kort eigen leven begon te leiden en fluks ineenkromp. Met hernieuwd gebrul stortte hij daarna te gronde. Adenike deinsde keelschrapend en spuwend achteruit, veegde haar mond af aan het overgordijn en graaide haar kleren bijeen.

Dit is dus het laatste fragment uit Adenikes logboek. Schrijfster dezes hoopte er na vertaling een einde aan te kunnen breien door verdere getuigenissen van raadvrouw Honeysuckle. Wat was er daarna gebeurd? Waar was Adenike naartoe gevlucht? Hoe had ZazaZ de pijnlijke zaak opgelost? Welke informatie kregen zijn thuisfront en zijn werkkring hierover? Waar greep het helende vleselijke deel van dit verhaal plaats? Wie hielp hem? Wie hielp Adenike?

Honeysuckle B'eremba bleek echter alsnog onbereikbaar te zijn. Schrijfster dezes publiceerde het verhaal dan maar zoals het haar gegeven was (maar ondertussen vertaald) in een literair magazine dat als belangrijk wordt beschouwd. Het fameuze 'logboek' gaf immers blijk van letterkundige kwaliteiten. Sindsdien is van Honeysuckle B'eremba echter helemaal geen spoor meer te bekennen, noch van het 'logboek' waar ze vermoedelijk nog altijd over beschikt, hopelijk in levenden lijve. Daardoor ook is de identiteit van de politicus niet bekend geraakt.

Schr. dezes vreest het ergste. Dit is immers België, het landje van de surrealistische, groteske, hallucinante 'mogelijkheden'.

Getekend:

118. WAAKVROUW & OUD EDELHERT

01

Als kind was Sline ooit aangevallen door een kraai die naar haar ogen mikte en pikte. Vandaar misschien haar voorkeur voor donkere brillen, waarachter ze zich buitenshuis drie seizoenen lang verschool, hoewel ze zo scherp zag als een havik.

Een bejaarde handelaar in edelstenen wiens haren als een sneeuwstorm om zijn hoofd warrelden, bezorgde haar een benijdenswaardige plaats op de arbeidsmarkt. Meneer Erdus bewoonde een ruim huis in de enige laan van de stad die ook als 'boulevard' benoemd werd. Het was gelijk zijn atelier en zijn handelskantoor in de nadagen van zijn activiteiten op de arbeidsmarkt der edele stenen.

Nooit ofte nimmer had meneer Erdus kunnen vermoeden dat hij als indiaan zou komen te gaan.

Wanneer 's avonds het personeel (twee mankracht, zijnde een vrouw en een man die in het verkeerde lichaam zat) deze versterkte en beveiligde vesting verliet, bleef hij alleen achter. Dat vond hij een onprettig idee. Hoe ouder hij werd, hoe onprettiger hij dat vond. Zijn edele stenen bewaarde hij immers nog altijd in ouwe getrouwe safes, verspreid over het etablissement. Banken noch koeriers vertrouwde hij. En hij wou zijn lievelingen ook dicht bij hem. Hij liet een advertentie in de streekkrant zetten die aan duidelijkheid alles te wensen overliet en waar alleen de snuggeren iets van konden snappen. Meneer Erdus wou uitdrukkelijk een jonge vrouw, zonder bijbedoelingen. Dat had hij goed gezien; er was duidelijk over nagedacht.

Zij werd het: de waakvrouw.

Niemand mocht het weten.

Meneer Erdus stond op geheimhouding.

Dat was heel erg belangrijk, benadrukte hij.

Stine begreep het.

Ze zou het aan niemand vertellen.

Ze zou onzichtbaar worden als een indiaan op de prairie wanneer ze het huis der edele stenen benaderde.

Sline Maanmot kwam elke avond (na het pinnen van codes) de nacht doorbrengen op de luxueuze eerste verdieping van het huis. Daar had ze een panorama dat vooral bestond uit prikkeldraad en groene glasscherven. Er heerste oorlog in de tuin en op de muren. De oude man betrok de tweede verdieping. Een eenpersoonslift hees hem tot op gewenste hoogte.

Bij het solliciteren hadden haar lengte, haar camera en haar donkere bril (die ze opzettelijk had opgehouden bij het binnenkomen) een bepalende rol gespeeld. Met alle drie bleek ze goed overweg te kunnen. De combinatie van deze drie elementen gaf haar de allure van een snuggere bodyguard. Haar gitzwarte halflange asymmetrisch

geknipte haren vormden de kroon op het werk. Meneer Erdus had de perfecte bliksemafleider gevonden.

Elke avond dronken ze eerst samen een glas. Er was ook telkens een bescheiden koude schotel voorzien, waarvan aanzienlijke voorraden aan huis geleverd werden. Pizza kon ook. Soms een moussaka. De oude rijkraad begon de wereldspijzen te kennen en te waarderen. Een stevige avondwijn vormde evenmin een probleem. Daarna, omstreeks halftien, ging de bejaarde zaakvoerder slapen. 's Ochtends was de man al voor dag en dauw op. Sline trof onveranderlijk een volgeladen ontbijtblad in de keuken aan, want hij was al van vroeg in de weer geweest. Wanneer ze na een vorstelijk ontbijt naar huis vertrok, arriveerden Dora en Stefaan, de beide werknemers. Zo ging dat elke ochtend, avond en nacht, week na week, weekends inbegrepen. Het betaalde goed, en het was een droomjob. Slapend sparen. Alle dagen vrij. Elke nacht in de grot van Ali Baba. Sline Maanmot had het voor mekaar. Haar gebrek aan een nachtleven in de ontspannings sfeer compenseerde ze overdag met intense aanvallen van shoppen en schuimende golven van tearoomrazernij. Ze werd een topdeskundige in prijs/kwaliteitsverhoudingen en allerlei soorten melkachtige koffie. Ze kwam soms ook aan wat schrijfwerk toe.

Sommige mensen waren te slim voor deze wereld. Ze konden dit goed verbergen door hun projecten half of helemaal niet te doen slagen. Of er niet eens aan te beginnen. Dat waren prima vermommingen en rookgordijnen, die de rest van de soort niet eens correct kon interpreteren. Die begenadigden gingen ofwel ten onder aan verslavende middelen ofwel leidden ze een ontspannend bestaan op deze aarde terwijl aan de achterkant van hun hart bijwijlen toch een boos mannetje rond een knappend vreugdevuurtje danste. ('Gemiste kansen,' noemden de anderen dat dan.) Sline Maanmot was een van die geestrijke beterbedeelden. Niets hoefde. Alles mocht. Haar gedachten vereisten soms nieuwe woorden, die nog niet bestonden, en die nog uitgevonden moesten worden. Vaak verborg ze zich achter haar donkere bril of haar camera; bij gebrek aan verse woorden schoot ze beelden die veel meer vertelden of verklapten.

Sline had twee opleidingen achter de rug. Al heel jong had ze het dodelijk fnuikende mainstream onderwijs verlaten voor een dolle duik in de kunstrichting fotografie. Daarna koos ze voor de journalistiek. Ze kluste na haar studiejaren aanvankelijk wat in de reclamewereld. Ook daar botste ze op de amechtige mechanismen van de mainstream, een enkele opzettelijk ongeschoren meninghebbende niet te na gesproken. Ze verliet dat wereldje van bruistabletten en levensverlengende yoghurt en solliciteerde bij enkele productiehuisen die televisiefictie en realityprogramma's maakten. Cakeje? nam haar in dienst. Ze doorliep bliksemsnel de hiërarchie, tot ze na drie jaar op een stikjaloerse concullega botste, bovendien 'zoon van'. Sline Maanmot verliet prompt productiehuis Cakeje? en installeerde zich als onafhankelijk zelfondernemend copywriter in haar geboortestad. Ondertussen solliciteerde ze ook bij verschillende goeidoelenorganisaties naar een job in de pr en/of copywriting. Toen dook na korte tijd de advertentie van de edelstenenman op. Een sabbatjaar van 24 karaat lonkte. Ze zette de copywriting even op een waakvlam en werd waakvrouw.

De jaarlijkse paasfoor deed de stad weer aan. Een ola van achtbaangegil, oliebolengeur en microfonisch versterkt tombolageleuter golfde door het centrum. Die ene donderdagavond – de openingsavond – zou Sline te laat op haar werk komen. Dat had twee redenen. Eén: er was een leuke brief toegekomen, met goed nieuws. Twee:

doeltreffend en schietgraag met haar camera als ze was, schoot ze – met haar donkere bril op – uit pure feestvreugde aan de schietkraam op de paasfoor een compleet indianenplunje bijeen, uitbundige verentooi inclusief. Aangespoord door een vriendin en enkele omstanders paste ze de metamorfose prompt toe en ging ze zich zo in haar tweede huid presenteren in haar oude stamkroeg. Het vuurwater vloede rijkelijk, maar toen moest de squaw echt weg.

‘Maar allez, nog eentje!’

‘Ugh-ugh!’

‘Wie werkt er nu nog zo laat op de avond?’

‘En ’t is paasvakantie!’

‘Ugh-ugh!’

‘Of wacht Witte Veder ergens op u in de bosjes?’

‘Nee: Oud Edelhert,’ antwoordde Sline cryptisch.

Voldaan en voltooid haastte ze zich naar de boulevard. Ze was nog nooit te laat geweest, en vroeg zich af hoe meneer Erdus zou reageren. Hield hij van een dergelijke verrassing? Misschien had hij al zijn avondmaal genuttigd, washed down met enkele glazen donkerrode bordeaux. Ze lustte nu ook nog wel wat. Ze zette er flink de indianenpas in. De boulevard bevond zich aan de kleine periferie van de stad, gezeid ‘de oude ring’.

‘Hei! Gedroogd Vlees!’

‘Hoka hei! Zwemt Met De Zalm!’

‘Pas op voor de cowboys!’

‘Naar de kermis geweest, kip?’

‘Hé, pluimenkop!’

‘Konijn met pluimen!’

Verdomme, allemaal getuigen. De eis tot geheimhouding kreeg hierbij een flinke deuk.

De jaarlijkse paasfoor leek telkenmale in honderdvoud klootjesvolk te genereren. Ze kwamen van onder de grond gekropen, de blozende wafelwijken in uitdijende leggings als tweede dikhuiden, de bolle bierventen in te smalle jeans of camouflagebroeken gewurmd, een papegaai of een namaakembleem van een motorclub op de rug gestikt, geflankeerd door het weldoorvoede nageslacht tot de tanden gewapend met snickers.

Vervelden die lui ooit wel eens?

Of gingen die slapen en paren in hun uniformen?

Nagestaard door enkele voorgangers verschaftte Sline zich toegang tot het heiligdom. Een laatste flard kermislawaai woei haar nog aan. Daarna betrad ze de gedempte wereld van het grote geld. Een vlugge blik op haar smartphone vertelde ze dat ze ruim drie kwartier te laat was. Een primeur. Hoe zou de nauwgezette meneer Erdus omgaan met dit euvel? Haalde zijn Zwitserse precisie de bovenhand of zou hij zijn Bourgondisch hart laten spreken?

Sline haastte zich naar wat ten huize de eetkamer werd genoemd. Toen ze de deur opende, hoorde ze al het bekende kuchje van Oud Edelhert, gevolgd door het geluid van een glas dat neergezet werd.

‘Meneer... ‘

'Whoehaa!!'

Een vreemde schorre brul weerklonk in de eetkamer. Meneer Erdus greep naar zijn borst, zijn keel. Hij rochelde, hijgde, piepte, zakte opzij, zijn stoel kantelde mee en hij kwam met een zachte bons op de grond terecht. Dit werd bezegeld met een plas bloedrode wijn die zich een weg over de tafel zocht, in de richting van het ongebruikte bord, glas en bestek van Sline.

'Meneer Erdus!'

Sline snelde de eetkamer in en deed er alles aan om hem weer tot bewustzijn te brengen. Ze knoopte zijn hemd los, roffelde op zijn borstkas, klapte met haar vlakke hand tegen zijn hoofd, schudde hem dooreen, riep ononderbroken zijn naam. Helaas had de verschijning van de indiaan in één klap alle leven uit hem geblazen. Hij had zich letterlijk doodgeschrokken bij de verlate entree van de gepimpte Sline. Ze gaf het na enkele minuten op, terwijl ze ondertussen al besloten had geen hulpdiensten te bellen. Het zou toch niet meer baten. Meneer Erdus was dood. En zij was hier als indiaanse binnen komen sluipen. Zij was zijn doodsoorzaak. Hoeveel hadden er haar gezien en nageroepen? Haar hier zien binnengaan?

Ze zeeg onthutst op een stoel neer en bekeek met gesperde ogen het ontzielde lichaam van haar opperhoofd op de grond.

Waakvrouw, wat nu?

Verrassing van formaat!

Langzaam ontdeed ze zich van haar kermisplunje. Wat moest ze er nu mee? En wat met... Haar blik viel op de eenpersoonslift die meneer Erdus in levenden lijve elke avond naar de tweede verdieping had gehesen. Ze stond op, vulde haar glas, dronk de wijn in één teug op en nam een besluit.

02

'Meneer Erdus moet minstens een week het bed houden. Hij mag niet gestoord worden,' deelde Sline die vrijdagochtend mee.

'Wat heeft hij?'

'Het is een oude man hé. Problemen ter hoogte van keel en borst. De dokter is geweest. Hij had het ook over mogelijk besmettingsgevaar.'

'Maar wie zorgt er dan verder voor hem?' wou Stefaan weten.

'Alles is geregeld; daar zorg ik wel voor.'

'Hoe moet het dan verder hier beneden?' vroeg Dora. 'Heeft hij instructies gegeven?'

'Ja. Jullie mogen tot nader order even met betaald verlof.'

'Kan dat zomaar?'

'Meneer Erdus staat er op.'

'Mag hij echt geen bezoek ontvangen?'

'Jullie weten hoe strikt hij kan zijn. Nee. Hij wil uitdrukkelijk niet gestoord worden in zijn ziek-zijn. Dat was ook de wens van dokter Dumortier. Een bevel, eerder. Alleen ikzelf. Als ik naar de tweede verdieping ga, moet ik een smoeltje om.'

'Is zijn familie verwittigd?' vroeg Stefaan. 'Hij is niet meer van de jongste.'

'Zoals ik al zei: alles is geregeld,' zei Sline.

'Minstens een week dus?'

'Dokter Dumortier was daar duidelijk in, ja.'

'En we krijgen betaald? We hoeven geen verlofdagen op te nemen?'

'Ja. Nee. Meneer Erdus neemt nog de nodige maatregelen.'

'En jij komt hier... '

‘Zoals gewoonlijk. Dat is dan ook mijn opdracht hé, in goede en in kwade dagen.’

‘Dat klinkt als getrouwd-zijn, Sline.’

‘God beware me.’

‘En je zult wel opslag krijgen.’

‘Je bent nu ook wel een echte waakvrouw; zie maar dat hij hierboven niet dood ligt als we terugkomen. À propos: hoe weten we...’

‘Ik hou jullie natuurlijk op de hoogte.’

‘Allez dan...’

‘Prettige vakantie, Stefaan, Dora.’

‘Verzorg hem goed, Sline.’

‘Aan niets zal het hem ontbreken.’

‘Zijn kluizen zijn toch...’

‘Ja ja. Alles is... safe.’

Toen werd het voor een lange tijd stil in het huis.

Meneer Erdus zaliger lag op bed als een opgeprikte vlinder, ringen en sierspeld inclusief. Hij had de teint van een kleurloze kaars. Sline Maanmot stond hem in de deuropening aan te staren. Het had haar niet veel moeite gekost de overledene naar de tweede verdieping te slepen. Hij woog verrassend weinig. Alleen de kleine lift was een hinderenis gebleken. Sline had meneer Erdus half rechtop moeten zeulen. Hij stond in wankel evenwicht overhoeks in de lift geleund toen ze op de knop duwde. Zelf nam ze de trap naar de tweede verdieping. Toen de liftdeurtjes weer openschoven, kantelde het lichaam als een dronken ledenpop naar voren. Sline had dat voorzien. Ze had het dode lijf ontweken en op de kussens laten vallen die ze preventief op de grond had gelegd. Daarna nam ze meneer Erdus op sleeptouw naar zijn bed, zijn voorlaatste rustplaats. Ze dirkte hem nog wat extra op met de dure juwelen uit zijn nachtkastje. De sneeuwstorm om zijn hoofd lag nu als een piekenkroon op zijn kussen, alsof hij permanent de schrik van zijn leven aan het ondergaan was. Sline Maanmot keek naar het bundeltje indianenkleren in de hoek van de kamer. Bovenop lag de verentooi.

‘Oud Edelhert,’ mompelde ze. ‘U verdient een pluim. En een warm onthaal op de eeuwige jachtvelden.’

03

Na het crematieproces blijven vaak metaalresten over. Niet alleen edelmetalen, zoals gebitsvullingen en sieraden, maar steeds vaker ook orthopedisch materiaal zoals kunstheupen. Wat doe je ermee? De Landelijke Vereniging van Crematoria riep in de jaren '90 van de vorige eeuw een fonds in het leven, dat met de opbrengst van de metalen goede doelen steunt. In de wandelgangen noemt men dit het Edelmetaal-fonds.

Sline M., kersvers Hoofd Externe Relaties van het Edelmetaal-fonds, vertelt:

‘Het systeem werkt perfect. Het is wel zo, dat van het materiaal dat wij aantreffen feitelijk maar 10 procent edelmetaal is. Er zitten ook schroeven en aluminium tussen. Van de rest is nog 90 procent geen echt edelmetaal, maar dat is moeilijk te bepalen. Het maakt het verwerkingsproces enorm lastig. Een gespecialiseerd bedrijf verwerkt de metaalresten tot goud, zilver, platina en palladium. Daarna worden ze verhandeld op de edelmetaalmarkt in Londen. Na aftrek van kosten gaat de resterende opbrengst van de verkoop naar het fonds. Het systeem past in onze huidige tijdgeest om producten te recyclen. Ook vanuit milieutechnisch oogpunt. Bovendien levert het netto

forse bedragen op. Zo doneerden we in totaal al 700 000 euro aan diverse goede doelen.'

119. RISE & SHINE

(... MY SHOES)

De naam Zviva Cmaqqr deed in de Westerse wereld wenkbrauwen fronsen. 'Niet van hier zeker?' Ze was inderdaad een nazaat van commercieel geboefte uit de Levant. Ze kwam uit een familie die met politiek, wapens, koffie, dadels en afpersing te maken had. Door haar aderen stroomde ook wat Judaïstisch bloed. Al haar familieleden waren vermoord, verdwenen of opgesloten. Zviva bleef over. Ze glipte als ondernemende postpuber door de mazen van het net en belandde eerder op goed geluk uiteindelijk definitief in Brussel, een capitoelkrachtige stad midden in het oude Europa, dat zijn barsten en bressen aan het lijmen was door de Verenigde Staten van Amerika na te apen.

Zviva Cmaqqr, 37, single, volslank, ravenzwarte haren, ogen als opgloeierende sintels, had ondertussen een van de vreemdste beroepen ter wereld. In damesschoenwinkel Rise & Shine in hartje Brussel paste ze permanent schoenen, elke dag van 10 tot 17 uur. De bedoeling was klanten te lokken, het principe indachtig: volk trekt volk aan. De eigenaars van de winkel, het echtpaar Speijer, waren daarvan overtuigd. Zviva Cmaqqr paste dagelijks tientallen en wekelijks honderden schoenen, beurtelings links en rechts. Niet te verwonderen dat ze thuis op blote voeten liep, eender welk seizoen, vaak met dank aan de vloerverwarming.

De Speijers hadden Zviva uiteraard duidelijk zichtbaar voor voorbijgangers geïnstalleerd, in een passofa centraal in de winkel. Zowel door de dubbele glazen deur als door de beide etalageramen kon je haar aan het werk zien. Om de troon van deze paskoningin heen waren nog vier lederen kubussen verspreid, waarop kooplustige vrouwen hun voeten in nagelnieuwe nauwe schoentjes wrongen. In twee kuipfauteuils konden hun balende mannen de tijd doden. Door bijvoorbeeld naar de ravenzwarte diva in de centrale passofa te kijken. Als ze geluk hadden, droeg die een rokje.

Rise & Shine lag in een smalle autovrije winkelstraat. Pal ertegenover had je Café Amadé, een mekka van mokka, espresso, cappuccino en latte. De straat was smal genoeg om van op het terras van de koffiebar de koopwaar te keuren. Zelfs van binnenuit kon je nog net de prijskaartjes lezen. Onveranderlijk hoofdpersonage in dat panorama, winter, zomer, was dus Zviva Cmaqqr. Hoe vaak had die al niet verstoelen zuchtend naar de overkant gelonkt!

De echtlieden Speijer, rijzige magere vijftigers, bewogen zich statisch als zeepaardjes achter het glas van hun etalages. Wanneer ze klanten te woord stonden, leek het alsof ze naar adem haptten. Soms bogen ze even om een schoen uit het uitstalraam te plukken. Soms bukten ze zich om een schoen aan een voet te wrikken. Soms hielden ze een schoen als een kleinood of een relikwie omhoog en aanbaden die. De eredienst van de damesschoen verliep sereen en pantomimisch. Het echtpaar Speijer, dat al bij leven en welzijn gemummificeerd leek, kwam niet op het idee om de klanten die

koopneigingen vertoonden een kopje koffie aan te bieden. Een idee waar Zviva Cmaqar elke dag mee speelde, maar nooit durfde uit te spreken.

Er deed zich plotseling een probleem voor dat niet te vermijden viel. Vroeg of laat moest het er van komen. Bepaalde schoenen waren duidelijk seizoengebonden. En bovenal: bepaalde schoenen pasten alleen bij bepaalde kleren of speciale gelegenheden. De winkel had een hoog Assepoestergehalte. De levende paspop die Zviva was, kon dat allemaal niet bolwerken. Financieel dan. Ze kon onmogelijk om zo te zeggen elke dag in een andere outfit verschijnen. Tenzij natuurlijk de Speijers daarvoor wilden betalen. Maar dat wilden die niet. Het probleem werd een conflict. Een hittegolf deed de gemoederen escaleren. Drie dagen later werkte Zviva Cmaqar in Café Amadé aan de overkant. Het echtpaar Speijer afficheerde prompt de vacature aan de beide winkelramen, maar niemand bood zich aan. En dat bleef zo. De winkelsector was in crisis; niemand wilde nog lange uren kloppen voor een hongerloon. Woedende blikken die ondertussen heen en weer flitsten tussen Rise & Shine en Café Amadé werden minachtende blikken, gaandeweg koele blikken. De Speijers hadden nog nooit wat gedronken in Amadé. Tatjana, de hupse bazin van Amadé, had wederzijds nog nooit wat gekocht in Rise & Shine. Ze stuitte nochtans vaak op adembenemende stiletto's rond. Niemand deed haar dat na. Zviva legde – met goedkeuring van Tatjana – haar dagelijkse kilometer in makkelijke instappers af, het comfortabele duo waar de meeste tearoommeiden gebruik van maakten. De koffie was er dus eindelijk van gekomen – aan de overkant, bij de bron.

Ambroos Allegoor verscheen in die periode frequent in Café Amadé voor zijn namiddagkoffie. Dat was niet toevallig.

- de namiddaguren waren de ergste;
- hij was op zoek naar een model;
- ... bij voorkeur niet zo'n westerse bleekscheet.

Vijfenvertiger Ambroos (voor de intimi: Ambras, soms ook: Allegaar) was kunstschilder. Hij gaf om den onbeleggen brode ook wat les aan de Academie voor Beeldende Vorming. Maar hij wou dus graag zijn eigen model, het liefst een oosters type. Zelf leek Ambroos Allegoor meer op een klokkenluider van een oude kathedraal; het begin van een bochel meldde zich al aan ter hoogte van zijn schilderschouder. Zijn bekendheid als artiest beperkte zich ook tot het stratenplan van de wijk waar hij woonde, in hartje Brussel. Al betekende dat, in het kader van Europa, toch wel iets, meende hij.

Koffie in de achternoon dus, in de Amadé. Zviva Cmaqar heur haren waren al zo zwart als de koffie die ze aanbracht. Dat was zeer naar de zin van Ambroos / Ambras Allegoor / Allegaar, die nu vrijwel elke namiddag opdook in het mekka van de mokka. 'Nee, zwart, black, ha ha, geen melk, geen suiker, puur zwart, pure black.'

Al die rommel eromheen moest ze niet meer aanslepen.

'Oké meneer.'

'Ambroos. Het is Ambroos.'

'Am... ?'

'... broos. Ambroos. Soms Ambras, ha ha.'

'Dat zeg je zelf hé.'

Twee weken later.

'Zin om te modelleren?'
'Model... wat?'
'... leren. Eh... model te staan. Te zitten.'
'Foto's?'
'Schilderijen. Op doek. Zoals op de academie.'
'Zijn er daar geen modellen dan?'
'Ik zoek een nieuw model.'
'Je schildert dus? Misschien.'
'Het betaalt. Ik geef je er wat voor. Per uur.'
'Mm. Kleren?'
'Jij kiest.'
'Mm. Geen rare toestanden hé!'
'Maar neen!'

Nog een week later.
'De dinsdagen ben ik vrij. Op zondag werk ik ook niet.'
'Ah, je doet het?'
'Wat is de vergoeding?'
'Vijftig euro per sessie?'
'Sessie?'
'Twee uur, soms minder, soms meer.'
'Dat is lang.'
'Zeventig.'
'Oké.'
'Prachtig. Nu dinsdag om 14 uur?'
'Ja. Schrijf het adres maar op. Koffie?'
'Koffie. Pure black.'

Aldus bewoog Zviva Cmaqqar zich nog intenser op de arbeidsmarkt, zij het in een grijze zone. Op dinsdagen.

'Heb je Titanic gezien?'
'De film?'
'Ja.'
'Ja.'
'Zo zou je ook eens... '
'Aha. Hm... ja... '
'Ik verhoog de vergoeding. Voor de kunst. Niets anders.'
'Honderd.'
'Honderd is goed. It's a deal.'
Zviva speelde haar kleren uit.

Op een vrijdagnamiddag met slagregen en wilde windstoten – paraplu's zeilden met achterover geklapt steile baleinen het grijze zwerk in – viel Ambroos' blik op een paar adembenemende paarse laarsjes in de linkeretalage van Rise & Shine. Dat was het. Dat moest het worden.

In een moment van koffieluwte wenkte hij Zviva.

'Kijk!'
Hij knikte naar de overkant.
'Ja?'

'Waarom stralen mijn ogen, Zviva?'
 'Waarom?'
 'Kijk nog eens goed. Linkerraam.'
 'Ik kijk zo weinig mogelijk naar daar, dat weet je toch ondertussen wel.'
 'Maar toch... Wil je ze dan niet? Je krijgt ze van mij. Die paarse daar.'
 Zviva boog zich wat voorover en tuurde ingespannen naar de overkant. Madame Speijer was net twee handtassen in de vitrine aan het herschikken.
 'Rechts van haar; zie je ze?'
 'Dat paarse paar?'
 'Ja.'
 'Wauw. Peperduur. Heel mooi.'
 'Ze zijn van jou.'
 'Meen je dat?'
 Ambroos knikte heftig.
 'Echt waar?'
 'Echt waar.'
 'Eh... '
 'We kopen ze van zodra je een vrij moment hebt.'
 'Maar... '
 'Ja?'
 'Ik zet daar geen stap meer binnen.'
 'Maar... '
 'Nee, ik ga niet mee.'
 Nu tuurde Ambroos op zijn beurt ingespannen naar de overkant.
 'Denk je dat het jouw maat is?'
 Zviva kneep haar ogen tot spleetjes: 'Ja. Na jaren schoenen passen zie ik het wel. Zeker weten. 37. Dat is het. Als het geen 37 is, vraag je er maar naar.'
 'Ik durf dat, hoor! Voor jou... '
 'Ik ben be... '
 'Zviva!' riep Tatjana dwingend.
 'Ik kom!'

Ambroos Allegoor trok zijn stoute schoenen aan en betrad diezelfde valavond net voor sluitingsuur damesschoenwinkel Rise & Shine. Zonder aarzelen wees hij het paarse duo aan. De Speijers stelden geen vragen, maar keken hem alleen maar wat langer dan andere klanten aan. Café Amadé was ook al dicht. Het gure weer had de straten schoongeveegd.

Op zaterdag gaf Ambroos les.
 Op maandag verscheen hij met een triomfantelijk glimlachje in de Amadé. Zviva lonkte veelbetekenend even naar de overkant en lachte.
 'Morgen?'
 'Morgen.'
 Die nacht kon Ambras Allegaar de slaap niet vatten. Hij bevond zich op de Titanic. Blank vlees, zwarte haren, rode laarsjes.

Dinsdag.
 Tik-tak-tik-tak-tik-tak-tikker-tak-tik-takker.
 Hoge hakken naderden de deur van zijn atelier.
 'Wauw: stiletto's? Jij?'

‘Een evenwichtsoefening,’ glimlachte Zviva. ‘Zeven centimeter lang, achten-
tachtig millimeter breed. Oefenen voor wat komt.’
Het hart van Ambroos stuiterde vol verwachting op en neer in zijn borst.
‘Kom erin. Alles staat klaar.’
Tik-tak-tik-tak-tikkerdetakker-tik-tak.
‘Zoals in Titanic?’
‘Weer dat?’
‘Bah ja... We zijn toch... Ik heb toch... Je hebt toch al eens...’
‘En zijn dat daar... ?’
Zviva ging op de sofa zitten en knikte naar de doos van Rise & Shine. Jaren had ze
zulke dozen aan haar neus zien passeren.
‘Ja! Die moet je... Die mag je... Trek je die aan?’
‘Alleen die... ? Niks anders?’
‘Eh... nee. En ik zie dat je nu toch ook al hoge hakken draagt.’
‘Alsof dat... Dus bloot met laarzen?’
‘Naakt is het juiste woord. Wil je eerst een gin-tonic?’
‘Geef ze eens.’
Ambroos reikte haar de doos aan. Zviva schopte haar hoge hakken uit en bevrijdde
vakkundig de inhoud.
‘Wauw, mooi. Maar...’
‘Ja?’
Ze bukte zich en mikte haar linkervoetje in zo’n paars laarsje.
‘Verdorie...’
Dat lukte niet.
‘Probeer eens rechts.’
‘Dat zal zeker ook niet...’
Ze greep naar het rechterlaarsje en probeerde er haar voet in te wringen. Na amper
één poging gaf ze het al op.
‘Verdorie...’
‘Maar...’
‘Zie je: het gaat helemaal niet!’
Ze schopte de laarsjes een eind van haar weg.
‘Hela! Maar je zei toch... 37?’
‘Dat is hier eh... nee... Dat is geen 37. Eerder 35, zou ik zeggen.’
‘Maar vrijdag heb je toch...’
‘Vrijdag was vrijdag.’
‘Wat krijgen we nu?’
Ambroos werd boos.
‘Ik hou mijn kleren aan, Ambroos. Geen Titanic meer.’
‘Wie het schoentje past, trekke het aan,’ snauwde hij plotseling. Zijn bochel groeide
dreigend. Hij naderde de sofa waarop ze niet lang geleden ook liggend naakt had ge-
poseerd.
‘Ze zijn te klein!’
‘En dat constateer jij nu na jaren schoenen passen!’
‘... na jaren doen alsof ik schoenen paste!’
Zviva bukte zich weer om haar voeten in haar schoenen met stilettohakken te schui-
ven. Dat ging bewonderenswaardig vlug.
‘Laat dat!’
‘Wat?!’
‘Laat dat!’

'Verdorie, wat... '
'Kleren uit!'
'Pardon?'
'Kleren uit! Je bent mijn model!'
'Model? Model? Lelijke voyeur! Vieze fetisjist! Gefrustreerde zondagsschilder!'
'Godverdomme! Jij schijnheilige mokkatrut! Ze passen wel hé! Ik zag het wel!'
'Pas op hé, bultenaar: ik ben gewapend!'
'O ja? Waarmee dan wel?'
'Hiermee! Rise and shine my shoes, boy!'

Zviva kantelde half achterover, hief haar benen, vernauwde haar ogen tot spleetjes, ontspande de springveer in haar rug en haalde dan uit.

De kunstschilder Ambroos Allegoor stierf niet eervol in Zviva Cmaqqars armen, maar oneervol tussen haar benen, waar hij dubbel dodelijk gepenetreerd in terecht kwam. Haar voorgeschiedenis van politiek, wapens, koffie, dadels en afpersing deed haar vakkundig omspringen met gekraak van ribben, overvloedige bloedvloeï en dood blank vlees.

120. MET NAME

Jan Peruwelz kon het ook niet helpen dat hij zo heette. Liever had hij Jean Liedekerke geheten. Of Ben Vos. Sommigen waren echte gelukzakken op dat vlak. Doeschka Peper bijvoorbeeld was best tevreden met haar namen. Boudewijn Decraene simpelweg ook.

Maar nu ter zake.

Zulma Stinckens fietste naar huis op het pad langsheen de Leie. In enkele boomstammen boven op de verhoogde berm naast het water waren harten gekerfd. Ze kende die al vanbuiten. *A/R. Rik en Petra. L & B. Justine love.* Een *K* midden in drie harten. Er kwam een tegenligger aangefietst. Zo'n kleurrijke wielertoerist die met hoge snelheid van zichzelf wegfietste, ook al was de aardbol rond en kwam hij zichzelf toch weer tegen. Misschien omdat hij Dick Proot heette?

Maar nu ter zake.

Was het het lage scherpe zonlicht van die valavond in november? De afleiding door die boomharten gecombineerd met hoge tegenliggende snelheid? Hoe kwam die hardhandige verstrengeling tot stand? Wie zag klaar in dit kluwen? Deze plotse copulatie tussen een elektrische gazelle en een racefiets met een frame van carbon? Wie ontwarde Zulma Proot en Dick Stinckens?

Twee minuten na de frontale botsing bereikte Jan Peruwelz de plaats des onheils. Achter op zijn tandem zat Doeschka Peper. Ze vlijden ijlings hun gevaarte tegen de bermhelling neer. Het stilleven van twee lichamen op de grond omarmd door de chaostheorie was immers verontrustend. Bij het afstappen viel Doeschka's portefeuille op de grond, waarbij een foto van Ben Vos met ontbloot bovenlijf tevoorschijn piepte.

Verder ter zake.

Met name advocaat Boudewijn Decraene regelde de scheiding.

Met name begrafenisondernemer Jean Liedekerke zorgde voor een waardige afscheidsdienst van wielertoerist Dick Proot.

Pas twee jaar later, na haar revalidatie, kocht Zulma Stinckens een nieuwe fiets. Zonder elektriciteit.

121. HERFST IN ZOOTE-WATERGEM

Bussen volgestouwd met dagtoeristen op weg naar de Vlaamse Ardennen of een stuk Mooi Wallonië stopten hier soms. 'Pitstop', hijgde de reisleader dan door de microfoon. Mensen met volle blazen stapten uit. Plassen maar. Een bosschage onttrok de nabijgelegen heuvel aan het zicht. Hier was niets te zien, niets te koop. Dit was nergens. Wildplassen vormde hier het opperste genot, begeleid door de permanente dreun van de autostrade. Halte Zoute-Watergem: zijn niets, zijn plaspauzes, geen bronnen, geen grotten, geen heiligen.

En toch.

Ooit was Zoute-Watergem van strategisch belang. Getuige daarvan waren de vele gewapende bezoeken van vreemde stammen en mogendheden in de loop der eeuwen. Zoute-Watergem vlijde zich namelijk op de flanken neer van de enige molshoop in deze waterrijke lage streek. Deze heuvel vormde het voorportaal op een Mooier Vlaanderen, dat al vaker in toeristische brochures verscheen. Het stadje was vooral bekend voor zijn waterlopen omheen dit bergje en voor tweemaal twee verdwenen watermolens.

Een gepensioneerd lector Aardrijkskunde aan een hogeschool, die in de nadagen van zijn carrière zelfs even Geografie doceerde aan de universiteit, ijverde voor de heropbouw van minstens één waterrad, maar dat was vechten tegen de bierkaai, met name allerlei instanties die ook ijverden voor industrieel en cultureel erfgoed en elkaar voortdurend in de weg liepen. De enige die ooit concreet toehapte en stappen ondernam, was de zaakvoerder van een lokaal middelgroot houtbedrijf aan de andere kant van de heuvel, maar in de naweeën van de economische crisis ging het bedrijf door een teveel aan wanbetalers overstag. De plannen van oud-lector Luc V. vielen hierbij definitief in het water. Hij behielp zich dan maar met het schrijven van een boek over het Verdwenen Zoute-Watergem, waarin de watermolens een centrale plaats kregen. Dat zette toch ietwat de kroon op het werk. Het was echter moeilijker dan verwacht. Bij bekende uitgeverijen 'paste het niet in het fonds', tenzij het om een drukopdracht zou gaan. Nee dus. Ze groeiden niet op zijn rug. En toch zou zijn levenswerk er komen. Luc V. ging uiteindelijk voor een publicatie in eigen beheer, met een VZW-voorintekening, verwijzend naar de titel van het boek: Verdwenen Zoute-Watergem. De auteur bleef niet bij de pakken zitten en voerde een intense pr-campagne op en rond de heuvel. Het werd een succes: 734 exx.! Het boek kon opgehaald en betaald worden in drukkerij Debaere. Je kon er ook voor kiezen naar de officiële voorstelling te komen en het daar te kopen. Meteen gesigneerd, desgewenst.

Bij een grondige leesbeurt, waarbij men het ding helemaal open spreidde, hoorde je wat licht gekraak ter hoogte van de rug. Even later lieten enkele bladen los. Zes van de 734 kopers protesteerden daar even tegen. Ze ontvingen prompt een vers exemplaar van Luc V., waar al net zo prompt enkele bladen uit zeilden wanneer ze het boek proefondervindelijk openvouwden en omgekeerd even dooreenschudden. Meer kon Luc V. niet doen; de voorraad strekte maar tot 750 exemplaren en de bibliotheek had beloofd er nog tien aan te schaffen. Vreemd toeval: telkens betrof het de bladen waarin het over de verdwenen watermolens ging. De hoofdstukken over het strategisch belang van het stadje en de vele gewapende bezoeken bleven intact.

Bij de voorstelling van Verdwenen Zoute-Watergem in OC De Waterheuvel eind van de milde meimaand las Anemoon Iemant voor uit het boek. De lerares Woord & Voorzucht (die eigenlijk Leen Depelser heette, Anemoon Iemant was haar pseudoniem) had gekozen voor een fragment over de oude muziekschool, waar in de Eerste Wereldoorlog een Duits lazaret was ondergebracht. De passage over gewonde soldaten die geplette luizen als schoensmeer gebruikten, maakte indruk. Na een muzikaal intermezzo door dwarsfluitiste Veerle S. las Anemoon enkele zelfgeschreven gedichten voor over de watermolens die er niet meer waren. Bij het eerste glasgerinkel begonnen de kopers aan te schuiven voor een handtekening van de auteur. Een leuke file ontstond, bijzonder deugddoend voor de auteur, die zijn chique Cross-vulpen meegebracht had. Hierbij zag je af en toe bladen op de grond dwarrelen, alsof het herfst was. De oranje hostessen die met de dienbladen rondgingen, stapten er eerbiedig over. De getroffen koper bukte zich daarna om het verloren hoofdstukje weer op te rapen en te adopteren.

'Bij een digitale publicatie heb je dit niet, ha ha!' (Een voorloper)

'Bij een serieuze uitgeverij ook niet.' (Een kwade tong)

'Bij deze VZW dus wel.' (Een droge humorist)

'Naaïen, binden, niet lijmen!' (Een vakman)

'Boekhouderslijm is sterk.' (Een betweter)

'Moet het niet zijn: boekbinderslijm?' (Een kenner)

'Bladhouderslijm ware beter!' (Een grapjas)

'Slijm! Nog beter!' (Een kloothommel)

'Die watermolens willen er echt weer uit hé.' (De bibliothecaresse)

'De bladluizen hebben eraan gezeten!' (Een woordspeler)

'Die bladeren zijn nog niet droog!' (De broer van de woordspeler)

Het grapje van de bladluizen, mede aangewakkerd door de voorleesbeurt van Anemoon Iemant, verspreidde zich als een lopend vuurtje. Nog erger: in de drukte van de receptie die volgde (witte en rode wijn, bier, fruitsap), werden een tiental losgekomen bladen nu helemaal niet meer opgeraapt en ongenadig vertrapt of met de schoenpunt achteloos opzijgeschoven. Op sommige exemplaren zag je de stempel van een schoenzool. Hakken hielden ook huis onder de gesneuvelde bladen. De auteur keek verbijsterd toe. Mensen die daarnet om een handtekening hadden gevraagd ('*Voor Mireille, veel leesplezier*', '*Marcel: van harte*'), stonden nu onachtzaam op de gevallen bladen te trappelen, sommigen alsof ze met hun voeten druiven aan het pletten en het persen waren. Wanhopig wendde hij een paar keer zijn blikken uitdrukkelijk en dwingend naar de grond, maar ze snaptten het niet.

Op tafeltjeshoogte deden zich ook drama's voor. Om de handen vrij te hebben, deponeerden diverse mensen hun boek tussen de vettige knabbelschalen, gebruikte servettenproppen en morsige glazen. Verscheidene exemplaren van VZW waren zo al gedoopt met alcohol, chipsschilfers en olijvensap. Her en der zag je ook de losgekomen watermolenbladen uit de buik van de publicatie piepen, evenzeer gereed om de geest te geven. Waar was het respect voor het boek? De eerbied voor drukwerk? Hoe meer de feestelijke avond vorderde, hoe meer repen er van de ziel van oud-lector Luc V. werden gescheurd. Woedend en ontgoocheld verdween hij in de avond, met medeneming van enkele onachtzaam achtergelaten exemplaren van zijn boek.

Begin juni manoeuvreerde een bus vol dansmariekes plus begeleiders zich de kleine stopplaats Zoute-Watergem op. 'Tijd om te wateren,' grapte de chauffeur, knikkend naar de naam op het bord. Terwijl het plasgebouwtje bestormd werd, dook hij zelf ook even het bosschage erachter in. In een overvolle vuilnisbak naast een picknickbank torende een heus boek boven alles uit: 'Verdwenen Zoute-Waregem'. Op het gras ernaast krulden enkele bladen op. Wellicht uit dat boek. Verbaasd plukte hij het ding er even uit en bladerde wat. Het ging inderdaad ook over de naam op dat bord. De ontbrekende bladzijden lagen blijkbaar op de grond. De chauffeur haalde zijn schouders op, propte het boek terug in de vuilnisbak en wreef zijn handen grondig schoon aan zijn broek.

Toen de dansmariekes weer bij de bank verzamelden, wees er eentje: 'Hé! Zulke bladen lagen er ook in de toiletten. Ik heb er mijn billen mee afgeveegd, want er was niks anders.' 'Hé: ik ook!' 'OMG: Ik ook! Ik herken die foto!'

Toen de chauffeur voor de tweede keer zijn handen schoon had geveegd en zich omwendde om weer uit de struiken te verschijnen, verstijfde hij even. Dertig meter links van hem stond een man in bidhouding met zijn hoofd tegen een boom geleund, zo leek het, half naar het parkeerterrein gekeerd. Of stond hij ook te plassen? Maar... met zijn armen naast zich hangend? Misschien glurend naar de dansmariekes bij de picknickbank? Het zonlicht van juni ketste even af op iets dat uit zijn bovenzak stak.

122. MORGANA

01

Ze leken zo hevig op elkaar dat iedereen dacht dat het tweelingbroers waren. 'Eeneiig', voegden DNA-kenners en vingerafdrukspecialisten er nog aan toe. Hun vrouwelijke en mannelijke verwekker waren daar gaandeweg een beetje wanhopig over, want was de zin van het kopen van een vers kind als dat toch als die tweede druppel water op zijn voorganger leek? Dan was er toch beter in één moeite een heuse tweeling van gekomen, hupsakee, iedereen gelijk, geen onderscheid, de baarmoeder als fokkerij van spiegelbeelden, vooruit, hier heb je ze, de klonen. Rupert en Evert Van Otterghem hadden niet alleen een gelijkaardig gezicht, maar ze droegen ook op identieke wijze hun haren (een mix van kastanje- en zadelbruin) in een knot boven-achter op hun hoofd, zoals de trendy haarmode het een tijdlang voorschreef, vooral onder succesvolle atleten. Bovendien rijmden hun voornamen eigenlijk een beetje, op een doffe lettergreep afgesloten met een krachtige r gevolgd door een bescheiden doch niet te

verwaarlozen t. Dat was natuurlijk de schuld van de ouders. De broers scheelden echter dertien maanden. Van eenheid of tweelingschap was er dus helemaal geen sprake. Evenmin waren ze succesvolle atleten. Tafelvoetbal telde niet. Hun beider dot bruin haar achter op hun kop was er de oorzaak van dat ze bij iedereen uit hun kennissen- en vriendenkring een tijdlang bekend stonden als Rupert.dot.com en Evert.dot.com. Natuurlijk zat hun echte achternaam er ook voor iets tussen. Je heette niet ongestraft Van Otterghem. (Een enkele keer werden ze zelfs door een geïnspireerde grapjas gezamenlijk benoemd als de broers.otmail.com – de voltallige vergadering plooid dubbel van het lachen). Die vlotte knot hielden ze respectievelijk drie en vier jaar vol, tot ze twintigers waren. Daarna gingen hun koppen ieder zijns weegs: Evert slaagde er in de familiale kaalheid wat uit te stellen, kleurde zijn haren helemaal zadelbruin en liet die ook de vrije loop. Bij zijn oudere broer Rupert scheen de maan al vlugger door de bomen en hij roetsjte noodgedwongen alle schedelbehaaring onbarmhartig af. Plotseling geleken de beide Van Otterghems minder op elkaar. Hun gezichten divergeerden meer en meer. Toch bleef dat dot.com nog geruime tijd een deel van hun popunaam: vlot gezegd ‘Ruperdotcom’ en ‘Everdotcom’, want die laatste t werd op z’n diefjes niet meer uitgesproken en opgeslorpt door de d.

Zo bleef Morgana Van Otterghem een aantal jaren van haar jonge leven buiten schot – in de schaduw van haar net iets oudere broers. Je kon de dans ontspringen, buiten schot blijven, in de schaduw leven of behandeld worden als een dood voorwerp *slash* lucht. Geen van alle bekoorde Morgana: het betrof net die jaren waar een jonge meid als zij alle aandacht wou opeisen en wereldberoemd wilde worden. De dot.commers met hun gekke antennes op hun kop vormden hierbij stoorzenders. Als het al eens interessant begon te bliksemen in haar richting, werden de flitsen omgaand afgeleid dot.uncom. Morgana pareerde echter: van zodra ze voldoende zakgeld kreeg en vakantiejobs kon doen, schoolde ze zich om tot *garçonne* met een charleston make-up en een kort *roaring twenties* kapsel met magenta en ravenzwarte dotted. De hele wereld keek even ademloos opzij toen ze aldus in het kielzog van haar broers voor het eerst op een feestje verscheen. Want ook de borsten en de benen waren er inmiddels, vlugger dan bol.com ze aan huis kon bestellen.

02

In het drukste verbindingsstraatje tussen de twee grote winkeladers van de stad nam ik in de wintervakantie een terraskoffie bij Cafeo, een mekka van mokka’s, recht tegenover schoenwinkel Her&Him. Het terras reikte tot midden het straatje, zodat amper vier meter overschoot voor de parade van wandelaars en kooplustigen in beide richtingen. In mijn verwarmde hoekje deed ik aan mensenkijken, gecamoufleerd door mijn smartphone, een zakformaat opschrijfboekje en een Ikea potloodje waar ik af en toe zogenaamd zoet mee was.

De oogst:

- een vrouw met kind kwam vragen of ze kaart op mijn tafeltje mocht raadplegen in verband met wafels;
- een oude bekende die ik al vijf jaar niet meer had gezien, vertelde in de tijdspanne van vijfenveertig seconden dat hij acht maanden in een coma gelegen had en dat hij weer volledig had moeten leren schrijven en spreken – het ravijn had uitnodigend ge-gaapt, maar (‘en dat zul jij wel begrijpen’) hart en hersenen hadden hem aan deze

kant van het leven gehouden;

- een met elkaar getrouwd koppel dat ik ooit hielp verhuizen groette me uitbundig – ze liepen ieder onder een gezellige hoed;
- een synchroonzwemster met haar vriend herkende me nog nipt vooraleer ze mijn hoekje om was – ze boog weer even (verrassend soepel en elegant) achterover om een stralende blik op mijn koffie te werpen;
- een meisje nam na lange observatie een foto van een paar schoenen in de etalage van Her&Him;
- driehonderd mensen die ik niet kende (of alleen maar ooit had gezien) stapten of slenterden voorbij;
- drie ervan doken Cafeo binnen – het was koud en we zaten amper met z'n drieën op het terras, dat nochtans verwarmd was;
- het was lang wachten op de eerste hond: een spuuglelijk vuilwit krulharen mormel op kromme poten dat op enkelhoogte van zijn bazin meedribbelde;
- er passeerde een meisje met een knot boven-achter op haar hoofd – jawel;
- ... maar geen Evert, Rupert of Morgana Van Otterghem te zien.

Het alarm van een winkel verderop begon te gillen en wist van geen ophouden. Iedereen stakte even in zijn bezigheden of kwam naar buiten. Winkelhulpjes verschenen in portieken en maakten van de gelegenheid gebruik om een sigaret op te steken. Ook Morgana Van Otterghem. Ik zat godgenageld al meer dan een halfuur op het terras en had niet eens gezien dat ze in Her&Him aan het werk was, als eindejaarshulpje. Het mensenkijken (en dat camoufleren) had me volledig in beslag genomen. *Fata morgana? Well hell no, tickle my tits till Friday* als het niet waar is, nee: Morgana *in the flesh!*

Het geluk was aan mijn zijde.

'Hei, Morgana!' wenkte ik.

'O!' mimedde ze verrast, waardoor ze nog meer op een verschijning uit de jaren twintig van de vorige eeuw geleek. Dat schrille gesnerp was inmiddels herleid tot enkele uithalen met intervallen van twintig seconden. Het ding was de geest aan het geven of was op zijn temmer gestoten. De straattaferelen herstelden zich. Morgana keek even om naar Her&Him, haalde haar schouders op, stak vlug een sigaret in de knalrode O onder haar opgeknipte bobkapsel en legde de vier meter die ons scheidde slalommend tussen het koppelkoopjesvolk af. Ze gaf me een nicotinezoen, die ik half uit mijn stoel oprijzend beantwoordde met een cafeïnekus.

'Geen tijd voor een koffie wellicht?' vroeg ik, knikkend naar de schoenwinkel.

'Zelfs niet om je schoenen te poetsen,' lachte ze.

'De sirene loeide toen je naar buiten kwam.'

(Hier kreeg ik het gevoel dat ik een ace had geslagen met een kalende tennisbal).

'Ha ha.'

'Druk met de dagen?'

'Meer kijkers dan kopers.'

'Beetje crisis hé.'

'Fffffffwww... Wauw, het is behoorlijk warm hier.'

Met een langgerekte zucht blies Morgana een sliert rook de lucht in.

'Hoe gaat het met het broederpaar?'

We bevonden ons ergens in het tweede jaar van de broederlijke dotloosheid.

'Evert loopt stage als brouwingenieur en Rupert volgt momenteel een opleiding als barista op de Syntra-campus. Hij werkt ook in Café-O-Lé.'

'Wauw, twee vloeibare beroepen. En jij, Morgana?'
Het alarmdinges gaf een laatste gillettje.

03

De mogelijkheden.

03.1

'Ikea?' wees ze vragend.

Ik knikte en stak even totaal overbodig mijn designpotloodje in de lucht.

'Er komt er binnenkort één hier in de streek; ik heb gesolliciteerd.'

'Een Ikea?'

'Ja.'

'Dat scheelt weer enkele files. Goed nieuws voor de streek. Lekkere Zweedse balletjes.'

'Mooie werkplunjes ook. Ik ga volgende maandag op gesprek.'

'Wat zul je er moeten doen?'

Ondertussen monsterde ik een nanoseconde lang Morgana's outfit, hopen dat ze dat ene miljardste tijdspartikeltje even beneveld was door de nicotine – ze zag er ook deze winter weer zo appetijtelijk uit (skuus voor het woord, maar de Zweedse balletjes stuiterden nog door mijn hoofd) ... Waar was ik gebleven...

'... ineenzetten van showrooms in de zaak zelf, slaapkamers, keukens, weet je wel...'

'O... met van die leuke winkelhaanschroevendraaiertjes.'

'Ja.'

'En zo'n gereedschapsgordel om je... om je heen.'

'Je zag me al in het restaurant hé? Of aan de kassa?'

'Maar nee. Ja. Nee. Waarom?'

'Nou, de ex-dot.commers zitten in de liquide sector van de horeca; hun zus kiest voor het vast voedsel of de droge voeding.'

'Ha ha!'

'Zit je te schrijven misschien? Wat schrijf je met dat onnozel Ikea-potloodje? In dat minuscule boekje?'

'De aanzet tot een verhaal over Morgana Van Otterghem.'

'Ja, zal wel. Te veel eer, hoor. En lukt dat een beetje?'

'Het alarmsignaal hielp me.'

'Ik snap het. Maar nu rep ik me weer naar binnen. Op mijn stoute schoenen.'

'Dat schrijf ik op!'

'Doe dat!'

03.2

'Oei, ze wenkt me. Ik moet weer naar binnen. Da-ag.'

Morgana knipte haar peuk weg met eenzelfde sierlijke boog als toen ze ooit in haar roze wiegje projectielbraakster was (*memories!*) en verliet de eilanderige warmte om weer haastig Her&Him in te duiken. Zodoende bleef ik het antwoord schuldig. Of ik kon van de veronderstelling uit gaan dat ze van deze vakantieklus inmiddels haar beroep

had gemaakt. Er werden winkelmeiden bij de vleet gevraagd; het betaalde slecht en het waren 'lange uren'. Schoenen – de halve wereld liep erop of erin. Ik oogde Morgana na en zag haar tussen de rekken en de paskuipjes één worden met de wereld van schoenlepels, hakken, zolen, schoensmeer. Ze boog voorwaart voor een klant en ging even later door de knieën. Op de Lijst Der Buigende Beroepen, aangevoerd door Voetenwasser, stond Schoenenverkoper (verdwenen variant: Schoenpoetser) op de tweede plaats. Pedicure bekleedde de derde plaats. Andere Beroepen Met Een Boogje situeerden zich hoofdzakelijk in Japan (geisha, kogelviskok, bloesemtheeschenker, kamikazepiloot, harakiribeoefenaar, seppukuspecialist). Ik schreef dit allemaal in mijn boekje op, want ik was in de waan dat dit materiaal kon betekenen voor een roman (of minstens een verhaal) over Morgana Van Otterghem en haar beide dot.commers. Maar ik mocht niet te breed of te weids gaan. Geen nevenverhalen. Wel de mogelijkheden.

Zie: daar keerde de synchroonzwemster op haar stappen terug. Ik ontcijferde plotse-ling haar spiegelbeeld tussen de cursief gekalligrafeerde openingsuren op het raam van Cafeo. Zo'n tien minuten geleden was ze – met zichzelf synchroon – doorheen mijn beeld gestapt. Ze liep gearmd met Rupert Van Otterghem. Zag ik nu, me naar de straatwerkelijkheid wendend. *Rewind. Fast backward.*

'Derde keer...' begon het in mij op te wellen, maar gelukkig kon ik bijtijds dat idiote cliché aborteren. Dit zou geen *ace* zijn, maar een simpele *out*.

'Rupert', stelde ik in plaats daarvan vast, 'Rupert', want ik had hem bij de eerste pas-sage daarnet niet herkend omdat ik me uitsluitend op Birgit – de synchroonzwemster – had gefocust. De aangesproken Rupert wuifde op dat ogenblik net naar zijn zus in Her&Him, en nu weer, zodat hij even niet reageerde op mijn dubbele constatering van zijn naam.

'Koffie hé,' wees Birgit meesmuilend, alsof al het andere dat voor mijn neus had kun-nen staan uiterst verdachte en gevaarlijke doch sympathieke producten betrof die ik helaas niet meer durfde of kon of mocht nuttigen. Ze had er misschien graag aan toe-gevoegd: 'Namiddagwatje'. Of 'koffienerd'.

'Hm,' bracht ik voort. *'I rest my case.'*

In gedachten dompelde ik Birgit diep onder water.

Rupert – dotloos, pijnlijk gemillimeterd, één van de miljoenen klonen die aldus de laatste decennia Europa bevolkten – schonk nu ook zijn aandacht even aan mij, zijn waternimf een halve meter nader tot mijn tafeltje sleurend. Ik was hem echter voor: 'Je lijkt gegroeid sedert je knotje eh... is afgeknot.'

'Ah ja?'

Hij was even van zijn melk. De geliefden keken elkaar aan en lasten een kort proest-moment in – iets tussen henzelf.

'Hoelang is het geleden?' opperde Rupert.

'Ik hoor dat je ook in de koffie zit?' informeerde ik.

Birgit giechelde. Hij knikte niet ontkennend.

'Morgana zeker...?' knikte hij vragend naar de overkant.

Ik knikte ook: 'Ze kwam daarnet even... Zou ze daar... Werkt ze hier...'

'Rupert!' klonk het plotseling. 'Rupert!'

Een kerel als een kathedraal waadde door het mensenzeetje met krachtige arms-lagen hun richting uit.

'Danny! Verdomme, Danny!' stootte Rupert uit.

Het verloofde paar scheidde van mij als een hond van zijn drol, terwijl Birgit zich nog

vlug omdraaide en met een spijtmondje haar schouders ophaalde. Mijn verhaal over Morgana Van Otterghem stokte even.

03.3

Morgana Van Otterghem was plotseling weer naar haar werkzaamheden in Her&Him verdwenen. Zodoende had ik geen antwoord op mijn vraag gekregen. Het laatste opstootje van het alarmsignaal had de mensenstroom nog even doen opkijken en stremmen, hun neuzen in de lucht. Ik trommelde wat Led Zeppelin op mijn opschrijfboekje. Gebarend tussen de schuine openingsuren van Cafeo door bestelde ik een tweede koffie – het tearoommeisje bij de kassa had me vrijwel onmiddellijk perfect begrepen, want ze weerspiegelde bevestigend en knikkend mijn act met geheven pink. Heerlijk kind. Een ogenschijnlijk baasloze stadshond kwam voorbij, het voetenwerk van tegenliggers meesterlijk als een Messi dribbelend. Ik opende mijn opschrijfboekje weer en staarde een tijdlang naar een vers blanco bladspiegeltje – even ontwennen van de drukte en de kleuren en de bewegingen van de stroom voorbijgangers die de smalle straat een winterse opstoot van *vital flux* en *reflux* gaven. Weer opkijkend kreeg ik een panorama op een zonnebankbruin reepje buik: Pinkje bracht me de biskoffie. Met uitzondering van dat strookje blote hemel was de rest van haar adembenemende lichaam zo ingepakt dat gedachten aan choreografie of op z'n minst dans niet veraf waren. Een barmeid met een missie, misschien. Dit lijf was pijnlijk perfect uitgelijnd, afgetraind, opgeloeft.

'Voila, alstu.'

'Dank je.'

Onbereikbaar.

Ons spiegeltoneelstukje van daarnet moest volstaan.

Maar ze verdween niet onmiddellijk weer naar binnen. Ze begon verdorie te wuiven... naar Morgana. Het buikreepje kon blijkbaar best tegen een winterprikje. Hoewel hier onder het baldakijn een subtropisch microklimaat heerste. Ik volgde de pantomimische communicatie als een toeschouwer bij een tennismatch. Vanuit Her&Him leek een ace aan te komen, want Pinkje koos even voor een lichte spreidstand. Nu ging ze op de tippen van haar tenen staan en dirigeerde ze over de voorbij deinende hoofden heen met beide handen haar weerwerk naar de voetschoenenwinkel toe. Daardoor werd de blote buikstrook nog wat breder. Door de drukte kon ik slechts af en toe een glimp van tegenpartij Morgana opvangen. Ik zag haar nee schudden – haar armen werden even als een marionet opgetild. Weer passeerde een dikke gulp slenteraars. Pinkje hupte nu warempel met een gek sprongetje nog even de lucht in voor een besluitend backhandje, waarna ze haar roze truitje weer over haar navelstrook trok en naar binnen ging. Einde mime, pantomime en choreografie.

Pinkje?

Ik hoopte dat ze minstens Esmeralda heette. Of Geraldine. Toch enkele lettergrepen lang. In verband met mijn verhaal over Morgana Van Otterghem. Die moest haar gelijken kennen. Ik sloeg mijn boekje nog eens open en schreef op: Naam? Onmiddellijk

daarna vulde ik Pinkje in. Maar natuurlijk: de pink, het truitje! Nou nog even knorren, Pinkje. Alstu?

Mijn koffie was inmiddels lauw geworden. Het werd drukker in het verbindingsstraatje. Als ieder mens op de wereld inderdaad minstens zes dubbelgangers had, dacht ik, – de mensheid kon niet immer voort nieuwe modellen produceren – dan moest het er toch inzitten dat iemand hier zijn vleeselijke gelijke trof? Eeneiige meerlingen uitgesloten? Dubbele waakzaamheid was geboden.

03.4

Vijftien minuten nadat Morgana verdwenen was, doemde Evert voor mij op. Hij schoof de andere stoel aan mijn tafeltje achteruit en plompte er zich onmiddellijk op neer, een klis zadelbruin haar naar achteren zwierend. Gespeeld verbaasd mijn kopje monsterend zei hij: 'Koffie?'

Ik bekende knikkend.

'Uitgerekend jij hier, Evert,' wedervoer ik. 'Wist je dat je zus...'

'Schoenen,' onderbrak hij ongeduldig, even naar de overkant wijzend. 'Ja.'

'Drink je wat?' vroeg ik. 'Gerstenat?'

'Je kunt het rijmen niet laten hé, dichter.'

Evert klopte even op mijn notitieboekje met een sigaret.

'Sigaret?'

'Nee, meestal rook ik niet.'

'Eh... ook een koffie, waarom niet. Kom je hier vaak? Pff... het is hier... heet.'

'Bah, het is misschien de derde keer. En wat heet heet hé, ha ha. Ik wenk Pinkje even. Ze is vlug van begrip.'

'Wie?'

'Pinkje. Het roze tearoommeisje hier.'

Ik maakte het kopje *slash* pinkgebaartje.

'Roze?'

'Ze draagt een roze truitje. Althans: voor een stuk.'

'Pinkje?' herhaalde Evert ernstig. 'Noem je haar Pinkje? Je meent het!'

'Ik beeld mijn bestelling uit en zij bootst die perfect na – kijk maar.'

Ik rees half uit mijn stoel en wuifde zolang tot ik andermaal haar aandacht kreeg.

Daarna volgden mijn geheven linkerwijsvinger en mijn kopjesgebaar annex gestrekte rechterpink. Ze knikte.

'Zie je wel: we pinken perfect.'

'Hoe weet ze dat het koffie moet zijn en geen thee?'

'Het voorgaande was ook koffie. Slim van haar hé? Voor een barmeid...'

'Zeg... Wat zei je daar... Een roze truitje... voor een stuk?'

'Laten we zeggen dat Pinkje een roze strookje blootgeeft. Een buikreepje. Altijd aardig voor de klant.'

Evert stak eindelijk die sigaret op.

'Weet zij dat je haar Pinkje noemt?'

'Nee.'

'O, ja: je komt hier niet zo vaak hé. De derde keer hé.'

'Ongeveer.'

Evert strekte zijn rug en nek in een poging om Morgana te ontwaren. Omdat dit geen resultaat opleverde, gluurde hij, achteroverleunend met stoel en al, binnen in Cafeo.

‘Is het lieve kind al in actie geschoten of staat ze weer te tateren?’ informeerde ik. Met een harde bons kwam Evert weer op zijn vier poten terecht. ‘Weer aan het schrijven?’ vroeg hij snauwerig, mijn vraag negerend. Hij knikte naar mijn notitieboekje. Ik greep naar mijn boekje en bladerde tot ik vond wat ik zocht. ‘Kijk!’ Ik hield het ding opengevouwen voor zijn neus. ‘Naam? Pinkje,’ articuleerde Evert hardop. ‘Goed zo: kopje – blote buikje – staartje, ha ha.’ Evert graaide met een vlugge klauwbeweging het boekje uit mijn hand, scheurde er het blaadje uit en maakte er een prop van. ‘Héla! Wat...’

Toen verscheen Pinkje.
‘Je thee, schatje.’

Ze pootte een glas thee voor hem neer, boog zich naar hem toe en gaf hem een langgerekte zoen die aan duidelijkheid niks te wensen overliet. Haar blonde *extensions* klaterden hierbij als een waterval tot in zijn kruis. Terwijl zijn gezicht even onzichtbaar voor mij werd, zag ik hoe hij met zijn linkerhand de prop met een fikse knikkerstoot weg katapulteerde tussen de voeten van de voorbijgangers. Een blindganger.

Wat doet men als men geconfronteerd wordt met een filmkus vlak in zijn vizier? Na een korte combinatie van gruwelen, huiveren en kokhalzen kijkt men weg. Ik had extra redenen om dat te doen. Mijn notitieboekje lag omgekeerd open gespreid en verkracht boven de asbak. Er kwam rook van onder uit, want Evert had zich daarnet even van zijn sigaret ontdaan om tot actie over te gaan. Ik redde wat er nog te redden viel. Walgend van mezelf en van hun smakkende liefde wendde ik daarna mijn hoofd naar rechts. Tussen de parade door zag ik ze. Morgana stond onbeweeglijk als een paspop in de etalage van de vrouwenhakken. Toen ze aanstalten maakte om te gaan hurken, belette een lillend peloton van volslank mensenvlees me verder zicht op de zaken, in hun slepende vaart dat Pinkje-propje meesleurend en vertrappend onder hun reusachtige zolen.

‘Ze heet Geraldine,’ zei Evert, nadat hij van haar lichaam bevrijd was en ze weer naar binnen was gegaan. Een dodelijke mededeling. ‘Mooie naam.’ Ik peilde even het gehalte aan boosheid in zijn ogen. ‘Te lang voor dat korte potloodje en dat kleine boekje.’ Hij boog zich voorover, slurpte balorig de oppervlaktespanning van zijn thee weg, stond net zo bruusk op als hij neergeploft was en verdween.

03.5

Een eind verderop, vlak voor de prachtige ouderwetse lederwinkel De Haen, maakte een Eenmansleger des Onheils zich klaar om middels enige versterkende apparatuur en gitaar de winterse vrolijkheid in het straatje te upgraden en gelijk wat inkomen te scoren. De *busker* was gehuld in een broek met een rode en een zwarte pijp. Tevens torste hij groot haar, dat hij achter op zijn hoofd verzamelde in een gigantische dot. Voorwaar: dit was de dot der dotten. Ik bekleedde toevallig de perfecte zitplaats om hem aan het werk te zien. Het orgelpunt van zijn voorbereidingen betrof een blikken

koekendoos die hij open wrikte en op de grond deponeerde. Toen konden de *evergreens* beginnen. Dylan, The Beatles. Zijn optreden veroorzaakte nu uitstulpingen in de gestage stroom slenteraars. Soms obstructies. De trage vaart der volken stremde wat meer, gelokt door muziek. Het straatje kon deze verse aanslibbing nog net slikken.

Ik greep naar mijn boekje en mijn potloodje en schreef op:

Serenade voor Morgana

*Stoute schoenen trok ik aan,
om tot bij Morgana te gaan.*

De straatmuzikant gaf 'm van jetje. Pas wanneer een eerste gulle hand iets in zijn blikken doos gooide, begonnen twee, drie anderen ook hun zakken af te tasten.

Plotseling weerklonk een krakende donderklap.

Het reepje lucht dat nog net boven de paraplu's en de baldakijnen in het smalle straatje zichtbaar was, zag muisgrijs. Daarnet was dat nog vaag blauw geweest, als wintermelk.

'Het einde der tijden is nabij,' mompelde ik. 'Een straatmuzikant, een donderslag bij heldere hemel in het holst van de winter: aanschouw de tekenen.'

Er ontstonden nu grotere hiaten in de stoet van voorbijgangers. De onverwachte donderklap had bressen geslagen. Daardoor kreeg ik een betere inkijk in Her&Him.

Schoenen gaaptten me aan. Schoenen geeuwden uit verveling. Schoenen schaterlachten. Schoenen schreeuwden. Handschoenen ontbraken.

'Waarom ook geen handschoenen?' vroeg ik me af. 'Gaan handschoenen dan liever samen met handtassen?'

Ik was al langer belust op bleekbruine fijne leren handschoenen waarmee ik met een elegant gebaar het stuur van mijn Lamborghini zou bedienen. Niet dus van die groteske ondingen die de kou moesten bestrijden, maar van die dure velletjes die de hitte (nou: palmzweet) beletten en als een tweede huid om je tengels gegoten zaten.

Ik checkte mijn smartphone, nam een laatste slokje koude koffie, betaalde binnen bij Rozemieke mijn rekening en ging dan in de portiek van Her&Him preventief schuilen voor die nakende onweersbui, terwijl ik zijdelings de herenetalage monsterde. Misschien verkochten ze handschoenen een eindje verderop bij lederwaren De Haen. Ik gluurde even die richting uit; de *busker* had al zijn biezen gepakt. Ik monsterde het zwerk. Er volgde echter geen tweede klap, er klonk alleen vaag gerommel, terwijl wat fletse flitsen zonder veel kabaal vergeefs het muizengrijs probeerden te doorklieven. Loos alarm. Het werk van een zondagsschilder op zaterdag.

Toen tikte iemand me op de schouder. Ik draaide me om. Het was Morgana Van Otterghem.

'Wat zat je daarnet te schrijven?' vroeg ze, met een knik naar de overkant.

'Shit,' zei ik, snel mijn zakken aftastend. 'Mijn boekje ligt nog...'

Ik keek naar het tafeltje in de hoek. Daar lag alleen nog de driedubbel gevouwen kaart met de prijslijst, een asbak erbovenop tegen de stadsbries die nu door het straatje woei.

'Verdorie...'

Het begon nu toch harder te waaien. Een stel identieke reclamewimpels op de hoek

van het straatje maakte plotseling flappende geluiden.
 'Iets belangrijks? In geheimschrift? Codetaal? Een tekening? Van mij? Een gedicht?
 Over mij?'
 'Hoe weet je... Dat zou... Eh... '
 'Had ik het niet gedacht!'
 'Maar... '
 'Ik wist het!'
 'Eh... '
 'Ik zag het wel!'
 'Het is niet... '
 Ze trok me bij mijn arm de schoenwinkel in toen de totaal onverwachte plensbui losbarstte. Hevig gedruis, geroffel en geplets veegden het straatje schoon.

04

En nu de waarheid.

Als licht onder een hoek op een scheidingsvlak van twee optisch verschillende materialen valt, zal een deel van het licht op het oppervlak weerkaatsen, waarbij de verhoudingen worden gegeven door de Fresnelvergelijkingen. Is de invalshoek (de hoek tussen de normaal en de invallende lichtstraal) kleiner dan de grenshoek, dan gaat een deel van het licht door het vlak heen. Hierbij treedt breking op, de hoek van inval θ_i is niet gelijk aan de hoek van uitbreiding θ_u . Deze laatste kan nooit groter zijn dan 90° en daarom is er ook een maximum invalshoek, de grenshoek g :

$$\sin(g) = \frac{n_u}{n_i},$$

waarin n_i en n_u de respectieve brekingsindices zijn. Is de invalshoek *groter* dan g treedt er totale reflectie op. De brekingsindex $n_{t,p}$ van lucht met temperatuur $t(^{\circ}\text{C})$ en druk $P(\text{Pa})$ is:

$$n_{t,p} = 1 + (n_s - 1) * \frac{p * (1 + p * (60,1 - 0,972 * t) * 10^{-10})}{96095,43 * (1 + 0,003661 * t)},$$

waarin n_s de brekingsindex van lucht van 15°C en $1013,25\text{ Pa}$ met $0,045\%$ CO_2 .

Dat kan veel fictie en fantasie verklaren.

Het was zo'n middelgroot formaat Moleskine boekje (Quality Control nummer G00797S) dat Bruce Chatwin en Ernest Hemingway ook hadden gebruikt. Samen met het Ikea potloodje vormde dit mijn *shabby chique* schrijfset. De eerste twee stukken uit mijn verhaal over Morgana Van Otterghem prijken op de beginbladen, met veel doorhalingen en gereconstrueerde zinnen. Toen ik van mijn koffie opkeek, zag ik een stuk van een winterse regenboog boven het straatje. Waarschijnlijk dacht iedereen in de stad nu dat die geluk betekende. Ik schudde de rommel uit mijn hoofd, nam een laatste slokje sherry en stak over naar ShoeShine in verband met de dringende aankoop van een nieuw paar schoenen.

123. DOBBERMAN OF EEN MAN MET BALLEEN

Er glijdt een dure zwarte auto door Marshall Street in Syracuse, New York, zacht spinnend en statig traag alsof hij naar iets apocalyptisch op weg is, ofwel naar iets feestelijks. Zijn vreemde ovale ramen lijken op gesperde ogen. Het vlies van zo'n oog daalt nu langzaam naar beneden en er verschijnt een korte geweerloop. Van het rookwolkje dat er op volgt, zijn we niet zeker. Evenmin van een knal. Wel van de man die met gekke gebaren eerst over het trottoir weg lijkt te zeilen, even ontsnappend aan de zwaartekracht, alsof hij die laagvliegende duif wil grijpen, en daarna als een dronken ledenpop naar de grond duikt, toch toegevend aan de dwingende wetten van de fysica. Nu sluiten alle oogleden van de zwarte moordmachine zich in snel tempo, statigheid wordt geluidloze vaart en voor de gillende en uiteenstuivende mensen van hun verbijstering bekomen zijn, is hij uit het zicht verdwenen.

We mogen niet vergeten de weersomstandigheden te omschrijven: stugge droge warrelwind harkt de haren steil achterover of blaast die full speed plat in de tegengestelde richting. Soms doen die twee bewegingen zich binnen de seconde op één hoofd voor. De ijsadem van de dood heeft zich inmiddels over de neergeschoten man ontfermd. Hij ligt in zwemhouding op het trottoir, met zijn navel naar de kern van de aarde gekeerd. Gestold in de tijd. Dobberend op het aardoppervlak. Om zijn aflijvigheid heen buigen zich levende lijven als vraagtekens; van hem heen vluchten getuigen met kinderen aan hun hand die voortdurend achteromkijken. Het gegil wordt nu vervangen door verward geschreeuw; een geknielde man gebaart naar een vrouw dat ze moet gaan bellen.

Volgen we nu verder de dure zwarte auto, die we eigenlijk ook als 'lijkwagen' mogen bestempelen. Het is een speciaal op verzoek ontworpen model Cadillac met ovale ramen en een ruime koffer. De eigenaar, Zachary Dunowh, haat namelijk alles wat vierkant of rechthoekig is. Als er geen andere mogelijkheid bestaat, gedooft hij afgeronde hoeken. Ovaal geniet zijn voorkeur. De kofferruimte is ook belangrijk. Er moet een lichaam in kunnen, vergezeld van ten minste zes bowlingballen van ieder 7,2 kilogram met een diameter van 21,6 centimeter. Vervolgens kan evenmin het belang ontkend worden van een kilometerslang hobbelig en bochtig wegje vol bulten, putten, kuilen en oneffenheden. Na zo'n rit is de koffierinhoud – puur zakelijk, niet persoonlijk – geblutst en gebuild. Zo de dood al niet is ingetreden, dan loert die op een hanenschrede. Er kan alsnog een handje toegestoken worden. Bij dumping van de koffierinhoud zullen de spoorzoekers zich het hoofd breken over de doodsoorzaak.

Verlaten we thans samen met deze Cadillac de straten van Syracuse, New York, even richting I-81, altijd maar verder, tot we rustiger wegen berijden. Nou, wat heet rustig! Er zitten vier man in de auto. Zachary, Cy, Addison (die aan het stuur zit) en Camron hebben enkele zaken gemeen: één lichaam plus zes bowlingballen in de koffer en een sigaar model Corona tussen hun lippen of hun vingers. Ze kunnen maar heel gedempt het kabaal in de kofferruimte horen; er is voor luxe gezorgd bij het ontwerpen van de Cadillac. Zachary heeft op geen dollar gekeken om zijn speciale wensen kracht bij te zetten en werkelijkheid te zien worden.

Eigenlijk bevinden er zich dus vijf man in de auto. De vijfde zit niet. Hij ligt. Zijn handen zijn met een vreemde strik aan zijn broeksriem achter op zijn rug gebonden en zijn voeten worden strak bijeengehouden door een stevige rubberen spanner. Zijn mond

is dubbel afgesloten met een prop en een kleefband die tweemaal helemaal om zijn hoofd heen is gewikkeld. Hij rolt. Hij wordt gerold. Hij wordt bekogeld. Hij raakt gekneld. Naarmate de rit vordert, gaan de bowlingballen steeds heviger tekeer.

De man in de koffer is de broer van de dode man in Marshall Street in Syracuse. Nu weten we ook wie de dode man op straat is. Hij is de broer van de man in de koffer, die straks ook dood zal zijn.

Met de beide kerels wordt op dezelfde dag afgerekend, 06 juli 1953. In een gulle bui trakteert Zachary Dunowh met sigaren. Ze hebben het verdiend. Straks nog dumpen en schoonspuiten. En dan terug naar Strong Hearts Cafe, voor een lekker glas en een stevige hap, nadat de Cadillac bij Lachlan Parker gestald is en vervangen door de Mercury. Misschien een partijtje bowlen achteraf.

De murw gebowde man wordt enkele dagen later in de Seneca River aangetroffen, in *slow motion* dobberend en deinend, met zijn gezicht in een permanente doodskus met het wateroppervlak gewikkeld.

‘Weer een *strike* dus?’ vraagt *chief constable* Waterston. Met krakende knieën komt wetsdokter Shields overeind. Hij knikt beamend.

‘Het is verdorie de broer van die kerel die vorige week in Marshall Street, Syracuse is afgeknald,’ zegt collega *constable* Patterson verbaasd, nadat een maritiem kikvors-agent de kleren van de dobberman doorzocht heeft en hem een portefeuille overhandigt. ‘Dat was een heuse genadige *bull’s eye*. Maar dit hier zijn ongenadige *ball’s eyes*.’

Samen knielen Shields en Waterston andermaal voor de overledene neer.

‘Sigaar?’

‘Waarom niet.’

124. BLONDE WOEDE

Hij hield van zwart haar. En toch viel hij twee jaar lang op blond: een klassiek blond, halfang bobkapsel. Intens mooi. Genre femme non-fatale. Maar niet wanneer haar kin boekdelen sprak. De momenten waarop ze hem haatte uit de grond van haar hart werd haar kin een lelijk bakkes, waarbij ze zelfs de onderste batterij van haar tanden ontblootte in een soort van grimlach. Bovendien had haar hoofd, ondanks haar uitgesproken schoonheid, zo’n vorm dat hij haar op kwade dagen ‘kokkelkop’ noemde, tot haar tandenknarsende blonde woede. Ze verdacht hem er ook van dat hij het scheldwoord aan anderen verklapt had, want op haar eigen kwade dagen – o.a. de gevreesde bad hair days – meende ze het k-woord her en der in haar omgeving gehoord te hebben. Had hij haar voor de eerste keer met zo’n baalkin en grimmige tandenfanx ontmoet, dan was hij met een wijde boog om haar heen gelopen. Maar zo gebeurde het niet. Hij liep blindelings in de val, langs lijnen van geleidelijkheid. Zoals je zijde streelt en niet beseft dat je er ook gewurgd kunt door worden.

Haar ouders hadden haar dagboek ontdekt en erin gelezen. Die vondst was het extra resultaat van een interne zoektocht naar wat verdwenen huishoudgeld, maar betekende ook ernstige collateral damage voor haar. Het ging namelijk onder andere over hem. Ze kwamen te weten dat ze verliefd was op hem, een man die twee decennia ouder was dan zij en die haar nota bene les gaf. Ellen hartje Jens. Rood alarm. Hij werd het ook. Jens hartje Ellen.

Het was niet zo dat ze elkaar ergens ontmoetten, op een bepaald tijdstip bijvoorbeeld dat romantische zielen levenslang onthouden en soms verbinden met 'our song'. Ze zagen elkaar eerst drie jaar lang bijna dagelijks. Jens was docent Planologie en Cartografie aan het Hoger Instituut voor Ruimtelijke Wetenschappen. Ellen was een van zijn tweeëndertig studenten. Ze had een uitdrukkelijke voorkeur voor de laatste banken en ravotte ondanks haar leeftijd graag met een drietal jongens uit dezelfde groep. Een wildebras in een jeansbroek. Ongevaarlijk handtastelijk met de jonge mannen. Haar schoonheid begon hem pas later te verblinden, halfweg haar derde studiejaar. Aanvankelijk had hij alleen maar die eeuwige blonde staart en die eeuwige lok op haar voorhoofd gezien. Anders dan de vele meiden in de groep leek ze ook haar kleine borsten te camoufleren; ze liep er meestal hoog opgeknoopt bij. Van haar benen gaf ze nooit iets prijs, hoewel ze geregeld ging hardlopen. Waarschijnlijk was ze op haar middelbare school een lastpak geweest. Er waren bijwijlen nog naweeën zichtbaar. Ze deed er niks aan om geliefd te zijn. Nee, dat beweeglijke schepsel in die eeuwige jeans droeg zeker zijn voorkeur niet weg. En toch trof Jens op een ochtend nadat haar groep met twee andere docenten op een driedaagse studiereis naar Nederland was vertrokken een kattedelletje aan in zijn correspondentiebakje in de hall: *Ik mis je. E.*

Het verrassende snippertje (even later gevolgd door haar relaas over de ontdekking en inhoud van het dagboek, wat zijn ego zelfde) luidde twee jaren van liefde en ellende in. Op de feestelijke diploma-uitreiking – Ellen had inmiddels de vierjarige opleiding volbracht – kogelden haar ouders hem met hun ogen neer. Er deed zich zeer uitdrukkelijk geen enkel contact voor. Dave, haar potige vriend, was wegens zijn eigen finaal feest op een hogeschool voor accountants niet aanwezig. Het verband tussen zijn vriendin en haar docent had hij altijd al interessant gevonden; meer zocht hij er niet achter – ze woonden immers ook in dezelfde streek en spraken wel eens na zijn wekelijkse sessie kickboksen in dezelfde cafés af, best leuk. Na de receptie ging Ellen nog apart met haar groep vieren, in een danszaaltje dat bij een studentencafé hoorde. Jens volgde haar, nadat haar ouders weer naar huis vertrokken waren. Ook daar floten hun de kogels om de oren, van vrijwel alle medestudenten. Ze waren immers toegetreden tot LOL, het Leger van de Ongeoorloofde Liefdes. De meerderheid van de jongelui veroordeelde de relatie; het zat er immers in dat ze extra hoge scores had gekregen voor Planologie en Cartografie. Bevrijd maar treurig reden de geliefden in zijn auto terug naar hun stad in het zuiden van de provincie – ze woonden in dezelfde lage streek. Enig wederzijds gefrunnik onderweg leidde tot moeizame achterbankseks op de parking van een verlaten Chinees restaurant.

Tijdens de eerste maanden van haar werkzoekende bestaan maakte Ellen het uit met Dave, de kerel die al drie jaar haar vriend was. Ze ging ook alleen wonen, op een door haar ouders betaald appartement. Het parkietje Frédérique hield haar gezelschap, meestal in een kooi die niet in verhouding was tot zijn futiel formaat, soms vogelvrij rondfladderend vierhoog. Jens bleef bij zijn postnucleair gezinnetje van 2,3 kinderen en een 'meewerkende' vrouw, die hij allerlei leugens op de mouw spelde, zichzelf sussend met de grote voorbeelden Kennedy, Mitterand en Clinton, annex regel 3 van de

LOL-grondwet: 'Liefde kent geen leeftijd'. Zijn kantoortje op het HIRW dertig kilometer verder en zijn opdrachten aldaar gebruikte hij als alibi om bij Ellen te zijn, hoewel ze meer en meer op café belandden – een gewoonte van zowel hem als haar van toen ze nog geen lid van LOL waren.

Alleen op café: oké. Met twee: maal twee. Niet gezond. De bruinebroodsweken waren voorbij. Weldra flambeerden ze het leeuwendeel van hun tijd samen in goedkope whisky – de 'blended' merken die cafébazen ondersteboven met zuinig verdeelsnuitje in hun zaak hangen hadden. Ze dronken te veel, rookten zich ademloos en gingen al vaker misnoegd en vloekend ieder huns weegs, boos zwerend dat 'het' gedaan was. 'Het' werd soms op verschillende wijze geïnterpreteerd, meeschommelend met het peil van hun dronkenschap. Het stappen. Het drinken. Het vrijen. Het niet-meer-vrijen. Jens werd het kotsbeu; Ellen kon er niet genoeg van krijgen. Ze had ondertussen immers een slaapverwekkende job in een administratie waar ze helemaal niet thuishoorde, omgeven door vooral oudere mannen.

Op een stormachtige valavond ging Jens haar onverwacht vierhoog opzoeken. Hij had gehoopt wat quality time samen bij haar thuis door te brengen – enkele gestolen uren vol liefde en begrip. Het moest een aangename verrassing betekenen. Surprise! De lift deed het niet. De videofoonoproep werd evenmin beantwoord. Vreemd. Bij aankomst na de klassieke trappenloop duurde het ook lang na zijn driewerf geklop vooraleer geknars aankondigde dat de deur geslaakt werd. Het verraste hoogrode gelaat van Ellen verscheen. Buiten adem legde ze uit waarom de deur op slot was. Maar waarom stond ook haar lectuurmand tussen de liftdeuren geprangd? Allemaal voorzorgsmaatregelen om te beletten dat iemand onverhoeds en te vlug naar boven en binnen zou komen, zo luidde het verward. Huisbaas... pa... Frédérique, Ellens huisparkietje, bleek namelijk niet terug in zijn kooi te willen. Het beestje kreeg af en toe de vrijheid, en kon gewoonlijk vrij vlot weer naar zijn getraliede bestaan gelokt worden. Niet zo die avond. Misschien zat de gierende wind er voor iets tussen. Ellen wrikte vlug de lectuurmand van tussen de liftdeuren terwijl Jens de appartementsdeur op een kiertje hield. Daarna doken ze ijlings naar binnen.

Noch samenwerkend gesluip noch onverhoedse uithalen noch lokmiddelen hielpen. Het pluim-V'tje Frédérique bleef koppig van uithoek naar uithoek fladderen, tot in de slaapkamer toe, waar wegens een foutieve levering nog geen deur voor voorzien was. Het bakkes van Ellen sprak boekdelen. Ze wou weer dringend gaan stappen, maar die stomme vogel belette dat. Molenwiekend en wapperend met haar handen bewaakte ze de toegang tot haar slaapkamer. Bij een bijna-botsing keek Jens haar doordringend aan en detecteerde een whiskykegel. Ze had alweer gedronken. De overspannen grijns op haar gezicht leek ook op hem betrekking te hebben – er hing gevaarlijke elektriciteit in de lucht. Naarmate de vogel zegevierde, groeide ook de vijandigheid tussen de geliefden.

'Je wil er duidelijk weer dringend vandoor hé? En ik die dacht... '

'Ik voel me hier soms... gekooïd.'

'Waarom wil je ook zo'n stomme vogel hier hé!?'

'Dat moet hier godver niet lang meer duren! Jij de living en de keuken, ik de slaapkamer. Ik wil niet dat hij hier... Godver... '

Wanneer ze de godvers bovenhaalde, daalde ze pijsnel in zijn achting.

'Dom pluimvee...', hijgde hij, stuipterend door de woonruimte.

Eigenlijk was dat voor haar bedoeld.

'Verdomde vogel... '

'Kom... fwiet fwiet... kom Frédérique!'

Als bokscers in de ring dansten ze om elkaar heen, maar dan in een idiote variant. De vogel was een symbolische prooi geworden; wie hem het eerst kon pakken, zou de komende uren heersen.

'Kunnen we niet rustig afwachten tot... '

'Zeg, ik zit hier al de hele avond hé... '

Een ola van blonde woede golfde eensklaps over haar ruggengraat.

'Ik wil maar helpen hé.'

'En ik heb dorst.'

'Zin om weer te gaan stappen, bedoel je.'

Abrupt weer weggaan bood geen oplossing. Dan zou ze er wis en zeker alleen op uittrekken. Hij vermoedde zelfs dat ze wel vaker in haar eentje ging stappen.

'Drinken we hier eerst iets?'

'Pak maar.'

Ze hupte omhoog, graaide onhandig in de lucht en struikelde over de lectuurmand, die ze daarnet plompverloren midden in de woonkamer had neergepoot.

'Au! Godver... '

'Wil jij iets?'

'Nee, ja, om het even.'

'Ja, maar... Wat is het nu?'

'Help je nog, ja?'

Weer die grijns. Hoe kon iemand die zo mooi was plotseling zo lelijk worden. Hij klemde zijn lippen op elkaar teneinde het woord 'kokkelkop' niet te laten ontsnappen over de eindstreep van zijn mond, want dan zouden alle rapen gaar zijn.

'Rustig! Ik ben er hé! Rustig.'

'Rustig?? Hoe origineel. Heb je dat uit een film?'

'Het is maar een vogeltje hé!'

'Frédérique! Hier! Hier!'

Haar stem sloeg over; er stak een hese krop van woede in. Opstandig liet Jens zich in een kuipstoel zakken.

'Geef je het op, ja?'

'Hij vliegt er wel vanzelf weer in, die onnozelaar.'

'Dan kunnen we zo weg. Eindelijk.'

'Dus je zou er vanavond toch alleen op uitgetrokken zijn?'

'Het is een vrij land. We hadden toch niet afgesproken?'

'Dan had ik hier aan de deur gestaan... '

Ze keek hem drie seconden lang doordringend aan, stak tergend langzaam een sigaret op en plofte dan in de andere kuipstoel neer. Spotvogel Frédérique zeilde tussen ze in kwetterend naar de slaapkamer. Ellen sprong op en gooide haar sigaret in de asbak.

'Ik ga wel! Ik weet waar hij gewoonlijk...'

'Kijk: die heeft meer geluk dan ik. Hij kent al goed de weg. Is het eigenlijk een mannetje?'

'Wat bedoel je daar nu mee?'

'Pff... We kunnen het hier toch ook gezellig maken?'

'Gezellig?'

'Wel ja... '

Ze verdween hoofdschuddend naar de slaapkamer.

Jens fouilleerde zichzelf op sigaretten, maar vond er geen. Hij grabbelde haar sigaret

uit de asbak, inhaleerde tweemaal na elkaar en gooide ze terug. Ze gloeide nog eens extra op, want er kwam nu plotseling tocht vanuit de slaapkamer. Ondertussen was Ellen weer verschenen, net op tijd om hem daarbij te betrappen.

‘Ik heb mijn pakje in de auto laten liggen.’

‘Kun je het niet gaan halen?’

Ze maakte geen aanstalten hem er een uit haar eigen pakje aan te bieden. Hij zakte terug in zijn kuipstoel en monsterde haar gezicht. Ze antwoordde weer met een grimlach, die dreigend over haar tanden droop.

‘De vogel is dus gevlogen,’ probeerde hij.

‘Ja,’ zei ze, met die korte heftige klemtoon die hij als een waarschuwing diende op te vatten.

‘Misschien is hij gaan slapen, hè hè. Wat doen we nu? Gaan we nog...’

Met een langgerekte zucht blies ze rook uit en deponeerde de sigaret weer netjes in de asbakgleuf. Even dwaalde zijn blik over haar bescheiden welvingen onder haar trui.

‘Misschien een film?’

Ze knikte en knikte niet. Ze zwegen.

‘Ivan van de Botchka geeft een vat vanavond,’ zei ze plotseling, weer levendig. ‘Voor de linksdrinkers. Very happy hour, tot het op is. We moeten ons haasten willen we erbij zijn.’

Ze schoof met een ruk naar het randje van haar stoel op, terwijl Jens gemaakt kreunend dieper in de zijne wegzakte.

‘O nee...’

‘And it’s a school night,’ meesmuilde ze spottend. ‘Komt ook uit een film.’

‘Wat moet ik doen om...’

‘... om wat?’

‘... om... het wordt te veel... om... een normaal leven te hebben... cafés... bah... Het is woensdagavond! Kunnen we niet... En ik wou je gewoon eens verrassen...’

‘Wel, verras me dan en vang die vogel. Je bent toch lesgever Planologie en Cartografie?’ zei ze plotseling heftig, knikkend naar de slaapkamer.

Jens negeerde de sneer.

‘Blijven we dan hier vanavond?’

‘Als je Frédérique kunt pakken.’

‘It’s a deal. Alweer uit een film.’

‘Wel dan.’

Ellen peddelde met haar voeten haar stoel richting tv en knipte het vroege journaal aan. Hij bleef haar nog even stout aanstaren, maar ze keek star voor zich uit, blindelings naar haar sigaret in de asbak tastend.

Jens stond op en ging naar de slaapkamer, de afwezigheid van een deur vervloekend. Tot zijn stomme verbazing stond het grote raam naast de brandtrap open.

‘Maar waarom heb je... Hoe komt...’

Er kwam geen reactie uit de woonkamer.

Hoe was dat nu mogelijk? Verdomde kokkelkop. Het gevederde serpentje zelf zat uitdagend boven op de gordijnrail. Zijn kraaloogjes hielden hem hooghartig in de gaten.

Jens stapte omzichtig naderbij, zakte door zijn knieën en pakte blindelings het hoofdkussen van het bed. De vogel keek belangstellend toe, nog niet beseffend dat zijn laatste minuut waarschijnlijk geslagen was.

Ellen keek opzij bij de eerste doffe klap.

‘Dat was het dan,’ dacht ze.

Ze deed een laatste haal aan haar sigaret. Na de tweede klap, vergezeld van een gesmoorde schreeuw, haastte ze zich tandenknarsend naar de slaapkamer. Een verschrikt kwetterende Frédérique scheerde rakelings langs haar hoofd, recht zijn kooi in de woonkamer in.

125. SCHUILEN VOOR DE REGEN

Ik zou eigenlijk heel graag over de mensen schrijven met wie ik in contact kom of kwam in de loop der tijden. Het probleem hierbij is dat ik bij voorkeur hun echte namen wil gebruiken, maar dat ze dat niet graag zullen hebben. Ik spreek en schrijf hierbij uit ervaring. In dit verhaal gebruik ik dus schuilnamen. Ikzelf hanteer ook een pseudoniem. Als mijn personen mogen verhullen wie ze zijn en dus personages worden, dan mag ik dat ook.

Waarom is men gewoonlijk ontgoocheld als men zichzelf in een verhaal ziet opduiken? Ik pareer deze vraag met een wedervraag: maar hoe komt het dat het boek altijd beter is dan de film? Vertaald in deze context: in de ogen van een persoon is het echte leven veel beter dan dat het kan weergegeven worden in woorden. Zoals het boek zich verhoudt tot de film, zo verhoudt het leven zich tot fictie. Men wil er altijd mooier uitkomen dan men in werkelijkheid is. Men had dus gehoopt op het tegendeel. En dat wordt een ontgoocheling. Omdat men dacht dat de auteur het de moeite waard vond u (ja: u) te 'gebruiken' in een verhaal. Omdat u zo speciaal was. Belangrijk. Niet dus. Taal is kaal. Literatuur is geen kapsalon of schminkcoullisse waar mensen tot personages opgetut en ingekleurd worden. Leven is mooier. Omdat het niet perfect is. En literatuur wil dat wel zijn. Dus wordt zij lelijk. Jammer voor haar personages. Ik ga dus schuilnamen gebruiken.

Het idee voor dit verhaal vlamde op tegen een achtergrond van driewerf gruwen: op een maandagvoormiddag, in een begijnhof, tijdens rotweer. Meer wil ik er niet over kwijt. Schuilen was de boodschap. Hoewel ik eigenlijk toch van maandagen, begijnhoven en slecht weer hou. Maar niet dan. Nou: vlug naar huis om dat verhaal te schrijven. Hier komt het.

In alle verhalen van mijn hand komt niemand die ik ken heelhuids voor. Ik gebruik alleen onderdelen: haren, ogen, handen, benen, prothesen, schoenen, tics, karaktertrekken, stopwoorden. Wensen die ze geuit hebben. Dingen die ze gezegd hebben. Straten waar ze wonen. Andere mensen die ze kennen. Huisdieren die ze hebben. Dat wordt nu even anders. Hier komt Jorike Spinjaert, tot de tanden gewapend met herkenbaarheid.

Een 'doorleefde karakterkop' wordt het vaakst op de romp van een man verondersteld. Zo'n gefotoshopte oudjonge halfgrijsaard waarboven wat peper-en-zout uit de midlife keuken is verneveld, wordt wel eens in reclame voor bijvoorbeeld een streekbier ten tonele gevoerd. Men mag hierbij een viriel leven vermoeden, een aanvaardbaar gehalte aan hanigheid. Naar een vrouwelijke variant daarvan is het lang zoeken. Als ze er al eentje uitpikken, is dat gewoonlijk in verband met rimpelvorming en licht urineverlies. Jorike Spinjaert komt zeker in aanmerking om de tv-avonden van het kijkvee om de haverklap te onderbreken met haar verschijning. De wallen onder haar ogen zijn geen jaarringen, maar lauwerkranen. Haar halflange garçonehaar lijdt niet aan

kleurenblindheid. Het kan rood zijn, of inktblauw, of plotseling gele wegmarkeringen vertonen. Haar ogen zijn kogels waaronder je graag sneuvelt. Midscheeps heeft ze twee prachtige vooruitzichten. Honderden pakjes sigaretten geleden heeft intens volleybal haar benen definitief vormgegeven. Een kamer is vol van haar wanneer ze binnenkomt. Haar nabijheid kan andere persoonlijkheden uit doen doven. De tand des tijds zou zich voorwaar nog stuk kunnen bijten op haar.

Jorike heeft een dochter die hobbyistisch paardrijdt en met iemand samenloopt van hetzelfde geslacht. Kim woont samen met Kim. Een moderne relatie tussen twee vrouwen met eenzelfde voornaam. Het paard heet Replay en staat op stal in manege Elzenhove, eigendom van een welvarende oom van de ene buur van Jorike. Over haar onzichtbare man vertelt ze dat hij kapitein ter zeer lange omvaart is. Dit gaat telkens gepaard met de kringelende rooksignalen van haar zoveelste sigaret, die ze afwisselend tussen de linker- en de rechtervingers houdt. De goede verstaander weet dan meteen dat de kerel de Kaap van de Goede Hoop nog niet heeft gerond. We horen water klotsen, golven donderen. Wellicht duikt hij ooit fel gehavend weer in haar leven op. De vraag is of zij dan bereid is een reddingssloep uit te zetten. Wellicht niet. Er wordt gefluisterd dat de bedstee van die ene buurman haar reddingssloepje is. Dat is niet waar. Dat is heel zeker niet waar. En wel om een bepaalde reden. Misschien was het op een oudejaarsavond even wilde zee. Misschien. Maar eens een leugen de wereld in gezonden is, is er geen retourpost meer mogelijk. Zelfs niet in een middelgrote stad, eeuwen na heksenverbrandingen en waterproefrechtspraak.

Perfectie is saai. Jorike Spinjaert draagt een geheim met zich mee. Soms vertoont ze er gewenning aan. Zoals aan een huisdier. Soms bespringt het haar weer. Zoals bij een aanval in de rug of een stomp in de maag. Een spook uit het verre verleden is teruggekeerd. Ze heeft niet minder dan twee onzichtbare vriendinnen nodig om dit defect te bezweren. Met niemand anders kan ze er over spreken. Wakker worden vormt de moeilijkste hindernis. *Is het weer van dat?* Een allereerste veel te vroege sigaret bezweert die donkere gedachte bij het krieken van de ochtend. Jorike slaapt niet veel. Als ze dat al doet: onrustig. Ze is gewoonlijk ontstellend vroeg wakker en ze gaat adembenemend laat slapen. Van nachtrust is er vrijwel geen sprake. Het is eerder een interval tussen twee dagen. Het lijkt wel alsof Jorike met opzet de nachten inkort en de dagen veel langer doet duren. Jorike Spinjaert kan ook niet tegen regen. Absoluut niet. Zelfs bij motregen gaat ze ijlings schuilen.

Amber, wat heb je nu weer gedaan? Jorike – sigaret in de mond – stroopt het bed helemaal af. Als een mestkever rolt ze grote proppen, die ze daarna in de muil van de wasmachine duwt. Het reinigende gorgelen en zwieren kan beginnen. Ze mikt haar peuk in de wc-pot en opent alle mogelijke vensters. Het moet tochten. Koffie, koffie.

‘Amber, toch: foei! Wat heb je nu weer gedaan?!’

‘Maar ik kan dat toch niet helpen?’

‘Leer je beheersen.’

‘Makkelijk gezegd.’

‘Er bestaan ook onderleggers. Matrasbeschermers. Pampers. Absorberende broekjes.’

‘Ja ja, al goed. Ik maak er werk van.’

‘Eindelijk. Want de bui komt als een dief in de nacht. Twee weken niks, en dan... sproeitijd.’

‘Je zus Olivia wordt elke ochtend poederdroog wakker. Neem daar eens een voorbeeld aan.’

‘Je weet net zo goed als ik dat ook zij niet bestaat.’

‘Jij bent de natte! Dat kost je een sigaret!’

‘Neem er nog maar eentje. Denk je dat het helpt?’

‘Het is nog maar mijn derde. Ik zal verminderen.’

‘KimKim komen straks. Zorg maar dat het hier niet meer stinkt.’

‘Alle vensters boven staan open. De rook kan zo... ‘

‘Ik heb het over pis.’

‘Ik wil dat woord nooit meer horen, Amber!’

‘O, heb je liever urine dan?’

‘Vreselijk.’

‘Ja hé? Zo’n lelijk woord. En dat voor zo’n mooie vrouw.’

‘Dat vindt Olivia zeker ook?’

‘Ja. Zeg: zorg dat KimKim niet op de slaapverdieping komen. Er zijn ringen op je matras te zien.’

‘Gaan die er nog uit? Zoals de vorige keren?’

‘Dat wordt jammer genoeg weer een nieuwe matras, vrees ik. Verander eens van winkel; ze beginnen het raar te vinden.’

‘Luister naar het gezoem van de wasmachine.’

Jorike roert treurig in haar koffie. Er vormt zich een morskringetje om haar kopje. Ze neemt het schoteltje apart en giet het voorzichtig in het kopje uit. Dat pakje sigaretten binnen handbereik zal vandaag weer volledig verdwijnen. Er zal nog een tweede nodig zijn dit etmaal. Ze hoeft er niet voor de deur uit. Gelukkig, want het regent weer. Onverdroten verdriet.

‘Nog een slokje koffie, Amber?’

‘Nee, dank je, en je weet wel waarom.’

‘Maar het is pas ochtend. En jij, Olivia?’

‘Nee. Ik wil droog blijven.’

Rond negen uur komen KimKim afscheid nemen. Ze vertrekken op reis. Malta. Misschien plukt dochter Kim nog wat uit de kasten boven op haar oude kamer om mee te nemen. Een bikini om in ere te herstellen. Een vergeten paar waterschoenen. Jorike spoelt het kopje om en sjokt de trap weer om. De ene helft van het tweepersoonsbed is opgemaakt. Dat is het droge terrein van de kapitein ter zeer lange omvaart. De andere helft is ingenomen door haar. Ze neemt de handvatten van de ontblote matras vast en sleurt het ding net zo lang in het rond tot het de gewenste modus heeft bereikt: omgekeerd liggend op haar bedhelft. Nu is alleen nog een oude vochtring vaag zichtbaar. Even rust nu.

Plotseling gaat de bel. Te vroeg. Zware bewolking trekt over Jorikes gezicht. Over haar ruggengraat golft een ijskoude ola.

Het was een scheepsbel.

126. HELLEVAART

Het voorheen landelijke dorp Helle mocht stilaan een voorstad genoemd worden. In de tweede helft van de vorige eeuw slokten door opgelegde fusies grotere steden omliggende gemeenten op. Dat was ook gebeurd met Helle, dat nu bij het grote Leiaarde hoorde. Met de jaren werden zowel Helle als Leiaarde drukker en dichter bevolkt, zodat na enkele decennia geen akker of weide nog de twee van elkaar scheidde. Het inwoneraantal van 'Groot' Leiaarde, dat nog andere aanpalende satellietjes zoals Mooigem, Bellewaerd, Pollevoorde, Kurke, Lisseburg en een villawijk van Luurne had opgeslokt, bedroeg 105 000 zielen. Dat mocht zich al centrumstad noemen. Leiaarde ging zelfs prat op het eerste paar verkeersvrije winkelstraten op het Europese vasteland in de gedenkwaardige jaren zestig van de vorige eeuw. Niet minder dan zeven bruggen, waaronder een bochtige voetgangersbrug met designallures, overspanden er de rivier de Leie, die vanuit Frankrijk kwam en verder het Vlaamse binnenland in stroomde, niet zonder een vrij groot eiland achtergelaten te hebben aan de noordzijde van de stad. Vanuit deze gesplittede waterloop liep er ook nog een schilderachtig kanaal naar het zuiden van de provincie.

Helle, de grootste deelgemeente van Leiaarde, telde inmiddels 20 000 inwoners. Een ervan was uit brons vervaardigd. Ze stond op een sokkel op het marktplein en vormde de navel van de gemeenschap. Ze heette Felle Verhelle en was met haar anderhalve meter (sokkel niet inbegrepen) de Bekendste Hellenaar. Met haar lichtjes vooruitgestoken rechterhand hield ze een konijn bij de oren vast. Het was duidelijk dood. Met haar linkerhand achter haar linkeroor maakte ze het bekende luistergebaar. Natuurlijk hoorde hier een verhaal bij. De Felle dook op in een mondeling overgeleverde volksvertelling, die in de loop der tijden door diverse vertolkers gestalte werd gegeven. Ze scheen op een bestaande lokale figuur gebaseerd te zijn, ene Feline Vanbelle, maar daar waren geen bewijzen van. Alleen vertelsels. Ze kwam ook in een aantal bekende sprookjes voor, soms onder een andere naam, soms in gewijzigde vorm. Felle Verhelle stond symbool voor levenslust, durf en ondernemingszin, waar soms een leugen om bestwil mee gepaard ging. Ze veroverde een centrale plek in Helle nadat de lokale schrijver Arnold Vanthomme haar anno 1919 als olijke dorpsfiguur Felle Verhelle onderdak had gegeven in een van zijn novellen. Het overgeleverde verhaal ging als volgt.

Felle Verhelle was kokkin bij meneer Dierendonck. Kokkin, maar ook koket. Ze was best tevreden met haar verschijning. Ze droeg aan elke hand twee ringen, liep graag op rode hakken en droeg in de keuken onder haar werkschort dure jurken die ze uit de stad liet komen. De leuke meid hield ook best wel van een avondje uit. Ze proefde heel graag van het lekkers dat ze bereidde, want ze was een prima kokkin. Dat lekkers betrof zowel het vaste voedsel als de wijn uit de kelder van meneer Dierendonck. Op een dag liet hij haar weten dat er een gast op bezoek zou komen. Een lekkerbek. 'Slacht twee konijnen,' beval hij haar. 'En bereid die zoals je het gewoonlijk doet. Mijn gast zal van zijn sokken geblazen worden.' Felle Verhelle knikte verheugd. Weer een feestdis waar ze van kon proeven. Ze ging aan de slag. Maar eerst nam ze in de wijnkelder een flinke slok. Tegen valavond waren de konijnen klaar. Het rook heerlijk. Felle Verhelle kon het niet laten en plukte een mals stuk van het ene konijn. Die smakelijke hap spoelde ze door met een slok wijn. Het was zo lekker dat dit zich herhaalde keren voordeed. Wie maalde nou om een klein stukje? Een petieterig slokje? De gast kwam maar niet opdagen. 'Ik ga kijken waar hij blijft,' zei meneer Dierendonck. 'Dat is goed,' knikte Felle Verhelle. Nauwelijks was hij weg of ze bediende zich nogmaals van de

wijn en het konijn. Weldra was van het eerste konijn alleen nog maar een karkas over. Ook in de fles was het peil gedaald. Na de zoveelste kelderslok begon ze aan het tweede konijn. Ook dat verorberde ze helemaal, begeleid door heerlijke rode wijn uit een tweede fles. Ze kon niet aan de verleiding weerstaan. Toen meneer thuiskwam en haar liet weten dat zijn gast er eindelijk aan zou komen, troonde ze hem mee naar de mooi gedekte tafel. Tevreden pakte hij een mes en begon dat te slijpen. Ondertussen klopte de gast aan. Felle Verhelle ging opendoen. 'Meneer! U weet niet wat u te wachten staat!' fluisterde ze ernstig. 'Hoor u dat? Meneer Dierendonck wil uw oren afsnijden. Hij is zijn mes al aan het wetten!' De gast moest niet eens zijn oren spitsen om te horen dat het waar was. Als een haas ging hij er weer vandoor. Gillend rende Felle Verhelle nu naar de eetkamer: 'Meneer! O ramp! Hij heeft de konijnen gestolen!'. Meneer Dierendonck haastte zich naar de deur en riep de gast ontgoocheld na: 'Één! Had je er dan toch ten minste één voor mij gelaten! Één maar! Één maar!' Ontzet greep de vluchtende man naar zijn beide oren en spurtte weg alsof de duivel hem op de hielen zat.

Andere bekende oorverhalen waren die van het linkeroor van Vincent van Gogh en het rechteroor van Malchus in de Hof van Olijven.

Stomme folklore, zou je denken, alleen gebaseerd op volkse fictie, maar toen de bekende hiphopzanger Janjul Haerynck in een soortement gewestelijke taal de figuur van Felle Verhelle in een 'song' ten tonele voerde en vertaalde als Helle's Angel, en daarmee op de radio en een paar keer op tv kwam, stonden Helle en Felle Verhelle op de kaart. Bovendien werd er sedert de jaren zestig om de twee jaar een hedendaagse Felle verkozen, na een competitie tijdens het tweede septemberweekend tussen zeven postpuberale meisjes uit Helle die zich kandidaat gesteld hadden. Ook die HelleFellefeesten droegen wat bij tot de bekendheid van het gegeven, zij het dan vooral in de provincie. Gedurende dat feestweekend in september sloeg het tijdelijke patriottisme toe in Helle, dat tot in de vroege jaren zeventig van de vorige eeuw onafhankelijk was geweest. Leiaarde moest het om de twee jaar wat ontgelden. Maar dat herstelde zich weer vlug. Helle werd een trouwe voorstad van de grote broer. 'We hebben elkaar nodig,' zeiden Leiaardigaards en Hellbewoners euforisch tegen elkaar bij de zoveelste pint.

Marc Hak had zijn fortuintje gemaakt met de verwerking van dierlijk vet (waar vooral de eerste lichten Marokkanen hun dagelijkse tajine mee verdienden – onderbetaald en dolgelukkig met een echte job in Westelijk Vleesland) annex verkoop van prak-, snij-, hak- en andere vleesmachines. Zoals vele Vlamelingen verkaste hij na zijn actieve loopbaan naar de Belgrimse kust, met name naar het spuuglelijke zeestadje Knoopkerke. Toch verscheen hij op regelmatige basis weer in Helle. Elke laatste maandagavond van de maand kwam hij er kaarten in café De Hort, een centraal gelegen drinkplaats met zicht op Felle Verhelle. Om de twee jaar ook deed hij mee aan de zogenaamde Stotencompetitie ter gelegenheid van de HelleFellefeesten in september: een Stoot was een ludieke publieke grap waar liefst zoveel mogelijk Hellenaars in tuinden. Het was een officiële wedstrijd, waar een geldprijs mee gemoeid was die zich in muntjesvorm in een grote blikken beker bevond. Naarmate de jaren vorderden, werden die Stoten steeds flauwer. Maar Marc Hak was nog altijd trouw van de partij, ook al ontmaskerde iedereen al bijna onmiddellijk zijn Stoot, omdat hij veel te doorzichtig te werk ging. De glorietijden van valse zebrapaden, zogenaamde crashes met sportvliegtuigjes op daken, nieuwe munteenheden, gratis telefooncellen, Russische

bezettingen van het voormalig gemeentehuis, pogingen tot konijnenplagen, nepteleviesiezers en pop-up hoppebruggen over het marktplein waren voorbij. Armoë troef, om het eens in kaartjargon uit te drukken. Marc zette niemand nog echt een hak. De nieuwe generaties Stoters deden dat evenmin. Het was tijd om die handel te dumpen, maar niemand uit de werkgroep van de HelleFellefeesten durfde dat. Niemand wou zijn naam verbinden aan het Einde der Stoten.

De dochter van Marc Hak was anderhalf decennium geleden verkozen tot Felle. Bijgevolg mocht ze twee jaar lang ambassadrice voor Helle zijn, op allerlei representaties. Het kind volgde voordracht en zangles en nog wat instrumentaal gedoe, totdat ze door de lokroep van de liefde naar de andere kant van het land verhuisde. Mia Hak verheugde Helle niet langer met haar aanwezigheid. Dat betreurde niemand: sedert haar verkiezing als Felle had ze blijkbaar alle hoogmoedcultuur in pacht. Ze begon jazzy te zijn, te scatten en verheven wartaal uit te slaan. Dat leverde haar de bijnaam Miauw op. Gelukkig voor iedereen bolde haar buik op en ging ze in liefdesnaam aan het uiteinde van het Belgrims grondgebied wonen.

Op een van de tweejaarlijkse HelleFellefeesten stapte Marc Hak met voorbedachten rade op voorstaddichter Attila Damman af.

‘We zouden Felle Verhelle moeten moderniseren. Dit is de eenentwintigste eeuw.’

‘Beeldhouwen kan ik niet hé.’

‘Nee nee, ik bedoel niet het beeld. We zouden eens een film moeten maken waarin Felle een avontuur beleeft. Een moderne meid met eh... ballen.’

Marc beeldde dit uit door zijn vuisten te ballen.

‘Een film?’

‘Ja. Er is geld voor. Er kan geld voor zijn. We vragen de Hellenaars zelf om mee te spelen. En de sponsors van de HelleFellefeesten. En jij kunt het verhaal schrijven, Attila.’

‘Ik zal er over nadenken.’

‘Laat wat weten.’

‘Zeg, Marc: het is toch geen Stoot hé?’

‘Nee nee. Bloedige ernst.’

‘Zeker weten?’

‘Zeker weten.’

‘En het geld? Dat kost.’

‘Het geld is er. Zal er zijn.’

De verborgen agenda van Marc Hak betrof de hoofdrol in de volksfilm. Maar hij kreeg zijn zin niet. Toen de bal aan het rollen ging en Attila met een kernploegje de eerste voorbereidingen trof, werd niet Mia Miauw aangesproken, maar wel Fienelot Walsaert, een mooie welbespraakte recentere versie van Felle Verhelle. Een nijdige Marc Hak beperkte bijgevolg zijn financiële steun tot een schrale 250 €, een beschamend bedragje in vergelijking met wat de filmploeg al her en der bijeengeschromp had. *Er is geld voor*. Toen na drie jaar hard ploeteren de volksfilm ‘Felle, een mokkel van haar sokkel’ eindelijk ingeblikt was, met de medewerking van een zeskoppige cameraploeg die gratis werkte en talloze mensen uit Helle en Leiaarde, bleek de slechtste rol vertolkt te zijn door Marc Hak zelf. Hij had op dat ogenblik duidelijk te veel gedronken en slaagde er amper in zijn ene opgelegde zinnetje (‘Slogans moeten we hebben!’) naar buiten te persen. Bij de opnames struikelde hij voortdurend over het woord ‘slogans’. Er was bij de montage duidelijk niets aan verholpen. Integendeel.

De volksfilm 'Felle, een mokkel van haar sokkel', waarin middels de ontvoering van Felle Verhelle de gespannen verhouding tussen Helle en Leiaarde geëvoceerd werd, was een succes. Iedereen bekte zoals hij of zij geschapen was. Geen gedoe met be-kakte taal. Leve de complexloze streektongval. Alleen hoofdrol Fienelot Walsaert han-teerde een soort algemene lagelandentaal. Na de première met heuse rode loper, waarbij alle medewerkers en acteurs uitgenodigd waren, kwamen vierduizend mensen op de vier weekendvoorstellingen af. De dvd (oplage tweeduizend) was in een mum van tijd uitverkocht. Attila Damman publiceerde zijn logboek en het filmverhaal in eigen beheer op een dertigtal exemplaren en deed dit de leden van de cameraploeg cadeau. Na gedane zaken werd alles op het internet gezet. Het slotgerinkel van de kassa klonk als muziek in de oren van de filmploeg. Alleen Marc Hak blies nog af en toe een valse noot, vooral wanneer hij Attila Damman in het vizier kreeg. Maar zelfs zijn nog ijlings bedachte Stoot met necamera's op het marktplein en vlugschriften over privacy mis-lukte; met beschaamde kaken mocht hij alles weer opbergen. Hij had zijn eigen grap weer te uitdrukkelijk getelefoneerd; niemand tuinde erin.

Het Galjoen, een ondernemende club in Helle die bier, feesten, gastronomie en allerlei leuk vermaak hoog in het vaandel voerde, bestond uit vijftien leden van middelbare leeftijd. De meesten hadden een verleden in jeugdclubs of in de werkgroep van de HelleFellefeesten. Op hun evenementen kwamen honderden deelnemers af. Het Gal-joen tekende onder andere voor het zomerse feest Helle-Conzee aan het begin van de vakantie op het marktplein en de tweejaarlijkse HelleFellefuiven in het leegstaande pand van brouwerij Hellebaard. Ze hadden ook een flink logistiek aandeel in de reali-satie van de volksfilm. Hun plan om boven het marktplein een uitschuifbaar dak te installeren, teneinde die eeuwige Belgrimse regendreiging te bezweren, werd ondanks drie jaar lobbyen annex een ontwerpwedstrijd door de bevoegde instanties uit Leiaarde afgekeurd.

Slechts sporadisch werd een verse kracht in Het Galjoen opgenomen. Enkelen hoop-ten stiekem de nieuwe uitverkorene te zijn, maar de kern bleef vrij beperkt. De voorzit-ster en haar leden hielden de rangen gezellig gesloten. De glorie van Het Galjoen was vooral te danken aan een aantal ijverige (vooral mannelijke) werkbijen met ervaring in de evenementenwereld en connecties plus de uitstraling van de bijenkoningin: Mitta Vreesman. Ze runde het reclamebureau Koppie-Koppie en steeg ook vrijwel wekelijks in het zadel van haar racefiets, weer of geen weer, om op de jaagpaden langsheen de Leieboorden te flitsen. Beroepshalve waren enkele bekende slogans aan haar brein ontsproten, die leuke campagnes opleverden. 'Ik smelt voor chocomel' en 'Kleren, schat? Niks van aantrekken' hadden alom gescoord. Mitta verstond ook de kunst om de kerngroep van haar club beperkt te houden. Hellenaars die zichzelf als gegadigde voor het lidmaatschap van Het Galjoen beschouwden, liet ze al naargelang van het individu likkebaarden, kwijlen, sissen in hun eigen vet of meesmuilend op hun honger zitten. Ze had nog meer connecties dan alle werkbijen samen. Twee mannen met het echtelijke statuut had ze al het nakijken gegeven. Op haar woonboot op de Leie draafde momenteel geen teelballentorser rond. Tenzij er kernvergaderingen van Het Galjoen plaatsvonden.

Had Marc Hak zijn kansen op het lidmaatschap van Het Galjoen verkeken door naar het kuststadje Knoopkerke te verkassen? Zijn zucht naar die lidkaart was bekend. Na-dat er ook zo schandelijk over zijn oogappel heen gekeken was voor de hoofdrol in

'Felle, een mokkel van haar sokkel' (*Maar ze was al te oud, Marc!*), en ook zijn Stoot met de nepcamera's en het privacygedoe de mist in gegaan was (*Waarom die doorzichtige schuilnamen, Marc? Je leert het nooit!*), mepte hij de kaarten op de maandelijkse maandagavonden in De Hort dubbelhard op tafel neer. En hij dronk er ook weer te veel bij, maar ditmaal betrof het geen fictie, en gebeurde het niet in naam van de verbeelding, zoals bij de filmopnames, en zijn *slogans* bestonden alleen uit clichés die al een eeuw lang aan kaarttafels in Vlamelingenland geroepen werden. Zodoende (*maar slecht bezig*) sukkelde Marc Hak eind maand maart ver na middernacht met zijn auto in de Leie – en o wonder: dat gebeurde vlak naast de woonboot van vrijgezelle Mitta Vreesman. Modder stremde alles; zinken lukte niet. Marc kon zichzelf bevrijden. De wakker geschrokken Mitta ontfermde zich middels mariablauwe badhanddoeken over zijn badnatte vege lijf. *Wat doe jij hier nog op dat uur?*

Helle gonsde.

- Hij dacht zeker dat hij al aan zee was.
- Autootje-baden, ha ha ha!
- Hoe proper is zijn Leie nu?
- Het galjoen van Marc Verhakkeld op ramkoers!
- Vleesman zkt. Vreesman.
- Dat was een regelrechte sollicitatie!

Het had al in de kranten gestaan, maar De Hellenaar, een gratis gebust nieuwsmagazine op 12 000 exemplaren, wijdde er nog eens een halve bladzijde aan. Onder de foto van Marc Haks verzopen vehikel stond een tekst waarin onder andere de woorden 'amfibie', 'galjoen', 'crash' en 'bootvluchteling' voorkwamen. Attila Damman had fijntjes zijn best gedaan.

De zomer denderde voorbij, als een trein geurend naar hout en teer. Andermaal naderden de HelleFellefeesten. Het Galjoen had, na het succes van 'De 500', nu 'De 1 000' aangekondigd: een betalend fuiffeest met drank, oesters en muziek, € 15, dit keer in de leegstaande gebouwen van drukkerij MinnieMutte. De firma was onlangs naar de industriezone verhuisd. Janjul Haerynck zou met zijn inmiddels bekende groep Alys – met dank aan radiozender StuBru – van de partij zijn. Je moest er wel rap bij zijn: 'De 500' had in een mum van tijd uitverkocht. Meer mochten er niet binnen. De sociale media deden hun werk. De epoche van de affiches en zelfs de flyers was vlogen tijd. Verbied of beperk iets, en je hebt succes. Ook de tickets voor 'De 1 000' gingen vlot van de hand. Zelfs de criticasters, die het geldgewin van Het Galjoen op de korrel namen – een simpel bekertje water kostte 2 euro; een grote gulp was er door de drukte al uit geklotst vooraleer het je mond bereikte –, gingen overstag. Iedereen wou erbij zijn. Nummer 1001 had pech.

Een tijdlang verkeerde Marc Hak in hevige twijfel. In het holst van de zomer hakte hij de knoop door. Hij zou niet gaan. Meer nog: hij zou een gigantische Stoot bekokstoven. Er waren nog genoeg getrouwen, oud-werknemers, mede-Stoters van weleer, ontevredenen en niet-Galjoeners die hij op kon trommelen om mee te werken. 'De andere 1 000', zou hij nog herhaalde keren grinnikend zeggen, in de aanloop naar het tweede weekend van september. Hij nodigde enkele van die samenzweerders begin augustus uit op zijn appartement in Knoopkerke.

'Dat is een schitterend idee, Marc.'
'Maar waar doen we dat?'
'En we moeten een naam hebben.'
'Hakke-hakke-tuut-tuut, hier komen wij!'
'Ook iets met –oen achteraan.'
'Pak de poen!'
'Ha ha ha!'
'Weet je het nog van toen we als Russen het oude stadhuis bezetten?'
'Ons kronkelend zebrapad! Bij nacht geverfd!
'En die zogezegde crash van dat vliegtuigje op dat dak!'
(Bij die opmerking doemde bij iedereen onwillekeurig weer het beeld op van het ver-zopen vehikel van Marc Hak in de Leie).
'Dat waren tijden, hé Marc!'
'Ja... Ja ja... ' deed de Grote Stoter. Hij hapte nog altijd naar adem bij het woord 'crash'.
'En nu?'
'Luister,' zei Marc Hak, nadat hij van zijn streekbier had genipt en de eerste golf van enthousiasme weg was geëbd. Hij kwakte zijn glas op de salontafel neer en maakte een speerwerpgebaar.

Hak had nog een in onbruik geraakte opslagplaats uit zijn vleesverleden in Helle. Die lag redelijk dicht bij het centrum. Dicht genoeg. Voor MinnieMutte moest je immers ook een paar straten stappen. De concurrentie streed dus met gelijke wapens wat de ligging betref. De Harpoen toog op 3 augustus aan het werk. Oud-ondernemer Hak sprak zijn zwarte kas aan. Diverse stock americains uit de streek kregen bezoek van zijn trawanten. De oude opslagplaats werd het hoofdkwartier. Marc Hak kreeg de medewerking van Polle Demeester (garagehouder), Wally Vandevelde (kapper op rust), Liesbeth Wymeersch (had ook gekapt, nu hondentrimster), Luc Gotelaere (zelfstandig verpleger), Lou, Miel, Marc II (ook Bismarck genoemd), Peter, Josiane (oud-werknemers van Hak) en Frans Dudal (oud-commandant van de vrijwilligersbrandweer). Die handlangers brachten ieder nog wat volk mee, zodat Marc Hak tot zijn grote tevredenheid een legertje van ongeveer dertig manschappen (vrouwen inbegrepen) op de been kon brengen.

'Een harpoen heeft weerhaken,' orakelde hij telkens weer tot zijn volgelingen. 'Ze zullen het voelen, die van Het Galjoen!'

Op diverse plekken in Helle (blinde muren, elektriciteitskasten, reclamepanelen, ramen van leegstaande gebouwen en huizen, bushokjes) verschenen afbeeldingen van harpoenen – haastig getekend, gespoten of geplakt. Bij sommige was in hoofdletters DE HARPOEN gekrabbeld.

In de voorpretdagen op de HelleFellefeesten circuleerden de –oenwoorden door de voorstad: galjoen, harpoen, poen, doen, pensioen. Attila Damman constateerde frequente aanwezigheid van Marc Hak.

'Wordt het misschien te koud aan zee?' vroeg hij aan Marc Hak. Die zat met enkele spitsbroeders aan een tafeltje in De Hort.
'Niet te dicht hé, dichter. Of je ligt er.'
'Zoek je de landrotten weer op?'

'De beste stuurman staan aan wal hé,' pareerde Marc met een cliché van jewelste.
'Je hebt weer dezelfde fout gemaakt, Marc. Jammer dat ik het moet zeggen.'
'O ja?'
'Harpoen rijmt uitdrukkelijk met galjoen hé, vind je ook niet? Het is weer o zo doorzichtig.'
'En dan? Wat heb ik daarmee te maken?'
'Je bent toch een zeebonk uit Knoopkerke? Dat jargon... Dat kan maar uit jouw brein... eh... uit jouw mond komen. En we zijn weer september.'
'Beroepsvorming, mislukt dichtertje. Ga maar rijmpjes maken.'
'Ja: doen, oen!' riep een handlanger.
'Dàt is pas een rijm!'
'Ha ha ha!'

Jolijt alom aan het Hak-tafeltje. Attila Damman probeerde sportief te glimlachen.
'De firma Hak beleeft weer haar jaarlijkse reanimatie,' zei hij, zich tot Franka achter de toog wendend. Die produceerde haar vermaarde middenstandersglimlach, zonder ja te knikken of nee te schudden, waardoor iedere caféganger uit de voorstad De Hort bleef frequenteren, naast andere drinkplaatsen met een specifiek etiket. De Hort was immers de navel van Helle, met frontaal zicht op Felle Verhelle. Iedereen kwam er. Jong of grijs. Daar diende begrip te heersen voor alle partijen, tolerantie, mededogen. Daar werd met passionele pinten geklonken op verstandshuwelijken en wapenstilstanden tussen jong en oud, man en vrouw of tussensoort, Hellbewoner of Leiaardigaard.

En toen braken de zoveelste HelleFellefeesten aan. Helle werd overspoeld door avondmarktgangers en feestvierders. 1 000 uitverkorenen (in totaal goed voor € 15 000) haastten zich op die 'bewuste' vrijdagavond rond 22 uur naar de hangar van voormalige drukkerij MinnieMutte. Het was een drukkend hete indian summer dag. De heksen van de herfst waren heel in de verte met hun bezems in de weer om de eerste krokante bladeren op te ruimen. Maar het was vooral zweten geblazen. *Wat moet een mens in godsnaam aandoen?* 485 vrouwen hadden minutenlang voor hun kleerkast of spiegel gearzeld. De broeierige feesthal wemelde aldus van de blote rug-V's en de borstgleuven. De lokale kunstenaar Bert Swyngedouw – een specialist in trompe l'oeil – had de hangar aangekleed met 1 000 konijnenafbeeldingen in allerlei variaties. De hoeveelheid en de repetitie maakten indruk, zoals bij Andy Warhol. Voorzitster Mitta Vreesman arriveerde op haar racefiets – ze had het voorrecht zich in de coulissen van de chill- en vipruimte te douchen en 'om te kleden'. Toen ze weer tevoorschijn kwam, cirkelden de mannen om haar heen als dazen om een paardenvijg. Sommigen verlieten er zelfs de oesterbar-met-volkschampagne voor.

Verkenner van De Harpoen hielden zich in de omgeving op. Ze konden gebruik maken van de grote drukte bij MinnieMutte – ze gingen op in de massa. Via een grote voortent werden de gasten naar binnen geleid. Omwille van de nazomerse hitte werden enkele zijflappen van de toegangscorridor omhoog gerold. Aan twee checkpoints werden de tickets gecontroleerd. Daarachter gebeurde de bonnenverkoop in verband met liquide en vast voedsel. Gewapend met deze *intelligence* keerden de verkenners terug naar het hoofdkwartier van De Harpoen. Daar was een kleine toog geïnstalleerd, waaromheen een dertigtal trawanten zich hadden verzameld. Ze waren allen gehuld in stock american camouflagekleden. Overal slingerden nepgeweren en speelgoedrevolvers rond. Sommige samenzweerders moesten er wel van overtuigd worden dat ridder- en Star Trek-onderdelen hiermee vloekten. Er liep zelfs even een Romein in

een tweedehandse Amerikaanse legerbroek rond, gewapend met een plastic lichtsa-
bel.

'Het is geen carnaval hé, Bismarck!' (hondentrimster Liesbeth)

'Ja: spaar dat maar voor de stoet in februari!' (handlangster Josiane)

'Zeg Miel, in Rome zouden ze raar kijken als ze u zo zagen!' (oud-commandant Frans)

'We moeten geloofwaardig overkomen hé!' (aanvoerder Marc Hak)

'Ja, we zijn huurlingen die een inval doen. Geen ruimtereizigers of tijdcapsule... eh...
dinges.' (garagehouder Polle Demeester)

'Science friction, bedoel je.' (trawant Lou)

'Fiction, het is fiction.' (zelfstandig verpleger Luc Gotelaere)

'Help me eens met die riem hier. Ik hang mezelf bijna op!' (handlanger Peter)

'Verpleger gevraagd!' (Josiane)

'Fictie... Frictie... om het even. Als ze er maar in lopen.' (kapper Wally in ruste)

'Het is wij die erin moeten lopen!' (Marc Hak)

'Eh?' (Bismarck)

'In die tent! Snappie pappie?' (Marc Hak)

'Ha ha!' (Vrijwel allen)

'Er wordt weer geklopt.'

'Ze hebben licht gezien.'

'Niemand binnenlaten!'

'Hoe laat is het?'

'Tijd voor nog een slok.'

'En dan gaan we dat Galjoen doen zinken!'

Marc Hak hief zijn harpoen hoog ten hemel.

Helle en zijn drenkplaatsen plus feesthonken barstte uit zijn voegen. In De Hort was het debiet aan bier zo hoog dat Franka haar hulpjes geregeld de vloer moest doen dweilen – even vlug de lap eroverheen, tussen het bos van benen door. Er ontwikkelde zich immers telkens weer een glijbaan van feestnat, waardoor feestvierders wel eens onverwacht horizontaal gingen. In en rond de andere drankholen was het ook van dat. Buiten ontwikkelden zich Ensoriaanse en Breugheliaanse taferelen. Groen Helle kreunde einde zomer onder een blitzkrieg van bekertjes, glasscherven, sigarettenpeuken, frietverpakkingen, lege flessen en ongelezen flyers.

Waar waren de gedachten van Marc Hak toch gebleven?

Had hij dan haksel in zijn kop? Zaagsel?

En waar was de politie? Het leger?

Wanneer ze er moesten zijn?

In deze tijden!

Had die Hak dan gedacht dat hij met zijn troep ongeregeld met valse wapens zomaar de straat op kon? Dat zowel in de feeststraten, waar het barstte van het volk, als in de feesthonken, waar het nog meer barstte van het volk, de mensen zich zouden laten doen?

Het werd een hellevaart voor de trawanten van De Harpoen. Een slachtpartij. Er was immers ook een flink gehalte aan ongeregeld volk op de been. Beschonken. Verblijd. Euforisch. Kom in deze toestand dan maar eens een legertje tegen, geschminkt als gothic clowns, gehuld in camouflagekleden, gewapend met speelgoedgeweren en

voorafgegaan door een legerlul met een harpoen in de aanslag. *Ze vroegen er om.* De Harpoen-Stoters kregen het al na honderd meter in hun zijstraat zwaar te verduren. Ze waren ondanks hun zware schmink herkend. *Hak! Het is Hak!* Als stieren in Pamplona werden ze de hoofdstraat in gejaagd, terwijl gillend feestvolk in paniek opzij sprong of wegdook, in de waan *dat het zover was.* Anderen toverden eensklaps boksbeugels, slaghouten en zelfs een enkel echt mes tevoorschijn. Jan-met-de-pet, Piet-uit-de-polder, Mie Katoen en Housecooking Sally plus nog tientallen anderen schopten en sloegen en mepten en gooiden wild in het rond, terwijl een verbijsterde Marc Hak brullend met zijn bende richting MinnieMutte vluchtte, want terugkeren was geen optie: er had zich in de slipstream van de gedwongen opmars een nog grotere bende gevormd dan aan de kop van de Harpoen-troep. De Stoters waren de pas afgesneden. De harpoen – het symbool van het regiment – belandde met een dwaze salto in een hotdogkraam, waar het handvat en de weerhaken ogenblikkelijk smolten. De rest krulde impotent op. De brave vleesverwerkers deinsden geschrokken achteruit. Reeds lagen ook enkele Harpoeners kronkelend op de grond, de helm van het hoofd gerukt. Ze kregen slaag met hun eigen plastic wapens of met hardere voorwerpen van zij die dachten dat het menens was.

‘Maar het is een Stoot, stommelingen!’

‘Een Stoot!!’

‘Een Stoot!!’ papegaaiden zelfs zij die nog nooit van een Stoot gehoord hadden.

‘Stoten!’

‘Doorstoten!’

Aan de Galjoen-biotoop draaiden zich honderden gezichten ontzet om in de richting van aanzwellend rumoer, lawaai, geschreeuw, geweld. *Wat was dat !?* Een stampede van beschilderde krijgers en uitzinnig feestvolk naderde MinnieMutte. Daar golfd en ogenblikkelijk ola’s van paniek door de gelederen. De oesterbar sneuvelde. Gillend volk gulpte door de opgeslagen flappen van de voortent naar buiten. Achteraan in de zaal kraakten de coulissen van de chill- en vipruimte onder de stuwning van een plotse stroom vluchtelingen. De 1 000 probeerden ijlings hun vege lijf te redden.

Parijs!

Zaventem!

Nice!

‘Stoot! Het is een Stoot!’ riep Mitta Vreesman nog. Maar toen ze de bende van dichtbij zag, en een mes zag blikkeren, en een knuppel zag zwaaien, en bloed zag vloeien, en ze de collectieve grimmigheid van zowel de opgejaagden die spitsroedes liepen als de flankaanvallers voelde, dook ze gillend achter de omgevallen oesterbarricade. Marc Hak kukelde op hetzelfde ogenblik over de drankbonnentafel en brak tegelijkertijd een sleutelbeen, een arm en een echt been. De rest van zijn invasiepeloton stormde de vernieling in, pijnlijk vertraagd door tafel- en stoelpoten, bloembakken, sierzuilen, gekartelde schelpen en oestersnot.

Het kan overal gebeuren.

We zijn hier met 1 000.

Waar is de politie!?

Waar blijven al die antiterreurgasten??

Op het marktplein stond Felle Verhelle de situatie wezenloos te bekijken, één hand achter haar linkeroorschelp. Haar dode konijn was rood gekleurd. Het droop van het vals bloed.

Vanuit Leiaarde naderden blauwe zwieplichten. De antiterreurbrigade was op komst. Omstreeks middernacht mocht burgemeester Ypsilon van Leiaarde aan de pers uitleggen dat het gevaar 'niet nabij, niet waarschijnlijk, maar wel denkbeeldig was geweest'.

Balans van de vreselijke inschattingsfout van ex-vleesman Marc Hak: vier doden (twee vertrap, één hartinfarct, één oesterallergie), elf zwaargewonden, zevenenzestig lichtgewonden, een halve kilometer ravage aan kraampjes en stalletjes, aanzienlijke materiële schade en een abrupt einde aan de zoveelste HelleFellefeesten. Ook de traditie van de Stoten in Helle sneuvelde in deze smurrie van feestnat, bloed, scherven en oestersnot. De driewerf gebroken Hak betaalde ettelijke schadeclaims en trok zich definitief terug in rimpelstadsje Knoopkerke aan de Belgrimse kust.

Helle stond andermaal op de kaart.
En hoe.

127. DAKLOOS

Als de vrouw die elke zaterdagochtend in de Hema zat die vreselijk bruine muts van haar hoofd zou nemen, dan kwam er wis en zeker een krater tevoorschijn met onbevangen inkijk, want de schedelpan was er al geruime tijd niet meer. Waar de zaagtandjes van het instrument het menselijke deksel rondom gesplit hadden, waren de sporen al duidelijk verweerd, zo zou blijken. De vrouw bleef de muts echter koppig (what's in a word!) ophouden, zoals ik elke zaterdagochtend in de Hema tot mijn opluchting constateerde. Die opluchting ging ook gepaard met woede. Ik haatte hoofddeksels. Ik verfoeide de petdragers, de motorhelmmidlifers, de bandanasnobs, de bivakimbecielen, de kappubers (dat woord: hood!), de hoedgelovers, de zonneklepidioten, de mutsensorsers, de kepielullen, het fietshelmgepeupel, zelfs de zweetbandjoggers. De reden voor mijn haat was simpel: ik had tot nu toe nog niet het gepaste hoofddeksel voor op mijn eigen kop kunnen bemachtigen. En dat had ik dringend nodig, want de winter stond alweer voor de deur. Reeds schuurden in de verte de bezems van de heksen van de herfst over de stenen.

'Het is een schraal jaar voor de druiven in de volkstuintjes. Ben je ook al gaan zien?'

'Ah, nee. Zit er een ziekte in?'

'Zoveel is duidelijk.'

'Of misschien zijn het de slakken.'

'De trossen hangen er alleszins verschrompeld bij.'

'Niet meer te redden?'

'Niet meer te redden.'

'Jammer.'

'Het is nu weer wachten tot volgend jaar september.'

'We hebben anders toch maar weer een mooi nazomertje.'

'Ja, gelukkig.'

'Geen weer om een muts te dragen.'

'Nee.'

'Tenzij je iets te verbergen hebt.'

'Hé?'

Ik knikte naar de vrouw drie tafeltjes verder.

'Misschien is ze goedgemutst,' grinnikte mijn zwerfbroeder Johan.

'Ze kan ook dakloos zijn,' opperde ik.

'Hé?'

'Als ze haar muts afzet, zou je zien dat ze geen schedelpan heeft.'

'Zal wel zijn. Heb je gistende druiven gegeten misschien?'

'Ze verbergt haar dakloosheid met een vals dak.'

'Je hebt er blijkbaar goed over nagedacht.'

'In de Hema denk je altijd dieper na.'

'Zend die maar in als nieuwe slogan.'

De gemutste vrouw bracht een gratis-bij-de-koffie-koekje naar haar mond. Als ze haar muts afdeed, kon ze eigenlijk ook...

'Heb jij al een slaappleats voor vannacht?'

'Ik dacht nog eens naar de volkstuintjes te gaan. Gerard laat zijn materiaalkeet misschien per ongeluk weer open.'

'We kunnen het ook weer eens bij de nachtopvang proberen. Bed en breakfast hé.'

'Breakfast, bedoel je. Het is breakfast, met de K van Kellogg's Corn Flakes.'

Ik liet de K driemaal hard knallen.

'Ja Ja.'

'Waarom niet. Goed idee. Er zijn nu blijkbaar toch geen eetbare druiven meer in de tuintjes.'

'Nee. Het zullen precies rozijnen zijn, zo te horen. En die eet ik niet graag.'

'Je wordt kieskeurig hé. Zeg: is er nu eigenlijk al nachtopvang?'

'We zullen zien. Ik hoorde dat er nu permanent opgevangen wordt, het hele jaar door. In de Tuighuisstraat.'

'Soep,' zei ik, terwijl ik met het puntje van mijn tong over mijn lippen streek.

'Soep,' herhaalde mijn straatbroeder Johan.

'Als zij daar het deksel van haar hoofd neemt, dan kan zij er soep mee opscheppen en er zo uit slurpen.'

'Haar muts?'

'Nee: haar schedelpan.'

'Je laat niet af hé.'

'Ik hou niet van dingen op je kop, hoofddekseis, wat een woord zeg, vooral niet binnenskamers. Het heeft geen zin die hier binnen te dragen.'

De vrouw blies wat dampsliertjes over de rand van het kopje heen vooraleer ze nipte.

'Het is een bruine muts,' zei ik.

'Heb je daar een probleem mee?' vroeg Johan.

'Met die muts of met die kleur?'

'Met die muts alleszins wel, zoveel is duidelijk. Met de kleur, natuurlijk, Einstein.'

'Bruin is het nieuwe zwart.'

'Je hebt dus een probleem met bruin en met zwart.'

'Ja.'

'En wat is het probleem precies?'

'Jij laat ook niet af hé.'

‘Nee. Wel?’

‘Jarenlang liepen de meeste openbare figuren in het zwart, om slanker te lijken.’

‘Wij hebben ondertussen dat zwart al niet meer nodig. En wat is er van dat bruin?’

‘Bruin is zo lelijk dat het door de goden van de mode weer mooi verklaard wordt. Je kent die snobistische trucs wel: lelijk is mooi, less is more...’

‘En als je nu eens bruin met zwart zou combineren?’

‘Twee keer min wordt plus, Versace?’

‘Om zo te zeggen, ja.’

‘Je brengt me van mijn onderwerp af.’

‘Ja: vrouw, muts, bruin.’

‘Mens, hoofddekseel, binnen. En bruin, tot overmaat van ramp.’

‘Klinkt niet helemaal politiek correct.’

‘En toch zitten we in een pand van de Hollandsche Eenheidsprijzen Maatschappij Amsterdam, mijn waarde vriend, zijnde de Hema, ooit bekend staand als ‘armeluiswinkel’.’

‘Kun je een ontbijt van 1 € nog politiek correct noemen?’

‘Dat geeft te denken over de kloof tussen arm en rijk.’

‘Het verschil tussen aalmoes en appelmoes?’

‘Dat is de meligste woordspeling sedert 1926, Johan.’

‘1926?’

‘De oprichting van de Hollandsche Eenheidsprijzen Maatschappij Amsterdam.’

‘Getverderrie, je geeft het niet op hé.’

‘Nooit.’

‘Wifipedia?’

‘Wikipedia. Het is: Wikipedia.’

Ik liet andermaal mijn K knoerthard knallen. Johan nam een duik in zijn warme chocolamel.

Ik zeilde met mijn bliken weer naar de bruine muts waaronder de vrouw gevangen zat. Er leek ook wat groen in te zitten, maar dat kon te maken hebben met de kunstmatige lichtinval. Wat bezielde iemand om binnenshuis, ook op overdekte openbare plekken, een dekseel op het hoofd te houden? Men zat toch al onder een dak? Had men het koud? Wilde men lichaamswarmte niet kwijtspelen? Was men beschaamd over haartooi? Schedelomvang? Verborg men kaalheid? Volgde men een trend? Mode? Was men bang voor... dakloosheid?

‘Zeg...’ begon Johan weer.

‘Ja?’

Ik voelde dat mijn rooieduitenvriend nog een slotoffensiefje aan het voorbereiden was. Hij zat nu al gereed om in lachen uit te barsten.

‘Ik weet hoe het komt dat die muts van haar bruin is.’

‘Ja?’ deed ik, helemaal niet nieuwsgierig. Ik bereidde me ijlings voor op een flauwiteit in verband met roest. Niet lachen.

Bijna proestte hij het voorbarig uit. *Homo humoros praecox*.

‘Omdat het herfst wordt. Het was eigenlijk eerst een groene muts.’

Even bleef het stil aan ons armeluistafeltje. Dat was godallemachtig een goeie. Ik had zin om in lachen uit te barsten. Of was mijn proletarische koffie met de stiekeme scheuten Engelse whiskybocht uit mijn zakflacon erin me naar het hoofd gestegen en vond ik plotseling alles om te gieren?

Hier moest iets tegenover staan – een surrogaat voor de te verwachten bulderlach, een aanval van slap gelach of een proestmoment.

‘De lelijkste kleur ter wereld is een soort groenbruin, of bruingroen. Pantone 448C als ik me goed herinner. De kleur van babykak, zeg maar,’ deelde ik mee.

‘Dat vind jij,’ zei Johan. Misschien was hij ontgoocheld dat ik niet om zijn grap had gelachen.

‘Nee nee: die kleur is officieel verkozen. De aller lelijkste. Het stond in... in... Ik ben de naam vergeten. Ik las het ergens. Er belandt zoveel in de bus.’

‘Babykak? Poepbruin dus.’

‘Met groen erbij. Eerder donker. De tabaksverpakkingen in Australië zien er zo uit. Daardoor zakte de verkoop in.’

‘Het is de kleur van de kak van een baby die groentepap eet in plaats van fruitpap. Spinazie.’

‘Ha ha.’

‘De kleur van die muts zit daar niet ver naast.’

Johan observeerde het ding nu secondelang. Daarna formuleerde hij zijn verdere bevindingen, zijnde drie: ‘Ze verbergt iets. Ik zie het aan haar ogen. Dat zit niet snor.’

Ik trad hem bij, ongewild ietwat schertsend: ‘Die muts biedt inderdaad onderdak aan iets. Het heeft misschien iets met de hersenen te maken. Een seriemoordenares? Een gifmengster? Erger nog: een advocate? Een lerares wiskunde?’

‘Hoe oud schat je haar?’

‘Met of zonder muts?’

‘Doe maar.’

‘Zonder: 40. Met: 100.’

‘Ze kan dus misschien ondertussen ook alweer kakken in de lelijkste kleur ter wereld. Pantalone, was dat het?’

‘Pantone, 448C. Je bent wreed voor de mensheid, Johan.’

‘Integendeel: ik pampers haar gewoon.’

‘Haar?’

‘Uw mensheid. En zij daar.’

‘Je bent vandaag niet op je mondje gevallen hé.’

‘Nochtans ben jij het die van dat sop uit je zakflesje in je koffie giet.’

‘Drink je schijtbroune babymelkje maar op. Dan kun je... ‘

De vrouw met de muts stond met hevig geschraap van stoelpoten plotseling op. Niet om weg te gaan. Slalommend tussen tafels en stoelen naderde er een regimentje van drie eenheden (v/v/m) tot haar. Zo te zien kenden die hun weg in de Hema blindelings. De beide partijen groetten elkaar uitbundig. Dit was ongetwijfeld een intens Hema-moment. Dat ik dit niet elke zaterdagochtend meemaken mocht! Na meervoudig stoelpotengeschraap waren allen goed en wel gezeten.

Johan en ik keken elkaar aan. We hadden het gezien. We hadden ons ingehouden. Woorden schoten te kort. Niemand van de nieuwe drie leed aan dakloosheid. Dit was inmiddels een goedgegemutst klavertjevier geworden, gevangen onder bijna identieke hoofddeksels, simpele mutsen met name, in de saaiste kleuren die je je ook maar in kunt denken: donkerkaki, rauwe sienna en donkerzeegroen. Maar de bruine Hoofdmuts bleef troef.

We stelden wederzijdse verbijstering bij elkaar vast. Iets in ons was gebroken.

'Hm,' deed Johan kuchend.

Ik reageerde niet, maar bleef kil door hem heen kijken, naar het vernieuwde tafereel. Maaiend met een machinegeweer zaaide ik dood en vernieling in deze...

'Vier,' zei Johan.

'Ja,' knikte ik. 'Vier honderdjarigen. Dat maakt vierhonderd jaar, in mutsentermen.'

'Ik zie moordlust in je ogen.'

'Ja, ik schoot ze daarnet even neer.'

'Met een malasjnikov?'

'Het is: kalasjnikov. Met een K. Een knallende K.'

Ten derden male liet ik de elfde letter van het alfabet diep in mijn keel ontploffen.

'Godverdomse intellueel die je bent!'

'Het is intell...'

PATS!

Totaal onverwacht incasseerde ik een labberdoedas op mijn snorkel, waarna mijn zwerfbroeder Johan ijlings de Hema uit beende. Een van ons beiden zou vannacht weer echt dakloos zijn.

Vier goedgegemutsten hadden met een ruk hun kop in mijn richting gedraaid.

128. VERKLEURMANNETJIE

Erika behoorde tot een familie waar ze bang waren voor verandering en zelfs te be-deesd waren om dood te gaan. Ze wilden dat elkaar niet aandoen: het verdriet, de kosten. Dus bleven ze rustig doorgaan met leven, tot ze een stuk in de negentig werden, en plotseling uitflakkerden als een kaars in een onverwachte bries. Dat scheelde. Je had dan immers bijna geen vrienden meer van dezelfde leeftijd. Bovendien was je nageslacht ondertussen ook al zo'n onoverzichtelijke reutemeteut geworden dat het er allemaal niet meer toe deed. Komen te gaan in het zicht van die magische honderd kaarsen en dat glas cava, maar die kaap net niet ronden, was mooi, edel en menselijk, de naam 'sterveling' waardig. Perfectie is namelijk saai. En 'eeuweling' klinkt als een gerimpelde aardappelsort. De daaropvolgende omschrijving is 'mummie'.

Erika bleef dus maar leven, nadat haar tweede wettelijk geregelde man naar een buitenland vertrokken was om er een B & B te beginnen met een groen blaadje. Haar 'eersteling' – klinkt ook al als een aardappelsort – was in de gruwelijke jaren tachtig tot de ontdekking gekomen dat hij eigenlijk voor de herenliefde was. Onbemand is onbemind: Erika ging naadloos over in een volgende vent. Uit dat tweede huwelijk sproot een spruit voort: Jasper. Hij was een jonge schaakbelofte die zijn koning definitief neerlegde na een foute fuif (sangria, punch) aan het einde van zijn puberteit. Door zijn geletterde liefde voor het keuzevak Zuid-Afrikaans aan de universiteit verkaste hij vrijwel onmiddellijk na zijn hogere studies naar Pretoria, waar hij een baantje aan de ambassade versierde, in afwachting van een meer avontuurlijke job in het land van Boeren, Kaffers en Zoeloes. In zijn vrije tijd was hij alvast golfballenraper. Kwestie van netwerken. Na een korte periode van stressballetjes, chocolade en sherry verzoende zijn moeder zich met de situatie. Ze ging vervroegd met pensioen na een driekwart carrière als docente Transfiniete Wiskunde aan de Vrije Hogeschool voor Econometrie omwille van werkdruk, verslagenterreur en vergaderzucht. Erika kon dus rustig en

alleen ouder worden, zoals het in de genen van haar familie ingebakken zat. Dat was althans de bedoeling. Misschien kon ze nog een boek schrijven. Afrika bezoeken. Een boomgaard beheersen. Thais leren koken.

Wie is Wie?

Uitgeverij DNO

Korte biobiblio's van openbare figuren uit de wereld van de cultuur, politiek, sport en wetenschap

Met thematische index

Tweejaarlijks geüpdatet

Meer dan 5 000 lemmata

Decadt, Erika. °1963, Mechelen, Vlaamstalig België. Wiskundige – Onderzoekster. Woont in Deinze, provincie Oost-Vlaanderen, België. Docente TW/Transfiniete Wiskunde (VHE Gent). Publicaties: Vallen voor getallen, 1999, Cijfer je weg, 2001. Onderzoek naar verband linkshandigheid en talent voor wiskunde (diverse artikelen in vakbladen). Oud-ondervoorzitster Oost-Vlaamse Jongeren Schaak Club MAT! Propagandiste voor Schaken als Schoolvak (SAS). Beschermvrouwe van de Confrérie voor Numerologie Gent. (Nvdr: geen updates meer sedert 2017).

Erika was ook onbeschrijfelijk, in de letterlijke zin van het woord. Ze had doodgewone korte bruine krullen met wat peper en zout doorheen, zoals miljoenen vrouwen. Ze droeg een bril, zoals miljoenen mensen. Jurk of broek: ze weifelde net als miljoenen vrouwen elke ochtend voor haar kleerkast tussen deze twee simpele westerse mogelijkheden. Ze was niet groot en niet klein, niet dik en niet dun. Haar kleuren liet ze bepalen door de seizoenen, ook al regende het godgenageld haaiantanden in de zomer en was het in december godverongelukt veertien graden Celsius. Erika was zo'n vrouw van dertien in een dozijn: onschadelijk aanwezig, een 'men' onder de mensheid, een doodgewone 'zij' onder de zijachtigen. Niemand zou het haar nageven dat ze twee echtgenoten achter de rug had en af en toe met een golfballenrapende zoon in Zuid-Afrika skypeete.

Voor 5 € lidgeld per jaar werd Erika Decadt een bijna wekelijkse klant van de stadsbibliotheek. Aanvankelijk snuisterde ze nog in de afdeling met boeken over haar vroeger vakgebied. Daarna liet ze haar ogen reizen over boekenruggen met titels als Wit vuur, Thuishaven, Het Bernini Mysterie, Dinsdag is voorbij, Verzoeking, Vuurtorenwachter, Bezeten van mij en Het huis met de schaduw. Toen ze na enkele weken *whodunit* lectuur genoeg had van die bladvulling en ook helemaal niet wou weten wie het gedaan had, verkende ze andere fictieve werelden. Het Vlaamse literaire compartiment met werk van Flauwekulmans en Flannoeye (zoals haar oud-collega Niels van Communicatie & Taal ze gewoonlijk noemde) en nog enkele andere gehypete tafelspringers sloeg ze over. Idem dito voor het peloton Peter Espe-epigonen (... weer iets van Niels), de zogenaamde 'misdadauteurs' Na die eerste portie had ze er genoeg van. Ook de hobbyboeken negeerde ze ongenadig. Haar keuken en haar tuin waren immers net als hun eigenares onbeschrijfelijk in hun gewooneheid. Geen vrijetijdsdiva zou daar op glanzende bladspiegels verandering in kunnen brengen. Uiteindelijk gaf ze zich over aan de willekeur van het alfabet, systeem volgens hetwelk de lijvige middenbeuk van de bieb geordend was. Op een muisgrijze dinsdagnamiddag met eindeloze motregen greep ze naar Joyce, Rachel in snuistergang nummer 7. Het boek dat ze uit de slagorde plukte, was getiteld 'De onwaarschijnlijke reis van Harold Fry'. Het woord 'onwaarschijnlijke' haalde haar over de streep. Ze las de achterflap en bladerde even –

zoals de meerderheid van de mensheid met boeken en magazines doet – van achteren naar voren. Het ging over een oudere man die totaal onvoorbereid en in een vreemde opwelling een eigenaardige voettocht door Engeland onderneemt, waarbij hij de fouten uit zijn voorbije leven overdenkt. Een tweetal superlatieve citaten uit slimme kranten moesten de potentiële lezer overtuigen. Net voor Erika besloot het boek te ontlenen, ontdekte ze tussen de bladzijden 73 en 74 een achtergelaten bladwijzer. Dacht ze. Het was iets meer.

Erika keek verbaasd om zich heen, alsof ze zich er van vergewissen wou dat er haar geen flauwe grappenmaker van tussen de rekken stond gade te slaan. Of zo'n billenkletsende droplul van een of ander candid camera programma. Maar dit kon niet, dacht ze, dit was onmogelijk. Ze schudde onmerkbaar haar hoofd. Niemand ter wereld kon voorzien dat ze nu net dit boek... Ze was zelfs nog niet zo lang geleden lid geworden van de bibliotheek. Weer spiedde ze om zich heen, haar linkerwijsvinger als extra bladwijzer tussen bladzijde 73 en 74 van Rachel Joyce's boek geklemd. Vijf gebogen rugen over kranten en magazines in de leeszaal bij de balie. Twee dames achter die balie. Een lerares met zeven schoolkinderen aan de uitleencomputers. Tussen de boekengelederen in de middenbeuk twee mannen en een vrouw met scheve hoofden aan het koppensnellen langsheen de titels. Aan één tafeltje naast de middenbeuk een allichtone jongen die hardop mompelend uit een dun aanvankelijk boekje las. Een vrouw die net door de toiletdeur verdween. Nog een vrouw die een karretje met boeken voor zich uit duwde. Iedereen geconcentreerd met zijn eigen zaken bezig. Niemand in de zithoek met magazines. Motregen op de lichtkoepel tussen boekenboulevard 7 en 8. Nee. Nee dus. Geen verborgen camera; geen gegluur; geen gegrinnik. Alleen de gedempte dofheid van een grijze dinsdagnamiddag.

Even overwoog Erika om met de vreemde buit naar de balie te stappen om opheldering te vragen. Ze annuleerde de gedachte vrijwel onmiddellijk weer. In plaats daarvan onderzocht ze nog enkele aanpalende boeken bij de letter J, af en toe even rondglurend of er misschien toch geen breed glimlachende man of vrouw op haar afstapte, microfoon in de aanslag, gevolgd door een cameraploeg. Malalai Joya, 'Een vrouw tussen krijgsheren'. Eddie Joyce, 'Gelukkig als we zijn'. Natuurlijk ook James Joyce, zijn bekende 'Ulysses' op drie hemelsblauwe exemplaren. En nog een James Joyce, veel dunner dan zijn meesterwerk. Erika telde ongeveer 320 titels waarvan de achternaam van de auteur met een J begon. Wellicht waren er ook enkele uitgeleend. Na zes steekproeven stopte ze. Het bleef bij dat ene boek, maar ze kwam tot het besluit dat het gelukkige toeval of het lot haar gunstig gezind was. Aan de batterij computers bij de balie scande ze haar boek in, printte het ticket en ging naar huis, 50 000 € rijker.

Het Lotto Winnaars Begeleidingsteam had het goed uitgekiend. Het gehalte aan 'random' moest gerespecteerd worden. Lotto was immers puur kans en toeval. Dat moesten ze zien te kopiëren, teneinde het gedrag van winnaars te kunnen bestuderen. De letter J was zo'n bescheiden letter. In de woordenboeken vormden de woorden met de beginletter J een klein compartiment. Dat gold ook voor achternamen, zelfs internationaal. Dus werd voor boekenboulevard 7/8 gekozen, toevallig ook nog onder een van de lichtkoepels. Om de kans op 'winst' toch ietwat te verhogen, werd bovendien het boek van Rachel Joyce uitverkoren, dat zich onmiddellijk rechts bevond van de drie exemplaren van 'Ulysses' (... die wellicht niemand zou ontlenen: de lijvige wereldklaskieker was zo bekend om zijn moeilijkheidsgraad dat niemand hem las). 'De onwaarschijnlijke reis van Harold Fry' werd in 2012 gepubliceerd; het betrof dus nog een tamelijk recent boek. In de K-rij er vlak tegenover werd een minuscuul cameraatje

ingewerkt, gecamoufleerd door een vignet met cijfer- en lettercode op zoals er zoveel op de rekken te zien waren. Tussen de bladzijde 73 en 74 van het bewuste boek (mensen waren geneigd bij een eerste verkenning van achteren naar voren te bladeren) deponeerde men een reeds geschraapt winnend krasbiljet van 50 000 € – alsof een verstrooide lezer (en gelukzak) het biljet daar verstopt had teneinde het zeker niet te verliezen, maar het dan later toch door een of andere omstandigheid vergeten of ‘verloren’ had. Verder het spoor volgen was een fluitje van een cent: de boekenwormen moesten immers hun identiteitskaart invoeren vooraleer ze de ontleende boeken scanden. Bij onthulling of ontdekking zou het gelukkige ‘slachtoffer’ hoogstwaarschijnlijk geen protest aantekenen in verband met schending van privacy: het krasbedrag was integraal voor het proefkonijn en smoorde verder alle vervelende bedenkingen hieromtrent. Bovendien hielp men bij een onderzoek waardoor het Lotto Winnaars Begeleidingsteam in de toekomst de geluksvogels beter hoopte te begeleiden. Er waren al te veel drama’s gebeurd door plotseling geldgewin.

Erika Decadt werd dus nog verder in de gaten gehouden. Maar dat wist ze niet. Ze had het boek van Rachel Joyce gelezen en gehoopt dat er ergens een verklaring in te vinden zou zijn voor haar ontdekking. Dat was niet echt het geval, hoewel het een prachtig verhaal betrof over iets onwaarschijnlijks. Misschien was het dat wel. De oud-docente Transfinitie Wiskunde kreeg er herhaalde keren een krop in de keel van. De eerste dagen na haar ontdekking bleef ze wel op haar hoede. Ze verliet haar huis alleen wanneer het strikt noodzakelijk was, want betrouwen deed ze het zaakje nog niet helemaal. Ze wijdde ook gedachten aan de onfortuinlijke mens – de vorige ontlenner van Harold Fry’s onwaarschijnlijke reis – die nu 50 000 € misliep. Moest ze die laten opsporen? En dan een vindingsloon claimen? Pas na een week ging ze naar een krantenshop om de procedure van uitbetaling op te starten. Vijf dagen later was het bedrag op haar rekening overgeschreven. De zaak was rond. En Erika voelde eigenlijk geen wroeging. Het lot had gunstig toegeslagen.

Een oud-docente Transfinitie Wiskunde, tevens bekend publiciste op haar vakgebied, was echter niet het gedroomde proefkonijn voor de test van het Lotto Winnaars Begeleidingsteam. Alleen de bruine krulletjes met wat peper en zout bestrooid, de bril en de kleren waren doorsnee. Dat klopte. De rest niet. En zie: de vogel ging zelfs vliegen. Letterlijk: na enkele gedane zaken vloog Erika Decadt naar Zuid-Afrika, onderging er een complete make-over, bereidde zich ten huize van haar zoon Jasper en diens vriendin Adenike stilletjes voor op een nog ingrijpender make-over, namelijk een penisloze geslachtsverandering, en verdween definitief van de radar. Ze keerde zelfs niet meer terug naar Deinze.

‘Ze ondernam haar eigen onwaarschijnlijke reis,’ luidde het bij het testteam.

‘Oppassen voor dametjes met krulletjes.’

‘... die de priemgetallen en de integralen beheersen...’

‘Misschien moeten we voor onze volgende test een ander boek kiezen.’

‘Een huis-, tuin- en keukenboek.’

‘Of een Aspe.’

Decadt, Walerik. 1963, Mechelen – 2063, Pretoria. Wetenschapper. Woonachtig in Pretoria, Zuid-Afrika. Voorzitter vereniging Anders in jou vel. Oprichter aldaar van het transgender tijdschrift Verkleurmannetje. Publicatie: Op je tellen passen. Transfinitief transmasculien (2020).

Walerik Decadt stierf een dag voor zijn 100ste verjaardag. De oude man werd in zijn rolstoel door zijn kleinzoon Jaco naar zijn verjaardagsfeest gebracht, maar werd overreden door de bestelwagen die zijn verjaardagstaart kwam afleveren.

129. KRUISTOCHT

*'Er hebben mannen aan ons gezeten.
Sommigen lieten zich broeder noemen.
Anderen vader.
Met hoofdletter.
De V van Vader, Varken, Vlaanderen.
Ze waren de geroepenen, de uitverkoren zonen
van een zwijnenstreek, bezaaid met kerken en kapellen.
Beroep: priester.*

Wij vervloeken de kerken, die kerkers die als boetzegels het landschap ontsieren of die op centrale plekken als pretentieuze gedochten in de weg staan, alsof ze het middelpunt van alles en iedereen zijn. Wij 'vieren' geen 'missen' opgedragen door 'dienaars van het woord' in bevlekte kazuifels en gekke carnavalkleren. Wij nagelen zelf de kerk en haar dienaars zonder hoofdletters met enkele welgemikte slagen aan het kruis. Wij kennen geen genade voor de rukkende biechtafnemers, kwijlende huichelaars, zwartgerokte verkrachters en met bloed en zaad bevlekte soutanedragers die de mensen verplichten op de mooiste ogenblikken van de week naar hun kille kerken te komen om boete te doen en die op de topmomenten van zoveel mensenlevens met hun geile poten de zaak menen te moeten bekruisen vanwege een vage uitsluitend mannelijke god. In naam van de mensheid en de menselijkheid walgen wij van het beroep van eredienaar van de heer, waarbij wij geen heilige hoofdletters gebruiken. Wij vergeten nooit de misdaden die de kerk met overspannen metaforiek, vals zalvende bezweringen en mantels van huichelarij en vergoelijking en vergetelheid en ontkenning en verjaring toedekt. In hem, met hem en door hem: mijn kloten.'

Jezebel Malbien wou er eerst een gedicht van maken. Zo'n beklijvend repetitieve aanklacht. Typografie als overtuigingsmiddel. Krachtige regels die op zichzelf staan. De tekst evolueerde echter naar stevig proza. Zoals op een pamflet. Woede wekte steeds meer grimmige beelden op, ten strijde tegen de holle retoriek van een zelfverklaard heilig instituut dat vooral voor geilheid stond. Zie: daar kwam een tweede gulp.

*'Er waren ook goed verborgen vrouwen.
Ze noemden zichzelf zuster.
Soms moeder.
Met hoofdletter.
Ze knarsten hun gele tanden bij het liplezen,
monden snoeren en grondig boetedoen op kniehoogte.
Ze predikten droogte en schraalte onder hun beulskap.
Beroep: non.*

Wij vervloeken ook de kloosters, die burchten die getemde bruiden, gedroogde zuurpruimen en valse prevelvrouwen bewaren tot hoge leeftijden. Wij misprijzen deze mummies om godswil, deze zielloze egotrippers op weg naar een eeuwig leven voor

zichzelf, baarlijke duivelinnen gehuld in de wapperende vanen van een kwalijk walmend bijgeloof. Deze aanbidders van de werkeloze pauselijke teelballen wurgen liefdeskinderen in de wieg en smoren mensdom in de kiem. Moge een oudtestamentische plaag in de vorm van snorrende en splittende schaamharen over ze komen!

Nee, bij Jezebel Malbien moesten ze evenmin afkomen met de Dalai Lama, verkoper van warme lucht met één ontblote arm, de zogenaamde 'rockpriester' Père Gilbert, promotor van zwarte leren jacks, of enig ander religieus addergebroed dat maar al te graag de voorpagina's van le beau monde ontsierde. Ze droegen allemaal een of andere vermomming om het goedgezind volk te misleiden. Kijk: een motorpriester! O, een kickboksende non! Betroffen overigens de ergste oorlogen en conflicten op aarde niet religie? Kruistochten... Heilige Oorlogen... Inquisitie... IRA... IS...

Ik zal ze eens zo hard in hun kruis tasten dat ze achterstevoren halleluja krijzen, die vermaledijde bisschoppelingen en moederachtersten.

Jezebel Malbien stond op, klapte haar dagboek dicht, deed haar schoenen uit, spoot er lysol in, stommelde de trap op en zette die bij de andere tachtig perfect gerangschikte paren in de open kast op de overloop. Daarna waste ze aan de lavabo op de badkamer haar handen driemaal en goot dan wat Dettol in de wastafel, waarna ze het spul met droge doekjes weer grondig wegwerkte. Nadat ze vijfmaal om haar eigen as gedraaid had, waste ze haar handen nogmaals. Met de kam die onveranderlijk achter de waterkraan lag, pijnlijk nauwkeurig met de tandjes in de juiste richting, kamde ze achtmaal haar wenkbrauwen: vijfmaal rechts (vanuit haar eigen oogpunt), vijfmaal links, daarna nog driemaal rechts en driemaal links. Daartoe hield ze haar gezicht vlak bij de lavabo spiegel. Daarna deed ze twee stappen opzij, bukte zich en draaide de kraan van het bad open op de warmste stand. *Ik doop u...* Het geklater van water overheerste nu het gesmoord geroep. Ze reikte naar de pul Dettol, schroefde de dop er nogmaals af en goot nu de volledige inhoud in het bad. *In de naam van de vader...* Na exact viermaal uitdrukkelijk met haar beide ogen geknipperd te hebben, waarvan akte in de lange smalle spiegel naast de badkuip, draaide ze zich linksom en duwde met haar middelste rechterknokkel de lichtschakelaar uit. Het doffe geroep werd nu heviger. De deur van de badkamer bleef op een brede kier van 40 centimeter staan. Jezebel keek nog eenmaal achterom om te controleren of het licht echt wel uit was. Een geur van ontsmetting walmde haar in het gezicht. Op haar blote voeten daalde ze de trap af. Het gecombineerde geluid van klaterend badwater en gesmoord geroep nam per trede af. Beneden ruimde ze de tafel af. Ze spoelde de twee glazen zorgvuldig om, droogde die af en zette die terug in de kast. De lege fles Apple Whiskey Jack Daniel's verhuisde naar de flessenmand aan de achterdeur.

Het enige verschil tussen de strak ingebonden, monddood gesnoerde, geboeide en stevig ondergedompelde priester Perikles Deboeck (wat een overschatting van diens ouders bij de keuze van zijn voornaam!) en de bekende Bijbelfiguur Lazarus was dat genoemde badgast niet uit de doden op zou staan. Zijn klerikale overjas (die onbestemde kleur tussen grijs en zwart) bolde op als een zeil. Daaronder hing zijn hulpeloze lijf te snakken naar een eeuwigheid die hij zelf in levenden lijve gepredikt had. Hij had de strijd tegen badwater, Dettol en Jezebel verloren. Hij hing in de touwen.

In het trainingshok achter het keukentje hupte Jezebel vijfhonderd keer in het springtouw. Vijfhonderd keer dook door het raampje de berg aarde in de tuin op. Ze drukte zich dan dertigmaal op, waarna ze nog driehonderd keer beurtelings op haar linker- en

rechtervoet hupte met in elke hand een gewicht van drie kilogram. Onder het trainen kreeg ze een ingeving. Ze holde de trap weer op.

Het was een koud kunstje geweest om Perikles naar boven te lokken. De moeilijkste klus bestond er nu in... Het badkamerraam gaf uit op de tuin. Natuurlijk. Dat ze daar niet eerder aan gedacht had.

Malbien, Jezebel: eerste meisjesmisdienaar in de katholieke Sint-Mauritius parochie (waar de priester Perikles Deboeck de plak zwaaide, opgezweept door zijn fascinatie voor heilige maagden), op 15-jarige leeftijd provinciaal opstelkampioen, na afgebroken studies Psychologie vrijwilliger bij de Landcomponent (huidige graad korporaal-chef), momenteel ook actief in de 11de gewichtsklasse boksen (71 t.e.m. 75 kg) met acht gewonnen kampen, publicatie in eigen beheer: 'Knock-knock-knocking in kaki', werkt thans aan opvolger: 'Mijn kruistocht in kaki'.

130. MISDAAD IN VLAANDEREN

De oude weg tussen Bredene (zijn naaktslakken op het strand!) en Brugge (zijn arsenicum en kant!) lag bezaaid met goede voornemens. Die vergden tijd voor overpeinzingen. Die had hij niet. Het heilige middagtijsnip naderde. Daarom nam Morre een omweg. Bijgevolg ontwaarde hij niet de pastorale dorpskernen van de lieflijke biotopen Houtave en Meetkerke, ieder toegerust met een brasserie onder de klokkentoren, ook genoemd eetcafé of praatkroeg, maar helaas ontriefd wat slagerij en bakkerij betreffen. Hoera voor het poldermodel, maar er was te weinig tijd voor. Hij koos de omslachtige toegangswegen tot de snelweg die de reiziger vliegensvlug van de Vlaamse kust weg brengt naar het Venetië van het Noorden, zijnde Bruges-la-Morte. In een mum van tijd bevond Morre zich in de westelijke voorportalen van de aloude stad. Na diverse omleidingen, op oranje barricades aangekondigd als 'wegwerkzaamheden', vond hij een gratis visgraatparkeerplaats bij een middelbare school aan de periferie van het stadscentrum. Die informatie was hem nog bekend, van toen hij jaren geleden, in de middeleeuwen van zijn leven, meer noordelijk in de provincie woonde, op twintig kilometer van Brugge. Nieuwe gebouwen en gerenoveerde straten drukten oude indrukken weg. Zelfs die school had een ingrijpende facelift ondergaan.

Daar wachtte hij. Het was, letterlijk, vijf voor twaalf. Ieder ogenblik konden de bellen rinkelen ten teken dat de school uit was. Het zou dubbele drukte worden, want het was woensdag: vrije middag voor alle scholieren. Hij wachtte, maar hij was niet geïnteresseerd in de school in zijn achteruitkijkspiegel. Hij maakte alleen gebruik van hun handige gratis parkeermogelijkheid. De afspraak was kwart over twaalf, hier, wanneer de grootste vloed van vertrekkende scholieren voorbij zou zijn. Dan kwamen er extra parkeerplaatsen vrij voor haar auto (maar hij had er alvast eentje veroverd, toevalstreffer voor de *lucky bastard*). Het was op dit tijdstip van de middag ongeveer een kwartier rijden van haar eigen school tot hier, neutraal terrein, geen pottenkijkers, de camouflage van honderd vijftig auto's.

De schoolbellen klonken gedempter dan in Morre's middelbare middeleeuwen. In kleine en grote gulpen spuwden de ingangen die nu uitgangen waren geworden honderden pubers uit, fietsend, stappend, uitkijkend naar vader Volvo of moeder Mercedes. Gedempte stemmen met soms scherpe uithalen passeerden zijn auto. Het bleef

duren, want het was een grote school. Morre probeerde in zijn achteruitkijkspiegel te detecteren wie nu precies leraar Latijn of lerares Fysica was tussen die grote hordes. Bestonden die vakken nog wel? Zat er een bepaalde orde in het vertrek van de leerlingen? De grootste het laatst? Plotseling dwarste het witte autootje van Penne zijn achterwaarts panorama. Hij veerde wat op. Nu al. Potverdorie. Ze had zich gehaast. Het was nog maar zeven over twaalf. Vijf minuten te vroeg. Hij wuifde, half achteromkijkend, maar ze zag het niet. Geconcentreerd turend met haar kin bijna op haar stuur en met twee handen erbovenop speurde ze naar een parkeerplaats. Morre wrikte zijn portier open om eruit te wippen, maar trof zichzelf nog ingesnoerd aan. Vloekend ontgordelde hij zich, gelijk nog wat kruim van een donut van zijn jas kloppend.

De bomenrij die de visgraatparking aan één kant afzoomde, veroorzaakte door een windstoot een sneeuwbus van kleine okerkleurige blaadjes boven Penne's hoofd. Ze opende haar koffer, bukte zich en verrees weer met een fles wijn in haar rechterhand. Morre glimlachte. Hij ontdekte haar coupe garçonne met de rode haren, even verderop dobberend op een zee van vooral grijze en zwarte autodaken. Even dacht hij dat ze naar hem wuifde, maar het was de arm die het kofferdeksel weer dichtklapte. Nu kwam ze naar hem toe. Ze moest hem dus al opgemerkt hebben. Hij knalde zijn portier dicht en stapte op haar af, zigzaggend tussen gebochelde scholieren, aan boekentassen en rugzakken vastgebonden, de bultenaren van de schoolkennis. Wijn, zag hij. Waarschijnlijk rode. Hij had vroeger wel eens over rode wijn tegen haar geluld. Afdronk, bouquet, tannine, Bordeaux. Er fladderden oranje blaadjes om haar rode haren. Verdorie: hij had zijn boek in de auto laten liggen. Nog voor hij haar een zoen op haar wang had kunnen geven, drukte ze hem de fles in zijn handen.

'Penne, ik heb... dank je... o, rode, leuk... ik heb... '

'Mm... Morre... ' deed ze, een beetje gesmoord door de zoen die nu werkelijk doorging. Ze probeerde er een terug te geven.

'... heb mijn... eh... mijn boek in jouw... eh... mijn auto liggen... jouw boek, het boek voor jou natuurlijk.'

'Je ziet er goed uit.'

'Jij ook.'

'Hoelang?'

'Negen jaar?'

'Zo voelt het niet aan.'

'Nee hé?'

Ze waadden tegen de uitdunnende stroom scholieren in naar zijn auto.

'Het is die groene daar.'

'Die grote?'

'Wat je groot wil noemen.'

'In vergelijking met mijn wagentje... '

'Wit is altijd schoon.'

Ze doken zijn auto in. Morre deponeerde de fles wijn op de achterbank en reikte naar het boek. Hij had het niet willen inpakken. Te kerstachtig. In de achteruitkijkspiegel stonden nu alleen nog enkele achtergebleven scholieren op aankomende auto's te wachten, hun tassen en zakken als waakhonden aan hun voeten of tussen hun benen geklemd. De meerderheid was al op fietsen verdwenen.

'O, dank je wel. Spannend?'

'Ik hoop het.'

'Een goed idee om hier af te spreken.'

'De beste plaats om onder te duiken is de massa.'
 'Opgaan in de menigte, ja hé?'
 'Ja.'
 'Gaat het boek daar ook over?'
 'Dat... verklap ik je niet.'
 Penne bladerde even in Hartzondig, de eerste thriller van haar oud-leraar Creatief Schrijven Morre.
 'Doe jij er zelf in mee?'
 'Ha! De minister zal ten stelligste ontkennen!'
 'Je publiceert wel onder je eigen naam.'
 'Ja. Het is de mode niet meer om van die romantische, exotische of geheimzinnige schuilnamen te gebruiken.'
 'Zoals?'
 'Ruyslink, Westerlinck, Mandelinck, Van Wilderode, den Doolaard... '
 'Linke boel hé? Maak je brandhout van hé?'
 'Ha ha! Nee, alleen goochelaars doen dat nog. Rasti Rostelli, of Gili... Als het maar op een illusionistische i eindigt.'
 'Of charmezangers. Wally. Voor mij blijf je Morre.'
 'Merci, Penne. Dank je om me in één adem met Wally te parkeren.'
 'Jij hebt het nooit durven zeggen hé, zoals de meeste deden: Rostepenne.'
 'Rostepenne? Klinkt puberaal. Schoolpleinachtig. Penne is beter. Mooier. Verwijst naar schrijven. *Probatio pennae*. Weet je nog wel. Pen.'
 'Ja ja, snappie. Exact 200 bladzijden. Erom gedaan?'
 Ze bladerde even van achteren naar voren.
 'O nee, zoiets kun je als schrijver niet echt... De uitgever en de drukker bepalen...'
 Met wild gefladder crashte plotseling een vogel tegen de voorruit van de auto. Morre en Penne schrokken zich een bult, beiden bijna identieke afweergebaren makend.
 'Eèèkk!!'
 'Wauw!!'
 Na enig onbehouden gespartel op de motorkap dook de vogel verwaasd de struiken aan de straatkant in.
 'Was me dat... !'
 'Moeten we hem niet redden?'
 'Wat wil je dan doen?'
 'Weet niet... '
 'We vinden hem nooit terug in die struiken.'
 'Wat voor vogel was het?'
 'Een zwarte.'
 'Ja, zeg... '
 'Ik ken niets van vogels. Ze maken me bang.'
 'Hitchcock.'
 'Een merel, misschien. Een mus, Een kraai. Weet ik veel. Iets zwarts met vleugels.'
 'De Luftwaffe.'
 Penne legde het boek naast de fles wijn op de achterbank.
 'Dit mag ik dus niet vergeten straks.'
 'Nee, zou hartzondig van je zijn.'
 'Eh... kom ik erin voor?'
 'Mm... '
 'De romige roodharige... Een alliteratie... '
 'Mm... '

'Zal de minister weer met klem ontkennen?'

'Mm... '

'Weet je vrouw van dit uitstapje, excellentie? Of heb je... '

'Fictie, Penne, fictie. We zullen het nooit echt weten.'

'We?'

'Het algemene we. Niet het majestatisch meervoud. Eerder men.'

'Is er schade aan de ruit? Drek? Krassen van een bek?'

'Nee. Maar aan die vogel zal er wel schade zijn.'

'Mijn auto staat bij die bomen ginder. Wat zal ik vanavond allemaal op mijn dak aantreffen? Een papje van herfstbladeren en vogelschijt? Deuken van vallende boomvruchten? Een dode eekhoorn? Een dronken steenmarter?'

'Jij moet dringend aan je eerste boek beginnen.'

'Vind je?'

Morre startte de auto.

'Heb je het schrift mee?' vroeg hij, achteruit manoeuvrerend.

'Ha, je bent het dus niet vergeten. Ja. En jij een leesbril? Ik herinner me van op de schrijfacademie jouw collectie brilletjes in handige kleurrijke kokertjes.'

'Affirmatief.'

'Het is al negen jaar geleden.'

'Je bent maar enkele haren veranderd.'

'Vind je het mooi?'

'Ja hoor. Zo... roaring twenties.'

Morre tikte op zijn borstzakje.

'Hartzeer? Hartzonde?' vroeg ze.

'Nee nee: brilletje.'

'O.'

Penne toverde nu van tussen twee herfstlaagjes op borst- en buikhoogte een dun schriftje tevoorschijn en wapperde ermee. Haar garçonnecoupe schrok even mee op.

'Waarheen? Daarnet nam ik de snelweg. Nu is het tijd voor gezellige secundaire weggetjes zeker? Hoe dan ook zeewaarts hé?'

'Wenduine? De Haan? Zeebrugge?'

'Goed. We zien wel waar we uitkomen. Maar kan dat ook via de fraaie dorpjes Meetkerke en Houtave? Ik heb die nu nog nooit eens...'

'Die liggen niet aan zee hé.'

'Nee, maar onderweg... En ik had daarnet geen tijd om... '

'Liever niet. In Houtave heb ik een ex wonen. En Meetkerke barst van mijn leerlingen.'

Penne gooide zonder om te kijken het schriftje op de achterbank.

'Wanneer zal ik ooit... haakjes... zucht... recht naar zee dus... haakjes... glimlacht,' zei Morre.

'Mooi scenario, meester. Goed vertolkt. Affirmatief.'

'Pikken we onderweg nog een frietje?'

'Oké.'

'Je hebt al iets geknabbeld hé?'

Ze plukte een kruimel van zijn jas en stak die in haar mond.

'Kon het niet laten.'

'Niets blijft verborgen, master of suspense. Die vogel dook op die kruimel af.'

Maurits Brandhoudt (jawel: dt) had op weg naar zijn dertigste twee dunne dichtbundeltjes gepubliceerd waar de bescheiden uitgeverij zich telkens pijn voor deed, zelfs met

een kleine financiële injectie door de dichter, op verzoek van de uitgever. Op zijn zes-enveertigste zag een middelgrote uitgeverij hem plotseling zitten als thrillerauteur: Hartzondig verscheen. Een misdaadroman. Natuurlijk. In het piepkleine Vlaanderen met dat gekke voertaaltje konden alleen nog de misdaadromannetjes gedijen en concurreren met de vloedgolf aan kookboeken. Op de Boekenbeurs overheersten de dramatiek van de pollepel en de tics van de chercheurs. De grote vragen waren: wat eten we? Whodunit? Maurits Brandhoudt (parttime leraar Nederlands bij de dienst Inburgering en Integratie en zaterdaglesgever Creatief Schrijven aan de Academie voor Muziek, Woord en Voordracht) had met vele tussenpozen jaren aan zijn manuscript gesleuteld. Sommige periodes was hij zelfs vergeten dat hij aan zoiets bezig was. Tot hij, opgejaagd door andermans boeken, de laptop dan maar weer ter hand nam. Een uitgeverij die ook de opwellingen van Bekende Televisie Vlamingen publiceerde, nam naast enkele vrouwenboeken van fel gebekte jonge schrijfsters (in de serie 'Franke Muilen') ook Hartzondig op in haar fonds. Het was de laatste wanhoopspoging van Maurits geweest, na bij diverse andere uitgeverijen in de wacht gezet te zijn zonder een hoopvol begeleidend deuntje. Hij liet zijn overgebleven haren groeien en harkte die kunstzinnig achteruit.

Op de schrijfacademie mochten ze hem met Morre aanspreken. Dat was het gevolg van een geslaagd rollenspel ter gelegenheid van een eindejaarsevenement, waar hij met zijn toenmalige groep een zelfgeschreven verhaal mee hielp vertolken, geruggensteund door de afdeling Voordracht. Zijn vrouw Judith en dochter Lise weigerden hem zo aan te spreken. Ze vonden dat het te veel op morren geleek. En dat deed hij soms. Het Vlaamse volk morde wel vaker wanneer er iets niet klopte aan hun misdaadromans. (Zo liet een thrillerschrijver per ongeluk eens zijn eenarmige hoofdpersonage ijverig zijn handen wassen in de toiletten van een café – het gretig lezende *diet* was pas enkele bladzijden ver gevorderd in die misdaadkanjer – wat een hobbel in de vaart der volken!). Morre kon morren omdat zijn roman niet opschoot. Of omdat hij alweer geweigerd werd. Maar zie: plotseling was Hartzondig er dus. Morre, ondertussen al op weg naar de herfst van zijn bewuste leven, werd in dat verband weer voluit Maurits Brandhoudt. Op de Academie voor Muziek, Woord & Voordracht bekeken ze hem weer even met andere ogen. En via Facebook liet plotseling Penelope iets van zich horen. Na jaren. Ze had iets geschreven. Hun wederzijdse correspondentie werd daardoor zo druk dat hij volledig gedocumenteerd raakte over haar recente leven, werk, vrienden, auto, liefdes, coupe en lectuur. Hier moest iets in levenden lijve worden afgesproken. Het drong zich op. Negen jaar was door zoveel informatie samengebald tot een te verwaarlozen overgangperiode, zo overbrugbaar als de negenproef. Morre en Penne: een boek en een schrift.

Frituur Angélique Steeds Beter was een gammele barak op weg naar de kust. Een verwarmde veranda als voorportaal en een ruim dinerachtig interieur boden soelaas voor de innerlijke mens aan het werk *on the road*.

'Godverdomme,' mompelde Morre, toen hij de ongeordende file aan de bestelbalie zag.

'We hadden het kunnen merken aan het aantal auto's hé.'

'Wat doen we?'

'We zijn hier nu eenmaal... '

'Ja... '

Ze gingen, bij voorbaat al wat kregelig over het tijdverlies, bij het ongeregeld kladje hongerigen staan. Sommige hadden al een blik bier of frisdrank in de hand. Toen

wees Penne plotseling naar het dispensertje op de toonbank.

'We moeten een nummer trekken.'

De misprijzende wolk over Morre's gezicht verdween.

'Eén nummer? Voor ons tweeën?'

'Ja hé. We zijn een individu.'

Penne ging haastig een flinter uit het ding trekken, want er knarsten nog autobanden op de kiezelsteenparking.

'28'

'Amai.'

Twee led display bordjes in de hoge hoeken van de kraam signaleerden 20.

'Nu nog acht te gaan,' zei hij, zijn telling achter zijn hand camouflerend. 'Of zeven.'

'Misschien zijn er enkele samen, zoals wij.'

'Maar dat duurt even lang.'

'Ook waar.'

Tenenkrullend en hielwiebelend aanhoorden ze andermans bestellingen.

'Zou ze echt Angelique heten?'

'Ze torst twee indrukwekkende vooruitzichten.'

'Ha, ben je een borstenman?'

De vermoedelijke Angelique klemde haar mobieltje tussen haar kin en haar schouder, terwijl ze de telefonische instructies realiseerde door het gevraagde *Lekkers van Beckers* uit de vitrine te plukken, dat soort bij soort te deponeren en om de haverklap ook bevelen gebaarde naar de jonge kerel (zoon Angel?) aan de ziedende frituurmanden.

'... En hoeveel moeten dat dan zijn, Jaak? Drie... ja... Grote hé... en nog een keer drie middelmatige... Mag daar zout op? Overal? Nee, apart kan ook... Ja... Dat is dan... Nee: dat kan ook, ja... Kipcorn? Ik ga eens kijken... Niet pikant... Of berenklauw... De mexicano is ook lekker... Mag dat samen verpakt worden? Eh... ja, dat hebben we ook. Frisdrank. Blikjes. En bekertjes. Ook bier in blikjes. Ook wel flessen hier. Maar die kunt ge niet meenemen. Sauce americaine? Of bedoelt ge... Oranje, ja ja... Americaine? Eén of twee keer? Daarjuist zei je... ah... cocktail... Nu snap ik het. Dus zes viandellen hé? En één frikadel. Ik ga dat... Zeg, Jaak, we hebben ook iets nieuws: varkenshart. Tamelijk pikant. Beetje zoals bicky, maar scherper. Eentje? Proberen? Oké... varkenshartje dus... Twintig minuten? Dat is goed. Dat gaat gereedliggen. Nog een kipcorn? Nog... een... kipcorn. Dat staat erop. De merguezes hebben we ook... brochetten hé... En hoeveel middelmatige bakskes is dat nu? Zes? Eh nee, dat was drie hé... Mag dat per drie? De drie grote apart? Allez... apart samen bedoel ik hé. Amai, ik waai hier bijna uit mijn kot. Zo'n waaiweer. Nog iets? Ja, de light hebben we ook. Twee cola light dus. In plaats van... de gewone weer weg? Ja, per zes is dat, de bitterballen. Wil je er maar vijf? Dat is... De mayonaise kan ook in aparte potjes, ja ja, meneer... Weet ge wat? Ik zet cijfers op de verpakking, zo weet uw buurvrouw...'

Aanzwellende wind deed frituur Angelique Steeds Beter kreunen en rammelen. Slierten rook en damp sloegen eerst aan het verandaportaal neer vooraleer ze dolgedraaid de lucht in tolden, vermengd met dode bladeren. Een dozijn hongerige inwendige mensen stonden uitwendig grimmig hun beurt af te wachten. Angelique was een telefonische bestelling aan het opnemen. En wat voor één. Dat bleef maar duren. Die verdomde gsm bleef onafgebroken in een waterval van ravenzwarte krullen aan haar linkeroor plakken. Werkzoekende Frieda Vandenbroucke stond op ontploffen. Om de vijf seconden keek ze woedend op haar horloge. Meneer Rooseboom kneedde verbeter zijn kleingeld tot zijn knokkels wit zagen. Bediende Janne Maesele wipte

onafgebroken van haar hielen op haar tenen. Medisch vertegenwoordiger Karel Heyman ergerde zich daar grondig aan, want hij stond vlak achter haar. Meester Attila viel ten prooi een langgerekte onsmakelijke rokershoest die bij iedereen de eetlust wegnam. Mevrouw Furore van de pelswinkel zuchtte en mompelde binnensmonds de lelijkste dingen. Frank Six van de firma BuBoMo Buitenboordmotoren knarsetandde onophoudelijk. De Hollandse Boren-in-Betonvertegenwoordiger Hans Pepelaar pierde om geen tijd te verliezen drie, vier sigaretjes die hij daarna zorgvuldig in een gerecycled doosje van sprietsigaartjes klasseerde. Penelope Devriese en Maurits Brandhoudt wisselden wanhopige blikken. Assistent-bibliothecaris Georges d'Hainaut, schoenmaat 45, probeerde millimeter per millimeter een plaats vooruit te schuiven, tot grote ergernis van de gepensioneerde meneer Rooseboom, die vreesde voor de correcte rangorde: Angelique stond niet bekend om haar snuggerheid en het systeem van volgnummertjes trekken was nog niet echt een succes gebleken in deze kathedraal van friet en vet en vlees. Vaste klanten vroegen zich zelfs af of Angelique wel tot twintig kon tellen.

Naarmate het vet harder siste en de wind in kracht toenam, groeide de woede in frituur Angelique. Er kwam geen einde aan de frietmonoloog, terwijl de frietbazin staalhard boven en naast ze heen keek, alsof ze lucht waren. Het cijfermatige ledsignaal in de beide bovenhoeken negeerde ze volkomen. Het stond nu al eeuwenlang op 21. Af en toe boog ze zich voorover om in grote hanenpoten iets op een vel vetpapier te krabbelen. De batterij knijpuiers met de sauzen hing uitdagend werkeloos voor de neus van al die hongerigen. Aan een van die uiers hing een druppel cocktailsaus. Die frieten moesten ondertussen na al dat gesis wel zwartgeblakerd zijn. De jonge Angel wierp af en toe verstolen een verontruste blik op de hongerige samenschooling.

De eerste die wat zei, was mevrouw Furore: 'Als dat hier nog lang duurt... Mijn winkel...'

De tweede was Karel Heyman: 'Godverdomme.'

Daardoor groeide er een samenhorigheidsgevoel.

Meneer Rooseboom keek Janne Maesele aan; beiden zuchtten wederzijds diep: een connectie.

Georges d'Hainaut stond meewarig nee te schudden.

'Dat brandt hier allemaal aan!' riep Frieda Vandenbroucke plotseling halffluid. 'Het is al bijna kwart voor één!'

Even keek Maurits verschrikt op. Attila knikte en greep balorig naar een sigaret die hij niet opstak.

'In 't vervolg ga ik ook eerst bellen,' mopperde hij, terwijl hij deed alsof hij opstandig zijn rook richting Angelique blies.

'Godver, wil je die rook niet in mijn gezicht of in mijn eten blazen!?' foeterde Angelique. Ze mikte haar gsm in haar schortzak en maakte plotseling weer contact met de bende voor haar.

'En mag je hier wel roken? Hé? Zie je die stickers daar? Buiten en binnen? Speciaal voor diegenen die niet kunnen lezen... !'

'Hela hela!!'

'Maar het waait hier toch zo doorheen!'

'Of wil je dat ik mijn kot moet sluiten?'

'Als je zo voortdoet, zul je 't rap mogen sluiten!'

'Zo voortdoet? Zo voortdoet? Heb ik niet voortgedaan, misschien?'

'Nee!'

'Weet je hoeveel dat kost als ze hier... '

Iedereen moeide zich nu.

'We staan hier met zeven, nee, kijk: negen, elf in weer en wind... !'

'... te luisteren naar andermans bestelling... !'

'Ja! Da's zeker voor een hele kolonie?! Zijn dat manieren, zo voorkruipen!?'

't Is zeker voor een heel nonnenklooster?'

'Ik ga in 't vervolg ook bellen. Gemakkelijk! Er mogen er nog twintig voor zijn.'

'Ik moet toch opnemen! Ze weten dat ik open ben, verdomme!'

'Hoe kunt gij die gsm horen met al dat sissend vet?'

'En is uw vet ververst?'

'Wat!?'

'Met al die zwarte frieten er nu in!'

'Ha ja!'

'Je verdient een gasboete!'

'Ha ja!'

De Hollandse hongerige stak in al dat tumult nu daadwerkelijk een sigaretje op.

'Zeg, paljas met je stinksigaret... !'

'Au! Je staat op mijn tenen!'

'Ik was wel al voor jou binnengekomen hé.'

'Neem je nu nog op of neem je vanmiddag niet meer op?'

'Eerst die bestelling afwerken.'

'Wat!?'

'Eerst die... '

'Ben je zot? Meen je dat?'

'Ik kom hier nooit meer!'

'Wacht maar tot ze komen!'

'Heb je dat nog geweten... '

Penne en Morre hadden niet aan de multiloog deelgenomen. Onthutst maar ook lacherig hadden ze de escalatie van gevoelens zien groeien. De tijd was volledig fout voorbijgevlogen.

Angelique draaide zich minachtend snuivend om naar haar borrelende friteusemanden, mompelde iets in het oor van de kerel en concentreerde zich op de microgolfoven, met haar rug uitdagend naar haar cliënteel.

'Ping ping!'

Frieda Vandenbroucke waadde in een opwelling naar voren, griste het bekrabbelde vel met de telefonische bestelling van de toonbank, scheurde dat middendoor, maakte er twee proppen van, stapte driftig naar de schuifdeuren van de veranda, rukte die uiteen en gooide de proppen weg. Die verdwenen terstond in de warrelwinden omheen de keet. Op de terugweg kegelde ze bijna Penne omver.

'Voilà. Per omgaand aan huis besteld.'

'Ha ha!'

'Wel besteed!'

'Ze heeft erom gevraagd!'

Angelique draaide zich om.

'Waar is... Waar is die bestelling?'

'Dat vet stuk papier zul je bedoelen?'

'Dat lag hier... '

'Ha ha ha!'

De frietbazin liet haar woedende blikken over de samenzweerdere zeilen.
'Weet je 't niet meer van buiten? Zeventien frikadellen en drieëndertig middelmatige bakskes met cocktailsaus waren het, ha ha ha!' riep Georges d'Hainaut.
Morre en Penne schoten samen met het zootje ongeduldig ongerogeld in een lach.

'Apart verpakt!!'

'Ha ha ha!'

'Geef dat blad weer!'

'Ha ha!'

'Geef dat blad weer, hufter! Of ik bel... '

'Wie zegt dat ik het ben?' riep Attila.

'Ik was het niet!' riep ook Hans Pepelaar, die zich mede angesproken voelde door het ietwat loensende linkeroog van Angelique.

'Ze bellen wel zelf naar u!!'

'Ha ha ha!!'

Penne trok Morre aan zijn mouw. Ze deinsden enkele passen achteruit. Het zag er immers niet naar uit dat er nog *Lekkers van Beckers* besteld zou worden. De volgnommers bleven ook bevroren op 21.

'Frituur Angelique? Hè hè: dictatuur Angelique!'

'Ja! Ja!'

De wind wakkerde nog aan. Frituur Angelique kon al die opstandigheid en woede niet meer omvatten. Van friet was geen sprake meer, of die zou al met veel vergif erin toebeleid worden.

'Pas op hé! Ik ken jullie allemaal van zien! Bijna allemaal!'

'Dat zal wel. We komen elke week. We zijn je beste klanten!'

'Ja, maar er zijn blijkbaar nog betere: die bellen!'

'Ja: de Jaak! Wie is dat? Uw lief? Een friethijger?'

'Ha ha ha!!'

'Die Jaak moet grote honger hebben!'

Morre had zin om te roepen: 'En wij dan?!'

'Laatste keer: geef dat blad terug! 't Is gij daar hé, met die grijns om uw mond!?'

'Wie? Ik?'

'Nee, 't was zij!'

'Nee: ik!'

'Nee! Wij hier! Wij samen!'

'Maar ge kent mekaar niet eens, leugenaars!'

't Waaide weg, ondanks al dat vet!'

'Ha ha ha!!'

Grauwe humor sloeg ongenadig toe. Niemand had nog honger. Iedereen ging in de aanval tegen deze frietdictatuur. De jonge kerel bij de frietmanden keek verbijsterd op het tafereel toe. Meneer Rooseboom en meester Attila hielden de schuifdeuren dicht om nieuwe klanten te beletten binnen te komen, met vriendelijk-dwingende gebaren de noodtoestand uitbeeldend. Daardoor ontwikkelde zich ook buiten een kleine hongerige samscholing, die maar half begreep wat er aan de hand was. Van frietpeace was geen sprake meer. Het voorportaal was inmiddels leeg; alle opstandige magen troepten nu aan de bestelbalie samen. Het nummer 21 grijnsde hun in de beide bovenhoeken roodgloeiend toe.

'Broodroof!' gilte de frietbazin. 'Broodroof!'

'Hongersnood!' riep Janne Maesele. 'Frietsnood!'

'Ik bel NU de politie!'

Woedend mepte Angelique zichzelf met een geblokte keukenhanddoek, die ze als een flagellant over haar schouder zwierde.

Toen de gehate gsm weer tevoorschijn kwam, rukten Attila Vanneste en Oscar Roo-seboom de schuifdeuren weer open. Een felle windgolf nam onverhoeds bezit van de vrijgekomen ruimte, via de luifel die toegang gaf tot de veranda. Het voorportaal van frietkathedraal Angelique werd als een luciferdoosje opgetild en even verder naast de kiezelsteenparking en deels op een scheidingsgrachtje en een kaal maïsveld neergekwakt, begeleid door naargeestig kraken en splinteren. De dolle wind smulde verder van de prooi en rukte diverse spaanders en plastic onderdelen los, die hij vervolgens de straat op joeg. Auto's remden gierend en toeterend. Angelique gilte huizenhoog, hupte verschrikt achterwaarts en plofte hierbij met haar rechterhand in een ziedende frietmand. Kermend draaide ze om haar eigen as en viel te gronde.

De opstandige hongerlijders keken verbijsterd op de diverse taferelen toe. Daarna stoven ze als op één teken uiteen. Penne en Morre renden naar de parkeerplaats. 'Kom!'

'Ik wil hier niets mee te maken hebben!'

'Dat kunnen we best missen. Ik heb al geen honger meer!'

Ze doken in hun auto en bleven met open mond toekijken op het puin van de kraam en de pijn van de mens.

Een paar verse krachten van buiten geassisteerd door een drietal teruggekeerden uit de eerste gelederen probeerden klimmend via de toonbank de kermende frietbazin te bereiken, want de zijdeur van de barak bleek gesloten te zijn. Een reeds weldoorvoede hongerige viel hierbij pardoes door het rechter vitrineglas en belandde met splinterend geweld tussen de merguezes, mexicano's, kipcorns, bitterballen, berenklauwen, frikadellen, bouletten en viandellen. Toen besloot de jonge kerel te bellen. Dat zouden ze hem waarschijnlijk niet kwalijk nemen.

Enkele nieuwkomers die de situatie verkeerd beoordeelden en in de waan waren dat frituur Angelique geplunderd werd, hupten ijlings uit hun auto's en trokken en sleurden de klimmers weer op de begane grond. Door dat misverstand ontstonden schermutselingen. In het spitsuur mengden zich nog meer bemoeials, want op een boogschot bevonden zich ook een aantal firma's die pas om halfeen pauzeerden. Een complete dagploeg arriveerde te voet en nam onmiddellijk deel aan de debatten. Het werd een warrig kluwen, waar niemand nog kop of staart aan kreeg. Uiteindelijk vluchtte de nog immer kermende Angelique zelfs in de nog ongeschonden linker vitrinekast, in de koelte boven op al het *Lekkers van Beckers*, haar gehavende rechterpoot als Superman voor zich uit stekend. Van op een veilige afstand, verspreid in en naast hun auto's, keken de frietgetrouwen alweer verbijsterd toe. Pas toen zwiep- lichten naderde, werden de contactsleutels omgedraaid. De jonge kerel had waarschijnlijk alarm geslagen.

'Met minstens tien waren ze!' krijste Angelique, die, gestut door twee ambulanciers, met uitgestoken gefrituurde rechterpoot naar de ambulance werd geleid. 'Met tien! Titus kan het getuigen!'

Haar zwarte krullen werden door de hevige wind nu eens pal achterover geharkt, dan weer vooruit geblazen, alsof ze voort werd getrokken door een onzichtbare kracht.

'De politie maakt er werk van, mevrouw Angelique,' suste een hulpverlener. 'Ze komen zo bij u. Eerst moet uw hand verzorgd worden. Hebt ge nog andere kwetsuren?' Hij probeerde tussen de massa krullen door in haar ogen te kijken.

'Ik heet geen Angelique! Het is Monique!'

'Titus?!' riep de andere begeleider uit, terwijl hij verbaasd naar het aan spaanders gewaaide voorportaal van de frietkeet keek, en daarna naar de ravenzwarte Angeli-que met de indrukwekkende vooruitzichten. Er hing varkenshart op haar linkerborst, met het prijsetiketje in schoonschrift er nog aan: *Nieuw! 2,30 €.*

'Mijn zoon, verdomme!'

'De politie arriveert subiet. Dan kan hij het hen vertellen.'

'Het vervolg interesseert me niet meer,' zei Morre. Hij startte de auto en draaide de weg weer op. Een doffe klap volgde. De auto werd weer op de kiezelparking ge-zwiept en knalde nog eens extra tegen een houten zitbank-met-tafel aan. Een hongerige en gehaaste Jaak Moeneclaeey kwam zijn *drie grote* en *drie middelmatige* opha-len.

'Godverdomme! Dat had ik net nodig!'

De negenkoppige dagploeg van Zagen in Beton keek onthutst om. De rest van de frietstrijders maakte zich nu ijlings uit de voeten. Niemand had gegeten.

131. WODANSDAGEN

Onverhuld door omschrijving, onverbloemd door schaamte, onbelast door goede smaak en onomwonden door uitweiding vertel ik u het verhaal van de man met de vossenrode toiletborstelbaard en de vrouw met de parelgrijze watervalharen, bewoners van een villa in bruidstaartstijl, op wodansdagen het toneel van onbeschrijfelijke taferelen. Ik moet hierbij een beroep doen op zowel mijn eigen woordvindingrijkheid als taaleksterschap om de juiste woorden te vinden en die daarna in de correcte verhoudingen en in de gepaste rangordes onder te brengen. Het spijt me bijvoorbeeld al dat ik eerst de man vermeldde. Of moet ik hier schrijven: niet eerst de vrouw? Een oude kwaal. Andersom zou ook kunnen duiden op uitsloverij. Of politiek-seksuele correctheid. Woorden schieten dus vaak te kort. Of voorbij.

In tegenstelling tot veel bruidstaartvilla's die in de interbellumjaren van de vorige eeuw verzezen, staat Malgré Tout er heden ten dage (de 21ste eeuw wordt binnenkort meerderjarig) nog monter en smakelijk bij, niet aangetast door het wegsmelten van familiefortuintjes of de terreur van hedendaags design. Geen brokkelgebit van stenen, roze schilfers of grasbehaarde tuinpaden te bespeuren, waar filmregisseurs en whodunit-schrijvers zo verlekkerd op zijn. Het glazuur lijkt niet aangetast door benzinedampen, zure regen, zilte zeewinden of fijn stof. Moderne materialen met ingebouwde korte levensduur komen hier niet voor.

Heeft het woeden van de wereld geen invloed op het gezicht van villa Malgré Tout, dan zorgen opeenvolgende wodansdagen wel voor hevig gerommel en beduidend hoge scores op diverse schalen in de ingewanden van het pand. De beide bewoners hebben er van die vintage karakterkoppen door gekregen. Tijdloosheid heeft zich meester gemaakt van ze en uit zich in een versteende grimlach die door groeven met eeuwige vergunning gestut wordt, parelgrijs en vossenrood omkranst. Hun beider wallen onder de ogen kunnen als lauwerkransen doorgaan, niet als treurige jaarringen of onverbiddelijke aanslibbing na zoveel steile nachten. Parallel met deze vege lijven ver-tonen ook de interieurs van de villa sporen van hevig leven, die op niet-wodansdagen als waardige littekens getuigen van dingen en daden waar men van kan dromen. Zo gaan weken, maanden, jaren voorbij.

Hun namen. Men is vaak benieuwd naar namen. Namen zijn bepalend. Namen definiëren. Namen bieden een houvast. Geraldine Roslare, dochter van een Brits militair weerkundige die na de Tweede Wereldoorlog in België bleef hangen. Eric Otonne, beginnend aannemer van bouwwerken, in de zomer van 1970 op Corsica liefdevol weggekaapt door de pas afgestudeerde en gedoctoreerde geologe Geraldine R. Hun liefde voor diepe putten bracht hen samen. Eric volgde Geraldine een jaar later naar Vlaanderen, De Panne, Noordzeekust. Na een half decennium in een appartementenblok dat nog lelijker dan een bankgebouw was, kochten ze villa Françoise, gaven die een grondige facelift met degelijke materialen uit de goede tijden en veranderden de naam in Malgré Tout. Eric bouwde verder de duinen van de Vlaamse Westkust vol; Geraldine begeleidde doctorandi aan de universiteit en gaf er als assistente enkele uren per week college in Aard- en Bevingkunde. Beiden zijn inmiddels van de arbeidsmarkt verdwenen. Een zoon, Frank, verbouwt wijn in Suid-Afrika. Dochter Annick runt met haar man een bungalowpark in Cornwall. Aldus heerst rust in villa Malgré Tout in De Panne, maar niet op wodansdagen.

Het is Béric Bardolijn, vast wekelijks bezoeker aan Malgré Tout en weekenddichter, die het op een nacht voor het eerst over de wodansdagen heeft. Hij verwijst naar Wodan en Odin en poëzie en licht en inzicht en pennen als speren en woordkunst en kennis en magie en raven en wolven in een lange verwarde monoloog, tot witte heks Bartelijne Boens (ook genoemd: Wiccapedia) hem met schrille stem onderbreekt en officieel de wekelijkse bijeenkomsten omdoopt tot wodansdagen door het opeten van een in whisky verzopen spin en daarna als een dronken derwisj met de fles aan de mond Odin te aanroepen (sommigen menen 'Godin' te horen) en rondjes te zwieren tot ze zichzelf met ontblote linkerborst de keuken in katapulteert. Béric en Bartelijne schuiven die ochtend dauwtrappend in de tuin van de villa nog in elkaar, want er is ondertussen al ruzie ontstaan. Ze claimen allebei de naam. Uitwisseling van lichaamszappen bezegelt de dronken verzoening. De wodansdagen, althans de naam, zijn door BBBB bedacht. Iedereen tevreden. Gedaan met Mittwoch of woensdag.

Elke wodansdag valt er iets beleven in villa Malgré Tout, elke week opnieuw. Jezebel Clockwork drinkt per ongeluk een fles aftershave leeg bij een poging tot vuurspuwen. Luitenant Fokschaap scheurt een oude collectie vuistdikke telefoongidsen in tweeën na inname van een halve liter Calvados. Spartakut laat zich als ijslammetje slachten met de nodige hoeveelheid ketchup en het mes op de keel. Lompje Marmani komt op een wodansdag toe in eetbaar ondergoed en chocoladen bovenkleden. Smullen geblazen. Béric Bardolijn brengt zijn litanie van 180 verzen ten gehore, getiteld Doemsdag, en eet daarna de uitgeprinte versie op. Bartelijne Boens maakt netelsoep in een gigantische ketel, kiept die met de hulp van sterke mannen in de badkuip en neemt er onder luid gejuich een bad in. Lazarus vult nog wat bij met zijn eigen vocht, die hij met een sierlijke bocht uit zijn plasser laat stroelen. Op verzoek van Wiccapedia krijgt hij daarna de gevreesde pek-en-verenbehandeling, waarbij hij ook tot aarsbisschop wordt gewijd. Dirkje Dollekervel is maar één wodansdag present. Hij maakt het zo bont dat het zichzelf verder verbiedt. Het heeft met projectielbraken en galopkak te maken. Nee, Dirkje mag niet meer komen, ook al zal hij wellicht zijn mond en kont voorbijpraten over wat er allemaal gebeurt op wodansdagen in villa Malgré Tout. O ja: en ook Geraldine Roslare en Eric Otonne doen hun duit in het zakje. Geraldine roept geregeld de kloppen geesten op, waarbij ze hevig hijgend buiten zichzelf treedt, terwijl Eric zich als erotische vampier te goed doet aan menige vrouwenhals. Veronderstel hierbij de hardcore versie van deze brave taferelen.

Maar het einde van de wodansdagen is nabij.

Ranja Wednesday Del Motte, een pseudoniem (alle bezoekers aan Malgré Tout gebruiken op wodansdagen een schuilnaam), glijdt op zo'n nacht in haar geboortepakje in een blauwe wasmand gillend de trap af. Ze dondert in stuitligging vooruit, verrast door zichzelf versnellende snelheid na een abrupte stop onder aan de trap, en belandt met een grote boog en nog hoger gegil tegen een van de feesttafels, waarvan Luitenant Fokschaap inmiddels het kleed in brand heeft gestoken. Ranja, wier blote lijf her en der rijkelijk beschilderd is door de bodypainter Lazarus, vat onmiddellijk vuur. De vlammen likken gretig aan de verf. Diverse pogingen tot blussen ontaarden in nog meer brandjes, verspreid over een van de salons. Een combinatie van grote openstaande ramen, een nachtelijke zomerbries en breed uiteen waaiende gordijnen werkt als brandversneller. Lompje Marmani, Spartakut, Luitenant Fokschaap, Ranja Wednesday Del Motte, Trismarck en Wiccapedia moeten met brandwonden afgevoerd worden. Voor Ranja etc. betekent dit het einde. Ze haalt de spoedeisende afdeling van het ziekenhuis niet. Vlammeende verf heeft zich diep in haar huid en haar organen een weg gebaad. Trismarck en Wiccapedia zijn hun haren kwijt door het dansen der vurige tongen boven hun hoofd. Lompje Marmani, Spartakut en Luitenant Fokschaap zijn over een beduidende oppervlakte van hun huid in een ernstige graad verbrand. Ze worden naar het brandwondencentrum bij de hoofdstad overgebracht.

Zo worden de wodansdagen bij de bevolking bekend. De vrouw met de parelgrijze watervalharen, Geraldine Roslare, en de man met de vossenrode toiletborstelbaard, Eric Otonne, houden de eer aan zichzelf, verkopen via een bevriend tussenpersoon de bruidstaartvilla Malgré Tout en verhuizen met de stille trom (toevallig op een wodansdag) naar Cornwall.

Echt gebeurd.

132. HET BUREAU DER MEEWARIGE INZICHTEN

Het Bureau der Meewarige Inzichten was gevestigd aan de Sidney Reillylaan, een stadsboulevard met aan weerskanten hoge bomen en een brede middenbeuk met nog hogere bomen. Het leek wel een kathedraal. Dag- en zonlicht kwamen er alleen gefilterd door. Misschien kwam het daardoor dat Maureen Durant een gespikkeld voorkomen vertoonde, zijnde een legertje sproeten op haar gezicht, hals en schouders (... en misschien wel de rest...). Een maliënkolder van gouden spatten. Ook de geparkeerde auto's in de laan waren vaak bespikkeld, door de kakbommetjes die de vogels vanuit de boomkruinen dropten. Op de meeste benedenverdiepingen of in sommige souterrains van de grote huizen langsheen de Sidney Reillylaan bevonden zich allerlei kantoren, bureaus, firma's en kabinetten: een landmeter, een notaris, een Bijbelvaste sekte, enkele advocaten, een koekjesfabrikant, het Franse consulaat, een gynaecoloog, een ontwerper van logo's, het eenmansbedrijfje Koppie-Koppie voor copywriting, een bescheiden uitgeverij van heemkundige boekjes, het hoofdkwartier van een professioneel toneelgezelschap, een familiaal tandartsenkabinet en dus ook het Bureau der Meewarige Inzichten, op het nummer 47, in de souterrainverdieping met aparte verzonken toegang in de ruime privéwoning van directrice Maureen Durant.

Zij runde al een poos het BMI, dat ze zelf had opgericht, na een beheersbaar fiasco in de ouderwetse papieren uitgeverwereld. Haar personeelsbestand bestond uit Birgit

Vandaele, secretaresse en frontvrouw aan de balie. Maureen had een zoon van acht, Paul-Edouard, en een ongevaarlijke man, Carl, die iets vaags en administratiefs voor de stad betekende. Birgit had haar zesde en laatste masculiene vriend wandelen gezonden, verdrong haar kinderwens (er bleven wel nog mogelijkheden over) en bleef verder permanent twifelen aan haar geardheid en amputatie of behoud van haar asblonde paardenstaart.

Ja: naarmate de nieuwe eeuw haar plechtige communie had gedaan en ras vorderde, groeide de behoefte aan Begrip. Maureen, een kraan in Bevattingvermogen, vooral na haar avonturen in de letterkundige uitgeverwereld, had dat Begrip van in den beginne heel fijnmazig hergedefinieerd. Ze stopte de ingrediënten Medelijden en Luisterbereidheid in een maalmolen, hutselde er daarna nog Eerlijkheid en Inleving doorheen en kwam na nog een omwegje via Empathie en Tolerantie uit op een positieve variant van Medeleven. Maar dat klonk te begrafenisachtig. Dat zat in de categorie klamme handdruk, bedrukt gezicht en innige deelneming. Omdat het emogehalte in de loop van deze nieuwe eeuw alsmar toenam, paradoxaal genoeg in de hand gewerkt door de vele realityshows op de beeldschermen, en nadat Maureen te rade was gegaan bij de copywriter in de laan, een knap taalkundige, ging ze over tot de naamgeving. Ze koos onbeschaamd voor 'Bureau der Meewarige Inzichten'.

Judas (ja, zo heette hij, zijn verwekkers hadden jarenlang hun tanden geknarst wanneer ze een kerk voorbijliepen) van het schrijfbedrijf Koppie-Koppie had haar aangeraden het ouderwetse 'der' te (durven) gebruiken in plaats van 'van de' en ook voluit te gaan voor het geladen 'Meewarig', in de letterlijke zin van het woord. Een beetje zoals het Eenzame Hartenbureau, de naam van een radioprogramma in het laatste decennium van de vorige eeuw, ook zo'n gedurfde doodeerlijke keuze.

'Maar is 'meewarig' niet te negatief?', had de taalgevoelige Maureen aanvankelijk nog geopperd. 'Ik moet hierbij precies aan hondenogen denken.'

'Het is inderdaad ietwat verdacht,' had Judas toegegeven. 'Maar dat is het 'm juist. Het klinkt wel goed. Heden ten dage kunnen 'ze' dat hebben. (Wie dat 'ze' waren, legde hij niet uit). Overigens zal niemand je op de taalkunde van dit gegeven aanspreken, geloof me. Het zal letterlijk en vrij autistisch geïnterpreteerd worden: meewarig, mee-gewarig. Het is een omhulsel voor medeleven en medelijden tegelijk, snap je?'

'Snap je?' vragen aan Maureen was een belediging.

'Ja ja,' zei ze kregel. 'Maar zit er toch niet een element van spot in, Judas? Of eh... een soort berusting, of fatalisme? (Ze haakte haar citaatvingers de lucht in). *Jammer voor jou dat je kutlikkertje verdronken is? Pijnlijk om te horen hoe je sportieve man die hele meisjesvolleybalploeg bezwangerd heeft?*

'De mensen willen bedrogen worden. Nee. Ze zullen blij zijn met de term 'meewarigheid'. Ze hebben er namelijk nog nooit van gehoord. Het is iets nieuws voor ze.'

'Goed dan. We gaan ervoor.'

'En overigens: de afko BMI klinkt ook goed. Beetje als BMW. Alleen durvers winnen.'

'Een meewarig inzicht, Judas. IK rij met een simpele Skoda.'

'Eerder een holle slogan, maar ik meende het. Clichés worden te weinig naar waarde geschat. En Skoda is eigenlijk Volkswagen, onder de motorkap.'

'Een wijze les. Zend je de factuur naar nummer 47?'

Iets later, thuis nog wat nadenkend over haar Meewarige Inzichten, overtuigde Maureen Durant uiteindelijk zichzelf doordat plotseling, waarschijnlijk door het permanente hersenhazen, het begrip 'Merkwaardige producten' in haar hoofd opdook, uit de

schimmige tijd van de lessen algebra die ze ooit 'genoten' had. Kijk: als zoiets kon, in die wereld van no-nonsense, dan moesten ook Meewarige Inzichten mogelijk zijn. Welja.

Een van de eerste toepassingen van haar Meewarige Inzichten betrof niet een kat (al zou dat gekund hebben), maar een mens. We verklaren ons nader.

Jawel: het was 1 april. Maar dat deed echt niet ter zake. Niks vis, grap, grol, dijengeklets of onderbroekenlol. Een heus allereerste geval voor het Bureau der Meewarige Inzichten. De genaamde Leila Schepers deed een beroep op de splinternieuwe diensten van Maureen en Birgit. Vooraleer ze haar verhaal vertelde, wees ze er uitdrukkelijk op dat het niets met 1 april te maken had. Want, zo verwittigde ze vooraf, dat zou men kunnen denken. Birgit noteerde dit plichtsbewust en zonder ook maar te glimlachen in haar logboek aan de balie. Daarna verwees ze Leila naar de Waarheidskamer.

Ter zake. Een man haastte zich in ijltempo door het warenhuis heen. Hij had weinig tijd, maar belandde – geheel volgens het Wetboekje der Meewarigheid – in een lange file aan de kassa. Terugkrabbelen en opnieuw kiezen was inmiddels uitgesloten. Het was overal even erg. Als een echte man-alleen in een warenhuis sleurde hij gedurende de hele strooptocht zijn winkelwagentje achter zich aan, als een onwillige minnares of een koppig kind. Hij duwde het niet als een huismoedertje braafjes voor zich uit. Ook in de file aan de kassa hield hij het achter zich, alsof het niet van hem was. In zijn wagentje bevonden zich enkele bliken kattenvoer, papieren zakdoekjes, toiletpapier en een fles jenever. Zuchtend om zich heen kijkend merkte de man dat de vrouw achter hem uitdrukkelijk naar zijn winkelwaar staaarde. Een paar extra oogopslagen bevestigden dat: ze kon haar ogen niet van de inhoud van zijn wagentje af houden. Het begon zelfs anderen op te vallen. Op den duur kon de man zich niet meer inhouden. Hij haalde diep adem, liep rood aan, draaide zich bruusk om en zei met luider stemme tegen de vrouw: 'Ja, ik weet het, mevrouw: mijn kat is aan de drank. Je hebt dat goed gezien. En heb je nu genoeg in mijn kar gestaad?!'

Dat zou allemaal niet veel betekend hebben, mochten zowel de vrouw als de man (die elkaar totaal niet kenden) een ander temperament gehad hebben. Er volgde namelijk nog een hele rel. Doelvrouwe Leila Schepers (F.C. Sparta, Eerste Nationale) had zich niet onbetuigd gelaten. Walter Stroef, gehaaste, pas gescheiden kleine ondernemer en baas van de jeneverkat (die heette Whisky, maar dat kwam in het hele verhaal niet voor), evenmin. De harde woorden waren over en weer gevlogen, er kwam zelfs enige fysiek aan te pas, totdat de file zich door dringende tussenkomst van het warenhuispersoneel ontbond en de kassa gesloten werd verklaard. Leila werd trillend van woede naar het kantoortje van de warenhuisdetective gebracht, waar ze tot bedaren werd gebracht. Walter had uiteindelijk vloekend zijn wagentje van zich af geduwd en was dan warenloos door een Uitgang Zonder Aankopen verdwenen.

Een uur lang had Maureen zich in de Waarheidskamer van het Bureau der Meewarige Inzichten met Leila beziggehouden. De warenhuisdetective had Leila de weg naar het BMI gewezen:

'Haal uw gram daar, mevrouw, ergens anders ga je bot vangen. Psychologen vragen het ei uit uw gat en houden daarna grote kuis in uw portemonnee. Psychiaters zijn zelf zot – niet dat ik nu omgekeerd zeg dat gij zelf zot zijt, nee nee. Het BMI licht voor de helft van de prijs het pak van uw hart.'

'Maar ik heb al Woedebeheersing gevolgd bij de Belgische Vrouwen Voetbal Bond.'

'Maar nog geen Omgang met Misverstanden waarschijnlijk?'

‘Nee, dat was de bijscholing achteraf.’

‘Wel: in het BMI krijg je het hele pakket ineens. Geen briefje voor de Ziekenbond nodig; het is vanzelf al goedkoop.’

De warenhuisdetective had er niet bij verteld dat Maureen zijn zus was.

‘Ik kan het weten,’ loog hij er verder dapper op los. ‘Ik was de eerste die een beroep deed op hun diensten en ik ben er bijzonder tevreden over. Ik veranderde zelfs van beroep. Kijk waar ik nu sta. Hier is het adres. Doen!’

‘Dank u,’ zei de doelvrouw. Ze was helemaal niets meer van plan.

Een week later stond ze aan de balie bij Birgit.

Er was in de Waarheidskamer inderdaad een conclusie gegroeid, met inzicht annex helend effect: doelvrouwen staren intens bij penalty’s en kijken bijzonder scherp toe bij naderend doelgevaar. Negentig minuten lang zijn ze zowel uil als arend. Hun concentratie is legendarisch.

‘Ik werd ruw uit mijn overpeinzingen gerukt,’ klaagde Leila Schepers. ‘Voor mijn ogen ontrolde zich weer een prangende fase uit de recente bekermatch tegen Eendracht Broekzele. Het begin van de strafschoppen, namelijk. Het was erop of eronder. Nou: erin of ernaast, eerder. De match bleef namelijk na verlengingen ook nog onbeslist.’

‘Het is dus eigenlijk uw beroep om eh... te kijken, zogezegd,’ knikte Maureen. ‘Zeg maar: staren.’

‘Zo red ik het als doelvrouw in Eerste Nationale. Ik kan strafschoppers hypnotiseren. Ik moet door ze heen kijken. Ik moet voorspellend kijken. En die winkelkar van die kerel vlak voor mij... was gelijk een doel.’

‘Aha. De kooi van de keeper hé.’

‘Ja! Weet je: vogels reageren zestien keer vlugger dan mensen; doelvrouwen (en doelmannen natuurlijk ook) doen dat ook vlugger dan anderen. Maar dat vraagt door-gedreven staren.’

(Leila concentreerde zich hierbij even op één volwassen sproet op Maureens linker-neusvleugel).

‘En een doorsnee vent in een warenhuis vat dat verkeerd op...’

‘Ik was strafschoppen aan het stoppen. Zijn winkelkar interesseerde me geen bal.’

‘Een interessante uitspraak,’ glimlachte Maureen, maar Leila vatte het niet.

‘Het was een lange file. Het schoof maar niet op. Op het ogenblik dat er weer beweging in kwam, stond die hufter voortdurend om zich heen te kijken.’

‘Je hebt dus ook iets terug kunnen zeggen nadat hij...’

‘Ja ja. Dat hij beter zou opschieten met zijn snuit- en schijtpapier.’

‘En hij werd kwaad?’

‘Zijn jeneverneus werd bloedrood.’

‘En dan?’

‘Wel eh... een beetje woorden over en weer hé. En duwen en trekken. Ik ben een sportmens. Ik laat me niet doen door een jeneverslurper.’

‘Er volgde een relletje?’

‘Eet nog een wafel!’ riep die ballendrager.

‘Eet nog een wafel??’

‘Ja. En hij blies er zijn kaken bij op. Als een kikker. Hij deed er van die eh... brede gebaren bij. Begrijp je. Ik duwde dan zijn kar tegen zijn... in zijn...’

‘... ballen?’

‘Ja. Ik ben niet voor niets doelvrouw hé.’

‘Ha ha. Dat luchtte zeker op. En dan?’

‘Hij deed natuurlijk hetzelfde, als een klein kind. Zijn kar tegen mijn kar. Maar mijn kar zat boordevol flessen water.’

'En?'

'Maar ik ben keeper hé. Ik pareerde, maar moest toch een stap of twee achteruitzetten, door het gewicht. Daardoor ontstond er achter mij wat chaos. Een beetje een kettingreactie, zeg maar. De mensen traptten elkaar op hielen en tenen. En dan greep het personeel in.'

'Maar die man vluchtte?'

'Ze sloten onmiddellijk de kassa af. Iedereen moest achteruit manoeuvreren en opnieuw aanschuiven, ernaast. Die vent duwde vloekend zijn winkelwagen weg en beende door de uitgang zonder aankopen naar buiten.'

'En jij... '

'Ik eh... Ik stond op ontploffen. Kreeg geen adem. Ik werd opgevangen in een kantoor.'

'Ietwat van je melk?'

'Nee, mijn kar met water hadden ze netjes opzijgezet.'

'Ik bedoel... '

'Die warenhuisman verwees me dan naar hier.'

'Ah, mijn... de detective. Ben je... Voel je je vlug uitgedaagd? Gewoonlijk?'

'Dat valt nog mee. Ik kan zelfs tegen schijnbewegingen.'

'Het vrouwenvoetbal is waarschijnlijk een harde wereld hé?'

'Bah ja.'

'Nu verwacht je van mij dat ik scoor hé?' glimlachte Maureen.

'Zou ik dan een slechte doelvrouw zijn? Dat ik er ene binnen laat?'

(Leila keek weer pal op die sproet. *Bull's eye!*).

'In dat geval... ware het eens niet mis.'

'Ja, en? Ga je nu scoren?'

'Dat was maar om te lachen hé. Ik laat je netten niet trillen, zoals ze zeggen. Maar praten kan ook scoren zijn. Het kan je inzicht geven.'

'Ah ja,' deed Leila wantrouwig.

'Mocht je die man opnieuw tegenkomen, wat zou je dan doen? Die kans zit erin hé.'

'Weet niet... Naar hem blazen als een kat? Hem achtervolgen om te zien waar hij woont?'

'Het Bureau der Meewarige Inzichten kan wel even meegaan in deze... overwegingen. Een psychiater zou hier zwijgen, of vaag knikken, terwijl hij iets op zou schrijven. Ik niet. Zou je hem ook aanspreken, die... ?'

'Die teelballentorser? Misschien wel.'

'Iedere man is een niet-vrouw. Eigenlijk zijn ze bang voor ons. We laten ze de baas spelen. Maar als puntje bij paaltje komt... '

'... dan staat de keeper er hé!'

'Eh... ja. Ziezo: het uur is om. Tenzij je nog een... '

'Nee. Nee. De tijd is voorbijgevlogen.'

'Voel je je beter?'

'Ja. Maar eerlijk gezegd, nu ik hier toch ben: ik had bijna opnieuw hommeles die keer in het warenhuis.'

'O?'

'Ja. In het kantoor, met die bewaker. Of detective.'

'Hoe kwam dat?'

'Wel, hij verwees me dus door... naar het BMI.'

'Je hebt ons toch gevonden?'

'Ja. Maar eerst dacht ik dat hij Body Mass Index bedoelde, je weet wel. Hij vermeldde eerst gewoon BMI, zonder verdere explicatie. Ik dacht... Mijn postuur hé... Allez... Ik

dacht... 't Is verdomme weer van dat... Ik had net aan de kassa die opmerking over wafels eten geïncasseerd... ‘

‘Je dacht dat het weer van dat was?’
(Hoe kon ik, oud-letterkundige uitgefster, zo stom zijn!)

‘Van dat?’

‘Wel... ‘

‘Mijn lijf, bedoel je? Ik ben keeper hé! Vergeet dat niet. Mijn Index is in orde. Ik sport.’
(Weer zo stom! Dat loopt hier niet goed af!)

‘Nee, nee, ja. We zitten in de Waarheidskamer.’

‘Wat bedoel je dan met ‘van dat’?’
(Stomme copywriter Judas! Jij verklaarde de afko BMI taalkundig heilig!)

‘O... eh... eigenlijk niks speciaals.’
(Klinkt een beetje als BMW!).

‘Toch wel hé! Vind je me te dik?’
 (Stemverheffing. Leila sprong verrassend kwiek maar ook heftig van haar stoel op en gaf zichzelf een klap op de ene bil van haar zitvlees).

‘Ziet mijn gat er te dik uit in die broek? Is het ‘van dat’, ja?’

‘Maar Leila... ‘
(Ze heeft zitvlees – dit is geen zitvlak in de ware zin van het woord. Hoe kun je daar nu behoorlijk mee keepen!?)

‘De waarheid, madame! Ik moet hier de waarheid horen, in uw Waarheidskamer!’
(De waarheid??? Je ziet er als hangbuikzwijn uit, zoals je daar nu zit).

‘Maar... Zeg maar Maureen. Maar... ‘

‘Daar betaal ik ook voor, Madeen... Maudame... Eh... Mau... Voor een Waar Inzicht.’

‘Het is eigenlijk: Meewarig Inzicht.’
(Ze kan nog niet eens een naam onthouden).

‘Ja ja... Inzicht... Uitzicht... ‘

‘Nu word je weer een beetje boos hé, Leila? Wil je niet weer gaan zitten?’

‘Pff... ‘

‘Misschien moet je toch ook even naar die bijscholing. Overweeg dat... ‘

‘Is dat uw Inzicht? Overwegen? Weer een gewichtig woord, ja? Valt het woord ‘gewicht’ ook subiet? Ja? Van dat?’

‘Eh... ‘

‘Ga je misschien ook nog mijn dieet bepalen? Mijn calorieën tellen?’

‘Maar... ‘

‘Ik tel toch ook uw sproeten niet?!’

‘Wat zeg je nu toch... Leila... ‘
 (Dat laatste klonk als een echo van een stukje klaagzang uit het oeuvre van De Kreuners en Eric Clapton - Layla).

‘Ik ben hier weg. Zend de rekening maar naar... naar... hier!’

Leila Schepers plukte haar omvangrijke handtas van de grond, grabbelde er even in, deponeerde een half verfrommeld flapje van 20 euro op het bureaumeubel en verdween met de snelheid van een doelvrouw, Maureen beduusd achterlatend.

‘Wauw, die is ook overgeschakeld op andere medicatie zeker?’ zei Birgit, drie seconden later binnenkomend. ‘Is er wat gebeurd? Het ging er hier zo alsmaar luider aan toe... ‘

‘Zei ze nog wat misschien?’

‘Wel... eh... ja.’

‘Ja? En?’

‘Ik heb het maar half gehoord, het was zo meesmuilend in het passeren... ‘

'Wat zei ze?'

'Iets van Bureau van Mislukte Individuo's of zo... '

'Individuo's!?'

Maureen kon het niet helpen, maar ze zag plotseling weer de kont van Leila voor haar. De dubbele portie.

'Heb jij iets... Is er iets... ?'

'Nee, nee nee,' deed Maureen verstrooid.

Dat geval catalogeerde Birgit op haar computer onder de naam Jeneverpoes. De warenhuisrel kwam ook in het logboek van het Bureau. Maureen had de bedoeling haar ervaringen ooit te boek te stellen. Het relaas deed ietwat denken aan *indoor* verkeers-agressie, althans: het stuk dat zich in het warenhuis afgespeeld had. Deel twee betrof eigenlijk het verslag van hoe taalkunde voor misverstanden kon zorgen. *La plupart des occasions des troubles du monde sont grammairiennes*. Schreef Michel Eyquem de Montaigne. Maureen Durant bracht diezelfde dag nog een bezoek aan Koppie-Koppie. Ze leerde hem het woord 'indivíduo'.

133. BRAAF!

In Jorisalem o/d Yserleie herhaalt niets zichzelf. Als er al iets zichzelf moet herhalen, bijvoorbeeld noodgedwongen, dan gebeurt dat met een onregelmaat. God beware ze van symmetrie. Stomme Grieken, die naast die ene zuil altijd een andere zetten. Wat is er mooier dan een boom alleen in een landschap? Wanneer zie je bomen niet meer? Door het bos. De stad Jorisalem heeft daarom ruimte in zichzelf en weidsheid om zich heen. De enige meetkunde is die van de verte. Geen hark brengt structuur in de tuinen en de parken: alleen de wind bloemleest de dode bladeren. Het enige 'rustgevende' bekende element uit de oude krampachtige wereld dat ze nog dulden is de gulden snede. Ze tolereren dan uiteraard ook de rekenkundige rij van Fibonacci. De Divina Proportia vind je er bijvoorbeeld terug in de loop van de stadskanaaltjes, de manier waarop de rivier de Yserleie de stad niet in twee gelijke delen splitst, de bloemkoolteelt (uiteraard, zoals overal ter wereld) en het stratenplan, dat vanuit de lucht bekeken ongeveer het getal 1,62 vormt. Dit veroorzaakt hier en daar nog oubollige harmonieusheid. Jorisalemmers hebben respect voor geleerden die hun wetenschap in kunst en cultuur weten om te zetten. Als ze naar binnen kijken, zien ze het stadslandschap van Jorisalem. Dat lijkt noch op Dakpannendorp noch op Verkavelgem. Er heerst een prettige ogenschijnlijke deconstructie die echter zijn eigen wetmatigheden heeft. Er heerst geen dreiging wanneer de avond valt. Als ze naar buiten kijken, zien ze het platteland. Dat lijkt noch op Boerenkoolstronkeradeel noch op Lutjebroek. Het is vlak. Als een gezellige polder. Hun blik stuit niet op een berg, heuvel of vulkaan. Er is water dat zich wiegt in weiden. Het heeft niets van de noeste wanhoop van de landbouwer of de veeteler. Aldus verhouden zich stad en veld prima tot elkaar. De binnenverblijven zijn al even gegeerd als de buitenverblijven. Zowel het woeden van de stad (te horen aan een permanente onderdreun) als het flakkeren van het land (af te lezen aan de eenzame bomen) spreken tot de verbeelding. Men wil hier zijn en men wil daar zijn en ook omgekeerd.

Babbe Bessenstryck is een van de bekende inwoners. Ze is de eenkleurige chef-kokkin van restaurant Het Laatste Avondmaal. Elke dag kiest ze voor gerechten en

dranken in één bepaalde kleur. De oorsprong van die vreemde keuze ligt eigenlijk bij haar nicht Jezebel Malbien, die sedert een reis door India pertinent weigert eender wat roods te eten of te drinken. Babbe buigt die vreemde nuk van haar keukenhulpje om tot een vondst. En dat legt Het Laatste Avondmaal geen windeieren, terwijl zijdelings ook enkele geheime kleurstoffenleveranciers mee van dat walletje eten. Ideale gastronomie voor Jorusalem: elke dag kiest Babbe Bessenstruyck voor een verrassende on-aangekondigde kleur. Ook rood. Zelfs zwart. Reserveren betreft dus eigenlijk een blind date met eenkleurig lekkers, maar die kleur blijft een verrassing. Men kiest bij aankomst, na bestudering van de kaart. Die keuze varieert, want sommige kleuren veroorzaken meer gerechten dan andere. Of dranken. Maar hier hebben natuurlijk alweer de kleurstoffenspecialisten en de mixers een hand in. Culinair-visuele mirakels zijn mogelijk. Hoe zou de heer Jezus Christus anders water in wijn veranderd hebben? Op die fameuze bruiloft met wijnwater te Kana? Konijn bijvoorbeeld kan in Het Laatste Avondmaal kameleontische tinten aannemen. Ook de wijnen vertonen miraculeuze schakeringen. Uiteraard keren de kleuren terug, maar dan in onverwachte volgorde. En met soms alweer andere gerechten. Parse sla en zwarte pasta behoren overigens allang tot de klassiekers. Men kijkt daar niet meer van op. Mogelijkheden legio. Maar feit blijft dat de keuze voor eenkleurige dagen origineel is. Met dank aan nicht Jezebel, die Babbe in de keuken van Het Laatste Avondmaal assisteert, en een donkergroene Bordeaux of een smurfenblauwe radijs wel weet te appreciëren.

In de oude Indiase geneeskunde geloofden ze in kleurenhealing – genezen door het eten van verschillende kleuren voedsel. Daarom is het eten in India nog steeds zo kleurrijk: door verschillende kleuren in je maaltijd te verwerken, hou je je lichaam gezond. En je bordje ziet er ook nog eens mooi uit. Zo denken de traditionele Indiërs over eten:

Rood verwarmt en stimuleert.

Bessen, appels, kidneybonen, vlees, tomaten en radijs zijn goed voor je nieren, blaas en spieren. Te veel rood voedsel kan leiden tot boosheid, irritatie en hyperactiviteit.

Oranje versterkt, kalmeert en is eetlustbevorderend.

Mango, wortel, perzik, eigeel, pompoen, papaja en paprika zijn goed voor de benen, maag en de bloedsomloop. Oranje voedsel beschermt je tegen luchtvervuiling en de gevaarlijke uv-straling van de zon.

Geel harmoniseert, laxeert en reinigt.

Gele linzen, bonen, granen, bananen, ananas, maïs en citroen zijn goed voor je maag, lever en zenuwstelsel. Geel voedsel eten werkt kalmerend en stimuleert geluk en welzijn.

Groen voedsel is kalmerend en rustgevend.

Witte druiven, okra, koriander, erwten, bonen, komkommer, mungbonen en melkproducten zijn goed voor je oren, armen, spijsvertering en hart. Melk is ook een groen voedingsmiddel, omdat het de groene energie van gras bevat.

Blauw voedsel werkt antiseptisch, slaapverwekkend en kalmerend.

Rozijnen, bramen, bosbessen, pruimen en paddenstoelen bevorderen de slaap en zorgen voor ontspannen nachtrust zonder nachtmerries. Verder is blauw voedsel goed voor je mond, keel en luchtwegen.

Paars voedsel zet aan tot creativiteit en is antibacterieel.

Aubergine, bieten, uien, kool en druiven zijn goed voor je huid, haar en hypofyse. Paars voedsel is verweven met rood en blauw voedsel. Dat maakt het extra voedzaam.

Op woensdag 31 mei rijdt Jezebel Malbien met haar bakfiets naar de seniorie Braaf! aan de periferie van Jorisalem o/d Yserleie, vlak bij de rivier. De lucht zit blauw, de zon schijnt citroengeel, het lentegroen gedijt, maar het is een paarse dag. Ze vervoert een slaatje van bieten en pijnboompitten, lollo rosso, violette appelbessen en aubergine, een pannetje purperen coq au vin met dito uien plus een tetra pak druivensap waarop Merlot staat. Er wappert zelfs een paarse sjaal om haar hals. In een gekkenhuiswitte kamer van de seniorie Braaf! woont de heer Barnaby Bessenstruyck, de pa van Babbe. Hij beweert al jaren dat hij de maan gekocht heeft. Men hecht daar geen compleet ongeloof aan, want omstreeks de millenniumwisseling won hij een astronomisch bedrag bij EuroMillions. Het was een voorbeeld van een echte 'zwarte zwaan', een onvoorspelbare en compleet verrassende gebeurtenis. Barnaby is bovendien gepensioneerd professor in de Toevalskunde en persoonlijk bevriend met de wereldbekende Nassim Nicholas Taleb, ex-handelaar in Wall Street, filosoof, essayist, schrijver over 'zwarte zwanen', voorspeller van de kredietcrisis en distinguished professor in diezelfde Kunde aan de Universiteit van New York. Zijn dochter Babbe mag eigenlijk ook als een 'zwarte zwaan' bestempeld worden, want hij kreeg die op hogere leeftijd nog, na een zoveelste relatie met een oud-studente Toevalskunde. Nu doet hij aan kettingroken en naarstig whisky nippen in Braaf! Er heerst hieromtrent een gedoogbeleid. En hij wordt, ter afwisseling met het seniorievoer, door zijn dochter sporadisch met eenkleurigheid gevoederd. Ook dat wordt oogluikend toegestaan.

Jezebel rijdt de brede loopplank naar Braaf! op. De seniorie is namelijk opgetrokken als een schip. Een duidelijke verwijzing naar de Yserleie, de rivier die in Frankrijk ontspringt en de Nedervlaamse stad Jorisalem ooit zoveel welstand heeft bezorgd, toen het vlas nog in zijn sas was. Het rusthuis is omgeven door water met langzame vissen in en voorzien van masten, stuurhut, brug, boegspriet, anker, patrijspoorten, kraaien-nest en dies meer. Dat de seniorie Braaf! moet heten, en bijvoorbeeld niet Zuidenbries, of Esmeralda, of Zeewind, of (zoals bij de jongere spotvogels uit de stad) Titanic, is te danken, nou: te wijten aan Meuniere Rozzemussche, een kapitaalkrachtige bewoner alhier van het eerste uur. Die had voor hij naar hier kwam een gigantisch grote hond, die alleen maar naar de naam Braaf! wou luisteren, want dat was het allereerste dwingende woord (een combinatie van compliment en bevel, uit ontzag voor die afmetingen) dat Meuniere ooit tot hem richtte, toen hij de naamloze viervoeter uit een dierenasiel wegekocht. (Een vorige naam mocht niet uitgesproken worden, omdat het dier er kwade herinneringen aan had, en over een nieuwe naam had Meuniere eigenlijk nog niet nagedacht, want het betrof eerlijk gezegd een impulsaankoop). Het beest dacht dus dat hij zo moest heten. Hij was zo angstwekkend groot dat niemand het in zijn hoofd haalde hem een andere naam te geven. Ook zijn baas niet. Braaf! gehoorzaamde van in den beginne al alleen maar als hij als Braaf! werd aangesproken. Toen Meuniere Rozzemussche door zijn nageslacht wegens weduwnaarschap en ouderdom overgehaald werd naar de seniorie te verkassen – het was er voor wie het betalen kon 1: lekker, 2: goed, 3: rustig – bleek dat het hondenbeest op koeformaat er helemaal niet welkom was. Zelfs keffertjes maakten er geen kans. Na moeizame onderhandelingen her en der kreeg Braaf! onderdak bij een vereniging uit Jorisalem-Oost die zich ontfermde over gepensioneerde geleide- en hulphonden, terwijl hij dat dus nooit was

geweest. Zijn grootte, zeg maar: hoogte, was hierbij een doorslaggevende factor. Men had dat nog nooit gezien. Als herinnering aan zijn huisdier kocht Meuniere Rozzemussche de directie van de seniorie om, met de rechtstreekse wens dat het rusthuis van dan af Braaf! zou worden genoemd. Hij was immers een van de allereerste bejaarden die er zijn intrek nam. Het ding had toen nog niet echt een naam, met uitzondering van enkele vage voorstellen van de directieraad en de eerste bewoners: Het Beloofde Land (Rozemarijke Pil, een godsdienstfanaat), Exodus (directrice Erna Draadloos), Reizen Hiernamaals (een anonieme grapjas in de ideeënbus), Oud maar niet Out (geriatisch dokter Clément De Hertogh). Geen van deze voorstellen haalde het van Braaf! De financiële verrichting van M.R. had haar werk gedaan. Dus fietst Jezebel Malbien de loopplank op naar een vaartuig op het land met een hondennaam die op een complimenteus bevel uit aanvankelijk ontzag is gebaseerd.

Barnaby Bessenstruyck (de enige roker in Braaf!) en Meuniere Rozzemussche (die nog altijd wat op zijn enorme hond lijkt) zitten in de zuidelijke veranda van de maritieme seniorie, de ene met een stevig vierkant laag glas zonder ijsblokjes voor zich, de andere met een dunner hoog glas waarin wel ijsblokjes drijven en waaruit een rietje priemt. Op de grote klok, die eigenlijk een scheepsroer verbeeldt, heeft het aperitiefuur geslagen. Aukje Elsschot, het volslanke keukenhulpje van 106 kilogram, heeft ze klokslag 11 hun drankje gebracht: een dubbele single malt voor Barnaby, die vandaag nog hoog bezoek verwacht, en een Campari-Tonic voor Meuniere. Zoals gewoonlijk blijft ze de heren hierbij nog even gezelschap houden. Directrice Erna Draadloos keurt het gebruik van sterkere dranken niet af, want ze is er van overtuigd dat die de doorstroming van het bloed bevorderen en de aders schoonspoelen, zodat de inwonende gerimpelden langer gezond blijven, zodat ook de betalingen een ononderbroken lijn vertonen. De scheepslading van Braaf! telt 37 bewoners, die tussen de 81 en 98 jaar zijn. Er heerst stabiliteit van mens en financiën in de seniorie. Er wordt voorsnog niet te druk gestorven, zodat er evenmin door verse krachten aangemonsterd kan worden, want er zijn maar woonruimtes voor 25 enkelingen en 6 koppels. Er is wel een wachtlijstje – voor wie het betalen kan. Het laatste besje dat hier als nieuweling zijn intrek mocht nemen, was Marieke Mom, zes jaar geleden, drie weken nadat Leopold Geelhand d'Hainaut 's ochtends vroeg in bidhouding tegen een boomstam aangetroffen werd: hij had zich aan de onderste dikke tak verhangen. Seniorie Braaf! communiceerde hier naar de buitenwereld toe niet over en verbrandde de omver geschopte stoel.

Nul

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

En dan... springt er eensklaps een fabelachtig grote hond op haar af. Het is 31 mei. De zon schijnt citroengeel. Dan die plotse verduistering. Op een paarse dag. De eenmalige slagschaduw van een beest dat nochtans vleugelloos door de lucht zeilt en toehapt. Eerst de keel, dan de coq au vin. Gegil, gegrom, gerinkel en gekletter doen Aukje en de oude mannen onder het scheepsroer verschrikt opkijken. In een mum van tijd ontstaat er een paars slagveld op het pad. Niemand is rechtstreeks getuige van het drama, door een zee van hoog struikgewas dat, na het water, de seniorie nog inniger omarmt. Het hondenbeest is alweer foetsie wanneer Aukje Elsschot, aangemaand

door meneer Meuniere en meneer Barnaby, zo vlug haar gewicht het toelaat op zoek gaat naar de bron van dat onverwachte lawaai.

Eén

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

Het tetra pak druivensap helt door het gehobbel nu gevaarlijk naar de rand van de mand toe. Het kan er bij een volgende bocht zo uit huppen. Jezebel buigt zich voorover om daar iets aan te doen. Daardoor grijpt haar voorste wiel het wapperende uiteinde van haar paarse sjaal. Haar verraste gilletteje wordt ogenblikkelijk gesmoord door de wentelende wurgende greep van de sjaal, die zich nu razendsnel als een verward gevlochten touw gaat gedragen. Haar linkerhand klauwt in het ijle, te laat graaiend naar die serpentine. Jezebel wordt over het stuur heen geslingerd en ploft, nog altijd via de dodelijke navelstreng met de bakfiets verbonden, ter aarde neer, waar ze als een gebroken ledenpop roerloos blijft liggen. Uit het tetra pak sijpelt paars bloed. Er groeit een donkere vlek op het pad. Met gesperde ogen staat Rozemarijke Pil door een patrijspoortje van op de eerste verdieping dat tafereel gade te slaan.

Eén

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

Van uit de mand weerklinkt een oproep. Jezebel remt met haar ene hand wat af, slaat met haar andere de handdoek weg en graait naar haar iPhone. Babbe. Tezelfdertijd is er de alarmroep van een vogel, maar die hoort ze niet.

‘Ja?’

‘Ben je er al?’

‘Nog net niet. Ben aan het... Aaaahh!! Shit!!’

‘Wat is er? Wat...’

‘Een kakbom! Recht in mijn mand! Overvliegende merels!’

‘Hé?’

‘Merelkwak in mijn mand verdomme! Bah!’

‘Er ligt toch een handdoek over?’

‘Nu niet meer; ik grabbelde naar mijn iPhone. Wat is er? Wat wou je...?’

‘Keer toch maar terug; ik vergat dat pa allergisch is voor pijnboompitten.’

‘Zitten er dan ergens van die pitten in?’

‘In dat slaatje. Pure gewoonte. Stom van me.’

‘Kan ik niet gewoon zeggen...’

‘Of weet je wat: kieper dat slaatje daar ergens in de struiken.’

‘Goed. Doe ik. Tot straks.’

‘Hou je niet te lang bezig.’

Jezebel remt nu helemaal af, in het laatste bochtje tussen de hoge struiken. Op het ogenblik dat ze het te versmaden slaatje in de bescheten keukenhanddoek wikkelt, duikt een miniluchtmacht van kwetterende merels op haar en haar mand af,

aangevoerd door een moeder merel, maar ook even achterna gezeten door twee eksters, die na een scheervlucht weer verdwijnen. Vooral het tetra pak waarop Merlot prijkt, lijkt een doelwit te zijn. Gillend laat Jezebel alles vallen, iPhone, voedsel, handdoek, fiets. Ze vlucht struikelend en overal haperend de struik in waar zich al het tweede nest van het seizoen met vijf blauwgroene eieren bevindt. Bijna sterft ze er de dood door duizend sneden, toegebracht door snavels, poten, takken, doornen en bramen.

Niemand legt het verband tussen Merlot, het klassieke druivenras dat in Bordeauxwijnen wordt verwerkt en vernoemd is naar de merel, plus het nest in de struiken van Braaf! De mensen brengen vooral overwegend paarse druiven mee bij hun bezoek aan Jezebel in het ziekenhuis.

Twee

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

Ze geeuwt voor de zoveelste keer, want het is weer een lange avond geweest gisteren in Het Laatste Avondmaal. De bij kan haar niet meer ontwijken. Zij evenmin. Het beestje duikt zo haar mond in.

In de zuidelijke veranda stoot Meuniere Rozzemussche zijn drinkbroeder aan, wijzend naar het paadje: 'Kijk, zonder handen! Ha ha! Dat is...'
'Maar...' zegt Barnaby Bessenstruyck. 'Maar... Dat is mijn... Het is vandaag...'

Anderhalve seconde lang molenwiekend met haar armen nadert Jezebel Malbien op haar bakfiets, als een circusartiest, lijkt het wel, om daarna met gesmoord gegil en gesperde ogen en een mond als een Munch-schreeuw zichzelf op de brede trappen naar de glazen deuren toe in de vernieling te rijden. Een paarse kanonnade belegert de transparantie van de zuidelijke flank van het schip Braaf! Purperen tranen biggelen van de ramen. Ook de single malt en de Campari in de veranda kapseizen.

Drie

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

De elektrische fiets betekent niet altijd een weldaad voor de mensheid. Uit de onzichtbare tegengestelde richting vlak achter de bocht komt totaal onverwacht en zonder waarschuwend signaal met hoge snelheid de bloemkoolleverancier van seniorie Braaf! afgesnord. Als steekspelende ridders crashen ze op elkaar in. De volle mand met het paarse lekkers haalt het niet van de lege mand waar de bloemkolen zich in bevonden, en omgekeerd. Met een rotklap die uit vele verschillende geluiden bestaat (metaal, bellen, banden, riet, kiezel, stof, menselijke stemmen, paars voedsel en drank) worden mensen en vehikels herleid tot een wanhopig kluwen ter hoogte van de begane grond.

Vijf

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

Rozemarijke Pil wandelt op dat ogenblik met een bosje veldbloemen in haar hand naar het kapelletje in de rozentuin van Braaf! Onverwacht schel fietsbelgerinkel doet haar ijlings naar de buitenkant uitwijken. Hierbij verzwikt ze haar enkel, terwijl ze gelijk keihard op haar tong bijt. De tranen springen haar in de ogen. Ze grijpt met beide handen naar haar mond, hierbij zichzelf met een ruikertje bloemen om de oren slaand. Een fractie van een seconde later rijdt Jezebel aan de uiterste rand van de bocht pardoes op haar in. De mand en het voorste wiel van de bakfiets rammen Rozemarijke mid-scheeps en tussen de benen. Met een ijselijke gil belandt mevrouw Pil vrijwel onmiddellijk in haar hiernamaals: het struikgewas van Braaf! Er zijn bloemen. Er is een paarse krans.

Acht

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

Dat gebeurt eigenlijk voorafbeeldend in haar gedachten, want vlak na de loopplank staat op de brede kiezelsteenmonding naar dat paadje toe een taxi, waaruit zich met enige moeite het vege lijf van de heer Nassim Nicholas Taleb hijst, ex-beurshandelaar in Wall Street, filosoof, essayist, schrijver over 'zwarte zwanen', voorspeller van de kredietcrisis en distinguished professor in de Toevalskunde aan de Universiteit van New York. Een harde confrontatie blijft niet uit. Paarse zwanen zijn onmogelijk. Aanvaringen met coq au vin evenzeer, zou je denken. Toch wordt drie kwartier later de wereldbekende Aanvoeler van Toevalligheden die voor Onmogelijk worden gehouden purper en blauw naar het ziekenhuis in Jorisalem o/d Yserleie afgevoerd – zelfs het voorrang eisende zwieplicht op de ambulance kleurt paars onder de blakende zon van 31 mei. Jezebel Malbien volgt de gesneuvelde professor in een tweede ambulance, begeleid door dokter De Hertogh, die in verband met het uur der aperitieven in de omgeving van Braaf! was. Zij is over de kap van de taxi heen geschoven en vertoont allerlei schakeringen van paars en purper die doen vermoeden dat ze in leven zal blijven. Voor het verdere bestaan van de schrijver Taleb wordt gevreesd, gezien zijn leeftijd.

Dertien

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

'Hij zit in het zuiden!' wijst directrice Erna Draadloos, die halfweg het pad met drie kranten en een magazine onder haar arm weer op de gebouwen toe stapt. 'Met Meuniere erbij!'

'Oké!'

De zuidelijke veranda is hier genoegzaam bekend als 'het zuiden'.

'Welke kleur vandaag?' roept Erna, terwijl Jezebel haar voorbijflitst.

'Pa... !'

Jezebel krijgt de gastronomische kleur van de dag niet verder uitgesproken. Een dorstige rat van indrukwekkende omvang steekt op dat ogenblik het pad over. Zowel de voedselbezorgster als de directrice slaken een gil. Een ontmoeting met een dergelijk beest in de omgeving van voedsel betekent nooit goed nieuws. In een poging om het overstekend wild te ontwijken, maakt de bakfiets een schaarbeweging, waardoor Jezebel over het stuur heen de struiken in zeilt. Vlak daarna krijgt Erna Draadloos te zien welke kleur die dag voor Barnaby Bessenstruyck bestemd was. De rat spoedt zich naar de hoofdbrok van de coq au vin.

Eenentwintig

Met vrolijk belgerinkel bolt Jezebel Malbien van de loopplank af en zwiert vervolgens een van de paadjes op. Ze weet waar ze moet zijn.

Marieke Mom is er eindelijk in geslaagd de lange helling met haar looprekje af te dalen. Nu de knarsende kiezeltjes. Daar houdt ze van. Het gelijkt op het geluid van zo'n oud koffiemolentje. Welk paadje zal ze vandaag eens nemen? Over een uur en een kwart begint het middageten. Ze kiest voor het korte pad dat naar de pauwenvolière leidt. Er zat ooit een fiere pauw in, Leo genaamd, maar doordat die alsmaar te pas en te onpas zijn eigen naam schreeuwde, werd hij na een anoniem scheldbriefje in de ideeënbuss gevolgd door een democratische stembusgang in Braaf! verwezen naar andere oorden. De vogelkooi is nu leeg. Het korte pad begint onmiddellijk links waar het bredere kiezelpad op het zuiden eindigt of begint. Hier in Braaf! benoemen ze de zaken graag via de windstreken. Marieke Mom gaat dus voor het zuiden. Vooraleer haar knarsende wieltjes echter naar links kunnen ombuigen, nadert er sneller, duidelijker en harder geknars. De beide partijen zijn niet aan elkaar gewaagd: de ene is bijzonder traag en frêle, de andere het omgekeerde. Marieke Mom wordt met haar hulpstukje door de bakfiets opgeschept. Een paarse voedertijd wordt haar fataal.

Eén komma tweeënzestig ongeveer (1,618 om exacter te zijn)

Het is een regenboogdag omdat Het Laatste Avondmaal zijn zevenjarige bestaan viert. Babbe Bessenstruyck heeft met de hulp van Jezebel en nog twee stagiairs geopteerd voor avocadosalade met kruidenslakjes, zacht gegaarde makreelfilet en tomatenvinai-grette, of een bloemensalade (Oost-Indische kers, komkommerkruid, rozenblaadjes, korenbloem) met truffeldressing, gepocheerd ei en lamsvlees met lavendel in de jus. Alle tinten zijn er ongeveer. Wie een klassiekertje wil, moet zich tevredenstellen met een rode biefstuk, okerkleurige friet, helgele pickles en donkergroene cresson of de iets pittiger tuinkers. Wat de dranken betreft: geen probleem. Er is geen enkele kleur waar geen drank bij hoort. Zelfs luierbruin, braakgroen of gebroken slijmwit.

36 Jorisalemmers en 19 anderen hebben gereserveerd voor de regenboogavond. Voor de middaglunch dagen zes kaderleden van de firma Koolbloem uit het industrieterrein

op, acht dagjesmensen die uit een reisbusje stappen, twee zakenmannen die hier hebben afgesproken, twee doctoraatsstudenten, twee vaste leveranciers van Het Laatste Avondmaal, drie leraressen van het lyceum, een onbekende eenzaat die een krant in cyrillisch schrift leest plus nog tien losse Mensen Met Wat Tussentijd. De makreel, het lam en de biefstuk gaan in gelijke mate over de tongen.

Voor de avondshift zijn er dus 55 kleurrijke eters. Babbe heeft nog wat extra hulp ingeroepen, in de keuken en in de zaal. Alles verloopt naar wens, zodat ook dit verhaal heel harmonieus kan eindigen.

134. ZON & REGEN

Het was van die regen die ongenadig door de aarde wordt aangetrokken – hevig, hard, pijlsnel, met veel gedruis en geklater. En dat na een gloeiende hitteweek. Af en toe stopte dat straalharde gezeik even, als door de hand Gods geslagen, om die aarde gulzig te laten drinken, en daarna weer in volle hevigheid los te barsten. Tot zover een natuurbeschrijving die niemand graag leest, want het betreft regen. Nu over naar de menselijke factor, wat het geheel nog lelijker maakt. En naar een plot. Ebenezer van Adel stond mistroostig naar zijn grote donkere tuin te staren, aan het panoramische raam waar eindelijk de laatste druppels van biggelden. Muriel was al gaan slapen, na de zaterdagdetective op tv. Het uur der vleermuizen was inmiddels aangebroken. Ze flipten heen en weer, in de vochtige ozonfrisse atmosfeer na de braakbuien. Nu konden ook de slakken weer verschijnen. In het gras ontwaarde Ebenezer de bleke vlekken van afgevallen peren. Het water kwam hem even in de mond en hij moest tweemaal slikken. Vandaag had regen een lelijke streep getrokken door de zaterdagritten van de Grand Prix Formula 1 in Monza. Oost-Texas en Volksrepubliek Bangladesh hadden al dagen (en nachten) te kampen met overstromingen. De wereld was aan het verzuipen. Tot zover de natte dromen van Ebenezer van Adel. Onbedachtzaam nam hij een te grote slok van zijn Spa Barisart. Daarop verslikte hij zich hevig. De splijtende pijn in de takken van zijn borst was niet in te tomen door uitzinnig en onbeheersbaar hoesten. Een gloeiende luchtbel bleef koppig haperen vlak naast zijn hart en weigerde te knappen of te zakken. Ebenezer van Adel vouwde dubbel, petste zijn glas op de salontafel en stutte zichzelf met gebalde vuisten, immer brullend als een gewonde leeuw. Hij had zichzelf bijna het hiernamaals in gehoest toen er aangebeld werd. De privédeur. Op dit uur nog? In verband met een patiënt misschien? Maar hij had toch geen wacht dienst! Zijn laatste schor geblaf verdween als bij toverslag. Hij wreef de tranen uit zijn ogen, haalde diep adem en haastte zich naar de voordeur.

Het was zo'n hitte die je huid van je beenderstel losweekt – heet, gloeiend, brandend, net niet gepaard gaand met gesis zoals in een bakpan. Zoals je pannen bebotert of oliet teneinde het braden te bevorderen, zo werd je in deze zonnebrand na het insmeren nog vlugger gaar, zo leek het. Sommige badgasten wachtten echter ook te lang om het smeerpulletje boven te halen. Daardoor gaarden ze sneller. Tot zover een notitie over mooi weer, dat heel erg ongezond kan zijn. Nu over naar de menselijke factor, wat het geheel nog lelijker maakt. En naar een plot. Marjetje Sovjetje was terug van een weekje zee in de vakantiefaciliteiten van de rode vakbond. Het weer was tot en met vrijdag zo meegevallen dat iedereen bakbruin of pioenrood weer naar huis kwam. Na de derde dag was Marjetje begonnen af te bladderen. De velletjes vielen er af.

Overal gloeide het. Er popten voortdurend verse blaasjes op, die even later weer verschrompelden. Het voelde aan alsof haar botten op een barbecuerooster gelegen hadden. Maar bij terugkeer naar het binnenland regende het plotseling oude wijven. Na een kort onweer van apocalyptische intensiteit op zaterdag waren alle hemelsluizen opengezet, zoals ze dat in de boeken schrijven. Marjetje Sovjetje ging in de regen staan om af te koelen. Al dat hemelwater moest haar blussen. De oude schilfertjes stroomden van haar lijfje, waarna ze door verse vervangen zouden worden. Een Luftwaffe van vleermuizen joeg haar weer naar binnen. In diverse spiegels monsterde ze de vlekkerige kleuren die haar huid had aangenomen. Het zag er afschuwelijk uit. Rood, wit, bruin, roze. Het deed ook pijn. Ze raakte in paniek. Het werd steeds erger. Ze begon op zo'n melaatse op Molokai te gelijken. Bestonden daar pillen voor? Zou dokter van Adel nog op zijn? Muriel? Ze zette de achterdeur op een kier (bang voor die Stuka's van vleermuizen) om te kijken of er bij haar buur nog licht van uit de veranda naar buiten in de tuin viel. Dat was zo. Ze hoorde ook hevig gehoest. Net een hond die gewurgd wordt, dacht ze. Dokter van Adel was toch gestopt met roken? Zou ze? Ze haastte zich naar de voordeur.

Marjetje Sovjetje, gevlekte bloedrode socialist in hart en nieren, belde 's avonds laat aan bij dokter Ebenezer van Adel, blauw aangelopen liberaal. Een laatste krachtige hoest begeleidde het openen van de zware deur van de privéwoning. Ebenezer wurmde alvast ontstemd zijn hoofd door de kier. Vooraleer de plot zich definitief voor zou doen, zouden de personages – slachtoffers van het weer – nog een dialoog hebben.

'Ah, buurvrouw Jetje. Nog zo...'

'Ben je ziek, dokter?'

'Ik? Nee.'

'Dat hoesten...'

'Verslikt. Kan ik iets... Maar Jetje: je ziet zo... Heb je je verbrand?'

Hij opende de deur wat breder en monsterde haar gelaat. Marjetje knikte en verwrong haar snuitje tot een spijtige grijns, wat weer gloeiend pijn deed, vooral ter hoogte van haar neusvleugeltjes en voorhoofd. Ebenezer boog zich wat voorover.

'Die pareltjes op je voorhoofd... Dat zijn geen zweetdruppeltjes hé? Of regendropjes.'

'Nee. Ja dokter. 't Is te zeggen: de zon.'

'Maar het regende al een halve dag lang.'

'Deze week was ik...'

'Ah! Ook nog waar. De zee hé! Allez: de kust. Het strand, bedoel ik. Het was om te bakken hé?'

'Ik gloei als een hoogoven. En ik schilfer af. Heb je daar iets...'

'Kom maar binnen, Jetje. Maar ik ben wel niet van wacht. En Muriel ligt er al in.'

'Een pilletje of een zalfje ware al...'

'We gaan eens kijken wat die koperen ploert je aangedaan heeft. Kom maar door. Ik heb ergens nog wel een tube liggen.'

De deur van het huis dat ten onrechte als 'villa' omschreven werd, ging langzaam dicht. Er was echter geen verlossing mogelijk voor een volk dat des zomers gedurende maximum drie weken aan zee lag te bakken en te braden, en welhaast wekelijks ook ten prooi viel aan hevige regen, het hele jaar door. Marjetje Sovjetje, die een week later zou sterven, werd ingesmeerd door dokter Ebenezer van Adel, die een week later ook

zou sterven. Een maand later stapte Muriel uit het leven door een wanhoopsporie pillen in te nemen. Die nacht regende het kikkers.

135. EINDELIJK HEIDEN

Eindelijk heiden. Het was eenvoudig. Had Mauwerik dat geweten, dan was het al veel eerder gebeurd. Om je te laten ontdopen, tikte je op de zoekmachine 'ontdopen' in. Een website, standaardformulering en mailadres wezen je verder de weg naar ontslag uit het leger van God met een hoofdletter. Twee dagen later al ontving Mauwerik een bevestigingsmail uit de provinciehoofdplaats, waar de administratie van het bisdom huisde. Men wilde alleen nog weten waar zijn ouders hadden gewoond ten tijde van zijn geboorte, om het juiste parochieregister terug te kunnen vinden. Dat was niet moeilijk: het was het huis waar hij nu zelf woonde, alleen en van geen mens gestoord.

De timing voor dit afzwaaien zat goed. Het hart van Mauweriks vader had ongeveer een jaar geleden geweigerd verder bloed op te pompen en zijn vrouwelijke verwekker had ondertussen immer duidelijker de hyena's in de verte horen lachen, zodat ze kort daarna op de derde verdieping van de *laughing academy* in het nieuwe ziekenhuis aan de rand van de provinciestad haar intrek mocht nemen. Van dit oude front viel dus geen weerwerk meer te verwachten. Mauwerik had er zijn oudjes ook niet over geüpdatet, bang voor aanvallen van het hart en opstoten van waanzin. Een nobel gebaar, dat hij evenzeer niet had kunnen maken. De natuur ging zijn gang. Voldongen feiten van lijf en leden hielden met niets rekening.

Hoe ouder Mauwerik werd, hoe meer hij beseftte dat een religie van zonde, schuld en boete, gestut door een schijnheilig en corrupt systeem, generaties en samenlevingen kon besmetten, verstikken, vergiftigen en demoniseren. Van in de baarmoeder tot in het graf of de urne bemoeiden ze zich met je. Mauwerik vond het bij nader inzien jammer dat de term 'ontdoping' werd gebruikt. Die klonk alweer te negatief, zoals 'bijgeloof', 'ongelovigen' of 'atheïst'. Misschien was het meest misbruikte woord wel 'geloof'. In de Westerse wereld hadden katholieken en consorten het zich onrechtmatig toegeëigend. Andersdenkenden (weer zo'n woord!) leken voortdurend iets te ontkennen, tegen beter weten in.

Mauwerik was dermate een humane mens dat hij de ijdele monopoliepositie van de geloofsbelijders en –verspreiders niet nodig had. In zijn jeugd jaren had hij in een magazine een geïllustreerd verhaal gelezen waarin een zekere Oude Hein bij een gevaarlijke put in de weg eigenhandig een petroleumlamp had gezet zodat er des avonds geen voorbijgangers in vielen. Vanuit zijn nederige stulpje hield deze Oude Hein vervolgens een oogje in het zeil. Mauwerik vond dat zo prachtig dat het zijn hele verdere leven bleef bepalen. Op den duur had hij er zelfs dat hele kerkgedoe niet meer voor nodig, en figuren in lange zwarte rokken die je op de mooiste of diepste momenten in je leven hun koude kerken in joegen om je met een verse portie schuldgevoelens op te zadelen. Alles wat op een dwarshout of een kruis leek, veroorzaakte splinters van woede in zijn aderen. Hij verafschuwde de sadistische en masochistische metaforen waarin 'bloed' en 'lichaam' de hoofdrol speelden. Hij vond het puur kannibalisme: 'Drink Mijn bloed, eet Mijn lichaam.' En moest zo'n god per se een man zijn? 'In Hem, met Hem en door Hem'? 'Ik ben die ben.' Betekende dit waarachtig de 'verlossing'? Waarvan moest de mens dan wel verlost worden? Van het fabeltje van de erfzonde?

Waarom die ijdele hoofdletters? Die vage bezweerpraat? Nou: Mauwerik had uiteindelijk zichzelf verlost van zijn opgelegde lidmaatschap van het leger van God met een hoofdletter. Klare taal. Zuivere syntaxis. Eindelijk heiden.

Vroeger moeiden ze zich vooral met de scholen. 'Vrij' onderwijs betekende decennia-lang 'onvrij' onderwijs. Hun invloed was overweldigend en verstikkend. Naarmate er in de loop der jaren minder zwartrokken (m/v) en kruisheren en –vrouwen waren, en de overgebleven kerkkompanen ouder geworden waren, verlegden ze hun aandacht naar de senioren. Hun klauwen en tentakels strekten zich nu uit naar bejaardentehuizen, serviceflats, seniorieën en andere instituten waar mensen op hun dood zaten te wachten. Ze zagen er ondertussen ook anders uit: undercover, in 'gewone' verpakking. De bevlekte soutanes en de maffe kappen waren afgegooid. Soms flikkerde er ergens nog een verborgen kruisje op van tussen wat textiel. Toch kon Mauwerik nog altijd van op een verre afstand een non of een priester herkennen. Het was van bekeerdrift en een bepaalde tint van bemoeienisgrijs waren onmiskenbaar. Soms had hij dan zin om zo iemand die ene vraag te stellen: 'Waarom laten jullie in godsnaam de mensen niet met rust?'

De grote katholieke gezinnen van na de Tweede Wereldoorlog telden veel zonen en dochters. Zeven was een heilig getal. Statistisch gezien moest daar veel onheil uit voortkomen. Met zulke aantallen liep je een grotere kans mettertijd misdadigers, andersdenkenden, rare kwieten of schuinsmarcheerders gekweekt te hebben. Aldus geschiedde. Driekwart van Mauweriks generatie verhuisde later uit de provinciestad, uit ongenoegen met of in onmin met gezin, kerk, school, vereniging of club. Soms noodgedwongen. Wie er overbleven, hokten met elkaar en pasten er voor op niet meer dan het ondertussen moderne gemiddelde aantal kinderen van 2,3 te nemen. De kerkstoelen bleven vrijwel leeg. In dat verband deed alweer een negatief woord zijn intrede. Kerken werden bij gebrek aan volk 'ontwijd' – die deden verder dienst als kunstgalerie, discotheek, bibliotheek of restaurant. Of ze vlogen in de fik.

Mauwerik hielp daarbij een handje toen hij de toren van de hoofdkerk in brand stak.

Morgen zou hij weer 'zwaar haar' hebben. Dat wist hij nu al. Hij werd er ook niet jonger op. Het werd namelijk een steile avond in zijn stamcafé De Heerlijkheid, tot diep in de nacht. Zoals vaak het geval was met geslaagde gebeurtenissen, was niets vooraf gepland. Ze hadden er zelfs niet eens afgesproken: Geachte Heer, Heerschap, Heer God, Heerlijke Vlinder en Heerschaar, in het echte leven buiten De Heerlijkheid zijnde Dirk, Stefaan, Mauwerik, Carmen en Peter, allen gescheiden, voorlopig vrijgezel of aan een volgend huwelijk bezig. Iets na middernacht was zelfs Allerheiligen nog binnen gekomen. Die was getrouwd, maar ging vreemd. De pret kon niet meer op. Vooral door de gedachte aan de volgende dag, die officieel vrij verklaard was als Dag van de Arbeid. Er werd dus dapper gedronken en geklonken. Vooral Mauweriks ontzinking sprak tot de verbeelding. Ze zouden het allemaal doen, zeiden ze. En ze zouden voor de laatste keer in hun leven een kerk binnengaan. Morgen. Afgesproken. Jammer dat het vannacht niet meer kon. De deuren zouden nu wel gesloten zijn. 'Als van een kerker,' zei Mauwerik. 'De vergrotende trap van kerk'. Dat was een goeie. Daar moest nog een beker des verbonds op gedronken worden. Omstreeks halfdrie in de ochtend leidde bazin Myrtille met zachte aandrang het gezelschap naar buiten, de grauwe werkelijkheid in, waar ze weer hun doopnamen aannamen.

Mauwerik en Stefaan rammelden die nacht toch nog aan enkele deuren van de hoofdkerk. Tot hun stomme verbazing gaf er een mee: in het zijportaal waar het het ergst naar pis stonk.

‘Verdomme!’

‘Halleluja!’

‘Bellen we de rest nog?’

‘Maar die zijn nu al...’

‘Wacht...’

Mauwerik probeerde Carmen, daarna Peter, maar geen van beiden reageerde. Hij haalde zijn schouders op.

‘Allerheiligen zal Heerlijke Vlinder wel weer het heilig oliesel toedienen.’

‘Laat maar. Gaan we...?’

‘Ja.’

‘Sanctuary!’

Het was niet helemaal donker in de kerk van Sint-Pietersbanden. Door de brandglasramen likte zich wat roze schijn naar binnen, net genoeg om het niet oudtestamentisch duister te laten zijn. Helemaal vooraan smeulde ook een rood lampje. Toch gebruikten ze het licht van hun smartphone om zich een weg te banen door de stoelenrijen. Hun dronkenschap leek plotseling gehalveerd. Zonder dat ze het hadden afgesproken, schuifelden ze in de richting van de deuren die aan weerszijden toegang tot de toren verschaften. Ze gingen voor rechts. De deur was open. In de ruimte erachter was een indrukwekkende hoeveelheid adembenemende rommel uit vroegere tijden opgeslagen. Molm en walm deden ze even naar adem happen. Een volgend deurtje gaf toegang tot een smalle stenen wenteltrap: het opstapje naar de hemel. Die was op een natuurlijke wijze miraculeus verlicht, zonder dat er een spoor van elektrisch licht was. Een soort schietgaten diep in de muur, afgewisseld met ronde kijkgaten, zorgden daarvoor.

‘Doen?’

‘Doen.’

Mauwerik stak een sigaret op. Ze vatten de steile tocht aan. Onderweg passeerden ze twee kerkerachtige ruimtes met een plankenvloer. Gefladder en geritsel verraadde de aanwezigheid van gevogelte en knaagdieren. Misschien werden hier vroeger heidenen opgesloten en gefolterd tot ze het ware geloof uitschreeuwden. Mauwerik en Stefaan dwaalden even in zo’n torenkamer rond. Ze schrokken zich een ongeluk toen de klok drie uur sloeg. Mauweriks sigaret belandde per ongeluk tussen de kieren in de vloer, onbereikbaar.

‘Verdomme.’

‘Die dooft vanzelf wel. Kom.’

‘Toch even checken.’

Door zijn gepeuter zocht de peuk nog diepere oorden op, nu onzichtbaar geworden.

‘Dedju. Kan er niet meer aan.’

‘Pis dan in die kier.’

‘Moet niet. Kan nog niet.’

‘Kom.’

Ze klommen verder, tot in de frisse ochtendlucht.

‘De hemel is in zicht.’

‘Harba lori fa!’

Mauwerik stak een verse sigaret op; Stefaan volgde zijn voorbeeld. Minutenlang starden ze naar oneindigheid. Daarna deed zich het onvermijdelijke voor, wanneer twee zatte mannen op een menacht een kerktoeren beklommen.

'Aahh, dat deed deugd.'

'Leeglopen: veruit het leukste wat er is.'

'O ja?'

'Veruit, zei ik.'

'Hoog en droog. Met een peuk tussen je lippen. Zo zondig.'

'Ik krijg een aanval van hoogtevrees.'

'Opzouten dan.'

'Straks krijgen we weer zo'n dreun van die klok in onze oren.'

Zacht wiegend op zoek naar wankel evenwicht ritsten ze hun gulp weer dicht. Hoewel het niet geregend had daarboven, vatten ze de spiraalvormige afdaling aan met bespikkelde schoenen, steun zoekend tegen de muren.

'Waarom deden we dat nu eigenlijk?'

'Om eh... daarboven te zijn?'

'Ja, en dan?'

'Of eh... om voor de laatste keer in een kerk te verschijnen?'

'Ik vrees dat dit niet onze laatste keer zal zijn.'

'Is dat weer die hoogtevrees van je?'

'Ha ha.'

Stefaan veroorzaakte een vuurwerkje door zijn peuk tegen de muur af te schrapen en weg te schieten.

'Hé, pyromaan!'

Mauwerik deed hetzelfde.

'Vurige tongen.'

Zo stond anderhalf uur later de complete inboedel en het binnenwerk van de toren van de kerk Sint-Pietersbanden in lichterlaaie. Tegen de glorieuze meiochtend bleef alleen nog een reusachtige holle kies over, zonder kroon en zwartgeblakerd. Het middenschip van de kerk liep vooral nevenschade op, door de gedrevenheid van de brandweer.

'Wat bezielde jullie toch?' vroeg Geachte Heer.

'Niets, dat was het nou net,' antwoordde Heer God. 'En we hebben ook helemaal niets gemerkt. Niets gezien... Niets geroken...'

'Eindelijk heiden hé,' mompelde Heerschap dapper.

'Ik ben gelukkig al twee maanden gestopt,' zei Heerlijke Vlinder. 'Je ziet wat er van komt.'

'Maar is het wel jullie schuld?' opperde Heerschaar.

Allerheiligen knikte: 'Zo'n kerk barst toch van de kaarsen?'

'... en die zijdeur was eigenlijk makkelijk open te krijgen. Die gaf zo mee. Het kon... kan iedereen geweest zijn.'

'Dat geloven we, Kinderen Gods,' zei Myrtille. 'God beware jullie.'

De toren van Sint-Pietersbanden kwam er nooit meer bovenop. Een oorzaak voor de brand werd niet gevonden. Bij zo'n vuurzee tastte men in het duister. Maar eigenlijk lag een eenvoudig geval van ontzinking aan de basis van dit heilig vuur.

-----JORIS DENOO